עֶזְרִי מֵעִם הַשֵּׁם עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

הַזֹּהַר

הַשָּׁלֵם וְהַמְּנֻקָּד
עַל חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה

מֵהַתַּנָּא הָאֱלֹקִי
רַבָּן שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי זיע"א

❖ ❖ ❖

פָּרָשַׁת פִּנְחָס

יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֹּהַר הָעוֹלָמִי"
בעיה"ק בֵּית שֶׁמֶשׁ תובב"א
חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי"
מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C\O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים
ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות
ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים <u>בחינם בלבד</u>

ניתן ל"**מפעל הזוהר העולמי**"
על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת **"נהר שלום"** (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

פָּרָשַׁת פִּנְחָס

וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגוֹ', (במדבר כה) **רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר,** (משלי א) **שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ, דָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאַל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מָאי מוּסַר אָבִיךָ, מוּסַר, דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּאִית בָּהּ כַּמָּה תוֹכָחִין, כַּמָּה עוֹנָשִׁין. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (משלי ג) **מוּסַר יְיָ בְּנִי אַל תִּמְאָס וְאַל תָּקוֹץ בְּתוֹכַחְתּוֹ.**

וּבְגִין דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא בְּהַאי עָלְמָא, זָכֵי דְּיִפְתְּחוּן לֵיהּ כַּמָּה תַּרְעִין לְהַהוּא עָלְמָא, כַּמָּה נְהוֹרִין. בְּשַׁעֲתָא דְּיִנְפּוֹק מֵהַאי עָלְמָא, הִיא אַקְדִּימַת קַמֵּיהּ, וְאַזְלָא לְכָל נְטוּרֵי תַּרְעִין, מַכְרָזָת וְאוֹמֶרֶת, (ישעיה כו) **פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גּוֹי צַדִּיק. אַתְקִינוּ**

לשון הקודש

בָּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פָּרָשַׁת פִּינְחָס

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגוֹ'. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי א) שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ. שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ – זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ – זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. מַה זֶּה מוּסַר אָבִיךָ? מוּסָר זוֹ הַתּוֹרָה, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ כַּמָּה תוֹכֵחוֹת, כַּמָּה עֳנָשִׁים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ג) מוּסַר ה' בְּנִי אַל תִּמְאָס וְאַל תָּקֹץ בְּתוֹכַחְתּוֹ. **וּמִשּׁוּם** שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה בָּעוֹלָם הַזֶּה זוֹכֶה שֶׁיִּפְתְּחוּ לוֹ כַּמָּה שְׁעָרִים לָעוֹלָם הַהוּא, כַּמָּה אוֹרוֹת – בְּשָׁעָה שֶׁיֵּצֵא מֵהָעוֹלָם הַזֶּה הִיא מַקְדִּימָה לְפָנָיו, וְהוֹלֶכֶת לְכָל שׁוֹמְרֵי הַשְּׁעָרִים, מַכְרִיזָה וְאוֹמֶרֶת: (ישעיה כו) פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גּוֹי צַדִּיק! הַתְקִינוּ כִּסְאוֹת לִפְלוֹנִי עֶבֶד הַמֶּלֶךְ! שֶׁאֵין

כְּרְסְיָין לִפְלָנְיָא עַבְדָּא דְמַלְכָּא. דְּלֵית חֲדוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלָּא מָאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא, כָּל שֶׁכֵּן בַּר נָשׁ דְּמִתְעַר בְּלֵילְיָא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, דְּהָא כָּל צַדִּיקַיָּיא דִּבְגִנְתָּא דְּעֵדֶן, צַיְיתִין לְקַלֵּיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּכַּח בֵּינַיְיהוּ, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי.

רְבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר הַאי קְרָא רָזָא דְחָכְמְתָא אִית בֵּיהּ. הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי בְּגָלוּתָא עִם יִשְׂרָאֵל, וְאַזְלָא עִמְּהוֹן בְּעַקְתַיְיהוּ. חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ, מַשְׁרְיָין עִלָּאִין. כֻּלְּהוּ צַיְיתִין לְקוֹלֵךְ, לְקוֹל תּוּשְׁבַּחְתֵּךְ בְּגָלוּתָא. הַשְׁמִיעֵנִי, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר השירים ב) הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלֵךְ. הַשְׁמִיעֵנִי, קָלָא דְאִינּוּן חַבְרַיָּיא דְמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא דְּהָא לֵית תּוּשְׁבַּחְתָּא קַמָּאי, כְּאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרַיְיתָא.

לשון הקודש

שִׁמְחָה לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא אֶלָּא בְּמִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, כָּל שֶׁכֵּן אָדָם שֶׁמִּתְעוֹרֵר בַּלַּיְלָה לְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, שֶׁהֲרֵי כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁבְּגַן עֵדֶן מַקְשִׁיבִים לְקוֹלוֹ, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִמְצָא בֵּינֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּהָ (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעֵנִי.

רַבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר, פָּסוּק זֶה יֵשׁ בּוֹ סוֹד חָכְמָה. הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים – זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בַּגָּלוּת עִם יִשְׂרָאֵל וְהוֹלֶכֶת עִמָּם בְּצָרָתָם. חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ – מַחֲנוֹת עֶלְיוֹנִים כֻּלָּם מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ, לְקוֹל תְּשׁוּבָתֵךְ בַּגָּלוּת. הַשְׁמִיעֵנִי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ב) הַרְאִינִי אֶת מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלֵךְ. הַשְׁמִיעֵנִי קוֹל אוֹתָם הַחֲבֵרִים שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, שֶׁהֲרֵי אֵין תְּשׁוּבָה

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, כַּבְיָכוֹל, כָּל אִינּוּן דְּזַכָּאן לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא, וּמִכַּד פָּלִיג לֵילְיָא, וְאַתְיָין בְּמַטְרוֹנִיתָא כַּד נָהִיר יְמָמָא, לְקַבְּלָא אַנְפֵּי מַלְכָּא, אַתְקִיף וְאַחֲסִין בִּשְׁבִינְתָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ חוּט שֶׁל חֶסֶד, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא.

תָּא חָזֵי, כָּל מָאן דְּזָכֵי לְאִתְתַּקָּפָא בִּשְׁבִינְתָא, יִסְתְּמַר גַּרְמוֹהִי מֵאִנּוּן מִלִּין דַּאֲחִידָן לָקְבְלָהּ. כְּגוֹן מָאן. אִינּוּן דְּלָא מְשַׁקְּרֵי בְּאָת קַדִּישָׁא, כְּגוֹן בַּת אֵל נֵכָר. וְכָל מָאן דְּנָטִיר גַּרְמֵיהּ, כַּבְיָכוֹל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲחִידָא בֵּיהּ, וְנַטְרָא לֵיהּ, וְהִיא אַקְדִּימַת לֵיהּ שְׁלָם. וְכָל שֶׁכֵּן אִי זָכֵי וְקָנֵי לְהַאי.

וְאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אִתְחַזְיָין יִשְׂרָאֵל לְאִשְׁתֵּצָאָה בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, בַּר דְּאַקְדִּימַת פִּנְחָס לְהַאי עוֹבָדָא, וְשָׁכִיךְ רוּגְזָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, פִּנְחָס בֶּן

לשון הקודש

לְפָנַי בְּאוֹתָם שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כִּבְיָכוֹל כָּל אוֹתָם שֶׁזָּכָאִים לְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, וּמִכְּשֶׁנֶּחֱצָה הַלַּיְלָה וּבָאִים עִם הַמַּלְכָּה כְּשֶׁמֵּאִיר הַיּוֹם לְקַבֵּל פְּנֵי הַמֶּלֶךְ, מִתְחַזֵּק וְיוֹרֵשׁ בַּשְּׁכִינָה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁשּׁוֹרֶה בּוֹ חוּט שֶׁל חֶסֶד, כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ.

בֹּא וּרְאֵה, כָּל מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְחַזֵּק בַּשְּׁכִינָה, יִשְׁמֹר עַצְמוֹ מֵאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁאֲחוּזִים מוּלָהּ, כְּמוֹ מִי? אוֹתָם שֶׁלֹּא מְשַׁקְּרִים בְּאוֹת הַקָּדוֹשׁ, כְּגוֹן בַּת אֵל נֵכָר. וְכָל מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַצְמוֹ, כִּבְיָכוֹל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲחוּזָה בּוֹ וְשׁוֹמֶרֶת אוֹתוֹ וְהִיא מַקְדִּימָה לוֹ שָׁלוֹם, וְכָל שֶׁכֵּן אִם זוֹכֶה וְקוֹנֶה אֶת זֶה.

וְאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, רְאוּיִים הָיוּ יִשְׂרָאֵל לְהִיוֹת מֻשְׁמָדִים בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, פָּרַט לָזֶה שֶׁהִקְדִּים פִּנְחָס לַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה וְשָׁכַךְ אֶת הָרֻגְזָ. וְזֶהוּ

אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב וְגוֹ'. דָּבָר אַחֵר, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בֶּן בֶּן תֵּרֵי זִמְנֵי, לְאַשְׁלְמָא אוֹבָדָא (נ"א עוֹבָדָא) **קָא אָתֵי.**

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, הַאי בַּר נָשׁ דְּנָטִיל גְּלְגּוֹלָא דְּנִשְׁמְתָא, וְלָא זָכֵי דְּיִתְתָּקַן בֵּיהּ, כְּאִלּוּ מְשַׁכֵּר בְּקוּשְׁטָא דְּמַלְכָּא. וַאֲנָא קָרֵינָא עָלֵיהּ הַאי קְרָא (ויקרא ה) **אוֹ מָצָא אֲבֵידָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שָׁקֶר. וְכִחֵשׁ בָּהּ, טַב לֵיהּ דְּלָא אִבְרֵי.**

תָּנֵינָן צַדִּיק גָּמוּר, אֵינוֹ נִדְחֶה. וְצַדִּיק שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר, נִדְחֶה. מָאן הוּא צַדִּיק גָּמוּר, וּמַאן הוּא צַדִּיק שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר, וְכִי מָאן דְּלָא שְׁלִים בְּמִלּוֹי, צַדִּיק אִקְרֵי. אֶלָּא, צַדִּיק גָּמוּר, יְדִיעַ, דְּהָא לָא נָטִיל גְּלְגּוּלִין עַקִּימִין, וּבְאַחֲסַנְתֵּיהּ בָּנֵי בְנִין, וְאַתְקִין שׁוּרִין, וְחָצֵב בֵּירִין, וְנָטַע אִילָנִין.

לשון הקודש

שֶׁכָּתוּב פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב וְגוֹ'. דָּבָר אַחֵר פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגוֹ' – אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בֶּן בֶּן פַּעֲמַיִם, בָּא לְהַשְׁלִים הָאֲבֵדָה (הַמַּעֲשֶׂה).

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אָדָם זֶה שֶׁנּוֹטֵל גִּלְגּוּל הַנְּשָׁמָה וְלֹא זָכָה לְהִתְתַּקֵּן בּוֹ, כְּאִלּוּ מְשַׁכֵּר בָּאֱמֶת הַמֶּלֶךְ, וַאֲנִי קוֹרֵא עָלָיו פָּסוּק זֶה, (ויקרא ה) אוֹ מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שָׁקֶר. וְכִחֵשׁ בָּהּ, טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא.

שְׁנֵינוּ, צַדִּיק גָּמוּר אֵינוֹ נִדְחֶה, וְצַדִּיק שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר נִדְחֶה. מֵיהוּ צַדִּיק גָּמוּר וּמֵיהוּ צַדִּיק שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר? וְכִי מִי שֶׁלֹּא שָׁלֵם בִּדְבָרָיו נִקְרָא צַדִּיק? אֶלָּא צַדִּיק גָּמוּר, יָדוּעַ שֶׁהֲרֵי לֹא לוֹקֵחַ גִּלְגּוּלִים עֲקֻמִּים, וּבִירֻשָּׁתוֹ בּוֹנֶה בְּנָיָן, וּמַתְקִין חוֹמוֹת, וְחוֹצֵב בּוֹרוֹת וְנוֹטֵעַ אִילָנוֹת.

צַדִּיק שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר, דִּבְנֵי בִנְיָין בְּאַחֲסַנְתָּא אַחֲרָא, חָפַר בָּהּ בֵּירִין, וְאַעְדָּר, הָא אַתְקִין אַבְנֵי יְסוֹדָא כְּמִלְקַדְמִין, וְאַעְמַל בָּהּ, וְלָא יָדַע אִי אִשְׁתְּאַר דִּילֵיהּ. מִסְּטָרָא דִּילֵיהּ, טַב וְצַדִּיק אִקְרֵי. וּמִסְּטָרָא דְּהַהוּא אַחֲסַנְתָּא, לָאו הָכִי.

לְבַר נָשׁ דִּבְנֵי בִנְיָין שְׁפִירָן, יָאָן לְמֶחֱזֵי, אִסְתָּכַל בִּיסוֹדָא, וְחָמֵי לֵיהּ שְׁקִיעַ עֲקִימָא מִכָּל סִטְרִין. הָא בִּנְיָינָא לָא שְׁלִים, עַד דְּסָתַר לֵיהּ, וְאַתְקִין לֵיהּ כְּמִלְקַדְמִין. מִסְּטָרָא דְּהַהוּא בִּנְיָינָא דִּילֵיהּ, אִשְׁתְּכַח טַב וְשַׁפִּיר. (דף רי"ג ע"ב) **מִסְּטָרָא דְּיִסּוֹדָא, בִּישׁ וְעָקִים. וּבְגִין כַּךְ, לָא אִקְרֵי עוֹבָדָא שְׁלִים, לָא אִקְרֵי בִנְיָינָא שְׁלִים. בְּגִין כָּךְ צַדִּיק שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר אִקְרֵי, וְנִדְחֶה. וְעַל דָּא** (חבקוק א) **כְּבַלַּע רָשָׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ.**

תָּא חֲזֵי, מָאן דִּמְקַנֵּא לִשְׁמָא קַדִּישָׁא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאָפִילוּ לָא יְזֵכֵי לַגְּדוּלָה, וְלָא אִתְחֲזֵי לָהּ,

לשון הקודש

צַדִּיק שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר בּוֹנֶה בִּנְיַן בִּירָשָׁה אַחֶרֶת, חוֹפֵר בָּהּ בּוֹרוֹת וְעוֹדֵר, הֲרֵי הִתְקִין אַבְנֵי יְסוֹד כְּמוֹ מִקֶּדֶם וְעָמֵל בָּהּ, וְלֹא יוֹדֵעַ אִם נִשְׁאַר שֶׁלּוֹ. מִצִּדּוֹ הוּא נִקְרָא טוֹב וְצַדִּיק, וּמִצַּד אוֹתָהּ יְרֻשָּׁה לֹא כָּךְ.

לְאָדָם שֶׁבּוֹנֶה בִּנְיַן יָפֶה, נָאֶה לְמַרְאֶה, הִסְתַּכֵּל בַּיְסוֹד וְרָאָה אוֹתוֹ שׁוֹקֵעַ עָקֹם מִכָּל הַצְּדָדִים. הֲרֵי הַבִּנְיָן לֹא שָׁלֵם עַד שֶׁפּוֹתֵר אוֹתוֹ וּמַתְקִין אוֹתוֹ כְּמִקֶּדֶם. מִצַּד אוֹתוֹ בִּנְיָן שֶׁלּוֹ נִמְצָא טוֹב וְיָפֶה – מִצַּד הַיְסוֹד רַע וְעָקֹם, וְלָכֵן לֹא נִקְרָא מַעֲשֶׂה שָׁלֵם, לֹא נִקְרָא בִּנְיָן שָׁלֵם. בִּגְלַל כָּךְ נִקְרָא צַדִּיק שֶׁאֵינוֹ גָּמוּר, וְנִדְחֶה. וְעַל זֶה (חבקוק א) כְּבַלַּע רָשָׁע צַדִּיק מִמֶּנּוּ.

בָּא וּרְאֵה, מִי שֶׁמְּקַנֵּא לַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁאֲפִלּוּ לֹא יִזְכֶּה לִגְדֻלָּה

(ס"א דְּיָרִית לָהּ) רָוַוח לָהּ וְנָטִיל לָהּ. וְדָא יָרִית לָהּ וְעָיִיל לָהּ. פִּנְחָס לָא אִתְחֲזֵי לֵיהּ בְּהַהוּא זִמְנָא, וּבְגִין דְּקִנְּא לִשְׁמָא דְּמָארֵיהּ, רָוַוח לְכֹלָּא, וְסָלִיק לְכֹלָּא, וְאִתְתָּקַן בֵּיהּ כֹּלָּא וְזָכָה לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בִּכְהוּנָּה עִלָּאָה. מֵהַהִיא שַׁעֲתָא, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, דְּאַשְׁלִים לִתְרֵין דַּרְגִּין, בְּגִין דְּקִנְּא לִשְׁמָא דְּמָארֵיהּ, דְּאִתְתָּקַן מַה דְּאִתְעֲקַם.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פו) שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ וְגוֹ'. סוֹפֵיהּ דִּקְרָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא, וּלְבָתַר קְרָא כֹּלָּא, סוֹפֵיהּ דִּקְרָא כְּתִיב, הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ, הַבּוֹטֵחַ בָּךְ מִבְּעֵי לֵיהּ, מָאי הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ. אֶלָּא כַּבְיָכוֹל דָּוִד מַבְטַח לֵיהּ, דְּלָא יַעְבַּר לֵיהּ פַּלְגוּת לֵילְיָא בְּשִׁנְתָּא, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. קַמְתִּי מִבְּעֵי לֵיהּ. אֶלָּא, אָקוּם, וְאֶתְקַשַּׁר בָּךְ לְעָלְמִין.

לשון הקודש

וְלֹא יִהְיֶה רָאוּי לָהּ, (שיורש אותה) יְרִיחַ אוֹתָהּ וְיִקַּח אוֹתָהּ. פִּנְחָס לֹא הָיָה רָאוּי לָהּ בְּאוֹתוֹ זְמַן, וּמִשּׁוּם שֶׁקִּנֵּא לְשֵׁם רִבּוֹנוֹ הֵרִויחַ אֶת הַכֹּל, וְעָלָה לַכֹּל וְהִתְתַּקֵּן בּוֹ הַכֹּל, וְזָכָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בִּכְהֻנָּה עֶלְיוֹנָה. מֵאוֹתָהּ שָׁעָה – פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, שֶׁהִשְׁלִים לִשְׁתֵּי דְּרָגוֹת מִשּׁוּם שֶׁקִּנֵּא לְשֵׁם רִבּוֹנוֹ, שֶׁתִּקֵּן מַה שֶּׁהִתְעַקֵּם.

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פו) שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ וְגוֹ'. יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל בְּסוֹף הַפָּסוּק, וְאַחַר כָּךְ עַל כָּל הַפָּסוּק. בְּסוֹף הַפָּסוּק כָּתוּב הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ, צָרִיךְ לוֹ לִהְיוֹת הַבּוֹטֵחַ בָּךְ! מַה זֶּה הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ? אֶלָּא כִּבְיָכוֹל דָּוִד מַבְטִיחַ לוֹ שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו חֲצוֹת הַלַּיְלָה בְּשֵׁנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. קַמְתִּי הָיָה לוֹ

שָׁמְרָה נַפְשִׁי, שְׁמוֹר מִבְעֵי לֵיהּ. וְהָא תָּנֵינָן דְּלֵית אָת בְּאוֹרַיְיתָא דְּלָא אִית בָּהּ רָזִין עִלָּאִין וְיַקִּירִין. שָׁמְרָה. לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָאָמַר, שָׁמְרָה לְהַהוּא חוּלָקָא, דְּאִתְאַחַד בֵּיהּ נֶפֶשׁ. דְּכַד נַפְשָׁא נָפְקָאת מֵהַאי עָלְמָא, אַתְיָא לְמֵירַת עָלְמָא (דְּאָתֵי). **אִי זָכֵי, כַּמָּה חֵילִין עִלָּאִין נָפְקִין לָקָבְלָא, וּלְנַטְרָא לָהּ, וּלְאַעֲלָא לָהּ בְּמָדוֹרָא דְּדוּכְתָּהָא, וְהַאי ה' נָטִיל לָהּ, לְאִתְאַחָדָא עִמָּהּ בְּרֵישׁ יַרְחֵי וְשַׁבַּתֵּי.**

וְאִי לָא זָכֵי, כַּמָּה גַּרְדִּינֵי טְהִירִין אִזְדַּמְּנָן לָקָבְלָהּ, וְדָחוּ לָהּ לְבַר. וַוי לְהַהִיא נַפְשָׁא, דְּמִתְגַּלְגְּלָא בְּרֵיקָנָיָא, בְּאַבְנָא בְקוּסְפִּיתָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שמואל א כה) **וְאֶת נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע. וְדָוִד בָּעֵי בָּעוּתֵיהּ קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר, שָׁמְרָה נַפְשִׁי, דְּלָא יִדְחוּן לָהּ לְבַר. וְכַד מָטֵי** (ס"א לְקַבְלָהּ, יִפְתְּחוּן

לשון הקודש

לִהְיוֹת! אֶלָּא אָקוּם, וְאֶתְקַשֵּׁר בְּךָ לְעוֹלָמִים. **שָׁמְרָה** נַפְשִׁי, שְׁמֹר הָיָה צָרִיךְ לוֹ לִהְיוֹת! וַהֲרֵי לָמַדְנוּ שֶׁאֵין אוֹת בַּתּוֹרָה שֶׁאֵין בָּהּ סוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים וְנִכְבָּדִים. שָׁמְרָה – לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא הוּא אָמַר, שָׁמְרָה אֶת אוֹתוֹ חֵלֶק שֶׁנֶּאֱחֶזֶת בּוֹ נֶפֶשׁ. שֶׁכְּשֶׁיּוֹצֵאת הַנֶּפֶשׁ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, בָּאָה לָרֶשֶׁת עוֹלָם (הַבָּא). אִם זוֹכֶה, כַּמָּה חַיָּלוֹת עֶלְיוֹנִים יוֹצְאִים לְקַבְּלָהּ וְלִשְׁמֹר אוֹתָהּ וּלְהַכְנִיסָהּ לִמְדוֹר מְקוֹמָהּ. וְהֵה' הַזּוֹ לְקַחְתָּהּ לְהִתְאַחֵד עִמָּהּ בְּרָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשַׁבָּתוֹת.

וְאִם לֹא זוֹכֶה, כַּמָּה שׁוֹמְרֵי חֹק בַּעֲלֵי דִינִים מְזֻדַּמְּנִים מוּלָהּ וְדוֹחִים אוֹתָהּ הַחוּצָה. אוֹי לְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ שֶׁמִּתְגַּלְגֶּלֶת בְּרֵיקָנוּת, כְּמוֹ אֶבֶן בְּכַף הַקֶּלַע. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמואל–א כה) וְאֶת נֶפֶשׁ אֹיְבֶיךָ יְקַלְּעֶנָּה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע. וְדָוִד בִּקֵּשׁ בַּקָּשָׁתוֹ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאָמַר שָׁמְרָה נַפְשִׁי, שֶׁלֹּא יִדְחוּ

לְךָ) לָקַבְלָהּ, יִפְתְּחוּן לָהּ פִּתְחִין, וּתְקַבֵּל לָהּ קַמָּךְ. כִּי חָסִיד אָנִי, וְכִי חָסִיד אִקְרֵי. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִין. דִּכְתִיב, (ישעיה נה) חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים. בְּגִין כַּךְ שָׁמְרָה נַפְשִׁי, דְּלָא תִשְׁבּוֹק לָהּ לְמֵהַךְ לְבַר.

רִבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל בַּר נָשׁ דְּאִית לֵיהּ חוּלָקָא בְּצַדִּיק, יָרִית לְהַאי אֶרֶץ, כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים וְגוֹ'. וְהַאי צַדִּיק חָסִיד אִקְרֵי. אָמַר דָּוִד בָּתַר דְּהַאי אֲתָר אֲחִידְנָא, חָסִיד אָנִי, וּבְגִין כָּךְ שָׁמְרָה נַפְשִׁי, לְאִתְקַשְׁרָא בָךְ.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (תהלים פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ וְגוֹ'. הָא אוּקְמוּהָ, דְּאוֹלִיף שִׁבְעִין פִּתְקִין, וְלָשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ יַתִּיר. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים פא) שִׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע. אֲבָל מַאי עֵדוּת. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְּתֵיהּ דְּפוֹטִיפַר חֲזַת אֲחִידָא בֵּיהּ לְהַהִיא מִלָּה, חָזָה יוֹסֵף

לשון הקודש

אוֹתָהּ הַחוּצָה. וּכְשֶׁנִּגַּע (לְמוּלָךְ, יִפְתְּחוּ לָךְ) מוּלָהּ, יִפְתְּחוּ לָהּ פְּתָחִים, וּתְקַבֵּל אוֹתָהּ לְפָנֶיךָ. כִּי חָסִיד אָנִי, וְכִי חָסִיד נִקְרָא? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֵּן, שֶׁכָּתוּב (ישעיה נה) חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים. בְּגִלַּל כָּךְ שָׁמְרָה נַפְשִׁי, שֶׁלֹּא תַּעֲזֹב אוֹתָהּ לְלֶכֶת הַחוּצָה.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק בְּצַדִּיק, יוֹרֵשׁ אֶרֶץ זוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם ס) וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים וְגוֹ'. וְצַדִּיק זֶה נִקְרָא חָסִיד. אָמַר דָּוִד, אַחַר שֶׁבִּמְקוֹם זֶה נֶאֱחַזְתִּי, חָסִיד אָנִי, וְלָכֵן שָׁמְרָה נַפְשִׁי לְהִתְקַשֵּׁר בְּךָ.

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח, (תהלים פא) עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ וְגוֹ'. הֲרֵי פֵּרְשׁוּהָ שֶׁלָּמַד שִׁבְעִים לָשׁוֹן, וּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ יוֹתֵר. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם) שִׂפַת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע. אֲבָל מַה זּוֹ עֵדוּת? בֹּא וּרְאֵה, בְּשָׁעָה שֶׁאֵשֶׁת פּוֹטִיפַר אָחֲזָה בּוֹ לְאוֹתוֹ הַדָּבָר, עָשָׂה

עָבִיד גַּרְמֵיהּ כְּמַאן דְּלָא יָדַע לִישָׁנָא דִילָהּ, וְכֵן בְּכָל יוֹמָא עַד הַהִיא שַׁעֲתָא בַּתְרַייְתָא, דִּכְתִיב (בראשית לט) וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ. מָאי וַתִּתְפְּשֵׂהוּ. אֶלָּא בְּגִין דְּעָבִיד גַּרְמֵיהּ כְּמַאן דְּלָא יָדַע לִישָׁנָא. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צָוַוח לָקֳבְלֵיהּ, (משלי ז) לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנָּכְרִיָּה אֲמָרְיָהָ הֶחֱלִיקָה. מָאי קָא מַשְׁמַע לָן. אֶלָּא כָּל מָאן דְּנָטִיר גַּרְמֵיהּ מֵהַאי, אִתְקְשַׁר בָּהּ בִּשְׁכִינְתָּא, וְאָחִיד בְּהַהוּא עֵדוּת. וּמַאי הוּא. ה' דְּאִתּוֹסַף בֵּיהּ. דִּכְתִיב, עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ. אוֹף הָכָא י' אִתּוֹסַף בְּפִנְחָס, עַל דְּקַנֵּי בְּהַאי.

רִבִּי יֵיסָא פָּתַח, (תהלים קלז) עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ בְזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן. אֶת יְרוּשָׁלַם מִיבְעֵי לֵיהּ, כְּמָה דִּכְתִיב, (תהלים קלז) אִם אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי, מָאי בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן. לְבַר נָשׁ דְּהַוָּה לֵיהּ הֵיכָלָא יַקִּירָא, יָאָה וְשַׁפִּירָא, אָתוּ לְסָטִין

לשון הקודש

יוֹסֵף עָצְמוֹ כְּמִי שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ לְשׁוֹנָהּ, וְכֵן בְּכָל יוֹם עַד אוֹתָהּ שָׁעָה אַחֲרוֹנָה, שֶׁכָּתוּב (בראשית לט) וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ. מַה זֶּה וַתִּתְפְּשֵׂהוּ? אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁעָשָׂה עַצְמוֹ כְּמִי שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ לְשׁוֹנָהּ, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ צוֹוַחַת כְּנֶגְדּוֹ: (משלי ז) לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנָּכְרִיָּה אֲמָרֶיהָ הֶחֱלִיקָה. מַה בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ? אֶלָּא כָּל מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַצְמוֹ מִזֶּה, מִתְקַשֵּׁר לַשְּׁכִינָה וְאָחוּז בְּאוֹתָהּ עֵדוּת. וּמַהִי? ה' שֶׁנּוֹסְפָה בּוֹ, שֶׁכָּתוּב עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ. גַּם כָּאן הִתּוֹסְפָה י' בִּפִינְחָס עַל שֶׁקִּנֵּא בָּזֶה. רַבִּי יֵיסָא פָּתַח, (תהלים קלז) עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם בָּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן. אֶת יְרוּשָׁלַיִם הָיָה צָרִיךְ לוֹ לְהָיוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב אִם אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי! מַה זֶּה בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן? לְאָדָם שֶׁהָיָה לוֹ הֵיכָל נִכְבָּד, נָאֶה וְיָפֶה, בָּאוּ לִסְטִים וְשָׂרְפוּ אוֹתוֹ.

וְאוֹקִידוּ לֵיהּ. צַעֲרָא דְמַאן הוּא, לָאו דְמָאֲרֵיהּ דְהֵיכָלָא. אוֹף הָכָא שְׁכִינְתָּא בְגָלוּתָא שַׁרְיָא, צַעֲרָא דְמַאן הוּא, לָאו דְצַדִּיק. וְאַזְלָא הָא כְמָה דְאוּקְמוּהָ, דִכְתִיב (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבַד, אָבָד מַמָּשׁ. אוֹף הָכָא בְזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן, בְּזָכְרֵנוּ הַהוּא צַעֲרָא דִילֵיהּ עַל זִוּוּגָהָא, צַעֲרָא דִילֵיהּ הוּא.

אָמַר רִבִּי יֵיסָא, מָאן דְאוֹקִיר שְׁמָא דְמָאֲרֵיהּ בְהַאי, וְנָטִיר הַאי, זָכָה דְיוֹקִיר לֵיהּ מָאֲרֵיהּ עַל כֹּלָּא. מְנָלָן. מִיוֹסֵף. דִכְתִיב, (בראשית מא) וַיַּרְכֵּב אוֹתוֹ בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר לוֹ, וּכְתִיב וְנָתֹן אוֹתוֹ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם (דף רי"ד ע"א) וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כַּד עָבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יַמָּא, אֲרוֹנָא דְיוֹסֵף עָאל בְּגוֹ בְקַדְמִיתָא, וְלָא הֲווֹ מַיָּא קַיְימִין עַל קְיוּמַיְיהוּ קַמֵּיהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קיד) הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס. מַאי וַיָּנֹס. אֶלָּא רָאָה הַהוּא דִכְתִיב בֵּיהּ (בראשית לט) וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה.

לשון הקודש

צַעֲרוֹ שֶׁל מִי הוּא? לֹא שֶׁל בַּעַל הַהֵיכָל?! גַּם כָּאן הַשְּׁכִינָה שְׁרוּיָה בַּגָּלוּת, צַעַר שֶׁל מִי הוּא? לֹא שֶׁל הַצַּדִּיק?! וְזֶה הוֹלֵךְ כְּפִי שֶׁבֵּאֲרוּהָ, שֶׁכָּתוּב (ישעיה נז) הַצַּדִּיק אָבַד, אָבָד מַמָּשׁ. גַּם כָּאן בְּזָכְרֵנוּ אֶת צִיּוֹן, בְּזָכְרֵנוּ אֶת אוֹתוֹ צַעַר שֶׁלּוֹ עַל זִוּגָתוֹ, צַעַר שֶׁלּוֹ הוּא.

אָמַר רַבִּי יֵיסָא, מִי שֶׁמּוֹקִיר שֵׁם רִבּוֹנוֹ בָּזֶה וְשׁוֹמֵר זֶה, זוֹכֶה שֶׁיּוֹקִיר אוֹתוֹ רִבּוֹנוֹ עַל הַכֹּל. מִנַּיִן לָנוּ? מִיוֹסֵף, שֶׁכָּתוּב (בראשית מא) וַיַּרְכֵּב אֹתוֹ בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר לוֹ, וְכָתוּב וְנָתוֹן אֹתוֹ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כְּשֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם, אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף נִכְנַס בְּפָנִים בַּהֲתָחָלָה, וְלֹא הָיוּ הַמַּיִם עוֹמְדִים עַל עָמְדָם לְפָנָיו. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים קיד) הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס. מַה זֶּה וַיָּנֹס? אֶלָּא רָאָה אוֹתוֹ שֶׁכָּתוּב בּוֹ (בראשית לט) וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה.

תָּא חֲזֵי, זָכֵי לִיקָרָא בְּחַיָּיו וְזָכֵי לִיקָרָא בְּמִיתָתֵיהּ.
בְּחַיָּיו אֲמַאי. בְּגִין הַהוּא זְמַן דְּלָא בָּעָא לְאִתְדַּבְּקָא בָּהּ, דִּכְתִיב, (בראשית לט) **וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר אֶל אֵשֶׁת אֲדֹנָיו. וּכְתִיב וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ לִהְיוֹת עִמָּהּ. בְּגִין כַּךְ זָכָה בְּהַאי עָלְמָא. כֵּיוָן דִּכְתִיב וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ, וּכְתִיב וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה, זָכֵי לְבָתָר דְּעָאל לְגוֹ פָּרוּכְתָּא עִלָּאָה, וְהָכִי אִתְחֲזֵי לֵיהּ, דִּידֵיהּ נָטַל בְּהַאי עָלְמָא, וְדִידֵיהּ נָטַל בְּעָלְמָא אַחֲרָא.**

פִּנְחָס זָכֵי בְּהַאי עָלְמָא, וְזָכָה בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, וְזָכָה לְקַיְימָא יַתִּיר מִכָּל אִינּוּן דְּנַפְקוּ מִמִּצְרַיִם, וְזָכָה לְכַהֲנָא עִלָּאָה, הוּא וְכָל בְּנוֹי אֲבַתְרֵיהּ. וְאִי תֵּימָא דְּלָא (נ"א דְּהָא) **זָכָה לְכַהֲנָא עַד לָא עָבֵד עוֹבָדָא דָּא. אֵין** (ס"א לָא)**. דְּהָא אִינּוּן דְּאַמְרֵי** (דְּלָא) **דְּזָכָה קוֹדֶם. לָאו הָכִי אֶלָּא בְּמַאי אוֹקִימְנָא תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא**

לשון הקודש

בא וּרְאֵה, זוֹכֶה לְכָבוֹד בְּחַיָּיו וְזוֹכֶה לְכָבוֹד בְּמִיתָתוֹ. בְּחַיָּיו מַדּוּעַ? בִּגְלַל אוֹתוֹ זְמַן שֶׁלֹּא רָצָה לְהִתְדַּבֵּק בָּהּ, שֶׁכָּתוּב (שם) וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר אֶל אֵשֶׁת אֲדֹנָיו. וְכָתוּב, וְלֹא שָׁמַע אֵלֶיהָ לִשְׁכַּב אֶצְלָהּ לִהְיוֹת עִמָּהּ. בִּגְלַל זֶה זָכָה בָּזֶה הָעוֹלָם. כֵּיוָן שֶׁכָּתוּב וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בִּבְגָדוֹ, וְכָתוּב וַיָּנָס וַיֵּצֵא הַחוּצָה, זָכָה לְבַסּוֹף שֶׁנִּכְנַס לְתוֹךְ מְחִצָּה עֶלְיוֹנָה, וְכָךְ רָאוּי לוֹ – אֶת שֶׁלּוֹ לָקַח בָּזֶה הָעוֹלָם, וְאֶת שֶׁלּוֹ לָקַח בָּעוֹלָם הָאַחֵר.

פִּנְחָס זָכָה בָּזֶה הָעוֹלָם, וְזָכָה בָּעוֹלָם הַבָּא, וְזָכָה לְהִתְקַיֵּם יוֹתֵר מִכָּל אֵלּוּ שֶׁיָּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, וְזָכָה לִכְהֻנָּה גְּדוֹלָה, הוּא וְכָל בָּנָיו אַחֲרָיו. וְאִם תֹּאמַר שֶׁלֹּא (שֶׁהֲרֵי) זָכָה לִכְהֻנָּה עַד שֶׁלֹּא עָשָׂה מַעֲשֶׂה זֶה – נָכוֹן (לא). שֶׁהֲרֵי אוֹתָם שֶׁאוֹמְרִים (שֶׁלֹּא) זָכָה קֹדֶם – לֹא כָךְ. אֶלָּא כְּמוֹ

לֵאלֹהָיו, דְּמַשְׁמַע דִּבְגִין עוֹבָדָא דָא רָוַוח בְּהוּנָתָא, מַה דְּלָא הָוָה קוֹדֶם.

תָּא חָזֵי, כָּל כֹּהֵן דְּקָטִיל נֶפֶשׁ, פָּסִיל לֵיהּ בְּהוּנָתֵיהּ לְעָלְמִין. דְּהָא וַדַּאי פָּסִיל הַהוּא דַּרְגָּא דִּילֵיהּ לְגַבֵּיהּ. וּפִנְחָס מִן דִּינָא פָּסִיל לְכַהֲנָא הָוָה, וּבְגִין דְּכַנֵּא לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִצְטְרִיךְ לְיַהֲבָא לֵיהּ בְּהוּנַת עָלְמִין, לֵיהּ, וְלִבְנוֹי אֲבַתְרֵיהּ, לְדָרֵי דָרִין. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, תָּא חָזֵי, רָשִׁים הוּא פִּנְחָס לְעֵילָּא, וְרָשִׁים הוּא לְתַתָּא, עַד לָא יִפּוֹק לְעָלְמָא דְּהָא עִם אִינּוּן דְּנַפְקוּ מִמִּצְרַיִם אִתְמְנֵי.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי חִיָּיא, הֲווֹ אָזְלֵי בְּמַדְבְּרָא, אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הָא דִּכְתִיב בְּפִנְחָס הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. שָׁלוֹם מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּלָא שַׁלִּיט בֵּיהּ לְעָלְמִין, וְלָא אִתְדָּן בְּדִינוֹי. וְאִי תֵּימָא

לשון הקודש

שֶׁבַּאַרְנוּ – תַּחַת אֲשֶׁר קִנֵּא לֵאלֹהָיו, שֶׁמַּשְׁמָע שֶׁבִּגְלַל מַעֲשֶׂה זֶה הִרְוִיחַ הַכְּהֻנָּה, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מִקֹּדֶם.

בֹּא וּרְאֵה, כָּל כֹּהֵן שֶׁהוֹרֵג נֶפֶשׁ, נִפְסָלָה כְּהֻנָּתוֹ לְעוֹלָמִים, שֶׁהֲרֵי וַדַּאי פָּסַל אוֹתָהּ דַּרְגָּה שֶׁלּוֹ אֵלָיו. וּפִנְחָס מֵהַדִּין הָיָה פָּסוּל לִכְהֻנָּה, וּבִגְלַל שֶׁקִּנֵּא לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא, הִצְטָרֵךְ לְיַחֵס לוֹ כְּהֻנַּת עוֹלָמִים, לוֹ וּלְבָנָיו אַחֲרָיו לְדוֹרֵי דוֹרוֹת. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה, פִּנְחָס רָשׁוּם הוּא לְמַעְלָה, וְרָשׁוּם הוּא לְמַטָּה, עַד שֶׁלֹּא יֵצֵא לָעוֹלָם, שֶׁהָרֵי עִם אוֹתָם שֶׁיָּצְאוּ מִמִּצְרַיִם נִמְנָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא הָיוּ הוֹלְכִים בַּמִּדְבָּר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, זֶה שֶׁכָּתוּב בְּפִנְחָס הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. שָׁלוֹם מִמַּלְאַךְ הַמָּוֶת שֶׁלֹּא שׁוֹלֵט בּוֹ לְעוֹלָמִים וְלֹא נִדּוֹן

דְּלָא מִית. וַדַּאי לָא מִית כִּשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, וְאוֹרִיךְ יוֹמִין עַל כָּל בְּנֵי דָּרָא, בְּגִין דִּבְהַאי בְּרִית עִלָּאָה אָחִיד, וְכַד אִסְתְּלַק מֵעָלְמָא, בְּתִיאוּבְתָּא עִלָּאָה וּבִדְבִיקוּתֵיהּ שַׁפִּירָא אִסְתַּלָּק מִשְּׁאַר בְּנֵי עָלְמָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (זכריה ג) וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עוֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ יְיָ וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, וַוי לְאִינּוּן בְּנֵי נָשָׁא, דְּלָא מִסְתַּכְּלָאן בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, וְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא כָּרוֹזָא קָאֲרֵי עֲלַיְיהוּ, וְלָא מַשְׁגִּיחִין. אָתָא בַר נָשׁ לְאִסְתַּכְּלָא בְּפִקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, כַּמָּה סַגִּיגוֹרִין קַיְימִין לְאַדְבְּרָא עָלֵיהּ לְטָב. אָתָא בַר נָשׁ וְאַעְבַּר עַל פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא, אִינּוּן עוֹבָדִין קַטִּיגוֹרִין עָלֵיהּ לְבִישׁ, קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. יְהוֹשֻׁעַ כֹּהֵן גָּדוֹל הָוָה, וְאוֹקְמוּהָ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ. וְהַשָּׂטָן עוֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ. וּמַה בְּהַאי כַּךְ, בְּשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא דְּלָא מִסְתַּכְּלֵי בִּיקָרָא דְּמָארֵיהוֹן, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

לשון הקודש

בְּדִינָיו. וְאִם תֹּאמַר שֶׁלֹּא מֵת – וַדַּאי לֹא מֵת כִּשְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם, וְהֶאֱרִיךְ יָמִים עַל כָּל בְּנֵי דּוֹרוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהִתְאַחֵז בַּבְּרִית הָעֶלְיוֹנָה הַזּוֹ. וּכְשֶׁהִסְתַּלֵּק מֵהָעוֹלָם, בְּתַאֲוָה עֶלְיוֹנָה וּבִדְבֵקוּת נָאָה הִסְתַּלֵּק מִשְּׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (זכריה ג) וַיַּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עֹמֵד לִפְנֵי מַלְאַךְ ה' וְגוֹ'. בֹּא וּרְאֵה, אוֹי לְאוֹתָם בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא מִסְתַּכְּלִים בִּכְבוֹד רִבּוֹנָם, וְכָל יוֹם וְיוֹם הַכָּרוֹז קוֹרֵא עֲלֵיהֶם, וְלֹא מַשְׂגִּיחִים. בָּא אָדָם לְהִסְתַּכֵּל בְּמִצְוֹות הַתּוֹרָה – כַּמָּה סָנֵגוֹרִים עוֹמְדִים לְהַזְכִּירוֹ לְטוֹב. בָּא אָדָם וְעוֹבֵר עַל מִצְוֹות הַתּוֹרָה – אוֹתָם מַעֲשִׂים מְקַטְרְגִים עָלָיו לְרַע לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. יְהוֹשֻׁעַ כֹּהֵן

חֲמֵי מַה כְּתִיב, וַיהוֹשֻׁעַ הָיָה לָבֻשׁ בְּגָדִים צוֹאִים, וְאוֹקְמוּהָ. אֲבָל בְּגָדִים צוֹאִים, וַדַּאי אִינּוּן לְבוּשִׁין דְּאִתְלַבְּשָׁא בֵּיהּ רוּחָא בְּהַהוּא עָלְמָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמַאן דְּלְבוּשׁוֹי מִתְתַּקְנִין וּשְׁלֵמִין בְּהַהוּא עָלְמָא. וְהָא אִתְמַר, כָּל מָאן דְּבַעְיָין לְאַעֲלָא לַגֵּיהִנָּם, אִינּוּן לְבוּשִׁין דְּמִלַּבְּשִׁין לֵיהּ, הֵיךְ אִינּוּן. מַה כְּתִיב הָכָא, וַיהוֹשֻׁעַ הָיָה לָבֻשׁ בְּגָדִים צוֹאִים וְעוֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ. מָאן מַלְאָךְ. דָּא מַלְאָךְ דְּמְמָנָא עַל גֵּיהִנָּם, וּמְמָנָא עַל מָאן דְּחָמֵי בְּאִינּוּן לְבוּשִׁין. עַד דְּאָתִיב קְרָא וְאָמַר, הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצוֹאִים מֵעָלָיו.

מֵהָכָא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, דְּעוֹבָדִין בִּישִׁין דְּבַר נָשׁ, עַבְדִין לֵיהּ אִינּוּן לְבוּשִׁים צוֹאִים. וַיֹּאמֶר אֵלָיו רְאֵה הֶעֱבַרְתִּי מֵעָלֶיךָ עֲוֹנֶךָ וְהַלְבֵּשׁ אוֹתְךָ מַחֲלָצוֹת. אַלְבִּישִׁינֵיהּ לְבוּשִׁין אַחֲרָנִין מִתְתַּקְנָן, דְּבְהוּ

לשון הקודש

גָּדוֹל הָיָה, וּפֵרְשׁוּהָ, מַה כָּתוּב בּוֹ? וְהַשָּׂטָן עֹמֵד עַל יְמִינוֹ לְשִׂטְנוֹ. וּמַה בָּזֶה בָּךְ, בִּשְׁאָר בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּא מִסְתַּכְּלִים בִּכְבוֹד רִבּוֹנָם עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

רְאֵה מַה כָּתוּב, וַיהוֹשֻׁעַ הָיָה לָבֻשׁ בְּגָדִים צוֹאִים, וּפֵרְשׁוּהָ. אֲבָל בְּגָדִים צוֹאִים, וַדַּאי אוֹתָם לְבוּשִׁים שֶׁהָרוּחַ הִתְלַבְּשָׁה בָּהֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מִי שֶׁלְּבוּשָׁיו מְתֻקָּנִים וּשְׁלֵמִים בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר, כָּל מִי שֶׁצְּרִיכִים לְהַכְנִיסוֹ לַגֵּיהִנֹּם, אוֹתָם לְבוּשִׁים שֶׁמַּלְבִּישִׁים אוֹתוֹ אֵיךְ הֵם? מַה כָּתוּב כָּאן? וַיהוֹשֻׁעַ הָיָה לָבֻשׁ בְּגָדִים צוֹאִים וְעֹמֵד לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ. אֵיזֶה מַלְאָךְ? זֶה הַמַּלְאָךְ הַמְמֻנֶּה עַל גֵּיהִנֹּם וּמְמֻנֶּה עַל מִי שֶׁרָאָה בְּאוֹתָם לְבוּשִׁים. עַד שֶׁבָּא קוֹל וְאָמַר: הָסִירוּ הַבְּגָדִים הַצֹּאִים מֵעָלָיו.

מִכָּאן יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל, שֶׁמַּעֲשִׂים רָעִים שֶׁל אָדָם עוֹשִׂים לוֹ בְּגָדִים צוֹאִים. וַיֹּאמֶר אֵלָיו

אִסְתָּכַל בַּר נָשׁ בְּזִיו יְקָרָא דְמָארֵיהּ.

תָּא חָזֵי, כְּגַוְונָא דָא פִּנְחָס, דְּלָא אִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא, עַד דְּאִתְתְּקָנוּ קַמֵּיהּ לְבוּשִׁין אַחֲרָנִין, דְּרוּחָא אִתְחֲנֵי בְּהוּ, לְעָלְמָא (דף רי"ד ע"ב) דְּאָתֵי. בְּשַׁעֲתָא חָדָא אִתְפְּשָׁט מֵאִלֵּין. וְאִתְלְבָּשׁ בְּאִלֵּין, לְקַיְימָא דִכְתִיב הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, שְׁמְשָׁא הָוָה תַּקִּיפָא, וְיָתְבוּ תְּחוֹת צִלָּא דְחַד טַנָּרָא דְמַדְבְּרָא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי צִלָּא חֶדְוָותָא דְנַפְשָׁא הוּא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא לְרִבִּי אֶלְעָזָר, אִלֵּין יוֹמִין, מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹמָא בַתְרָאָה דְחַג, בָּעֵינָא לְמֵיקָם עָלַיְיהוּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, הָא אִתְמַר וְחַבְרַיָּיא אִתְעָרוּ בְּהוּ. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, וַדַּאי הָכִי הוּא, אֲבָל אֲנָא שְׁמַעְנָא לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה מִלָּה בְּהוּ. אָמַר לֵיהּ,

לשון הקודש

רְאֵה הֶעֱבַרְתִּי מֵעָלֶיךָ עֲוֹנֶךָ וְהַלְבֵּשׁ אֹתְךָ מַחֲלָצוֹת. הִלְבִּישׁוּהוּ לְבוּשִׁים אֲחֵרִים מְתֻקָּנִים שֶׁבָּהֶם מִסְתַּכֵּל אָדָם בְּזִיו כְּבוֹד רִבּוֹנוֹ.

בְּא וּרְאֵה, כְּמוֹ זֶה פִּנְחָס, שֶׁלֹּא הִסְתַּלֵּק מֵהָעוֹלָם עַד שֶׁהִתְקִינוּ לְפָנָיו לְבוּשִׁים אֲחֵרִים שֶׁהָרוּחַ נֶהֱנֵית בָּהֶם לָעוֹלָם הַבָּא. בְּשָׁעָה אַחַת הִתְפַּשֵּׁט מֵאֵלֶּה וְהִתְלַבֵּשׁ בְּאֵלֶּה, לְקַיֵּם אֶת הַכָּתוּב הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הַשֶּׁמֶשׁ הָיְתָה חֲזָקָה, וְיָשְׁבוּ תַּחַת צֵל שֶׁל סֶלַע אֶחָד שֶׁל הַמִּדְבָּר. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַדַּאי צֵל חֶדְוַת הַנֶּפֶשׁ הוּא.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, יָמִים אֵלּוּ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג בִּרְצוֹנִי לַעֲמֹד עֲלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה נֶאֱמַר, וְהַחֲבֵרִים הִתְעוֹרְרוּ בָּזֶה. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, וַדַּאי כָּךְ הוּא, אֲבָל אֲנִי שָׁמַעְתִּי מֵהַמְנוֹרָה

אִימָא הַהוּא מִלָּה. אָמַר לֵיהּ עַד לָא קָאִימְנָא בֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַף עַל גַּב דְּחַבְרַיָּיא אוֹקְמוּ מִלָּה, וְשַׁפִּיר הוּא, אֲבָל סִדּוּרָא דְהָנֵי יוֹמֵי, רָזָא דְחָכְמְתָא הוּא, בֵּין מְחַצְּדֵי חַקְלָא.

תָּא חֲזֵי, הָא אִתְמַר סִדּוּרָא דְיִחוּדָא כֻּלָּא בְּחַד הֵיךְ הֲוֵי. וְהָא אִתְמַר. פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נב) חָשַׂף יְיָ אֶת זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ, דָּא דְרוֹעָא חָדָא, דְּבֵיהּ תַּלְיָא יְשׁוּעָה, דְּבֵיהּ תַּלְיָא נוּקְמָא, דְּבֵיהּ תַּלְיָא פּוּרְקָנָא. וְלָמָּה, לְמֵיקָם לָהּ לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, וּלְקַבְּלָא לָהּ לְגַבֵּיהּ, לְאִזְדַּוְוגָא כַּחֲדָא. וְכַד הַאי אִתְעַר לְקַבְּלָהּ, כַּמָּה דְחִילוּ שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, עַד דְּיָנַח הַהוּא דְרוֹעָא תְּחוֹת רֵישָׁהָא לְאִתְחַבְּרָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וְגוֹ', וּכְדֵין נַיְיחָא דִּינָא, וּמְכַפֵּר חוֹבִין.

לשון הקודש

הַקְּדוּשָׁה עֶלְיוֹנָה דָּבָר בָּהֶם. אָמַר לוֹ, אֱמֹר אוֹתוֹ דָּבָר. אָמַר לוֹ, עֲדַיִן לֹא עָמַדְתִּי בּוֹ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַף עַל גַּב שֶׁהַחֲבֵרִים בֵּאֲרוּ דָּבָר וְיָפֶה הוּא, אֲבָל סִדּוּר הַיָּמִים הַלָּלוּ הוּא סוֹד חָכְמָה בֵּין קוֹצְרֵי הַשָּׂדֶה.

בֹּא וּרְאֵה, הֲרֵי נֶאֱמַר סִדּוּר שֶׁל יִחוּד הַכֹּל בְּאֶחָד אֵיךְ הָיָה, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר. פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נב) חָשַׂף ה' אֶת זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ – זוֹ זְרוֹעַ אַחַת שֶׁבָּהּ תְּלוּיָה הַיְשׁוּעָה, שֶׁבָּהּ תְּלוּיָה הַנְּקָמָה, שֶׁבָּהּ תְּלוּיָה הַגְּאֻלָּה. וְלָמָּה? לְהָקִים אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מֵהֶעָפָר וּלְקַבְּלָהּ אֵלָיו לְהִזְדַּוֵּג כָּאֶחָד. וּכְשֶׁזֶּה מִתְעוֹרֵר לְקַבְּלָהּ, כַּמָּה פַּחַד שָׁרוּי בָּעוֹלָם, עַד שֶׁנִּיחַ אוֹתָהּ זְרוֹעַ תַּחַת רֹאשָׁהּ לְהִתְחַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ב) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וְגוֹ'. וְאָז נָח הַדִּין וּמְכַפֵּר עַל חֲטָאִים.

לְבָתָר אָתֵי יְמִינָא לְחַבְּקָא, כְּדֵין חֶדְוָותָא שַׁרְיָיא בְּעָלְמָא, וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין. לְבָתָר אִזְדַּוְּוגַת בְּגוּפָא, וּכְדֵין כֻּלָּא אִקְרֵי אֶחָד, בְּלָא פְּרוּדָא, כְּדֵין הוּא שְׁלִימוּ דְּכֻלָּא, וְחֶדְוָותָא דְּכֻלָּא, וְאָחִידוּ וַדַּאי, מַה דְּלָא אִשְׁתְּכַח הָכִי בְּשְׁאַר זְמְנֵי.

כְּגַוְונָא דְּהַאי, סִדּוּרָא דְּהָנֵי יוֹמִין, מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹמָא בַתְרָאָה דְּחַג. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִתְעַר דְּרוּעָא דִּשְׁמָאלָא, לְקַבְּלָא לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא, וּכְדֵין כָּל עָלְמָא בִּדְחִילוּ בְּדִינָא, וּבָעֵי הַהוּא זִמְנָא בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִים, לְאִשְׁתַּכְחָא עָלְמָא קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְבָתָר אֲתִיאַת מַטְרוֹנִיתָא, וּבַעְיָין בְּנֵי הֵיכָלָא בְּתִשְׁעָה לְיַרְחָא, לְמֶעְבַּד חֶדְוָותָא, וּלְמִטְבַּל בְּנַהֲרָא, לְדַכְאָה גַּרְמַיְיהוּ בְּזִווּגָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, בְּיוֹמָא אַחֲרָא, הוּא זִווּגָא דִּילָהּ לְשַׁוְואָה שְׁמָאלָא תְּחוֹת רֵישָׁהָא, (נ"א רֵישָׁא דְּמַלְכָּא) כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר שְׁמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי.

לשון הקודש

אַחַר כָּךְ בָּאָה הַיָּמִין לְחַבֵּק, וְאָז חֶדְוָה שְׁרוּיָה בָּעוֹלָם וְכָל הַפָּנִים מְאִירוֹת. אַחַר כָּךְ מִזְדַּוֶּגֶת בְּגוּף, וְאָז הַכֹּל נִקְרָא אֶחָד, בְּלִי פֵּרוּד, וְאָז הוּא שְׁלֵמוּת וְחֶדְוַת הַכֹּל, וַאֲחוּזִים בְּוַדַּאי מַה שֶּׁלֹּא נִמְצָא כָּךְ בְּיֶתֶר הַזְּמַנִּים.

כְּמוֹ שֶׁל זֶה, סִדּוּר הַיָּמִים הַלָּלוּ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם הָאַחֲרוֹן שֶׁל חַג. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מִתְעוֹרֶרֶת זְרוֹעַ שְׂמֹאל לְקַבֵּל אֶת הַמַּלְכָּה, וְאָז כָּל הָעוֹלָם בְּפַחַד בַּדִּין, וְצָרִיךְ אוֹתוֹ הַזְּמַן בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה שֶׁיִּמָּצֵא הָעוֹלָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. אַחַר כָּךְ בָּאָה הַמַּלְכָּה, וּמִתְבַּקְשִׁים בְּנֵי הַהֵיכָל בַּתְּשִׁעִי לַחֹדֶשׁ לַעֲשׂוֹת חֶדְוָה וְלִטְבֹּל בְּנָהָר, לְטַהֵר עַצְמָם בְּזִוּוג הַמַּלְכָּה בַּיּוֹם הָאַחֵר, הוּא זִוּוג שֶׁלָּהּ לְשֹׂים שְׂמֹאל תַּחַת רֹאשָׁהּ (רֹאשׁ הַמֶּלֶךְ), כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי.

וּכְדֵין יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִיתָא עַל חוֹבַיְיהוּ, וּמְכַפְּרָא לְהוּ.
דְּהָא אִמָּא עִלָּאָה אַנְהִירַת אַנְפָּהָא לְמַטְרוֹנִיתָא בְּזִווּגָהָא, וּמִתְכַּפְּרִין כָּל בְּנֵי הֵיכָלָא. כֵּיוָן דְּשָׁמְאלָא מְקַבְּלָה לָהּ בְּהַאי יוֹמָא, דְּרִישָׁא דְמַטְרוֹנִיתָא שַׁרְיָיא עַל שְׂמָאלָא.

בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּחַג, יִתְעַר יְמִינָא לְקַבְּלָהּ, בְּגִין לְחַבְּקָה וּכְדֵין כָּל חֶדְוָוא וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין, וְחֶדְוָותָא דְּמַיִם צְלִילָן, לְנַסְכָא עַל מַדְבְּחָא. וּבַעְיָין בְּנֵי נָשָׁא לְמֶחֱדֵי בְּכָל זִינִין דְּחֶדְוָה, דְּהָא יְמִינָא גָּרִים. בְּכָל אֲתָר דְּשָׁארֵי יְמִינָא, חֶדְוָותָא אִצְטְרִיךְ בְּכוֹלָּא, כְּדֵין חֶדְוָותָא הִיא לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא.

לְבָתַר בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה, חֶדְוָותָא דְאוֹרַיְיתָא הוּא, דְּהָא כְּדֵין זִווּגָא דְּגוּפָא, הוּא זִווּגָא דְּכוֹלָּא, לְמֶהֱוֵי כּוֹלָּא חַד, וְדָא הוּא שְׁלִימוּ דְּכוֹלָּא, וְדָא יוֹמָא דְּיִשְׂרָאֵל אִיהוּ וַדַּאי, וְעַדְבָא דִּידְהוּ בִּלְחוֹדַיְיהוּ, דְּלֵית

לשון הקודש

וְאָז יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִית עַל חֲטָאֵיהֶם, וּמְכַפֶּרֶת לָהֶם. שֶׁהֲרֵי הָאֵם הָעֶלְיוֹנָה מְאִירָה פָּנֶיהָ לַמַּלְכָּה בְּזִוּוּגָהּ, וּמִתְכַּפְּרִים כָּל בְּנֵי הַהֵיכָל, כֵּיוָן שֶׁהַשְּׂמאל מְקַבֵּל אוֹתָהּ בַּיּוֹם הַזֶּה, שֶׁרֹאשׁ הַמַּלְכָּה עַל הַשְּׂמאל.

בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל הֶחָג יִתְעוֹרֵר הַיָּמִין לְקַבְּלָהּ בִּשְׁבִיל לְחַבְּקָהּ, וְאָז כָּל הַחֶדְוָה וְכָל הַפָּנִים מְאִירוֹת, וְחֶדְוַת הַמַּיִם הַצְּלוּלִים לְנַסֵּךְ עַל הַמִּזְבֵּחַ, וּצְרִיכִים בְּנֵי אָדָם לִשְׂמֹחַ בְּכָל מִינֵי חֶדְוָה, שֶׁהֲרֵי הַיָּמִין גּוֹרֵם. בְּכָל מָקוֹם שֶׁשָּׂרוּי יָמִין, חֶדְוָה צְרִיכָה בַּכֹּל, וְאָז חֶדְוָה הִיא לְהִשְׁתַּעֲשֵׁעַ.

אַחַר כָּךְ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי חֶדְוַת הַתּוֹרָה הִיא, שֶׁהֲרֵי אָז זִוּוּג הַגּוּף הוּא, זִוּוּג הַכֹּל, לִהְיוֹת הַכֹּל אֶחָד, וְזֶהוּ שְׁלֵמוּת הַכֹּל, וְזֶהוּ יוֹם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וַדַּאי וְחֵלֶק שֶׁלָּהֶם לְבַדָּם, שֶׁאֵין בּוֹ

בֵּיהּ חוּלָקָא לְאַחֲרָא. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'.

פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. (במדבר כה) רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (איוב ד) זְכָר נָא מִי הוּא נָקִי אָבָד וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחָדוּ, תָּמָן תָּנֵינָן, מָאן דְּחָמֵי קֶשֶׁת בְּגַוְונוֹי (ס"א נַהֲרִין), אִצְטְרִיךְ לְבָרְכָא בָּרוּךְ זוֹכֵר הַבְּרִית. בְּגִין דְּדָא אִיהוּ בְּרִית קַיְימָא קַדִּישָׁא, דְּשַׁוֵּי קֶדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף רט"ו ע"א) בְּאַרְעָא דְּלָא יָיתֵי עָלָהּ מֵי טוּפָנָא. בְּגִין דְּכַד סְגִיאוּ חַיָּיבִין בְּעָלְמָא, בָּעֵי קֶדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאוֹבָדָא לוֹן, וּכְדֵין דָּכִיר לוֹן הַאי אוֹמָאָה דְּאוֹמֵי לְאַרְעָא, דִּכְתִיב תְּרֵי זִמְנֵי לֹא לֹא. (בראשית ח) לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל, וְלֹא אוֹסִף עוֹד לְהַכּוֹת, דָּא אִיהוּ אוֹמָאָה. כְּמָה דִכְתִיב, (ישעיה נד) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבוֹר מֵי נֹחַ.

לשון הקודש

חֵלֶק לְאַחֵר. אַשְׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיהֶם כָּתוּב (דברים יד) כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַה' אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'.

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (איוב ד) זְכָר נָא מִי הוּא נָקִי אָבָד וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחָדוּ. שָׁם שָׁנִינוּ, מִי שֶׁרוֹאֶה קֶשֶׁת בְּגִוָּנֶיהָ (מאירים), צָרִיךְ לְבָרֵךְ בָּרוּךְ זוֹכֵר הַבְּרִית, מִשּׁוּם שֶׁזֹּהוּ בְּרִית הַקָּיָם הַקָּדוֹשׁ שֶׁשָּׂם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּאָרֶץ כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא עָלֶיהָ מֵי הַמַּבּוּל. מִשּׁוּם שֶׁכְּשֶׁמִּתְרַבִּים רְשָׁעִים בָּעוֹלָם, רוֹצֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַאֲבִיד אוֹתָם, וְאָז זוֹכֵר לָהֶם שְׁבוּעָה זוֹ שֶׁנִּשְׁבַּע לָאָרֶץ, שֶׁכָּתוּב (בראשית ח) לֹא אֹסִף לְקַלֵּל, וְלֹא אֹסִף עוֹד לְהַכּוֹת. זוֹהִי הַשְּׁבוּעָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נד) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבֹר מֵי נֹחַ.

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, קֻשְׁטָא אָתָא לְאַגָּנָא עַל עָלְמָא.
לְמַלְכָּא, דְּכָל זְמִנִין דִּבְרִיהּ חָב לָקַבְלֵיהּ, אָתָא מַלְכָּא לְאַלְקָאָה לֵיהּ, אִתְגַּלְיָא עָלֵיהּ מַטְרוֹנִיתָא בִּלְבוּשֵׁי יְקָר דְּמַלְכוּ, מַלְכָּא חָמֵי לָהּ סָלִיק רוּגְזָא דִּבְרִיהּ, וְחַדֵי בָּהּ, דִּכְתִיב, (בראשית ט) וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. וְעַל דָּא, לָא אִתְחֲזֵי קֻשְׁטָא בְּעָלְמָא, אֶלָּא בִּלְבוּשֵׁי יְקָר דְּמַלְכוּ. וּבְשַׁעֲתָא דְּאִית צַדִּיק בְּעָלְמָא, אִיהוּ בְּרִית, לְמֵיקָם בְּרִית, וְאָגִין עַל עָלְמָא. לָא הֲוֵי צַדִּיק, הָא קֻשְׁטָא, לְאִתְחַזָּאָה דְּהָא עָלְמָא אִיהוּ קַיְימָא לְאוֹבָדָא, אֶלָּא בְּגִין קֻשְׁטָא דָּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לְעוֹלָם לָא אִתְלַבַּשׁ קֻשְׁטָא דָּא, אֶלָּא בִּלְבוּשָׁא דַּאֲבָהָן קַדְמָאֵי. יָרוֹק וְסוּמָק וְחִיוָּור. יְרוֹקָא, דָּא לְבוּשָׁא דְּאַבְרָהָם, אִצְטִבַּע לְבוּשָׁא (ס"א גְּוָון) **דָּא, כַּד נָפַק מִגֵּיהִ יִשְׁמָעֵאל. סוּמָקָא, דָּא גְּוָון יְצָחָק. דְּאַתְיָא סוּמָקָא וְאִצְטִבַּע, כַּד נָפִיק מִגֵּיהִ עֵשָׂו.**

לשון הקודש

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, הַקֻּשְׁטָא בָּאָה לְהָגֵן עַל הָעוֹלָם. לְמֶלֶךְ שֶׁכָּל הַפָּעָמִים שֶׁבָּנוּ חָטָא כְּנֶגְדּוֹ, בָּא הַמֶּלֶךְ לְהַלְקוֹתוֹ – הִתְגַּלְתָה עָלָיו הַמַּלְכָּה בִּלְבוּשֵׁי כָּבוֹד שֶׁל מַלְכוּת. כְּשֶׁהַמֶּלֶךְ רוֹאֶה אוֹתָהּ, מִסְתַּלֵּק הָרֻגְזָ שֶׁל בְּנוֹ, וְשָׂמֵחַ בָּהּ, שֶׁכָּתוּב (בראשית ט) וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם. וְעַל כָּךְ לֹא נִרְאֵית הַקֻּשְׁטָ בָּעוֹלָם אֶלָּא בִּלְבוּשֵׁי כָּבוֹד שֶׁל מַלְכוּת. וּבְשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ צַדִּיק בָּעוֹלָם, הוּא בְּרִית לְהַעֲמִיד בְּרִית וּמָגֵן עַל הָעוֹלָם. אִם אֵין צַדִּיק, חֲרֵי הַקֻּשְׁטָ, לְהֵרָאוֹת שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד לְהֵאָבֵד, אֶלָּא בִּגְלַל קֻשְׁטָ זוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לְעוֹלָם לֹא מִתְלַבֶּשׁ קֻשְׁטָ זוֹ, אֶלָּא בִּלְבוּשׁ הָאָבוֹת הָרִאשׁוֹנִים, יָרֹק אָדֹם וְלָבָן. יָרֹק, זֶה לְבוּשׁ אַבְרָהָם, נִצְבַּע לְבוּשׁ (גְּוָן) זֶה כְּשֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ יִשְׁמָעֵאל.

וְאִתְמְשַׁךְ הַהוּא סוּמָקָא לְתַתָּא, עַד כְּכָבָא דְּמַאְדִּים, דְּאִתְאֲחִיד בֵּיהּ עֵשָׂו. חִוָּרָא, דָּא אִיהוּ לְבוּשָׁא טָבָא דְּיַעֲקֹב, דְּהָא לָא אִשְׁתַּנּוּ אַנְפּוֹהִי לְעָלְמִין.

רַבִּי אַבָּא אָמַר יָאוּת הוּא, אֲבָל הָכִי אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, חִוָּור, דָּא אַבְרָהָם. דְּאִתְלַבַּן בְּחִוָּרָא דְּנוּרָא. סוּמָקָא, דָּא יִצְחָק וַדַּאי. יָרוֹק, דָּא הוּא יַעֲקֹב, דְּקַיְימָא בֵּין תְּרֵין גַּוְונִין, וּכְתִיב בֵּיהּ בְּיַעֲקֹב, (ישעיה כט) לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ דְּהָא כָּל עַרְסֵיהּ שְׁלִים הֲוָה. וְהָכִי הוּא לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב, לְאִתְחַזָּאָה בְּגַוְונָן סוּמָק, כְּיִצְחָק דְּנָפַק מִנֵּיהּ עֵשָׂו. וְלָא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ, כְּאַבְרָהָם לְאִתְחַזָּאָה בְּגַוְונָן חִוָּור, דְּנָפַק מִנֵּיהּ יִשְׁמָעֵאל. אֶלָּא נָטַל גַּוְונִין, לְאִתְעַטָּרָא בְּהוּ, עַל אֲבָהָן דִּילֵיהּ, (דף רט"ו ע"ב) וּבְאִלֵּין לְבוּשִׁין מִתְלַבְּשַׁת קֻשְׁטָ, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְחֲזֵי קַמֵּי מַלְכָּא.

לשון הקודש

אָדָם זֶה הַגָּוֶן שֶׁל יִצְחָק, שֶׁבָּא אָדָם וְנִצְבַּע כְּשֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ עֵשָׂו, וְנִמְשַׁךְ אוֹתוֹ הָאָדֹם לְמַטָּה עַד כּוֹכָב מַאְדִּים, שֶׁנֶּאֱחַז בּוֹ עֵשָׂו. לָבָן זֶהוּ לְבוּשׁ טוֹב שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהֲרֵי לֹא הִשְׁתַּנּוּ פָּנָיו לְעוֹלָמִים.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, יָפֶה הוּא, אֲבָל כָּךְ אָמַר הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לָבָן זֶה אַבְרָהָם, שֶׁהִתְלַבֵּן בְּלֹבֶן הָאֵשׁ. אָדֹם זֶה וַדַּאי יִצְחָק. יָרֹק זֶהוּ יַעֲקֹב, שֶׁעוֹמֵד בֵּין שְׁנֵי גְוָנִים, וְכָתוּב בּוֹ בְּיַעֲקֹב, (ישעיה כט) לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ, שֶׁהֲרֵי כָּל מִטָּתוֹ הָיְתָה שְׁלֵמָה. וְכָךְ הוּא לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב – לְהֵרָאוֹת בְּגָוֶן אָדֹם כְּיִצְחָק שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ עֵשָׂו, וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ – כְּמוֹ אַבְרָהָם, לְהֵרָאוֹת בְּגָוֶן לָבָן, שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ יִשְׁמָעֵאל. אֶלָּא לָקַח גְּוָנִים לְהִתְעַטֵּר בָּהֶם עַל הָאָבוֹת שֶׁלּוֹ. וּבַלְּבוּשִׁים הַלָּלוּ מִתְלַבֶּשֶׁת הַקֶּשֶׁת בְּשָׁעָה שֶׁנִּרְאֵית לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ.

תָּא חֲזֵי, רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, הִיא אָת יו"ד, דְּמִתְעַטְּרָא בִּרְשִׁימוּ עִלָּאָה, וְהָא (ס"א וְדָא) **אִיהוּ דְּאִתְרְשִׁים בִּבְרִית תָּדִיר לְעָלְמִין, וּבְגִין דְּקַנֵּי פִּנְחָס עַל בְּרִית, אִתְרְשִׁים בִּשְׁמֵיהּ הָכָא אָת דָּא, פִּנְחָס יו"ד זְעֵירָא, אִיהוּ יו"ד דְּאִיהוּ בְּרִית וַדַּאי, דְּנָפִיק מִגּוֹ יו"ד עִלָּאָה קַדִּישָׁא. וְעַל דָּא, אִיהוּ קָאִים בְּקִיּוּמָא שְׁלִים קַמֵּי מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּלָא אִתְאֲבִיד מִגּוֹ עָלְמָא. וְהָכִי הוּא נָקִי מֵהַהוּא חוֹבָא דִּפְעוֹר, וְלָא אִתְאֲבִיד תָּדִיר מִגּוֹ קַדִּישָׁא דְּעָלְמָא.** (ס"א וְלָא אִתְאֲבִיד מִגּוֹ עָלְמָא) (איוב ד) **וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחָדוּ, אִלֵּין נָדָב וַאֲבִיהוּא, דְּלָא אִשְׁתְּצִיאוּ מִן הַהוּא עָלְמָא בְּגִינֵיהּ.**

רעיא מהימנא

אָמַר לֵיהּ רַעְיָא מְהֵימְנָא, שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, אֲבָל בְּגִין דְּאִלֵּיהוּ דְּאִיהוּ פִּנְחָס, קַנֵּי עַל בְּרִית, צָרִיךְ לְחַדְּתָא מִלִּין סַגִּיאִין בֵּיהּ, דְּהַאי פָּרַשְׁתָּא כְּתִיבָא בְּאוֹרַיְיתָא עַל שְׁמֵיהּ, דְּעָלֵיהּ אִתְמַר

לשון הקודש

בֹּא וּרְאֵה, סוֹד הַבְּרִית הַקְּדוֹשָׁה הִיא אוֹת יו"ד שֶׁמִּתְעַטֶּרֶת בְּרֹשֶׁם עֶלְיוֹן, וְהֵרֵי (וְזֶה) הוּא שֶׁנִּרְשָׁם בַּבְּרִית תָּמִיד לְעוֹלָמִים, וּמִשּׁוּם שֶׁקִּנֵּא פִּנְחָס עַל הַבְּרִית, נִרְשְׁמָה בִּשְׁמוֹ הָאוֹת הַזּוֹ כָּאן, פִּינְחָס, יו"ד קְטַנָּה, הִיא יו"ד שֶׁהִיא בְּרִית וַדַּאי, שֶׁיּוֹצֵאת מִתּוֹךְ יו"ד עֶלְיוֹנָה קְדוֹשָׁה. וְלָכֵן הוּא עוֹמֵד בְּקִיּוּם שָׁלֵם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁלֹּא נֶאֱבָד מִתּוֹךְ הָעוֹלָם. וְכָךְ הוּא נָקִי מֵאוֹתוֹ חֵטְא שֶׁל פְּעוֹר, וְלֹא נֶאֱבָד תָּמִיד בְּתוֹךְ קֹדֶשׁ הָעוֹלָם (וְלֹא נֶאֱבָד מִתּוֹךְ הָעוֹלָם). (איוב ד) וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחָדוּ – אֵלּוּ נָדָב וַאֲבִיהוּא שֶׁלֹּא נִשְׁמְדוּ מֵאוֹתוֹ הָעוֹלָם בִּגְלָלוֹ.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר לוֹ הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, יָפֶה אָמַרְתָּ, אֲבָל מִשּׁוּם שֶׁאֵלְיָהוּ, שֶׁהוּא פִּנְחָס, קִנֵּא עַל הַבְּרִית, צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים רַבִּים בָּהּ, שֶׁהֲרֵי הַפָּרָשָׁה כְּתוּבָה בַּתּוֹרָה עַל שְׁמוֹ, שֶׁעָלָיו

(מלכים א יט) **קַנֵּא קִנֵּאתִי, תְּרֵי קְנָאוֹת, חַד בְּשַׁבַּ"י דִּלְעֵילָּא, וְתִנְיָינָא בְּשַׁבַּ"י דִּלְתַתָּא, וּבְגִין דָּא עָבִיד תְּרֵין שְׁבוּעוֹת** (נ"א בְּתְרֵין לָא לֹא) (ס"א בִּתְרֵין זִמְנִין) **בְּתַרְוַוייהוּ, וּתְרֵין זִמְנִין לֹא לֹא.**

אֲבָל רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, מָאן דְּחָמֵי קֻשְׁטָא בְּגַוְונוֹי נְהִירִין, צָרִיךְ לְבָרְכָא בָּרוּךְ זוֹכֵר הַבְּרִית. וּבְגָלוּתָא דְּלָאו אִיהוּ נָהִיר בְּגַוְונוֹי כְּדְקָא יָאוֹת, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דִּלְזִמְנִין נָהִיר זְעֵיר, וְזִמְנִין לָא נָהִיר כְּלָל, זִמְנִין אִתְחֲזֵי בִּשְׁלִימוּ, וְזִמְנִין לָאו. דְּקֻשְׁטָא קָא רָמִיז גְּוָונוֹי, לְזַכְוָון דְּכֹהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים, כַּד אִינּוּן שַׁפִּירִין, דְּנָהִיר קֻשְׁטָא בְּגַוְונוֹי דְּאִינּוּן תְּלַת.

קוּם אַנְתְּ רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי, וְאֵימָא, דְּהָא מִלִּין שַׁפִּירִין קָאֲמַרַת בְּחִבּוּרָה קַדְמָאָה, דְּקֻשְׁטָא לָא אַתְיָא אֶלָּא לְאַגָּנָא עַל עָלְמָא. לְמַלְכָּא, דִּבְכָל זִמְנָא דִּבְרִיהּ חָב, וּמַלְכָּא חָזֵי לְמַטְרוֹנִיתָא, סָלִיק רוּגְזָא דִּבְרִיהּ, דִּכְתִיב, (בראשית ט) **וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. וְעַל דָּא לָא אִתְחֲזֵי קֻשְׁטָא, אֶלָּא לְאַגָּנָא עַל עָלְמָא. וְלָא אִתְגַּלְיָא, אֶלָּא בִּלְבוּשׁ יְקָר דְּמַלְכוּ, וּבְשַׁעֲתָא דְּאִית צַדִּיק בְּאַרְעָא, אִיהוּ בְּרִית. לְמִיקָם בְּרִית.**

לשון הקודש

נֶאֱמַר (מלכים-א יט) קַנֵּא קִנֵּאתִי, שְׁתֵּי קְנָאוֹת. אַחַת בְּשַׁבַּ"י שֶׁלְּמַעְלָה, וְהַשֵּׁנִית בְּשַׁבַּ"י שֶׁלְּמַטָּה. וְלָכֵן עָשָׂה שְׁתֵּי שְׁבוּעוֹת (בְּשֵׁנֵי לֹא לֹא) (בְּפַעֲמַיִם) בִּשְׁתֵּיהֶן, וּפַעֲמַיִם לֹא לֹא.

אֲבָל רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מִי שֶׁרוֹאֶה קֶשֶׁת בְּעָנָנִים מְאִירִים, צָרִיךְ לְבָרֵךְ בָּרוּךְ זוֹכֵר הַבְּרִית. וּבַגָּלוּת, שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה בְּעָנָיָהּ כָּרָאוּי, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁלִּפְעָמִים מְאִירָה מְעַט וְלִפְעָמִים לֹא מְאִירָה בִּכְלָל, לִפְעָמִים נִרְאֵית בִּשְׁלֵמוּת וְלִפְעָמִים לֹא. שֶׁקֶשֶׁת רוֹמֶזֶת גְּוָנֶיהָ לִזְכֻיּוֹת הַכֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים כְּשֶׁהֵם יָפִים, שֶׁהַקֶּשֶׁת מְאִירָה בְּגְוָנֶיהָ שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה. **קוּם** אַתָּה רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי וֶאֱמֹר, שֶׁהֲרֵי דְּבָרִים יָפִים אָמַרְתָּ בַּחִבּוּר הָרִאשׁוֹן, שֶׁקֶשֶׁת לֹא בָאָה אֶלָּא לְהָגֵן עַל הָעוֹלָם. לְמֶלֶךְ, שֶׁבְּכָל זְמַן שֶׁבְּנוֹ חוֹטֵא וְהַמֶּלֶךְ רוֹאֶה אֶת הַמַּלְכָּה, מִסְתַּלֵּק רֻגְזוֹ בְּנוֹ, שֶׁכָּתוּב (בראשית יט) וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם. וְלָכֵן לֹא נִרְאֵית קֶשֶׁת אֶלָּא לְהָגֵן עַל הָעוֹלָם. וְלֹא נִגְלֵית אֶלָּא בִּלְבוּשׁ נִכְבָּד שֶׁל מַלְכוּת, וּבְשָׁעָה שֶׁיֵּשׁ צַדִּיק בָּאָרֶץ, הוּא הַבְּרִית, לְהַעֲמִיד בְּרִית.

וְכִי בְּגָלוּתָא, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְרְחַק מִמַּטְרוֹנִיתָא, וְאֵיךְ מַטְרוֹנִיתָא אִתְלַבְּשַׁת לְבוּשֵׁי מַלְכוּתָא בְּגָלוּתָא (ס"א ל"ג לא) לֹא. אֲבָל בְּגָלוּתָא, לְבוּשָׁהּ דְּקִדְרוּת, וְאִיהוּ אָמְרַת (שיר השירים א) אַל תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת. אֶלָּא וַדַּאי הַהוּא קֻשְׁיָא דְּאִתְגַּלְיָיא בְּגָלוּתָא, לָאו אִיהוּ אֶלָּא מְטַטְרוֹ"ן, דְּאִתְקְרֵי שַׁדַּ"י וְאִיהוּ (בראשית כד) עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ, דְּשַׁלִּיט בְּכָל דִּילֵיהּ (בְּגָלוּתָא), וּבְנוֹי, אִתְקְרִיאוּ עֲבָדִים דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְנֵי מַטְרוֹנִיתָא בָּנִים, וּבְנִין דָּא, אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים.

וּבְזִמְנָא דְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, אוּקְמוּהָ דַּעֲבָדִים חָפוּ רֹאשָׁם, וְנִתְדַּלְדְּלוּ אַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה. וַדַּאי אַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה אִתְקְרִיאוּ, עַל שֵׁם מַטְרוֹנִיתָא, דְּאִתְמַר עָלָהּ (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה. אֲבָל אִי אִית צַדִּיק, דְּזַכְוִוי וְעוֹבְדוֹי לְאַנְהָרָא, בְּהוֹן מַטְרוֹנִיתָא, וּלְמִפְשַׁט מִנָּהּ לְבוּשֵׁי קִדְרוּתָא דְּפִשְׁטִין וּלְקַשְׁטָא לָהּ בִּלְבוּשִׁין דִּנְוָונִין נְהִירִין דְּרָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם. וּרְאִיתִיהָ, בְּרָזִין נְהִירִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאוֹ"ר רָ"ז אִתְקְרֵי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר. וּבְאִלֵּין רָזִין אִתְמַר וּרְאִיתִיהָ.

לשון הקודש

וְכִי בַּגָּלוּת הִתְרַחֵק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵהַמַּלְכָּה? וְאֵיךְ הַמַּלְכָּה הִתְלַבְּשָׁה לְבוּשֵׁי מַלְכוּת בַּגָּלוּת? לֹא. אֲבָל בַּגָּלוּת לְבוּשָׁהּ שֶׁל קַדְרוּת, וְהִיא אוֹמֶרֶת, (שיר השירים א) אַל תִּרְאֻנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת. אֶלָּא וַדַּאי אוֹתָהּ קֻשְׁיָא שֶׁנִּגְלֵית בַּגָּלוּת אֵינָהּ אֶלָּא מְטַטְרוֹ"ן, שֶׁנִּקְרָא שַׁדַּ"י, וְהוּא עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ שֶׁשּׁוֹלֵט בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ (בַּגָּלוּת), וּבָנָיו נִקְרָאִים עַבְדֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וּבְנֵי הַמַּלְכָּה בָּנִים, וּמְשׁוּם זֶה אִם כְּבָנִים אִם כַּעֲבָדִים.

וּכְשֶׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, פֵּרְשׁוּהָ שֶׁעֲבָדִים חָפוּ רֹאשָׁם וְנִדַּלְדְּלוּ אַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה. וַדַּאי אַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה נִקְרְאוּ עַל שֵׁם הַמַּלְכָּה, שֶׁנֶּאֱמַר עָלֶיהָ (משלי לא) רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה. אֲבָל אִם יֵשׁ צַדִּיק שֶׁזְּכֻיּוֹתָיו וּמַעֲשָׂיו לְהָאִיר בָּהֶם אֶת הַמַּלְכָּה, וְלִפְשֹׁט מִמֶּנָּה לְבוּשֵׁי קַדְרוּת הַפְּשׁוּטִים וּלְקַשֵּׁט אוֹתָהּ בִּלְבוּשִׁים שֶׁל גְּוָנִים מְאִירִים שֶׁל סוֹדוֹת הַתּוֹרָה, מַה כָּתוּב בּוֹ? וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם. וּרְאִיתִיהָ, בְּסוֹדוֹת מְאִירִים שֶׁל

וּבְהַהוּא זִמְנָא סָלִיק מְנִיהּ רוּגְזָא דִּבְרִיהּ, (אסתר ז) וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכְכָה, וַיֵּימָא לָהּ מַלְכָּא בְּצִלּוֹתָא דַּעֲמִידָה קַמֵּיהּ, (אסתר ה) מַה שְׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֶן לָךְ וּמַה בַּקָּשָׁתֵךְ. בְּהַהוּא זִמְנָא, שְׁאֵלְתָּא עַל פּוּרְקָנָא דִּילָהּ, וּבְנָהָא עִמֵּיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (אסתר ז) תִּנָּתֶן לִי נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי וְעַמִּי בְּבַקָּשָׁתִי. אֲבָל קֻשְׁטֵי דְּאִתְחַזְיָא בְּעָלְמָא בְּגָלוּתָא, דְּעַבְדָּא אִיהוּ, וְזִמְנִין דְּנָפִיק בִּשְׁלִימוּ, כַּד בְּנוֹי מַכְשִׁירִין עוֹבָדוֹי, וּלְזִמְנִין לָא אִשְׁתְּכַח בִּשְׁלִימוּ, כַּד בְּנוֹי לָא מַכְשְׁרִין עוֹבָדוֹי (כאן חסר).

וְאִי לָאו בְּגִין אוֹת יו"ד דְּשַׁדַּ"י דְּקַנֵּי עֲלָהּ פִּנְחָס דְּאַגִּין לֵיהּ מִשְׁבְּטָא דְּשִׁמְעוֹן חֲווֹ קַטְלִין לֵיהּ וְאוֹבְדִין לֵיהּ מֵעָלְמָא. וּבְגִין דָּא (איוב ד) זְכֹר נָא מִי הוּא נָקִי אָבַד דָּא פִּנְחָס. וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחָדוּ, אִלֵּין דְּמַכְשְׁרִין עוֹבָדֵיהוֹן קַמֵּי מַלְכָּא, וּמְקַנְּאִין עַל שְׁמֵיהּ, וּמַקְדִּישִׁין לֵיהּ בָּרַבִּים. הָכִי מְקַדְּשִׁין לֵיהּ לְעֵילָּא, בֵּין מְמָנָן דְּשָׁאַר עַמִּין, וְאִשְׁתְּמוֹדְעִין לֵיהּ כָּל מְמָנָא בִּכְנוּיֵיהּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּמוֹדְעִין לְעֵילָּא כְּלָא בְּשֵׁם יְהוָ"ה, דְּאִיהוּ חַיֵּי כָּל כְּנוּיִין.

לשון הקודש

הַתּוֹרָה, שֶׁאוֹ"ר נִקְרָא רָ"ז. וְהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי ו) כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר. וּבַסּוֹדוֹת הַלָּלוּ נֶאֱמַר וּרְאִיתִיהָ.

וּבְאוֹתוֹ זְמַן עוֹלֶה מִמֶּנּוּ רֹגֶז בְּנוֹ, (אסתר ז) וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכְכָה, וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ בִּתְפִלַּת הָעֲמִידָה לְפָנָיו, (שם ה) מַה שְׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֶן לָךְ וּמַה בַּקָּשָׁתֵךְ. בְּאוֹתוֹ זְמַן שׁוֹאֶלֶת עַל גְּאֻלָּתָהּ וּבָנֶיהָ עִמָּהּ, וְהוּ שֶׁכָּתוּב (שם ז) תִּנָּתֶן לִי נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי וְעַמִּי בְּבַקָּשָׁתִי. אֲבָל קֶשֶׁת שֶׁנִּרְאֵית בָּעוֹלָם בַּגָּלוּת, שֶׁעָבַד הוּא, לִפְעָמִים יוֹצֵא בִּשְׁלֵמוּת, כְּשֶׁבָּנָיו מַכְשִׁירִים מַעֲשֵׂיהֶם, וְלִפְעָמִים לֹא נִמְצָא בִּשְׁלֵמוּת, כְּשֶׁבָּנָיו לֹא מַכְשִׁירִים מַעֲשֵׂיהֶם.

וְאִם לֹא בִּגְלַל אוֹת יו"ד שֶׁל שַׁדַּ"י שֶׁקָּנְאָה עָלֶיהָ פִּנְחָס שֶׁהֵגָנָה עָלָיו מִשִּׁבְטוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן, הָיוּ הוֹרְגִים אוֹתוֹ וּמְאַבְּדִים אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם. וּמִשּׁוּם זֶה, (איוב ד) זְכֹר נָא מִי הוּא נָקִי אָבַד – זֶה פִּנְחָס. וְאֵיפֹה רְשָׁעִים נִכְחָדוּ – אֵלּוּ שֶׁמַּעֲשֵׂיהֶם כְּשֵׁרִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וּמְקַנְּאִים עַל שְׁמוֹ וּמְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ בָּרַבִּים, כָּךְ מְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ לְמַעְלָה בֵּין מִמֶּנּוּ שְׁאָר הָעַמִּים, וְנוֹדָעִים לוֹ כָּל מִמֶּנּוּ בִּכְנוּיוֹ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל נוֹדָעִים לְמַעְלָה הַכֹּל בְּשֵׁם יְהוָ"ה, שֶׁהוּא מְחַיֶּה כָּל הַכְּנוּיִים.

וְכָל שֵׁם וְכִנּוּי סָהִיד עָלֵיהּ, אי"ל סָהִיד עָלֵיהּ, דְּאִית לֵיהּ יְכוֹלֶת עַל כָּל אֵל, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב ה) אֲנִי אֶדְרוֹשׁ אֶל אֵל. אֵל, מָארֵי דְּאֵל. אֱלֹהִים סָהִיד עָלֵיהּ, דְּאִיהוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים. אֲדֹנָ"י סָהִיד עָלֵיהּ, דְּאִיהוּ אֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים. אוֹף הָכִי כָּל שֵׁם. דְּכָל (סִפְרֵה וּמַלְאָךְ) מַלְאָךְ אִית לְכָל חַד שֵׁם יְדִיעַ, לְאִשְׁתְּמוֹדְעָא לְכָל כַּת בְּהַהוּא שֵׁם דְּמַלְכָּא דִּילֵיהּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אִשְׁתְּמוֹדְעָן לֵיהּ בִּיהו"ה.

וְרָזָא דְּמִלָּה, בַּר נָשׁ חַד יְכִיל לְמֶהֱוֵי לֵיהּ כַּמָּה סוּסְוָון, אוֹף הָכִי כָּל יִשְׂרָאֵל אִינּוּן בְּנוֹי דְּאָדָם, וְכָל בְּרָא צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי לֵיהּ לַאֲבוּי כַּסּוּם וְכַחֲמוֹר לְמָשׁוֹ, וּלְמֶהֱוֵי כָּפִיף תְּחוֹתּוֹי, וְהַאי אִיהוּ רָזָא (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ. דְּאִיהוּ בְּרָא דְּאָדָם, וְעָבִיד גַּרְמֵיהּ כַּבְּהֵמָה תְּחוֹתּוֹי.

וּבְגִין דָּא אִיהוּ פִּקּוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַיְיתָא, לְמֶהֱוֵי אָח מְיַבֵּם לְאִתְּתֵיהּ דְּאָח, לְמֶעְבַּד בְּרָא לַאֲחוֹי, בְּגִין דְּלָא יִתְאֲבִיד מֵהַהוּא עָלְמָא. וְהַאי אִיהוּ כְּגוֹן רָזָא דְּכִלְאַיִם בְּציצִית. דְּאָמְרוּ, מַה שֶּׁאָסַרְתִּי לָךְ בָּאן, הֻתַּרְתִּי לָךְ בָּאן. אָסַרְתִּי לָךְ כִּלְאַיִם דְּעָלְמָא, הֻתַּרְתִּי לָךְ כִּלְאַיִם דְּציצִית. אָסַרְתִּי לָךְ אֵשֶׁת אָח, הֻתַּרְתִּי לָךְ יְבָמָה. כְּגוֹן מַרְכִּיבִים תַּפּוּחִים אוֹ דְּקָלִים מִן בְּמִינוֹ. וְאָסוּר

לשון הקודש

וְכָל שֵׁם וְכִנּוּי מֵעִיד עָלָיו. א"ל מֵעִיד עָלָיו שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְכֹלֶת עַל כָּל אֵל, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב אֲנִי אֶדְרשׁ אֶל אֵל. אֵל – בַּעַל הָאֵל. אֱלֹהִים מֵעִיד עָלָיו שֶׁהוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים. אֲדֹנָ"י מֵעִיד עָלָיו שֶׁהוּא אֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים. גַּם כָּךְ כָּל שֵׁם. שֶׁלְּכָל (סִפְרֵה וּמַלְאָךְ) מַלְאָךְ יֵשׁ שֵׁם יָדוּעַ, לְהוֹדִיעַ לְכָל כַּת בְּאוֹתוֹ שֵׁם שֶׁל מַלְכּוֹ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל נוֹדָעִים לוֹ בִּיהו"ה.

וְסוֹד הַדָּבָר – לְבֶן אָדָם אֶחָד יְכוֹלִים לִהְיוֹת כַּמָּה סוּסִים, גַּם כָּךְ כָּל יִשְׂרָאֵל הֵם בָּנָיו שֶׁל אָדָם, וְכָל בֶּן צָרִיךְ לִהְיוֹת לוֹ לְאָבִיו כְּסוּס וְכַחֲמוֹר לְמַשָּׂא וְלִהְיוֹת כָּפוּף תַּחְתָּיו, וְזֶהוּ סוֹד (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'. שֶׁהוּא בֶּן שֶׁל אָדָם, וְעוֹשֶׂה עַצְמוֹ כִּבְהֵמָה תַּחְתָּיו.

וְלָכֵן זוֹהִי מִצְוַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּתּוֹרָה לִהְיוֹת אָח מְיַבֵּם אֶת אֵשֶׁת אָחִיו לַעֲשׂוֹת בֶּן לְאָחִיו, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֹאבַד מֵאוֹתוֹ עוֹלָם. וְזֶהוּ כְּמוֹ סוֹד כִּלְאַיִם בְּציצִית. שֶׁאָמְרוּ, מַה שֶּׁאָסַרְתִּי לְךָ בָּאן – הֻתַּרְתִּי לְךָ בָּאן. אָסַרְתִּי לְךָ כִּלְאַיִם שֶׁל הָעוֹלָם – הֻתַּרְתִּי לְךָ כִּלְאַיִם

לְאַרְכָּא מִן בְּשָׂאֵינוּ מִינוּ. וְאִתְמַר בֵּיהּ (דברים כ) **כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. וּבִיבָמָה מַרְכִּיבִין מִן בְּשָׂאֵינוּ מִינוּ, בְּגִין דְּלָא לְתַאֲבִיד** (לְהַאֲבִיד) **נֶפֶשׁ הַמֵּת.** (דברים כה) **וְלֹא יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל.**

וְהַאי אִיהוּ רָזָא דְּגִלְגּוּל. גַּלְגַּל לֵית לֵיהּ תְּנוּעָה בְּלָא אֲמַת הַמַּיִם, אוֹף הָכִי, אֲמַת הַמַּיִם רָזָא דְּאָת ו', בֵּיהּ אִתְעֲבִיד גַּלְגַּל גִּלְגּוּל. וְרָזָא דְּמִלָּה, מַה גַּלְגַּל אֵין לוֹ תְּנוּעָה בְּלָא אֲמַת הַמַּיִם, אוֹף הָכִי, גַּלְגַּל אִיהוּ י', וְלֵית לֵיהּ תְּנוּעָה בְּלָא אֲמַת הַמַּיִם דְּאִיהוּ ו'. יְבָמָה ח'. לְהַאי אִיהוּ בִּינ"ה בֵּי"ן יָ"ה. בְּאוֹת י' בָּרָא עָלְמָא דְּאָתֵי, עוֹלָם אָרוֹךְ, דְּאִיהוּ ו'.

בְּגִין דָּא, מָאן דְּלֵית לֵיהּ בֵּן, לָאו אִיהוּ מִבְּנֵי עָלְמָא דְּאָתֵי, דְּיַמָּא לָקָבְלֵיהּ, וּמְנִיהּ נָפִיק, מִבִּינַיְיהוּ ו', וּמְנֵיהּ מִתְפַּלְגִין כַּמָּה נַחֲלֵי, דְּאִינּוּן מְסַבְּבִין עָלְמָא, עַד דְּחָזְרוּ לְיַמָּא דְּנַפְקוּ מִתַּמָּן, וּבְגִין דָּא אָמַר קְרָא, (קהלת א) **כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים וְגוֹ'. עַד דְּאָהַדְּרוּ כְּנַוְונָא דְּנַפְקוּ.**

לשון הקודש

שֶׁל צִיצִית. אָסַרְתִּי לְךָ אֵשֶׁת אָח – הִתַּרְתִּי לְךָ יְבָמָה. כְּגוֹן מַרְכִּיבִים תַּפּוּחִים אוֹ דְקָלִים מִן בְּמִינוֹ, וְאָסוּר לְהַרְכִּיב מִן בְּשֶׂאֵינוֹ מִינוֹ. וְנֶאֱמַר בּוֹ (דברים כ) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. וּבִיבָמָה מַרְכִּיבִים מִן בְּשֶׂאֵינוֹ מִינוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא תֹּאבַד (לְהַאֲבִיד) נֶפֶשׁ הַמֵּת, (שם כה) וְלֹא יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ סוֹד הַגִּלְגּוּל. לַגַּלְגַּל אֵין תְּנוּעָה בְּלִי אַמַּת הַמַּיִם, גַּם כָּךְ אַמַּת הַמַּיִם סוֹד שֶׁל אוֹת ו', בָּהּ נַעֲשֶׂה הַגַּלְגַּל גִּלְגּוּל. וְסוֹד הַדָּבָר – מַה גַּלְגַּל אֵין לוֹ תְּנוּעָה בְּלֹא אַמַּת הַמַּיִם – גַּם כָּךְ גַּלְגַּל הוּא י' וְאֵין לוֹ תְּנוּעָה בְּלִי אַמַּת מַיִם, שֶׁהִיא ו'. יְבָמָה ח'. לָזֶה הוּא בִּינ"ה בֵּי"ן יָ"ה. בְּאוֹת י' בָּרָא אֶת הָעוֹלָם הַבָּא, עוֹלָם אָרֹךְ, שֶׁהוּא ו'.

בִּגְלַל זֶה מִי שֶׁאֵין לוֹ בֵּן אֵינוֹ מִבְּנֵי הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהַיָּם לְמוּלוֹ, וּמִמֶּנּוּ יָצָא, מִבֵּינֵיהֶם ו', וּמִמֶּנּוּ נֶחֱלָקִים כַּמָּה נְחָלִים שֶׁמְּסוֹבְבִים אֶת הָעוֹלָם, עַד שֶׁחוֹזְרִים לַיָּם שֶׁיָּצְאוּ מִשָּׁם, וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר הַפָּסוּק (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינֶנּוּ מָלֵא אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים וְגוֹ'. עַד שֶׁחוֹזְרִים כְּמוֹ שֶׁיָּצְאוּ.

אוֹף הָכִי, (קהלת יב) **וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. כְּגַוְונָא דְּיָהִיב לָהּ** (דף רט"ז ע"א) **שְׁלִימָתָא. אִם תָּשׁוּב בִּתְיוּבְתָא, דְּאִיהוּ בִּינָ"ה בֵּ"ן יָ"ה, עִלָּאָה. אֶת ה' סְלִיקַת בְּאָת י' לְחַמְשִׁין, עֶשֶׂר זְמִנִין חֲמֵשׁ. הָא אִיהוּ י"ם, יָ"ה. בֵּ"ן, נַחַל דְּנָפַק מִן יַמָּא, וְאִתְפְּלִיג לְכַמָּה נַחֲלִין, כְּגַוְונָא דְּאִילָנָא דְּאִתְפְּשַׁט לְכַמָּה עַנְפִין.**

וְאִי לָא חָזַר נִשְׁמָתָא שְׁלִימָתָא, כְּגַוְונָא דְּאִשְׁתְּלַמַת. אִתְמַר בָּהּ, שָׁם הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת, אִיהִי וְכָל נִשְׁמָתִין אַחֲרָנִין. אוֹף הָכִי לָאו אִיהוּ שְׁלִים בְּבֶן, אִי לֵית לֵיהּ בַּת, דְּאִיהוּ עָלְמָא דֵּין, לְמֶהֱוֵי שְׁלִים בְּהַאי עָלְמָא דְּאִתְבְּרִי בֵּהּ', הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ב) **אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם. (אֵלֶּא)**

יְהֹ"וֹ, (איוב לג) **חֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ עִם גָּבֶר. וְרַשִׁיעַיָּא דְּאִתְמַר בְּהוֹן,** (קהלת ח) **וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבוּרִים וָבָאוּ, גַּרְמוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ,** (עמוס ב) **עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל. בָּתַר דְּקִלְקְלוּ גַּרְמַיְיהוּ תִּלַת זְמִנִין, וְלָא זָכֵי בְּיה"וֹ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ** (קהלת יא) **מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל הָעֵץ שָׁם יִהְוֶא. עַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, דְּחַיְינוּ ה'. וְאִתְדָּנוּ בַּגֵּיהִנָּם, בְּמַשְׁחִית אַף וְחֵימָה.**

לשון הקודש

גַּם כָּךְ – (שם יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. כְּמוֹ שֶׁנִּתַּן אוֹתָהּ שְׁלֵמָה אִם תָּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, שֶׁהִיא בִּינָ"ה, בֵּ"ן יָ"ה, עֶלְיוֹן. אוֹת ה' עוֹלָה בָּאוֹת י' לַחֲמִשִּׁים, עֶשֶׂר פְּעָמִים חָמֵשׁ. הֲרֵי הִיא יָ"ם, יָ"ה. בֵּ"ן, נַחַל שֶׁיּוֹצֵא מֵהַיָּם וְנֶחֱלָק לְכַמָּה נְחָלִים, כְּמוֹ אִילָן שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט לְכַמָּה עֲנָפִים.

וְאִם לֹא חָזְרָה נִשְׁמָה שְׁלֵמָה כְּמוֹ שֶׁהִשְׁתַּלְּמָה, נֶאֱמַר בָּהּ (שם א) שָׁם הֵם שָׁבִים לָלֶכֶת, הִיא וְכָל הַנִּשְׁמוֹת הָאֲחֵרוֹת. גַּם כָּךְ אֵינָנּוּ שָׁלֵם בְּבֵן אִם אֵין לוֹ בַּת, שֶׁהִיא הָעוֹלָם הַזֶּה, לִהְיוֹת שָׁלֵם בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁנִּבְרָא בְּהֹ'. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם. (אֵלֶּא)

יְהֹ"וֹ, (איוב לג) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלוֹשׁ עִם גָּבֶר. וְהָרְשָׁעִים שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (קהלת ח) וּבְכֵן רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבֻרִים וָבָאוּ, גָּרְמוּ (שמות לב) אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם (עמוס ב) עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל. אַחֲרֵי שֶׁקִּלְקְלוּ עַצְמָם שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וְלֹא זָכוּ בְּיה"וֹ,

וּלְבוּשִׁין דִּתְלַת אַתְוָון אִלֵּין, אִשְׁתְּמוֹדְעִין בַּקֻּשְׁטָ, דְּאִינּוּן חִיּוּר סוּמָק וְיָרוֹק. מָאן דְּיֵתֵי בְּזִמְנָא חָדָא, אִיהוּ חִיּוּר. בְּתִנְיָינָא, סוּמָק. בִּתְלִיתָאָה, יָרוֹק. וּבְגִין דִּבְיַעֲקֹב אִתְּכְּלִילוּ אַתְוָון, וְאִשְׁתָּרֵשׁ אִילָנָא וְאִתְנְטַע וְאִתְרַבָּא, וְאִתְעֲבִיד אִיבָּא טָבָא, (ישעיה כט) **לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ, לְמֶהֱוֵי** מֶרְכַּבְתֵּיהּ בְּיֵצֶר הָרָע, דְּאִיהוּ נָחָשׁ, וְכָל מִינֵי חַיָּה בִּישָׁא. וּבְגִין דָּא, (הושע יב) **וַיָּשַׂר אֶל מַלְאָךְ וַיּוּכָל.** וּבְגִין דְּאִתְקְרֵי אָדָם אִילָנָא, אִיהוּ רָזָא דָּא, לְאִילָנָא דְּאִתְנְטַע בַּאֲתָר דְּלָא עָבִיד אִיבָּא. מֵה עָבֵד. עָקַר לֵיהּ וּנְטָעֵיהּ בַּאֲתָר אַחֲרָא. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין דְּלָא הֲווֹ מוּחָזָק לְמֶהֱוֵי עָקָר, עַד דְּאָזִיל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאִתְנְטָע תַּמָּן בְּאִתְתָּא.

אוֹף הָכִי צַדִּיק, דְּאִיהוּ מִטַּלְטֵל מֵאֲתָר לַאֲתָר, מִבַּיִת לְבַיִת, כְּאִלּוּ **יֵתֵי בְּגִלְגּוּלָא זִמְנִין סַגִּיאִין.** וְהַיְינוּ (שמות כ) **וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים לְאוֹהֲבָיו, עַד דְּיִזְכֶּה לְעָלְמָא** (דְּאָתֵי) **שְׁלִים. אֲבָל לְחַיָּיבַיָּא, לָא אַיְתֵי לֵיהּ יַתִּיר מִתְּלַת זִמְנִין.** וְאִי חָזַר בִּתְיוּבְתָּא, אִתְמַר בֵּיהּ **גָּלוּת מְכַפֶּרֶת עָוֹן.** וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, צַדִּיקִים שׁוּב אֵינָן חוֹזְרִים לַעֲפָרָם.

לשון הקודש

שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (קהלת יא) מְקוֹם שֶׁיִּפּוֹל הָעֵץ שָׁם יִהְוֶא. [וְ]עַל אַרְבָּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, דְּהַיְנוּ ה'.

וְנִדּוֹנוּ בַּגֵּיהִנֹּם בְּמִשְׁחִית אַף וְחֵמָה.

וּלְבוּשִׁים שֶׁל שָׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ נוֹדָעִים בַּקֻּשְׁטָ, שֶׁהֵם לָבָן, אָדֹם וְיָרֹק. מִי שֶׁיָּבֹא בִּזְמַן אֶחָד הוּא לָבָן, בַּשֵּׁנִי אָדֹם, בַּשְּׁלִישִׁי יָרֹק. וּמִשּׁוּם שֶׁבְּיַעֲקֹב נִכְלְלוּ הָאוֹתִיּוֹת, וְנִשְׁרַשׁ הָאִילָן וְנִטְּעָה וְהִתְגַּדֵּל וְנַעֲשָׂה פְּרִי טוֹב – (ישעיה כט) **לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ,** לִהְיוֹת מֶרְכַּבְתּוֹ בְּיֵצֶר הָרָע, שֶׁהוּא נָחָשׁ וְכָל מִינֵי חַיָּה רָעָה, וּמִשּׁוּם זֶה – (הושע יב) **וַיָּשַׂר אֶל** מַלְאָךְ **וַיּוּכָל.** וּמִשּׁוּם שֶׁאָדָם נִקְרָא אִילָן, הוּא סוֹד זֶה לְאִילָן שֶׁנִּטָּע בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה פְּרִי, מֶה עָשָׂה? עָקַר אוֹתוֹ וּנְטָעוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר. וּמִשּׁוּם זֶה פֵּרוּשׁוֹ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁלֹּא הָיָה מֻחְזָק לִהְיוֹת עָקָר, עַד שֶׁהָלַךְ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנִטָּע שָׁם בְּאִשָּׁה.

גַּם כָּךְ צַדִּיק, שֶׁהוּא מִטַּלְטֵל מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, מִבַּיִת לְבַיִת, כְּאִלּוּ יָבֹא בְּגִלְגּוּל פְּעָמִים רַבּוֹת, וְהַיְנוּ (שמות כ) **וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים** לְאֹהֲבַי[ו], עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְעוֹלָם (הַבָּא) שָׁלֵם. אֲבָל לָרְשָׁעִים לֹא מְבִיאִים יוֹתֵר מִשָּׁלֹשׁ פְּעָמִים.

אֶלָּא קָא רָמִיז, (ויקרא יד) **וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבַּיִת.** (איוב לד) **וְאָדָם עַל עָפָר יָשׁוּב.** (קהלת יב) **וְיָשׁוֹב הֶעָפָר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה. בְּגִין דְּהוּא מְנוּגַע, וְלֵית בֵּיהּ אֶלָּא אִשָּׁה רָעָה, יֵצֶר הָרָע, דְּאִתְמַר בָּהּ אִשָּׁה רָעָה צָרַעַת לְבַעְלָהּ. מַאי תַּקַּנְתֵּיהּ. יְגָרְשֶׁנָּה וְיִתְרַפֵּא. דְּאִיהִי גַּרְמַת** (בראשית ג) **וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם הָאָדָם, דָּא נִשְׁמְתָא. אֶ"ת, בַּת זוּגוֹ דְּאָדָם.** (משלי כז) **כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ.**

וּבְגִין דָּא, (תהלים פד) **גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, הַיְינוּ יְבָמָה. וּדְרוֹר קֵן לָהּ, הַיְינוּ גּוֹאֵל, אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ, בֵּן וּבַת. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּעָבַד** (לוז) **קִינָּא,** (ויקרא כה) **וְגָאַל אֵת מִמְכַּר אָחִיו. דְּאִיהוּ מָכוּר בַּעֲבוּר דְּלָאו דִּילֵיהּ.**

וּבְגִין דָּא אָמַר מֹשֶׁה, (דברים ג) **וַיִּתְעַבֵּר יְיָ בִּי לְמַעַנְכֶם. הָכָא הוּא סוֹד הָעִבּוּר. רַעְיָא מְהֵימָנָא, שֵׁזִיב שִׁתִּין רִבּוֹא, כַּמָּה זְמִנִין דְּאָתֵי בְּגִלְגּוּלָא, וּבְגִין דָּא זְכוּת כֻּלְּהוּ תַּלְיָיא קַדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, אִשָּׁה אַחַת יָלְדָה בְּמִצְרַיִם שִׁשִּׁים רִבּוֹא בְּכֶרֶס אֶחָד. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן בְּמִלִּין אַחֲרָנִין, שִׁבְעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.**

לשון הקודש

וְאִם חָזַר בִּתְשׁוּבָה, נֶאֱמַר בּוֹ גְּלוּת מְכֻפֶּרֶת עָוֹן. וּמְשׁוּם זֶה פֵּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, צַדִּיקִים שׁוּב אֵינָן חוֹזְרִים לַעֲפָרָם.

אֶלָּא רוֹמֵז, (ויקרא יד) **וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבַּיִת.** (איוב לד) **וְאָדָם עַל עָפָר יָשׁוּב.** (קהלת יב) **וְיָשׁוֹב הֶעָפָר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה.** מִשּׁוּם שֶׁהוּא מְנֻגָּע, וְאֵין בּוֹ אֶלָּא אִשָּׁה רָעָה, יֵצֶר הָרָע, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ אִשָּׁה רָעָה צָרַעַת לְבַעְלָהּ. מַה תַּקָּנָתוֹ? יְגָרְשֶׁנָּה וְיִתְרַפֵּא, שֶׁהִיא גּוֹרֶמֶת (בראשית כג) **וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם. הָאָדָם – זוֹ הַנְּשָׁמָה. אֶ"ת – בַּת זוּג הָאָדָם.** (משלי כז) **כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ.**

וּמְשׁוּם זֶה, (תהלים פד) גַּם צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת, הַיְינוּ יְבָמָה. וּדְרוֹר קֵן לָהּ, הַיְינוּ גּוֹאֵל. אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ, בֵּן וּבַת. אַשְׁרֵי מִי שֶׁעוֹשֶׂה (לְהֶם) קֵן, (ויקרא כה) וְגָאַל אֶת מִמְכַּר אָחִיו, שֶׁהוּא מָכוּר בַּעֲבוּר מַה שֶּׁלֹּא שֶׁלּוֹ.

וּמְשׁוּם זֶה אָמַר מֹשֶׁה, (דברים ג) וַיִּתְעַבֵּר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם. כָּאן הוּא סוֹד הָעִבּוּר. רוֹעֶה נֶאֱמָן הִשְׁאִיר שִׁשִּׁים רִבּוֹא, כַּמָּה פְּעָמִים שָׁבָא בְּגִלְגּוּל, וּמְשׁוּם זֶה זְכוּת כֻּלָּם תְּלָה בּוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וּמְשׁוּם

דְּהָכִי אַרַח דְּמָארֵי רָזִין, אַמְרִין מַרְגָּלִית לְתַלְמִידֵיהוֹן, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּן בֵּיהּ בִּרְמִיזָא, אַהְדָּר לוֹן הַהוּא מִלָּה בְּמִלֵּי שְׁחוֹק, כְּגַוְונָא דְּהַהוּא דְּאָמַר, דְּבֵיצָה אַחַת, אַפֵּילַת שִׁתִּין כְּרָכִין. וְאָתָא בֵּיצָה וְנַפְלַת מִן עוֹפָא דְּהַוָה פָּרַח בַּאֲוִירָא, וּמָחָאַת אִלֵּין שִׁתִּין כְּרָכִין, וּמָארֵי דְּלֵיצָנוּתָא אָמְרוּ, דְּלָא אָמַר הוּא אֶלָּא דְּבַר נָשׁ כָּתַב שִׁשִּׁים כְּרָכִין, וְאָתָא בֵּיצָה דְּנַפְקַת מִן עוֹפָא וּמְחָקַת שִׁתִּין כְּרָכִין דִּכְתִיבָה. וְחָם וְשָׁלוֹם דְּמָארֵי אוֹרַיְיתָא אַמְרִין מִלִּין דִּשְׁחוֹק, וּדְבָרִים בְּטֵלִים בְּאוֹרַיְיתָא.

אֶלָּא הָא אוֹקְמוּהָ, (דברים כב) אֲפְרוֹחִים, אִלֵּין מָארֵי מִשְׁנָה. אוֹ בֵּיצִים, אִלֵּין מָארֵי מִקְרָא. וּכְגַוְונָא דְּנָפַל מֵהַהוּא נִפּוֹל, דְּאִיהוּ בַּר נַפְלֵי, נְפִילַת בֵּיצָה דְּאִיהוּ אֶתְרוֹג שִׁיעוּרָא בְּכַבֵּיצָה. וּבְגִינָהּ אִתְמַר (עמוס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִיד הַנּוֹפֶלֶת. וְנָפְלוּ עִמָּהּ (שיר השירים ו) שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, דְּאִינּוּן כְּרִיכִין בָּהּ, כְּגוֹן כֵּיצַד כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע. וְאִינּוּן לָקֳבֵל שִׁשִּׁים מַסֶּכְתּוֹת. וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, אִלֵּין (תהלים מה) בְּתוּלוֹת אַחֲרִיהָ רֵעוֹתֶיהָ, דְּאִינּוּן הֲלָכוֹת, דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבַּן.

לשון הקודש

זֶה פֵּרוּשׁוֹ חֲכָמִים, אִשָּׁה אַחַת יָלְדָה בְּמִצְרַיִם שִׁשִּׁים רִבּוֹא בְּכֶרֶס אֶחָד. וְאַף עַל גַּב שֶׁחֲכָמִים פֵּרְשׁוּהָ בִּדְבָרִים אֲחֵרִים – שִׁבְעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.

שֶׁבֵּן דֶּרֶךְ בַּעֲלֵי הַסּוֹדוֹת: אוֹמְרִים מַרְגָּלִית לְתַלְמִידֵיהֶם, וְלֹא נוֹדְעוּ בּוֹ בִּרְמִיזָה, חוֹזֵר לָהֶם אוֹתוֹ דָּבָר בִּדְבַר שְׁחוֹק, כְּמוֹ אוֹתוֹ שֶׁאָמַר, בֵּיצָה אַחַת הִפִּילָה שִׁשִּׁים כְּרַכִּים. וּבָאָה בֵּיצָה וְנָפְלָה מֵעוֹף שֶׁהָיָה פּוֹרֵחַ בָּאֲוִיר וְהִכְּתָה שִׁשִּׁים כְּרַכִּים אֵלּוּ. וּבַעֲלֵי לֵיצָנוּת אָמְרוּ שֶׁלֹּא אָמַר הוּא, רַק שֶׁבֶּן אָדָם כָּתַב שִׁשִּׁים כְּרַכִּים, וּבָאָה בֵּיצָה שֶׁיָּצְאָה מֵעוֹף וּמָחֲקָה שִׁשִּׁים כְּרַכִּים שֶׁל כְּתִיבָה. וְחַס וְשָׁלוֹם שֶׁבַּעֲלֵי הַתּוֹרָה אוֹמְרִים דִּבְרֵי שְׁחוֹק וּדְבָרִים בְּטֵלִים בַּתּוֹרָה.

אֶלָּא כָּךְ פֵּרוּשׁוֹ, (דברים כב) אֲפְרוֹחִים – אֵלּוּ בַּעֲלֵי מִשְׁנָה. אוֹ בֵיצִים – אֵלּוּ בַּעֲלֵי מִקְרָא. וּכְמוֹ שֶׁנָּפַל מֵאוֹתוֹ אֲפְרוֹחַ, שֶׁהוּא בַּר נַפְלֵי, נְפִילַת בֵּיצָה שֶׁהוּא אֶתְרוֹג שִׁעוּר שֶׁכַּבֵּיצָה, וּבִגְלָלָהּ נֶאֱמַר (עמוס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִיד הַנּוֹפֶלֶת. וְנָפְלוּ עִמָּהּ (שיר ו) שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, שֶׁהֵם כְּרוּכִים בָּהּ, כְּגוֹן כֵּיצַד כּוֹרְכִים אֶת שְׁמַע. וְהֵם כְּנֶגֶד שִׁשִּׁים מַסֶּכְתּוֹת. וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, אֵלּוּ (תהלים מה)

וְהַהוּא נִיפּוֹל אִיהוּ בֶּן יָ"ה אִיהוּ בְּתוֹךְ חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָ"ה, דְּהַיְינוּ יָ"ה חֲמֵשׁ זְמְנִין עֶשֶׂר וְ' אִיהוּ נִיפּוֹל, דְּנָפַל בָּתַר דַּהֲיָא דְּאִתְמַר, (ישעיה יד) אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן שָׁחַר וְאִקְרֵי נִיפּוֹל, וְלֹא נָפַל, וְלֹא נוֹפֵל. בְּגִין דְּבֵיהּ נִיפּוֹל י"ו וְנָחִית בְּהוֹן לְגַבֵּי ה' ה', דְּאִתְמַר בְּהוֹן (רות א) וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶן. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים כב) שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח חַד מִבַּיִת רִאשׁוֹן וְתִנְיָינָא מִבַּיִת שֵׁנִי, לְאַקָּמָא לוֹן. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (דף רט"ז ע"ב) (תהלים צו) יִ"שְׁמְחוּ הַ"שָּׁמַיִם וְ"תָגֵל הָ"אָרֶץ.

תָּא חֲזֵי, הַאי שִׁמְשָׁא אִתְגַּלְיָא בִּימָמָא, וְאִתְכַּסְיָא בְּלֵילְיָא. וְנָהִיר בְּשִׁתִּין רְבוֹא כְּכָבְיָא. אוֹף הָכִי רַעְיָא מְהֵימְנָא, בָּתַר דְּאִתְכְּנִישׁ מֵעָלְמָא, נָהִיר בְּשִׁתִּין רְבוֹא נִשְׁמָתִין דְּיִשְׂרָאֵל, אִי דָּרָא כַּדְקָא יָאוֹת. וְהַאי אִיהוּ רָזָא דְּגִלְגּוּלָא, דְּאָמַר עָלֵיהּ קֹהֶלֶת, (קהלת א) דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. וְאוֹקְמוּהָ דְּלֵית דּוֹר פָּחוֹת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא. וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הַהִיא דְּאִתְמַר בָּהּ, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי, (בראשית כח) וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ.

לשון הקודש

בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהָ רֵעוֹתֶיהָ, שֶׁהֵן הֲלָכוֹת שֶׁאֵין לָהֶן חֶשְׁבּוֹן.

וְאוֹתוֹ אֶפְרוֹחַ הוּא בֶּן יָ"ה, הוּא בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִינָ"ה, דְּהַיְינוּ יָ"ה חֲמֵשׁ פְּעָמִים עֶשֶׂר, וְ' הוּא נִיפּוֹל, שֶׁנָּפַל אַחַר אוֹתָהּ שֶׁנֶּאֱמַר, (ישעיה יד) אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן שָׁחַר. וְנִקְרָא נִיפּוֹל, וְלֹא נָפַל, וְלֹא נוֹפֵל. מְשׁוּם שֶׁבּוֹ נִיפּוֹל יֵשׁ י"ו, וְיוֹרֵד בָּהֶם לְגַבֵּי ה' ה', שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶן (רות א) וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶן. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים כב) שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח. אֶחָד מִבַּיִת רִאשׁוֹן, וְהַשֵּׁנִי מִבַּיִת שֵׁנִי, לְהַקִּימָם. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים צו) יִ"שְׂמְחוּ הַ"שָּׁמַיִם וְ"תָגֵל הָ"אָרֶץ.

בָּא וּרְאֵה, הַשֶּׁמֶשׁ הַזֶּה מִתְגַּלֶּה בַּיּוֹם, וּמִתְכַּסֶּה בַּלַּיְלָה, וּמֵאִיר בְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא כּוֹכָבִים. גַּם כָּךְ רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, כְּשֶׁהִתְכַּנֵּס מֵהָעוֹלָם, מֵאִיר בְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אִם הַדּוֹר בָּרָאוּי. וְזֶה סוֹד הַגִּלְגּוּל שֶׁאָמַר עָלָיו קֹהֶלֶת (קהלת א) דּוֹר הֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. וּפֵרְשׁוּהָ שֶׁאֵין דּוֹר פָּחוֹת מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא. וְהָאָרֶץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת – זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אוֹתָהּ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי, (בראשית כח) וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ.

וְעוֹד רָזָא אַחֲרָא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, הַדּוֹר שֶׁהוֹלֵךְ הוּא הַדּוֹר שֶׁבָּא, הוֹלֵךְ חִנֵּר בָּא חִנֵּר, הוֹלֵךְ סוּמָא בָּא סוּמָא. וְעוֹד אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּעָתִיד הָוָה מֹשֶׁה לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא בְּדָרָא דְּטוֹפְנָא, אֶלָּא בְּגִין דַּהֲווֹ רַשִּׁיעַיָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית ו) בְּשַׁגַּ"ם הוּא בָּשָׂר. בְּשַׁגַּ"ם זֶה מֹשֶׁ"ה. וַאֲמַאי קָרֵי לֵיהּ בְּשַׁגַּם. אֶלָּא קֹהֶלֶת חִסֵּר ב' מִן בְּשַׁגַּ"ם לְכַסָּאָה מִלָּה. אָמַר (קהלת ח) אָמַרְתִּי שֶׁגַּם זֶה הָבֶל.

וְאוֹקְמוּהָ עַל יִתְרוֹ, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ קֵינִי, שֶׁנִּפְרָד מִקַּיִן. קָם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְאָמַר, עַל דָּא כְתִיב, (בראשית ד) קָנִיתִי אִישׁ אֶת יְהוָ"ה. דְּחָזָאת לֵיהּ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, דַּעֲתִידִין בְּנוֹי לְמֵיתַב בִּלְשְׁכַּת הַגָּזִית.

וְאוֹף הָכִי רִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת, דְּהָוָה דְּחִיקָא לֵיהּ שַׁעֲתָא, דְּלָא הָוָה לֵיהּ אֶלָּא קַב חַרוּבִין מְעֻרָב שַׁבָּת לְעֻרָב שַׁבָּת, כְּמוֹ לְרִבִּי חֲנִינָא. אֲמַאי הַאי, בָּתַר דַּהֲוַת בַּת קוֹל נַפְקַת וְאוֹמֶרֶת, כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֵינוֹ נִיזּוֹן אֶלָּא בִּשְׁבִיל חֲנִינָא בְּנִי.

אֶלָּא אִיהוּ גָּרִים קוֹדֶם, דְּתָנֵי ק"ב מִן י', דְּאִיהוּ יַב"ק. אוֹף הָכִי לָא הָוָה לֵיהּ אֶלָּא קַב חַרוּבִין. דְּאָת י' אִיהוּ יְחוּד, וּמְנִיהּ

לשון הקודש

וְעוֹד סוֹד אַחֵר בְּאֵרוּ הַחֲכָמִים, הַדּוֹר שֶׁהוֹלֵךְ הוּא הַדּוֹר שֶׁבָּא. הָלַךְ חִגֵּר בָּא חִגֵּר, הָלַךְ סוּמָא בָּא סוּמָא. וְעוֹד פֵּרְשׁוּהָ חֲכָמִים, שֶׁעָתִיד הָיָה מֹשֶׁה לְקַבֵּל תּוֹרָה בְּדוֹר הַמַּבּוּל, אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ רְשָׁעִים, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם ו) בְּשַׁגַּ"ם הוּא בָשָׂר. בְּשַׁגַּ"ם זֶה מֹשֶׁ"ה. וְלָמָּה קָרָא לוֹ בְּשַׁגַּ"ם? אֶלָּא קֹהֶלֶת חִסֵּר ב' מִבְּשַׁגַּ"ם לְכַסּוֹת הַדָּבָר. אָמַר, (קהלת ח) אָמַרְתִּי שֶׁגַּם זֶה הָבֶל.

וּפֵרְשׁוּהָ עַל יִתְרוֹ, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ קֵינִי? שֶׁנִּפְרַד מִקַּיִן. קָם מְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְאָמַר, עַל זֶה כָּתוּב (בראשית ד) קָנִיתִי אִישׁ אֶת יְהוָ"ה. שֶׁרָאֲתָה אוֹתוֹ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעֲתִידִים בָּנָיו לָשֶׁבֶת בְּלִשְׁכַּת הַגָּזִית.

וְגַם כָּךְ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת, שֶׁהָיְתָה דְּחוּקָה לוֹ הַשָּׁעָה, שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב חָרוּבִים מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְעֶרֶב שַׁבָּת, כְּמוֹ לְרַבִּי חֲנִינָא. לָמָּה זֶה? לְאַחַר שֶׁיָּצְאָה בַּת קוֹל וְאוֹמֶרֶת: כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֵינוֹ נִזּוֹן אֶלָּא בִּשְׁבִיל חֲנִינָא בְּנִי. **אֶלָּא** הוּא גֵּרִים קֹדֶם שֶׁהֶחֱרִיב ק"ב מִן י', שֶׁהוּא יַב"ק. גַּם כָּךְ לֹא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב חָרוּבִים, שֶׁאוֹת י' הִיא יְחוּד, וּמִמֶּנָּה בָּאָה

אַתְיָא נְבִיעוּ לְאָת ב׳, דְּאִיהִי בְּרָכָה, וְאִיהִי קֹדֶשׁ, וּמְנִיהּ אִתְקַדָּשׁ ק׳, דְּאִיהִי קֹדֶשׁ. וְרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת גָּרִים לְמֶהֱוֵי חֲרוּבִין דִּילֵיהּ ק״ב, דְּאִינּוּן קְ״דוּשָׁה בְּ״רָכָה, אוֹף הָכִי לָא הָוָה לֵיהּ אֶלָּא קַב חֲרוּבִין, אוֹף הָכִי אִיּוֹב בֶּן יְבָמָה הָוָה, וּבְגִין דָּא אִתְעַנַּשׁ, עַל מַה דְּאִירַע לוֹ כְּבָר.

וְאִינּוּן דִּלָּא יַדְעֵי רָזָא דָּא, אֲמַרֵי בְּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי לָאו בִּזְכוּתָא תַּלְיָא מִלְּתָא, אֶלָּא בְּמַזָּלָא תַּלְיָא מִלְּתָא. וְהָא חֲזֵינָא לְאַבְרָהָם דְּחָזָא בְּמַזָּלֵיהּ, דְּלָא הָוָה עָתִיד לְמֶהֱוֵי לֵיהּ בְּרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּיק לֵיהּ לְבָרָא, כְּדִכְתִיב (בראשית טו) **וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט וְגוֹ׳. וְאוֹקְמוּהָ, דְּאָמַר לֵיהּ צֵא מֵאִצְטַגְנִינוּת שֶׁלְּךָ, וְהֶעֱלָהוּ לְמַעְלָה מֵהַכּוֹכָבִים, וְאָמַר לוֹ הַבֶּט נָא הַשָּׁמַיְמָה וְסִפּוֹר הַכּוֹכָבִים. עַד הָכָא מִלִּין דְּרַבָּנָן, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא לוֹן בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר.**

תָּא חֲזֵי, כָּל בִּרְיָין דְּעָלְמָא, קוֹדֶם דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, הֲווֹ תַּלְיָין בְּמַזָּלָא, וַאֲפִילּוּ בְּנֵי חַיֵּי וּמְזוֹנֵי. אֲבָל בָּתַר דְּאִתְיְהִיבַת אוֹרַיְיתָא לְיִשְׂרָאֵל, אַפִּיק לוֹן מֵחִיוּבָא דִּכְכָבַיָּא וּמַזָּלֵי. וְדָא אוֹלִיפְנָא מֵאַבְרָהָם. בְּגִין דַּהֲווֹ עֲתִידִין בְּנוֹי לְקַבְּלָא ה׳

לשון הקודש

נְבִיעָה לָאוֹת ב׳, שֶׁהִיא בְּרָכָה, וְהִיא קֹדֶשׁ, וּמִמֶּנָּה מִתְקַדֵּשׁ ק, שֶׁהִיא קֹדֶשׁ. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת גָּרַם לִהְיוֹת חֲרוּבִים שֶׁלּוֹ ק״ב, שֶׁהֵם ק״דֻשָּׁה בְּ״רָכָה. גַּם כָּךְ לֹא הָיָה לוֹ אֶלָּא קַב חֲרוּבִים. גַּם כָּךְ אִיּוֹב בֶּן יְבָמָה הָיָה, וּמִשּׁוּם זֶה נֶעֱנַשׁ עַל מַה שֶּׁכְּבָר אֵרַע לוֹ.

וְהֵם שֶׁלֹּא יָדְעוּ סוֹד זֶה, אָמְרוּ, בָּנִים חַיִּים וּמְזוֹנוֹת לֹא בִּזְכוּת תָּלוּי הַדָּבָר, אֶלָּא בְּמַזָּל תָּלוּי הַדָּבָר. הֲרֵי רָאִינוּ אֶת אַבְרָהָם שֶׁרָאָה בְּמַזָּלוֹ שֶׁלֹּא הָיָה עָתִיד לִהְיוֹת לוֹ בֵּן, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוֹצִיאוֹ הַחוּצָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם טו) וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט וְגוֹ׳. וּפֵרְשׁוּהָ שֶׁאָמַר לוֹ: צֵא מֵאִצְטַגְנִינוּת שֶׁלְּךָ, וְהֶעֱלָהוּ לְמַעְלָה מֵהַכּוֹכָבִים, וְאָמַר לוֹ: הַבֶּט נָא הַשָּׁמַיְמָה וְסִפֹּר הַכּוֹכָבִים. עַד כָּאן דִּבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ, וְצָרִיךְ לְפָרֵשׁ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר.

בֹּא וּרְאֵה, כָּל בְּרִיּוֹת הָעוֹלָם, קֹדֶם שֶׁנִּתְּנָה הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל הָיוּ תְּלוּיִים בְּמַזָּל, וַאֲפִלּוּ בָּנִים חַיִּים וּמְזוֹנוֹת. אֲבָל אַחַר שֶׁנִּתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הוֹצִיא אוֹתָם מֵחִיּוּב כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְזֶה לָמַדְנוּ מֵאַבְרָהָם,

מֵאַבְרָהָם, דְּאִיהִי חֲמִשָּׁה חוּמָשֵׁי תוֹרָה. דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, בְּהֹ' בְּרָאָם. אָמַר לְאַבְרָהָם, בְּגִין הַאי ה' דְּאִתּוֹסָף בִּשְׁמָךְ, הַשָּׁמַיִם תַּחְתָּךְ, וְכָל כַּכְבַיָּא וּמַזָּלֵי דִּנְהִירִין בָּהּ'. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִתְמַר בָּהּ (בראשית מז) הֵ"א לָכֶם זֶרַע, וּזְרַעְתֶּם בְּהֵ"א. (בראשית כא) כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע.

וּבְגִין דָּא, כָּל הַמִּשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְיתָא, בָּטִיל מִנַּיְיהוּ חִיּוּבָא דְּכַכְבַיָּא וּמַזָּלֵי. אִי אוֹלִיף לָהּ כְּדֵי לְקַיְימָא פִּקּוּדָהָא. וְאִם לָאו, כְּאִלּוּ לָא אִשְׁתַּדַּל בָּהּ, וְלָא בָּטִיל מִנַּיְיהוּ חִיּוּבָא דְּכַכְבַיָּא וּמַזָּלֵי. כָּל שֶׁכֵּן עַמֵּי הָאָרֶץ דְּאִינּוּן אִתְמַתְלָן לִבְעִירָן. דְּאוֹקְמוּהָ עָלַיְיהוּ (דברים כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה, דְּלָא אִתְבָּטְלוּן מִנְּהוֹן חִיּוּבָא דְּכַכְבַיָּא וּמַזָּלֵי.

אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יָצִיץ, (תהלים קג) וְאִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים לז) נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי. לְבָתַר (איוב לג) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו. דְּאִילָנָא דְּאִתְקְצִיצוּ עַנְפִּין עַתִּיקִין דִּילֵיהּ, וְצָמְחוּ בְּמִלְקַדְמִין בְּשָׁרְשׁוֹי, אֲהַדְרוּ בְּעָלְמָא כְּמִלְקַדְמִין. מִיתוּ סָבִין, וְאִתְהַדְרוּ לְהַאי עָלְמָא עוֹלְמִין. וְהַיְינוּ רָזָא דִּמְחַדֵּשׁ קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל יוֹם

לשון הקודש

מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ בָּנָיו עֲתִידִים לְקַבֵּל ה' מֵאַבְרָהָם, שֶׁהִיא חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (שם ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם, בְּהֹ' בְּרָאָם. אָמַר לְאַבְרָהָם: בִּגְלַל הַה' הַזּוֹ שֶׁנּוֹסְפָה לְשִׁמְךָ, הַשָּׁמַיִם תַּחְתֶּיךָ וְכָל הַכּוֹכָבִים וְהַמַּזָּלוֹת שֶׁמְּאִירִים בַּה'. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (שם מז) הֵ"א לָכֶם זֶרַע. וּזְרַעְתֶּם בְּהֵ"א. (שם כא) כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע.

וּמִשּׁוּם זֶה, כָּל הַמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה בְּטֵל מִמֶּנּוּ חִיּוּב כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, אִם לוֹמֵד אוֹתָהּ כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוֹתֶיהָ. וְאִם לֹא – כְּאִלּוּ לֹא הִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, וְלֹא בִּטֵּל מִמֶּנּוּ חִיּוּב כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. כָּל שֶׁכֵּן עַמֵּי הָאָרֶץ שֶׁנִּמְשְׁלוּ לִבְהֵמוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם (דברים כז) אָרוּר שֹׁכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה, שֶׁלֹּא הִתְבַּטְּלוּ מֵהֶם חִיּוּב שֶׁל כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יָצִיץ (תהלים קג). וְנֶאֱמַר בּוֹ (שם לז) נַעַר הָיִיתִי גַּם זָקַנְתִּי. אַחַר כָּךְ (איוב לג) יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו. שֶׁאִילָן שֶׁנִּקְצְצוּ עֲנָפִים עַתִּיקִים שֶׁלּוֹ וְצָמְחוּ כְּמוֹ מִקֶּדֶם בְּשָׁרָשָׁיו, חָזְרוּ בָּעוֹלָם כְּמִקֶּדֶם. מֵתוּ זְקֵנִים, וְחָזְרוּ לָעוֹלָם הַזֶּה עֲלָמִים. וְזֶהוּ סוֹד שֶׁמְּחַדֵּשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם תָּמִיד

תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. דְּמִתִּין אֶלֶף בְּכָל יוֹמָא וּמִתְחַדְּשִׁין אֶלֶף בְּכָל יוֹמָא.

וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ, (תהלים קד) **דָּא יֵינָא דְאוֹרַיְיתָא. דְּהָכִי סָלִיק יַיִן, בְּחוּשְׁבַּן סו"ד. וּמַה יַי"ן צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי סָתִים וְחָתִים, דְּלָא יִתְנַסַּךְ לְעַבּוּדָה זָרָה. אוֹף הָכִי צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי סָתִים וְחָתִים סוֹד דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל רָזִין דִּילָהּ, וְלָא אִשְׁתַּכְּחִין אֶלָּא לִיראֵי. וְלָאו לְמַנָּא עַבְדִין כַּמָּה פִּקּוּדִין בַּיַּיִן, וּמְבָרְכִין בֵּיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיַיִן אִית לֵיהּ תְּרֵי גַּוְונִין, חִיוָּר וְסוּמָק, דְּיָנָא וְרַחֲמֵי, וְהַיְינוּ ב' תּוֹסֶפֶת בַּיַּיִן. כְּגַוְונָא דְּשׁוֹשַׁנָּה חִיוָּרָא וְסוּמָקָא. חִוָּור מִסִּטְרָא דִּימִינָא, סוּמָק מִסִּטְרָא דְּשְׂמָאלָא.**

וּמַאי לְבַב אֱנוֹשׁ, לֵב הָוָה לֵיהּ לְמֵימַר. אֶלָּא אִית לֵב מָסוּר לַלֵּב. וְאִינּוּן ל"ב אֱלֹהִים דְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, ב' מִן בְּרֵאשִׁית, ל' מִן לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, אִיהוּ ל"ב תִּנְיָינָא. דָּא לֵ"ב לֵ"ב (ס"א אינון) **שְׁנַיִם ס"ד, חֲסַר תְּמַנְיָא לְע"ב, דְּאִיהוּ וַיְכֻלּוּ. אִינּוּן שִׁבְעָה יְמֵי בְּרֵאשִׁית. תְּמִינָאָה מַאי הִיא. ז' יְמֵי בְּרֵאשִׁית, עִם** (בראשית ה) **זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם. זֶה ע"ב, בְּחוּשְׁבָּן בְּיַיִן.**

לשון הקודש

מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁמִּתִּים אֶלֶף בְּכָל יוֹם, וּמִתְחַדְּשִׁים אֶלֶף בְּכָל יוֹם.

וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ (תהלים קד) – זֶה יֵין הַתּוֹרָה. שֶׁכְּךָ עוֹלֶה יַיִן, בְּחֶשְׁבּוֹן סו"ד. וּמַה יַי"ן צָרִיךְ לִהְיוֹת סָתוּם וְחָתוּם שֶׁלֹּא יִתְנַסֵּךְ לַעֲבוֹדָה זָרָה, גַּם כָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת סָתוּם וְחָתוּם סוֹד הַתּוֹרָה, וְכָל סוֹדוֹתֶיהָ, וְלֹא מַשִּׂיגִים אוֹתָם, רַק לִירֵאָיו. וְלֹא לְחִנָּם עוֹשִׂים כַּמָּה מִצְווֹת בַּיַּיִן וּמְבָרְכִים בּוֹ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְלַיַּיִן יֵשׁ שְׁנֵי גְוָנִים – לָבָן וְאָדֹם, דִּין וְרַחֲמִים, וְהַיְנוּ ב' תּוֹסֶפֶת בַּיַּיִן. כְּמוֹ שׁוֹשַׁנָּה לְבָנָה וַאֲדָמָה. לָבָן מִצַּד יָמִין, אָדֹם מִצַּד שְׂמֹאל.

וּמַה זֶה **לְבַב אֱנוֹשׁ**? לֵב הָיָה לוֹ לוֹמַר! אֶלָּא שֶׁיֵּשׁ לֵב מָסוּר לַלֵּב, וְהֵם ל"ב אֱלֹהִים שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, ב' מִבְּרֵאשִׁית, ל' מִלְּעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ ל"ב שֵׁנִי. זֶה ל"ב ל"ב (הם) שְׁנַיִם – ס"ד, חָסֵר שְׁמוֹנָה לְע"ב, שֶׁהוּא וַיְכֻלּוּ. הֵם שִׁבְעָה יְמֵי בְּרֵאשִׁית. שְׁמִינִי מַהוּ? **שִׁבְעָה יְמֵי בְּרֵאשִׁית עִם** (בראשית ה) **זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם. זֶה ע"ב בְּחֶשְׁבּוֹן בְּיַיִן.**

מָאי לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמָן. אִינּוּן י"ב פָּנִים, אַרְבַּע דְּאַרְיֵה, אַרְבַּע דְּשׁוֹר, אַרְבַּע דְּנֶשֶׁר, (דף רי"ז ע"א) דְּאִינּוּן מִיכָאֵל אַרְיֵה, אַרְבַּע אַנְפִּין דִּילֵיהּ יֱהוֹ"ה. אַרְבַּע אַנְפִּין דְּשׁוֹר, וְאִיהוּ גַּבְרִיאֵל, וְאִינּוּן יַהֲו"ה. ד' אַנְפִּין דְּנֶשֶׁר, וְאִיהוּ נוּרִיאֵל, וְאִינּוּן יְהוֹ"ה. וְאִינּוּן מְמַנָּן, תְּחוֹת חֶס"ד פַּח"ד אֶמ"ת, דַּרְגִּין דִּתְלַת אָבָהָן. וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה. וְסַלְקִין (ס"א נְקוּדִין) נְהוֹרִין לְחֶשְׁבָּן יַבֹּ"ק. וְאִינּוּן מֶלֶךְ מַלַּךְ יִמְלֹךְ, יְהוֹ"ה אֶהְיֶ"ה אֲדֹנָ"י. סַךְ הַכֹּל יַבֹּ"ק.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הָוָה יָתִיב וְלָעֵי בְּפָרְשְׁתָא דָּא, אָתָא לְקַמֵּיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, אָמַר לֵיהּ, נָדָב וַאֲבִיהוּא מָאי עֲבִידְתַּיְיהוּ בְּפִנְחָס. אִי לָא הָוָה פִּנְחָס בְּעָלְמָא כַּד מִיתוּ, וּבְתַר אָתָא לְעָלְמָא וְאַשְׁלִים דּוּכְתַּיְיהוּ שַׁפִּיר. אֲבָל פִּנְחָס בְּעָלְמָא הָוָה, (ס"א וּסְגֵן קָאֵי) וְנִשְׁמָתֵיהּ בֵּיהּ בְּקִיּוּמָא קָאֵי.

אָמַר לֵיהּ בְּרִי, רָזָא עִלָּאָה הָכָא, וְהָכִי הוּא. דִּבְשַׁעְתָּא דְּאִסְתַּלָּקוּ מִן עָלְמָא, לָא הֲווֹ מִתְמַנָּן תְּחוֹת גַּדְפֵּי טַנָּרָא קַדִּישָׁא. מָאי טַעְמָא. בְּגִין דִּכְתִיב, (במדבר ג) וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם, דְּאַזְעִירוּ דִּיוּקְנָא דְּמַלְכָּא, דְּהָא אִינּוּן לָא אִתְחֲזוּן לְשַׁמְּשָׁא בִּכְהוּנָּה רַבָּא.

לשון הקודש

מַה זֶּה לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמָן? אֵלּוּ שְׁנֵים עָשָׂר פָּנִים – אַרְבָּעָה שֶׁל אַרְיֵה, אַרְבָּעָה שֶׁל שׁוֹר אַרְבָּעָה שֶׁל נֶשֶׁר, שֶׁהֵם: מִיכָאֵל אַרְיֵה, אַרְבַּע פָּנִים שֶׁלּוֹ יֱהוֹ"ה. אַרְבַּע פְּנֵי שׁוֹר, וְהוּא גַּבְרִיאֵל, וְהֵם יַהֲו"ה. אַרְבַּע פְּנֵי נֶשֶׁר, וְהוּא נוּרִיאֵל, וְהֵם יְהוֹ"ה. וְהֵם מְמֻנִּים תַּחַת חֶס"ד פַּח"ד אֶמ"ת, דַּרְגּוֹת שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת. וּפֵרְשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה. וְעוֹלִים (נְקוּדִים) הָאוֹרוֹת לְחֶשְׁבּוֹן יַבֹּ"ק. וְהֵם מֶלֶךְ מַלַּךְ יִמְלֹךְ, יְהוֹ"ה אֶהְיֶ"ה אֲדֹנָ"י. סַךְ הַכֹּל – יַבֹּ"ק.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הָיָה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּפָרָשָׁה זוֹ, בָּא לְפָנָיו רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. אָמַר לוֹ, נָדָב וַאֲבִיהוּא מָה עוֹשִׂים בְּפִנְחָס? אִם פִּנְחָס לֹא הָיָה בָּעוֹלָם כְּשֶׁמֵּתוּ, וְאַחַר כָּךְ בָּא לָעוֹלָם וְהִשְׁלִים מְקוֹמָם – אֲזַי יָפֶה. אֲבָל פִּנְחָס הָיָה בָּעוֹלָם, (וְסִגֵּן הָיָה) וְנִשְׁמָתוֹ בּוֹ בְּקִיּוּם עוֹמֶדֶת.

אָמַר לוֹ, בְּנִי, סוֹד עֶלְיוֹן כָּאן, וְכָךְ הוּא. שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁהִסְתַּלְּקוּ מִן הָעוֹלָם, לֹא הָיוּ נִסְתָּרִים תַּחַת כַּנְפֵי הַסֶּלַע הַקָּדוֹשׁ. מָה הַטַּעַם? מְשׁוּם שֶׁכָּתוּב (במדבר ג) וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם. שֶׁהִקְטִינוּ דְּמוּת הַמֶּלֶךְ, שֶׁהֲרֵי הֵם לֹא רְאוּיִים לְשַׁמֵּשׁ בִּכְהֻנָּה גְּדוֹלָה.

בְּשַׁעֲתָא דְּקַנֵּי פִּנְחָס עַל בְּרִית קַדִּישָׁא, וְעָאל בְּגוֹ כַּמָּה אוּכְלוֹסִין, וְסָלִיק לוֹן, לְגַיְיפִין עַל רוּמְחָא, לְעֵינֵיהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל. כַּד חָמָא שִׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן בְּכַמָּה אָכְלוּסִין דְּאָתוּ לְגַבֵּיהּ, פַּרְחָא נִשְׁמָתֵיהּ מִנֵּיהּ, וּתְרֵין נִשְׁמָתִין דַּהֲווֹ עַרְטִירָאִין בְּלָא דּוּכְתָּא, אִתְקְרִיבוּ בָּהּ, וְאִתְכְּלִילוּ כַּחֲדָא, וְאִתַּהֲדְרַת נִשְׁמָתֵיהּ, כְּלִילָא רוּחָא, דְּאִתְכְּלִיל בְּתְרֵין רוּחִין, וְאִתְתָּקָפוּ בֵּיהּ, כְּדֵין רָוַח דּוּכְתַּיְיהוּ, לְמֵיחֱוֵי כַּהֲנָא (רְפָא) מַה דְּלָא (אִתְחֲזֵי) מִן קַדְמַת דְּנָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב ד) זְכָר נָא מִי הוּא נָקִי אָבָד, דְּלָא אִתְאֲבִיד בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, וְלָא אָבִיד רוּחֵיהּ כַּד פַּרְחָה מִנֵּיהּ. וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחָדוּ. אִלֵּין בְּנֵי אַהֲרֹן, דְּאִתַּהֲדְרוּ לְעָלְמָא, מַה דְּאָבַד בְּחַיֵּיהוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב בֵּיהּ בְּפִנְחָס בֶּן בֶּן, תְּרֵי זִמְנֵי. פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן.

מַה כְּתִיב לְעֵילָּא מִפָּרָשְׁתָא דָּא. (במדבר כה) וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לַיְיָ נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. וְכִי עַל דְּקַטְלִין בְּלֵילְיָא, אוֹ עַל דְּקַטְלִין בִּימָמָא בְּיוֹמָא דְּעִיבְדָא, כְּתִיב נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דְּתָהֵא מִיתָתְהוֹן בְּאִתְגַּלְיָיא, כְּמָה דְּחָבוּ בְּאִתְגַּלְיָיא.

לשון הקודש

בְּשָׁעָה שֶׁקִּנֵּא פִּנְחָס עַל הַבְּרִית הַקָּדוֹשׁ וְנִכְנַס בְּתוֹךְ כַּמָּה אוּכְלוֹסִין וֶהֱרָגָם עַל הָרַמַּח לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁרָאָה שֵׁבֶט שִׁמְעוֹן, בָּאוּ אֵלָיו בְּכַמָּה אוּכְלוֹסִין. פָּרְחָה מֵהֶם נִשְׁמָתוֹ, וּשְׁתֵּי נְשָׁמוֹת שֶׁהָיוּ מְעֹרָטָלוֹת בְּלִי מָקוֹם קָרְבוּ אֵלָיו, וְנִכְלְלוּ כְּאַחַת, וְחָזְרָה נִשְׁמָתוֹ כְּלוּלַת רוּחַ, שֶׁנִּכְלְלָה בִּשְׁתֵּי רוּחוֹת, וְהִתְחַזְּקוּ בָהּ, וְאָז הִרְוִיחַ מְקוֹמָם לִהְיוֹת כֹּהֵן (גָּדוֹל), מַה שֶּׁלֹּא (הָיָה רָאוּי) מִקֹּדֶם.

וְלָכֵן כָּתוּב, (איוב ד) זְכָר–נָא מִי הוּא נָקִי אָבָד, שֶׁלֹּא אָבַד בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, וְלֹא אָבְדָה רוּחַ כְּשֶׁפָּרְחָה מִמֶּנּוּ. וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחָדוּ – אֵלּוּ בְּנֵי אַהֲרֹן שֶׁחָזְרוּ לָעוֹלָם, מַה שֶּׁאָבַד בְּחַיֵּיהֶם. וְלָכֵן כָּתוּב בּוֹ בְּפִנְחָס בֶּן בֶּן פַּעֲמַיִם, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן.

מַה כָּתוּב לְמַעְלָה מִפָּרָשָׁה זוֹ? (במדבר כה) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח אֶת כָּל רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם לַה' נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ. וְכִי עַל שֶׁהָרְגוּ בַּלַּיְלָה, אוֹ עַל שֶׁהָרְגוּ בַּיּוֹם, בְּיוֹם מְעֻנָּן, כָּתוּב נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁתִּהְיֶה

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, לָאו בְּגִין כַּךְ אִתְמַר. אֶלָּא מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, בְּדַרְגָּא דְחָב בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְהַהוּא אֲתָר אִצְטְרִיךְ לְמֶעְבַּד תְּקַנְתָּא לְנַפְשֵׁיהּ. אִינּוּן חָבוּ בִּבְרִית קַדִּישָׁא דְּאִקְרֵי שֶׁמֶשׁ. בְּגִין כַּךְ דִּינָא וְתִקּוּנָא דִּילְהוֹן אִיהוּ כְּנֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ, וְלָאו בַּאֲתָר אַחֲרָא. מִכָּאן דְּלָא אִצְטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְתַקָּנָא נַפְשֵׁיהּ, אֶלָּא בְּהַהוּא אֲתָר דְּחָב לְגַבֵּיהּ וּמַאן דְּלָא יַעְבִּיד הָכִי, לֵית לֵיהּ תִּקּוּנָא לְעָלְמִין כִּדְקָא יָאוּת.

רִבִּי חִיָּיא פָּתַח, (תהלים קד) יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְיָ אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע, מַה כְּתִיב לְעֵילָּא, וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ וְגוֹ'. וְכִי מָאי הַאי לְהַאי. אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, דִּכְתִיב, (תהלים קד) מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְגוֹ'. וְכִי שִׂבְחָא דִבְהֵמָה דְאִית לָהּ חָצִיר אָתָא דָוִד לְמֵימַר בְּרוּחַ קָדְשָׁא. אֶלָּא מַצְמִיחַ חָצִיר, אִלֵּין אִינּוּן שִׁתִּין אֶלֶף רִבּוֹא דְמַלְאָכִין, שְׁלִיחָן, דְּאִתְבְּרִיאוּ בְּיוֹמָא תִנְיָינָא דִּבְרֵאשִׁית, וְכֻלְּהוּ אֲשָׁא מְלַהֲטָא. אִלֵּין אִינּוּן חָצִיר. אֲמַאי חָצִיר. בְּגִין דְּצַמְחִין פֻּחָצִיר דָּא בְּעָלְמָא, דְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא אִתְקְצִירוּ הַשְׁתָּא, וּלְבָתַר צַמְחִין וּמְהַדְּרִין כְּמִלְקַדְמִין.

לשון הקודש

מִיתָתָם בְּגָלוּי כְּמוֹ שֶׁחָטְאוּ בְּגָלוּי.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, לֹא בִּגְלַל זֶה נֶאֱמַר, אֶלָּא מִכָּאן לָמַדְנוּ, בְּדַרְגָּה שֶׁחָטָא אָדָם לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא, לְאוֹתוֹ מָקוֹם יֵשׁ לַעֲשׂוֹת תַּקָּנָה לְנַפְשׁוֹ. הֵם חָטְאוּ בִּבְרִית קֹדֶשׁ שֶׁנִּקְרֵאת שֶׁמֶשׁ, בִּגְלַל כָּךְ דִּין וְתִקּוּן שֶׁלָּהֶם הוּא כְּנֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ, וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר. מִכָּאן שֶׁלֹּא צָרִיךְ אָדָם לְתַקֵּן נַפְשׁוֹ אֶלָּא בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁחָטָא אֵלָיו, וּמִי שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כָּךְ, אֵין לוֹ תִּקּוּן לְעוֹלָמִים כָּרָאוּי.

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח, (תהלים קד) יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי ה' אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע, מַה כָּתוּב לְמַעְלָה? וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ וְגוֹ'. וְכִי מַה זֶּה לָזֶה? אֶלָּא כָּךְ לָמַדְנוּ, שֶׁכָּתוּב מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְגוֹ' – וְכִי שֶׂבַח לַבְּהֵמָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ חָצִיר, בָּא דָוִד לוֹמַר בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ? אֶלָּא מַצְמִיחַ חָצִיר – אֵלֶּה הֵם שִׁשִּׁים אֶלֶף רִבּוֹא שֶׁל מַלְאָכִים, שְׁלִיחִים, שֶׁנִּבְרְאוּ בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁל בְּרֵאשִׁית, וְכֻלָּם אֵשׁ לוֹהֶטֶת. אֵלֶּה הֵם חָצִיר. לָמָּה חָצִיר? מִשּׁוּם שֶׁצּוֹמְחִים כְּחָצִיר זֶה בָּעוֹלָם, שֶׁכָּל יוֹם וָיוֹם נִקְצָרוּ כָּעֵת, וְאַחַר כָּךְ צוֹמְחִים וְחוֹזְרִים כְּמִקֶּדֶם.

וְעַל דָּא כְּתִיב מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (משלי יב) יוֹדֵעַ צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהֶמְתּוֹ, וְתָנֵינָן, אֶלֶף טוּרִין סַלְקִין לָהּ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. וְכָל טוּרָא וְטוּרָא שְׁתִין רִבּוֹא חֲוֵי, וְהִיא אָכְלָה.

וְעֶשֶׂב לַעֲבוֹדַת הָאָדָם, אִלֵּין אִינּוּן נִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, דְּהַהוּא אָדָם דְּרָכִיב וְשָׁלִיט עַל בְּהֵמָה דָּא אָכִיל, וְאָעִיל לוֹן בְּגַוֵּויהּ, וּבְזִכּוּתֵהוֹן אִתְּזָן כָּל עָלְמָא מֵהַהוּא אָדָם, דִּכְתִיב בֵּיהּ, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּפֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם וְגוֹ'. וְעַל דָּא כְּתִיב הָאָדָם, הַהוּא דְּאִשְׁתְּמוֹדַע, בְּגִין לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, לְאַפָּקָא מְזוֹנָא לְעָלְמָא מִן הָאָרֶץ קַדִּישָׁא.

וְיַיִן, דָּא חַמְרָא עַתִּיקָא דְּנָגִיד מִלְעֵילָּא. יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ, אֱנוֹשׁ: דָּא רָזָא דְּהַהוּא נַעַר, (דף רי"ז ע"ב) דְּסָלִיק לְסִיבוּ, וְאִתְהַדָּר בְּמִלְקַדְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קג) אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו.

לְהַצְהִיל פָּנִים: אִלֵּין אִינּוּן פָּנִים, דְּאִקְרוֹן אַנְפֵּי רַבְרְבֵי, וְאַנְפֵּי זוּטְרֵי. מְשָׁמֵן: מִנְּגִידוּ דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, מְשַׂח וּרְבוּ קַדִּישָׁא עִלָּאָה. וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד, הַהוּא לֶחֶם דְּאָזִילוּ שְׁחָקִים, וְטַחֲנָן מַנָּא לְמֵיכְלָא דְּצַדִּיקַיָּא סְתָמָא, וּמִתַּמָּן אִתְּנְגִיד לְכַמָּה חַיָּילִין, דְּאִקְרוֹן לְבַב אֱנוֹשׁ. וְכֻלָּא אָתֵי מִנְּגִידוּ עִלָּאָה.

לשון הקודש

וְלָכֵן כָּתוּב מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי יב) יוֹדֵעַ צַדִּיק נֶפֶשׁ בְּהֶמְתּוֹ. וְשָׁנִינוּ, אֶלֶף הָרִים מַעֲלִים לָהּ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וּבְכָל הַר וְהַר יֵשׁ שִׁשִּׁים רִבּוֹא, וְהִיא אוֹכֶלֶת. **וְעֶשֶׂב** לַעֲבֹדַת הָאָדָם – אֵלּוּ אוֹתָם נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, שֶׁאוֹתוֹ אָדָם שֶׁרוֹכֵב וְשׁוֹלֵט עַל בְּהֵמָה זוֹ אוֹכֵל וּמַכְנִיסָם בְּתוֹכוֹ, וּבִזְכוּתָם נִזּוֹן כָּל הָעוֹלָם מֵאוֹתוֹ אָדָם, שֶׁכָּתוּב בּוֹ (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּפֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם וְגוֹ'. וְעַל זֶה כָּתוּב הָאָדָם, אוֹתוֹ שֶׁנּוֹדָע, כְּדֵי לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, לְהוֹצִיא מָזוֹן לָעוֹלָם מֵהָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה.

וְיַיִן – זֶה יַיִן עַתִּיק שֶׁשּׁוֹפֵעַ מִלְּמַעְלָה. יְשַׂמַּח לְבַב אֱנוֹשׁ – אֱנוֹשׁ זֶה סוֹד שֶׁל אוֹתוֹ נַעַר שֶׁעָלָה לְשֵׂיבָה וְחָזַר כְּמִקֶּדֶם. וְעַל זֶה כָּתוּב (תהלים קג) אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו.

לְהַצְהִיל פָּנִים – אֵלּוּ אוֹתָם פָּנִים שֶׁנִּקְרָאִים פָּנִים גְּדוֹלוֹת וּפָנִים קְטַנּוֹת. מְשָׁמֵן, מִשֶּׁפַע הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁמֵּן וּמִשְׁחָה קָדוֹשׁ עֶלְיוֹן. וְלֶחֶם לְבַב אֱנוֹשׁ יִסְעָד – אוֹתוֹ לֶחֶם שֶׁמַּזִּילִים

יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְיָ, אַרְזֵי לְבָנוֹן אִילָנִין עִלָּאִין פְּנִימָאִין. אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע, דְּהָא אִתְעַקָּרוּ וְנָטַע לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַאי בֵּין עֲצֵי יְיָ, לְאַרְזֵי לְבָנוֹן. עֲצֵי יְיָ, אִלֵּין עֵץ הַחַיִּים, וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. אַרְזֵי לְבָנוֹן, אִלֵּין חַמְשִׁין תַּרְעִין, דְּאִקְרוֹן חָמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה.

אֲשֶׁר נָטָע. אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנְּנוּ, בְּטוּלְהוֹן, מְקַנְּנָן נִשְׁמָתֵי דְּהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, וְכָל חַיָּילִין קַדִּישִׁין אִתְּזָנוּ מִתַּמָּן. חֲסִידָה, בְּרָתֵיהּ דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ, דְּאִקְרֵי חָסִיד, וְעָבִיד חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי עָלְמָא, בְּגִין כָּךְ אִקְרֵי חֲסִידָה. בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ. בֵּין דְּרוֹעֵי עָלְמָא יָתְבָא. (ע"כ רעיא מהימנא).

רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסֵי, קָמוּ לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא בְּפַלְגוּת לֵילְיָא, עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי וְלָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הָא דְּאָמַר רַבִּי חִיָּיא אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו שַׁפִּיר קָאָמַר. אֲבָל בְּמַאי אוֹקִימְנָא סוֹפֵיהּ דִּקְרָא, כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ וְלֹא יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. אָמַר

לשון הקודש

הַמִּשְׁתַּקְּעִים, וְטוֹחֲנִים מָן לְמַאֲכָל שֶׁל צַדִּיקִים סְתָם, וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ לְכַמָּה חֲיָלוֹת שֶׁנִּקְרָאִים לְבַב אֱנוֹשׁ, וְהַכֹּל בָּא מִשֶּׁפַע עֶלְיוֹן.

יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי ה' – אֵלּוּ אוֹתָם עֵצִים עֶלְיוֹנִים פְּנִימִיִּים. אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע, שֶׁהֲרֵי נֶעֱקְרוּ וְנִטָּעָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מַה בֵּין עֲצֵי ה' לְאַרְזֵי לְבָנוֹן? עֲצֵי ה' – אֵלּוּ עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. אַרְזֵי לְבָנוֹן – אֵלּוּ חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים שֶׁנִּקְרָאִים חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה.

אֲשֶׁר נָטָע. אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנְּנוּ, בִּצְלָם מְקַנְּנוֹת נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים, וְכָל חֵילוֹת הַקֹּדֶשׁ נִזּוֹנִים מִשָּׁם. חֲסִידָה – בִּתּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁנִּקְרָא חָסִיד, וְעָשָׂה חֶסֶד עִם כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, בִּגְלַל זֶה נִקְרֵאת חֲסִידָה. בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ, בֵּין זְרוֹעוֹת עוֹלָם יוֹשֶׁבֶת. (עד כאן רעיא מהימנא).

רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסֵי קָמוּ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה. עַד שֶׁיָּשְׁבוּ וְעָסְקוּ בַּתּוֹרָה אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, זֶה שֶׁאָמַר רַבִּי חִיָּיא (תהלים קג) אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו – יָפֶה אָמַר. אֲבָל בַּמֶּה בֵּאַרְנוּ סוֹף הַפָּסוּק – כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ וְלֹא יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. אָמַר לוֹ, כָּךְ

לֵיהּ הָכִי הוּא וַדַּאי, אֱנוֹשׁ כֻּלָּא יָקִיר יָמָיו כְּמָה דְאָמַר, כְּצִיץ הַשָּׂדֶה הַהוּא שָׂדֶה דְּאִשְׁתְּמוֹדַע. כֵּן יָצִיץ דְּאִתְחַדָּשׁ וְאִתְהַדָּר כְּמִלְקַדְמִין. (הָכִי יָצִיץ וְסָלִיק, מַאי טַעְמָא בְּגִין).

כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ, דָּא הוּא רוּחָא עִלָּאָה טְמִירָא קַדִּישָׁא גְּנִיזָא מִכֹּלָּא, דְּכָלִיל לֵיהּ בְּגַוֵּיהּ. וּכְדֵין וְאֵינֶנּוּ. וְדָא הוּא רָזָא דַּחֲנוֹךְ, דִּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית ה) וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים, דָּא אֱלֹהִים עִלָּאָה. רוּחַ עִלָּאָה, רוּחַ גְּנִיזָא טְמִירָא. וְלָא יַכִּירֻנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. דְּהָא אִתְכְּלִיל רוּחָא זְעֵירָא, בְּרוּחָא עִלָּאָה. מַה כְּתִיב בַּתְּרֵיהּ, וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם וְעָאל לֵיהּ כַּהֲנָא רַבָּא לְגוֹ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. וְנָטִיל לֵיהּ, וְאוֹלִיד לֵיהּ כְּמִלְקַדְמִין, וְאִתְחַדָּשׁ כְּנֶשֶׁר עוּלְמִין. וְאִתְהַדָּר אִיהוּ נַעַר.

עַד דַּהֲווֹ יַתְבִי, חָמוּ חַד טוּלָא דְקַיְימָא עָלַיְיהוּ, אַזְלָא וְאַתְיָא, אַזְלָא וְאַתְיָא, בְּגוֹ בֵּיתָא. תַּווֹהוּ. אָמַר

לשון הקודש

הוּא בְּוַדַּאי, אֱנוֹשׁ כֻּלּוֹ יָקִיר יָמָיו כְּמוֹ שֶׁאָמַר. כְּצִיץ הַשָּׂדֶה – כְּצִיץ אוֹתוֹ שָׂדֶה הַנּוֹדָע – כֵּן יָצִיץ, שֶׁהִתְחַדֵּשׁ וְחָזַר כְּמִקֹּדֶם. (כֹּה יָצִיץ וְעוֹלֶה. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם)

כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ – זֶה רוּחַ עֶלְיוֹן טָמִיר קָדוֹשׁ גָּנוּז מֻכְלָל שֶׁכּוֹלֵל אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ, וְאָז אֵינֶנּוּ. וְזֶהוּ סוֹד שֶׁל חֲנוֹךְ, שֶׁכָּתוּב בּוֹ (בראשית ה) וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים, זֶה אֱלֹהִים עֶלְיוֹנָה, רוּחַ גְּנוּזָה וּטְמִירָה. וְלֹא יַכִּירֻנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ, שֶׁהֲרֵי נִכְלֶלֶת רוּחַ קְטַנָּה בְּרוּחַ עֶלְיוֹנָה. מַה כָּתוּב אַחֲרָיו? וְחֶסֶד ה' מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם. וְנִכְנָס לוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל לְתוֹךְ קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, וְלוֹקְחוֹ וּמוֹלִידוֹ כְּמִקֹּדֶם, וּמִתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר עֲלוּמָיו, וְחוֹזֵר הוּא נַעַר.

עַד שֶׁיָּשְׁבוּ, רָאוּ צֵל שֶׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם, הוֹלֵךְ

רִבִּי אַבָּא, יוֹסֵי בְּנִי, אִימָא לָךְ מַה דְּהַוָּה לִי עִם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא. יוֹמָא חַד הֲוֵינָן אַזְלִינָן בְּבִקְעָתָא דְּאוֹנוֹ, וַהֲוֵינָן לָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, כָּל הַהוּא (דף רי"ח ע"א) יוֹמָא, וּמִגּוֹ תּוּקְפָּא דְּשִׁמְשָׁא אוֹתְבֵנָן גַּבֵּי חַד טִינָרָא, בְּגוֹ נוּקְבָּא חָדָא.

אֲמֵינָא לֵיהּ, מָאי הַאי, דִּבְכָל שַׁעֲתָא דְּחַיָּבִין אַסְגִּיאוּ בְעָלְמָא, וְדִינָא שַׁרְיָיא בְעָלְמָא, זַכָּאִין דְּבְהוֹן לָקָאן עָלַיְיהוּ. דְּהָכִי תָּנֵינָן, בְּחוֹבָא דְּדָרָא, קַדִּישַׁיָּיא וְצַדִּיקַיָּיא יִתָּפְסוּן. אֲמַאי, אִי בְּגִין דְּאִינּוּן דְּלָא מוֹכִיחִין לְעָלְמָא עַל עוֹבָדַיְיהוּ, כַּמָּה אִינּוּן דְּמוֹכִיחִין, וְלָא מְקַבְּלִי מִנַּיְיהוּ, וְצַדִּיקַיָּיא אִתְכַּפְיָין קַמַּיְיהוּ. וְאִי בְּגִין דְּלָא הֲווֹ מָאן דְּיָגִין עַל עָלְמָא, לָא יֵהוֹן מִתִּין, וְלָא יִתָּפְסוּן בְּחוֹבַיְיהוּ, דְּהָא חֶדְוָה אִיהוּ לְצַדִּיקַיָּיא בְּאִבּוּדָא דִּלְהוֹן.

לשון הקודש

וּבָא, הוֹלֵךְ וּבָא בְּתוֹךְ הַבַּיִת. תָּמְהוּ. אָמַר רַבִּי אַבָּא, יוֹסֵי בְּנִי, אֹמַר לְךָ מָה הָיָה לִי עִם הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. יוֹם אֶחָד הָיִינוּ הוֹלְכִים בְּבִקְעַת אוֹנוֹ, וְהָיִינוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה כָּל אוֹתוֹ יוֹם, וּמִתּוֹךְ חוֹזֶק הַשֶּׁמֶשׁ יָשַׁבְנוּ לְיַד סֶלַע אֶחָד בְּתוֹךְ נֶקֶב אֶחָד.

אָמַרְתִּי לוֹ, מַה זֶּה שֶׁבְּכָל שָׁעָה שֶׁמִּתְרַבִּים הָרְשָׁעִים בָּעוֹלָם וְהַדִּין שָׁרוּי בָּעוֹלָם, צַדִּיקִים שֶׁבָּהֶם לוֹקִים עֲלֵיהֶם?! שֶׁכָּךְ שָׁנִינוּ, בְּחֵטְא הַדּוֹר, קְדוֹשִׁים וְצַדִּיקִים יִתָּפְסוּ. לָמָּה? אִם מִשּׁוּם שֶׁהֵם לֹא מוֹכִיחִים אֶת הָעוֹלָם עַל מַעֲשֵׂיהֶם – כַּמָּה הֵם שֶׁמּוֹכִיחִים וְלֹא מְקַבְּלִים מֵהֶם, וְהַצַּדִּיקִים בְּפוּפִים לְפָנֵיהֶם. וְאִם מִשּׁוּם שֶׁאֵין מִי שֶׁיָּגֵן עַל הָעוֹלָם – לֹא יָמוּתוּ וְלֹא יִתָּפְסוּ בַּחֲטָאֵיהֶם, שֶׁהֲרֵי חֶדְוָה הִיא לַצַּדִּיקִים בְּאִבּוּדָם.

אָמַר לֵיהּ, בְּחוֹבָה דְּדָרָא וַדַּאי מִתְפַּסִּין צַדִּיקַיָּיא, וְהָא אוֹקִימְנָא הֲנֵי מִילֵי. אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְּיִתְפַּסוּן צַדִּיקַיָּיא בְּמַרְעִין, אוֹ בְּמַכְתְּשִׁין, בְּגִין לְכַפָּרָא עַל עָלְמָא חֲווֹי, כְּדֵין יִתְכַּפְּרוּן כָּל חוֹבֵי דָּרָא, מְנָלָן. מִכָּל שַׁיְיפֵי גוּפָא, בְּשַׁעֲתָא דְּכָל שַׁיְיפִין בְּעָאקוּ, וּמְרָע סַגֵּי שַׁרְיָיא עָלַיְיהוּ, שַׁיְיפָא חָדָא אִצְטְרִיךְ לְאַלְקָאָה, בְּגִין דְּיִתְפְּוֹן כֻּלְּהוּ, וּמַנּוּ. דְּרוֹעָא. דְּרוֹעָא אַלְקֵי וְאַפִּיקוּ מִינֵּיהּ דָּמָא, כְּדֵין הָא אַסְוָותָא לְכָל שַׁיְיפֵי גוּפָא.

אוֹף הָכִי בְּנֵי עָלְמָא אִינּוּן שַׁיְיפִין דָּא עִם דָּא. בְּשַׁעֲתָא דְּבָעֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵיהַב אַסְוָותָא לְעָלְמָא, אַלְקֵי לְחַד צַדִּיקָא בֵּינַיְיהוּ, בְּמַרְעִין וּבְמַכְתְּשִׁין, וּבְגִינֵיהּ יָהִיב אַסְוָותָא לְכוֹלָּא. מְנָלָן. דִּכְתִיב, (ישעיה נג) **וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדוּכָּא מֵעֲוֹנוֹתֵינוּ וְגוֹ'. וּבַחֲבוּרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ. וּבַחֲבוּרָתוֹ,**

לשון הקודש

אָמַר לוֹ, בְּוַדַּאי בְּחֵטְא הַדּוֹר נִתְפָּסִים הַצַּדִּיקִים, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ דְּבָרִים אֵלּוּ. אֲבָל בְּשָׁעָה שֶׁנִּתְפָּסִים הַצַּדִּיקִים בֶּחֳלָאִים אוֹ בְּמַכּוֹת, זֶה בִּשְׁבִיל לְכַפֵּר עַל הָעוֹלָם, וְאָז יִתְכַּפְּרוּ כָּל חֲטָאֵי הַדּוֹר. מִנַּיִן לָנוּ? מִכָּל אֵיבְרֵי הַגּוּף. בְּשָׁעָה שֶׁכָּל הָאֵיבָרִים בְּמִצּוּקָה וְחֹלִי גָּדוֹל שׁוֹרֶה עֲלֵיהֶם, אֵיבָר אֶחָד צָרִיךְ לְלִקּוֹת כְּדֵי שֶׁיִּתְרַפְּאוּ כֻּלָּם. וּמִיהוּ? הַזְּרוֹעַ. הַזְּרוֹעַ לוֹקֶה וּמוֹצִיאִים מִמֶּנָּה דָּם, וְאָז הֲרֵי רְפוּאָה לְכָל אֵיבְרֵי הַגּוּף.

וְגַם כָּךְ בְּנֵי הָעוֹלָם הֵם אֵיבָרִים זֶה עִם זֶה. בְּשָׁעָה שֶׁרוֹצֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָתֵת רְפוּאָה לָעוֹלָם, מַלְקֶה צַדִּיק אֶחָד בֵּינֵיהֶם בְּמַחֲלוֹת וּמַכּוֹת, וּבְגָלְלוֹ נוֹתֵן רְפוּאָה לַכֹּל. מִנַּיִן לָנוּ? שֶׁכָּתוּב (ישעיה נג) **וְהוּא מְחוֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֹנֹתֵינוּ וְגוֹ', וּבַחֲבֻרָתוֹ**

אַקָּזוּתָא דְּדָמָא, כְּמַאן דְּאָקִיז דְּרוֹעָא, וּבְהַהוּא חַבּוּרָא נִרְפָּא לָנוּ, אַסְוָותָא הוּא לָנָא לְכָל שַׁיְיפִין דְּגוּפָא.

וּלְעוֹלָם לָא אַלְקֵי צַדִּיקָא, אֶלָּא לְמֵיהַב אַסְוָותָא לְדָרָא, וּלְכַפָּרָא עָלַיְיהוּ. (וְרָזָא דָּא צַדִּיק וְרָע לוֹ) דְּהָא נִיחָא לְסִטְרָא אַחֲרָא דְּדִינָא שַׁלְטָא (לְשַׁלְטָאָה) עַל זַכָּאָה יַתִּיר מִכֻּלָּא, דְּלָא חָיִישׁ כְּדִין לְכָל עָלְמָא, וְלָא אַשְׁגַּח בְּהוּ, מֵחֲדְוָה דְּשַׁלִּיט עָלֵיהּ. וְהַהוּא זַכָּאָה זָכֵי לְשׁוּלְטָנָא עִלָּאָה, כְּהַאי עָלְמָא, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, דְּלָא חָיִישׁ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַפָּרָא עַל עָלְמָא. (דף רי"ח ע"ב)

אֲמִינָא לֵיהּ, אִלּוּ לָא הֲווֹ בְּחַד זִמְנָא, יָאוּת. אֲבָל אִית צַדִּיק הָכָא, וְאִית צַדִּיק הָכָא, לְדָא אִית מַרְעִין וּמַכְתְּשִׁין, וּלְדָא אִית כָּל טִיבוּ דְּעָלְמָא. אָמַר לִי, בְּחַד מִנַּיְיהוּ אוֹ תְּרִין סַגֵּי, דְּלָא בָּעָא

לשון הקודש

נִרְפָּא לָנוּ. וּבַחֲבָרְתּוֹ – הַקְּוֹנֵת דָּם, כְּמוֹ מִי שֶׁמַּקִּיז זְרוֹעַ, וּבְאוֹתָהּ חֲבוּרָה נִרְפָּא לָנוּ, רְפוּאָה הוּא לָנוּ לְכָל אֵיבְרֵי הַגּוּף.

וּלְעוֹלָם לֹא מַלְקֶה צַדִּיק, אֶלָּא כְּדֵי לָתֵת רְפוּאָה לַדּוֹר וּלְכַפֵּר עֲלֵיהֶם, (וְסוֹד זֶה צַדִּיק וְרַע לוֹ) שֶׁזֶּה נוֹחַ לַצַּד הָאַחֵר שֶׁהַדִּין שׁוֹלֵט (לְשַׁלְטָא) עַל הַצַּדִּיק יוֹתֵר מֵהַכֹּל, שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ אָז לְכָל הָעוֹלָם וְלֹא מַשְׁגִּיחַ בָּהֶם מֵהַשִּׂמְחָה שֶׁהוּא שׁוֹלֵט עָלָיו. וְאוֹתוֹ צַדִּיק זוֹכֶה לְשַׁלְטוֹן עֶלְיוֹן בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. צַדִּיק וְטוֹב לוֹ, שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְכַפֵּר עַל הָעוֹלָם.

אָמַרְתִּי לוֹ, אִלּוּ לֹא הָיוּ בְּזִמַּן אֶחָד – יָפֶה. אֲבָל כָּאן יֵשׁ צַדִּיק, וְכָאן יֵשׁ צַדִּיק. לָזֶה יֵשׁ מַחֲלוֹת, וְלָזֶה יֵשׁ אֶת כָּל טוּב הָעוֹלָם. אָמַר לִי, בְּאֶחָד מֵהֶם אוֹ בִּשְׁנַיִם מַסְפִּיק, שֶׁהַקָּדוֹשׁ

קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְקָאָה כֹּלָּא, (ס"א כָּל דְּמָה) כְּמָה דְּלָא אִצְטְרִיךְ אֶלָּא דְּרוֹעָא חָדָא, לְאַלְקָאָה וּלְאָקְזָאָה לְמֵיהַב אַסְוָותָא לְכָל שַׁיְיפִין. אוֹף הָכָא, בְּחַד צַדִּיקָא סַגֵּי.

וְאִי אִתְקַף (ס"א אִתְיַיקַר) בֵּיהּ מְרָע, עַל כָּל שַׁיְיפִין, כְּדֵין אִצְטְרִיךְ תְּרֵין דְּרוֹעִין לְאָקְזָאָה. אוֹף הָכִי, אִי אַסְגִּיאוּ חוֹבִין יַקִּירִין עַל עָלְמָא, כְּדֵין כָּל זַכָּאִין אַלְקוֹן, לְמֵיהַב אַסְוָותָא עַל כָּל דָּרָא. אֲבָל בִּזְמַן דְּלָא אַסְגִּיאוּ כָּל כַּךְ, כְּדֵין חַד זַכָּאָה אַלְקֵי, וּשְׁאַר צַדִּיקַיָּא בִּשְׁלָם, דְּהָא לָא אִצְטְרִיךְ עָלְמָא דְּיִלְקוֹן כֻּלְּהוּ. אִתְסִיאוּ עַמָּא. אִתְסִיאוּ צַדִּיקַיָּא. וּלְזִמְנִין דְּכָל יוֹמֵיהוֹן קַיְימִין בְּמַרְעִין, לְאַגָּנָא עַל דָּרָא. מִיתוּ, הָא אַתְסֵי כֹּלָּא, וְאִתְכְּפַּר. לְזִמְנִין דְּחוֹבִין אִינּוּן יַקִּירִין יַתִּיר.

לשון הקודש

בָּרוּךְ הוּא לֹא רוֹצֶה לְהַלְקוֹת הַכֹּל, (ס"א כָּל עוֹד) כְּמוֹ שֶׁלֹּא צָרִיךְ אֶלָּא זְרוֹעַ אַחַת לְהַלְקוֹת וּלְהַקִּיז לָתֵת רְפוּאָה לְכָל הָאֵיבָרִים. גַּם כָּאן, בְּצַדִּיק אֶחָד מַסְפִּיק.

וְאִם מִתְחַזֶּקֶת (מַכְּבִּידָה) הַמַּחֲלָה עַל כָּל הָאֵיבָרִים, אָז צָרִיךְ לְהַקִּיז מִשְּׁתֵּי זְרוֹעוֹת. גַּם כָּךְ, אִם הִתְרַבּוּ הַחֲטָאִים וּכְבֵדִים עַל הָעוֹלָם, אָז כָּל הַצַּדִּיקִים לוֹקִים, לָתֵת רְפוּאָה עַל כָּל הַדּוֹר. אֲבָל בִּזְמַן שֶׁלֹּא הִתְרַבּוּ כָּל כָּךְ, אָז רַק צַדִּיק אֶחָד לוֹקֶה, וּשְׁאָר הַצַּדִּיקִים בְּשָׁלוֹם, שֶׁהֲרֵי לֹא צָרִיךְ הָעוֹלָם שֶׁכֻּלָּם יִלָּקוּ. נִרְפָּא הָעָם – נִרְפְּאוּ הַצַּדִּיקִים. וְלִפְעָמִים שֶׁכָּל יְמֵיהֶם עוֹמְדִים בְּמַחֲלוֹת לְהָגֵן עַל הַדּוֹר. אִם מֵתוּ – הֲרֵי נִרְפָּא הַכֹּל וְנִתְכַּפֵּר, לִפְעָמִים כְּשֶׁהַחֲטָאִים הֵם נִכְבָּדִים יוֹתֵר.

קַמְנָא וְאָזַלְנָא. וְתוּקְפָּא דְּשִׁמְשָׁא הָוָה יַתִּיר, וְדָחִיק לָן בְּאוֹרְחָא. חֲמֵינָן אִילָנִין בְּמַדְבְּרָא, וּמַיִן תְּחוֹתַיְיהוּ. יָתִיבְנָא תְּחוֹת חַד טוּלָא דְּאִילָנָא דְּמַדְבְּרָא. שָׁאֵילְנָא לֵיהּ, מָאי הַאי דְּכָל עַמִּין דְּעָלְמָא לָא עַבְדִּין נְעָנוּעָא, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, דְּכַד לָעָאן בְּאוֹרַיְיתָא, מִתְנַעְנְעָן הָכָא וְהָכָא, בְּלָא לְמוּדָא דְּבַר נָשׁ בְּעָלְמָא, וְלָא יַכְלִין לְמֵיקָם בְּקִיּוּמַיְיהוּ.

אָמַר לִי, אַדְּבַרְתָּן מִלְּתָא עִלָּאָה, וּבְנֵי עָלְמָא לָא יַדְעִין, וְלָא מַשְׁגִּיחִין. יָתִיב שַׁעֲתָא וּבָכָה, אָמַר, וַוי לִבְנֵי נָשָׁא דְּאַזְלִין כִּבְעִירֵי חַקְלָא, בְּלָא סוּכְלְתָנוּ. בְּמִלָּה דָּא בִּלְחוֹדוֹי אִשְׁתְּמוֹדְעָן נִשְׁמָתְהוֹן קַדִּישִׁין דְּיִשְׂרָאֵל, בֵּין נִשְׁמָתְהוֹן דְּעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. נִשְׁמָתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל אִתְגְּזָרוּ, מִגּוֹ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא דְּדָלִיק, דִּכְתִיב, (משלי כ) **נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם. וְהַאי נֵר בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְאַחַד** (נ"א דְּאִתְדְּלִיק) (דף רי"ט ע"א)

לשון הקודש

קַמְנוּ וְהָלַכְנוּ, וְחָזָק הַשֶּׁמֶשׁ הָיָה יוֹתֵר, וְהֵדֵרֶךְ הָיְתָה דְּחוּקָה לָנוּ. רָאִינוּ אִילָנוֹת בַּמִּדְבָּר וּמַיִם תַּחְתֵּיהֶם. יָשַׁבְנוּ תַּחַת צֵל שֶׁל אִילָן אֶחָד שֶׁל הַמִּדְבָּר. שְׁאַלְנוּהוּ, מַה זֶּה שֶׁכָּל עַמֵּי עוֹלָם לֹא עוֹשִׂים נְעָנוּעַ, רַק יִשְׂרָאֵל לְבַדָּם? שֶׁכְּשֶׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה מִתְנַעְנְעִים לְכָאן וּלְכָאן בְּלִי לִמּוּד שֶׁל אָדָם בָּעוֹלָם, וְלֹא יְכוֹלִים לַעֲמֹד בְּעַצְמָם?

אָמַר לִי, הִזְכַּרְתַּנִי דָּבָר עֶלְיוֹן, וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מַשְׁגִּיחִים. יָשַׁב שָׁעָה וּבָכָה. אָמַר, אוֹי לִבְנֵי הָאָדָם שֶׁהוֹלְכִים כִּבְהֵמוֹת הַשָּׂדֶה בְּלִי שֵׂכֶל. בַּדָּבָר הַזֶּה לְבַדּוֹ נוֹדָעוֹת נִשְׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל בֵּין נִשְׁמוֹת עַמִּים עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נִגְזְרוּ מִתּוֹךְ נֵר קָדוֹשׁ שֶׁדּוֹלֵק, שֶׁכָּתוּב (משלי כ) נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם. וְנֵר זֶה, בְּשָׁעָה שֶׁנֶּאֱחָז (שֶׁנִּדְלָק) מִתּוֹךְ

מִגּוֹ אוֹרַיְיתָא דִּלְעֵילָּא, לָא שָׁכִיךְ נְהוֹרָא עָלַיְיהּ אֲפִילּוּ רִגְעָא. וְרָזָא דָּא, (תהלים פג) אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ. כְּגַוְונָא דָּא כְּתִיב, (ישעיה סב) הַמַּזְכִּירִים אֶת יְיָ אַל דֳּמִי לָכֶם, לָא שְׁכִיכוּ לְכוֹן. נְהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא כֵּיוָן דְּאִתְאַחֲדָא גּוֹ פְּתִילָה, הַהוּא נְהוֹרָא לָא שָׁכִיךְ לְעָלְמִין, אֶלָּא מִתְנַעְנְעָא נְהוֹרָא לְכָאן וּלְכָאן, וְלָא מִשְׁתְּכִיךְ לְעָלְמִין.

כְּגַוְונָא דָּא, יִשְׂרָאֵל, דִּנְשְׁמָתַיְיהוּ מִגּוֹ הַהוּא נְהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא, כֵּיוָן דְּאָמַר מִלָּה חָדָא דְּאוֹרַיְיתָא, הָא נְהוֹרָא דָּלִיק, וְלָא יֵכְלוּן אִינּוּן לְאִשְׁתַּכְּכָא, וּמִתְנַעְנְעָן לְכָאן וּלְכָאן, וּלְכָל סִטְרִין. כְּנַהוֹרָא דְּשַׁרְגָּא, דְּהָא (משלי כ) נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם כְּתִיב.

וּכְתִיב, (יחזקאל לד) אָדָם אַתֶּם, אַתֶּם קְרוּיִין אָדָם, וְלָא אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. נִשְׁמָתִין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, מִדְּעִיכוּ דְּקָשׁ, בְּלָא

לשון הקודש

תּוֹרָה הָעֶלְיוֹנָה, לֹא שׁוֹכֵךְ הָאוֹר עָלָיו אֲפִלּוּ רֶגַע. וְסוֹד זֶה – (תהלים פג) אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ. כְּמוֹ זֶה כָּתוּב – (ישעיה סב) הַמַּזְכִּירִים אֶת ה' אַל דֳּמִי לָכֶם. אֵין שְׁכוּךְ לָכֶם. אוֹר הַנֵּר, כֵּיוָן שֶׁנֶּאֱחָז תּוֹךְ הַפְּתִילָה, אוֹתוֹ הָאוֹר לֹא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים, אֶלָּא מִתְנַעְנֵעַ הָאוֹר לְכָאן וּלְכָאן וְלֹא שׁוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים.

כְּמוֹ זֶה יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּשְׁמוֹתֵיהֶם מִתּוֹךְ אוֹתוֹ אוֹר הַנֵּר – כֵּיוָן שֶׁאָמַר דָּבָר אֶחָד שֶׁל הַתּוֹרָה, הֲרֵי הָאוֹר דּוֹלֵק, וְלֹא יְכוֹלִים הֵם לִשְׁכֹּךְ, וּמִתְנַעְנְעִים לְכָאן וּלְכָאן וּלְכָל הַצְּדָדִים כְּאוֹר הַנֵּר, שֶׁהֲרֵי כָּתוּב (משלי כ) נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם.

וְכָתוּב (יחזקאל לד) אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם קְרוּיִים אָדָם וְלֹא אֻמּוֹת עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. נִשְׁמוֹת עַמִּים עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת מִדְּעִיכַת

נְהוֹרָא דְשָׁרֵי עָלַיְיהוּ. וְעַל דָּא מִשְׁתַּכְּחִין, וְלָא מִתְנַעְנְעָן, דְּהָא לֵית לוֹן אוֹרַיְיתָא, וְלָא דַלְקִין בָּהּ, וְלָאו נְהוֹרָא שַׁרְיָיא בְּהוֹן, אִינּוּן קַיְימִין כְּעֻצִּים בְּגוֹ נוּרָא דְדָלִיק, בְּלָא נְהוֹרָא דְשַׁרְיָא עָלַיְיהוּ, וְעַל דָּא מִשְׁתַּכְּחִין בְּלָא נְהוֹרָא כְּלָל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, דָּא אִיהוּ בְּרִירוּ דְמִלָּה, זַכָּאָה חוּלָקִי דְּזָכֵינָא לְהַאי, לְמִשְׁמַע דָּא.

רעיא מהימנא

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, שַׁפִּיר אָמְרוּ רִבִּי אַבָּא וְרִבִּי חִיָּיא וְרִבִּי יוֹסֵי, אֲבָל (תהלים קג) כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ, הָכָא צָרִיךְ לְמִפְתַּח מִלִּין, מַאי עָבְרָה בּוֹ. דָּא עֻבְרָה וְזַעַם וְצָרָה. חַד מֵאִינּוּן מַלְאָכִין רָעִים.

דִּבְגִין דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדְעוּ בֵּיהּ אִינּוּן מָארֵי חוֹבִין, צָרִיךְ לְמֶעְבַּד לֵיהּ שְׁנוּי מָקוֹם, וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם, וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה. כְּגַוְונָא דְאַבְרָהָם, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית יב) לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ, הֲרֵי שְׁנוּי מָקוֹם. (בראשית יז) וְלֹא יִקָּרֵא עוֹד שִׁמְךָ אַבְרָם, וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם, הֲרֵי שְׁנוּי

לשון הקודש

הַקֹּשׁ, בְּלֹא אוֹר שֶׁשּׁוֹרֶה עֲלֵיהֶם, וְלָכֵן שׁוֹכְבִים וְלֹא מִתְנַעְנְעִים, שֶׁהֲרֵי אֵין לָהֶם תּוֹרָה וְלֹא דוֹלְקִים בָּהּ, וְאֵין אוֹר שׁוֹרֶה בָּהֶם. הֵם עוֹמְדִים כְּמוֹ עֵצִים בְּתוֹךְ אֵשׁ שֶׁדּוֹלֶק בְּלִי אוֹר שֶׁשּׁוֹרֶה עֲלֵיהֶם, וְעַל זֶה שׁוֹכְבִים בְּלִי אוֹר כְּלָל. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, זֶהוּ בֵּרוּר הַדָּבָר! אַשְׁרֵי חֶלְקִי שֶׁזָּכִיתִי לָזֶה לִשְׁמֹעַ אֶת זֶה.

רַעְיָא מְהֵימְנָא (רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן)

וּבְחִבּוּר רִאשׁוֹן אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, מְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, יָפֶה אָמְרוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסֵי, אֲבָל (תהלים קג) כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ וְאֵינֶנּוּ – כָּאן צָרִיךְ לִפְתֹּחַ בִּדְבָרִים, מַה זֶּה עָבְרָה בּוֹ? זוֹ עֶבְרָה וְזַעַם וְצָרָה, אֶחָד מֵאוֹתָם מַלְאָכִים רָעִים.

שֶׁמִּשּׁוּם שֶׁלֹּא יָדְעוּ בּוֹ אוֹתָם בַּעֲלֵי חֲטָאִים, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לוֹ שִׁנּוּי מָקוֹם וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי מַעֲשֶׂה, כְּמוֹ אַבְרָהָם, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית יב) לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ – הֲרֵי שִׁנּוּי מָקוֹם. (שם

הַשֵּׁם. שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה דְּאִשְׁתְּנֵי מֵעוֹבָדִין בִּישִׁין דְּעָבַד בְּקַדְמִיתָא, לְעוֹבָדִין טָבִין. אִיהוּ מְתָלָא. לְרוּחַ דְּהַהוּא דְּמִית בְּלָא בְנִין. כְּגַוְונָא דָּא עָבֵד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם, כַּד תָּרִיךְ לֵיהּ מֵהַהוּא עָלְמָא, וְאַיְתֵי לֵיהּ לְהַאי עָלְמָא. וְהָא אִתְמַר לְעֵיל.

מִשְׁנָה פָּנָיו וַתְּשַׁלְּחֵהוּ, (איוב יד) וּבְגִין דָּא כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ, חַד מֵאִינּוּן מַלְאָכִין רָעִים, כַּד חָזֵי לֵיהּ מִשּׁוּנָּה, בְּזִמְנָא דְּאִעְרַע (ס"א בֵּיהּ) עִמֵּיהּ, שָׁאֲלִין לֵיהּ שְׁאַר מַשְׁחִיתִין עָלֵיהּ, דָּא הוּא מָאנֵי חוֹבָךְ. אִיהוּ עָנֵי לוֹן וְאָמַר, וְאֵינֶנּוּ.

כַּד אִתְתָּרַךְ מֵאַתְרֵיהּ, וְאִתְנְטַע בְּאָתָר אַחֲרָא, אִתְמַר בֵּיהּ וְלֹא יְבִיאֻנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. בְּגִין (ויקרא יד) דְּעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבַּיִת. וְדָא אִיהוּ רָזָא, וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֵצָיו, אִינּוּן גַּרְמִין וְגִידִין וּבְשָׂרָא דְּהַהוָה חָזַר עֲפָרָא. מַה כְּתִיב בֵּיהּ (ישעיה סה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ. בְּגִין דְּהַהוָה מְנוּגָע. וּלְבָתַר וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבָּיִת, וּבָנֵי לֵיהּ גַּרְמִין וְגִידִין. וְאִתְחַדָּשׁ, כְּבַיִת יְשָׁנָה דְּעַבְדִין לֵיהּ חֲדָשָׁה. וַדַּאי אִיהוּ דְּאִתְחַדַּשׁ.

לשון הקודש

יז) וְלֹא יְקֻרָא עוֹד אֶת שְׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם – הֲרֵי שִׁנּוּי הַשֵּׁם. שִׁנּוּי מַעֲשֶׂה – שֶׁהִשְׁתַּנָּה מִמַּעֲשִׂים רָעִים שֶׁעָשָׂה בַּתְּחִלָּה לְמַעֲשִׂים טוֹבִים. הוּא מָשָׁל לְרוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ שֶׁמֵּת בְּלֹא בָנִים. כְּמוֹ זֶה עוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָאָדָם כְּשֶׁגֵּרֵשׁ אוֹתוֹ מֵאוֹתוֹ עוֹלָם, וְהֵבִיאוֹ לָעוֹלָם הַזֶּה, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר לְמַעְלָה. **מִשְׁנָה** פָּנָיו וַתְּשַׁלְּחֵהוּ (איוב יד). וּמְשׁוּם זֶה כִּי רוּחַ עָבְרָה בּוֹ. אֶחָד מֵאוֹתָם מַלְאָכִים רָעִים, כְּשֶׁרוֹאֶה אוֹתוֹ מְשֻׁנֶּה בִּזְמַן שֶׁנִּפְגָּשׁ (בו) עִמּוֹ, שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ שְׁאָר הַמַּשְׁחִיתִים עָלָיו: זֶהוּ בַּעַל חוֹבְךָ? הוּא עוֹנֶה לָהֶם וְאוֹמֵר: אֵינֶנּוּ. **כְּשֶׁמִּתְגָּרֵשׁ** מִמְּקוֹמוֹ וְנִנְטָע בְּמָקוֹם אַחֵר, נֶאֱמַר בּוֹ וְלֹא יְבִיאֻנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ, בִּגְלַל (ויקרא יד) שֶׁעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבָּיִת. וְזֶהוּ סוֹד וְנָתַץ אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֵצָיו – אוֹתָם עֲצָמוֹת וְגִידִים וּבָשָׂר שֶׁהָיָה, חָזַר לֶעָפָר. מַה כָּתוּב בּוֹ? (ישעיה סה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהָיָה מְנֻגָּע. וְאַחַר כָּךְ, וְעָפָר אַחֵר יִקַּח וְטָח אֶת הַבַּיִת, וּבוֹנֶה לוֹ עֲצָמוֹת וְגִידִים וּמִתְחַדֵּשׁ, כְּמוֹ בַּיִת יָשָׁן שֶׁעוֹשִׂים אוֹתוֹ חָדָשׁ, וַדַּאי שֶׁהוּא מִתְחַדֵּשׁ.

וּמַאי דְּאָמַר וְלֹא יַכִּירֻנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. עַל רוּחַ, דְּאִתְכְּלִיל רוּחָא זְעֵירָא, בְּרוּחָא עִלָּאָה. הַאי אִיהוּ מְתָלָא, לְאִילָן דְּלָא עָבִיד אִבִּין, נַטְלִין עַנְפִּין דִּילֵיהּ, וּמַרְכִּיבִין לֵיהּ בְּעַנְפָּא דְּאִילָנָא אַחֲרָא עִלָּאָה, (דף בד"א) דְּעָבִיד פֵּירִין, וְאִתְכְּלִיל דָּא בְדָא, וְעָבִיד פֵּירִין. בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בֵּיהּ, וְלֹא יַכִּירֻנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ.

אוֹף הָכִי בַּר נָשׁ דְּיָתִיב בְּקַרְתָּא דְּיַתְבִין בָּהּ אֲנָשִׁין בִּישִׁין, וְלָא יָכִיל לְקַיְּימָא פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָא אַצְלַח בְּאוֹרַיְיתָא, עָבִיד שִׁנּוּי מָקוֹם, וְאִתְעֲקַר מֵהַתָּם, וְאִשְׁתְּרֵשׁ בַּאֲתָר דְּדַיְירִין בֵּיהּ גּוּבְרִין טָבִין, מָארֵי תּוֹרָה, מָארֵי פִּקּוּדִין, דְּאוֹרַיְיתָא אִקְרֵי עֵץ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. וּבַר נָשׁ הוּא עֵץ, דִּכְתִיב, (דברים כ) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. וּפִקּוּדִין דְּבָהּ, דַּמְיָין לְאִיבָּא, וּמַה כְּתִיב בֵּיהּ, (דברים כ) רַק עֵץ אֲשֶׁר תֵּדַע כִּי לֹא עֵץ מַאֲכָל הוּא אוֹתוֹ תַּשְׁחִית וְכָרָתָּ. אוֹתוֹ תַּשְׁחִית מֵעָלְמָא דֵּין, וְכָרַתָּ מֵעָלְמָא דְּאָתֵי. וּבְגִין דָּא צָרִיךְ לְאַעְקָרָא (לֵיהּ מֵהַהוּא) מֵהַהוּא אֲתָר, וְיִתְנַטַּע בַּאֲתָר אַחֲרָא בֵּין צַדִּיקַיָּיא.

לשון הקודש

וּמַה שֶׁאָמַר וְלֹא יַכִּירֻנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ – עַל רוּחַ, שֶׁנִּכְלְלָה רוּחַ קְטַנָּה בְּרוּחַ עֶלְיוֹנָה. וְזֶהוּ מָשָׁל לְאִילָן שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה פֵּרוֹת, לוֹקְחִים עֲנָפִים שֶׁלּוֹ וּמַרְכִּיבִים אוֹתוֹ בְּעֲנַף שֶׁל עֵץ אַחֵר עֶלְיוֹן (וְזֶה בָּזֶה) שֶׁעוֹשֶׂה פֵּרוֹת, וְנִכְלָל זֶה בָּזֶה וְעוֹשֶׂה פֵּרוֹת. בְּאוֹתוֹ זְמַן נֶאֱמַר בּוֹ, וְלֹא יַכִּירֻנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ.

גַּם כָּךְ בֶּן אָדָם שֶׁיּוֹשֵׁב בְּעִיר שֶׁיּוֹשְׁבִים בָּהּ אֲנָשִׁים רָעִים, וְלֹא יָכוֹל לְקַיֵּם מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא מַצְלִיחַ בַּתּוֹרָה – עוֹשֶׂה שִׁנּוּי מָקוֹם וְנֶעֱקָר מִשָּׁם, וְנִשְׁרָשׁ בְּמָקוֹם שֶׁגָּרִים בּוֹ אֲנָשִׁים טוֹבִים, בַּעֲלֵי תּוֹרָה, בַּעֲלֵי מִצְוֹת. שֶׁהַתּוֹרָה נִקְרֵאת עֵץ, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. וְהָאָדָם הוּא עֵץ, שֶׁכָּתוּב (דברים כ) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. וְהַמִּצְוֹות שֶׁבָּהּ דּוֹמוֹת לִפְרִי. וּמַה כָּתוּב בּוֹ? רַק עֵץ אֲשֶׁר תֵּדַע כִּי לֹא עֵץ מַאֲכָל הוּא אֹתוֹ תַּשְׁחִית וְכָרָתָּ. אֹתוֹ תַּשְׁחִית – מֵהָעוֹלָם הַזֶּה. וְכָרָתָּ – מֵהָעוֹלָם הַבָּא. וְלָכֵן צָרִיךְ לַעֲקֹר (אותו מאותו) מֵאוֹתוֹ מָקוֹם, וְיִנָּטַע בְּמָקוֹם אַחֵר בֵּין צַדִּיקִים.

מַה בַּר נָשׁ בְּלָא בְנִין, אִתְקְרֵי עָקָר, וְאִתְּתֵיהּ עֲקָרָה. אוֹף הָכִי אוֹרַיְיתָא בְּלָא פִּקּוּדִין, אִתְקְרִיאַת עֲקָרָה, וּבְנִין דָּא אוֹקְמוּהָ, לֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעִיקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה. אָתוּ חַבְרַיָּיא וְאִשְׁתְּטָחוּ קַמֵּיהּ, וְאָמְרוּ וַדַּאי כְּעַן אוֹלִיפְנָא חִדּוּשָׁא, אֵיךְ אִתְכְּלִיל רוּחַ בְּרוּחַ, כְּמַאן דְּחָזֵי מִלָּה בְּעֵינָא וְאִתְבְּרִיר לֵיהּ. בְּקַדְמִיתָא הָוָה לָן קַבָּלָה, וּכְעַן בְּרִירוּ דְּמִלָּה.

וְתוּ אִתְמַר בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה, דְּהָא נִיחָא לֵיהּ לְסִטְרָא אַחֲרָא לְשַׁלְטָאָה עַל זַכָּאָה, יַתִּיר מִכֹּלָּא, וְלָא חָיִישׁ כְּדֵין לְכָל עָלְמָא. אַדְהָכִי, הָא טוֹלָא אִזְדַּמַּן לְגַבַּיְיהוּ, וְאָמַר לֵיהּ מְנָלָן. מֵאִיּוֹב. דְּחָזָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּדָרָא הֲוּוֹ מְחוּיָבִין כְּלָיָיה, וְאָתָא שָׂטָן לְקַטְרְגָא, אָמַר לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (איוב א) הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ אֶל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמוֹהוּ בְכָל הָאָרֶץ, לְאִשְׁתְּזָבָא בֵּיהּ דָּרָא. וְאִיהוּ מִתָּלָא לְרַעְיָא דְּאָתָא וְאֵב לְמִטְרַף עָאנֵיהּ, וּלְמֵיבַד לֵיהּ. מַה עָבֵד הַהוּא רַעְיָא דְּהָוָה חַכִּימָא, יָהִיב לֵיהּ אִמְרָא תַּקִּיפָא וּשְׁמֵנָה וְרַבְרְבָא מִכֻּלְּהוּ, הַהוּא דַּהֲווֹ מִתְנַהֲגִין אֲבַתְרֵיהּ כֻּלְּהוּ. וּבְרִעוּ לְשַׁלְטָאָה עַל הַהוּא אִמְרָא טָבָא, שָׂכַח (נ"א שָׁבַק) לְכֻלְּהוּ. מַה עָבֵד הַהוּא רַעְיָא, בְּשַׁעֲתָא דְּהָוָה וְאֵב אִשְׁתַּדַּל בְּהַהוּא אִמְרָא, בָּרַח רַעְיָא עִם עָאנָא וְשַׁוִּי לוֹן

לשון הקודש

מָה אָדָם בְּלִי בָנִים נִקְרָא עָקָר וְאִשְׁתּוֹ עֲקָרָה, גַּם כָּךְ תּוֹרָה בְּלִי מִצְוֹות נִקְרֵאת עֲקָרָה. וְלָכֵן פֵּרְשׁוּהָ, לֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא עִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה. בָּאוּ הַחֲבֵרִים וְהִשְׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו וְאָמְרוּ, כָּעֵת לָמַדְנוּ חִדּוּשׁ אֵיךְ נִכְלֶלֶת רוּחַ בְּרוּחַ, כְּמִי שֶׁרָאָה דָּבָר בָּעַיִן וְהֻבְרַר לוֹ. מִקֹּדֶם זֶה הָיָה קַבָּלָה לָנוּ, וְכָעֵת בֵּרוּר הַדָּבָר.

וְעוֹד נֶאֱמַר בְּחִבּוּר רִאשׁוֹן, שֶׁהֵרִי נוֹחַ לוֹ לַסִּטְרָא אַחֲרָא לְשׁלֹט עַל הַצַּדִּיק יוֹתֵר מֵהַכֹּל, וְלֹא חוֹשֵׁשׁ אָז לְכָל הָעוֹלָם. בֵּין כָּךְ הֵרֵי צֵל הַזְּדַמֵּן לִפְנֵיהֶם, וְאָמַר לוֹ, מִנַּיִן? מֵאִיּוֹב. שֶׁרָאָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהַדּוֹר מְחַיָּבִים כְּלָיָה, וּבָא שָׂטָן לְקַטְרֵג, אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: (איוב ב) הֲשַׂמְתָּ לִבְּךָ אֶל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמֹהוּ בָּאָרֶץ, לְהַצִּיל אֶת הַדּוֹר. וְהוּא מָשָׁל לְרוֹעֶה שֶׁבָּא הַזְּאֵב לִטְרֹף אֶת צֹאנוֹ וּלְהַאֲבִידוֹ. מֶה עָשָׂה אוֹתוֹ רוֹעֶה שֶׁהָיָה חָכָם? נָתַן לוֹ תַּיִשׁ חָזָק וְשָׁמֵן וְגָדוֹל מִכֻּלָּם, אוֹתוֹ שֶׁכֻּלָּם נוֹהֲגִים אַחֲרָיו, וּבְרָצוֹן לְשַׁלֵּט עַל אוֹתוֹ תַּיִשׁ טוֹב, שָׂכַח (השאיר) אֶת

בְּאַתְרֵיהוֹן. וּלְבָתַר תָּב לְאִמְרָא, וְשֵׁזִיב לֵיהּ מִזְּאֵב.

הָכִי עָבִיד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם דָּרָא, יָהִיב קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לַצַּדִּיק, בִּרְשׁוּ מִקַּטְרְגָא, לְשֵׁזָבָא לְדָרָא בְּגִינֵיהּ. וְאִם הוּא תַּקִּיף כְּיַעֲקֹב, אִתְמַר בֵּיהּ (בראשית לב) וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן דְּנָצַח לֵיהּ, עַד דְּאָמַר שַׁלְּחֵנִי. אָמַר טוֹלָא טוֹלָא, הָכִי הוּא, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּהַהוּא צַדִּיק, דְּאִיהוּ תַּקִּיף לְמִסְבַּל יִסּוּרִין, כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּנָצַח בְּהוֹן לְמִקַּטְרְגָא דִּילֵיהּ. דְּאִיהוּ שׁוּלְטָנוּתֵיהּ עַל כָּל דָּרָא, וְאִתְחֲשִׁיב לֵיהּ כְּאִלּוּ הוּא שֵׁזִיב לוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לֵיהּ רַעְיָא עָלַיְיהוּ בְּאַתְרֵיהּ, וּבְגִין דָּא זָכָה רַעְיָא מְהֵימָנָא. לְמֶהֱוֵי רוֹעֶה עַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּהָכִי אַשְׁלִיט לֵיהּ עָלַיְיהוּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. בְּגִין דְּשֵׁזִיב לוֹן דְּלָא אִתְאֲבִידוּ מִתַּמָּן, דְּאַנְהִיג לוֹן בְּאוֹרַיְיתָא וּבְעוֹבְדִין טָבִין.

אַדְּהָכִי הָא רַעְיָא מְהֵימָנָא, אָמַר לוֹן, וַאֲמַאי לָקֵי דְּרוֹעָא יְמִינָא. דְּאוֹרַח כָּל מָארֵי אַסְוָותָא דַּאֲקִיזִין בְּקַדְמִיתָא דְּרוֹעָא יְמִינָא, וְהָא דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא אִיהוּ קָרִיב לְלִבָּא, אֲמַאי לָא אֲקִיזִין לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בָּעֵי לְאַלְקָאָה יַתִּיר,

לשון הקודש

כְּלָם. מֶה עָשָׂה אוֹתוֹ רוֹעֶה? בְּשָׁעָה שֶׁהַזְּאֵב הָיָה מִתְעַסֵּק עִם אוֹתוֹ תַּיִשׁ, בָּרַח הָרוֹעֶה עִם הַצֹּאן וְשָׁם אוֹתָם בִּמְקוֹמָם, וְאַחַר כָּךְ שָׁב לְתַיִשׁ וְהִצִּילוֹ מֵהַזְּאֵב.

כָּךְ עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם הַדּוֹר. נָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת הַצַּדִּיק בִּרְשׁוּת הַמְקַטְרֵג לְהַצִּיל אֶת הַדּוֹר בִּגְלָלוֹ. וְאִם הוּא חָזָק כְּיַעֲקֹב, נֶאֱמַר בּוֹ (בראשית לב) וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ. כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁנִּצַּח אוֹתוֹ, עַד שֶׁאָמַר שַׁלְּחֵנִי. אָמַר, צַל צֵל, כָּךְ הוּא. אַשְׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צַדִּיק שֶׁהוּא חָזָק לִסְבֹּל יִסּוּרִים. כָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁמְּנַצֵּחַ בָּהֶם אֶת הַמְקַטְרֵג שֶׁלּוֹ, שֶׁהוּא שׁוֹלֵט עַל כָּל הַדּוֹר, וְנֶחְשָׁב לוֹ כְּאִלּוּ הוּא הִצִּיל אוֹתָם, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ רוֹעֶה עֲלֵיהֶם בִּמְקוֹמוֹ, וְלָכֵן זָכָה רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן לִהְיוֹת רוֹעֶה עַל יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁכָּךְ מַשְׁלִיטוֹ עֲלֵיהֶם בָּעוֹלָם הַבָּא, מִשּׁוּם שֶׁהִצִּיל אוֹתָם שֶׁלֹּא נֶאֶבְדוּ מִשָּׁם, שֶׁהֲנְהִיגָם בְּתוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים.

בֵּין כָּךְ בָּא רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, אָמַר לָהֶם, וְלָמָּה לוֹקֶה זְרוֹעַ יָמִין? שֶׁדֶּרֶךְ כָּל בַּעֲלֵי הָרְפוּאָה שֶׁמַּקִּיזִים בַּהַתְחָלָה זְרוֹעַ יָמִין, וַהֲרֵי זְרוֹעַ שְׂמֹאל קְרוֹבָה לַלֵּב, וּמַדּוּעַ לֹא מַקִּיזִים

דְּהָא בְהַאי סַגֵּי, וְאִי אִתְיְקַר מַרְעָא עַל שַׁיְיפִין דְּגוּפָא, אָקִיז דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא.

אָמַר לֵיהּ, אִי לָא הֲווֹ תַּרְוַויְיהוּ בְּחַד זִמְנָא, יָאוּת אֲבָל אִית צַדִּיק הָכָא, וְאִית צַדִּיק הָכָא, לְדָא אִית מַרְעִין וּמַכְתְּשִׁין, וּלְדָא אִית טִיבוּ. אֲמַאי. אִי אִתְיְקַר בֵּיהּ מַרְעָא יַקִּיז לְתַרְוַויְיהוּ, דְּאִינּוּן תְּרִין דְּרוֹעִין, לְמֵיהַב אַסְוָותָא לְכָל שַׁיְיפִין, וְאִי לָא אִתְיְקַר בֵּיהּ מַרְעָא עַל כָּל שַׁיְיפִין, אֲמַאי אָקִיז לְדְרוֹעָא יְמִינָא, יַתִּיר מִשְּׂמָאלָא.

אֶלָּא (נ"א אָמַר לֵיהּ) אִיתָא אַנְתְּ.

אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי גּוּפָא וּתְרֵין דְּרוֹעִין, אִינּוּן לָקֳבֵל אֲבָהָן. רֵישָׁא, לָקֳבֵל אָדָם קַדְמָאָה. דְּרוֹעָא יְמִינָא, לָקֳבֵל אַבְרָהָם. דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, לָקֳבֵל יִצְחָק. גּוּפָא, לָקֳבֵל יַעֲקֹב. וּמִלְּגוֹ לְגוּפָא, כְּבֵד לִימִינָא. טְחוֹל לִשְׂמָאלָא. עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל. לִבָּא יַעֲקֹב, בְּאֶמְצָעִיתָא. כַּנְפֵי רֵיאָה וְכוּלְיָין, לָקֳבֵל אַבְרָהָם וְיִצְחָק. רֵיאָה מַיִם. דְּאִינּוּן (ס"א כַּנְפֵי רֵיאָה שׁוֹאֲבִין) שׁוֹאֲבִין כָּל מִינֵי מַשְׁקִין. כּוּלְיָין אֵשָׁא, דְּבָשִׁיל זָרַע דְּנָחִית מִמּוֹחָא.

וּבְגִין דְּאַבְרָהָם אִיהוּ מַיִם, שַׁוֵּי זַרְעֵיהּ בְּגָלוּתָא דֶּאֱדוֹם וּבְגִין דָּא כְּבֵד לִימִינָא דְּאַבְרָהָם, וּמָרָה, דְּכָבֵד חֲרֵב דִּילֵיהּ, אִיהִי

לשון הקודש

אוֹתָהּ? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא רוֹצֶה לְהַלְקוֹת יוֹתֵר, שֶׁהֲרֵי בָּזֶה מַסְפִּיק, וְאִם כְּבֵדָה הַמַּחֲלָה עַל אֵיבְרֵי הַגּוּף, מַקִּיז מִזְּרוֹעַ שְׂמֹאל.

אָמַר לוֹ, אִם לֹא הָיוּ שְׁנֵיהֶם בִּזְמַן אֶחָד – יָפֶה, אֲבָל כָּאן יֵשׁ צַדִּיק, וְכָאן יֵשׁ צַדִּיק. לָזֶה יֵשׁ חֳלָאִים וּמַכּוֹת, וְלָזֶה יֵשׁ טוֹב. לָמָּה? אִם יְכַבֵּד הַחֹלִי – יַקִּיז לִשְׁנֵיהֶם, שֶׁהֵם שְׁתֵּי זְרוֹעוֹת, לָתֵת רְפוּאָה לְכָל הָאֵיבָרִים. וְאִם לֹא יְכַבֵּד בּוֹ הַחֹלִי עַל כָּל הָאֵיבָרִים, לָמָּה מַקִּיז לִזְרוֹעַ יָמִין יוֹתֵר מֵהַשְּׂמֹאל? אֶלָּא (אָמַר לוֹ), אֱמֹר אַתָּה.

אָמַר לוֹ, וַדַּאי גּוּף וּשְׁתֵּי זְרוֹעוֹת הֵם כְּנֶגֶד הָאָבוֹת. רֹאשׁ כְּנֶגֶד אָדָם הָרִאשׁוֹן, זְרוֹעַ יָמִין כְּנֶגֶד אַבְרָהָם, זְרוֹעַ שְׂמֹאל כְּנֶגֶד יִצְחָק, גּוּף כְּנֶגֶד יַעֲקֹב. וּמִתּוֹךְ לַגּוּף – כָּבֵד לִימִין, טְחוֹל לִשְׂמֹאל – עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל. לֵב יַעֲקֹב, בָּאֶמְצַע. כַּנְפֵי רֵאָה וּכְלָיוֹת כְּנֶגֶד אַבְרָהָם וְיִצְחָק. רֵאָה מַיִם, שֶׁהֵם (כַּנְפֵי רֵאָה שׁוֹאֲבִים) שׁוֹאֲבִים כָּל מִינֵי מַשְׁקִים. כְּלָיוֹת אֵשׁ, שֶׁמְּבַשְּׁלוֹת זֶרַע שֶׁיּוֹרֵד מֵהַמֹּחַ.

וּמִשּׁוּם שֶׁאַבְרָהָם הוּא מַיִם, שָׁם זַרְעוֹ בְּגָלוּת

מָרָה, אִתְמַר בָּהּ (משלי ה) **וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה. וְאִי חוֹבִין מִתְרַבְּיִן בִּבְנוֹי דְּאַבְרָהָם דְּאִינּוּן בְּגָלוּתָא דְּאֱדוֹם, אִתְיְקַר בֵּיהּ מָרָע עָלַיְיהוּ מִסִּטְרָא דְּכָבֵד, דְּרוֹעָא יְמִינָא צָרִיךְ לְאַלְקָאָה לְאָלְקָאָה דָּמֵיהּ מִנַּיְיהּ, דְּמַאן דְּנַטְלִין מִנַּיְיהּ מָמוֹנֵיהּ, כְּאִלּוּ שְׁפִיכוּ דָּמֵיהּ, וְאִשְׁתְּאַר עָנִי, דְּעָנִי חָשׁוּב כַּמֵּת.**

וְאִי חוֹבִין מִתְרַבְּיִן מִסִּטְרָא דִּבְנֵי יִצְחָק, דְּאִינּוּן (ס"א בְּגָלוּתָא) **בֵּין יִשְׁמָעֵאל, בֵּי מַרְעֵיהּ יִתְיְקַר מִסִּטְרָא דְּטָחוֹל לִשְׂמָאלָא, וְצָרִיךְ לְאָלְקָאָה דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא, וְלָא יַתִּיר.**

וְאִי חוֹבִין מִתְרַבְּיִן בִּבְנֵי יַעֲקֹב, דְּאִינּוּן אַחִידָן לְתַרִּין סִטְרִין, דְּאִינּוּן מְפוּזָרִים בִּבְנֵי עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל, הָא מַרְעָא אִתְיְקַר עַל גּוּפָא, וּבָעֵי לְאָלְקָאָה ב' דְּרוֹעִין. וְאִי כֻּלְּהוּ תְּלַת בְּמַרְעִין כַּחֲדָא. הָא מַרְעָא סָלִיק לְרֵישָׁא, וּבָעֵי לְאָלְקָאָה וְרִידִין דְּרֵישָׁא, וְאִלֵּין תְּלַת אִתְעֲבִידוּ מֻרְכָּבָה לְאָדָם קַדְמָאָה וְלַאֲבָהָן, וּבְהוֹן אִתְתְּקִפוּ לְמִסְבַּל יִסּוּרִין, לְאַגָּנָא עַל דָּרָא לְאַרְבַּע סִטְרֵי דְּעָלְמָא.**

וַוי לֵיהּ לְדָרָא, דְּגַרְמִין דִּילְקוֹן אֲבָהָן וְאָדָם קַדְמָאָה, וְאִלֵּין צַדִּיקַיָּיא דְּבֵינַיְיהוּ, דְּלֵית אַפְּרָשׁוּתָא בֵּין אִלֵּין צַדִּיקַיָּיא, לַאֲבָהָן וְאָדָם,

לשון הקודש

אֱדוֹם, וּמְשׁוּם זֶה כָּבֵד לִימִין אַבְרָהָם. וּמָרָה, שֶׁהַכָּבֵד הוּא חֶרֶב שֶׁלָּהּ, הֵיא מָרָה, נֶאֱמַר בָּהּ (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה. וְאִם מִתְרַבִּים הַחֲטָאִים בִּבְנֵי אַבְרָהָם, שֶׁהֵם בְּגָלוּת אֱדוֹם, נִכְבָּד בּוֹ הַחֹלִי עֲלֵיהֶם מִצַּד הַכָּבֵד. זְרוֹעַ יָמִין צָרִיךְ לְהַלְקוֹת, לְהַקִּיז מִמֶּנּוּ דָּם. שֶׁמִּי שֶׁלָּקְחוּ מִמֶּנּוּ מָמוֹנוֹ כְּאִלּוּ שָׁפְכוּ דָּמוֹ, וְנִשְׁאַר עָנִי, שֶׁעָנִי חָשׁוּב כַּמֵּת.

וְאִם הַחֲטָאִים מִתְרַבִּים מִצַּד בְּנֵי יִצְחָק, שֶׁהֵם (בְּגָלוּת) בֵּין יִשְׁמָעֵאל, בֵּית חָלְיוֹ יִכְבַּד מִצַּד טְחוֹל שֶׁבִּשְׂמֹאל, וְצָרִיךְ לְהַקִּיז זְרוֹעַ שְׂמֹאל, וְלֹא יוֹתֵר.

וְאִם מִתְרַבִּים הַחֲטָאִים בִּבְנֵי יַעֲקֹב, שֶׁהֵם אֲחוּזִים לִשְׁנֵי צְדָדִים, שֶׁהֵם מְפֻזָּרִים בִּבְנֵי עֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל, הֲרֵי הַחֹלִי נִכְבָּד עַל הַגּוּף, וְצָרִיךְ לְהַקִּיז מִשְּׁתֵּי זְרוֹעוֹת. וְאִם כָּל הַשְּׁלֹשָׁה בְּמַחֲלוֹת כְּאֶחָד, הֲרֵי הַחֹלִי עָלָה לָרֹאשׁ, וְצָרִיךְ לְהַקִּיז וְרִידֵי הָרֹאשׁ, וּשְׁלֹשֶׁת אֵלֶּה נַעֲשׂוּ מֻרְכָּבָה לְאָדָם הָרִאשׁוֹן וְלָאָבוֹת, וּבָהֶם הִתְחַזְּקוּ לִסְבֹּל יִסּוּרִים, לְהָגֵן עַל הַדּוֹר לְאַרְבַּעַת צִדְדֵי הָעוֹלָם.

אוֹי לָהֶם לַדּוֹר שֶׁגּוֹרְמִים שֶׁיִּלְקוּ הָאָבוֹת

דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין דִּלְהוֹן, וְדוֹחֲקָא וְצַעֲרָא וְיִגּוֹנָא דִּלְהוֹן, מָטֵי לַאֲבָהָן וְאָדָם. כְּגַוְונָא דְּמָא, אִלֵּין נַחֲלִין דְּנָפְקִין מִתַּמָּן, אִי חוֹזְרִין עֲכוּרִין וּמְלוּכְלָכִין לְיַמָּא, הָא יַמָּא נָטִיל מִן עָכִירוּ וְלִכְלוּכָא דִּלְהוֹן. וּבְחֵילָא דְּיַמָּא דְּאִיהִי תַּקִּיפָא, לָא סְבִילַת לְכָלוּכָא דִּלְהוֹן, וּזְרִיקַת לֵיהּ לְבַר, וְאִשְׁתְּאָרוּ נַחֲלִין צְלִילִין וְדַכְיִין מֵהַהוּא לְכָלוּךְ.

כְּגַוְונָא דְּאִימָּא, דְּדָכְיָאת לְכָלוּכִין דִּבְנָהָא זְעִירִין, הָכִי אֲבָהָן מְדַכְּאִין חוֹבִין וְלִכְלוּכִין דִּבְנַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, כַּד אִשְׁתְּכָחוּ בְּהוֹן צַדִּיקַיָּיא בְּעוֹבָדֵיהוֹן, תַּקִּיפִין לְמִסְבַּל יִסּוּרִין עַל דָּרֵיהוֹן. בְּהַהוּא זִמְנָא לֵית אַפְרָשָׁא בְּהוֹן. אָתוּ כֻּלְּהוּ וּבָרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ לֵיהּ סִינַ"י סִינַ"י, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ מַלִּיל בְּפוּמּוֹי, מָאן יְכִיל לְקַיְּימָא קַמֵּיהּ בְּכֹלָּא. זַכָּאָה חוּלָקָנָא, דְּזָכֵינָא לְחַדְּשָׁא חִבּוּרָא קַדְמָאָה דָּא בָּךְ, לְאַנְהָרָא שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא.

אָמַר לוֹן, רַבָּנָן דְּכָל דָּרָא חֲוִיתוּ בְּזִמְנַיְיהוֹן, כָּל שֶׁכֵּן בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּנָהִיר חָכְמָתֵיהּ בְּכָל דָּרִין דַּהֲווֹ אֲבַתְרֵיהּ, אַל תִּתְּנוּ דָּמִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרַיְיתָא, עַד יֵעָרֶה עָלֵינוּ רוּחַ

לשון הקודש

וְאָדָם הָרִאשׁוֹן וְאֵלֶּה הַצַּדִּיקִים שֶׁבֵּינֵיהֶם, שֶׁאֵין הַפְּרָדָה בֵּין צַדִּיקִים אֵלּוּ לָאָבוֹת וְאָדָם, שֶׁהֵם נִשְׁמוֹת שֶׁלָּהֶם, וְהַדֹּחַק וְהַצַּעַר וְהַיָּגוֹן שֶׁלָּהֶם מַגִּיעִים לָאָבוֹת וּלְאָדָם. כְּמוֹ שֶׁהַיָּם, נַחֲלִים אֵלּוּ שֶׁיּוֹצְאִים מִשָּׁם, אִם חוֹזְרִים עֲכוּרִים וּמְלֻכְלָכִים לַיָּם, הֲרֵי הַיָּם נוֹטֵל מֵעֲכִירוּת וְלִכְלוּךְ שֶׁלָּהֶם. וּבְכֹחַ הַיָּם שֶׁהוּא תַּקִּיף, לֹא סוֹבֵל לִכְלוּךְ שֶׁלָּהֶם וְזוֹרֵק אוֹתוֹ הַחוּצָה, וְנִשְׁאֲרוּ הַנְּחָלִים צְלוּלִים וְזַכִּים מֵאוֹתוֹ לִכְלוּךְ.

כְּמוֹ שֶׁאִמָּא מְנַקָּה לִכְלוּכֵי בָּנֶיהָ הַקְּטַנִּים, כָּךְ הָאָבוֹת מְטַהֲרִים חֲטָאִים וְלִכְלוּכִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁנִּמְצָאִים בָּהֶם צַדִּיקִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם, חֲזָקִים לִסְבֹּל יִסּוּרִים עַל דּוֹרָם. בְּאוֹתוֹ זְמַן אֵין הַפְּרָדָה בָּהֶם. בָּאוּ כֻּלָּם וּבֵרְכוּהוּ, וְאָמְרוּ לוֹ, סִינַי סִינַי, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ מְדַבֶּרֶת בְּפִיו, מִי יָכוֹל לַעֲמֹד לְפָנָיו בַּכֹּל? אַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ שֶׁזָּכִינוּ לְחַדֵּשׁ חִבּוּר רִאשׁוֹן זֶה בְּךָ לְהָאִיר שְׁכִינָה בַּגָּלוּת.

אָמַר לָהֶם, רַבָּנִים שֶׁל כָּל דּוֹר וֶהְיִיתֶם בִּזְמַנְּכֶם, כָּל שֶׁכֵּן מְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁחָכְמָתוֹ מְאִירָה בְּכָל הַדּוֹרוֹת שֶׁהָיוּ אַחֲרָיו, אַל תִּתְּנוּ דָּמִי לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא בַּתּוֹרָה עַד יַעֲרֶה

קֶדְשָׁא (לְגַבֵּי שְׁכִינְתֵּיהּ) דְּהָא לָא אִית רְשׁוּ לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בְּמַטַּטְרוֹ"ן שַׁר הַפָּנִים אֶלָּא לָךְ, דְּאַתְוָון דִּילֵיהּ רְמִיזִין בִּשְׁמָךְ.

וּכְעַן צָרִיךְ אַסְיָא, לְמִנְדַּע בְּכַמָּה דַּרְגִּין אִסְתַּלַּק דְּפִיקוּ דְּהַהוּא חוֹלֶה בְּגָלוּתָא דֶּאֱדוֹם, דְּאִתְּמַר עָלֵיהּ (שיר השירים ה) שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי. דְּהָא כַּמָּה אַסְיָין אִתְכְּנָשׁוּ עָלֵיהּ, לְמִנְדַּע קֵץ דְּמַרְעָא דִילֵיהּ, בְּאִלֵּין דְּפִיקִין, וְלָא הָוָה חַד מִנַּיְיהוּ דְּאִשְׁתְּמוֹדַע בְּהוֹן, דְּדְּפִיקוּ דְּהַהוּא חוֹלֶה, לָא כָּל אַסְיָא בָּקִי לְאִשְׁתְּמוֹדַע בֵּיהּ, דְּאִית דְּפִיקִין דְּקִשְׁר"ק קִשְׁ"ק קַר"ק, דְּאָמַר נָבִיא עֲלַיְיהוּ (ישעיה כו) כְּמוֹ הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תִּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ.

וְכֻלְּהוּ עֶשֶׂר שׁוֹפָרוֹת, כְּלִילָן בִּתְלַת, דְּאִינּוּן סִימַן קִשְׁ"ר, דְּאִיהוּ תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וּתְקִיעָה אַחֲזֵי אַרִיכוּ דְּגָלוּתָא, שְׁבָרִים קְרִיבוּ דְּגָלוּתָא. תְּרוּעָה בֵּיהּ יֵיתֵי פּוּרְקָנָא, דְּאַחֲזֵי דּוּחֲקָא בָּתַר דּוּחֲקָא, וְלֵית רָוְוחָא בֵּין דָּא לְדָא, דְּוַדַּאי בֵּיוָן דְּשָׁאַר עַמִּין מְעַכְּבִין לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, דּוּחֲקָא דִּלְהוֹן מְקָרֵב לוֹן פּוּרְקָנָא. אוֹף הָכִי מְהֵירוּ דְּדְּפִיקוּ דָּא בָּתַר דָּא, בֵּיהּ נָפִיק נַפְשָׁא דְּבַר נָשׁ, בָּתַר דְּלֵית רֵיוַח בֵּין דָּא לְדָא.

לשון הקודש

עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ (אֶל שְׁכִינָתוֹ), שֶׁהֲרֵי אֵין רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַטַּטְרוֹ"ן שַׂר הַפָּנִים רַק לָךְ, שֶׁאוֹתִיּוֹת שֶׁלּוֹ רְמוּזִים בְּשִׁמְךָ.

וְכָעֵת צָרִיךְ רוֹפֵא לָדַעַת בְּכַמָּה מַעֲלוֹת עָלָה דֶּפֶק אוֹתוֹ הַחוֹלֶה בְּגָלוּת אֱדוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו שֶׁחוֹלַת אַהֲבָה אָנִי. שֶׁהֲרֵי כַּמָּה רוֹפְאִים הִתְכַּנְּסוּ עָלָיו לָדַעַת סוֹף הַחֹלִי שֶׁלּוֹ בַּדְּפִיקוֹת הַלָּלוּ, וְלֹא הָיָה אֶחָד מֵהֶם שֶׁיּוֹדֵעַ בָּהֶם שֶׁדֶּפֶק אוֹתוֹ חוֹלֶה לֹא כָּל רוֹפֵא בָּקִי לָדַעַת בּוֹ, שֶׁיֵּשׁ דְּפִיקוֹת שֶׁל קשר"ק קשׁ"ק קר"ק, שֶׁהַנָּבִיא אָמַר עֲלֵיהֶם (ישעיה כו) כְּמוֹ הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תִּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ.

וְכֻלָּם עֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, כְּלוּלִים בִּשְׁלֹשָׁה, שֶׁהֵם סִימָן קשׁ"ר, שֶׁהוּא תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וּתְקִיעָה נִרְאֵית אֹרֶךְ הַגָּלוּת, שְׁבָרִים הִתְקָרְבוּת הַגָּלוּת. בִּתְרוּעָה תָּבֹא הַגְּאֻלָּה, שֶׁנִּרְאֶה דַּחַק אַחַר דַּחַק, וְאֵין רֶוַח בֵּין זֶה לָזֶה, שֶׁוַּדַּאי בֵּיוָן שֶׁשְּׁאָר עַמִּים מְעַכְּבִים אֶת יִשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת, דְּחֻקָּם מְקָרֵב לָהֶם הַגְּאֻלָּה. גַּם כָּךְ מְהִירוּת הַדֶּפֶק זֶה אַחַר זֶה, בּוֹ יוֹצֵאת נֶפֶשׁ הָאָדָם, אַחַר שֶׁאֵין רֶוַח בֵּין זֶה לָזֶה.

קשר"ק קש"ק קר"ק, אִיהוּ דְּשַׁוֵּי קש"ר, תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. דְּאִתְעַבָּר בֵּיהּ שֻׁקָּר מִן עָלְמָא, (דף רי"ט ע"ב) דְּבֵיהּ אוֹמָאָה, (שמות יז) מִלְחָמָה לַיְ בַּעֲמָלֵק. יִתְעַר בְּעָלְמָא. שִׁיר פָּשׁוּט, וְכָפוּל, וּמְשֻׁלָּשׁ, וּמְרוּבָּע. דְּאִיהוּ סָלִיק אַתְוָון דִּילֵיהּ, י', י"ה, יה"ו, יהו"ה, ע"ב. בְּהַהוּא זִמְנָא, וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וְיָשָׁרִים יַעֲלוֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. ו' תּוֹסֶפֶת, אֶלֶף שְׁתִיתָאָה. קוֹדֶם דִּילֵיהּ עָקֵ"ב, חָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וּלְבָתַר דִּילֵיהּ, עַד תַּשְׁלוּם רָעָב, יְהֵא עָרֵב. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות טז) עָרֵב וִידַעְתֶּם כִּי יְיָ הוֹצִיא אֶתְכֶם וְגוֹ'. (בראשית מד) כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת הַנַּעַר וְגוֹ'. (ע"כ רעיא מהימנא).

קוּם רְבִי אַבָּא, לְחַדְּשָׁא מִילִין דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאַמְרַת בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה. פְּתַח רְבִי אַבָּא וְאָמַר, (ישעיה מב) **שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְגוֹ'. כַּמָּה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קַמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּחֶדְוָה דִּלְהוֹן וְתוּשְׁבַּחְתָּא דִּלְהוֹן, לָאו אִיהוּ אֶלָּא** (ס"א לְשַׁתְּפָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּהַהוּא דְּהָכִי וכו') **בֵּיהּ. דְּהָכִי תָּנֵינָן, כָּל**

לשון הקודש

קשר"ק קש"ק קר"ק, הוּא שֶׁשָּׁם קש"ר, תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה, שֶׁנֶּעְבַּר בּוֹ שֶׁקֶר מִן הָעוֹלָם, שֶׁבּוֹ שִׁבּוּעָה – (שמות יז) מִלְחָמָה לַה' בַּעֲמָלֵק. יִתְעוֹרֵר בָּעוֹלָם שִׁיר פָּשׁוּט, וְכָפוּל, וּמְשֻׁלָּשׁ, וּמְרֻבָּע, שֶׁהוּא עוֹלֶה אוֹתִיּוֹת שֶׁלּוֹ: י', י"ה, יה"ו, יהו"ה – ע"ב. בְּאוֹתוֹ זְמַן – וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמְחוּ וְיָשָׁרִים יַעֲלוֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ. ו' תּוֹסֶפֶת – אֶלֶף הַשִּׁשִּׁי. קֹדֶם שֶׁלּוֹ עָקֵ"ב, חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּלְאַחֲרָיו עַד תַּשְׁלוּם רָעָ"ב יִהְיֶה עֶרֶ"ב. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם טז) עֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי ה' הוֹצִיא אֶתְכֶם וְגוֹ'. (בראשית מד) כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת הַנַּעַר וְגוֹ'. (עד כאן רעיא מהימנא).

קוּם רַבִּי אַבָּא לְחַדֵּשׁ דִּבְרֵי תוֹרָה שֶׁאָמַרְתָּ בְּחִבּוּר רִאשׁוֹן. פָּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (ישעיה מב) שִׁירוּ לַה' שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְגוֹ'. כַּמָּה חֲבִיבִים יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁחֶדְוָה שֶׁלָּהֶם וְתִשְׁבַּחַת שֶׁלָּהֶם אֵינָהּ אֶלָּא (לְשַׁתֵּף אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ בְּאוֹתוֹ שֶׁכָּךְ וְכוּ') בּוֹ. שֶׁכָּךְ שָׁנִינוּ, כָּל

חֶדְוָה דְּיִשְׂרָאֵל דְּלָא מִשְׁתַּתְּפֵי בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (וּשְׁכִינְתֵּיהּ), לָאו אִיהוּ חֶדְוָה. וְזַמִּין אִיהוּ סָמָאֵל וְכָל סַיְעָתָא דִּילֵיהּ לְקַטְרְגָא לְהַהוּא חֶדְוָה, (ס"א וְאִתְחַזָּר) וְאִשְׁתְּאָר בְּצַעֲרָא וּבִכְיָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִשְׁתַּתַּף בְּהַהוּא צַעֲרָא.

אֲבָל מָאן דְּשָׁתִיף קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּחֶדְוָה דִּילֵיהּ, אִם יֵיתֵי מְקַטְרְגָא לְקַטְרְגָא בְּהַהִיא חֶדְוָה. קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ מִשְׁתַּתְּפֵי בְּהַהוּא צַעֲרָא. מַה כְּתִיב בֵּיהּ (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר. וּבְמָאי. בְּגִין (תהלים צא) דְּעִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה.

וּמְנָלָן, דְּאִית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְשַׁתְּפָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּחֶדְוָה דִּלְהוֹן. (בְּגִין דְּלָאו אִיהוּ חֶדְוָה, אֶלָּא בְּשׁוּתָּפוּת דִּילֵיהּ מֵאִלֵּין) דִּכְתִיב, (שם קמט) יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׂיו. הַהוּא חֶדְוָה דְּיִשְׂרָאֵל לָאו אִיהוּ, אֶלָּא

לשון הקודש

חֶדְוָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא מִשְׁתַּתְּפִים בָּהּ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא (וּשְׁכִינָתוֹ), אֵינָהּ חֶדְוָה. וְעָתִיד הוּא סָמָאֵל וְכָל סִיעָתוֹ לְקַטְרֵג לְאוֹתָהּ חֶדְוָה, (וְיֵחָזֵר) וְיִשָּׁאֵר בְּצַעַר וּבְכִי, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא מִשְׁתַּתֵּף בְּאוֹתוֹ הַצַּעַר.

אֲבָל מִי שֶׁמְּשַׁתֵּף אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ בְּחֶדְוָתוֹ, אִם יָבֹא מְקַטְרֵג לְקַטְרֵג בְּאוֹתָהּ חֶדְוָה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ מִשְׁתַּתְּפִים בְּאוֹתוֹ צַעַר. מַה כָּתוּב בּוֹ? (שם סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר. וּבַמֶּה? מִשּׁוּם שֶׁעִמּוֹ אָנֹכִי בְצָרָה.

וּמִנַּיִן לָנוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לְשַׁתֵּף אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ בְּחֶדְוָתָם? (מִשּׁוּם שֶׁאֵינָהּ שִׂמְחָה, אֶלָּא בְּשִׁתּוּפוּת שֶׁלּוֹ מֵאֵלּוּ) שֶׁכָּתוּב (תהלים קמט) יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו. אוֹתָהּ חֶדְוָה שֶׁל

בְּעוֹשָׂיו. בְּעוֹשָׂיו, בְּעוֹשׂוֹ מִיבְעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אִלֵּין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, וְאָבִיו וְאִמּוֹ, דְּאַף עַל גַּב דְּמִיתוּ, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַעְקַר לוֹן מִגַּן עֵדֶן, וְאַיְיתֵי לוֹן עִמֵּיהּ לְהַהוּא חֶדְוָה, לְנַטְלָא חוּלָקָא דְּחֶדְוָה עִם קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (איוב מ) הָעוֹשׂוֹ יַגֵּשׁ חַרְבּוֹ.

דָּבָר אַחֵר בְּעוֹשָׂיו, בְּגִין דְּבַר נָשׁ אִתְעֲבִיד בְּשׁוּתָּפוּת, גַּבְרָא וְאִתְּתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב, (בראשית א) נַעֲשֶׂה אָדָם, בְּשׁוּתָּפוּ. דְּתָנֵינָן, תְּלַת אָמְנִין עָבֵד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַפָּקָא מִנְּהוֹן עָלְמָא, וְאִלֵּין אִינּוּן: שְׁמַיָּא, וְאַרְעָא, וּמַיָּא. וְכָל חַד שִׁמֵּשׁ חַד יוֹמָא, וְאָהַדְּרוּ כְּמִלְקַדְמִין.

יוֹמָא קַדְמָאָה, אַפִּיק שְׁמַיָּא אוּמָנוּתָא דִּילֵיהּ, דִּכְתִיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר.

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל אֵינָהּ, אֶלָּא בְּעֹשָׂיו. בְּעֹשָׂיו?! בְּעוֹשׂוֹ צָרִיךְ לוֹ לִכְתֹּב! אֶלָּא אֵלּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ, וְאָבִיו וְאִמּוֹ. שֶׁאַף עַל גַּב שֶׁמֵּתוּ, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹקְרָם מִגַּן עֵדֶן וּמְבִיאָם עִמּוֹ לְאוֹתָהּ חֶדְוָה, לָקַחַת חֵלֶק שֶׁל חֶדְוָה עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב מ) הָעֹשׂוֹ יַגֵּשׁ חַרְבּוֹ.

דָּבָר אַחֵר בְּעֹשָׂיו – מְשׁוּם שֶׁבֶּן אָדָם נַעֲשָׂה בְּשֻׁתָּפוּת אִישׁ וְאִשָּׁה וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְעַל סוֹד זֶה כָּתוּב (בראשית א) נַעֲשֶׂה אָדָם, בְּשֻׁתָּפוּת. שֶׁשָּׁנִינוּ, שְׁלֹשָׁה אֻמָּנִים עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא מֵהֶם עוֹלָם, וְאֵלּוּ הֵם: הַשָּׁמַיִם, וְהָאָרֶץ, וְהַמַּיִם. וְכָל אֶחָד שִׁמֵּשׁ יוֹם אֶחָד, וְחָזְרוּ כְּמִקֶּדֶם.

יוֹם רִאשׁוֹן הוֹצִיאוּ הַשָּׁמַיִם אֻמָּנוּת שֶׁלָּהֶם, שֶׁכָּתוּב (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר.

יוֹמָא תִּנְיָינָא, אַפִּיקוּ מַיָּא אוּמָנוּתָא לַעֲבִידְתָּא, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וְגוֹ'. אִסְתְּלָקוּ פַּלְגָּא מַיָּא לְעֵילָּא, וּפַלְגָּא מַיָּא לְתַתָּא אִשְׁתָּארוּ. וְאִלְמָלֵא כַּךְ דַּמְיָא אִתְפָּרְשׁוּ, עָלְמָא לָא הָוָה קָאִים. יוֹמָא תְּלִיתָאָה, עֲבִידַת אַרְעָא וְאַפִּיקַת כְּמָה דְּאִתְפַּקְּדַת, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב, וּכְתִיב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא וְגוֹ'.

עַד הָכָא כָּל אוּמָנָא מֵאִלֵּין תְּלָתָא, אַפִּיק אוּמָנוּתָא דִּילֵיהּ, וְעַבְדוּ מַה דְּאִתְפְּקָדוּ. אִשְׁתָּאֲרוּ תְּלַת יוֹמִין אַחֲרָנִין. יוֹמָא ד', אִתְפְּקַד אוּמָנָא קַדְמָאָה לְמֶעְבַּד אוּמָנָא דִּילֵיהּ, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת וְגוֹ', וְהַיְינוּ שָׁמַיִם. בְּיוֹמָא חֲמִשָּׁאָה, אַפִּיקוּ מַיָּא דְּאִיהוּ אוּמָנָא אַחֲרָא, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם וְגוֹ'. בְּיוֹמָא שְׁתִיתָאָה, עַבְדַת אַרְעָא אוּמָנוּתָא דִּילָהּ, דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹ'.

לשון הקודש

יוֹם שֵׁנִי הוֹצִיאוּ הַמַּיִם אֻמָּנוּת לְמַעֲשֶׂה, שֶׁכָּתוּב (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וְגוֹ'. עָלוּ חֲצִי מַיִם לְמַעְלָה, וַחֲצִי מַיִם נִשְׁאֲרוּ לְמַטָּה. וְאִלְמָלֵא כָּךְ שֶׁהַמַּיִם נִפְרְדוּ, הָעוֹלָם לֹא הָיָה עוֹמֵד. יוֹם שְׁלִישִׁי עָשְׂתָה הָאָרֶץ וְהוֹצִיאָה כְּמוֹ שֶׁצִּוְּתָה, שֶׁכָּתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב, וְכָתוּב וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא וְגוֹ'.

עַד כָּאן כָּל אֻמָּנוּת מִשְּׁלֹשָׁה אֵלֶּה הוֹצִיא אֻמָּנוּתוֹ, וְעָשׂוּ מַה שֶּׁהִצְטַוּוּ. נִשְׁאֲרוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים אֲחֵרוֹנִים. יוֹם רְבִיעִי הִצְטַוָּה אֻמָּן רִאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת אֻמָּנוּתוֹ, שֶׁכָּתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת וְגוֹ', וְהַיְינוּ שָׁמַיִם. בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי הוֹצִיאוּ הַמַּיִם, שֶׁהוּא אֻמָּנוּת אַחֶרֶת, שֶׁכָּתוּב

כְּיָון דְּתִתַּל אֲמָנִין אִלֵּין אַשְׁלִימוּ עוֹבָדַיְיהוּ. אָמַר לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּמָנוּתָא חָדָא אִית לִי לְמֶעְבַּד, וְאִיהוּ אָדָם. אִתְחַבָּרוּ כַּחֲדָא, וַאֲנָא עִמְּכוֹן, נַעֲשֶׂה אָדָם, גּוּפָא דִּלְכוֹן, וַאֲנָא אֱלֹהָא שׁוּתָפוּ עִמְּכוֹן, וְנַעֲשֶׂה אָדָם. כְּמָה דִּבְקַדְמֵיתָא הָוָה בְּשׁוּתָפוּ, הָכִי נָמֵי לְבָתַר. אַבָּא, דְּבֵיהּ עָבִיד עֲבִידְתָּא דְּשִׁמָּיָא, וְעַבִידְתָּא דְּמַיָּא. וְאִתְתָּא, דְּאִיהִי אוּמָנָא תְּלִיתָאָה, כְּגַוְונָא דְּאַרְעָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִשְׁתִּתַּף בַּהֲדַיְיהוּ. וְעַל רָזָא דָּא כְּתִיב בְּעוֹשָׂיו.

וְאַף עַל גַּב דְּאַבָּא וְאִמָּא אִתְפָּרְשׁוּ מֵהַאי עָלְמָא, חֶדְוָה בְּכָל שׁוּתָפוּתָא חֲוֵי. דְּתָנֵינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ (דף ר"כ ע"א) שָׁתִיף לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחֶדְוָה דִּילֵיהּ, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתֵי לְגַנְתָּא דְּעֵדֶן, וְאַעְקַר מִתַּמָּן (ס"א דְּאוֹדַע תַּמָּן) לַאֲבוּהִי וְאִמֵּיהּ, דְּאִינּוּן שׁוּתָפִין בַּהֲדֵיהּ,

לשון הקודש

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם וְגוֹ'. בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי עָשְׂתָה הָאָרֶץ אָמְנוּתָהּ, שֶׁכָּתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹ'.

כְּיָון שֶׁשִּׁלְּשׁוּ הָאֻמָּנִים הָאֵלֶּה הִשְׁלִימוּ מַעֲשֵׂיהֶם, אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: אָמָּנוּת אַחַת יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת, וְהוּא אָדָם. הִתְחַבְּרוּ כְּאֶחָד, וַאֲנִי עִמָּכֶם, נַעֲשֶׂה אָדָם. גּוּפִי שֶׁלָּכֶם, וַאֲנִי אֱהִיֶה שֻׁתָּף עִמָּכֶם וְנַעֲשֶׂה אָדָם. כְּמוֹ שֶׁבַּתְּחִלָּה הָיָה בְּשֻׁתָּפוּת, גַּם אַחַר כָּךְ כֵּן. אַבָּא – שֶׁבּוֹ עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה הַשָּׁמַיִם וּמַעֲשֵׂה הַמַּיִם, וְהָאִשָּׁה – שֶׁהִיא אֻמָּן שְׁלִישִׁי כְּמוֹ הָאָרֶץ, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהִשְׁתַּתֵּף עִמָּהֶם. וְעַל סוֹד זֶה כָּתוּב בְּעֹשָׂיו.

וְאַף עַל גַּב שֶׁאַבָּא וְאִמָּא נִפְרְדוּ מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, יֵשׁ חֶדְוָה בְּכָל שֻׁתָּפוּת. שֶׁשָּׁנִינוּ, בְּשָׁעָה שֶׁהָאָדָם מְשַׁתֵּף אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּחֶדְוָה שֶׁלּוֹ, בָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְגַן עֵדֶן וְעוֹקֵר מִשָּׁם אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ, שֶׁהֵם שֻׁתָּפִים

וְאַיְיתֵי לוֹן עִמֵּיהּ לְהַהוּא חֶדְוָה, וְכֻלְּהוּ זְמִינִין תַּמָּן, וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעִין. אֲבָל בְּעָקּוּ דְּבַר נָשׁ, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זַמִּין לְגַבֵּיהּ בִּלְחוֹדּוֹי, וְלָא אוֹדַע לַאֲבוּהִי וּלְאִמֵּיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים יח) **בַּצַּר לִי אֶקְרָא יְיָ וְאֶל אֱלֹהַי אֲשַׁוֵּעַ וְגוֹ'.**

רעיא מהימנא

אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא וּשְׁכִינְתִּי שׁוּתָפוּתָא דְּנִשְׁמְתָא, וַאֲבוּי וְאִמֵּיהּ שׁוּתָפוּתָא דְּגוּפָא, דַּאֲבוּי מַזְרִיעַ לוּבָן, דְּעַיְינִין, וּדְנַרְמִין, וְגִידִין, וּמוֹחָא. וְאִתְתָּא שְׁחוֹר דְּעַיְינִין, וְשַׂעֲרָא, וּבְשָׂרָא, וּמִשְׁכָּא. וְאוֹף הָכִי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. וְכָל חַיָּילִין דִּלְהוֹן, אִשְׁתְּתָפוּ בִּיצִירָתֵיהּ. מַלְאָכִין, מִנְּהוֹן יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע לְמֶהֱוֵי מְצוּיָיר מִתַּרְוַויְיהוּ. שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא, לְאַנְהָרָא לֵיהּ בִּימָמָא וְלֵילְיָא. חֵיוָן וּבְעִירָן וְעוֹפִין וְנוּנִין, לְאִתְפַּרְנָסָא מִנְּהוֹן. כָּל אִילָנִין וְזַרְעִין דְּאַרְעָא, לְאִתְפַּרְנָסָא מִנְּהוֹן.

מַה עָבַד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַעְקַר לַאֲבוּי וּלְאִמֵּיהּ מִגַּוָּתָא דְּעֵדֶן, וְאַיְיתֵי לְהוּ עִמֵּיהּ, לְמֶהֱוֵי עִמֵּיהּ בְּחֶדְוָה דִּבְנוֹי, וְלֵית חֶדְוָה

לשון הקודש

אִתּוֹ, וּמֵבִיא אוֹתָם עִמּוֹ לְאוֹתָהּ חֶדְוָה, וְכֻלָּם מְזֻמָּנִים שָׁם, וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים. אֲבָל בְּצָרַת הָאָדָם, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְזֻמָּן אֵלָיו לְבַדּוֹ, וְלֹא מוֹדִיעַ לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים יח) בַּצַּר לִי אֶקְרָא ה' וְאֶל אֱלֹהַי אֲשַׁוֵּעַ וְגוֹ'.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֲנִי וּשְׁכִינָתִי שֻׁתָּפוּת הַנְּשָׁמָה, וְאָבִיו וְאִמּוֹ שֻׁתָּפוּת הַגּוּף. שֶׁאָבִיו מַזְרִיעַ לֹבֶן שֶׁל הָעֵינַיִם וְשֶׁל הָעֲצָמוֹת וְשֶׁל הַגִּידִים וְהַמֹּחַ, וְהָאִשָּׁה שָׁחֹר שֶׁבָּעֵינַיִם וְשֵׂעָר וּבָשָׂר וְעוֹר. וְגַם כָּךְ שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכָל חֵילֵיהֶם הִשְׁתַּתְּפוּ בִּיצִירָתוֹ: מַלְאָכִים, מֵהֶם יֵצֶר הַטּוֹב וְיֵצֶר הָרָע לִהְיוֹת מְצֻיָּר מִשְּׁנֵיהֶם. שֶׁמֶשׁ וּלְבָנָה לְהָאִיר לוֹ בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה. חַיּוֹת וּבְהֵמוֹת וְעוֹפוֹת וְדָגִים לְהִתְפַּרְנֵס מֵהֶם, וְכָל עֵצִים וְזַרְעֵי הָאָרֶץ לְהִתְפַּרְנֵס מֵהֶם.

מָה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא? עָקַר אֶת אָבִיו

כְּחֲדָוָה דְּפוּרְקָנָא, דִּכְתִיב בָּהּ, (דברי הימים א טז) יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ. (דברי הימים א טז) אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ. (ע"כ רעיא מהימנא).

אַהֲדָר הַהוּא טוּלָא דְּמִלְקַדְמִין, וְאַזְלָא גּוֹ בֵּיתָא, כְּמוֹ דְּיוּקְנָא דְּבַר נָשׁ. נָפַל עַל אַנְפּוֹי רִבִּי אַבָּא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אַדְכַּרְנָא דִּבְהַאי אַתְרָא חֲמֵינָא לֵיהּ לְרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, יוֹמָא חַד הֲוָה קָאִים בְּהַאי דּוּכְתָּא, וַהֲוָה אָמַר הָכִי, (במדבר כ"ב) פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, בְּאָת י' זְעֵירָא.

בְּגִין דְּתְרִין אַלְפִין בֵּיתִין רְשִׁימִין, אַלְפָּא בֵּיתָא דְּאַתְוָון רַבְרְבָן, וְאַלְפָּא בֵּיתָא דְּאַתְוָון זְעִירָן. אַתְוָון רַבְרְבָן, אִינּוּן בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאַתְוָון זְעִירָן, אִינּוּן בְּעָלְמָא תַּתָּאָה. י' זְעֵירָא, בְּרִית קַיָּמָא קַדִּישָׁא. בְּגִין דְּקַנֵּי פִּנְחָס עַל בְּרִית דָּא, אִתּוֹסַף בֵּיהּ י' זְעֵירָא, רָזָא דִּבְרִית דָּא.

לשון הקודש

וְאִמּוֹ מִגַּן עֵדֶן וֶהֱבִיאָם עִמּוֹ, לִהְיוֹת עִמּוֹ בְּחֶדְוַת בְּנוֹ, וְאֵין חֶדְוָה כְּחֶדְוַת הַגְּאֻלָּה, שֶׁכָּתוּב בָּהּ (דברי הימים-א טז) יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם ה' מָלָךְ. אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי ה' כִּי בָא לִשְׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ. (עד כאן רעיא מהימנא).

חָזַר אוֹתוֹ צֵל שֶׁל קֶדֶם וְהָלַךְ לְתוֹךְ הַבַּיִת כְּמוֹ דְמוּת אָדָם. נָפַל עַל פָּנָיו רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, נִזְכַּרְתִּי שֶׁבְּמָקוֹם זֶה רָאִיתִי אֶת רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, יוֹם אֶחָד הָיָה עוֹמֵד בְּמָקוֹם זֶה וְהָיָה אוֹמֵר כָּךְ: פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, בְּאוֹת י' קְטַנָּה.

מְשׁוּם שֶׁשְּׁנֵי א"ב רְשׁוּמִים – אַלְפָּא בֵּיתָא שֶׁל אוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת, וְאַלְפָּא בֵּיתָא שֶׁל אוֹתִיּוֹת קְטַנּוֹת. אוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת הֵן בָּעוֹלָם הַבָּא, וְאוֹתִיּוֹת קְטַנּוֹת הֵן בָּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. י' קְטַנָּה, אוֹת בְּרִית הַקָּדוֹשׁ. בְּיוָן שֶׁפִּנְחָס קִנֵּא עַל בְּרִית זוֹ, נִתּוֹסְפָה לוֹ י' קְטַנָּה, סוֹד

בְּהַהוּא שַׁעֲתָא, אָמַר קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָה אַעְבִּיד עִם מֹשֶׁה, בְּרִית דָּא מִמֹּשֶׁה הֲוֵי, וְכַלָּה דִּילֵיהּ הֲוֵי. גְּנַאי הוּא לְמֵיהַב לֵיהּ לְאַחֲרָא, בְּלָא דַּעְתָּא וּרְעוּתָא דְּמֹשֶׁה, לָאו יָאוּת הוּא. שָׁאֲרֵי קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאָמַר לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן. אָמַר לֵיהּ מֹשֶׁה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מַהוּ. אָמַר לֵיהּ, אַנְתְּ הוּא דְּמַסְרַת נַפְשָׁךְ עַל יִשְׂרָאֵל דְּלָא יִשְׁתֵּצוּן מִן עָלְמָא בְּכַמָּה זִמְנִין, וְאִיהוּ הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. אָמַר מֹשֶׁה מַה אַתְּ בָּעֵי מִנִּי, הָא כְלָא דִּידָךְ.

אָמַר לֵיהּ, הָא כְלָא דִּידָךְ הִיא, אִמָּא לֵיהּ דְּתִשְׁרֵי בְּגַוֵּיהּ. אָמַר מֹשֶׁה, הָא בִלְבָּא שְׁלִים תְּהֵא לְגַבֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ אִמָּא אַנְתְּ בְּפוּמָךְ, וְאָרִים קָלָךְ, דְּאַנְתְּ מָסַר לֵיהּ בִּרְעוּתָא, בִּלְבָּא שְׁלִים. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, לָכֵן אֱמוֹר, אַתְּ אִמָּא בִּרְעוּתָא, הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ

לשון הקודש

בְּרִית זוֹ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: מָה אֶעֱשֶׂה עִם מֹשֶׁה? בְּרִית זוֹ מִמֹּשֶׁה הָיְתָה, וְכַלָּתוֹ הָיְתָה, גְּנַאי הוּא לָתֵת אוֹתָהּ לְאַחֵר בְּלִי דַּעַת וּרְצוֹן מֹשֶׁה. לֹא נָאֶה זֶה. הִתְחִיל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְאָמַר לְמֹשֶׁה: מֹשֶׁה, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן. אָמַר לוֹ מֹשֶׁה: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מַהוּ? אָמַר לוֹ, אַתָּה הוּא שֶׁמָּסַרְתָּ נַפְשְׁךָ עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יֹאבְדוּ מִן הָעוֹלָם בְּכַמָּה פְּעָמִים, וְהוּא הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ'. אָמַר מֹשֶׁה: מָה אַתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי? הֲרֵי הַכֹּל שֶׁלְּךָ!

אָמַר לוֹ: הֲרֵי הַכֹּל שֶׁלְּךָ הִיא, אֵמֹר לוֹ שֶׁתִּשָּׁרֶה בְּתוֹכוֹ. אָמַר מֹשֶׁה: הֲרֵי בְּלֵב שָׁלֵם תִּהְיֶה אֵלָיו. אָמַר לוֹ: אֱמֹר אַתָּה בְּפִיךָ וְהָרֵם קוֹלְךָ, שֶׁאַתָּה מָסַרְתָּ אוֹתָהּ בְּרָצוֹן וּבְלֵב

אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. מֹשֶׁה הָוָה אָמַר הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ וְגוֹ', דְּאִילּוּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָוָה לֵיהּ לְמֵימַר לָכֵן אֱמוֹר לוֹ הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם, אֲבָל לָא כְּתִיב אֶלָּא לָכֵן אֱמוֹר. וְאִי תֵּימָא, דְּאִתְעַבְּרַת מִן מֹשֶׁה. לָא. אֶלָּא כְּבוּצִינָא דָּא דְּאַדְלִיקוּ מִינָּהּ, דָּא יָהִיב וְאַהֲנֵי, וְדָא לָא אִתְגְּרַע מִנָּהּ.

אָתָא הַהוּא טוּלָא, וְיָתִיב, וְנָשִׁיק לֵיהּ. שָׁמְעוּ חַד קָלָא דְּהָוָה אָמַר, פְּנוֹן אֲתָר, פְּנוֹן אֲתָר לְרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, דְּאִיהוּ גַּבַּייכוּ. דְּתָנֵינָן, דְּכָל אֲתָר דְּצַדִּיקָא אִתְחַדָּשׁ בֵּיהּ מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, כַּד אִיהוּ בְּהַהוּא עָלְמָא, פָּקִיד לְהַהוּא אֲתָר, וְאָתֵי לֵיהּ לְגַבֵּיהּ. וְכָל שֵׁבֶן כַּד שָׁרָאן בְּגַוַּויהּ צַדִּיקַיָּיא אָחֳרָנִין. לְחָדְתָּא בְּהַהוּא אֲתָר, דְּאַמְרִין מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא. כְּגַוְונָא דָּא דְּהָוָה אָתֵי רִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר לְמִפְקַד לַאֲתַרֵיהּ, וְאַשְׁכַּח אִלֵּין צַדִּיקַיָּיא מְחַדְּתִין מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא,

לשון הקודש

שָׁלֵם. וְהוּ שֶׁכָּתוּב לָכֵן אֱמוֹר. אַתָּה אֱמוֹר בְּרָצוֹן: הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. שֶׁאִלּוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הָיָה לוֹ לוֹמַר: לָכֵן אֱמוֹר לוֹ הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. אֲבָל לֹא כָּתוּב אֶלָּא לָכֵן אֱמוֹר. וְאִם תֹּאמַר שֶׁהָעִבְּרָה מִמֹּשֶׁה – לֹא. אֶלָּא כְּנֵר זֶה שֶׁמַּדְלִיקִים מִמֶּנּוּ – זֶה נוֹתֵן וּמְהַנֶּה, וְזֶה לֹא נִגְרָע מִמֶּנּוּ.

בָּא אוֹתוֹ הַצֵּל, וְיָשַׁב, וְנָשַׁקוֹ. שָׁמְעוּ קוֹל אֶחָד שֶׁהָיָה אוֹמֵר: פְּנוּ מָקוֹם, פְּנוּ מָקוֹם לְרַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, שֶׁהוּא אִתְּכֶם. שֶׁשָּׁנִינוּ, שֶׁכָּל מָקוֹם שֶׁצַּדִּיק חַדֵּשׁ בּוֹ דִּבְרֵי תוֹרָה, כְּשֶׁהוּא בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם פּוֹקֵד אֶת אוֹתוֹ מָקוֹם וּבָא אֵלָיו, וְכָל שֵׁבֶן כְּשֶׁשְּׁרוּיִים בּוֹ צַדִּיקִים אֲחֵרִים לְחַדֵּשׁ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁאוֹמְרִים דִּבְרֵי תוֹרָה, כְּמוֹ זֶה שֶׁהָיָה בָּא רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר לִפְקֹד אֶת מְקוֹמוֹ וּמָצָא צַדִּיקִים אֵלּוּ מְחַדְּשִׁים דִּבְרֵי

וְאִתְחַדָּשׁ בְּמִלְקַדְמִין, הַהוּא מִלָּה דְּרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר קַמֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, יָאוּת מִלָּה דְּרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, דְּהָא לָא כְּתִיב לָכֵן הִנְנִי נוֹתֵן, אֶלָּא לָכֵן אֱמוֹר הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ. וְכִי מִלָּה דָּא הָוָה גְּנִיזָא מֵחַסִידָא דָּא תְּחוֹת יְדָךְ, וְלָא הֲוֵית אָמַר. זַכָּאָה חוּלָקָנָא, דְּזָכֵינָא לְמֶהֱוֵי בְּסַיְעְתָּא דְּטוּלָא קַדִּישָׁא הָכָא.

אוֹף הוּא פָּתַח וְאָמַר, מִשְּׁמֵיהּ דְּרִבִּי פִּנְחָס (קהלת ט) כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה וְגוֹ', כַּמָּה יָאוּת לֵיהּ לְבַר נָשׁ בְּעוֹד דְּבוּצִינָא דָּלִיק וְשַׁרְיָא עַל רֵישֵׁיהּ, לְאִשְׁתַּדְּלָא וּלְמֶעְבַּד רְעוּתָא דְּמָארֵיהּ. בְּגִין דְּהַהוּא נְהוֹרָא דְּבוּצִינָא, אִיהִי כ"ח דְּשַׁרְיָא עָלֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר יד) יִגְדַּל נָא כֹחַ יְיָ. כֹּחַ יְיָ, דָּא הוּא כֹחַ, דְּשַׁרְיָא עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, וְכֹל אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בִּרְעוּתָא דְּמָארֵיהוֹן. וְעַל דָּא תָּנֵינָן,

לשון הקודש

תּוֹרָה, וְהִתְחַדֵּשׁ בְּמִקְדָּם אוֹתוֹ דָּבָר שֶׁל רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, נָאֶה הַדָּבָר שֶׁל רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, שֶׁהֲרֵי לֹא כָתוּב לָכֵן הִנְנִי נוֹתֵן, אֶלָּא לָכֵן אֱמֹר הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ. וְכִי דָּבָר זֶה הָיָה גָּנוּז מֵחָסִיד זֶה תַּחַת יָדְךָ וְלֹא הָיִיתָ אוֹמֵר?! אַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ שֶׁזָּכִינוּ לִהְיוֹת בַּסְּיוּעַ שֶׁל הַצַּל הַקָּדוֹשׁ כָּאן.

גַּם הוּא פָּתַח וְאָמַר מִשְּׁמוֹ שֶׁל רַבִּי פִּנְחָס, (קהלת ט) כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה וְגוֹ' – כַּמָּה נָאֶה לוֹ לָאָדָם בְּעוֹד שֶׁהַנֵּר דּוֹלֵק וְשָׁרוּי עַל רֹאשׁוֹ לְהִשְׁתַּדֵּל וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן רִבּוֹנוֹ, מִשּׁוּם שֶׁאוֹתוֹ הַנֵּר הוּא כ"ח שֶׁשָּׁרוּי עָלָיו, וְלָכֵן כָּתוּב (במדבר יד) יִגְדַּל נָא כֹחַ יְיָ. כֹּחַ יְיָ, זֶהוּ כֹּחַ שֶׁשּׁוֹרֶה עַל רֹאשׁ הַצַּדִּיקִים וְכָל אוֹתָם שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בִּרְצוֹן רִבּוֹנָם. וְעַל זֶה

כָּל הָעוֹנָה אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל כֹּחוֹ.
(דְּא אִיהוּ כֹּחוֹ).

וְדָאי אִצְטְרִיךְ לְאִתְעָרָא כָּל שַׁיְיפּוּי בְּחֵילָא תַּקִּיף בְּגִין דִּבְאִתְעָרוּתָא תַּקִּיף דְּאִתְקַף, אִתְעַר הַהוּא כֹּחַ קַדִּישָׁא עִלָּאָה, וְאִסְתַּלָּק גּוֹ קֻדְשָׁא וְאִתְבַּר חֵילָא וְתוּקְפָּא דְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְעַל דָּא (דף ר"כ ע"ב) בְּכֹחֲךָ, אִצְטְרִיךְ לְמֶעְבַּד רְעוּתָא דְּמָארָךְ.

כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְגוֹ', בְּגִין דִּבְהַהוּא כֹּחַ אִית מַעֲשֶׂה, אִשְׁתַּדְּלוּתָא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּהַאי עָלְמָא דְּאִקְרֵי מַעֲשֶׂה, עָלְמָא דְּעוֹבָדָא, לְמִשְׁלַם סוֹפָא דְּמַחֲשָׁבָה. וְחֶשְׁבּוֹן, דָּא הוּא עָלְמָא, דְּתַלְיָא בְּדִבּוּרָא, דְּהָא חֶשְׁבּוֹן בְּדִבּוּרָא תַּלְיָא. וְעַל דָּא, כָּל גִּימַטְרִיאוֹת, וּתְקוּפִין, וְעִבּוּרִין דְּעָלְמָא, בְּסִיהֲרָא הֲווֹ. וְדַעַת, דָּא אִיהוּ רָזָא דְּשִׁית סִטְרִין, דְּתַלְיָין בְּמַחֲשָׁבָה, וְאִקְרוֹן עָלְמָא דְּהַהוּא מַחֲשָׁבָה. וְחָכְמָה, דְּכֻלָּא תַּלְיָא מִנֵּיהּ.

לשון הקודש

שָׁנִינוּ, כָּל הָעוֹנָה אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל כֹּחוֹ. (זֶהוּ כֹּחוֹ)

וַדַּאי צָרִיךְ לְעוֹרֵר כָּל אֵיבָרָיו בְּכֹחַ חָזָק, מִשּׁוּם שֶׁבְּהִתְעוֹרְרוּת חֲזָקָה שֶׁהִתְחַזֵּק, הִתְעוֹרֵר אוֹתוֹ כֹּחַ קָדוֹשׁ עֶלְיוֹן וְעָלָה לְתוֹךְ הַקֹּדֶשׁ, וְנִשְׁבַּר כֹּחַ וְחֹזֶק הַצַּד הָאַחֵר. וְלָכֵן בְּכֹחֲךָ, שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן רִבּוֹנְךָ.

כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְגוֹ', מִשּׁוּם שֶׁבְּאוֹתוֹ כֹּחַ יֵשׁ מַעֲשֶׂה הִשְׁתַּדְּלוּת לְהִשְׁתַּדֵּל בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא מַעֲשֶׂה, עוֹלַם הַמַּעֲשֶׂה, לְהַשְׁלִים סוֹף הַמַּחֲשָׁבָה. וְחֶשְׁבּוֹן – זֶהוּ עוֹלָם שֶׁתָּלוּי בַּדִּבּוּר, שֶׁהֲרֵי הַחֶשְׁבּוֹן בַּדִּבּוּר תָּלוּי. וְלָכֵן כָּל הַגִּימַטְרִיָּאוֹת וּתְקוּפוֹת הָעִבּוּרִים שֶׁל הָעוֹלָם הֵם בַּלְּבָנָה. וְדַעַת – זֶהוּ סוֹד שִׁשָּׁה צְדָדִים

וְכָל אִלֵּין כְּלִילָן בְּהַהוּא כֹּחַ, מַה דְּלָאו הָכִי בְּסִטְרָא דְּשִׁאוֹל, דַּרְגָּא דְּגֵיהִנָּם. דְּהָא כָּל בַּר נָשׁ דְּלָא אִשְׁתַּדַּל בְּהַאי כ"ח, בְּהַאי עָלְמָא, לְאַעְלָאָה בֵּיהּ, בְּמַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וָדַעַת וְחָכְמָה, סוֹפֵיהּ לְאַעְלָאָה בַּשְּׁאוֹל, דְּלֵית בֵּיהּ מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה. דְּהָא סִטְרָא אַחֲרָא, אַרַח שְׁאוֹל אִיהִי, דִּכְתִיב, (משלי ז) דַּרְכֵי שְׁאוֹל בֵּיתָהּ. מָאן דְּאִתְרַפֵּי מֵהַאי כ"ח קַדִּישָׁא, אַתְקַף בֵּיהּ סִטְרָא אַחֲרָא, דִּשְׁאוֹל בֵּיתָהּ.

אֲשֶׁר אַתָּה הוֹלֵךְ שָׁמָּה, וְכִי כָּל בְּנֵי עָלְמָא אָזְלֵי לִשְׁאוֹל. אִין. אֲבָל סַלְקִין מִיַּד, דִּכְתִיב, (שמואל א ב) מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל. בַּר אִינּוּן חַיָּבִין, דְּלָא הְרְהֲרוּ תְּשׁוּבָה לְעָלְמִין, דְּנַחְתִּין וְלָא סַלְקִין. וַאֲפִילּוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים נַחְתִּין תַּמָּן. אֲמַאי נַחְתִּין. בְּגִין דְּנַטְלִין כַּמָּה חַיָּבִין מִתַּמָּן, וְסַלְקִין לוֹן לְעֵילָּא. (וְתַמָּן עַבְדִּין לוֹן לְהַרְהֵר

לשון הקודש

שֶׁתְּלוּיִים בַּמַּחֲשָׁבָה, וְנִקְרָאִים עוֹלָם שֶׁל אוֹתָהּ מַחֲשָׁבָה. וְחָכְמָה – שֶׁהַכֹּל תָּלוּי מִמֶּנָּה. **וְכָל** אֵלּוּ כְּלוּלִים בְּאוֹתוֹ כֹּחַ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּצַד הַשְּׁאוֹל, דַּרְגַּת הַגֵּיהִנֹּם. שֶׁהֲרֵי כָּל אָדָם שֶׁלֹּא מִשְׁתַּדֵּל בְּכ"ח זֶה בָּעוֹלָם הַזֶּה לְהִכָּנֵם בּוֹ בְּמַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה, סוֹפוֹ לְהִכָּנֵם בַּשְּׁאוֹל, שֶׁאֵין בּוֹ מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן וְדַעַת וְחָכְמָה. שֶׁהֲרֵי הַצַּד הָאַחֵר הוּא דֶּרֶךְ שְׁאוֹל, שֶׁכָּתוּב (משלי ז) דַּרְכֵי שְׁאוֹל בֵּיתָהּ. מִי שֶׁיִּתְרַפֶּה מִכ"ח הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, מִתְחַזֵּק בּוֹ צַד הָאַחֵר, שֶׁשְּׁאוֹל בֵּיתָהּ.

אֲשֶׁר אַתָּה הֹלֵךְ שָׁמָּה. וְכִי כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם הוֹלְכִים לִשְׁאוֹל? כֵּן, אֲבָל עוֹלִים מִיָּד, שֶׁכָּתוּב (שמואל-א ב) מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל. פְּרָט לְאוֹתָם רְשָׁעִים שֶׁלֹּא הִרְהֲרוּ תְּשׁוּבָה לְעוֹלָמִים, שֶׁיּוֹרְדִים וְלֹא עוֹלִים. וַאֲפִלּוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים יוֹרְדִים לְשָׁם. לָמָּה יוֹרְדִים? מִשּׁוּם שֶׁלּוֹקְחִים כַּמָּה רְשָׁעִים מִשָּׁם, וּמַעֲלִים

בִּתְשׁוּבָה) וּמַאן אִינּוּן. אִינּוּן דְּהִרְהֲרוּ בִתְשׁוּבָה בְּהַאי עָלְמָא, וְלָא יָכִילוּ, וְאִסְתַּלָּקוּ מִן עָלְמָא. וְצַדִּיקַיָּיא נַחְתִּין בְּגִינֵיהוֹן דְּחַיָּיבִין גּוֹ שְׁאוֹל, וְנַטְלִין לוֹן, וְסַלְּקִין לוֹן מִן תַּמָּן.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כְּתִיב (קהלת ז) אַחַת לְאַחַת לִמְצֹא חֶשְׁבּוֹן. חֶשְׁבּוֹן דְּגִימַטְרִיאוֹת דְּקַיְימָן בְּסִיהֲרָא, בְּאָן דַּרְגָּא דִּילָהּ אִינּוּן. לָא אָתִיב לֵיהּ. אָמַר, שְׁמַעְנָא, וְלָא אִדְכַּרְנָא מִלָּה. קָם הַהוּא טוֹלָא, וּבָטַשׁ בְּעֵינוֹי דְּרִבִּי אַבָּא, נָפַל עַל אַנְפּוֹי מִגּוֹ דְּחִילוּ. עַד דְּהֲוָה נָפַל עַל אַנְפּוֹי, נָפַל קָרָא בְּפוּמֵיהּ, דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל שַׁעַר בַּת רַבִּים. וְאִלֵּין עַיְינִין דִּילָהּ, פַּרְפָּרָאוֹת לְגוֹ חָכְמָה עִלָּאָה, דְּאִתְמַשְׁכָא מִלְּעֵילָּא, וּמִגּוֹ חֶשְׁבּוֹן וּתְקוּפִין וְעִבּוּרִין אִתְמַלְיָין, וְאִתְעֲבִידוּ בְּרֵיכוֹת, דְּנַפְקוּ מִיָּמִין, לְכָל סִטְרִין, (נ״א אִינּוּן עַיְינִין) עַד דְּאִתְפָּקְדָן לְכָל חֶשְׁבָּן וְעִבּוּרִין

לשון הקודש

אוֹתָם לְמַעְלָה. (שָׁם גּוֹרְמִים לָהֶם לְהַרְהֵר בִּתְשׁוּבָה) וּמִי הֵם? אוֹתָם שֶׁהִרְהֲרוּ תְּשׁוּבָה בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא יָכְלוּ, וְהִסְתַּלְּקוּ מֵהָעוֹלָם. וְצַדִּיקִים יוֹרְדִים בִּגְלָל הָרְשָׁעִים לְתוֹךְ הַשְּׁאוֹל, וּלוֹקְחִים אוֹתָם, וּמַעֲלִים אוֹתָם מִשָּׁם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּתוּב (קהלת ז) אַחַת לְאַחַת לִמְצֹא חֶשְׁבּוֹן. חֶשְׁבּוֹן שֶׁל גִּימַטְרִיָּאוֹת שֶׁעוֹמְדִים בַּלְּבָנָה, בְּאֵיזוֹ דַּרְגָּה שֶׁלָּהּ הֵם? לֹא הֵשִׁיב לוֹ. אָמַר, שָׁמַעְתִּי וְלֹא נִזְכַּרְתִּי בַּדָּבָר. קָם אוֹתוֹ הַצֵּל וְהִכָּה בְּעֵינָיו שֶׁל רַבִּי אַבָּא. נָפַל עַל פָּנָיו מִתּוֹךְ פַּחַד. עַד שֶׁהָיָה נוֹפֵל עַל פָּנָיו, נָפַל פָּסוּק בְּפִיו, שֶׁכָּתוּב (שיר השירים ז) עֵינַיִךְ בְּרֵכוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן עַל שַׁעַר בַּת רַבִּים. וְאֵלּוּ הָעֵינַיִם שֶׁלָּהּ: פַּרְפְּרָאוֹת לְתוֹךְ חָכְמָה עֶלְיוֹנָה שֶׁנִּמְשֶׁכֶת מִלְּמַעְלָה, וּמִתּוֹךְ חֶשְׁבּוֹן וּתְקוּפוֹת וְעִבּוּרִים מִתְמַלְּאִים, וְנַעֲשׂוּ בְּרֵכוֹת,

דְּסִיהֲרָא בִּלְבַד (ס"א דִּלְבַר), וְכוֹכָבִין וּמַזָּלֵי לְמֶעְבַּד חֶשְׁבּוֹן, וְדָא אִיהוּ עַל שַׁעַר בַּת רַבִּים, דָּא אִיהִי סִיהֲרָא דִּלְבַר.

אָמַר רִבִּי אַבָּא לְרִבִּי יוֹסֵי, הַהוּא מַרְגְּלָא קַדִּישָׁא דְּהֲוָה תְּחוֹת יְדָךְ, מִגּוֹ סִיַּעְתָּא דַּחֲסִידָא קַדִּישָׁא דְּאִיהוּ גַּבָּן, כַּמָּה שַׁפִּיר אִיהוּ, וְאָהֲדַרְנָא בֵּיהּ. דְּהָא וַדַּאי לָא אִצְטְרִיךְ לְאַפָּקָא אִתְּתָא, לְמִשְׁרֵי בַּאֲתָר אַחֲרָא, עַד דְּבַעְלָהּ יַפְקֵד לָהּ וְיָהִיב לָהּ רְשׁוּ לְמֵהַךְ. וְאוֹדְעִין לְבַעְלָהּ בְּקַדְמִיתָא, וּמְפַיְּסִין לֵיהּ, דְּהוּא יַפְקֵד לָהּ, וְיָהִיב לָהּ רְשׁוּ לְמֵיהַךְ לְהַהוּא אֲתָר. כַּךְ קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא פָּיֵים לְמֹשֶׁה, וְעַד דְּיָהַב לֵיהּ רְשׁוּ, וְאָמַר לֵיהּ אִימָא אַנְתְּ, הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם, לְמִשְׁרֵי בְּנַוְוֹיהִי, וְעַד דְּיָהַב לָהּ רְשׁוּ לְמֵהַךְ תַּמָּן, לָא אַזְלַת.

לשון הקודש

שֶׁיָּצְאוּ מִיָּמָיו לְכָל הַצְּדָדִים, (אוֹתָן עֵינַיִם) עַד שֶׁנִּפְקְדוּ לְכָל חֶשְׁבּוֹן וְעִבּוּרֵי הַלְּבָנָה בִּלְבַד (שֶׁבַּחוּץ) וְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לַעֲשׂוֹת חֶשְׁבּוֹן, וְזֶהוּ שַׁעַר בַּת רַבִּים, זוֹהִי הַלְּבָנָה שֶׁבַּחוּץ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא לְרַבִּי יוֹסֵי, אוֹתָהּ מַרְגָּלִית קְדוֹשָׁה שֶׁהָיְתָה תַּחַת יָדְךָ, מִתּוֹךְ סִיּוּעַ שֶׁל הֶחָסִיד הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא אֶצְלֵנוּ, כַּמָּה יָפֶה הוּא, וְחָזַרְנוּ בּוֹ. שֶׁהֲרֵי וַדַּאי לֹא צָרִיךְ לְהוֹצִיא אִשָּׁה לְהַשְׂרוֹת בְּמָקוֹם אַחֵר, עַד שֶׁבַּעְלָהּ יְצַוֶּה וְיִתֵּן לָהּ רְשׁוּת לָלֶכֶת, וּמוֹדִיעִים לְבַעְלָהּ בַּהַתְחָלָה, וּמְפַיְּסִים אוֹתוֹ שֶׁהוּא יְצַוֶּה אוֹתָהּ וְיִתֵּן לָהּ רְשׁוּת לָלֶכֶת לְאוֹתוֹ מָקוֹם. כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא פִּיֵּס אֶת מֹשֶׁה, וְעַד שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת וְאָמַר לוֹ: אֱמֹר אַתָּה, הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִית שָׁלוֹם, לִשְׁרוֹת בְּתוֹכוֹ. וְעַד שֶׁנָּתַן לָהּ רְשׁוּת לָלֶכֶת לְשָׁם, לֹא הָלְכָה.

מְנָלָן. מִצַּדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם, דְּיָהִיב לָהּ רְשׁוּ, לְמִשְׁרֵי גּוֹ צַדִּיקֵי בְּהַאי עָלְמָא. וְיָתְבָא עִמְּהוֹן, כְּכַלָּה גּוֹ קִשׁוּטָהָא. וְצַדִּיקָא דְּעָלְמָא חָמֵי, וְחַדֵּי בְּהַאי. אֲבָל בֵּין דְּרוֹעֵי דְּבַעְלָהּ שְׁכִיבַת, וְאִתְהַדְּרַת לְמֶהֱוֵי בַּהֲדַיְיהוּ, וְתָבַת לְבַעְלָהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (אסתר ב) **בָּעֶרֶב הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה. בָּעֶרֶב הִיא בָאָה, לְגַבֵּי בַּעְלָהּ. וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה, לְגַבֵּי צַדִּיקַיָּא דְּעָלְמָא. וְכֹלָּא בִּרְשׁוּתָא דְּבַעְלָהּ.** (הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לז) וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן).

וּמֹשֶׁה כַּךְ אָמַר, הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי, כְּמָה דְּצַדִּיק דִּלְעֵילָּא נוֹתֵן, אוֹף אֲנָא הִנְנִי נוֹתֵן, מַתָּנָה לְמֶהֱדַר מַתָּנָה אִיהִי. וּבְגִין בְּרִית דָּא, רָוַח כְּהוּנָה עִלָּאָה. וְאִי לָא תֶּהֱא בַּהֲדֵיהּ, לָא אִתְקְשַׁר פִּנְחָס בְּדַרְגָּא דִּכְהוּנָה עִלָּאָה, דְּהָא בְּרִית דַּבְקָא אִיהוּ תָּדִיר בִּימִינָא עִלָּאָה. וִימִינָא עִלָּאָה דָּא, זַמִּין לְמִבְנֵי בֵּי מַקְדְּשָׁא, דְּאִיהוּ בְּרִית.

לשון הקודש

מִנַּיִן לָנוּ? מִצַּדִּיקוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁנָּתַן לָהּ רְשׁוּת לִשְׁרוֹת בְּתוֹךְ צַדִּיקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. וְיָשְׁבָה עִמָּם כְּמוֹ כַּלָּה בְּתוֹךְ הַקִּשּׁוּטִים שֶׁלָּהּ. וְצַדִּיק הָעוֹלָם רוֹאֶה וְשָׂמֵחַ בָּזֶה. אֲבָל בֵּין זְרוֹעוֹת בַּעְלָהּ שׁוֹכֶבֶת, וְחוֹזֶרֶת לִהְיוֹת אִתָּם, וְשָׁבָה לְבַעְלָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אסתר ב) בָּעֶרֶב הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה. בָּעֶרֶב הִיא בָאָה לְבַעְלָהּ, וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה לְצַדִּיקֵי הָעוֹלָם, וְהַכֹּל בִּרְשׁוּת בַּעְלָהּ. (זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים לז) וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן).

וּמֹשֶׁה כָּךְ אָמַר, הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי. כְּמוֹ שֶׁצַּדִּיק שֶׁלְּמַעְלָה נוֹתֵן, גַּם אֲנִי הִנְנִי נוֹתֵן, מַתָּנָה לְהַחֲזִיר מַתָּנָה הִיא, וּבִשְׁבִיל בְּרִית זוֹ הִרְוִיחַ כְּהֻנָּה עֶלְיוֹנָה. וְאִם לֹא תִּהְיֶה אִתּוֹ, לֹא

אָמַר רִבִּי אַבָּא, אִדְּכַּרְנָא מִלָּה חָדָא, דְּשָׁמַעְנָא מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּשָׁמַע מִשְׁמֵיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. יוֹמָא חַד, אָתָא לְקַמֵּיהּ חַד חַבְּים גּוֹי, אָמַר לֵיהּ סָבָא סָבָא, תְּלַת בַּעְיָין (דף רכ"א ע"א) **בָּעֵינָא לְמִתְבַּע מִנָּךְ. חַד, דְּאַתּוּן אַמְרִין דְּיִתְבְּנֵי לְכוּ בֵּי מַקְדְּשָׁא אַחֲרָא, וְהָא לָא הֲווֹ לְמִבְנֵי אֶלָּא תְּרֵי זִמְנִין, בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי, בַּיִת שְׁלִישִׁי** (ובַּיִת רְבִיעִי) **לָא תִּשְׁכַּח בְּאוֹרַיְיתָא, וְהָא מַה דְּהָוָה לֵיהּ לְמִבְנֵי, כְּבַר אִתְבְּנוּן, וּלְעוֹלָם לֵית בֵּיהּ יַתִּיר, דְּהָא תְּרֵי בָתֵּי יִשְׂרָאֵל קָרָא לוֹן קְרָא. וּכְתִיב,** (חגי ב) **גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן.**

וְתוּ, דְּאַתּוּן אַמְרִין, דְּאַתּוּן קְרֵבִין לְמַלְכָּא עִלָּאָה, יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר עַמִּין, מָאן דְּמִתְקְרִיב לְמַלְכָּא, אִיהוּ חַבְּרֵי (יַתִּיר) **תָּדִיר, בְּלָא צַעֲרָא, בְּלָא דְּחִילוּ, וּבְלָא**

לשון הקודש

יִתְקַשֵּׁר פִּנְחָס בְּדַרְגַּת כְּהֻנָּה עֶלְיוֹנָה, שֶׁהֲרֵי בְּרִית דְּבֵקָה תָּמִיד בִּימִין עֶלְיוֹן. וְיָמִין עֶלְיוֹן זֶה עָתִיד לִבְנוֹת בֵּית מִקְדָּשׁ, שֶׁהוּא בְּרִית.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, נִזְכַּרְתִּי בְּדָבָר אֶחָד שֶׁשָּׁמַעְתִּי מֵהַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁשָּׁמַע מִשְּׁמוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. יוֹם אֶחָד בָּא לְפָנָיו גּוֹי אֶחָד וְאָמַר לוֹ: זָקֵן זָקֵן, שָׁלֹשׁ בְּעָיוֹת אֲנִי רוֹצֶה לְתְבֹּעַ מִמְּךָ. אַחַת, שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים שֶׁיִּבָּנֶה לָכֶם בֵּית מִקְדָּשׁ אַחֵר, וַהֲרֵי לֹא הָיוּ לְהִבָּנוֹת אֶלָּא רַק פַּעֲמַיִם – בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי. בַּיִת שְׁלִישִׁי (ובַּיִת רְבִיעִי) לֹא תִמְצָא בַּתּוֹרָה, וַהֲרֵי מַה שֶּׁהָיָה לוֹ לְהִבָּנוֹת כְּבָר נִבְנוּ, וּלְעוֹלָם אֵין בּוֹ יוֹתֵר, שֶׁהֲרֵי שְׁנֵי בָתֵּי יִשְׂרָאֵל קָרָא לָהֶם הַפָּסוּק, וְכָתוּב (חגי ב) גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן.

וְעוֹד, שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים שֶׁאַתֶּם קְרוֹבִים לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן יוֹתֵר מִכָּל שְׁאָר הָעַמִּים. מִי שֶׁקָּרוֹב לַמֶּלֶךְ הוּא שָׁמֵחַ (יוֹתֵר) תָּמִיד, בְּלִי צַעַר, בְּלִי

דְּחִיקוּ. וְהָא אַתּוּן בְּצַעֲרָא וּבְדְחַקָּא וּבִיגוֹנָא תָּדִיר, יַתִּיר מִכָּל בְּנֵי עָלְמָא. וַאֲנָן לָא אִתְקְרִיב לָן צַעֲרָא וְדְחַקָּא וְיגוֹנָא כְּלָל. אֲנָן קְרִיבִין לְמַלְכָּא עִלָּאָה, וְאַתּוּן רְחִיקִין מִנֵּיהּ, וְעַל דָּא אִית לְכוּ צַעֲרָא וְדְחַקָּא וְיגוֹנָא, מַה דְּלָא אִית לָן.

וְתוּ, דְּאַתּוּן לָא אָכְלֵי נְבֵלָה וּטְרֵפָה, בְּגִין דִּתְהֲווֹן בְּרִיאִין, וְגוּפָא דִּלְכוֹן לְהֱווֵי בִּבְרִיאוּתָא. אֲנָן אָכְלֵינָן כָּל מַה דְּבָעֵינָן, וַאֲנָן תַּקִּיפִין בְּחֵילָא בִּבְרִיאוּתָא, וְכָל שַׁיְיפוֹן דִּילָן בְּקִיּוּמַיְיהוּ. וְאַתּוּן דְּלָא אַכְלִין, חַלָּשִׁין כֻּלְכוּ בְּמַרְעִין בִּישִׁין, וּבְתָבִירוּ יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר עַמִּין. עַמָּא דְּסָנֵי לְכוֹן אֱלָהֲכוֹן בְּכֹלָּא. סָבָא סָבָא, לָא תֵימָא לִי מִדִּי, דְּלָא אַשְׁמְעִינָךְ, וְלָא אָקַבֵּל מִנָּךְ. זָקִיף עֵינוֹי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְאַשְׁגַּח בֵּיהּ, וְאִתְעֲבִיד תִּלָּא דְּגַרְמֵי.

לשון הקודש

פַּחַד, בְּלִי דַּחַק, וַהֲרֵי אַתֶּם בְּצַעַר וּבְדַחַק וּבְיָגוֹן תָּמִיד יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְלָנוּ לֹא הִתְקָרֵב צַעַר וְדַחַק וְיָגוֹן כְּלָל. אָנוּ קְרוֹבִים לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, וְאַתֶּם רְחוֹקִים מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן יֵשׁ לָכֶם צַעַר וְדַחַק, אֵבֶל וְיָגוֹן, מַה שֶּׁאֵין לָנוּ.

וְעוֹד, שֶׁאַתֶּם לֹא אוֹכְלִים נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת כְּדֵי שֶׁתִּהְיוּ בְּרִיאִים וְגוּפְכֶם יִהְיֶה בִּבְרִיאוּת. אָנוּ אוֹכְלִים כָּל מַה שֶּׁרוֹצִים, וְאָנוּ חֲזָקִים בְּכֹחַ בִּבְרִיאוּת, וְכָל אֵיבָרֵינוּ בְּעָמְדָם. וְאַתֶּם שֶׁלֹּא אוֹכְלִים, חַלָּשִׁים כֻּלְּכֶם בֶּחָלָאִים רָעִים וּבְשֶׁבֶר יוֹתֵר מִכָּל שְׁאָר הָעַמִּים. עַם שֶׁשּׁוֹנֵא אֶתְכֶם אֱלֹהֵיכֶם בַּכֹּל. זָקֵן זָקֵן, אַל תֹּאמַר לִי דָּבָר, שֶׁלֹּא אֶשְׁמַע אוֹתְךָ וְלֹא אְקַבֵּל מִמְּךָ. הֵרִים רַבִּי אֶלְעָזָר עֵינָיו וְהִשְׁגִּיחַ בּוֹ, וְנַעֲשָׂה גַּל שֶׁל עֲצָמוֹת.

כֵּיוָן דְּנָח רוּגְזֵיהּ, אַהְדָּר רֵישֵׁיהּ וּבָכָה, וְאָמַר, (תהלים ח)
יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. כַּמָּה
תַּקִּיף חֵילָא דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא, תַּקִּיפָא בְּכָל אַרְעָא,
וְכַמָּה חֲבִיבִין מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא, דְּלֵית לָךְ מִלָּה זְעֵירָא
דְּלָא תִשְׁכַּח לָהּ בְּאוֹרַיְיתָא, וְלֵית מִלָּה זְעֵירָא דְּאַתְיָא
בְּאוֹרַיְיתָא, דְּלָא נַפְקַת מִפּוּמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
מִלִּין אִלֵּין דְּשָׁאַל הַהוּא רָשָׁע, אֲנָא שָׁאֲלְנָא יוֹמָא חַד
לְאֵלְיָהוּ, וְאָמַר דְּהָא בִּמְתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא, אִתְסְדָּרוּ
קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָכִי הוּא.

דְּכַד נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בָּעָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמֶעְבַּד לוֹן בְּאַרְעָא, כְּמַלְאָכִין קַדִּישִׁין לְעֵילָּא,
וּבָעָא לְמִבְנֵי לוֹן בֵּיתָא קַדִּישָׁא, וּלְנַחְתָּא לֵיהּ מִגּוֹ
שְׁמֵי רְקִיעִין, וּלְנַטְּעָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, נְצִיבָא קַדִּישָׁא,
כְּגַוְונָא דְּדִיוּקְנָא דִּלְעֵילָּא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות טו)
תְּבִיאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ. בְּאָן אֲתָר בְּמָכוֹן

לשון הקודש

כֵּיוָן שֶׁנָּח רָגְזוֹ, הֶחֱזִיר רֹאשׁוֹ וּבָכָה, וְאָמַר, (תהלים ח) ה' אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ. כַּמָּה חָזָק כֹּחַ הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, חָזָק בְּכָל הָאָרֶץ, וְכַמָּה חֲבִיבִים דִּבְרֵי הַתּוֹרָה, שֶׁאֵין לְךָ דָּבָר קָטָן שֶׁלֹּא תִמְצָא בַּתּוֹרָה, וְאֵין לְךָ דָּבָר קָטָן שֶׁבָּא בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא יָצָא מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. דִּבְרִים אֵלּוּ שֶׁשָּׁאַל אוֹתוֹ רָשָׁע, אֲנִי שָׁאַלְתִּי יוֹם אֶחָד אֶת אֵלִיָּהוּ, וְאָמַר שֶׁהֲרֵי בִּישִׁיבַת הָרָקִיעַ הִסְתַּדְּרוּ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְכָךְ זֶה:

שֶׁכְּשֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹתָם בָּאָרֶץ כְּמַלְאָכִים קְדוֹשִׁים שֶׁל מַעְלָה, וְרָצָה לִבְנוֹת לָהֶם בַּיִת קָדוֹשׁ וּלְהוֹרִידוֹ מִתּוֹךְ שְׁמֵי הָרְקִיעִים וְלִנְטֹעַ אֶת יִשְׂרָאֵל, נְצִיב קָדוֹשׁ, כְּמוֹ הַדְּמוּת שֶׁלְּמַעְלָה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות טו) תְּבִאֵמוֹ

לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ. בְּהַהוּא דְּפָעַלְתָּ אַנְתְּ יְיָ, וְלָא אַחֲרָא. מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ, דָּא בַּיִת רִאשׁוֹן. מִקְדָּשׁ יְיָ כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ, דָּא בַּיִת שֵׁנִי. וְתַרְוַוייהוּ, אוֹמָנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִינּוּן.

וּמִדְּאַרְגִּיזוּ קַמֵּיהּ בְּמַדְבְּרָא, מִיתוּ, וַאֲכָנָם לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִבְנַיְיהוּ בְּאַרְעָא.

(אוֹלִיפוּ עוּבָדַיהוֹן) וּבֵיתָא אִתְבְּנֵי עַל יְדָא דְּבַר נָשׁ, וּבְגִין כַּךְ לָא אִתְקַיָּים. וּשְׁלֹמֹה הָוָה יָדַע, דִּבְגִין דְּהַאי עוֹבָדָא דְּבַר נָשׁ לָא יִתְקַיָּים, וְעַל דָּא אָמַר, (תהלים קכז) אִם יְיָ לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בוֹ, דְּהָא לֵית לֵיהּ בֵּיהּ קַיּוּמָא. בְּיוֹמוֹי דְּעֶזְרָא, גָּרַם חַטָּאָה, וְאִצְטָרְכוּן אִינּוּן לְמִבְנֵי, וְלָא הָוָה בֵּיהּ קַיּוּמָא. וְעַד כְּעַן, בִּנְיָינָא קַדְמָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא הָוָה בְּעָלְמָא, וּלְזִמְנָא דְּאָתֵי כְּתִיב, (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְיָ, אִיהוּ וְלָא אַחֲרָא. וּבִנְיָינָא דָּא אֲנָן מְחַכָּאן, וְלָא בִּנְיָינָא דְּבַר נָשׁ, דְּלֵית בֵּיהּ קַיּוּמָא כְּלָל.

לשון הקודש

וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ. בְּאֵיזֶה מָקוֹם. בְּמָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ ה'. בְּאוֹתוֹ שֶׁפָּעַלְתָּ אַתָּה ה', וְלֹא אַחֵר. מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ ה' – זֶה בַּיִת רִאשׁוֹן. מִקְדָּשׁ ה' כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ – זֶה בַּיִת שֵׁנִי.

וּשְׁנֵיהֶם אֻמָּנוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֵם.

וּמִשֶּׁהִרְגִּיזוּ לְפָנָיו בַּמִּדְבָּר – מֵתוּ, וְהִכְנִיסָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵיהֶם לָאָרֶץ, (לְמִדּוּ מַעֲשֵׂיהֶם) וְהַבַּיִת נִבְנָה עַל יְדֵי אָדָם, וְלָכֵן לֹא עָמַד. וּשְׁלֹמֹה הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁמִּשּׁוּם שֶׁמַּעֲשֶׂה זֶה שֶׁל אָדָם לֹא יַעֲמֹד, וְעַל זֶה אָמַר, (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בוֹ, שֶׁהֲרֵי אֵין לוֹ בּוֹ עֲמִידָה. בִּימֵי עֶזְרָא גָּרַם הַחֵטְא, וְהִצְטָרְכוּ הֵם לִבְנוֹת, וְלֹא הָיְתָה בּוֹ עֲמִידָה. וְעַד עַכְשָׁו בִּנְיַן הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ

בַּיִת רִאשׁוֹן, וּבַיִת שֵׁנִי, יָחִית לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּחַדָּא מִלְּעֵילָּא. בַּיִת רִאשׁוֹן בְּאִתְכַּסְיָא, וּבַיִת שֵׁנִי בְּאִתְגַּלְיָא. הַהוּא בַּיִת לֶהֱוֵי בְּאִתְגַּלְיָא, דְּאִתְקְרֵי בַּיִת שֵׁנִי, דְּיִתְחַזֵּי לְכָל עָלְמָא אוּמָנוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. חֶדְוָה שְׁלִים, וּרְעוּתָא דִלְבָּא בְּכָל קְיוּמָא.

הַהוּא בַּיִת רִאשׁוֹן בְּאִתְכַּסְיָא, אִסְתַּלַּק לְעֵילָּא, עַל גַּבּוֹי דְּהַהוּא דְּאִתְגַּלְיָא. וְכָל עָלְמָא יֶחֱמוּן, עֲנָנֵי יְקָר דְּסָחֲרָן עַל גַּבֵּי דְּהַהוּא דְּאִתְגַּלְיָא, וּבְגוֹ דְּאִינּוּן עֲנָנִין, הֲוֵי בַּיִת רִאשׁוֹן, בְּעוֹבָדָא טְמִירָא, דְּסָלִיק עַד רוּם יְקָר שְׁמַיָּא, וּבְנָיָנָא דָּא אֲנָן מְחַכָּאן.

וְעַד כְּעַן, לָא הָוָה בְּעָלְמָא, דְּאַפִּילּוּ קַרְתָּא דִּירוּשָׁלַם לָא לִיהֱוֵי אוּמָנוּתָא דְּבַר נָשׁ, דְּהָא כְּתִיב, (זכריה ב) **וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְגוֹ'. אִי**

לשון הקודש

הוּא לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, וְלֶעָתִיד לָבֹא כָּתוּב (שם קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם ה'. הוּא וְלֹא אַחֵר. וּלְבִנְיָן זֶה אָנוּ מְחַכִּים, וְלֹא בִּנְיַן אָדָם, שֶׁאֵין לוֹ עֲמִידָה כְּלָל.

בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי יוֹרִיד אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּאֶחָד מִלְמַעְלָה. בַּיִת רִאשׁוֹן בְּכִסּוּי, וּבַיִת שֵׁנִי בְּגִלּוּי. אוֹתוֹ בַּיִת יִהְיֶה בְּגִלּוּי, שֶׁנִּקְרָא בַּיִת שֵׁנִי, שֶׁיֵּרָאֶה לְכָל הָעוֹלָם אֻמָּנוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, חֶדְוָה שְׁלֵמָה וּרְצוֹן הַלֵּב בְּכָל עֲמִידָה.

אוֹתוֹ בַּיִת רִאשׁוֹן בְּכִסּוּי עָלָה לְמַעְלָה, עַל גַּב אוֹתוֹ שֶׁבְּגִלּוּי. וְכָל הָעוֹלָם יִרְאוּ עֲנָנֵי כָּבוֹד שֶׁסּוֹבְבִים עַל גַּב אוֹתוֹ שֶׁבְּגִלּוּי. וּבְתוֹךְ אוֹתָם עֲנָנִים יִהְיֶה בַּיִת רִאשׁוֹן בְּמַעֲשֶׂה טָמִיר שֶׁעוֹלֶה עַד רוּם כְּבוֹד הַשָּׁמַיִם, וּלְבִנְיָן זֶה אָנוּ מְחַכִּים.

וְעַד עַכְשָׁו לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, שֶׁאֲפִלּוּ עִיר שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם לֹא תִּהְיֶה אֻמָּנוּת אָדָם, שֶׁהֲרֵי כָּתוּב

לְקַרְתָּא כְּתִיב הָכִי, כָּל שֶׁכֵּן בֵּיתָא, דְּאִיהוּ דְיוּרָא דִילֵיהּ. וְעוֹבָדָא דָא, הֲוֵי אִתְחֲזֵי לְמֶהֱוֵי בְּרֵישָׁא, כַּד נַפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְאִסְתִּלַּק עַד לְסוֹף יוֹמִין, בְּפוּרְקָנָא (דף רכ"א ע"ב) בַּתְרָאָה.

שְׁאֶלְתָּא אַחֲרָא, דְּוַדַּאי אֲנָן קְרֵבִין לְמַלְכָּא עִלָּאָה, יַתִּיר מִכָּל שְׁאַר עַמִּין. וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּיִשְׂרָאֵל עֲבַד לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָא דְכָל עָלְמָא. וְהָכִי אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׁאַר עַמִּין, כְּלִבָּא בֵּין שַׁיְיפִין, כְּמָה דְשַׁיְיפִין לָא יַכְלֵי לְמֵיקַם בְּעָלְמָא אֲפִילּוּ רִגְעָא חָדָא בְּלָא לִבָּא, הָכִי עַמִּין כֻּלְּהוּ, לָא יַכְלִין לְמֵיקַם בְּעָלְמָא, בְּלָא יִשְׂרָאֵל. וְאוֹף הָכִי יְרוּשְׁלֵם בְּגוֹ שְׁאַר אַרְעָאן, כְּלִבָּא בְגוֹ שַׁיְיפִין. וְעַל דָּא אִיהִי בְּאֶמְצָעִיתָא דְכוּלֵי עָלְמָא. כְּלִבָּא גּוֹ שַׁיְיפִין.

לשון הקודש

(זכריה ב) וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ נְאֻם ה' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְגוֹ'. אִם לְעִיר כָּתוּב כָּךְ – כָּל שֶׁכֵּן הַבַּיִת, שֶׁהוּא דִּיּוּר שֶׁלּוֹ. וּמַעֲשֶׂה זֶה הָרֵי רָאוּי לִהְיוֹת בָּרֹאשׁ כְּשֶׁיָּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְהִסְתַּלֵּק עַד לְסוֹף הַיָּמִים בַּגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה. **שְׁאֵלָה** אַחֶרֶת, שֶׁוַּדַּאי אָנוּ קְרוֹבִים לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן יוֹתֵר מִכָּל שְׁאָר הָעַמִּים – וַדַּאי כָּךְ זֶה, שֶׁיִּשְׂרָאֵל עָשָׂה אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֵב כָּל הָעוֹלָם. וְכָךְ הֵם יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׁאָר הָעַמִּים, כְּמוֹ לֵב בֵּין הָאֵיבָרִים. כְּמוֹ שֶׁהָאֵיבָרִים לֹא יְכוֹלִים לַעֲמֹד בָּעוֹלָם אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד בְּלִי לֵב, כָּךְ הָעַמִּים כֻּלָּם לֹא יְכוֹלִים לַעֲמֹד בָּעוֹלָם בְּלִי יִשְׂרָאֵל. וְכָךְ גַּם יְרוּשָׁלַיִם בְּתוֹךְ שְׁאָר הָאֲרָצוֹת כְּמוֹ לֵב בְּתוֹךְ הָאֵיבָרִים, וְעַל כָּךְ הִיא בְּאֶמְצַע כָּל הָעוֹלָם, כְּמוֹ לֵב בְּתוֹךְ הָאֵיבָרִים.

וְיִשְׂרָאֵל מִתְנַהֲגִין גּוֹ שְׁאַר עַמִּין, כְּגַוְונָא דִלְבָּא גּוֹ שַׁיְיפִין. לִבָּא אִיהִי רָכִיךְ וְחָלָשׁ, וְאִיהוּ קִיּוּמָא דְכָל שַׁיְיפִין, לָא יָדַע מִצַּעֲרָא וְעָקָא וְיגוֹנָא כְּלָל אֶלָּא לִבָּא, דְּבֵיהּ קִיּוּמָא, דְּבֵיהּ סוֹכְלְתָנוּ, שְׁאַר שַׁיְיפִין לָא אִתְקְרִיב בְּהוּ כְלָל, דְּהָא לֵית בְּהוּ קִיּוּמָא, וְלָא יַדְעִין מִדִּי. כָּל שְׁאַר שַׁיְיפִין לָא קְרִיבִין לְמַלְבָּא, דְּאִיהוּ חָכְמְתָא וְסוֹכְלְתָנוּ, דְּשַׁרְיָא בְּמוֹחָא, אֶלָּא לִבָּא. וּשְׁאַר שַׁיְיפִין, רְחִיקִין מִנֵּיהּ, וְלָא יַדְעִין מִנֵּיהּ כְּלָל. כַּךְ יִשְׂרָאֵל, לְמַלְבָּא קַדִּישָׁא קְרִיבִין, וּשְׁאַר עַמִּין רְחִיקִין מִנֵּיהּ.

שְׁאֵלְתָּא אַחֲרָא, דְּיִשְׂרָאֵל לָא אָכְלֵי נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת, וְטִנּוּפָא וְלִכְלוּכָא דִשְׁקָצִים וּרְמָשִׂים בִּשְׁאַר עַמִּין, הָכִי הוּא, דְּהָא לִבָּא דְאִיהוּ רָכִיךְ וְחָלַשׁ, וּמַלְבָּא וְקִיּוּמָא דְכָל שְׁאַר שַׁיְיפִין, לָא נָטִיל לְמִזּוֹנֵיהּ, אֶלָּא בְּרִירוּ וְצָחוּתָא דְכָל דָּמָא, וּמְזוֹנֵיהּ נָקִי וּבְרִירָא, וְאִיהוּ

לשון הקודש

וְיִשְׂרָאֵל מִתְנַהֲגִים בְּתוֹךְ שְׁאָר הָעַמִּים כְּמוֹ הַלֵּב בְּתוֹךְ הָאֵיבָרִים. הַלֵּב הוּא רַךְ וְחַלָּשׁ, וְהוּא קְיוּם כָּל הָאֵיבָרִים. לֹא יוֹדֵעַ מִצַּעַר וְצָרָה וְיָגוֹן כְּלָל, רַק הַלֵּב, שֶׁבּוֹ הַקְּיוּם, שֶׁבּוֹ הַשֵּׂכֶל. שְׁאָר הָאֵיבָרִים לֹא הִתְקָרֵב בָּהֶם כְּלָל, שֶׁהֲרֵי אֵין בָּהֶם קְיוּם וְלֹא יוֹדְעִים דָּבָר. כָּל שְׁאָר הָאֵיבָרִים לֹא קְרוֹבִים לַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא חָכְמָה וְשֵׂכֶל, שֶׁשָּׁרוּי בַּמֹּחַ, אֶלָּא רַק הַלֵּב. וּשְׁאָר הָאֵיבָרִים רְחוֹקִים מִמֶּנּוּ וְלֹא יוֹדְעִים כְּלָל. כָּךְ יִשְׂרָאֵל קְרוֹבִים לַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, וּשְׁאָר הָעַמִּים רְחוֹקִים מִמֶּנּוּ.

שְׁאֵלָה אַחֶרֶת, שֶׁיִּשְׂרָאֵל לֹא אוֹכְלִים נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת וְטִנּוּף וְלִכְלוּךְ וּשְׁקָצִים וּרְמָשִׂים בִּשְׁאָר הָעַמִּים – כָּךְ הוּא, שֶׁהַלֵּב הוּא רַךְ וְחַלָּשׁ, וּמֶלֶךְ עַצְמִיּוּת כָּל שְׁאָר הָאֵיבָרִים. לֹא לוֹקֵחַ לְמִזּוֹנוֹ, רַק בֵּרוּר וְצַחוּת כָּל הַדָּם,

רָכִיךְ וְחָלִישׁ מִכֹּלָּא, וּשְׁאַר פִּסּוֹלֶת אֲנָח לְכָל שַׁיְיפִין, וְכָל שְׁאַר שַׁיְיפִין לָא מַשְׁגִּחִין בְּהַאי, אֶלָּא כָּל פִּסּוֹלֶת וּבִישׁ דְּכֹלָּא נַטְלִין, וְאִינּוּן בִּתְקִיפוּ כְּמָה דְּאִתְחֲזֵי לוֹן. וְעַל דָּא בְּכָל שְׁאַר שַׁיְיפִין אִית אֲבַעְבּוּעִין, שְׁאֵת אוֹ סַפַּחַת, סְגִירוּ דְצָרַעַת. לְלִבָּא, לָאו מִכָּל חֲנֵי כְּלוּם, אֶלָּא אִיהוּ נָקֵי בְּרִירָא מִכֹּלָּא, לֵית בֵּיהּ מוּמָא כְּלָל. כַּךְ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל לֵיהּ לְיִשְׂרָאֵל דְּאִיהוּ נָקֵי וּבְרִירוּ דְּלֵית בֵּיהּ מוּמָא עַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ד) כְּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ. אָתָא רִבִּי יוֹסֵי, נָשִׁיק יְדוֹי, אָמַר, אִילּוּ לָא אֲתֵינָא לְעָלְמָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא, דַּיִּי.

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֻּכֶּה וְגוֹ'. (במדבר כב) אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַאי קְרָא הָכִי הָוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב, וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֻכָּה פִּנְחָס, וְלֹא הַמֻּכֶּה אֲשֶׁר הֻכָּה, לָא נֶאֱמַר אֶלָּא בְּאַרְח סָתִים.

לשון הקודש

וּמְזוֹנוֹ נָקִי וּבָרוּר, וְהוּא רַךְ וְחַלָּשׁ מֵהַכֹּל, וּשְׁאָר הַפְּסֹלֶת מַנִּיחַ לְכָל הָאֵיבָרִים, וְכָל שְׁאָר הָאֵיבָרִים לֹא מַשְׁגִּיחִים בָּזֶה, אֶלָּא כָּל פְּסֹלֶת וְרַע שֶׁל הַכֹּל לוֹקְחִים, וְהֵם בְּחֹזֶק כְּמוֹ שֶׁרָאוּי לָהֶם.

וְעַל זֶה בְּכָל שְׁאָר הָאֵיבָרִים יֵשׁ אֲבַעְבּוּעוֹת, שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת, סְגִירוּת הַצָּרַעַת. לַלֵּב אֵין כְּלוּם מִכָּל אֵלֶּה, אֶלָּא הוּא נָקִי וּבָרוּר מֵהַכֹּל, אֵין בּוֹ מוּם כְּלָל. כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָקַח אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא נָקִי וּבָרוּר שֶׁאֵין בּוֹ מוּם, וְעָלָיו כָּתוּב (שיר השירים ד) כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ. בָּא רַבִּי יוֹסֵי, נָשַׁק יָדוֹ וְאָמַר, אִלּוּ לֹא בָאתִי לָעוֹלָם רַק בִּדֵי לִשְׁמֹעַ אֶת זֶה – דַּי לִי.

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמֻּכֶּה וְגוֹ'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פָּסוּק זֶה הָיָה צָרִיךְ לְהִכָּתֵב: וְשֵׁם אִישׁ

אֶלָּא הָכִי אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר (נ"א רִבִּי שִׁמְעוֹן), כֵּיוָן דְּסַלְקִיהּ קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא לְפִנְחָס לְכַהֲנָא רַבָּא, לָא בָּעָא לְאַדְכָּרָא לֵיהּ לְפִנְחָס בְּקַטְלָנוּתָא דְּבַר נָשׁ. דְּהָא לָא אִתְחֲזֵי לְכַהֲנָא רַבָּא. עַד לָא סַלְקִיהּ לְכַהֲנָא רַבָּא, אַדְכַּר לֵיהּ, וְאָמַר וַיַּרְא פִּנְחָס וַיִּקַּח רֹמַח וְגוֹ', וַיִּדְקוֹר אֶת שְׁנֵיהֶם וְגוֹ'. כֵּיוָן דְּסַלְקִיהּ לְכַהֲנָא רַבָּא לָא אַדְכַּר שְׁמֵיהּ בְּקַטְלָנוּתָא, דְּלָא אִתְחֲזֵי לֵיהּ, וְחָם עָלֵיהּ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַהֲנָא רַבָּא לָא אִתְחֲזֵי לְאַדְכָּרָא בְּקַטְלָנוּתָא. וְשָׁם הָאִשָּׁה הַמּוּכָּה, אוֹף הָכִי.

רִבִּי שִׁמְעוֹן הָוָה אָזִיל מִקַּפּוֹטְקִיָּא לְלוּד, וְרִבִּי יְהוּדָה אָזִיל עִמֵּיהּ, עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי פָּגַע בְּהוּ רִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, וּתְרֵין גּוּבְרִין טוֹעֲנִין אֲבַתְּרֵיהּ. שָׁכִיךְ חֲמָרֵיהּ דְּרִבִּי פִּנְחָס. טָעִינוּ לֵיהּ, וְלָא אָזִיל. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, שְׁבִיקוּ לֵיהּ, דְּהָא רֵיחָא דְּאַנְפִּין חַדְתִּין קָא אָתֵי, אוֹ

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִכָּה פִּנְחָס, וְלֹא הַמָּכָּה אֲשֶׁר הֻכָּה. לֹא נֶאֱמַר אֶלָּא בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר.

אֶלָּא כָּךְ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר (רִבִּי שִׁמְעוֹן), כֵּיוָן שֶׁהֶעֱלָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת פִּנְחָס לִכְהֻנָּה גְּדוֹלָה, לֹא רָצָה לְהַזְכִּיר לְפִנְחָס אֶת הֶרֶג הָאָדָם, שֶׁהָרַי לֹא רָאוּי לְכֹהֵן גָּדוֹל. טֶרֶם הֶעֱלָהוּ לִכְהֻנָּה גְּדוֹלָה הִזְכִּיר לוֹ, וְאָמַר, וַיַּרְא פִּינְחָס [וְגוֹ'] וַיִּקַּח רֹמַח וְגוֹ', וַיִּדְקֹר אֶת שְׁנֵיהֶם וְגוֹ'. כֵּיוָן שֶׁהֶעֱלָהוּ לִכְהֻנָּה גְּדוֹלָה, לֹא הִזְכִּיר שְׁמוֹ בַּהֶרֶג, שֶׁלֹּא רָאוּי לוֹ, וְחָס עָלָיו כְּבוֹד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁכֹּהֵן גָּדוֹל לֹא רָאוּי לְהַזְכִּיר בְּהֶרֶג. וְשָׁם הָאִשָּׁה הַמֻּכָּה, גַּם כָּךְ.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ מִקַּפּוֹטְקִיָּא לְלוֹד, וְרַבִּי יְהוּדָה הָלַךְ עִמּוֹ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, פָּגַע בָּהֶם רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר, וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים מְחַמְּרִים אַחֲרָיו. עָמַד חֲמוֹרוֹ שֶׁל רַבִּי פִּנְחָס. טָעֲנוּ אוֹתוֹ, וְלֹא הָלַךְ. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, הַשְׁאִירוּ אוֹתוֹ, שֶׁהֲרֵי רֵיחַ שֶׁל פָּנִים חֲדָשׁוֹת

נִפָּא אִתְעֲבִיד לָן הַשְׁתָּא. עַד דְּאִינּוּן תַּמָּן, נָפַק רִבִּי שִׁמְעוֹן מִבָּתַּר חַד טִנָּרָא. נָטַל חֲמָרָא וְאָזִיל, אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, וְלָא אֲמָרִית לְכוּ, דְּהָא רֵיחָא דְאַנְפִּין חַדְתִּין קָא אָתֵי.

נָחַת וְנָפִיק לֵיהּ רִבִּי פִּנְחָס, וּבָכָה, אָמַר לֵיהּ, חֲמִינָא בְּחֶלְמִי, דְּאַתְיָא שְׁכִינְתָּא לְגַבִּי, וְיָהֲבַת לִי נְבִזְבְּזָן רַבְרְבָן, וְחַדִּינָא בָּהּ. הַשְׁתָּא כְּמָה דַּחֲמִינָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מִקָּל פַּרְסֵי דַּחֲמָרָךְ, יְדַעְנָא דְאַנְתְּ הוּא. הַשְׁתָּא חֶדְוָה שְׁלִים. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, נֵתִיב בְּדוּכְּ חַד, דְּמִלֵּי דְאוֹרַיְיתָא אִצְטְרִיכְּ צָחוּתָא. אַשְׁכָּחוּ עֵינָא דְמַיָּא, וְאִילָנָא, יָתְבוּ.

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, מִסְתַּכֵּל הֲוֵינָא דְּהָא לִתְחַיִּית הַמֵּתִים, בְּאָרְחָא אַחֲרָא יַעְבִּיד לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיכְּ הוּא, וּמַה דְּהֶדְוָה הַשְׁתָּא קַדְמָאָה, לִיהֱוֵי כְּדֵין בַּתְרָאָה. מְנָלָן. מֵאִינּוּן עֲצָמוֹת, הַנְחוּ גַּרְמִין דְּאַחֲיָא

לשון הקודש

הֵרִיחַ, אוֹ שֶׁגַּם יֵעָשֶׂה לָנוּ כָּאן. עַד שֶׁהֵם שָׁם, פַּרְסוֹת חֲמוֹרְךָ יָדַעְתִּי שֶׁזֶּה אַתָּה. כָּעֵת חֶדְוָה שְׁלֵמָה. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, נֵשֵׁב בְּמָקוֹם אֶחָד, שֶׁדִּבְרֵי הַתּוֹרָה צְרִיכִים צַחוּת. מָצְאוּ מַעְיָן מַיִם וְעֵץ, וְיָשְׁבוּ.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, מִסְתַּכֵּל הָיִיתִי שֶׁזֶּה לִתְחִיַּת הַמֵּתִים בְּדֶרֶךְ אַחֵר יַעֲשֶׂה לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמַה שֶּׁהָיָה בְּעֵת רִאשׁוֹן, יִהְיֶה אָז אַחֲרוֹן. מִנַּיִן לָנוּ? מֵאוֹתָן עֲצָמוֹת, אוֹתָן

לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדֵי יְחֶזְקֵאל, דִּכְתִיב, (יחזקאל לז) **וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר כְּתִיב** (דף רכ"ב ע"א) **וָרָאִיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּידִים וּבָשָׂר עָלָה וְגוֹ'. וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְמָעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם. דְּהָא מַה דְּאַפְּשִׁיט בְּקַדְמִיתָא, לְיהֱוֵי בַּתְרָאָה. בְּקַדְמִיתָא** (אַפְּשִׁיט מֵרוּחָא, וּלְבָתַר) **עוֹר, וּלְבָתַר בָּשָׂר, בְּקַדְמִיתָא אַפְּשִׁיט מֵרוּחָא, וּלְבָתַר עוֹר, וּלְבָתַר בָּשָׂר, וּלְבָתַר עֲצָמוֹת.**

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּדָא אַקְשָׁן קַדְמָאֵי, אֲבָל גַּרְמִין אִלֵּין דְּאַחֲיָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נִפִּין וְאָתְיִין מִשְׁנֵיָין, עֲבַד בְּהוּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא חֲזֵי מַה כְּתִיב, (איוב י) **זְכָר נָא כִּי כַחוֹמֶר עֲשִׂיתָנִי וְאֶל עָפָר תְּשִׁיבֵנִי. מַה כְּתִיב בַּתְרֵיהּ, הֲלֹא כֶּחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי, עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּשׂוֹכְכֵנִי. זַמִּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְבָתַר**

לשון הקודש

עֲצָמוֹת שֶׁהֶחֱיָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי יְחֶזְקֵאל, שֶׁכָּתוּב (יחזקאל לז) וַתִּקְרְבוּ הָעֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל עַצְמוֹ – בַּהַתְחָלָה, וְאַחַר כָּךְ כָּתוּב, וָרָאִיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּידִים וּבָשָׂר עָלָה וְגוֹ'. וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְמָעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם – שֶׁהָרֵי מַה שֶּׁהִפְשִׁיט בַּתְּחִלָּה, יִהְיֶה אַחֲרוֹן. בַּתְּחִלָּה (הִפְשִׁיט מִרוּחַ, וְאַחַר כָּךְ) עוֹר, וְאַחַר כָּךְ בָּשָׂר. בַּתְּחִלָּה הִפְשִׁיט מֵרוּחַ, וְאַחַר כָּךְ עוֹר, וְאַחַר כָּךְ בָּשָׂר, וְאַחַר כָּךְ עֲצָמוֹת.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בָּזֶה הִתְקַשּׁוּ הָאַחֲרוֹנִים, אֲבָל עֲצָמוֹת אֵלֶּה שֶׁהֶחֱיָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, נִפִּים וְאוֹתוֹת מְשֻׁנִּים עָשָׂה בָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. בֹּא וּרְאֵה מַה כָּתוּב, (איוב י) זְכָר נָא כִּי כַחֹמֶר עֲשִׂיתָנִי וְאֶל עָפָר תְּשִׁיבֵנִי. מַה כָּתוּב אַחֲרָיו? הֲלֹא כֶּחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי. עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת

דְּיִתְבְּלֵי בַּר נָשׁ בְּעַפְרָא, וּמָטֵי זִמְנָא דְּתְחַיֵּית הַמֵּתִים, דְּהַהוּא גַּרְמָא דְּיִשְׁתְּאַר לְמֶעְבַּד לֵיהּ כְּעִסָּה דָּא, וְכַגְּבִינָה דְּחָלָב, וּנְבִיעַ כְּחָלָב, דְּהוּא נְבִיעוּ נָקֵי מְצוּחְצָח בְּצָחוּתָא הַהוּא גַּרְמָא כַּד יִתְעָרַב הַהוּא גַּרְמָא וְיִתְמְחֵי כְּחָלָבָא, וּלְבָתַר יַקְפִּיא לֵיהּ, וְיִתְצַיַּיר בְּצִיּוּרָא כַּגְּבִינָה בְּקִפְּיאוּתָא, וּלְבָתַר יִתְמְשַׁךְ עָלֵיהּ עוֹר וּבָשָׂר וַעֲצָמוֹת וְגִידִים.

חָדָא הוּא דִּכְתִיב הֲלֹא כֶּחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי. הִתַּכְתָּנִי לָא כְתִיב, אֶלָּא תַּתִּיכֵנִי. הִקְפִּיתָנִי לָא כְתִיב, אֶלָּא תַּקְפִּיאֵנִי. הִלְבַּשְׁתָּנִי לָא כְתִיב, אֶלָּא תַּלְבִּישֵׁנִי. סוֹכְכְתָּנִי לָא כְתִיב, אֶלָּא תְּסוֹכְכֵנִי. כֻּלְּהוּ לְבָתַר זִמְנָא מַשְׁמַע.

וּלְבָתַר מַה כְּתִיב, חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי, דָּא רוּחָא דְּחַיֵּי. (ס"א וְאִי תֵּימָא) עָשִׂיתָ עִמָּדִי כְּתִיב,

לשון הקודש

וְגִידִים תְּשֻׂכְּכֵנִי. עָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְאַחַר שֶׁיִּבָּלֶה הָאָדָם בֶּעָפָר וְיִגִּיעַ זְמַן שֶׁל תְּחִיַּת הַמֵּתִים, שֶׁאוֹתָהּ עֶצֶם שֶׁתִּשָּׁאֵר, לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ כְּמוֹ עִסָּה זוֹ, וּכְמוֹ גְּבִינָה שֶׁל חָלָב וּנְבִיעַת הֶחָלָב, שֶׁאוֹתָהּ נְבִיעָה נְקִיָּה וּמְצֻחְצַחַת בְּצַחוּת אוֹתָהּ עֶצֶם. תִּתְעָרֵב אוֹתָהּ הָעֶצֶם וְתִתְמָחֶה כְּמוֹ חָלָב, וְאַחַר כָּךְ יַקְפִּיא אוֹתָהּ, וְתִצְטַיֵּיר בְּצִיּוּר כְּמוֹ גְּבִינָה בְּקִפָּאוֹן, וְאַחַר כָּךְ יִמָּשֵׁךְ עָלֶיהָ עוֹר וּבָשָׂר וַעֲצָמוֹת וְגִידִים.

זֶהוּ שֶׁכָּתוּב הֲלֹא כֶּחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי. הִתַּכְתַּנִי לֹא כָתוּב, אֶלָּא תַּתִּיכֵנִי. הִקְפִּיתַנִי לֹא כָתוּב, אֶלָּא תַּקְפִּיאֵנִי. הִלְבַּשְׁתַּנִי לֹא כָתוּב, אֶלָּא תַּלְבִּישֵׁנִי. סוֹכְכְתַּנִי לֹא כָתוּב, אֶלָּא תְּסוֹכְכֵנִי. כֻּלָּם מַשְׁמָע שֶׁלְּאַחַר זְמַן.

וְאַחַר כָּךְ מַה כָּתוּב? חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי – זוֹ רוּחַ הַחַיִּים. (וְאִם תֹּאמַר), הֲרֵי כָּתוּב עָשִׂיתָ

וְלָא כְתִיב תַּעֲשֶׂה. אֶלָּא הָכִי אָמַר, חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי. בְּהַהוּא עָלְמָא שָׂדִית בִּי רוּחָא דְחַיִּים, אֲבָל וּפְקוּדָתְךָ, דְּמַטְרוֹנִיתָא דְמַלְכָּא, שָׁמְרָה רוּחִי, אִיהִי נַטְרַת לְרוּחִי, בְּהַהוּא עָלְמָא. מַאי וּפְקוּדָתְךָ, דְּאַתְּ זַמִּין לְפַקְדָּא לָהּ בְּקַדְמִיתָא.

(שָׁמְרָה רוּחִי) וְרָזָא דְמִלָּה דָּא, כָּל נַפְשִׁין דְּצַדִּיקַיָּא, גְּנִיזִין וּטְמִירִין תְּחוֹת כָּרְסְיָיא דְמַלְכָּא, וְאִיהִי נַטְרָא לוֹן, לְאָתְבָא לוֹן לְדוּכְתַּיְיהוּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב וּפְקוּדָתְךָ שָׁמְרָה רוּחִי. מַאי וּפְקוּדָתְךָ. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים קט) פְּקֻדָּתוֹ יִקַּח אַחֵר. פְּקוּדָתְךָ, דָּא מַטְרוֹנִיתָא דְמַלְכָּא, דְּכָל רוּחִין אִינּוּן פְּקִדוֹנִין בִּידָהָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים לא) בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי וְגוֹ', וְאִיהִי נַטְרָא לוֹן, בְּגִין דָּא שָׁמְרָה רוּחִי, וְאִיהִי נַטְרַת לָהּ.

לשון הקודש

עִמָּדִי, וְלֹא כָתוּב תַּעֲשֶׂה! אֶלָּא כָּךְ אָמַר, חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי. בְּאוֹתוֹ עוֹלָם זָרַקְתָּ בִּי רוּחַ חַיִּים, אֲבָל וּפְקֻדָּתְךָ – שֶׁמַּלְכַּת הַמֶּלֶךְ – שָׁמְרָה רוּחִי, הִיא שָׁמְרָה אֶת רוּחִי בְּאוֹתוֹ עוֹלָם. מַה זֶּה וּפְקֻדָּתְךָ? שֶׁאַתָּה עָתִיד לִפְקֹד אוֹתָהּ בַּתְּחִלָּה.

(שָׁמְרָה רוּחִי) וְסוֹד דָּבָר זֶה – כָּל נַפְשׁוֹת הַצַּדִּיקִים גְּנוּזוֹת וּטְמִירוֹת תַּחַת כִּסֵּא הַמֶּלֶךְ, וְהִיא שׁוֹמֶרֶת אוֹתָם לַהֲשִׁיבָן לִמְקוֹמוֹתֵיהֶן. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וּפְקֻדָּתְךָ שָׁמְרָה רוּחִי. מַה זֶּה וּפְקֻדָּתְךָ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קט) פְּקֻדָּתוֹ יִקַּח אַחֵר. פְּקֻדָּתְךָ – זוֹהִי מַלְכַּת הַמֶּלֶךְ, שֶׁכָּל הָרוּחוֹת הֵם פְּקִדּוֹנוֹת בְּיָדֶיהָ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם לא) בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי וְגוֹ', וְהִיא שׁוֹמֶרֶת אוֹתָם, בִּגְלַל זֶה שָׁמְרָה רוּחִי, וְהִיא שׁוֹמֶרֶת אוֹתָהּ.

כְּגַוְונָא דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים פו) **שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי. שָׁמְרָה: דָּא מַטְרוֹנִיתָא דְּמַלְכָּא. דְּאִיהִי נַטְרָא נַפְשִׁי, בְּגִין כִּי חָסִיד אֲנִי. וּבְכָל אֲתָר דִּכְתִיב סְתָם, דָּא מַטְרוֹנִיתָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (שמות כד) **וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה.** (שמות טו) **וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ.**

בָּכָה רִבִּי פִּנְחָס, וְאָמַר, וְלָאו אֲמָרִית לָךְ דְּשָׁכִינְתָּא יָהֲבַת לִי נִבְזְבְּזָן וּמַתְּנָן, וַהֲאָה חוֹלָקִי דְּזָכֵינָא לְמֵחֱמֵי לָךְ, וְשָׁמַעְנָא דָּא. אָמַר לֵיהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא, תִּינַח הַהוּא גַּרְמָא, שְׁאַר גַּרְמִין דְּיִשְׁתַּכְחוּן מַה יִתְעֲבִיד מִנְּהוֹן. אָמַר לֵיהּ, כְּלְהוּ יִתְכְּלִילוּ בְּהַהוּא נְבִיעוּ דְּהַאי גַּרְמָא, וְיִתְכְּלִילוּ בַּהֲדֵיהּ, וְיִתְעֲבִיד כֻּלָּא עֻפָּה חָדָא, וְתַמָּן יִתְצַיֵּיר צִיּוּרָא, כְּמָה דְּאִתְּמַר. הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (ישעיה נח) **וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ. מַאי יַחֲלִיץ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (הושע ה) **חָלַץ מֵהֶם. כְּלְהוּ יִתְעַבְּרוּן

לשון הקודש

כְּמוֹ זֶה אָמַר דָּוִד, (שם פו) שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי. שָׁמְרָה – זוֹ מַלְכַּת הַמֶּלֶךְ, שֶׁהִיא שָׁמְרָה נַפְשִׁי, בִּגְלַל כִּי חָסִיד אָנִי. וּבְכָל מָקוֹם שֶׁכָּתוּב סְתָם – זוֹ הַמַּלְכָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, (שמות טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ.

בָּכָה רַבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, וְלֹא אָמַרְתִּי לְךָ שֶׁהַשְּׁכִינָה נָתְנָה לִי אוֹצָרוֹת וּמַתָּנוֹת?! אַשְׁרַי חֶלְקִי שֶׁזָּכִיתִי לִרְאוֹתְךָ וְשָׁמַעְתִּי אֶת זֶה. אָמַר לוֹ, בְּאוֹתוֹ זְמַן מֵילָא אוֹתָהּ עֻצֶּם, מַה יַּעֲשֶׂה מִשְּׁאָר הָעֲצָמוֹת שֶׁיִּמָּצְאוּ? אָמַר לוֹ, כֻּלָּן יִכָּלְלוּ בְּאוֹתָהּ נְבִיעָה שֶׁל עֻצֶּם זוֹ, וְיִכָּלְלוּ יַחַד אַתָּה, וְהַכֹּל יֵעָשֶׂה עֻפָּה אַחַת, וְשָׁם יִצְטַיֵּר צִיּוּר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נח) וְעַצְמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ. מַה זֶּה יַחֲלִיץ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (הושע ה) חָלַץ מֵהֶם. כֻּלָּם יֶעְבְּרוּ

מִקְוֵיהֶם, וְיִתְכַּלְלוּ בְּהַאי גַּרְמָא, לְמֶהֱוֵי עִסָּה חָדָא. וּכְדֵין (ישעיה נח) וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם וְגוֹ'. (אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא).

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, דְּאִינּוּן אֲטִימִין לִבָּא, סְתִימִין עַיְינִין, דְּלָא יַדְעִין דְּכַד אָתֵי לֵילְיָא, תַּרְעִין דְּגֵיהִנָּם אִתְפְּתָחוּ, דְּאִיהִי מָרָה. וַעֲשָׂנִין דִּילָהּ דְּמִתְפַּשְׁטִין, סַלְקִין עַד מוֹחָא. וְכַמָּה חֵילִין דְּיֵצֶר הָרָע, מִתְפַּשְׁטִין בְּכָל אֵבְרִין דְּגוּפָא. וְתַרְעִין דְּאִיהוּ לִבָּא דְּגַן עֵדֶן, מִסְתַּתְמִין וְלָא מִתְפַּתְחִין. דְּכָל נְהוֹרִין דְּעַיְינִין, מִלִּבָּא נָפְקִין.

וְתַרְעִין דְּלִבָּא, אִינּוּן עַיְינִין מִסְתַּתְמִין, בְּגִין דְּלָא מִסְתַּכְּלִין בְּאִלֵּין מַזִּיקִין, דְּאִינּוּן לִילִית. וְלָא שַׁלְטִין בִּנְהוֹרִין דְּלִבָּא, דְּאִינּוּן מַלְאָכִים דְּמִתְפַּשְׁטִין בְּכָל אֵבְרִים, כְּעַנְפִין דְּאִילָנָא לְכָל סִטְרָא. בְּהַהוּא זִמְנָא אִינּוּן כֻּלְּהוּ נְהוֹרִין סְתִימִין בְּלִבָּא, וּמִתְכַּנְּשִׁין לְגַבֵּיהּ, (ישעיה סא) כְּיוֹנִים אֶל אֲרֻבּוֹתֵיהֶם. כְּנֶסֶת וְאִתְּתֵיהּ, וְכָל מִין וּמִין, דְּעָאלוּ עִמֵּיהּ בַּתֵּיבָה.

לשון הקודש

מִקְוֵיהֶם וְיִתְכַּלְלוּ בָּעֶצֶם הַזֹּאת לִהְיוֹת עִסָּה אַחַת, וְאָז (ישעיה שם) וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם וְגוֹ'. (אָמַר הְרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן)

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, אוֹי לָהֶם לִבְנֵי אָדָם שֶׁהֵם אֲטוּמֵי לֵב, סְתוּמֵי עֵינַיִם, שֶׁלֹּא יוֹדְעִים שֶׁכְּשֶׁבָּא הַלַּיְלָה שַׁעֲרֵי הַגֵּיהִנֹּם נִפְתָּחִים, שֶׁהִיא מָרָה. וַעֲשָׁנִים שֶׁלָּהּ שֶׁמִּתְפַּשְּׁטִים עוֹלִים עַד לַמֹּחַ. וְכַמָּה חֵילוֹת יֵצֶר הָרָע מִתְפַּשְּׁטִים בְּכָל אֵיבְרֵי הַגּוּף, וְשַׁעֲרֵי גַּן עֵדֶן, שֶׁהוּא עֵינֵי הַלֵּב, נִסְתָּמִים וְלֹא נִפְתָּחִים. שֶׁכָּל אוֹרוֹת הָעֵינַיִם יוֹצְאִים מֵהַלֵּב.

וְשַׁעֲרֵי הַלֵּב, אוֹתָם עֵינַיִם נִסְתָּמוֹת, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא מִסְתַּכְּלוֹת בַּמַּזִּיקִים הַלָּלוּ, שֶׁהֵם לִילִית, וְלֹא שׁוֹלְטִים בְּאוֹרוֹת הַלֵּב, שֶׁהֵם מַלְאָכִים שֶׁמִּתְפַּשְּׁטִים בְּכָל הָאֵיבָרִים כְּעַנְפֵי הָעֵץ לְכָל צַד. בְּאוֹתוֹ זְמַן הֵם כֻּלָּם אוֹרוֹת נִסְתָּרִים בַּלֵּב, וּמִתְכַּנְּסִים אֵלָיו כְּמוֹ יוֹנִים לַאֲרֻבּוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ נֹחַ וְאִשְׁתּוֹ וְכָל מִין וּמִין שֶׁנִּכְנְסוּ עִמּוֹ לַתֵּבָה.

וּמַזִּיקִין דְּמִתְגַּבְּרִין עַל כָּל אֵבָרִים דִּגּוּפָא, כְּמֵי טוֹפָנָא דְּגָבְרוּ עָלַיהּ ט"ו אַמָּה, בְּגִין דְּחָב בְּי"ה, וְאִסְתַּלָּק יָ"ה מִן גּוּפָא, וְאִשְׁתְּאַר אִלֵּם, בְּלָא רְאִיָה וּשְׁמִיעָה וְרֵיחָא וְדִבּוּר. וְרָזָא דְמִלָּה, נֶאֱלַמְתִּי דּוּמִיָּה (תהלים לט) (הֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב וּכְאֵבִי נֶעְכָּר), דּוּמִיָּ"ה: דּוֹ"ם יָ"ה. כְּהַהוּא זִמְנָא, חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, גָּבְרוּ מַזִּיקִין עַל גּוּפָא. וְאִינּוּן כְּכִסְלָא לְעוּנְיָא. (דף רכ"ב ע"ב).

וּכְגַוְונָא דְּנֹחַ, שָׁלַח אֶת הַיּוֹנָה בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ. אוֹף הָכִי שָׁלַח נִשְׁמְתָא בְּאָדָם. רוּחֵיהּ בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ. וּבְגִין דָּא צָרִיךְ בַּר נָשׁ לְפַקְּדָא לָהּ בְּמַטְרוֹנִיתָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים לא) בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי. וְאִם הִיא אֲסִירָא בְּחוֹבוֹי דְּגוּפָא, בִּידָא דְחַיָּילִין דְּיֵצֶר הָרָע, מַה כְּתִיב, בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָ אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת.

וְעוֹד בְּזִמְנָא דְאִיהִי חַיֶּיבֶת, מַה כְּתִיב בְּרוּחֵיהּ, (משלי יא) יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע. דְּאָזִיל מִיָּד לְיָד, בְּמַשְׁרְיָין דְּיֵצֶר הָרָע, דְּשַׁרְיָין עָלַיהּ בְּחוֹבִין דִּילֵיהּ, וְזַרְקִין לֵיהּ מֵאַתָּר לַאֲתָר. וְהַאי אִיהוּ דְאַחְזֵי גַּרְמֵיהּ בִּמְדִינָה אַחֲרָת, אוֹ בְּמַלְכוּ אַחֲרָא, וּלְזִמְנִין בָּאַשְׁפָּה, כְּפוּם חוֹבוֹי. וְאִי אִיהוּ זַכָּאָה, כָּל מַשְׁרְיָין דְּיֵצֶר טוֹב כֻּלְּהוּ, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם

לשון הקודש

וּמַזִּיקִים שֶׁמִּתְגַּבְּרִים עַל כָּל אֵיבְרֵי הַגּוּף, כְּמוֹ מֵי הַמַּבּוּל שֶׁגָּבְרוּ עָלָיו ט"ו אַמָּה, מִשּׁוּם שֶׁחָטָא בְּי"ה, וְהִסְתַּלֵּק יָ"ה מֵהַגּוּף וְנִשְׁאַר אִלֵּ"ם, בְּלִי רְאִיָּה וּשְׁמִיעָה וְרֵיחַ וְדִבּוּר. וְסוֹד הַדָּבָר – (תהלים לט) נֶאֱלַמְתִּי דּוּמִיָּה (הֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב וּכְאֵבִי נֶעְכָּר). דּוּמִיָּ"ה – דּוֹ"ם יָ"ה. כְּאוֹתוֹ זְמַן, חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה גָּבְרוּ הַמַּזִּיקִים עַל הַגּוּף, וְהֵם כְּמוֹ תֶּלֶם לַעֲרוּגָה.

וּכְמוֹ שֶׁנֹּחַ שָׁלַח אֶת הַיּוֹנָה בִּשְׁלִיחוּתוֹ, גַּם כָּךְ שָׁלַח נְשָׁמָה בָּאָדָם, רוּחוֹ בִּשְׁלִיחוּתוֹ, וְלָכֵן צָרִיךְ אָדָם לְהַפְקִיד אוֹתָהּ בַּמַּלְכָּה. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים לא) בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי. וְאִם הִיא אֲסוּרָה בַּחֲטָאֵי הַגּוּף וּבִידֵי חֵילוֹת יֵצֶר הָרָע, מַה כָּתוּב? בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי ה' אֵל אֱמֶת.

וְעוֹד, בִּזְמַן שֶׁהִיא חַיֶּבֶת, מַה כָּתוּב בְּרוּחָהּ? (משלי יא) יָד לְיָד לֹא יִנָּקֶה רָע. שֶׁהוֹלֵךְ מִיָּד לְיָד בְּמַחֲנוֹת הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁשּׁוֹרִים עָלָיו בַּחֲטָאָיו, וְזוֹרְקִים אוֹתוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וְזֶהוּ שֶׁמַּרְאֶה עַצְמוֹ בְּמְדִינָה אַחֶרֶת אוֹ בְּמַלְכוּת אַחֶרֶת, וְלִפְעָמִים בָּאַשְׁפָּה, כְּפִי עֲוֹנוֹתָיו. וְאִם הוּא צַדִּיק, כָּל מַחֲנוֹת הַיֵּצֶר הַטּוֹב כֻּלָּם, וּפְנֵיהֶם

וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, לְקַבְּלָה רוּחִיהּ, וְסַלְקִין לֵיהּ לְעֵילָּא, לַאֲתָר דְּחַיָּון דְּכַרְסְיָיא, וְתַמָּן חָזֵי, כַּמָּה חֶזְיוֹנוֹת, דִּמְיוֹנוֹת, וּמַרְאוֹת דִּנְבוּאָה. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּחַלּוֹם אֶחָד מִשִּׁשִּׁים בַּנְּבוּאָה.

וְעוֹד (תהלים פו) שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי, אַף עַל גַּב דְּאוֹקְמוּהָ בַּגְּמָרָא וְלָא חָסִיד אֲנִי שֶׁכָּל מַלְכֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב יְשֵׁנִים עַד אַרְבַּע שָׁעוֹת וַאֲנִי (תהלים קי"ט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁכָּל מַלְכֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב וכו' וַאֲנִי יָדַי מְלֻכְלָכוֹת בְּדָם שָׁפִיר וְשִׁלְיָא כְּדֵי לְטַהֵר אִשָּׁה לְבַעְלָהּ. מִיָּד אִזְדַּמַּן לֵיהּ צִפַּרְדֵּעַ וְאָמַר לֵיהּ לָמָּה אַתְּ מְשַׁבַּחַת גַּרְמָךְ לְמֵימָר חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ וַאֲנָא כָּל לֵילְיָא לָא שָׁכִיבְנָא לְשַׁבְּחָא לֵיהּ וּלְנַגְּנָא קַמֵּיהּ. אֲמַר דָּוִד וַוי לְמָמָנָא דְּהַהוּא צִפַּרְדֵּעַ דְּלָא יָדַע מָאי דְּאָנָא אֲמֵינָא דְּלָא אֲמֵינָא כִּי חָסִיד אָנִי.

אֶלָּא בְּגִין דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, וְלֹא עִם הָאָרֶץ חָסִיד. דְּאוֹרַיְיתָא אִתְיְהִיבַת מִימִינָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ חֶסֶד. וּבְגִין דָּא, מָאן דְּאִתְעַסַּק בְּאוֹרַיְיתָא, אִתְקְרֵי חָסִיד. בְּגִין דָּא, אֲמֵינָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שָׁמְרָה נַפְשִׁי, וְלָא תִּדּוֹן לָהּ כְּעוֹבָדֵי אִלֵּין עַמֵּי

לשון הקודש

וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת לְקַבֵּל רוּחַ, וּמַעֲלִים אוֹתוֹ לְמַעֲלוֹת, לִמְקוֹם חַיּוֹת הַכִּסֵּא, וְשָׁם רוֹאֶה כַּמָּה חֶזְיוֹנוֹת, דְּמְיוֹנוֹת וּמַרְאוֹת נְבוּאָה. וּמְשׁוּם זֶה פֵּרְשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ שֶׁחֲלוֹם אֶחָד מִשִּׁשִּׁים שֶׁל נְבוּאָה.

וְעוֹד, (תהלים פו) שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי – אַף עַל גַּב שֶׁפֵּרְשׁוּהָ בַּגְּמָרָא, וְלֹא חָסִיד אָנִי, שֶׁכָּל מַלְכֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב יְשֵׁנִים עַד אַרְבַּע שָׁעוֹת, וַאֲנִי (שם קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁכָּל מַלְכֵי מִזְרָח וּמַעֲרָב וְכוּ', וַאֲנִי יָדַי מְלֻכְלָכוֹת בְּדַם שָׁפִיר וְשִׁלְיָה כְּדֵי לְטַהֵר אִשָּׁה לְבַעְלָהּ. מִיָּד נִזְדַּמְּנָה לוֹ צְפַרְדֵּעַ אַחַת וְאָמְרָה לוֹ, לָמָּה אַתָּה מְשַׁבֵּחַ עַצְמְךָ לוֹמַר חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ? וַאֲנִי כָּל לַיְלָה לֹא יְשֵׁנָה לְשַׁבֵּחַ לוֹ וּלְנַגֵּן לְפָנָיו! אָמַר דָּוִד, אוֹי לַמָּמֶנָּה שֶׁל אוֹתָהּ צְפַרְדֵּעַ שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר, שֶׁלֹּא אָמַרְתִּי כִּי חָסִיד אָנִי.

אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁפֵּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד, שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה מִימִין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא חֶסֶד. וּמְשׁוּם זֶה מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה נִקְרָא חָסִיד. בִּגְלַל זֶה אָמַרְתִּי לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁמְרָה נַפְשִׁי, וְלֹא תָּדוֹן אוֹתָהּ כְּמַעֲשֵׂה אֵלּוּ עַמֵּי הָאֲרָצוֹת

הָאֲרָצוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוּ וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד. וְאִי תֵּימָא, כַּמָּה עַמֵּי הָאֲרָצוֹת אִינּוּן דְּעָבְדוּ חֶסֶד. אֶלָּא הָכִי אוּקְמוּהָ, אֵי זֶהוּ חָסִיד, זֶה הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ. כְּגוֹן דָּוִד דְּהַוָּה מְחַבֵּר. וּמַאי הָוָה מְחַבֵּר, אוֹרַיְיתָא דְּלְעֵילָּא הָוָה מְחַבֵּר עִם קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין דָּא, שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי.

וְכַד בַּר נָשׁ מִית, מַה כְּתִיב בָּהּ בְּהַאי נֶפֶשׁ (משלי ו) בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, וַהֲקִיצוֹתָ לְתִחַיֵּית הַמֵּתִים, הֵיא תְּשִׂיחֶךָ. דָּא לְתִחַיֵּית הַמֵּתִים שַׁפִּיר, דְּיוֹקִים לֵיהּ לְבַר נָשׁ, אֲבָל לְאַגְרָא לְנִשְׁמְתָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, מַאי חֲוֵי.

אֶלָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַלְבִּישׁ לָהּ כְּקַדְמֵיתָא בַּעֲנֵנִי כָּבוֹד. כְּקַדְמֵיתָא תֵּיעוּל בְּמַרְאָה, דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּגוּפָא, כָּלִיל בְּמָאתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא אֵיבְרִים. אוֹף הָכִי תֵּיעוּל בַּמַּרְאָה, כָּלִיל בְּמָאתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא פִּיקּוּדִין וּבְמָאתָן וְאַרְבְּעִין וּתְמַנְיָא נְהִירִין דְּמִתְפָּרְשָׁן מֵהַהוּא מַרְאָה. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (במדבר יב) וַיֹּאמֶר אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם יְיָ בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע. וּבִלְבוּשִׁין דַּעֲנֵנִי כָּבוֹד (בראשית ט) וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, דָּא אַסְפַּקְלַרְיָאָה הַמְאִירָה. (במדבר יב)

לשון הקודש

שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד. וְאִם תֹּאמַר, כַּמָּה עַמֵּי הָאֲרָצוֹת הֵם שֶׁעָשׂוּ חֶסֶד – אֶלָּא כָּךְ פֵּרְשׁוּהוּ: אֵיזֶהוּ חָסִיד? זֶה הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ. כְּמוֹ דָּוִד שֶׁהָיָה מְחַבֵּר. וּמֶה הָיָה מְחַבֵּר? תּוֹרָה שֶׁל לְמַעְלָה הָיָה מְחַבֵּר עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וּמִשּׁוּם זֶה, שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי.

וּכְשֶׁאָדָם מֵת, מַה כָּתוּב בַּנֶּפֶשׁ הַזּוֹ? (משלי ו) בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, וַהֲקִיצוֹתָ – לִתְחִיַּת הַמֵּתִים – הִיא תְּשִׂיחֶךָ. זֶה לִתְחִיַּת הַמֵּתִים יָפֶה, שֶׁיֵּעָמִיד אֶת הָאָדָם, אֲבָל לִשְׂכַר הַנְּשָׁמָה בָּעוֹלָם הַבָּא מַה יִּהְיֶה?

אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַלְבִּישׁ אוֹתָהּ כְּמוֹ בַּתְּחִלָּה בְּעַנְנֵי כָבוֹד. כְּמוֹ בַּתְּחִלָּה תִּכָּנֵס בְּמַרְאָה, שֶׁהוּא כְּמוֹ הַגּוּף, כְּלוּלָה בְּרמ"ח אֵיבָרִים. גַּם כָּךְ תִּכָּנֵס בַּמַּרְאָה כְּלוּלָה בְּמָאתַיִם אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה מִצְווֹת, וּבְמָאתַיִם אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה אוֹרוֹת שֶׁנִּפְרָדִים מֵאוֹתָהּ מַרְאָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (במדבר יב) וַיֹּאמֶר אִם יִהְיֶה נְבִיאֲכֶם ה' בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע. וּבִלְבוּשֵׁי עַנְנֵי כָבוֹד – (בראשית ט) וּרְאִיתִיהָ לִזְכֹּר בְּרִית

בַּחֲלוֹם אֲדַבֶּר בּוֹ, דָּא אַסְפַּקְלַרְיָאָה דְּלָא נַהֲרָא. כָּלִיל מִשְׁ"ה נְהִירִין, כְּחָשְׁבַּן יְשַׁנָּה. וְהַיְינוּ (שיר השירים ה) אֲנִי יְשֵׁנָה. חַד בְּעָלְמָא דֵּין וְחָד בְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאִינּוּן בְּעוֹבְדֵי יְדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְרָזָא דִּלְהוֹן, (שמות ג) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם. יָ"ה עִם שְׁמִי, שָׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים. וי"ה עִם זִכְרִי, מָאתַיִם וּשְׁמֹנָה וְאַרְבָּעִים. וְכָרוּזִין נַחְתִּין וְסַלְקִין קַמֵּיהּ, הָבוּ יְקָר (ס"א לְדִיוּקְנָא) לִיקָרָא דְּמַלְכָּא.

וְהַיְינוּ (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ. וְהוּא דְּעַבַד לֵיהּ בִּתְרִין דִּיוּקְנִין, בִּתְרֵין גַּוְנִים (נ"א פָּנִים) דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ (שיר השירים ה) דְּיוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים אֲיהוּ עִילַּת עַל כֹּלָּא דְּאִתְמַר עָלָהּ (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. וְעַל שְׁאַר דִּיוּקְנִין כְּתִיב, תְּמוּנַת כָּל וְגוֹ'. (במדבר יב) וּתְמוּנַת יְיָ יַבִּיט. וְתרי"ג מַלְאָכִין סַלְקִין לָהּ לְנִשְׁמְתָא. בְּאִלֵּין דִּיוּקְנִין, כֻּלְּהוּ וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, לְקַיֵּים קְרָא דִּכְתִיב בְּהוֹן (שמות יט) וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִיא אֶתְכֶם אֵלָי.

לשון הקודש

עוֹלָם, זוֹ אַסְפַּקְלַרְיָה הַמְאִירָה. (במדבר יב) בַּחֲלוֹם אֲדַבֶּר בּוֹ – זוֹ אַסְפַּקְלַרְיָה שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה, כְּלוּלָה מִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וַחֲמִשָּׁה אוֹרוֹת, כְּחֶשְׁבּוֹן יְשֵׁנָה, וְהַיְינוּ (שיר השירים ה) אֲנִי יְשֵׁנָה. אֶחָד בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאֶחָד בָּעוֹלָם הַבָּא. וְהֵם בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

וְסוֹד שֶׁלָּהֶם – (שמות ג) זֶה שְׁמִי לְעֹלָם. יָ"ה עִם שְׁמִי – שָׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים. וי"ה עִם זִכְרִי – מָאתַיִם וּשְׁמֹנָה וְאַרְבָּעִים. וְכָרוּזִים יוֹרְדִים וְעוֹלִים לְפָנָיו: תְּנוּ כָבוֹד (לְדִמּוּת) לְכִבוֹד הַמֶּלֶךְ.

וְהַיְינוּ (בראשית א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ. וְהוּא שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ בִּשְׁתֵּי דְמֻיוֹת, בִּשְׁנֵי גַּוְנִים (פָּנִים), שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם (שיר השירים ה) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים. הִיא עִלַּת עַל הַכֹּל, שֶׁנֶּאֱמַר עָלֶיהָ (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. וְעַל שְׁאָר הַדְּמֻיוֹת בַּתּוֹב, תְּמוּנַת כָּל וְגוֹ'. (במדבר יב) וּתְמוּנַת ה' יַבִּיט. וְתרי"ג מַלְאָכִים מַעֲלִים אֶת הַנְּשָׁמָה בִּדְמֻיוֹת אֵלּוּ, כֻּלָּם וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת, לְקַיֵּם אֶת הַפָּסוּק שֶׁכָּתוּב בָּהֶם (שמות יט) וָאֶשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וָאָבִא אֶתְכֶם אֵלָי.

כְּגַוְונָא דְּנַפְקוּ מִמִּצְרַיִם, וְאַזְלוּ בַּעֲנָנֵי כָבוֹד, וּבְכָל דָּהוּא יְקָר, כְּהַהוּא גַּוְונָא תֵּהֵא מַפְקָנוּתָא דִּנְשְׁמָתָא, מִגּוּפָא דְּטַפָּה סְרוּחָה, לְמֵיזַל לְתַרְעִין גַּנִּים, דְּאִתְבְּרֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא דִּלְהוֹן בְּשֵׁם יְיָ. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר, (תהלים צו) יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ. בְּהַהוּא זִמְנָא יִתְקַיֵּים בְּבַר נָשׁ (ישעיה ל) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ לְנַבָּךְ, (ישעיה ו) בְּשִׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו, אֶלָּא וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ. וּמִסְטְרָא דְּאִלֵּין מַרְאוֹת, זָכָה מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, רַבָּן שֶׁל נְבִיאִים וַחֲכָמִים. אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, אַנְתְּ הוּא דְּזָכִית בְּחַיָּיךְ, לְמָה דְּיִזְכּוּן צַדִּיקַיָּא בָּתַר חַיֵּיהוֹן, זַכָּאָה חוּלָקָךְ.

דָּבָר אַחֵר שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי, אֲמַאי. כְּדֵי שֶׁאֶתְחַסֵּד עִם אֲנ"י. דְּאִתְמַר בֵּיהּ אֲנ"י וָה"ו. וַוי לֵיהּ לְמַאן דְּאַפְרִישׁ (דף רכ"ג ע"א) אֲנִי מִן הוּא, דְּאִתְמַר (תהלים ק) הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. דִּכְלָא חַד בְּלָא פְּרוּדָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לב) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל. אֲנִי יְהוָ"ה, אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר. וְדָא אֲנִי מִן אֲדֹנָ"י. יְהוָה עַמּוֹדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

לשון הקודש

כְּמוֹ שֶׁיָּצְאוּ מִמִּצְרַיִם וְהָלְכוּ בְּעַנְנֵי כָבוֹד, וּבְכָל אוֹתוֹ כָּבוֹד כְּמוֹ זֶה תִּהְיֶה יְצִיאַת הַנְּשָׁמָה מִגּוּף שֶׁל טִפָּה סְרוּחָה לָלֶכֶת לִשְׁנֵי גַּנִּים, שֶׁנִּבְרְאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ שֶׁלָּהֶם בְּשֵׁם ה', וּבִגְלָלוֹ נֶאֱמַר (תהלים צו) יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ. בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְקַיֵּם בָּאָדָם (ישעיה ל) וְלֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ, לְנַבֶּיךָ, (שם ו) בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו, אֶלָּא – וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ. וּמִצַּד הַמַּרְאוֹת הַלָּלוּ זָכָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, רַבָּן שֶׁל נְבִיאִים וַחֲכָמִים. אָמַר הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אַתָּה הוּא שֶׁזָּכִיתָ בְּחַיֶּיךָ לְמַה שֶׁיִּזְכּוּ צַדִּיקִים אַחַר חַיֵּיהֶם, אַשְׁרֵי חֶלְקֶךָ!

דָּבָר אַחֵר, שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי – לָמָּה? כְּדֵי שֶׁאֶתְחַסֵּד עִם אֲנ"י, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ אֲנ"י וָה"ו. אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁמַּפְרִיד אֲנִי מֵהוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים ק) הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. שֶׁהַכֹּל אֶחָד בְּלִי פֵּרוּד. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים לב) רְאוּ עַתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא [וְגוֹ'], אֲנִי אָמִית וַאֲחַיֶּה מָחַצְתִּי וַאֲנִי אֶרְפָּא וְאֵין מִיָּדִי מַצִּיל. אֲנִי יְהוָ"ה, אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר. וְזֶה אֲנִי מִן אֲדֹנָ"י. ה' – עַמּוּד הָאֶמְצָעִי.

וּבְגִין דְּיְיָ"ה אִיהוּ לִימִינָא דְּאִיהִי חֶסֶד, אָמַר, שָׁמְרָה נַפְשִׁי דְּאִתְחַסַּד בָּךְ עִם אֲנִי, וְאִיהוּ אֲדנָ"י לַגְּבוּרָה. וּבְתִפְאֶרֶת, אִתְחַבְּרָן תְּרֵין שְׁמָהָן יאהדונה"י. וְרָזָא דְמִלָּה בְּחֶסֶד וּבִגְבוּרָה, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה וּבְתִפְאֶרֶת, דְּאִתְקְרֵי (שמות טו) יְיָ"ה אִישׁ מִלְחָמָה, מַה כְּתִיב (יחזקאל א) שְׁתַּיִם חוֹבְרוֹת אִישׁ, תַּרְתֵּין שְׁמָהָן מִתְחַבְּרָן בֵּיהּ כַּחֲדָא. וּשְׁתַּיִם מְכַסּוֹת אֶת גְּוִיּוֹתֵיהֶנָּה. תִּפְאֶרֶת אִתְקְרֵי גּוּף, (דניאל י) וּגְוִיָּתוֹ כַּתַּרְשִׁישׁ יאהדוה"ה.

חוּשָׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי שַׁמֵּחַ נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ תְּנָה עָוְךָ לְעַבְדֶּךָ. (תהלים פו) תְּלַת זִמְנִין אִתְעָבִיד דָּוִד עֶבֶד בִּתְהִלָּה דָּא, לָקֵבֵל ג' זִמְנִין, דְּאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּבָעֵי בַּר נָשׁ לְמֶהֱוֵי עַבְדָּא בְּצִלּוֹתָא. בִּבְרָכָאן קַדְמָאִין, כְּעֶבֶד דִּמְסַדֵּר שְׁבָחוֹי קַמֵּי רַבֵּיהּ. בְּאֶמְצָעִיוֹת, כְּעַבְדָּא דְּבָעֵי פְּרָס מֵרַבֵּיהּ. בַּאֲחַרוֹנוֹת, כְּעֶבֶד דְּמוֹדֶה קֳדָם רַבֵּיהּ, בַּפְּרַס דְּקַבִּיל מִינֵיהּ, וְאָזִיל לֵיהּ.

וּתְלַת זִמְנִין דְּבָעֵי לְמֶעְבַּד עֶבֶד, מִסְּטְרָא דְּעַבּוֹדָה. דְּאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּלֵית עֲבוֹדָה אֶלָּא תְּפִלָּה. וּתְלַת אֲבָהָן,

לשון הקודש

ומשום שֶׁיְיָ"ה הוּא לְיָמִין, שֶׁהוּא חֶסֶד, אָמַר, שָׁמְרָה נַפְשִׁי שֶׁאֶתְחַסֵּד בְּךָ עִם אֲנִי, וְהוּא אֲדנָ"י לִגְבוּרָה. וּבְתִפְאֶרֶת מִתְחַבְּרִים שְׁנֵי שֵׁמוֹת – יאהדונה"י. וְסוֹד הַדָּבָר בְּחֶסֶד וּבִגְבוּרָה (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְמָעְלָה. וּבְתִפְאֶרֶת שֶׁנִּקְרָא (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה, מַה כָּתוּב? (יחזקאל א) שְׁתַּיִם חֹבְרוֹת אִישׁ, שְׁנֵי שֵׁמוֹת מִתְחַבְּרִים בּוֹ בְּאֶחָד. וּשְׁתַּיִם מְכַסּוֹת אֶת גְּוִיּוֹתֵיהֶנָּה. תִּפְאֶרֶת נִקְרָא גּוּף, (דניאל י) וּגְוִיָּתוֹ כְּתַרְשִׁישׁ, יאהדוה"ה.

חוּשָׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי. שַׁמֵּחַ נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ. תְּנָה עָוְךָ לְעַבְדֶּךָ (תהלים פו). שָׁלֹשׁ פְּעָמִים נַעֲשָׂה דָּוִד עֶבֶד בַּתְּהִלָּה הַזּוֹ, כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים שֶׁהֶעֱמִידוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לִהְיוֹת עֶבֶד בַּתְּפִלָּה: בַּבְּרָכוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שֶׁמְּסַדֵּר שִׁבְחוֹ לִפְנֵי רַבּוֹ. בָּאֶמְצָעִיוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שֶׁמְּבַקֵּשׁ פְּרָס מֵרַבּוֹ. וּבָאַחֲרוֹנוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שֶׁמּוֹדֶה לִפְנֵי רַבּוֹ בַּפְּרָס שֶׁקִּבֵּל מִמֶּנּוּ וְהוֹלֵךְ לוֹ.

וְשָׁלֹשׁ פְּעָמִים שֶׁעֶבֶד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִצַּד הָעֲבוֹדָה, שֶׁפֵּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁאֵין עֲבוֹדָה אֶלָּא תְּפִלָּה, וּשְׁלֹשָׁה אָבוֹת נִקְרְאוּ

אִתְקְרִיאוּ עֲבָדִים מִסְטָרָא, עַל שֵׁם שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי עֲבוֹדַת יְיָ. וְאוֹף הָכִי מֹשֶׁה עֶבֶד יְיָ. וּבְגִין דָּא, (ויקרא כה) **כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אַחֲרָנִין, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם, מִסִּטְרָא דְמַלְכוּת. וְאִיהִי אֲמַאי אִתְקְרִיאַת עֲבוֹדָה. כְּאוֹרַח דְּאִתְּתָא לְמִיפְלַח לְבַעְלָהּ, וְאוֹרַח בְּנִין, לְמִפְלַח לַאֲבוּהוֹן.**

וְדָוִד, אִתְעֲבִיד עָנִי, חָסִיד, וְעֶבֶד. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים פו) **תְּפִלָּה לְדָוִד הַטֵּה אָזְנְךָ עֲנֵנִי כִי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִי חָסִיד אָנִי. הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ. אִתְעֲבִיד עָנִי לְתַרְעָא דְמַלְכָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ,** (תהלים נא) **אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. אֲדֹנָ"י הֵיכַ"ל, אִתְעֲבִיד עָנִי לְתַרְעָא דְהֵיכָלָא דְמַלְכָּא. וּמַה כְּתִיב. הַטֵּה אֲדֹנָי אָזְנְךָ עֲנֵנִי וְדָא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. דְּאִיהִי אוֹזֶן לְקַבְּלָא צְלוֹתִין וּלְמִשְׁמַע לוֹן. כְּדִכְתִיב,** (תהלים כב) **כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ.**

דְּאִיהוּ אִתְעֲבִיד עָנִי וְדָל, מִסִּטְרָא דְאַת ד' מִן אֶחָד, לְמִשְׁאַל מִן א"ח, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. לְקַיְימָא בֵּיהּ, (תהלים קטז) **דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, דְּלָא יְמוּת מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וְשָׁאִיל מִנֵּיהּ**

לשון הקודש

עֲבָדִים מִצַּדָּהּ, עַל שֵׁם הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא עֲבוֹדַת ה'. וְגַם כָּךְ מֹשֶׁה עֶבֶד ה'. וְלָכֵן (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אֲחֵרִים – כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם, מִצַּד הַמַּלְכוּת. וְהִיא לָמָּה נִקְרֵאת עֲבוֹדָה? כְּדֶרֶךְ אִשָּׁה לַעֲבֹד לְבַעְלָהּ, וְדֶרֶךְ בָּנִים לַעֲבֹד אֶת אֲבִיהֶם.

וְדָוִד נַעֲשָׂה עָנִי, חָסִיד וְעֶבֶד. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב, (תהלים פו) תְּפִלָּה לְדָוִד הַטֵּה אֲדֹנָי אָזְנְךָ עֲנֵנִי כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי. הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ. נַעֲשָׂה עָנִי לְשַׁעַר הַמֶּלֶךְ, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (שם נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. אֲדֹנָ"י הֵיכָ"ל, נַעֲשָׂה עָנִי לְשַׁעַר הַמֶּלֶךְ. וּמַה כָּתוּב? הַטֵּה אֲדֹנָי אָזְנְךָ עֲנֵנִי, וְזוֹהִי שְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה, שֶׁהִיא אֹזֶן לְקַבֵּל תְּפִלּוֹת וְלִשְׁמֹעַ אוֹתָן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ.

שֶׁהוּא נַעֲשָׂה עָנִי וָדָל מִצַּד אוֹת ד' מִן אֶחָד, לְשְׁאֹל מִן א"ח, שֶׁהוּא עַמּוּד הָאֶמְצָעִי, לְקַיֵּם בּוֹ (שם קטז) דַּלּוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, שֶׁלֹּא יָמוּת מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וְשָׁאַל מִמֶּנּוּ בְּאוֹתוֹ הַשַּׁעַר

בְּהַהוּא תַּרְעָא, בְּגִין יִשְׂרָאֵל הַעֲנִיִּים, לְקַיְּמָם בְּהוּ (שמואל ב כב) וְאֶת עַם עָנִי תוֹשִׁיעַ.

וּלְבָתַר שָׁאִיל בְּגִין כַּהֲנַיָּא, דְּיַחֲזוֹר עֲבוֹדָה לְמִקּוֹמָהּ, וְאִתְעֲבִיד עֶבֶד. וּלְבָתַר דְּיָהִיב לוֹן אוֹרַיְיתָא מִסְּטָרָא דְּחֶסֶד, לְמֶעְבַּד גְּמוּל עִם דָּלֶ"ת מִן אוֹרַיְיתָא, וּבְגִין דָּא אִתְעֲבִיד חָסִיד. כַּד מָטָא לְגַ' סְפִירָאן עִלָּאִין, פָּתַח וְאָמַר (תהלים קלא) יְיָ לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלַּכְתִּי בִּגְדוֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי.

שְׁלֹמֹה אָמַר, הָא בִינָה אִיהִי דְּמֹשֶׁה, אֶשְׁתַּאַל בְּחָכְמָה עִלָּאָה, דְּאִיהִי לְעֵיל מִדַּרְגֵּיהּ. מַה כְּתִיב, (קהלת ז) אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי. וְהָא כְּתִיב (מלכים א ה) וַיִּתֵּן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה. חָכְמָה וְעֵירָא. וּבָעָא לְסַלְקָא מִתַּתָּא לְעֵילָּא, דְּאִתְרְחִיקַת מִנֵּיהּ. בְּגִין דְּאַפִּילוּ לַבִּינָה לֵית בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא דְּיָכִיל לְסַלְקָא, בַּר מִמֹּשֶׁה, כָּל שֶׁכֵּן לְעֵילָּא מִנֵּיהּ, דְּאִיהוּ חָכְמָה עִלָּאָה, מִסְּטָרָא דִּילֵהּ חָכָם עָדִיף מִנָּבִיא. וְאַף עַל גַּב דְּאוֹקְמוּהָ בְּאַרַח דְּרָשָׁא, עַל פָּרָה אֲדוּמָה. שִׁבְעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדְּשָׁא מִלִּין קַמֵּי שְׁכִינְתָּא, דִּי תֶהֱא עֵזֶר לְאָבִיךָ, דִּשְׁמָא נָרִים, עֵזֶר אֵל, אֵל מִימִינָא, עֵזֶר

לשון הקודש

בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל הָעֲנִיִּים, לְקַיְּמָם בָּהֶם (שמואל–ב כב) וְאֶת עַם עָנִי תּוֹשִׁיעַ.

וְאַחַר כָּךְ שָׁאַל בִּשְׁבִיל הַכֹּהֲנִים, שֶׁתַּחֲזֹר עֲבוֹדָה לִמְקוֹמָהּ, וְנַעֲשָׂה עֶבֶד. לְאַחַר שֶׁנָּתַן לָהֶם תּוֹרָה מִצַּד הַחֶסֶד, לַעֲשׂוֹת גְּמוּל עִם דָּלֶ"ת מֵהַתּוֹרָה, וְלָכֵן נַעֲשָׂה חָסִיד. כָּךְ הִגִּיעַ לִשְׁלֹשׁ סְפִירוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת. פָּתַח וְאָמַר, (שם קלא) ה' לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלַּכְתִּי בִּגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת מִמֶּנִּי.

שְׁלֹמֹה אָמַר, הֲרֵי בִּינָה הִיא שֶׁל מֹשֶׁה, אֶשְׁאַל בְּחָכְמָה עֶלְיוֹנָה, שֶׁהִיא מֵעַל דַּרְגָּתוֹ. מַה כָּתוּב? (קהלת ז) אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי. וַהֲרֵי כָּתוּב (מלכים–א ה) וַה' נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה! חָכְמָה קְטַנָּה. וְרָצָה לְהַעֲלוֹתָהּ מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה שֶׁהִתְרַחֲקָה מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שֶׁאֲפִלּוּ לַבִּינָה אֵין אָדָם בָּעוֹלָם יָכוֹל לַעֲלוֹת פְּרָט לְמֹשֶׁה, כָּל שֶׁכֵּן לְמַעְלָה מִמֶּנָּה, שֶׁהִיא חָכְמָה עֶלְיוֹנָה, שֶׁמִּצַּדָּהּ חָכָם עָדִיף מִנָּבִיא. וְאַף עַל גַּב שֶׁפֵּרוּשׁוֹ בְּדֶרֶךְ דְּרָשׁ עַל פָּרָה אֲדֻמָּה, שִׁבְעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים לִפְנֵי הַשְּׁכִינָה, שֶׁתִּהְיֶה עֵזֶר לְאָבִיךָ, שֶׁהַשֵּׁם גּוֹרֵם

מִשְׁמָאלָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ב) **אֲעֲשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. בְּמַאי. בְּזֹהַר שַׁפִּיר, דְּאִיהוּ הֶפֶךְ עֵזֶר. וְיָקוּם רַבִּי יוֹסֵי עִמָּךְ, דְּאִיהוּ כְּרַסְיָיא שְׁלֵימְתָּא לְמָאנֵיהּ, דְּהָכִי סָלִיק יוֹסֵי, לְחֶשְׁבּוֹן הַכּפ"א, אֱלֹהִים בְּחוּשְׁבָּן.**

וְיָקוּם עִמֵּיהּ רַבִּי יְהוּדָה, דְּבֵיהּ הוֹ"ד, וּבֵיהּ יָ"הּ, וּבֵיהּ יְהוָה ד', אַרְבַּע חַיָּון. (יחזקאל א) **וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, כֻּלְּהוּ, לְקַבְּלָא לֵיהּ. וּמִנֵּיהּ דָּוִד, דְּהוּדָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּרְגָּא בְּהוּדָאוֹת דְּאִיהוּ מִצַּד הוֹד. וְיָקוּם עִמֵּיהּ רַבִּי אֶלְעָאי, בְּגִימַטְרִיָּא יַב"ק, בָּקִי בְּהִלְכְתָא.**

וְיָקוּם עִמֵּיהּ רַבִּי יוּדָאי, דְּחוּשְׁבָּנֵיהּ אי"ל. כְּגוֹן מִיכָאֵל, מַלְאָכִין רְשִׁימִין בְּאֵל. כְּגוֹן (בראשית לא) **יֵשׁ לְאֵל יָדִי. וְרָזָא דְּאֵל, א' דְּמוּת אָדָם. ל' תְּלַת חַיָּון, דְּאִינּוּן אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל חַד, דִּרְמִיזִין** (ס"א בָּהּ) **בְּהּ' בְּחוּשְׁבָּן ל' תְּלַת יוֹדִין,** (נ"א עוֹלִים ל') **. וְאִינּוּן בְּרָאשֵׁי תְּלַת אַזְכָּרוֹת, דְּאִינּוּן יְיָ מֶלֶךְ, יְיָ מָלַךְ, יְיָ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. וְיָקוּם רַבִּי אַבָּא עִמְּהוֹן, דְּאִיהוּ חוּשְׁבָּנֵיהּ ד', אַרְבַּע חַיָּון.** (דף רכ"ג ע"ב)

לשון הקודש

– עֵזֶר אֵל. אֵל מִימִין, עֵזֶר מִשְּׂמֹאל. וְהוּא שֶׁכָּתוּב (בראשת ב) אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. בַּמֶּה? בְּזֹהַר יָפֶה, שֶׁהוּא הֶפֶךְ עֵזֶר. וְיָקוּם רַבִּי יוֹסֵי עִמָּךְ, שֶׁהוּא כִּסֵּא שָׁלֵם לְרִבּוֹנוֹ, שֶׁכָּךְ עוֹלֶה יוֹסֵי לְחֶשְׁבּוֹן כִּסֵּ"א, אֱלֹהִים בְּחֶשְׁבּוֹן.

וְיָקוּם עִמּוֹ רַבִּי יְהוּדָה, שֶׁבּוֹ הוֹ"ד, וּבוֹ יָ"הּ, וּבוֹ יְהוָ"ה ד', אַרְבַּע חַיּוֹת. וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת, כֻּלָּם לְקַבֵּל אוֹתוֹ. וּמִמֶּנּוּ דָּוִד, שֶׁהוּדָה לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא, דַּרְגָּה בְּהוֹדָאוֹת, שֶׁהוּא מִצַּד הוֹד. וְיָקוּם עִמּוֹ רַבִּי אֶלְעָאי, בְּגִימַטְרִיָּא יַב"ק, בָּקִי בַּהֲלָכָה.

וְיָקוּם עִמּוֹ רַבִּי יוּדַאי, שֶׁחֶשְׁבּוֹנוֹ אי"ל. כְּמוֹ מִיכָאֵל, מַלְאָכִים רְשׁוּמִים בְּאֵל, כְּמוֹ (שם לא) יֵשׁ לְאֵל יָדִי. וְסוֹד שֶׁל אֵל – א' דְּמוּת אָדָם, ל' שֶׁל שָׁלֹשׁ חַיּוֹת, שֶׁהֵם אַרְבַּע פָּנִים לְכָל אֶחָד, שֶׁרְמוּזִים (בָּהּ) בְּהּ' בְּחֶשְׁבּוֹן ל', שָׁלֹשׁ יוֹדִי"ן (עולות ל'). וְהֵם בְּרָאשֵׁי שָׁלֹשׁ אַזְכָּרוֹת, שֶׁהֵם ה' מֶלֶךְ, ה' מָלַךְ, ה' יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד. וְיָקוּם עִמָּם רַבִּי אַבָּא, שֶׁהוּא חֶשְׁבּוֹנוֹ ד', אַרְבַּע חַיּוֹת.

רִבִּי שִׁמְעוֹן אִיהוּ כְּאִילָנָא, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ וְחַבְרוֹי, דְּאִינּוּן חֲמִשָּׁה דְּאִתְכַּרְנָא, כַּעֲנָפִין דְּאִילָנָא רַבְרְבִין דְּדַמְיָין לְדְרוֹעִין וְשׁוֹקִין.

קוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְיִתְחַדְּשׁוּן מִלִּין מִפּוּמָךְ, בְּהַאי קְרָא דְּמִלְּקַדְמִין. לַמְנַצֵּחַ, תַּמָּן נֶצַח, נִגּוּן צַח. וּבֵיהּ אִתְקְרֵי יְהוָה מָאֲרֵי נָצְחָן קְרָבִין, לְגַבֵּי אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּעָלְמָא, וְרַחֲמִין וְדִינָא לְיִשְׂרָאֵל. וְרָזָא דְּמִלָּה, (משלי יא) וּבַאֲבוֹד רְשָׁעִים רִנָּה. מ"ל, שִׁבְעִין שְׁמָהָן אִית לֵיהּ, וְעִם נֶצַח וְהוֹד, ע"ב, כְּחוּשְׁבַּן חֶסֶ"ד, וְרָזָא דְּמִלָּה, (תהלים טז) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח.

הוֹד, בֵּיהּ (דברי הימים א טז) הוֹדוּ לַיְ"י. צַדִּיק, בֵּיהּ (תהלים לג) רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ"הוָה. וּבֵיהּ (ירמיה לא) רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה. תִּפְאֶרֶת, בֵּיהּ הַלְלוּ אֵל. הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ יָהּ. דְּתַמָּן יְהוָ"ה. בִּנְגוּן וּבְזֶמֶר, חֶסֶד וּגְבוּרָה. בְּשִׁיר וּבִבְרָכָה, חָכְמָה וּבִינָה. בְּאַשְׁרֵי, כֶּתֶר. בִּתְהִלָּה, מַלְכוּת.

מִזְמוֹר, בֵּיהּ רָ"ז, וּבֵיהּ מוּ"ם. מִסִּטְרָא דְּזֶמֶר דְּאוֹרַיְיתָא וְזֶמֶר דְּצִלּוֹתָא. זֶמֶר מִסִּטְרָא אַחֲרָא, אִיהִי מוּ"ם זָ"ר. זְמָרָא בְּבֵיתָא, חָרְבָּא בְּבֵיתָא. נִדָּה שִׁפְחָה בַּת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת זוֹנָה. וְדָא אַתְוָון מִזְמוֹ"ר. נִגּוּ"ן, תַּמָּן גִּ"ן. הָכִי שְׁפִירוּ דְּנִגּוּנָא, בֵּיהּ

לשון הקודש

רַבִּי שִׁמְעוֹן הוּא כְּאִילָן, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ וַחֲבֵרָיו, שֶׁהֵם הַחֲמִשָּׁה שֶׁהִזְכַּרְנוּ, כַּעֲנָפִים גְּדוֹלִים שֶׁל הָאִילָן שֶׁדּוֹמִים לִזְרוֹעוֹת וְשׁוֹקִים.

קוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן וְיִתְחַדְּשׁוּ דְּבָרִים מִפִּיךָ בְּפָסוּק זֶה שֶׁמִּקֶּדֶם. לַמְנַצֵּחַ – שָׁם נֵצַח, נִגּוּן צַח. וּבוֹ נִקְרָא ה' בַּעַל נִצְחוֹן קְרָבוֹת לְאֻמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, וְרַחֲמִים וְדִין לְיִשְׂרָאֵל. וְסוֹד הַדָּבָר – (משלי יא) וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה. מ"ל – שִׁבְעִים שֵׁמוֹת יֵשׁ לוֹ, וְעִם נֵצַח וְהוֹד ע"ב, כְּחֶשְׁבּוֹן חֶסֶ"ד, וְסוֹד הַדָּבָר – (תהלים טז) נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח.

הוֹד – בּוֹ הוֹדוּ לַה'. צַדִּיק – בּוֹ (תהלים לג) רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּה', וּבוֹ (ירמיה לא) רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה. תִּפְאֶרֶת – בּוֹ (תהלים קנ) הַלְלוּ אֵל. הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ יָהּ, שֶׁשָּׁם יְהוָ"ה. בִּנְגוּן וּבְזֶמֶר – חֶסֶד וּגְבוּרָה. בְּשִׁיר וּבִבְרָכָה – חָכְמָה וּבִינָה. בְּאַשְׁרֵי – כֶּתֶר. בִּתְהִלָּה – מַלְכוּת.

מִזְמוֹר – בּוֹ רָ"ז וּבוֹ מוּ"ם. מִצַּד הַזֶּמֶר שֶׁל תּוֹרָה וְזֶמֶר שֶׁל תְּפִלָּה. זֶמֶר מִצַּד אַחֵר הוּא מוּ"ם זָ"ר. זֶמֶר בַּבַּיִת – חָרֶב בַּבַּיִת. נִדָּה

הַלֵּל. בְּגוֹן (שמות יב) לֵיל שִׁמּוּרִים הוּא לַיְיָ לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אַשְׁרֵי דְּבֵיהּ שָׁרֵי עָלְמָא מִשַּׁבְּחִין, (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ. בְּבִרְכָה, (תהלים לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת. בַּתְּהִלָּה, תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי.

עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת, (תהלים ס) דָּא הוֹד. דְּאִיהוּ שׁוֹשַׁן, סוּמָק שַׁלִּיט עַל חִוָּור, דְּנָצַח שַׁלִּיט אִיהוּ חִוָּור עַל סוּמָק. מַאי עֵדוּת. דָּא צַדִּיק. אִיהוּ בְּרִית, דְּאִיהוּ אָחִיד לִשְׁמָיָא וְאַרְעָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ד) הַעִידוֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מַאי מִכְתָּם. מ"ד ת"ם מָךְ, אִיהוּ צַדִּיק. תָּם, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דַּרְגָּא דְיַעֲקֹב. אִישׁ תָּם. גּוּף וּבְרִית חַשְׁבִינָן חַד. לְלַמֵּד, חֶסֶד וּגְבוּרָה, דְּמִתַּמָּן אוֹרַיְיתָא אִתְיְהִיבַת, לְלְמוֹד וּלְלַמֵּד.

אָמַר לֵיהּ שַׁפִּיר קָאָמְרַת, אֲבָל (תהלים יב) לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית, דְּלָא תָּזוּז נָצַח מִן הוֹד, דְּאִיהִי סְפִירָה ח', אָמַר לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית. אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, אִי הָכִי, בִּינָה דַּרְגָּא דִילָךְ, וַאֲמַאי אוֹקְמוּהָ וְנִתַּן הַהוֹד לְמֹשֶׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כז) וְנָתַתָּה מֵהוֹדְךָ עָלָיו.

לשון הקודש

שִׂמְחָה בַּת עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת זוֹנָה. וְזֶה אוֹתִיּוֹת מִזְמוֹ"ר. נִגּוּ"ן – שֶׁם נ"ן. כְּדִ יְפִי הַנִּגּוּן, בּוֹ הַלֵּל, כְּמוֹ (שמות יב) לֵיל שִׁמֻּרִים הוּא לַה' לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. אַשְׁרֵי שֶׁבּוֹ שָׁרוּ הָעוֹלָם מְשַׁבְּחִים. (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ. בְּבִרְכָה – (שם לד) אֲבָרְכָה אֶת ה' בְּכָל עֵת. בַּתְּהִלָּה – תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי.

עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת (שם ס) – זֶה הוֹד, שֶׁהוּא שׁוֹשַׁן, אָדֹם שׁוֹלֵט עַל לָבָן, שֶׁהַנָּצַח שׁוֹלֵט הוּא לָבָן עַל אָדֹם. מַה זֶּה עֵדוּת? זֶה צַדִּיק. הוּא בְּרִית, שֶׁהוּא אוֹחֵז אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים ד) הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מַה זֶּה מִכְתָּם? מ"ד ת"ם. מָךְ הוּא צַדִּיק, תָּם עַמּוּד הָאֶמְצָעִי, דַּרְגַּת יַעֲקֹב, (בראשית כה) אִישׁ תָּם. גּוּף וּבְרִית נֶחְשָׁבִים לְאֶחָד. לְלַמֵּד – חֶסֶד וּגְבוּרָה, שֶׁמִּשָּׁם נִתְּנָה תּוֹרָה לְלְמֹד וּלְלַמֵּד.

אָמַר לוֹ, יָפֶה אָמַרְתָּ, אֲבָל (תהלים יב) לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית, שֶׁלֹּא תָּזוּז נֵצַח מֵהוֹד, שֶׁהִיא סְפִירָה שְׁמִינִית, אָמַר לַמְנַצֵּחַ עַל הַשְּׁמִינִית. אָמַר הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אִם כָּךְ, בִּינָה דַּרְגָּתְךָ, וְלָמָּה פֵּרְשׁוּהָ וְנִתַּן הַהוֹד לְמֹשֶׁה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כז) וְנָתַתָּה מֵהוֹדְךָ עָלָיו?

אָמַר לֵיהּ, שַׁפִּיר קָא שָׁאֲלְתְּ. ה' סַלְקָא בְּאָת י', חֲמֵשׁ זְמִנִין עָשָׂר, לְחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה, וְאִתְפַּשְׁטוּתָא דִּלְהוֹן מֵחֶסֶד עַד הוֹד, הֵן חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה בְּכָל סְפִירָה, אִינּוּן חַמְשִׁין. וּבְגִין דָּא, מִבִּינָה עַד הוֹד, כֻּלָּא אִתְפַּשְׁטוּתָא חָדָא. לְבָתַר אָתָא צַדִּיק, וְנָטִיל כָּל חַמְשִׁין תַּרְעִין בִּלְחוֹדוֹי, לְמֶהֱוֵי שָׁקִיל לְכָל חֲמֵשׁ, וְאִתְקְרֵי כָּל, דְּנָטִיל כָּל חַמְשִׁין תַּרְעִין. וְאוֹף הָכִי כַּלָּה, נְטִילַת לְהוּ כֻּלְּהוּ. אָמַר, כְּעַן וַדַּאי אִתְיַישַּׁב מִלָּה עַל בֻּרְיֵיהּ.

וְעוֹד לַמְנַצֵּחַ, תַּמָּן מ"ל עִם נֶצַח. וְדָא מ"ל מִן חַשְׁמַ"ל. מִן ח"ש, הוֹד וְנֶצַח, אִינּוּן לָקֳבֵיל תְּרִין שִׂפְוָון. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאוּ שִׂפְוָון, חֵיוָן אֵשָׁא מִמַּלְלָא. וּבַחֲגִינָה עַד הֵיכָן מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, וְאוֹקְמוּהָ מִן וָאֵרָא עַד חַשְׁמַל. דְּמִסְטָרָא דִּגְבוּרָה אִתְקְרִיאוּ חֵיוָן אֵשָׁא. וְנָהָר דְּנָפִיק מִזֵּיעָן דִּלְהוֹן, יְסוֹד. כֻּלְּהוּ תִּלַת אִינּוּן מֶרְכָּבָה לְתִפְאֶרֶת, אָדָם.

מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, דָּא מַלְכוּת. וּבְתִלַת אִלֵּין, אִיהוּ חָכְמָה וּבִינָה וְדַעַת. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּאֵין דּוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה בְּיָחִיד, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ.

לשון הקודש

אָמַר לוֹ, יָפֶה שָׁאַלְתָּ. ה' עוֹלֶה בָּאוֹת י', חָמֵשׁ פְּעָמִים עֶשֶׂר, לַחֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִינָה. וְהִתְפַּשְׁטוּתָם מֵחֶסֶד וְעַד הוֹד הֵן חָמֵשׁ, עֶשֶׂר בְּכָל סְפִירָה, הֵם חֲמִשִּׁים. וּמִשּׁוּם זֶה מִבִּינָה עַד הוֹד, הַכֹּל הִתְפַּשְׁטוּת אַחַת. אַחַר כָּךְ בָּא צַדִּיק, וְלָקַח כָּל הַחֲמִשִּׁים שְׁעָרִים לְבַדּוֹ, לִהְיוֹת שָׁקוּל לְכָל הֶחָמֵשׁ, וְנִקְרָא כֹּל, שֶׁנּוֹטֵל כָּל חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים. וְגַם כָּךְ כַּלָּה לָקְחָה אֶת כֻּלָּם. אָמַר, כָּעֵת הִתְיַשֵּׁב דָּבָר זֶה עַל בְּרִיוֹ.

וְעוֹד לַמְנַצֵּחַ – שָׁם מ"ל עִם נֶצַח. וְזֶה מ"ל מֵחַשְׁמַ"ל. מִן ח"ש – הוֹד וְנֶצַח, הֵם כְּנֶגֶד שְׁתֵּי הַשִּׂפְתַיִם. וְלָכֵן נִקְרְאוּ שִׂפְתַיִם, חַיּוֹת אֵשׁ מְדַבְּרוֹת. וּבַחֲגִינָה, עַד הֵיכָן מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה? וּפֵרְשׁוּהָ מִן וָאֵרָא, עַד חַשְׁמַל. שֶׁמִּצַּד הַגְּבוּרָה נִקְרְאוּ חַיּוֹת אֵשׁ. וְנָהָר שֶׁיּוֹצֵא מֵהַזֵּעָה שֶׁלָּהֶם – יְסוֹד. כָּל שְׁלֹשֶׁת אֵלֶּה מֶרְכָּבָה לְתִפְאֶרֶת, אָדָם.

מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה זוֹ מַלְכוּת. וּבִשְׁלֹשֶׁת אֵלּוּ, הוּא חָכְמָה וּבִינָה וְדַעַת. וְלָכֵן פֵּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁאֵין דּוֹרְשִׁים בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה בְּיָחִיד, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא חָכָם וּמֵבִין מִדַּעְתּוֹ.

וְאִית מֶרְכָּבָה לְתַתָּא מִזְּעֵיר אַנְפִּין, דְּאִיהוּ מְטַ"טְרוֹן. אָדָם הַקָּטָן. דְּבַמֶּרְכָּבָה דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ פַּרְדֵּס, רְדִיפֵי מַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּנָפִיק מִגּוֹ פַּרְדֵּס דִּילֵיהּ, לְתִלַּת מֵאַרְבַּע, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ, אַרְבָּעָה נִכְנְסוּ לַפַּרְדֵּס, וְהָא אִתְמַר.

דְּאִיהוּ צִפְּרָא דְּחָזָא רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה, לְכֵיף יַמָּא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּיַמָּא מָטֵי עַד קָרְסוֹלוֹי. וְרֵישֵׁיהּ מָטֵי עַד צֵית שְׁמַיָּא, וְלָא אַכְשִׁילוּ תְּלַת בֵּיהּ, מִשּׁוּם דְּנָפִישֵׁי מַיָּא דִּילֵיהּ, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּרְדִיפֵי מַיָּא וְאוֹקְמוּהָ.

אבג כְּלִיל לוֹן דְּסַלְקִין לְשִׁית, לָקֵבֵל אַתְוָון מְטַטְרוֹ"ן. רְבִיעָאָה ד', (מלכים א יט) קוֹל דְּמָמָה דַקָּה, דְּתַמָּן אָתֵי מַלְכָּא. וְאִיהוּ אָדָם לָשֶׁבֶת עַל הַכִּסֵּא.

א י"י, מַיִם עֶלְיוֹנִים, וּמַיִם תַּחְתּוֹנִים. דְּלֵית בֵּינַיְיהוּ אֶלָּא כִּמְלֹא נִימָא, דְּאִיהוּ ו', נָטוּי בֵּינַיְיהוּ, בָּרָקִיעַ דְּאִיהוּ מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמַיִם, דְּיַהֲא הַבְדָּלָה בֵּין נוּקְבָא לִדְכוּרָא. בְּגִין דָּא (בראשית א) וַיְהִי מַבְדִּיל וְרָזָא דְמִלָּה, יאהדונהי. מַיִם עֶלְיוֹנִים זְכָרִים י' עִלָּאָה, מַיִם תַּחְתּוֹנִים נְקֵבוֹת, י' תַּתָּאָה. שִׁית אַתְוָון בֵּינַיְיהוּ, כְּחוּשְׁבַּן ו', דָּא מְטַטְרוֹן, דְּאִיהוּ בֵּין א.

לשון הקודש

וְיֵשׁ מֶרְכָּבָה לְמַטָּה מִזְּעֵיר אַנְפִּין, שֶׁהוּא מְטַטְרוֹ"ן, אָדָם הַקָּטָן. שֶׁבְּמֶרְכַּבְתּוֹ, שֶׁהִיא פַּרְדֵּס, זוֹרְמִים בְּמְהִירוּת מַיִם שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁיּוֹצְאִים מִתּוֹךְ פַּרְדֵּס שֶׁלּוֹ לְשָׁלֹשׁ מֵאַרְבַּע, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם אַרְבָּעָה נִכְנְסוּ לַפַּרְדֵּס, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר.

שֶׁהוּא צִפּוֹר שֶׁרָאָה רַבָּה בַּר בַּר חַנָּה לְחוֹף יָם הַתּוֹרָה, שֶׁהַיָּם הִגִּיעַ עַד קַרְסָלָיו, וְרֹאשׁוֹ הִגִּיעַ עַד קְצֵה הַשָּׁמַיִם, וְלֹא נִכְשְׁלוּ בּוֹ שְׁלֹשָׁה מִשּׁוּם שֶׁהַמַּיִם שֶׁלּוֹ רַבִּים, אֶלָּא מִשּׁוּם זְרִמַת הַמַּיִם, וּפֵרוּשׁוֹ.

אבג כּוֹלֵל אוֹתָם שֶׁעוֹלִים לְשֵׁשׁ, כְּנֶגֶד אוֹתִיּוֹת מְטַטְרוֹ"ן. רְבִיעִי ד', (מלכים–א יט) קוֹל דְּמָמָה דַקָּה, שֶׁשָּׁם בָּא הַמֶּלֶךְ, וְהוּא אָדָם לָשֶׁבֶת עַל הַכִּסֵּא.

א י"י – מַיִם עֶלְיוֹנִים וּמַיִם תַּחְתּוֹנִים, שֶׁאֵין בֵּינֵיהֶם אֶלָּא כִּמְלֹא נִימָה, שֶׁהוּא ו' נָטוּי בֵּינֵיהֶם בָּרָקִיעַ שֶׁהוּא מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמַיִם, שֶׁתְּהֵא הַבְדָּלָה בֵּין נְקֵבָה לְזָכָר. לָכֵן, (בראשית א) וַיְהִי מַבְדִּיל. וְסוֹד הַדָּבָר – יאהדונה"י. מַיִם

וְעוֹד, יוֹד נְקוּדָה. ו׳ גַּלְגַּל. וְלֵית תְּנוּעָה בְּגַלְגַּל בְּשִׁית סִטְרִין כְּחוּשְׁבַּן ו׳, אֶלָּא בְּהַהִיא נְקוּדָה. וְהַהוּא נְקוּדָה אִיהוּ יְחוּדָא דְּכֹלָּא, וְאַסְהִידַת עַל הַהוּא יְחִיד, דְּלֵית לֵיהּ שֵׁנִי, דְּאוֹקְמוּהָ עִלָּאֵי רַבָּנָן, שֶׁצָּרִיךְ לְיַחֲדוֹ כְּדֵי שֶׁתַּמְלִיכֵהוּ עַל (דף רכ"ד ע"א) הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת עָלְמָא. ב׳, שָׁמַיִם וָאָרֶץ. ג׳, עַמּוּדָא סָבִיל לוֹן. ד׳, אַרְבַּע חַיָּון. ה׳ כָּרְסְיָא. ו׳, שִׁית דַּרְגִּין לְכָרְסְיָא. וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט: אָדָם. י׳ יִחוּד דִּילֵיהּ, מַלְכוּת, עֲשִׂירָאָה דְּאָדָם. תֵּשַׁע, אִיהוּ לָקֳבֵל תֵּשַׁע אַתְוָון. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין רָזָא דְּמָארֵיהוֹן.

דָּבָר אַחֵר, צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּקָרְבָּנָא אִית עָשָׁן, וְאִית רֵיחַ, וְאִית רֵיחַ נִיחֹחַ, עָשָׁן אִיהוּ מִסִּטְרָא דְּדִינָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים כט) כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יְיָ. (תהלים יח) עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ מִפִּיו תֹּאכֵל. רֵיחַ נִיחֹחִי, רַחֲמֵי. (שיר השירים נ) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, וְהָא תַּרְוַוּיְיהוּ עָשָׁן וְרֵיחַ, אִינּוּן בְּאַף, וּקְרָאִין סַהֲדִין. חַד, עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ. וְתִנְיָינָא, וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים.

לשון הקודש

עֶלְיוֹנִים זְכָרִים – י׳ עֶלְיוֹנָה. מַיִם תַּחְתּוֹנִים נְקֵבוֹת – י׳ תַּחְתּוֹנָה. שֵׁשׁ אוֹתִיּוֹת בֵּינֵיהֶם, כְּחֻשְׁבּוֹן ו׳, זֶה מְטַטְרוֹן, שֶׁהוּא בֵּין א.

וְעוֹד, יוֹד נְקֻדָּה. ו׳ גַּלְגַּל. וְאֵין תְּנוּעָה בַּגַּלְגַּל בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים כְּחֻשְׁבּוֹן ו׳, אֶלָּא בְּאוֹתָהּ נְקֻדָּה. וְאוֹתָהּ נְקֻדָּה הִיא יְחוּד הַכֹּל, וּמְעִידָה עַל אוֹתוֹ יָחִיד שֶׁאֵין לוֹ שֵׁנִי, שֶׁפֵּרְשׁוּ עָלֶיהָ רַבּוֹתֵינוּ שֶׁצָּרִיךְ לְיַחֵד אוֹתָהּ כְּדֵי שֶׁתַּמְלִיכֵהוּ עַל הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. ב׳ – שָׁמַיִם וָאָרֶץ. ג׳ – עַמּוּד שֶׁסּוֹבֵל אוֹתָם. ד׳ – אַרְבַּע חַיּוֹת. ה׳– הַכִּסֵּא. ו׳ – שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא. וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט – אָדָם. י׳ יִחוּד שֶׁלּוֹ, מַלְכוּת, עֲשִׂירִי שֶׁל אָדָם. תֵּשַׁע הוּא כְּנֶגֶד תֵּשַׁע אוֹתִיּוֹת. אַשְׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁיּוֹדְעִים סוֹד רִבּוֹנָם.

דָּבָר אַחֵר צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִחוֹחִי – רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בַּקָּרְבָּן יֵשׁ עָשָׁן, וְיֵשׁ רֵיחַ, וְיֵשׁ רֵיחַ נִיחוֹחַ. עָשָׁן הוּא מִצַּד הַדִּין, וְהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים כט) כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף ה׳. (תהלים יח) עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ מִפִּיו תֹּאכֵל. רֵיחַ נִיחוֹחִי, רַחֲמִים. (שיר השירים ז) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים.

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, וַהֲרֵי שְׁנֵיהֶם – עָשָׁן וְרֵיחַ – הֵם בָּאַף, וְהַפְּסוּקִים מְעִידִים. אֶחָד,

וַאֲמַאי אִתְקְרֵי חַד עָשָׁן דִּינָא וְתִנְיָינָא רַחֲמֵי. אֶלָּא, בְּחוֹטָמָא אִית תְּרִין חַלּוֹנִין, וְאִתְמַר בִּשְׁמָאלָא, עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ, מָאי עָלָה. אֶלָּא מִלְּבָא דְּאִיהוּ בִּשְׁמָאלָא, לָקְבֵל גְּבוּר. מִימִינָא נָחִית רוּחָא לְגַבֵּיהּ, לְקָרְרָא לֵיהּ, וּלְשַׁפְכָא רוּגְזֵיהּ, מִפִּטְרָא דְּחֶסֶד, דְּתַמָּן מוֹחָא. חָכְמָה לִימִינָא, הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. בִּינָה בִּלְבָּא, כְּלַפֵּי שְׂמָאלָא, הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין. וּבְגִין דָּא עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ, מִן בִּינָה לְגַבֵּי חָכְמָה, דְּאִיהִי לִימִינָא, וּמְקַבֵּל לֵיהּ בְּחֶדְוָה, בְּנִגּוּנָא דְּלֵיוָאֵי.

וְהַאי עָשָׁן לָא סָלִיק, אֶלָּא עַל יְדֵי אֵשׁ, דְּאַדְלִיק בְּעֵצִים, דְּאִינּוּן אֲבָרִים מַלְיָין פִּקּוּדִין, עֲצֵי עוֹלָה. מָארֵי תּוֹרָה, אוֹרַיְיתָא דְּאִיהִי אַדְלִיקַת בְּהוֹן, אֵשׁ בְּתוּקְפָּא דִּגְבוּרָה, וְעָלָה עָשָׁן בְּהוֹן. בַּבִּינָה עָשָׁן הַמַּעֲרָכָה.

וּמִדְּסְלִיקַת לְאַף, אִתְקְרֵי קְטֹרֶת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים לג) יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ. וְלֵית דְּבָטִיל מוֹתָנָא בְּעָלְמָא, כַּקְּטֹרֶת, דְּאִיהוּ קְשׁוֹרָא דְּדִינָא בְּרַחֲמֵי, עִם רֵיחַ נִיחוֹחַ בְּאַף. תַּרְגּוּם דְּקֻשָּׁר קְטִירוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זַכָּאָה חוּלָקָנָא דְּרַוּוחָנָא מִלִּין סְתִימִין בְּאִתְגַּלְיָיא. עוֹד אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּבָתַר דְּצִלּוֹתָא

לשון הקודש

עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ. וְהַשְּׁנִי, וְרֵיחַ אַפֶּךָ כַּתַּפּוּחִים. וְלָמָּה נִקְרָא אֶחָד עָשָׁן דִּין, וְהַשְּׁנִי רַחֲמִים? אֶלָּא, בַּחֹטֶם יֵשׁ שְׁנֵי חַלּוֹנוֹת, וְנֶאֱמַר בַּשְּׂמֹאל, עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ. מָה עָלָה? אֶלָּא מֵהַלֵּב שֶׁהוּא בִּשְׂמֹאל, כְּנֶגֶד גְּבוּר. מִיָּמִין יוֹרֶדֶת אֲלָיו רוּחַ לְקָרְרוֹ וּלְשַׁכֵּךְ רָגְזוֹ, מִצַּד הַחֶסֶד, שֶׁשָּׁם הַמֹּחַ. חָכְמָה לְיָמִין – הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. בִּינָה בַּלֵּב, כְּלַפֵּי שְׂמֹאל – הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין. וְלָכֵן עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ, מִבִּינָה לְחָכְמָה, שֶׁהִיא לְיָמִין, וּמְקַבְּלוֹ בְּחֶדְוָה, בְּנִגּוּן הַלְוִיִּם.

וְעָשָׁן זֶה לֹא עוֹלֶה, אֶלָּא עַל יְדֵי אֵשׁ שֶׁדּוֹלֶקֶת בָּעֵצִים, שֶׁהֵם אֵיבָרִים מְלֵאִים מִצְוֹות, עֲצֵי עוֹלָה. בַּעֲלֵי תוֹרָה, תּוֹרָה שֶׁהִיא נִדְלֶקֶת בָּהֶם, אֵשׁ בְּחֹזֶק הַגְּבוּרָה, וְעָלָה עָשָׁן בָּהֶם. בַּבִּינָה עָשָׁן הַמַּעֲרָכָה.

וּמִשֶּׁעוֹלֶה לְאַף, נִקְרָא קְטֹרֶת, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים לג) יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ. וְאֵין הַמְבַטֵּל מָוֶת בָּעוֹלָם כְּמוֹ קְטֹרֶת, שֶׁהִיא קְשׁוּר הַדִּין בְּרַחֲמִים עִם רֵיחַ נִיחוֹחַ בָּאַף. תַּרְגּוּם שֶׁל קֶשֶׁר – קְטִירוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ שֶׁהִרְוַחְנוּ דְּבָרִים נִסְתָּרִים בַּגָּלוּי. עוֹד אָמַר

אִיהִי כְּקָרְבָּנָא, מָאן דְּיֵימָא פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת, בָּתַר תְּהִלָּה לְדָוִד, בָּטִיל מוֹתָנָא מִבֵּיתָא.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, כְּעַן בָּעֵי לְמִנְדַּע, אֵיךְ אַתְקִינוּ צְלוֹתִין לָקְבֵל קָרְבְּנִין. אֶלָּא תְּלַת צְלוֹתִין, לָקְבֵל אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר, דָּא צְלוֹתָא דְשַׁחֲרִית, דְּאִתְמַר בָּהּ, (בראשית יט) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם אֶת פְּנֵי יְיָ. וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּלֵית עָמִידָה אֶלָּא צְלוֹתָא. וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם, לְקַבֵּל צְלוֹתָא דְמִנְחָה, דְּתַקִּין לָהּ יִצְחָק. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עֶרֶב. וְלֵית שִׂיחָה, אֶלָּא צְלוֹתָא. צְלוֹתָא דְעַרְבִית, לָקְבֵל אֱמוּרִין וּפְדָרִין דְּמִתְאַכְּלִין כָּל הַלַּיְלָה. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ. וְלֵית פְּגִיעָה, אֶלָּא צְלוֹתָא.

אַדְהָכִי דַּאֲנָן בַּאֲתָר דָּא, אֲמַאי כְּתִיב וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, וְכִי לָא הֲווֹ לֵיהּ כָּרִים וּכְסָתוֹת לְמִשְׁכַּב. אֶלָּא הוֹאִיל וְאָתָא חָתָן לְגַבֵּי כַלָּה, אַף עַל גַּב דְּלָא הָוָה אָרְחוֹי לְמִשְׁכַּב אֶלָּא בְּכָרִים וּכְסָתוֹת, וְאִיהִי יְהִיבַת לֵיהּ

לשון הקודש

מְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאַחַר הַתְּפִלָּה, שֶׁהִיא כְּמוֹ קָרְבָּן, מִי שֶׁיֹּאמַר פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת אַחַר תְּהִלָּה לְדָוִד, מְבַטֵּל מָוֶת מִן הַבַּיִת.

אָמַר רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, בָּעֵת צָרִיךְ לָדַעַת אֵיךְ הִתְקִינוּ תְּפִלּוֹת כְּנֶגֶד קָרְבָּנוֹת. אֶלָּא שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת, כְּנֶגֶד אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר – זוֹ תְּפִלַּת שַׁחֲרִית, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (בראשית יט) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם אֶת פְּנֵי ה'. וּפֵרְשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, שֶׁאֵין עֲמִידָה אֶלָּא תְּפִלָּה. וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם – כְּנֶגֶד תְּפִלַּת מִנְחָה שֶׁתִּקֵּן אוֹתָהּ יִצְחָק. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עֶרֶב, וְאֵין שִׂיחָה אֶלָּא תְּפִלָּה. תְּפִלַּת עַרְבִית כְּנֶגֶד אֱמוּרִים וּפְדָרִים שֶׁמִּתְאַכְּלִים כָּל הַלַּיְלָה, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ, וְאֵין פְּגִיעָה אֶלָּא תְּפִלָּה.

בֵּין כָּךְ שֶׁאָנוּ בְּמָקוֹם זֶה, לָמָּה כָּתוּב וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וַיָּשֶׂם מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא? וְכִי לֹא הָיוּ לוֹ כָּרִים וּכְסָתוֹת לִשְׁכַּב? אֶלָּא הוֹאִיל וּבָא חָתָן לַכַּלָּה, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הָיָה דַּרְכּוֹ לִשְׁכַּב אֶלָּא בְּכָרִים

אֲבָנִים לְמִשְׁכַּב, יְקַבֵּל כֹּלָּא בִּרְעוּתָא דִלְבָּא, וְהָא אִתְמַר. וְאוֹף הָכִי אִתְמַר בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה. מַהוּ דִכְתִיב, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן תִּיב. וְאֵימָא קְרָא, (ע"כ רעיא מהימנא).

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, מִסְתַּכֵּל הֲוֵינָא, שְׁמִירָה בַּלֵּב אִיהוּ **וַדַּאי**, (הָכָא בַּלֵּב) (ס"א וְלֵב דּוּגְמָא דְלֵב עִלָּאָה) **וְעַל דָּא שָׁמוֹר בַּלֵּב, וְלָאו בַּאֲתָר אַחֲרָא. זְכִירָה בְּזָכָר, בְּמוֹחָא, דְּרָכִיב וְשָׁלִיט עַל הַלֵּב. וְלֵית זְכִירָה אֶלָּא בְּמוֹחָא. וְעַל דָּא זָכוֹר לְזָכָר וְשָׁמוֹר לִנְקֵבָה. מוֹחָא דְּאִיהוּ דְכוּרָא, רָכִיב וְשָׁלִיט עַל הַלֵּב. לֵב שַׁלִּיט וְרָכִיב עַל הַכָּבֵד. כָּבֵד סָמָאֵל וְנָחָשׁ דָּא בְדָא, וְאִיהוּ חַד.** (ס"א וְאִינּוּן דְּכַר וְנוּקְבָּא) (דף רכ"ד ע"ב) **יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְכָבֵד. וְעַל דָּא בְּקוּרְבָּנָא, יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד, דָּא נָחָשׁ. כָּבֵד מֵיכְלָא דִדְכוּרָא, רָזָא דְסָמָאֵ"ל.**

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי כַּךְ הוּא, וְיָאוּת הוּא. וּבְרִירָא דְמִלָּה, וְרָזָא וְסִתְרִין דְּקָרְבָּנָן, הָכִי

לשון הקודש

וּכְסָתוֹת, וְהִיא נָתְנָה לוֹ אֲבָנִים לְשִׁכַּב – יְקַבֵּל הַכֹּל בִּרְצוֹן הַלֵּב, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר. וְגַם כָּךְ נֶאֱמַר בַּחִבּוּר הָרִאשׁוֹן. מַהוּ שֶׁכָּתוּב (שם לב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם? אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן,

שֵׁב וֶאֱמֹר הַפְסוּק. (עד כאן רעיא מהימנא).

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, הָיִיתִי מִסְתַּכֵּל, הַשְּׁמִירָה הִיא **וַדַּאי בַּלֵּב**, (שָׁרְאָה בַּלֵּב) (וְהַלֵּב דְּגִמַת הַלֵּב הָעֶלְיוֹן) וְלָכֵן שָׁמוֹר בַּלֵּב וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר. זְכִירָה בְּזָכָר, בַּמֹּחַ, שֶׁרוֹכֵב וְשׁוֹלֵט עַל הַלֵּב. וְאֵין זְכִירָה אֶלָּא בַּמֹּחַ. וְעַל זֶה זָכוֹר לְזָכָר, וְשָׁמוֹר לִנְקֵבָה. הַמֹּחַ שֶׁהוּא זָכָר, רוֹכֵב וְשׁוֹלֵט עַל הַלֵּב. הַלֵּב שׁוֹלֵט וְרוֹכֵב עַל הַכָּבֵד. הַכָּבֵד, סָמָאֵל וְנָחָשׁ זֶה בָּזֶה, וְהוּא אֶחָד. (וְהֵם זָכָר וּנְקֵבָה) יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְכָבֵד. וְלָכֵן בַּקָּרְבָּן, יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד זֶה נָחָשׁ. כָּבֵד מַאֲכַל זָכָר, סוֹד שֶׁל סָמָאֵ"ל.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וַדַּאי כָּךְ זֶה, וְיָפֶה הוּא. וּבֵרוּר הַדָּבָר וְסוֹד וְנִסְתָּרוֹת הַקָּרְבָּן כָּךְ הוּא.

הוּא. כְּבֵד נָטִיל בְּקַדְמִיתָא, הוּא וְיוֹתֶרֶת דִּילֵיהּ, (ס"א וּלְבָתַר יוֹתֶרֶת דִּילֵיהּ) סַמָּאֵל וּבַת זוּגוֹ. (ס"א וּלְבָתַר כָּל וכו' דְּאִינּוּן חַיָּילִין) וְכָל אִינּוּן עַרְקִין דְּכַבְדָּא, חַיָּילִין וּמַשְׁרְיָין דִּלְהוֹן, וּנְטִילוּ דִּלְהוֹן, דְּאַכְלִין חֲלָבִין שַׁמְנִינוּ דְּקָרְבְּנָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כט) וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם, וּכְדֵין קָרִיב כֹּלָּא לְגַבֵּי לֵב.

וְלֵב לָא נָטִיל מִכֹּלָּא אֶלָּא וְדַוּי דְּאִתְעֲבִיד בֵּיהּ, וְסָלִיק בְּהַהוּא תְּנָנָא וּצְלוֹתָא דְּאִתְעֲבִיד עָלֵיהּ דְּקָרְבְּנָא. לֵב קָרִיב לְגַבֵּי מוֹחָא, רְעוּתָא דְּיִחוּדָא דְּכַהֲנָא בֵּיהּ, וְחֶדְוָותָא דְּלֵיוָאֵי. מוֹחָא דָּא, נְהוֹרָא דְּאַתְיָא מִמּוֹחָא עִלָּאָה. מוֹחָא קָרִיב לְגַבֵּיהּ טָמִיר מִכֹּלָּא, דְּלָא אִתְיְדַע כְּלָל. (ס"א לְגַבֵּיהּ, מִכְּלָל דְּלָא אִתְפְּרַע כְּלָל) וְכֹלָּא אִתְקְשַׁר דָּא בְדָא. וּמוֹחָא קָרִיב נַחַת רוּחַ דְּכֹלָּא.

לשון הקודש

כָּבֵד לוֹקֵחַ בַּהַתְחָלָה, הוּא וְהַיּוֹתֶרֶת שֶׁלּוֹ, (וְאַחַר כָּךְ הַיּוֹתֶרֶת שֶׁלּוֹ) סָמָאֵל וּבַת זוּגוֹ. (וְאַחַר כָּךְ כָּל וְכוּ' שֶׁאוֹתָם חֲיָלוֹת) וְכָל אוֹתָם עוֹרְקֵי הַכָּבֵד חֲיָלוֹת וּמַחֲנוֹת שֶׁלָּהֶם, וְלוֹקְחִים אֶת שֶׁלָּהֶם, שֶׁאוֹכְלִים חֲלָבִים וְשַׁמְנוּנֵי הַקָּרְבָּן. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְאֶת הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם. וְאָז נִקְרָב הַכֹּל לַלֵּב.

וְהַלֵּב לֹא לוֹקֵחַ מֵהַכֹּל, אֶלָּא וְדוּי שֶׁנַּעֲשָׂה בּוֹ וְעוֹלֶה בְּאוֹתוֹ עָשָׁן וּתְפִלָּה שֶׁנַּעֲשָׂה עָלָיו הַקָּרְבָּן. הַלֵּב מַקְרִיב לַמֹּחַ, רָצוֹן שֶׁל הַיִּחוּד שֶׁהַכֹּהֵן בּוֹ וְחֶדְוַת הַלְוִיִּם. הַמֹּחַ הַזֶּה אוֹר שֶׁבָּא מִמֹּחַ עֶלְיוֹן. הַמֹּחַ מַקְרִיב לַטָּמִיר מֵהַכֹּל, שֶׁלֹּא נוֹדָע כְּלָל, (אֲלִיבָּא, מִכְּלָל שֶׁלֹּא נִפְרַע כְּלָל) וְהַכֹּל נִקְשָׁר זֶה בָּזֶה, וְהַמֹּחַ מַקְרִיב נַחַת רוּחַ שֶׁל הַכֹּל.

עַרְקִין דְּכַבְדָּא, אִלֵּין אִשִּׁים, וְכָל אִינּוּן חֲיָילֵיהוֹן.
כָּבֵד, כְּמָה דְּאִתְמַר. יוֹתֶרֶת נְקֵבָה, נוּקְבָּא
דִּילֵיהּ. אֲמַאי יוֹתֶרֶת. דְּלָא אִתְחַבְּרַת בִּדְכוּרָא אֶלָּא
כַּד אַשְׁאֲרַת לָהּ שַׁעֲתָא, לְבָתָר דְּעַבְדַּת נְאוּפָהָא,
וְשַׁבְקָא לֵיהּ. תּוּ, יוֹתֶרֶת נְקֵבָה, דְּכַד בַּעְיָא לְאִתְחַבְּרָא
בְּבַר נָשׁ, אִתְעֲבִידַת לְגַבֵּיהּ שִׁיּוּרִין, דְּלָא אִתְחֲשָׁבַת
כְּלַל. לְבָתָר אִיהִי אִתְקְרֵבַת וְעֵיר וְעֵיר לְגַבֵּיהּ, עַד
דְּאִתְעֲבִידָא לֵיהּ חִבּוּרָא חָדָא. וּמֵאִלֵּין עַרְקִין דְּכַבְדָּא,
מִתְפַּשְׁטָן אָחֳרָן וְעִירִין, לְכַמָּה זַיְינִין, וְכוֹלָּא נַטְלִין
אֱמוּרִין וּפְדָרִין, וְכֻלְּהוּ כְּלִילָן בַּכָּבֵד.

לֵב דְּאִיהוּ עִקָּרָא בִּקְדוּשָּׁה, נָטִיל וּמַקְרִיב לְמוֹחָא
כְּמָה דְּאִתְמַר. לֵב שַׁרְיָא עַל תְּרֵין כּוּלְיָין, וְאִינּוּן
תְּרֵין כְּרוּבִין יָהֲבִין עֵיטָא, וְאִינּוּן רְחִיקִין קְרִיבִין,
יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְכֻלְּהוּ נַטְלִין וְאָכְלִין כָּל חַד כְּדְקָא
יָאוֹת, עַד דְּאִתְקַשַּׁר כּוֹלָּא כַּחֲדָא.

לשון הקודש

עוֹרְקֵי הַכָּבֵד, אֵלּוּ אִשִּׁים וְכָל אוֹתָם חֵילוֹתֵיהֶם. כָּבֵד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. יוֹתֶרֶת נְקֵבָה, נְקֵבָה שֶׁלּוֹ. לָמָּה יוֹתֶרֶת? שֶׁלֹּא מִתְחַבֶּרֶת בְּזָכָר, אֶלָּא רַק כְּשֶׁנִּשְׁאֶרֶת לָהּ שָׁעָה לְאַחַר שֶׁעָשְׂתָה נְאוּפֶיהָ וְעָזְבָה אוֹתוֹ. עוֹד יוֹתֶרֶת נְקֵבָה – שֶׁכְּשֶׁרוֹצָה לְהִתְחַבֵּר בְּאָדָם, נַעֲשֵׂית אֵלָיו שִׁירַיִם, שֶׁלֹּא נֶחְשֶׁבֶת כְּלָל. לְאַחַר מִכֵּן מִתְקָרֶבֶת לְאַט לְאַט אֵלָיו, עַד שֶׁנַּעֲשֵׂית אֵלָיו חִבּוּר אֶחָד. וּמֵעוֹרְקֵי הַכָּבֵד הַלָּלוּ מִתְפַּשְׁטִים אֲחֵרִים קְטַנִּים לְכַמָּה מִינִים, וַהֲכֹל לוֹקְחִים אֱמוּרִים וּפְדָרִים, וְכֻלָּם כְּלוּלִים בַּכָּבֵד.

הַלֵּב שֶׁהוּא עִקָּר בִּקְדֻשָּׁה, לוֹקֵחַ וּמַקְרִיב לַמֹּחַ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. הַלֵּב שָׁרוּי עַל שְׁתֵּי כְּלָיוֹת, וְהֵם שְׁנֵי כְּרוּבִים, נוֹתְנִים עֵצָה, וְהֵם רְחוֹקִים קְרוֹבִים, יָמִין וּשְׂמֹאל, וְכֻלָּם נוֹטְלִים וְאוֹכְלִים כָּל אֶחָד כָּרָאוּי, עַד

זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה, (תהלים נא) **דָּא מִתְקָרִיב לַלֵּב, רוּחַ נִשְׁבָּרָה, וְדָוִי וּצְלוֹתָא. דְּהָא וַדַּאי** (קהלת יב) **וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל** (דף רכ"ה ע"א) **הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ. וְכָבֵד מַקְרִיב לֵיהּ לְגַבֵּיהּ לֵב, דְּאִיהוּ סַנֵּיגוֹרָא עָלֵיהּ, וְכוּלָּא קְשׁוֹרָא כַּחֲדָא בְּקוֹרְבְּנָא.**

מִן כָּבֵד, נָפְקִין כָּל מַרְעִין, וְכָל מַכְתְּשִׁין, לְכָל שַׁיְיפֵי גוּפָא, וּבֵיהּ שַׁרְיָין. לֵב, אִיהוּ זָכִיךְ מִכּוּלָּא. מִנֵּיהּ נָפְקִין כָּל טַב, וְכָל בְּרִיאוּתָא דְּשַׁיְיפִין כֻּלְּהוּ, וְכָל תּוּקְפָּא, וְכָל חֶדְוָה, וְכָל שְׁלִימוּ דְּאִצְטְרִיךְ לְכָל שַׁיְיפִין.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, לֵית קָרְבְּנִין, אֶלָּא לְרַחֲקָא סִטְרִין מִסְאֲבִין, וּלְקָרְבָא דַּרְגִּין קַדִּישִׁין. וְאִתְמַר בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה, דִּלְהוֹן, (עַרְקִין דְּכַבְדָּא, אַלֵּין אִישִׁים וְכָל אִינּוּן חַיָּילִין וְאִתְמַר) **עַרְקִין דְּכַבְדָּא אִית מִנְּהוֹן רַבְרְבִין, אִית מִנְּהוֹן רַבְרְבִין וְזְעִירִין, וּמִתְפַּשְׁטִין מִנְּהוֹן לְכַמָּה**

לשון הקודש

שֶׁהַכֹּל נִקְשָׁר בְּאֶחָד.

זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה. זֶה נִקְרָב לַלֵּב, רוּחַ נִשְׁבָּרָה, וְדָוִי וּתְפִלָּה. שֶׁהֲרֵי **וַדַּאי** (קהלת יב) **וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ.** וְהַכָּבֵד מַקְרִיב אוֹתוֹ לְגַבֵּי הַלֵּב, שֶׁהוּא סָנֵגוֹר עָלָיו, וְהַכֹּל קְשׁוּר אֶחָד בַּקָּרְבָּן.

מֵהַכָּבֵד יוֹצְאִים כָּל הֶחָלָאִים וְכָל הַמַּכּוֹת לְכָל אֵיבְרֵי הַגּוּף, וּבוֹ שְׁרוּיִים. הַלֵּב הוּא זַךְ מֵהַכֹּל, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא כָּל טוּב, וְכָל בְּרִיאוּת הָאֵיבָרִים כֻּלָּם, וְכָל חֹזֶק, וְכָל חֶדְוָה, וְכָל הַשְׁלֵמוּת שֶׁצְּרִיכִים לְכָל הָאֵיבָרִים.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, אֵין קָרְבָּנוֹת אֶלָּא לְהַרְחִיק צְדָדִים טְמֵאִים וּלְקָרֵב דַּרְגּוֹת קְדוֹשׁוֹת. וְנֶאֱמַר בַּחִבּוּר הָרִאשׁוֹן שֶׁלָּהֶם: (עורקי הַכָּבֵד אֵלּוּ אֲנָשִׁים וְכָל אוֹתָם חַיָּלוֹת, וְנִתְבָּאֵר) **עוֹרְקֵי הַכָּבֵד, יֵשׁ** מֵהֶם גְּדוֹלִים, **יֵשׁ** מֵהֶם גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים, וּמִתְפַּשְׁטִים מֵהֶם לְכַמָּה צְדָדִים. וְאֵלּוּ לוֹקְחִים

סִטְרִין. וְאִלֵּין נַטְלִין אֵבְרִין וֶאֱמוּרִין וּפְדָרִין דְּמִתְאַכְּלִין כָּל הַלַּיְלָה, דְּהָא קָרְבָּן כֻּלָּא לַיְיָ.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, רַעְיָא מְהֵימָנָא, וַהֲלֹא אַמְרַת לְעֵיל דְּקָרְבְּנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו אִינּוּן אֶלָּא לְקָרְבָּא י' בְּה' ו' בְּה'. אֶלָּא, אַף עַל גַּב דְּכָל קָרְבָּנִין צְרִיכִין לְקָרֵב קַמֵּיהּ, אִיהוּ פָּלִיג לְכָל מַשְׁרְיָין, מַאֲכָלִין דְּקָרְבְּנִין, לְכָל חַד כַּדְקָא חָזֵי לֵיהּ, לְשִׁכְלִיִּים, מְזוֹנֵי דְאוֹרַיְיתָא, וּמִשְׁתְּיָא דְיֵינָא וּמַיָּא דְאוֹרַיְיתָא. לְטִבְעִיִּים, דְּאִינּוּן שֵׁדִים דְּאִינּוּן כִּבְנֵי אָדָם, יָהִיב לוֹן אִלֵּין מַאֲכָלִין טִבְעִיִּים, דְּנָחִית אֵשָׁא דִּלְהוֹן, לְמֵיכַל לוֹן.

כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, אִי זָכוּ, הָוָה נָחִית כְּמוֹ אַרְיֵה דְּאֵשָׁא לְמֵיכַל קָרְבְּנִין. וְאִי לָא, הָוָה נָחִית תַּמָּן כְּמִין כַּלְבָּא דְאֵשָׁא. וְאוֹף הָכִי כַּד מִית בַּר נָשׁ, אִי זָכֵי, נָחִית בִּדְמוּת אַרְיֵה, לְקַבְּלָא נַפְשֵׁיהּ. וְאִי לָאו בִּדְמוּת כֶּלֶב, דְּאָמַר דָּוִד עָלֵיהּ, (תהלים כב) הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי.

וּבְגִין לְשֵׁיזָבָא קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא גּוּפֵיהּוֹן דְּיִשְׂרָאֵל מִנְּהוֹן וְנַפְשֵׁהוֹן. מָנֵי, לְקָרֵב קָרְבְּנִין דִּבְעִידָן וְגוּפָן בְּאַתְרַיְיהוּ, לְקַיֵּים (משלי כה)

לשון הקודש

אֵיבָרִים וְאֵמוּרִים וּפְדָרִים שֶׁמִּתְאַכְּלִים כָּל הַלַּיְלָה, שֶׁהֲרֵי קָרְבָּן כֻּלּוֹ לַה'.

אָמַר מְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, הֲלֹא אָמַרְתָּ לְעֵיל שֶׁקָּרְבָּנוֹת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵינָם אֶלָּא לְקָרֵב י' לְה', ו' לְה'. אֶלָּא שֶׁאַף עַל גַּב שֶׁכָּל הַקָּרְבָּנוֹת יֵשׁ לְהַקְרִיב לְפָנָיו, הוּא מְחַלֵּק לְכָל הַמַּחֲנוֹת מַאֲכְלֵי הַקָּרְבָּנוֹת, לְכָל אֶחָד כָּרָאוּי לוֹ. לַשִּׂכְלִיִּים מְזוֹנוֹת הַתּוֹרָה, וּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן וּמַיִם שֶׁל הַתּוֹרָה. לַטִּבְעִיִּים, שֶׁהֵם שֵׁדִים, שֶׁהֵם כִּבְנֵי אָדָם, נוֹתֵן לָהֶם מַאֲכָלִים טִבְעִיִּים אֵלּוּ, שֶׁיּוֹרֵד אֵשׁ שֶׁלָּהֶם לֶאֱכֹל אוֹתָם.

כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, אִם זָכוּ – הָיָה יוֹרֵד כְּאַרְיֵה שֶׁל אֵשׁ לֶאֱכֹל הַקָּרְבָּנוֹת, וְאִם לֹא – הָיָה יוֹרֵד שָׁם כְּמִין כֶּלֶב שֶׁל אֵשׁ. וְגַם כָּךְ כְּשֶׁמֵּת אָדָם, אִם זוֹכֶה – יוֹרֵד בִּדְמוּת אַרְיֵה לְקַבֵּל אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְאִם לֹא – כִּדְמוּת כֶּלֶב, שֶׁאָמַר עָלָיו דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי.

וּכְדֵי לְהַצִּיל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת גּוּפֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מֵהֶם וְאֶת נַפְשׁוֹתָם, מִנָּה לְהַקְרִיב קָרְבָּנוֹת שֶׁל בְּהֵמוֹת וְגוּפִים בִּמְקוֹמָם, לְקַיֵּם

אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לָחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם. אֲבָל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא נָטִיל אֶלָּא רְעוּתָא דִלְבָּא, וּתְבִירוּ דִילַיהּ (דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל). הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים נא) זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. כְּגַוְונָא דִכְלֵי חֶרֶס, דְּאִתְמַר בְּהוֹן נִשְׁבָּרוּ נִטְהָרוּ.

כַּהֲנָא מוֹחָא. לֵוִי לִבָּא. גּוּפָא יִשְׂרָאֵל. וְאִתְמַר בְּהוֹן, כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם, וּלְוִיִם בְּדוּכָנָם, וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם. וְאִי כְּבֵד בָּעֵי לְקָרְבָא לְגַבֵּי דִלְבָּא, חֶלְבֵּיהּ דְּאִינּוּן מִסְאַבִין, אִיהוּ לָא נָטִיל. אֶלָּא שַׁמְנוּנוֹ דְּחֶלֶב טָהוֹר. כְּגַוְונָא דְאִית בְּגוּפָא, חֶלֶב טָהוֹר וְחֶלֶב טָמֵא, דָּם צָלִיל בְּלָא פְסוֹלֶת, וְדָם עָכוּר בַּפְּסוֹלֶת. וְעַרְקִין דְּלִבָּא, חַיָּילִין קַדִּישִׁין. וְעַרְקִין דְּכָבֵד, חַיָּילִין מִסְאַבִין. אוֹף הָכִי אִינּוּן מַשְׁרְיָין דְּיֵצֶר הָרָע, וּמַשְׁרְיָין דְּיֵצֶר הַטּוֹב, אִלֵּין מְמָנָן עַל עַרְקִין דְּלִבָּא, וְאִלֵּין מְמָנָן עַל עַרְקִין דְּכַבְדָּא. אוֹף הָכִי תְּרֵי אוֹמֵי, יִשְׂרָאֵל, וְאוּמִין דְּעָלְמָא עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

אָמַר לֵיהּ רַעְיָא מְהֵימָנָא, שַׁפִּיר קָא אָמְרַת בְּכֹלָּא, אֲבָל אַפִּילּוּ יִשְׂרָאֵל לָאו כֻּלְּהוּ שָׁוִין, דְּאִית בְּהוֹן בְּנֵי מַלְכוּת, מִסְטְרָא דְּמַלְכוּת קַדִּישָׁא, כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן, וּמִכָּל חֲוָויִן וְכִנּוּיִין. וְאִית

לשון הקודש

(משלי כה) אִם רָעֵב שׂוֹנַאֲךָ הַאֲכִילֵהוּ לָחֶם וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא לוֹקֵחַ כִּי אִם אֶת רְצוֹן הַלֵּב וְשִׁבְרוֹנוֹ (שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל). וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים נא) זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. כְּמוֹ כְּלֵי חֶרֶס שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם נִשְׁבְּרוּ נִטְהָרוּ.

כֹּהֵן מֹחַ. לֵוִי לֵב. יִשְׂרָאֵל גּוּף. וְנֶאֱמַר בָּהֶם, כֹּהֲנִים בַּעֲבוֹדָתָם וּלְוִיִם בְּדוּכָנָם וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם. וְאִם צָרִיךְ לְהַקְרִיב כָּבֵד לַלֵּב, חֶלְבּוֹ שֶׁל אוֹתָם טְמֵאִים, הוּא לֹא לוֹקֵחַ. אֶלָּא שַׁמְנוּנוֹ שֶׁל חֶלֶב טָהוֹר. כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ בַּגּוּף חֶלֶב טָהוֹר וְחֶלֶב טָמֵא, דָּם צָלוּל בְּלִי פְסֹלֶת וְדָם עָכוּר בִּפְסֹלֶת. וְעוֹרְקֵי הַלֵּב חַיָּלוֹת קְדוֹשִׁים, וְעוֹרְקֵי הַכָּבֵד חַיָּלוֹת טְמֵאִים. גַּם כָּךְ הֵם מַחֲנוֹת הַיֵּצֶר הָרָע וּמַחֲנוֹת הַיֵּצֶר הַטּוֹב. אֵלּוּ מְמֻנִּים עַל עוֹרְקֵי הַלֵּב, וְאֵלּוּ מְמֻנִּים עַל עוֹרְקֵי הַכָּבֵד. גַּם כָּךְ שְׁתֵּי אֻמּוֹת, יִשְׂרָאֵל וְאֻמּוֹת הָעוֹלָם עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת.

אָמַר לוֹ רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, יָפֶה אָמַרְתָּ בַּכֹּל, אֲבָל אֲפִלּוּ יִשְׂרָאֵל לֹא כֻּלָּם שָׁוִים, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם בְּנֵי

מִנְהוֹן עַבְדִּין, מִסְטָרָא דְּעָבֵד, דְּאִיהוּ (בראשית כד) **עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ. וְאִית מִנְהוֹן בִּבְעִירָן, וְאִתְמַר בְּהוֹן,** (יחזקאל לד) **וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וְאִינּוּן דְּדַמְיָין לְעָנָא, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָנֵי לְקָרְבָּא בְּעִירָן בְּאַתְרַיְיהוּ, לְכַפָּרָא עֲלַיְיהוּ. וְאִינּוּן דְּדַמְיָין לְמַלְאָכִין, קָרְבְּנִין דִּלְהוֹן אִינּוּן עוֹבָדִין טָבִין, דִּמְמַנָּן עֲלַיְיהוּ מַלְאָכִים, דְּמַקְרִיבִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַתְרַיְיהוּ.**

וְאִינּוּן דַּהֲווֹ **בְּנִין לַיְיהוָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (דברים יד) **בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. בְּחוֹבִין דִּלְהוֹן מִתְפָּרְדֵי אַתְוָון, וְתִקּוּנָא** (ס"א דִּלְהוֹן הוּא אוֹרַיְיתָא), **הוּא דְּלֶהֱוֵי אוֹרַיְיתָא דְּאִיהוּ שֵׁם יְהוָה, לְקָרְבָּא אַתְוָון, י' בְּה', ו' בְּה', בְּקָרְבְּנָא דִּלְהוֹן.**

חֲדֵי בְּכָל קָרְבְּנִין, בֵּין דִּבְעִירֵי, בֵּין דְּמַלְאָכִין דִּמְמַנָּן עַל פִּקּוּדִין, בֵּין בְּמַלְכוּתָא, בֵּין בִּשְׁמֵיהּ. כֻּלָּא צָרִיךְ לְקָרְבָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דְּאוֹרַיְיתָא דִּילֵיהּ) **בְּאַתְוָון קַדִּישִׁין. וְאִיהוּ רָכִיב בְּאַרְבַּע חֵיוָון דְּמַלְאָכִים. וְאִיהוּ רָכִיב בְּאַרְבַּע יְסוֹדִין, דְּמִנְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ אַרְבַּע חֵיוָון טְבָעִיִּים. וְאִיהוּ הוּא דִּמְקָרֵב מַיָּא בְּאֶשָּׁא, וְרוּחָא בְּעַפְרָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (איוב כה) **עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. וְאוֹף הָכִי הוּא מְקָרֵב**

לשון הקודש

מַלְכוּת מִצַּד מַלְכוּת הַקְּדוּשָׁה, כְּלוֹלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת וּמִכָּל הֲוָיוֹת וְכִנּוּיִים. וְיֵשׁ מֵהֶם עֲבָדִים מִצַּד שֶׁל עֶבֶד, שֶׁהוּא (בראשית כד) עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ. וְיֵשׁ מֵהֶם כַּבְּהֵמוֹת, וְנֶאֱמַר בָּהֶם (יחזקאל לד) וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. וְאוֹתָם שֶׁדּוֹמִים לְצֹאן, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צִוָּה לְהַקְרִיב בְּהֵמוֹת בִּמְקוֹמָם לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם. וְאוֹתָם שֶׁדּוֹמִים לְמַלְאָכִים, קָרְבָּנוֹת שֶׁלָּהֶם הֵם מַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁמְּמֻנִּים עֲלֵיהֶם מַלְאָכִים שֶׁמַּקְרִיבִים לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא בִּמְקוֹמָם.

וְאוֹתָם שֶׁהָיוּ **בָּנִים** לַה', זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים י) **בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם,** בַּחֲטָאֵיהֶם מִתְפָּרְדוֹת הָאוֹתִיּוֹת, וְהַתִּקּוּן (שֶׁלָּהֶם הוּא הַתּוֹרָה) הוּא שֶׁתִּהְיֶה תּוֹרָה, שֶׁהוּא שֵׁם יְהוָ"ה, לְקָרֵב אֶת הָאוֹתִיּוֹת, י' בְּה', ו' בְּה', בְּקָרְבְּנוֹתֵיהֶם. **חֲדֵי** בְּכָל הַקָּרְבָּנוֹת – בֵּין שֶׁל בְּהֵמוֹת, בֵּין שֶׁל מַלְאָכִים שֶׁמְּמֻנִּים עַל מִצְווֹת, בֵּין בְּמַלְכוּת, בֵּין בִּשְׁמוֹ – הַכֹּל צָרִיךְ לְהַקְרִיב לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא (שֶׁתּוֹרָתוֹ) בְּאוֹתִיּוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְהוּא רוֹכֵב בְּאַרְבַּע חַיּוֹת שֶׁל הַמַּלְאָכִים, וְהוּא רוֹכֵב בְּאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, שֶׁמֵּהֶם נִבְרְאוּ אַרְבַּע חַיּוֹת טְבָעִיּוֹת. וְהוּא הוּא שֶׁמְּקָרֵב מַיִם לְאֵשׁ, וְרוּחַ לֶעָפָר. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (איוב כה) עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. וְגַם כָּךְ

מִיכָאֵל דְּאִיהוּ מַיִם שִׁכְלִיִּים, עִם גַּבְרִיאֵל. דְּהוּא אֵשׁ שִׂכְלִי. וְאִיהוּ מְקָרֵב אוּרִיאֵל, דְּאִיהוּ אֲוִיר. דְּהַיְינוּ רוּחַ שִׂכְלִי, עִם רְפָאֵל, דְּאִיהוּ אֵפֶר, דְּהַיְינוּ עָפָר שִׂכְלִית. דְּמִיָּד דְּאִסְתַּלָּק קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִבֵּינַיְיהוּ, לֵית בְּהוֹן חֵילָא.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב בְּכָל קָרְבְּנִין לַיהוָ"ה, וְאֵיךְ אָמַרְנָא דְּאִית פְּרוּדָא בְּאַתְוָון. אֶלָּא הַאי אִתְמַר, בְּדַרְגִּין דְּאִתְבְּרִיאוּ וְאִתְקְרִיאוּ בְּשְׁמֵיהּ. וְלָא דְּאִינּוּן אִיהוּ מַמָּשׁ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו. דְּאִית אַתְוָון דַּיהוָ"ה בַּאֲצִילוּת, דְּלֵית בְּהוֹן פְּרוּדָא וְהַפְסָקָה, דְּאִינּוּן כְּמַבּוּעִין לְגַבַּיְיהוּ, דְּאַשְׁקָיָין לְאִילָנִין. וּבְגִין אִלֵּין דְּאִתְבְּרִיאוּ, אִדְמְיָין י' לְרֵישָׁא, ו' לְגוּפָא, ה' ה' לְעֻשָּׁר אֲצִבְעָאן.

אֲבָל עִלּוֹת הָעִלּוֹת עַל כֻּלָּא, דְּאִתְקְרֵי יְהוָ"ה, אִתְמַר בֵּיהּ, (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ. (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵל וּמָה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ. (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ לֹא שָׁנִיתִי. לָא מְטֵי בֵּיהּ חוֹבִין לְאַפְרְשָׁא אַתְוָוי, י' מֵה', ו' מֵה', דְּלֵית בֵּיהּ פְּרוּדָא. וְעָלֵיהּ אִתְמַר, (תהלים ה) לֹא יְגוּרְךָ רָע. אִיהוּ שַׁלִּיט עַל כֻּלָּא, וְלֵית

לשון הקודש

הוּא מְקָרֵב אֶת מִיכָאֵל, שֶׁהוּא מַיִם שִׂכְלִיִּים, עִם גַּבְרִיאֵל, שֶׁהוּא אֵשׁ שִׂכְלִי. וְהוּא מְקָרֵב אֶת אוּרִיאֵל, שֶׁהוּא אֲוִיר, שֶׁהַיְינוּ רוּחַ שִׂכְלִי, עִם רְפָאֵל, שֶׁהוּא אֵפֶר, שֶׁהַיְינוּ עָפָר שִׂכְלִית. שֶׁמִּיָּד שֶׁמִּסְתַּלֵּק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִבֵּינֵיהֶם, אֵין בָּהֶם כֹּחַ.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי כָּתוּב בְּכָל הַקָּרְבָּנוֹת לַיהוָ"ה, וְאֵיךְ אָמַרְנוּ שֶׁיֵּשׁ פֵּרוּד בָּאוֹתִיּוֹת? אֶלָּא זֶה נֶאֱמַר בַּדְּרָגוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ וְנִקְרְאוּ בִּשְׁמוֹ, וְלֹא שֶׁהֵם הוּא מַמָּשׁ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו. שֶׁיֵּשׁ אוֹתִיּוֹת שֶׁל יְהוָ"ה בָּאֲצִילוּת, שֶׁאֵין בָּהֶן פֵּרוּד וְהַפְסָקָה, שֶׁהֵן כְּמוֹ מַבּוּעִין אֲלֵיהֶם שֶׁמַּשְׁקִים אֶת הָאִילָנוֹת. וּמִשּׁוּם אֵלֶּה שֶׁנִּבְרְאוּ אִדְמְיָין י' לָרֹאשׁ, ו' לַגּוּף, ה' ה' לְעֶשֶׂר אֲצִבְעוֹת.

אֲבָל עִלַּת הָעִלּוֹת עַל הַכֹּל, שֶׁנִּקְרָא יְהוָ"ה, נֶאֱמַר בּוֹ (שם מ) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה יֹאמַר קָדוֹשׁ. (שם) וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵל וּמָה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ. (מלאכי ג) אֲנִי ה' לֹא שָׁנִיתִי. לָא מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם חֲטָאִים לְהַפְרִיד אוֹתִיּוֹתָיו – י' מֵה', ו' מֵה'. שֶׁאֵין בָּהֶם פֵּרוּד. וְעָלָיו נֶאֱמַר (תהלים ה)

מָאן דְּשָׁלִיט בֵּיהּ. אִיהוּ תָּפִיס בְּכֹלָּא, וְלֵית מָאן דְּתָפִיס בֵּיהּ. וְאִיהוּ לָא אִתְקְרֵי יְהוָ"ה, וּבְכָל שְׁמָהָן, אֶלָּא בְּאִתְפַּשְׁטוּת נְהוֹרֵיהּ עָלַיְיהוּ. וְכַד אִסְתְּלִיק מִנַּיְיהוּ, לֵית לֵיהּ מִגַּרְמֵיהּ שֵׁם כְּלָל מִנְּהוֹן. (קהלת ז) עָמוֹק עָמוֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ.

לֵית נְהוֹרָא יְכִיל לְאִסְתַּכְּלָא בֵּיהּ, דְּלָא אִתְחַשְׁכַת. אֲפִילּוּ כֶּתֶר עֶלְיוֹן, דְּאִיהוּ נְהוֹרֵיהּ תַּקִּיף עַל כָּל דַּרְגִּין, וְעַל כָּל חֵילֵי שְׁמַיָּא, עִלָּאִין וְתַתָּאִין, אִתְמַר עָלֵיהּ, (תהלים יח) יָשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ. וְעַל חָכְמָה וּבִינָה, (תהלים צז) עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו. כָּל שֶׁכֵּן שְׁאַר סְפִירָאן. כָּל שֶׁכֵּן חֵיזָן. כָּל שֶׁכֵּן יְסוֹדִין, דְּאִינּוּן מֵתִים. אִיהוּ סוֹבֵב עַל כָּל עָלְמִין, וְלֵית סוֹבֵב לוֹן לְכָל סִטְרָא, עֵילָּא וְתַתָּא, וּלְאַרְבַּע סִטְרִין, בַּר מִנֵּיהּ. וְלֵית מָאן דְּנָפִיק מֵרְשׁוּתֵיהּ לְבַר. אִיהוּ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין. וְלֵית (ס"א אֱלָהָא וכו' לוֹן בָּר מִנֵּיהּ) אוֹחֲרָא מְמַלֵּא לוֹן.

אִיהוּ מְחַיֶּה לוֹן וְלֵית עָלֵיהּ אֱלָהָא אַחֲרָא, לְמֵיהַב לֵיהּ חַיִּין. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (נחמיה ט) וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כּוּלָּם. וּבְגִינֵיהּ אָמַר דָּנִיֵּאל, (דניאל ד) וְכָל דְּאָרֵי אַרְעָא כְּלָא חֲשִׁיבִין וּכְמִצְבְּיֵיהּ עָבִיד בְּחֵיל שְׁמַיָּא. אִיהוּ מְקַשֵּׁר וּמְיַחֵד זִינָא לְזִינֵיהּ, עֵילָּא וְתַתָּא. וְלֵית

לשון הקודש

לֹא יִגָּרֵךְ רָע. הוּא שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל, וְאֵין מִי שֶׁשּׁוֹלֵט בּוֹ. הוּא תּוֹפֵס אֶת הַכֹּל, וְאֵין מִי שֶׁתּוֹפֵס בּוֹ. וְהוּא לֹא נִקְרָא יְהוָ"ה, וּבְכָל הַשֵּׁמוֹת, אֶלָּא בְּהִתְפַּשְׁטוּת אוֹרוֹ עֲלֵיהֶם. וּכְשֶׁמִּסְתַּלֵּק מֵהֶם, אֵין לוֹ מֵעַצְמוֹ שֵׁם כְּלָל מֵהֶם. עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ.

אֵין אוֹר יָכוֹל לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, שֶׁלֹּא נֶחְשָׁךְ. אֲפִלּוּ כֶּתֶר עֶלְיוֹן, שֶׁאוֹרוֹ חָזָק עַל כָּל הַדְּרָגוֹת וְעַל כָּל חֵילוֹת הַשָּׁמַיִם, עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, נֶאֱמַר עָלָיו (שם יח) יָשֶׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ. וְעַל חָכְמָה וּבִינָה – (שם צג) עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו. כָּל שֶׁכֵּן שְׁאָר הַסְּפִירוֹת, כָּל שֶׁכֵּן הַחַיּוֹת, כָּל שֶׁכֵּן יְסוֹדוֹת, שֶׁהֵם מֵתִים. הוּא סוֹבֵב עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְאֵין סוֹבֵב אוֹתָם לְכָל צַד, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּלְאַרְבָּעָה צְדָדִים, פָּרֶט לוֹ. וְאֵין מִי שֶׁיּוֹצֵא מֵרְשׁוּתוֹ הַחוּצָה. הוּא מְמַלֵּא כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְאֵין (אֱלוֹהַּ וְכוּ' לָהֶם חוּץ מִמֶּנּוּ) אַחֵר שֶׁמְּמַלֵּא אוֹתָם.

הוּא מְחַיֶּה אוֹתָם, וְאֵין אֱלוֹהַּ אַחֵר עָלָיו לָתֵת לוֹ חַיִּים. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (נחמיה ט) וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת כֻּלָּם. וּבִגְלָלוֹ אָמַר דָּנִיֵּאל, (דניאל ד) וְכָל דַּיָּרֵי הָאָרֶץ כְּאֵינָם חֲשׁוּבִים, וְכִרְצוֹנוֹ

קוּרְבָּא לְהוּ בְּד' יְסוֹדִין, אֶלָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד אִיהוּ בֵּינַיְיהוּ. **מִיָּד** דְּחָבוּ, אִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ בָּנִים אַתֶּם לַיהוָה אֱלֹקֵיכֶם, אִסְתַּלַּק מִן אַתְוָון, אִשְׁתְּאָרוּ בְּפֵרוּדָא. וּמַאי תִּקּוּנֵיהּ, לְקָרְבָּא אַתְוָון בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, י' בְּה', ו' בְּה'. אוֹף הָכִי אִינּוּן עַבְדִּין דִּילֵיהּ, מִסְטָרָא דְּחֵיוָן. בְּחוֹבִין דִּלְהוֹן גָּרְמוּ לֵיהּ, לְאִסְתַּלְּקָא מִנְּהוֹן. מַאי תַּקָּנְתָּא דִּלְהוֹן. לְנַחְתָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָלַיְיהוּ, לְקָרְבָּא לוֹן. אוֹף הָכִי אִינּוּן דַּהֲווֹ מֵאַרְבַּע יְסוֹדִין, דְּאִינּוּן עָאנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּגָרְמוּ לְסַלְּקָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִינַיְיהוּ. מַאי תַּקָּנָה. לְקָרְבָּא לוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וּבְגִין דָּא בְּכֻלְּהוּ מָנֵי, קָרְבָּן לַיהוָה, אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. אוֹף אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם. וּכְתִיב (וְלַקַּחְתָּ) (ויקרא ה) שְׁתֵּי תֹורִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה, כָּל זִינָא אָזִיל לְזִינֵיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקָרֵב כֹּלָּא בַּאֲתָר דָּא, אִיהוּ עִלַּת עַל כֹּלָּא, דְּלֵית אֱלָהָא בַּר מִנֵּיהּ. וְלֵית מָאן דְּיָכִיל לְקָרְבָּא חֵילִין, בַּר מִנֵּיהּ.

אֲבָל חֵילִין דְּאוּמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, אִינּוּן מִסְטָרָא

לשון הקודש

עוֹשֶׂה בְּחֵיל הַשָּׁמַיִם. הוּא מְקַשֵּׁר וּמְיַחֵד מִין לְמִינוֹ, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְאֵין קָרְבָּה לָהֶם בְּאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, רַק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּשֶׁהוּא בֵּינֵיהֶם.

מִיָּד שֶׁחָטְאוּ, אֵלּוּ שֶׁנִּקְרְאוּ בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם, הִסְתַּלֵּק מִן הָאוֹתִיּוֹת, וְנִשְׁאֲרוּ בִּפְרוּד. וּמַה תִּקּוּנוֹ? לְקָרֵב אוֹתִיּוֹת בַּקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא – י' בְּה', ו' בְּה'. גַּם כָּךְ הֵם עֲבָדִים שֶׁלּוֹ מִצַּד הַחַיּוֹת, בַּחֲטָאֵיהֶם גָּרְמוּ לוֹ לְהִסְתַּלֵּק מֵהֶם. מַה תַּקָּנָתָם? לְהוֹרִיד אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם לְקָרֵב אוֹתָם. גַּם כָּךְ אֵלּוּ שֶׁהָיוּ מֵאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, שֶׁהֵם צֹאנוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁגָּרְמוּ לְסַלֵּק אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵהֶם, מָה הַתַּקָּנָה? לְקָרְבָּם לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא.

וְלָכֵן בְּכֻלָּם צִוָּה: קָרְבָּן לַה', אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. גַּם, אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם. וְכָתוּב (וְלַקַּחְתָּ) שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה. כָּל מִין הוֹלֵךְ לְמִינוֹ. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקָרֵב הַכֹּל בְּמָקוֹם זֶה, הוּא עִלַּת הַכֹּל, שֶׁאֵין אֱלוֹהַּ פָּרְט לוֹ, וְאֵין מִי שֶׁיָּכוֹל לְקָרֵב חֲיָלוֹת פָּרְט לוֹ.

אֲבָל חֵילוֹת אֻמּוֹת עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, הֵם מִצַּד הַפֵּרוּד. אוֹי לְמִי שֶׁגּוֹרֵם

דְּפֵרוּדָא. וַוי לְמַאן דְּגָרִים בְּחוֹבוֹי, לְאַעֲלָא אַתְוָון וְחֵיוָן וְיסוֹדִין. דְּמִיָּד אִסְתַּלָּק קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִיִּשְׂרָאֵל. וְיֵיעָלוּן אוּמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת בֵּינַיְיהוּ. לֵית לוֹן קְרִיבוּת בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֵית קוּרְבִּנִין בְּחוּצָה לָאָרֶץ. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהַּ. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּאָמַר מִלִּין אִלֵּין, נַחְתּוּ כָּל אַתְוָון קַדִּישִׁין, וְחֵיָון קַדִּישִׁין, וְד' יְסוֹדִין, לְגַבֵּיהּ, וּבָרִיכוּ לֵיהּ וְאָמְרוּ, עַל יָדָךְ רַעְיָא מְהֵימָנָא, נָחִית עָלָן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְקָרְבִין זִינָא (דף רכ"ה ע"ב) לְזִינֵיהּ, בְּרִיךְ אַנְתְּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאַרְבַּע יְסוֹדִין. כְּעַן אִתְבְּרִיר כֻּלָּא עַל בֻּרְיֵיהּ. (ע"כ רעיא מהימנא).

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לא) **בְּטַח בַּיְיָ וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה. בְּטַח בַּיְיָ, דְּדָקָא יָאוֹת. וַעֲשֵׂה טוֹב, תִּקּוּנָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא. דְּתֶהֱא מִתַּקֵּן לֵיהּ, וְנָטִיר לֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת. וְאִי תַּעֲבִיד דָּא, אַנְתְּ תֶּהֱא הָכָא בְּאַרְעָא, וְיִתְּזָן מִנָּךְ, וְיִתְפַּרְנֵס מִנָּךְ, הַהִיא אֱמוּנָה דִּלְעֵילָּא.**

לשון הקודש

בַּחֲטָאָיו לְהַעֲלוֹת אוֹתִיּוֹת וְחַיּוֹת וִיסוֹדוֹת, שֶׁמִּיָּד מִסְתַּלֵּק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִיִּשְׂרָאֵל, וְיִכָּנְסוּ בֵּינֵיהֶם אֻמּוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, שֶׁאֵין לָהֶם קִרְבָה לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא, שֶׁאֵין קָרְבָּנוֹת בְּחוּץ לָאָרֶץ. וְלָכֵן פֵּרְשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, הַדָּר בְּחוּצָה לָאָרֶץ דּוֹמֶה כְּמִי שֶׁאֵין לוֹ אֱלוֹהַּ. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁאָמַר דְּבָרִים הַלָּלוּ, יָרְדוּ כָּל הָאוֹתִיּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְחַיּוֹת קְדוֹשׁוֹת וְאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת אֲלֵיהֶן, וּבֵרְכוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ: עַל יָדְךָ, רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, יָרַד עָלֵינוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמִתְקָרְבִים מִין לְמִינוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא בְּאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת. בָּעֵת הִתְבָּרֵר הַכֹּל עַל בֻּרְיוֹ. (עד כאן רעיא מהימנא).

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים לז) בְּטַח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה. בְּטַח בַּה', כָּרָאוּי. וַעֲשֵׂה טוֹב, תִּקּוּן שֶׁל בְּרִית הַקֹּדֶשׁ, שֶׁתִּתַּקֵּן אוֹתָהּ וְתִשְׁמֹר אוֹתָהּ כָּרָאוּי. וְאִם תַּעֲשֶׂה אֶת זֶה, אַתָּה תִּהְיֶה כָּאן בָּאָרֶץ, וְאוֹתָהּ הָאֱמוּנָה שֶׁלְּמַעְלָה תִּזּוֹן מִמְּךָ וְתִתְפַּרְנֵס מִמְּךָ.

וְתוּ, (ס"א מְתַקֵּן לֵיהּ וְנָטִיר לֵיהּ. שְׁכָן אֶרֶץ אֶרֶץ קַדִּישָׁא עִלָּאָה אֶרֶץ הַחַיִּים דְּהַהִיא אֶרֶץ תִּשְׁרֵי בְּהַהוּא טוּב. וּרְעֵה אֱמוּנָה הַהִיא אֱמוּנָה דִּלְעֵילָּא יִתְּנִין וְיִתְפַּרְנֵס מִנֵּיהּ עַל יְדָךְ. וְאִי תַּעֲבִיד דָּא) **תִּתְעַנַּג עַל יְיָ וְיִתֵּן לְךָ מִשְׁאֲלוֹת לִבֶּךָ. כָּל דָּא אִתְתְּקָנַת בְּתִקּוּנָא דִּבְרִית. בְּיוֹן דְּאִתַּקָּנַת בְּרִית, אִתְּקַן כֻּלָּא. פִּנְחָס בְּגִין דְּקַנֵּי עַל בְּרִית דָּא, זָכָה לְכֻלָּא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאָגִין עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וּבֵיהּ אִתְקַיָּים וְהִתְעַנַּג עַל יְיָ. דְּהָא סָלִיק וְאִתְקְשַׁר לְעֵילָּא,** (וְאַנְהִיר) **בְּאוֹר קַדְמָאָה דְּדָרָא קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְגָנִיז לֵיהּ. בְּהַהוּא אוֹר דְּאִתְהֲנֵי אַבְרָהָם מִנֵּיהּ, וְאַהֲרֹן כַּהֲנָא אִתְקְשַׁר בֵּיהּ.**

לְבָתַר דְּאִסְתַּלָּק לְכַהֲנָא רַבָּא, לָא אַדְכַּר לֵיהּ קַטְלָנוּתָא דְּזִמְרִי, וְלָא יָאוּת בְּגִין דְּלָא יִתְאֲחַד כְּלַל בְּעַנְפּוֹי דְּסִטְרָא אַחֲרָא, וְלָא אִתְחֲזֵי לְאַדְבְּרָא עָלֵיהּ. דְּכָל מָאן דְּקָטִיל, עַנְפִּין דְּסִטְרָא

לשון הקודש

וְעוֹד, (מְתַקֵּן אוֹתוֹ וְשׁוֹמֵר עָלָיו. שְׁכָן אֶרֶץ – אֶרֶץ קְדוּשָׁה עֶלְיוֹנָה, אֶרֶץ הַחַיִּים, שֶׁהָאָרֶץ הַהִיא תִּשְׁרֶה בַּטּוּב הַהוּא. וּרְעֵה אֱמוּנָה – אוֹתָהּ הָאֱמוּנָה שֶׁלְּמַעְלָה תִּהְיֶה נִזּוֹנֶת וּמִתְפַּרְנֶסֶת מִמֶּנּוּ עַל יָדָךְ. וְאִם תַּעֲשֶׂה זֶה) **תִּתְעַנַּג עַל ה' וְיִתֵּן לְךָ מִשְׁאֲלוֹת לִבֶּךָ – כָּל זֶה מִתְתַּקֵּן בְּתִקּוּן הַבְּרִית. כֵּיוָן שֶׁהִתְקָנָה הַבְּרִית, הִתְתַּקֵּן הַכֹּל. פִּנְחָס, מִשּׁוּם שֶׁקִּנֵּא עַל בְּרִית זוֹ, זָכָה לַכֹּל. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁהֵגֵן עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וּבוֹ הִתְקַיֵּם וְהִתְעַנַּג עַל ה'. שֶׁהֵרִי עָלָה וְהִתְקַשֵּׁר לְמַעְלָה** (וְהֵאִיר) **בָּאוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְגָנַז אוֹתוֹ. בְּאוֹתוֹ אוֹר שֶׁנֶּהֱנָה מִמֶּנּוּ אַבְרָהָם, וְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן נִקְשַׁר בּוֹ.**

אַחַר שֶׁעָלָה לִכְהֻנָּה גְּדוֹלָה, לֹא הִזְכִּיר לוֹ הֶרֶג זִמְרִי, וְלֹא רָאוּי, בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יֹאחֲזוּ כְּלָל בַּעֲנָפָיו שֶׁל הַצַּד הָאַחֵר, וְלֹא רָאוּי לְהַזְכִּיר עָלָיו. שֶׁכָּל מִי שֶׁהוֹרֵג, עֲנָפִים שֶׁל צַד הָאַחֵר

אַחֲרָא אִית בֵּיהּ. וּפִנְחָס הָא מִתְאַחִיד בִּימִינָא, וְלֵית לֵיהּ חוּלָק בְּסִטְרָא אַחֲרָא כְּלָל, וְעַל דָּא לָא אַדְכַּר הָכָא. מַה דְּאִתְחֲזֵי שְׁבָחָא, אִיהוּ גְּנַאי לֵיהּ, וּנְחִיתוּ מִדַּרְגָּא עִלָּאָה דְּאִתְאַחִיד בֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב הַמַּכֶּה אֲשֶׁר הֻכָּה סְתָם, וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמּוּכָּה, וְלָא אַדְכַּר עַל יְדָא דְּמַאן.

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, זַכָּאָה דָּרָא דְּשַׁמְעִין מִילָּךְ בְּאוֹרַיְיתָא, וְזַכָּאָה חוּלָקִי דְּזָכֵינָא לְכַךְ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, זַכָּאָה דָּרָא, דְּאַנְתְּ וַחֲסִידוּתָךְ אִשְׁתְּכַח בְּגַוָּויהּ. עַד דַּהֲווֹ יַתְבִין וּמְפַיְּסִין דָּא לְדָא, אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן, וְאַשְׁכַּח לוֹן תַּמָּן. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, וַדַּאי דִּכְתִיב, (בראשית לב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, תִּיב בְּרִי, וְאֵימָא קְרָא. יָתִיב רִבִּי אֶלְעָזָר.

לשון הקודש

יֵשׁ בּוֹ. וּפִנְחָס הֲרֵי נֶאֱחַז בַּיָּמִין, וְאֵין לוֹ חֵלֶק בַּצַּד הָאַחֵר כְּלָל, וְלָכֵן לֹא נִזְכַּר כָּאן. מַה שֶּׁנִּרְאֶה שֶׁבַח – גְּנַאי הוּא לוֹ, וּנְחִיתוּת מִמַּעְלָה עֶלְיוֹנָה שֶׁנֶּאֱחַז בָּהּ. וְלָכֵן כָּתוּב הַמַּכֶּה אֲשֶׁר הֻכָּה סְתָם, וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמֻּכָּה, וְלֹא נִזְכַּר עַל יְדֵי מִי.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, אַשְׁרֵי הַדּוֹר שֶׁשּׁוֹמְעִים דִּבְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁלְּךָ, וְאַשְׁרֵי חֶלְקִי שֶׁזָּכִיתִי לְכָךְ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אַשְׁרֵי הַדּוֹר שֶׁאַתָּה וַחֲסִידוּת שֶׁלְּךָ נִמְצָא בְּתוֹכוֹ. עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים וּמְפַיְּסִים זֶה אֶת זֶה, בָּא רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן וּמָצָא אוֹתָם שָׁם. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, וַדַּאי שֶׁכָּתוּב (בראשית לב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה. אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּנִי, שֵׁב בְּנִי וֶאֱמֹר הַפְסוּק. יָשַׁב רַבִּי אֶלְעָזָר.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית לב) **וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים. מַאי וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ. אֶלָּא אִית פְּגִיעָה לְטָב. וְאִית פְּגִיעָה לְבִישׁ. וְאִית פְּגִיעָה לְצִלּוֹתָא. אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְּהַהוּא אָזִיל לְחָרָן, מַה כְּתִיב.** (בראשית כח) **וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, צְלוֹתָא דְּעַרְבִית הָוָה דְּצַלֵּי בְּהַהוּא מָקוֹם. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר,** (שמות לג) **הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי. וּצְלוֹתָא דְּעַרְבִית בְּהַהוּא אֲתָר אִתְחֲזֵי.**

תּוּ וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, מִלֵּי פִּיּוּסִין אִיהוּ. דְּאָתָא שִׁמְשָׁא קַדִּישָׁא לְגַבֵּי סִיהֲרָא, בַּעְלָה לְגַבֵּי אִתְּתָא. מִכָּאן דְּלָא יֵאוֹת לַבַּעַל לְמֵיתֵי לְגַבֵּי אִתְּתָא, אִי לָא הֲוֵי בְּמִלֵּי פִּיּוּסִין לְפַיְּסָא לָהּ. דִּכְתִיב וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, וּלְבָתַר וַיָּלֶן שָׁם. כַּד הָוָה אָתֵי יַעֲקֹב מֵחָרָן, מַה כְּתִיב, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ, שִׁדְרַת הִיא לְפַיְּסָא לֵיהּ, לְמֵיתֵי לְגַבָּהּ.

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם. מַאי כַּאֲשֶׁר רָאָם. אִלֵּין מַלְאָכִין דְּיוֹם, וּמַלְאָכִין דְּלֵילְיָא הָווֹ,

לשון הקודש

פְּתַח וְאָמַר, (שם) **וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים.** מַה זֶּה **וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ**? אֶלָּא יֵשׁ פְּגִיעָה לְטוֹב וְיֵשׁ פְּגִיעָה לְרַע וְיֵשׁ פְּגִיעָה לִתְפִלָּה. אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ לְחָרָן מַה כָּתוּב? (שם כח) **וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם.** תְּפִלַּת עַרְבִית הָיָה מִתְפַּלֵּל בְּאוֹתוֹ מָקוֹם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לג) **הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי.** וּתְפִלַּת עַרְבִית בְּאוֹתוֹ מָקוֹם נִרְאֲתָה.

עוֹד וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם – דִּבְרֵי פִּיּוּסִים הֵם. שֶׁבָּא הַשֶּׁמֶשׁ הַקָּדוֹשׁ אֶל הַלְּבָנָה, בַּעְלָהּ אֶל אִשְׁתּוֹ. מִכָּאן שֶׁלֹּא רָאוּי לַבַּעַל לָבֹא לְאִשָּׁה אִם לֹא הָיָה בְּדִבְרֵי פִּיּוּסִים לְפַיְּסָהּ, שֶׁכָּתוּב **וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם,** וְאַחַר כָּךְ **וַיָּלֶן שָׁם.** כְּשֶׁהָיָה בָּא יַעֲקֹב מֵחָרָן, מַה כָּתוּב? **וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ.** שָׁלְחָה הִיא לְפַיֵּס אוֹתוֹ לָבֹא אֵלֶיהָ.

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם. מַהוּ **כַּאֲשֶׁר**

וְאִתְכְּסִיאוּ מִנַּיְהּ, וּלְבָתַר אִתְגַּלְיָין לֵיהּ. וְעַל דָּא בַּאֲשֶׁר רָאָם, כְּתִיב מַחֲנֶה אֱלֹהִים זֶה. מֵהָכָא דַּהֲווֹ אִלֵּין דִּימָמָא, וְאִלֵּין דְּלֵילְיָא. אִינּוּן דְּלֵילְיָא כְּתִיב בְּהוּ, (דף רכ"ו ע"א) מַחֲנֶה אֱלֹהִים, וְאִינּוּן דִּימָמָא, כְּתִיב בְּהוּ, זֶה. וְעַל דָּא וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם. תְּרֵין מַשְׁרְיָין. וְהַשְׁתָּא מַשְׁרְיָין קַדִּישִׁין חֲמֵינָא הָכָא. זַכָּאָה אָרְחִי דַּאֲתֵינָא הָכָא. (דף רכ"ו ע"א).

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, מָאן דְּפָתַח פִּתְחָא לְיִמָּא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, תָּנִינָן, כָּל מָאן דְּאָמַר תְּהִלָּה לְדָוִד בְּכָל יוֹם תְּלַת זִמְנִין, אִיהוּ בַּר עָלְמָא דְּאָתֵי. וְהָא אִתְמַר טַעֲמָא. אִי בְּגִין פַּרְנָסָה וּמְזוֹנָא דְּכָל עָלְמִין, תְּרֵין זִמְנִין אִינּוּן בְּכָל יוֹמָא בְּצַפְרָא וּבְמַנְיָא, דִּכְתִיב, (שמות טו) בְּתַת יְיָ לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר וְגוֹ', אֲמַאי תְּלַת זִמְנִין בְּכָל יוֹמָא. אֶלָּא תְּרֵין לִמְזוֹנָא דִּבְנֵי אִינָשֵׁי

לשון הקודש

רָאָם? אֵלּוּ מַלְאֲכֵי הַיּוֹם. וּמַלְאֲכֵי הַלַּיְלָה הָיוּ, וְנִתְכַּסּוּ מִמֶּנּוּ, וְאַחַר כָּךְ נִתְגַּלּוּ לוֹ. וְלָכֵן כַּאֲשֶׁר רָאָם, כָּתוּב מַחֲנֶה אֱלֹהִים זֶה. מִכָּאן שֶׁהָיוּ אֵלּוּ שֶׁל הַיּוֹם, וְאֵלּוּ שֶׁל הַלַּיְלָה. בְּאֵלּוּ שֶׁל הַלַּיְלָה כָּתוּב מַחֲנֶה אֱלֹהִים, וּבְאֵלּוּ שֶׁל הַיּוֹם כָּתוּב בָּהֶם זֶה. וְלָכֵן וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם, שְׁתֵּי מַחֲנוֹת. וְעַכְשָׁו מַחֲנוֹת קְדוֹשִׁים רָאִיתִי כָּאן. אַשְׁרֵי הַדֶּרֶךְ שֶׁבָּאתִי לְכָאן.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, מִי שֶׁפּוֹתֵחַ פֶּתַח יֹאמַר. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שָׁנִינוּ, כָּל מִי שֶׁאוֹמֵר תְּהִלָּה לְדָוִד בְּכָל יוֹם שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, הוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא. וְהֵרֵי נִתְבָּאֵר הַטַּעַם. אִם בִּגְלַל פַּרְנָסָה וּמָזוֹן שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת – פַּעֲמַיִם הֵם בְּכָל יוֹם, בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, שֶׁכָּתוּב (שמות טז) בְּתֵת ה' לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר וְגוֹ'. לָמָּה שָׁלֹשׁ

וּדְכָל עָלְמָא. וְחַד לְמֵיהַב תּוֹקְפָּא לְהַהוּא אֲתָר דְּפִתְיחוּ יְדוֹי.

וּתְרֵין מְזוֹנִין אִלֵּין מְשַׁנְיָין דָּא מִן דָּא, וְכֻלְּהוּ תְּלַת מְזוֹנֵי כְּתִיבֵי הָכָא, (תהלים קמה) וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ, דָּא מְזוֹנָא דַּעֲתִירֵי, דְּיָהִיב מֵיכְלָא סַגִּי בְּעִתּוֹ, הָא חַד. תְּרֵין, דִּכְתִיב וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן, דָּא מְזוֹנָא דְּמִסְכְּנֵי, דְּאִינּוּן שְׂבֵעִין מֵרָצוֹן, וְלָא מִגּוֹ מֵיכְלָא סַגִּי. תְּלַת דִּכְתִיב פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ, דָּא תּוֹקְפָּא לְהַהוּא אֲתָר, וּבְפִתְיחוּ דְּיָדוֹי, נַפְקָא רָצוֹן וְשַׂבְּעָא לְכֹלָּא.

תּוּ הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּלָא אִיהוּ אֶלָּא תְּרֵי זִמְנֵי, בְּגִין מְזוֹנָא וּפַרְנָסָה בְּכָל יוֹמָא. דְּאִלֵּין חִיוָּבָא עַל בַּר נָשׁ. וְאִי אָמַר יַתִּיר, לָאו בְּגִין חוֹבָה אִיהוּ, אֶלָּא בְּגִין שִׁבְחָא גּוֹ תֻּשְׁבְּחָן דִּזְמִירוֹת דְּדָוִד מַלְכָּא. (ס"א דְּנָפִיק יְדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּבָרִיךְ וּשְׂבֵעִים מֵרָצוֹן וְעַל דָּא לָאו חִיוָּבָא הוּא אֶלָּא תְּרֵי זִמְנֵי בְּיוֹמָא

לשון הקודש

פְּעָמִים בְּכָל יוֹם? אֶלָּא שְׁנַיִם לְמְזוֹן בְּנֵי אָדָם וְשֶׁל כָּל הָעוֹלָם, וְאֶחָד לָתֵת חֹזֶק לְאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁיְּדָיו פְּתוּחוֹת.

וּשְׁנֵי מְזוֹנוֹת אֵלּוּ מְשֻׁנִּים זֶה מִזֶּה, וְכֻלָּם שְׁלֹשָׁה מְזוֹנוֹת כְּתוּבִים כָּאן: (תהלים קמה) וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ – זֶה מְזוֹן הָעֲשִׁירִים, שֶׁנּוֹתֵן אֹכֶל רַב בְּעִתּוֹ. הֲרֵי אֶחָד. שְׁנַיִם – שֶׁכָּתוּב וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן, זֶה מְזוֹן הָעֲנִיִּים, שֶׁהֵם שְׂבֵעִים מֵרָצוֹן וְלֹא מִתּוֹךְ אֹכֶל רַב. שְׁלֹשָׁה – שֶׁכָּתוּב פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ, זֶהוּ חֹזֶק לְאוֹתוֹ מָקוֹם, וּבִפְתִיחַת יָדָיו יוֹצֵא רָצוֹן וְשָׂבָע לַכֹּל.

עוֹד כָּךְ לָמַדְנוּ, שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא פְּעָמִים בְּשְׁבִיל מָזוֹן וּפַרְנָסָה בְּכָל יוֹם, שֶׁאֵלּוּ חִיּוּב עַל הָאָדָם. וְאִם אָמַר יוֹתֵר, לֹא בִּגְלַל חוֹבָה הוּא, אֶלָּא בְּשְׁבִיל שֶׁבַח תּוֹךְ תֻּשְׁבָּחוֹת שֶׁל זְמִירוֹת דָּוִד

וּשְׁבָחָא אִיהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָתֵת לוֹ זְמִירוֹת דְּדָוִד מַלְכָּא) **מָאי טַעְמָא. בְּגִין דְּפַרְנָסָה לָא חָזֵי לְמִשְׁאַל אֶלָּא בָּתַר צְלוֹתָא וּפַרְנָסָה דְּמָארֵיהּ. מַלְכָּא ייכוּל בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתַר ייכְלוּן עַבְדּוֹי.**

הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) **בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי, לְבָתַר אִכְלוּ רֵעִים. אָכַלְתִּי יַעְרִי, דָּא צְלוֹתָא דְּמִיוּשָׁב. עִם דִּבְשִׁי דָּא קְרִיאַת שְׁמַע. אָכַלְתִּי יַעְרִי דָּא צְלוֹתָא דְּמִיוּשָׁב, הַהוּא יַעַר** (דף רכ"ו ע"ב) **לְבָנוֹן, יוֹצֵר אוֹר** (ס"א מְשָׁרְתִים) **וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ,** (כּוּלָּם קְדוֹשִׁים) **כָּל הָנֵי אִקְרוֹן יַעַר אִילָנִין וּנְצִיבִין דְּבֵיהּ. עִם דִּבְשִׁי דָּא קְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִיהוּ מְתִיקוּ דְּכֹלָּא, בְּכַמָּה צוּפִּין וּמְתִיקִין.**

שָׁתִיתִי יֵינִי, דָּא צְלוֹתָא, דְּמְעוּמָּד, מְטִיבוּ (ס"א מְשִׁיכוּ) **דְּיֵינָא עִלָּאָה דְּאִתְנְטַר. וְדָא בִּשְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת רִאשׁוֹנוֹת.**

לשון הקודש

הַמֶּלֶךְ. (שֶׁיּוֹצֵא יָדָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּמְבָרֵךְ וְשִׂבְעִים מַרְצוֹן, וְעַל זֶה אֵין חִיּוּב הוּא אֶלָּא פַּעֲמַיִם בְּיוֹם, וְשֶׁבַּח הוּא לַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא לָתֵת לוֹ זְמִירוֹת שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ) **מָה הַטַּעַם?** מִשּׁוּם שֶׁפַּרְנָסָה לֹא רָאוּי לְשָׁאֹל, רַק לְאַחַר הַתְּפִלָּה וּפַרְנָסַת רִבּוֹנוֹ. **הַמֶּלֶךְ יֹאכַל בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כָּךְ יֹאכְלוּ עֲבָדָיו.**

זֶהוּ שֶׁכָּתוּב, (שיר השירים ה) **בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה** [וְגוֹ'] **אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי,** אַחַר כָּךְ **אִכְלוּ רֵעִים. אָכַלְתִּי יַעְרִי** – זוֹ **תְּפִלַּת מִיּוֹשֵׁב. עִם דִּבְשִׁי** – זוֹ **קְרִיאַת שְׁמַע. אָכַלְתִּי יַעְרִי** – זוֹ **תְּפִלַּת מִיּוֹשֵׁב,** אוֹתוֹ **יַעַר לְבָנוֹן, יוֹצֵר אוֹר** (מְשָׁרְתִים) **וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ** (כֻּלָּם קְדוֹשִׁים), **כָּל אֵלֶּה נִקְרָאִים יַעַר עֵצִים וְנִצָּבִים שָׁבּוֹ. עִם דִּבְשִׁי** – זוֹ **קְרִיאַת שְׁמַע,** שֶׁהִיא **מְתִיקוּת הַכֹּל, בְּכַמָּה צוּפִּים וּמְתוּקִים. שָׁתִיתִי יֵינִי** – זוֹ **תְּפִלַּת מֵעֹמֶד,** מֵהַטּוֹב

עִם חֲלָבִי, אִלֵּין אִינּוּן שָׁלֹשׁ בִּרְכוֹת אַחֲרוֹנוֹת, וְאִתְכְּלִילָן אִלֵּין בְּאִלֵּין. עַד כָּעַן מֵיכְלָא דְּמַלְכָּא. לְבָתַר דְּאָכַל מַלְכָּא, אִכְלוּ רֵעִים לְעֵילָּא, שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים לְתַתָּא.

וְעַל דָּא לֵית חִיּוּבָא דְּמְזוֹנָא אֶלָּא לְבָתַר צְלוֹתָא. בְּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה (בַּעֲרֵב) קוֹדֶם צְלוֹתָא מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּעַד לָא אִשְׁתְּכַח דִּינָא קַשְׁיָא, בְּעוֹד דְּאַנְפִּין דְּמַלְכָּא נְהִירִין, יֵימָא תְּהִלָּה לְדָוִד, בְּהַאי סִדּוּרָא דְּמְזוֹנָא. דִּלְבָתַר דְּדִינָא שַׁרְיָא וְתָלֵי עַל עָלְמָא, לָאו שַׁעֲתָא אִיהוּ. אָתָא רִבִּי פִּנְחָס וּנְשָׁקֵיהּ.

רעיא מהימנא

אֶלָּא פְּגִיעָה אִיהִי פִּיּוּסָא, דְּכַד יֵיתֵי חָתָן לְגַבֵּי כַּלָּה, לֵית אוֹרַח לְחָתָן לְיַיחֲדָא בְּכַלָּה, אֶלָּא בְּפִיּוּסָא. וּלְבָתַר יַעְבֵּד עִמָּהּ לִינָה. וְהַיְינוּ (ד"א וַיָּלֶן שָׁם) כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ.

לשון הקודש

(מִשְׁיכָה) שֶׁל יַיִן עֶלְיוֹן הַמְשֻׁמָּר, וְזֶה בִּשְׁלֹשׁ בְּרָכוֹת רִאשׁוֹנוֹת. עִם חֲלָבִי – אֵלֶּה אוֹתָן שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת אַחֲרוֹנוֹת, וּכְלוּלִים אֵלּוּ בְּאֵלּוּ. עַד כָּאן מַאֲכַל הַמֶּלֶךְ. לְאַחַר שֶׁאָכַל הַמֶּלֶךְ – אִכְלוּ רֵעִים לְמַעְלָה, שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים לְמַטָּה.

וְלָכֵן אֵין חִיּוּב שֶׁל מָזוֹן אֶלָּא לְאַחַר הַתְּפִלָּה. בִּתְפִלַּת מִנְחָה (בָּעֶרֶב) לִפְנֵי הַתְּפִלָּה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁעַד שֶׁלֹּא נִמְצָא דִּין קָשֶׁה בָּעוֹלָם, בְּעוֹד שָׁפְנֵי הַמֶּלֶךְ מְאִירוֹת, יֹאמַר תְּהִלָּה לְדָוִד בְּסִדּוּר זֶה שֶׁל הַמָּזוֹן. שֶׁלְּאַחַר שֶׁהַדִּין שָׁרוּי וְתָלוּי עַל הָעוֹלָם, זוֹ אֵינָהּ הַשָּׁעָה. בָּא רַבִּי פִּנְחָס וּנְשָׁקוֹ.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אֶלָּא פְּגִיעָה הִיא פִּיּוּס. שֶׁכְּשֶׁיָּבֹא הֶחָתָן לַכַּלָּה, אֵין דֶּרֶךְ לֶחָתָן לְהִתְיַחֵד עִם הַכַּלָּה אֶלָּא בְּפִיּוּס, וְאַחַר כָּךְ יַעֲשֶׂה עִמָּהּ לִינָה. וְהַיְינוּ כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, אִי הָכִי מַאי נִיהוּ כִּי בָּא הַשֶּׁמֶשׁ דְּהָא אַרַח דְּרָשָׁא אוּקְמוּהָ, לְשׁוֹן כְּבִיָּה, וְהַיְינוּ כִּי בָּא הַשֶּׁמֶשׁ. אֶלָּא מֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, מָאן דִּמְיַיחֵד בְּאִתְּתֵיהּ, צָרִיךְ בְּלֵילְיָא לְמִכְבֵּי שְׁרָגָא, וּבִימָמָא לָאו אַרַח דְּרַבָּנָן לְשַׁמֵּשׁ מִטָּתָן, אֶלָּא בַּלַּיְלָה, אַרַח צִנְעָא. וּבְגִין דָּא, מָתַי אִתְעָבִיד לֵינָה. כִּי בָּא הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאִתְכְּפֵי שִׁמְשָׁא מֵעָלְמָא.

וּבְגִין דָּא, אוֹף הָכִי דְּצָרִיךְ לְאִתְכַּפְיָא מִן שִׁמְשָׁא, וְהָכִי צָרִיךְ לְאִתְכַּפְיָא מֵאִלֵּין מַלְאָכִין, דְּאִינּוּן מִיֵּצֶר הַטּוֹב מִימִינָא, בְּכַמָּה מַשְׁרְיָין. וּמִיֵּצֶר הָרָע, דְּאָזִיל לִשְׂמָאלָא בְּכַמָּה מַשְׁרְיָין. וּבְגִין דָּא, בָּתַר דְּאָתָא צַפְרָא, אָמַר בַּאֲשֶׁר רָאָם. וּמִסְטְרָא דְּיַעֲקֹב דְּהַוָּה אִישׁ תָּם, לָא הָוָה עִמֵּיהּ אֶלָּא חַיָּילִין דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. וּבְגִין דָּא וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם. אִינּוּן מַלְאָכִין דִּימָמָא כְּתִיב. כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה. וְכַד אָתוּ מַלְאָכִים דְּלֵילְיָא, דְּאִתְכְּנָשׁוּ בַּהֲדֵיהּ, לְנַטְרָא לֵיהּ אָמַר וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם.

בְּגִין דִּצְלוֹתָא אִיהִי כַּלָּה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ד) אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי וְגוֹ'. אִתְקְרֵי הָכָא אִתִּי. וּבְאוֹרַיְיתָא

לשון הקודש

אָמַר רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, אִם כָּךְ, מַהוּ כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהֲרֵי דֶּרֶךְ דְּרָשׁ פֵּרוּשׁוֹ לְשׁוֹן כִּבּוּי, וְהַיְינוּ כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ? אֶלָּא מִכָּאן לָמַדְנוּ, מִי שֶׁמִּתְיַחֵד עִם אִשְׁתּוֹ צָרִיךְ בַּלַּיְלָה לְכַבּוֹת אֶת הַנֵּר, וּבַיּוֹם אֵין דֶּרֶךְ רַבּוֹתֵינוּ לְשַׁמֵּשׁ מִטָּתָם, רַק בַּלַּיְלָה, דֶּרֶךְ צְנִיעָה. וְלָכֵן מָתַי נַעֲשָׂה לֵינָה? כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהִתְפַּנָּה הַשֶּׁמֶשׁ מֵהָעוֹלָם.

וְלָכֵן גַּם כֵּן צָרִיךְ לְהִתְכַּפּוֹת מֵהַשֶּׁמֶשׁ, וְכָךְ צָרִיךְ לְהִתְכַּפּוֹת מֵאֵלּוּ הַמַּלְאָכִים, שֶׁהֵם מִיֵּצֶר הַטּוֹב מִימִינוֹ, שֶׁיֵּשׁ בְּכַמָּה מַחֲנוֹת, וּמִיֵּצֶר הָרָע שֶׁהוֹלֵךְ לִשְׂמֹאל בְּכַמָּה מַחֲנוֹת. וְלָכֵן אַחַר שֶׁבָּא הַבֹּקֶר אָמַר כַּאֲשֶׁר רָאָם. וּמִצַּד יַעֲקֹב שֶׁהָיָה אִישׁ תָּם, לֹא הָיָה עִמּוֹ, רַק חֵילוֹת הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה, וְלָכֵן וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם. אוֹתָם מַלְאֲכֵי הַיּוֹם כָּתוּב, כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה. וּכְשֶׁבָּאוּ מַלְאֲכֵי הַלַּיְלָה, שֶׁהִתְכַּנְּסוּ אִתּוֹ לִשְׁמֹר אוֹתוֹ, אָמַר וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם.

מִשּׁוּם שֶׁהַתְּפִלָּה הִיא כַּלָּה, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שיר

דִּבְכְתָב אִתְמַר עָלָהּ, (שמות לג) הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי. וּבְגִין דְּאִיהִי אִתְקְרִיאַת מָקוֹם בְּעָלְמָא דֵּין, אִתְמַר בָּהּ וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם.

וּבְגִין דָּא אִיהִי אַמְרַת, (ירמיה ט) מִי יִתְּנֵנִי בַמִּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים. דַּהֲוַת רְשׁוּ בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וְלָאו עִם אִינּוּן דְּקַבְעִין לָהּ חוֹבָה עִמְּהוֹן, בְּלָא חָתָן דִּילָהּ. וּבְכָל שַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ מְצַלֵּי, קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַקְדִּים וְנָטַר לֵיהּ. וְרָזָא דְּמִלָּה, (בראשית כד) וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֶה לָהּ. וְלֵית אִישׁ, אֶלָּא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות טו) יְיָ אִישׁ מִלְחָמָה. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת, כְּגוֹן (זכריה ט) וְיָצָא כַּבָּרָק חִצּוֹ.

וְאִי תֵּימְרוּן, דְּהָא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, לְעַשְׂרָה קַדְמָא שְׁכִינְתָּא וְאַתְיָא, לְאֶחָד עַד דְּיַתִּיב. לְעַשְׂרָה דְּהִיא י' קַדְמָה ה'. לְאֶחָד דְּאִיהוּ ו', עַד דְּיָתִיב, לָא אַתְיָא לְגַבֵּיהּ ה' תִּנְיָינָא. וְרָזָא דְּמִלָּה, דְּבַאֲתָר דְּלֵית תַּמָּן יָ"ה, לָא אַתְיָא תַּמָּן ה'. וּמַאן דְּבָעֵי לְיַחֲדָא אַתָּוון, צָרִיךְ בִּתְחִנָּה וּבְתַחֲנוּנִי. וּבְגִין דָּא, (דברים ג) וָאֶתְחַנַּן אֶל יְיָ, בַּאֲדָנָ"י לִשְׁכִינְתָּא בְּתַחֲנוּנִים. וּלְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַחֲמֵי, עַד הָכָא.

לשון הקודש

השירים ד) אִתִּי מִלְּבָנוֹן כַּלָּה אִתִּי וְגוֹ'. נִקְרָא כָּאן "אִתִּי", וּבַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב נֶאֱמַר עָלֶיהָ, (שמות לג) הִנֵּה מָקוֹם אִתִּי. וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא נִקְרֵאת מָקוֹם בָּעוֹלָם הַזֶּה, נֶאֱמַר בָּהּ וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיָּלֶן שָׁם. **וְלָכֵן** הִיא אָמְרָה, (ירמיה ט) מִי יִתְּנֵנִי בַמִּדְבָּר מְלוֹן אוֹרְחִים. שֶׁהָיְתָה רְשׁוּת בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וְלֹא עִם אוֹתָם שֶׁקּוֹבְעִים אוֹתָהּ חוֹבָה עִמָּם, בִּלְי הֶחָתָן שֶׁלָּהּ. וּבְכָל שָׁעָה שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַקְדִּים וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ. וְסוֹד הַדָּבָר – (בראשית כד) וְהָאִישׁ מִשְׁתָּאֶה לָהּ. וְאֵין אִישׁ אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת, כְּמוֹ (זכריה ט) וְיָצָא כַּבָּרָק חִצּוֹ.

וְאִם תֹּאמְרוּ שֶׁהֲרֵי פֵּרְשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, לַעֲשָׂרָה מַקְדִּימָה הַשְׁכִּינָה וּבָאָה, לְאֶחָד עַד שֶׁיּוֹשֵׁב. לַעֲשָׂרָה שֶׁהִיא י' קַדְמָה ה'. לְאֶחָד שֶׁהוּא ו', עַד שֶׁיּוֹשֵׁב לֹא בָּאָה אֵלָיו ה' שֵׁנִית. וְסוֹד הַדָּבָר – שֶׁבְּמָקוֹם שֶׁאֵין שָׁם יָ"ה, לֹא בָּאָה שָׁם ה'. וּמִי שֶׁרוֹצֶה לְיַחֵד אוֹתִיּוֹת, צָרִיךְ בִּתְחִנָּה וּבְתַחֲנוּנִים. וְלָכֵן (דברים ג) וָאֶתְחַנַּן אֶל ה', בַּאדנ"י לַשְׁכִינָה בְּתַחֲנוּנִים, וְלַקָּדוֹשׁ–בָּרוּךְ–הוּא בְּרַחֲמִים. עַד כָּאן.

אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם. דְּאִיהוּ רָזָא דְכַבְשֵׁי דְרַחֲמָנָא, דְּאוֹקְמוּהָ עָלַיְיהוּ רַבָּנָן, גַּבֵּי כַּבְשֵׁי דְרַחֲמָנָא לָמָּה לָךְ. אֶלָּא מִלִּין דִּיהוֹן תְּחוֹת כְּבְשׁוֹנֵי דְעָלְמָא, יֵהוֹן מְכוּסִין תְּחוֹת לְבוּשָׁךְ. מַה לְבוּשׁ אִיהוּ מְכַסֶּה עַל גּוּפָא, אוֹף הָכִי צָרִיךְ לְכַסָּאָה רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא. כָּל שֶׁכֵּן רָזִין דְּקָרְבְּנִין, דְּאִינּוּן כְּגַוְונָא דְּקָרִיבוּ דְּאִתְתָּא לְגַבֵּי בַּעְלָהּ.

וּמָה קָרִיבוּ דְתַרְוַוייהוּ צָרִיךְ בְּאִתְכַּסְיָא. אוֹף הָכִי צָרִיךְ קָרְבָּן לְכַסָּאָה לוֹן, מִבְּנֵי עַרְיָין רַשִׁיעַיָּיא חֲצוּפִין, דְּלֵית לוֹן בּוּשָׁת פָּנִים וְלָא עֲנָוָה. וְכַמָּה מִינֵי מַמְזֵרִין אִינּוּן, בְּנֵי עֲרָיוֹת, בְּנֵי נִדָּה, דְּנָד ה' מִנָּהּ, וְאִשְׁתְּכַח בְּאַתְרָהּ. שִׁפְחָה בַּת אֵל נֵכָר זוֹנָה. וְהַאי אִיהוּ רָזָא, (משלי ל) תַּחַת שָׁלֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְגוֹ', תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְנָבָל כִּי יִשְׂבַּע לָחֶם וְשִׂפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירְתָּהּ. דְּנָד ה' מֵאַתְרָאָה, דְּאִיהִי מַטְרוֹנִיתָא, יֵצֶר הַטּוֹב. וְעָאלָא בְּאַתְרָהּ שִׁפְחָה יֵצֶר הָרָע.

וְרָזָא דְּמִלָּה, (ויקרא יד) כְּנֶגַע נִרְאָה לִי בַּבַּיִת, הַיְינוּ דָּם טָמֵא דְּנִדָּה. וּמַה הָתָם וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים. אוֹף הָכִי (ויקרא טו) שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ. זַכָּאִין אִינּוּן אֲבָרִים דְּמִתְקַדְּשִׁי בְּשָׁעַת

לשון הקודש

אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם. שֶׁהוּא סוֹד שֶׁל סִתְרֵי הָרַחֲמָן, שֶׁגִּלּוּ עֲלֵיהֶם רַבּוֹתֵינוּ, גַּבֵּי סִתְרֵי הָרַחֲמָן לָמָּה לָךְ? אֶלָּא דְּבָרִים שֶׁיִּהְיוּ תַּחַת סִתְרֵי הָעוֹלָם, יִהְיוּ מְכֻסִּים תַּחַת לְבוּשֶׁךָ. מַה לְבוּשׁ מְכַסֶּה עַל הַגּוּף, גַּם כָּךְ צָרִיךְ לְכַסּוֹת סוֹדוֹת הַתּוֹרָה. כָּל שֶׁכֵּן סוֹדוֹת הַקָּרְבָּנוֹת, שֶׁהֵם כְּמוֹ קִרְבַּת אִשָּׁה לְבַעְלָהּ.

וּמָה קָרְבָּתָם צְרִיכָה בִּכְסָפָה, גַּם כָּךְ צָרִיךְ קָרְבָּן לְכַסּוֹת אוֹתָם מִבְּנֵי עֲרָיוֹת רְשָׁעִים חֲצוּפִים, שֶׁעַיִן לָהֶם לֹא בּוֹשֶׁת פָּנִים וְלֹא עֲנָוָה. וְכַמָּה מִינֵי מַמְזֵרִים הֵם: בְּנֵי עֲרָיוֹת, בְּנֵי נִדָּה, שֶׁנָּד ה' מִמֶּנָּה וְנִמְצֵאת בִּמְקוֹמָהּ, שִׁפְחָה בַּת אֵל נֵכָר זוֹנָה. וְזֶהוּ סוֹד (משלי ל) תַּחַת שָׁלוֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְגוֹ', תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְנָבָל כִּי יִשְׂבַּע לָחֶם וְשִׂפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירָתָהּ. שֶׁנָּדָה ה' מִמְּקוֹמָהּ, שֶׁהִיא הַמַּלְכָּה, יֵצֶר הַטּוֹב, וְנִכְנְסָה בִּמְקוֹמָהּ שִׁפְחָה, יֵצֶר הָרָע.

וְסוֹד הַדָּבָר – (ויקרא יד) כְּנֶגַע נִרְאָה לִי בַּבַּיִת, הַיְינוּ דָּם טָמֵא שֶׁל נִדָּה. וּמַה שָּׁם (שם יג) וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים – אַף כָּךְ (שם טו) שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ. אַשְׁרֵי אוֹתָם

תַּשְׁמִישׁ, דְּאִינּוּן עֲצֵי הָעוֹלָה, דַּאֲחִידָן בְּהוֹן אֶשִּׁין קַדִּישִׁין, שֵׁם יְהוָ"ה דְּאָחִיד בְּאֶשִּׁין דִּלְהוֹן. וּבְגִין דָּא (ישעיה כד) בָּאוּרִים כַּבְּדוּ יְיָ עַל בֵּן כִּבְשֵׁי דְרַחֲמָנָא, הַיְינוּ אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם.

שְׁלִימוּ דִּקְרָא, וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת. זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּאַנְגִּיד מִמּוֹחֵיהּ, טִפָּה סֹלֶת נְקִיָּה בְּלָא פְּסוֹלֶת. וְאִיהִי רְמִיזָא בְּאָת י' מִן אֲדנ"י, כְּלִילָא בְּעֶשֶׂר סְפִירָאן. דְּאִיהִי בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִית הַהִין. וְאִיהִי בְּלוּלָה, בַּמִּקְרָא, בַּמִּשְׁנָה, בַּתַּלְמוּד, בְּקַבָּלָה.

יְחֶזְקֵאל כַּד חָמָא שְׁכִינְתָּא מִגּוֹ קְלִיפִּין, חָזָא עַמָּהּ עֶשֶׂר סְפִירָאן. בְּלָא פְּרוּדָא כְּלַל. וְאִלֵּין אִינּוּן מוֹחָא, מִלְּגוֹ, כְּלִילוּ חָזָא לוֹן מִגּוֹ נְהַר כְּבָר דִּלְתַתָּא, אִיהִי (תהלים סח) רֶכֶב אֱלֹהִים רִבּוֹתַיִם, כָּל רִבּוֹא עֶשֶׂר אַלְפִין, רִבּוֹתַיִם כ' אֶלֶף, אַפִּיק תְּרֵי שֵׁאֵינָן, אִשְׁתָּאֲרוּ תְּמָנֵי סָר, בְּחוּשְׁבַּן ח"י עָלְמִין. דְּכָלִיל עֶשֶׂר סְפִירָאן, דְּאִתְלַבַּשׁ בְּטֵ"ט מִן מְטַטְרוֹן. טֵ"ט מִן טִפָּה, וְאִתְמַר בֵּיהּ (דברים ו) וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ. מָאן עֵינִין. אִלֵּין לְעֵילָּא, דְּאִתְמַר בְּהוּ (יחזקאל

לשון הקודש

אֵיבָרִים שֶׁמִּתְקַדְּשִׁים בִּשְׁעַת תַּשְׁמִישׁ, שֶׁהֵם עֲצֵי הָעוֹלָה שֶׁאוֹחֲזִים בָּהֶם אִשִּׁים קְדוֹשׁוֹת, שֵׁם יְהוָ"ה שֶׁאָחוּז בָּאִשִּׁים שֶׁלָּהֶם, וְלָכֵן (ישעיה כד) בָּאוּרִים כַּבְּדוּ ה'. עַל זֶה נִסְתְּרוֹת ה', הַיְינוּ אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם.

שְׁלֵמוּת הַכָּתוּב – וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת. אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּשְׁפִּיעַ מִמֹּחוֹ טִפָּה סֹלֶת נְקִיָּה בְּלִי פְּסֹלֶת. וְהִיא רְמוּזָה בָּאוֹת י' שֶׁל אֲדנ"י, כְּלוּלָה בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהִיא בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִית הַהִין. וְהִיא בְּלוּלָה בַּמִּקְרָא, בַּמִּשְׁנָה, בַּתַּלְמוּד, בַּקַּבָּלָה.

כְּשֶׁרָאָה יְחֶזְקֵאל אֶת הַשְּׁכִינָה מִתּוֹךְ הַקְּלִפּוֹת, רָאָה עִמָּהּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי פֵּרוּד כְּלָל, וְאֵלֶּה הֵם מֹחַ, מִבִּפְנִים, אֶת כֻּלָּם רָאָה מִתּוֹךְ נְהַר כְּבָר שֶׁלְּמַטָּה, הִיא (תהלים סח) רֶכֶב אֱלֹהִים רִבּוֹתַיִם. כָּל רִבּוֹא עֲשָׂרָה אַלְפִים, רִבּוֹתַיִם עֶשְׂרִים אֶלֶף. תּוֹצִיא שְׁנַיִם שֶׁאֵינָם, נִשְׁאֲרוּ שְׁמוֹנָה עָשָׂר, בְּחֶשְׁבּוֹן שְׁמוֹנָה עָשָׂר עוֹלָמוֹת, שֶׁכּוֹלְלִים עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁהִתְלַבֵּשׁ טֵ"ט מִמְּטַטְרוֹן. טֵ"ט מִטִּפָּה, וְנֶאֱמַר בּוֹ (דברים ו) וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ. מִי הֶעֵינַיִם? אֵלּוּ

א) נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים. מָאן מַרְאוֹת. אִלֵּין אִינּוּן עֲשָׂרָה מַרְאוֹת דִּמְטַטְרוֹן, דְּחָזָא כִּשְׁרָגָא בְּגוֹ עֲשִׁישִׁיתָא. תְּשַׁע בְּאִתְנַלְיָיא, וְחַד סְתִים.

מַרְאָה חָדָא דְּאִיהוּ חֵזוּ כַּדְמָאָה מֵאִלּוּ עֲשָׂרָה, דָּא אִיהוּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. וְאַף עַל גַּב דְּאִתְפְּרַשׁ לְעֵילָּא, צָרִיךְ לְחַדְּתָא עָלֵיהּ מִלִּין דְּחִדּוּשִׁין.

אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמַשְׁרְיָין דִּלְעֵילָּא, מָאן דְּמָצְלֵי, בֵּין יְהֵא גְּבוֹר, בֵּין יְהֵא חָכָם, בֵּין יְהֵא עָשִׁיר. בְּזַכְוָון גְּבוֹר. חָכָם בַּתּוֹרָה. וְעָשִׁיר בַּמִּצְוֹת. לָא יֵיעוּל בְּהֵיכָלָא דָּא צְלוֹתֵיהּ, עַד דְּתִתְחַזּוֹן בֵּיהּ סִימָנִין אִלֵּין, דְּיָהֲב גַּרְמֵיהּ בֵּיהּ תִּקּוּנִין דִּילֵי. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, אִם הָרַב דּוֹמֶה לְמַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת תּוֹרָה יְבַקְּשׁוּ מִפִּיהוּ. לְמַאן דְּיֵהָא רָשִׁים בְּאִלֵּין סִימָנִין בִּלְבוּשֵׁיהּ, תְּקַבְּלוּן צְלוֹתֵיהּ. סִימָנָא חָדָא דְּיֵהָא רָשִׁים בִּצְלוֹתֵיהּ, בִּתְכֵלֶת, בְּכַנְפֵי מִצְוָה צִיצִית. דְּאִיהוּ דָּמֵי לָרָקִיעַ, דְּאִיהוּ מְטַטְרוֹן. דְּיוּקְנָא דִּילֵיהּ, תְּכֵלֶת שֶׁבַּצִּיצִית.

לשון הקודש

לְמַעְלָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶן (יחזקאל א) נִפְתְּחוּ הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים. אֵילּוּ מַרְאוֹת? אֵלּוּ עֲשָׂרָה מַרְאוֹת שֶׁל מְטַטְרוֹן שֶׁנִּרְאָה כְּמוֹ נֵר בַּעֲשָׁשִׁית, תִּשְׁעָה בְּגָלוּי וְאֶחָד בְּנִסְתָּר.

מַרְאָה אֶחָד, שֶׁהוּא מַרְאֶה רִאשׁוֹן מֵאֵלּוּ הָעֲשָׂרָה, זֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ, וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. וְאַף עַל גַּב שֶׁנִּפְרַד לְמַעְלָה, צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ עָלָיו חִדּוּשִׁים.

אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַמַּחֲנוֹת שֶׁלְּמַעְלָה: מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל, בֵּין שֶׁיִּהְיֶה גִּבּוֹר, בֵּין שֶׁיִּהְיֶה חָכָם, בֵּין שֶׁיִּהְיֶה עָשִׁיר; בִּזְכוּת גִּבּוֹר, חָכָם בַּתּוֹרָה, וְעָשִׁיר בְּמִצְוֹות – לֹא תִכָּנֵס תְּפִלָּתוֹ בְּהֵיכָל זֶה עַד שֶׁיִּרְאוּ בּוֹ סִימָנִים אֵלּוּ, שֶׁנָּתַן עֵצָמוֹ בּוֹ תִּקּוּנִים שֶׁלִּי. וּמְשׁוּם זֶה פֵּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, אִם הָרַב דּוֹמֶה לְמַלְאַךְ ה' צְבָאוֹת, תּוֹרָה יְבַקְּשׁוּ מִפִּיהוּ. לְמִי שֶׁיִּהְיֶה רָשׁוּם בַּסִּימָנִים הַלָּלוּ בִּלְבוּשׁוֹ, תְּקַבְּלוּ תְּפִלָּתוֹ. סִימָן אֶחָד שֶׁיִּהְיֶה רָשׁוּם בִּתְפִלָּתוֹ, בִּתְכֵלֶת בְּכַנְפֵי מִצְוָה צִיצִית, שֶׁהוּא דּוֹמֶה לָרָקִיעַ, שֶׁהוּא מְטַטְרוֹן. דְּמוּתוֹ תְּכֵלֶת שֶׁבַּצִּיצִית.

וּבְגִין דָּא, שִׁיעוּר הַצִּיצִית אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, טַלִּית שֶׁהַקָּטָן מִתְכַּסֶּה בָּהּ רֹאשׁוֹ וְרוּבּוֹ. וְהַאי אִיהוּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (ישעיה יא) **וְנַעַר קָטָן נוֹהֵג בָּם. וְהַאי אִיהוּ נוֹהֵג בְּאַרְבַּע חֵיוָן, דְּאִינּוּן אַרְבַּע, וְאִיהוּ כְּלִיל** (מלכים א י) **שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּפָּא, דְּאִינּוּן ו'. וּבְגִין דְּאִיהוּ כָּלִיל עֶשֶׂר, מִתְלַבְּשִׁין בֵּיהּ עֶשֶׂר סְפִירָאן, י'. וּבֵיהּ הָוָה אִתְחֲזֵי קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן, לְנְבִיאֵי. וּמִסְּטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עֲשִׂירָאָה, תְּכֵלֶת שֶׁבַּצִּיצִית, אִיהוּ תְּכֵלֶת דְּכָל גַּוְונִין.**

דְּאִיהִי תַּכְלִית דִּי' סְפִירָאן. וּבֵיהּ (שמות לט) **וַתַּכֶל כָּל עֲבוֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד. וְאִיהִי לָשׁוֹן כַּלָּה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (במדבר ז) **וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת הַמִּשְׁכָּן. וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, כַּלַּת כְּתִיב, וְאִיהוּ תְּכֵלֶת דִּשְׂרָגָא, דְּאָכִיל תְּרֵבִין וְעָלָוִן.**

וְעָלֶיהָ אָמַר יְחֶזְקֵאל (יחזקאל א) **דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. סְגוּלָה דְּהַאי אָבֶן, מָאן דְּיָרִית לָהּ, לָא שַׁלְטָא נוּרָא דְּגֵיהִנָּם עָלֶיהָ. לֵית נוּרָא בְּעָלְמָא מִקַּלְקֵל לָהּ, וְלָא כָּל מִינֵי מַתְכוֹת. כָּל שֶׁכֵּן מַיָּא, דְּלָא מַזִּיקוּ לָהּ. מָאן דְּיָרִית לָהּ, אִתְקַיָּים**

לשון הקודש

וּמְשׁוּם זֶה שִׁעוּר הַצִּיצִית פֵּרְשׁוּהוּ רַבּוֹתֵינוּ, טַלִּית שֶׁהַקָּטָן מִתְכַּסֶּה בָּהּ רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ. וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (ישעיה יא) וְנַעַר קָטָן נֹהֵג בָּם. וְזֶהוּ נוֹהֵג בְּאַרְבַּע חַיּוֹת, שֶׁהֵם אַרְבַּע, וְהוּא כּוֹלֵל (מלכים–א י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּפָּא, שֶׁהֵם ו'. וּמְשׁוּם שֶׁהוּא כָּלוּל עֶשֶׂר, מִתְלַבְּשִׁים בּוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, י'. וּבוֹ נִרְאֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּשְׁכִינָתוֹ, שֶׁהִיא כְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת – לַנְּבִיאִים. וּמִצַּד הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא עֲשִׂירִית, תְּכֵלֶת שֶׁבַּצִּיצִית, הִיא תְּכֵלֶת שֶׁל כָּל הַגְּוָנִים. **שֶׁהִיא** תַּכְלִית שֶׁל עֶשֶׂר סְפִירוֹת, וּבוֹ (שמות לט) וַתֵּכֶל כָּל עֲבֹדַת [מִשְׁכַּן] אֹהֶל מוֹעֵד, וְהִיא לְשׁוֹן כַּלָּה. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (במדבר ז) וַיְהִי בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה לְהָקִים אֶת הַמִּשְׁכָּן. וּפֵרְשׁוּהָ רַבָּנָן, כַּלַּת כָּתוּב, וְהִיא תְּכֵלֶת הַנֵּר, שֶׁאוֹכֶלֶת חֲלָבִים וְעוֹלוֹת.

וְעָלָיו אָמַר יְחֶזְקֵאל, דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. סְגֻלַּת הָאֶבֶן הַזּוֹ, שֶׁמִּי שֶׁיּוֹרֵשׁ אוֹתָהּ לֹא שׁוֹלֶטֶת בּוֹ אֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם. אֵין אֵשׁ שֶׁמְּקַלְקֶלֶת אוֹתָהּ וְלֹא כָּל מִינֵי מַתְכוֹת, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁהַמַּיִם לֹא מַזִּיקִים אוֹתָהּ. מִי שֶׁיּוֹרֵשׁ אוֹתָהּ, מִתְקַיֵּם בּוֹ (ישעיה מג) כִּי

בֵּיהּ (ישעיה מג) **כִּי תַעֲבוֹר בַּמַּיִם אִתָּךְ אָנִי וְגוֹ'. וְכָל עִלָּאִין וְתַתָּאִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא דַּחֲלִין מִנֵּיהּ. תִּבְלָת דְּיַמָּא בְּגִינֵיהּ אִתְמַר, כִּי תַעֲבוֹר בַּמַּיִם אִתָּךְ אָנִי. דְּבִסְגוּלָּה דָּא,** (שמות טו) **סוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם, דָּא מְמָנָא דְּמִצְרַיִם.**

מִגָּוֹן דָּא, דַּחֲלִין עִלָּאִין וְתַתָּאִין. מַשְׁרְיָין דְּיַמָּא דַּחֲלִין מִנֵּיהּ.
וּמַשְׁרְיָין דְּרָקִיעָא דְּאִיהוּ תִּבְלָת, מִנֵּיהּ דַּחֲלִין. מַשְׁרְיָין דְּתִבְלָת (ס"א וּמַשְׁרְיָין דְּרָקִיעִין וּמַשְׁרְיָין) **דְּנוּרָא דְּגֵיהִנָּם דַּחֲלִין מִנֵּיהּ.**

וְדַאי תִּבְלָת (דף רכ"ז ע"א) **אִיהוּ דִּין. דִּינָא אֲדֹנָ"י. דִּינָא דְּמַלְכוּתָא**
דִּינָא וּתְרֵין גַּוְונִין רְשִׁימִין בְּטַלִּית, חַד חִוָּור, וְחַד תִּבְלָת. וְעַל תְּרֵין גַּוְונִין אִלֵּין אִתְמַר, (שמות כד) **וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר. לִבְנַת, לוֹבֶן דְּסַפִּיר. דְּאִיהוּ כָּלִיל בִּתְרֵין גַּוְונִין, רַחֲמֵי וְדִינָא, חִוָּור וְאוּכָם. אוּכְמוּ דְּתִבְלָת. וְעַל תְּרֵין גַּוְונִין, רְמִיזוּ רַבָּנָן, מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית, מִשֶּׁיַּכִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן. לְמֶהֱוֵי בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, קְרִיאַת שְׁמַע, יְחוּדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּלִיל מִתְרֵין גַּוְונִין אִלֵּין, דְּאִינּוּן יְהוָ"ה אֲדֹנָ"י, רַחֲמֵי וְדִינָא. כְּגַוְונָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּלִיל ב' גַּוְונִין, יְהוָ"ה אֲדֹנָ"י לְמֶהֱוֵי רַחֲמֵי וְדִינָא, כְּפָּא דִּין וְכִסֵּא רַחֲמִים.** (מטטרון).

לשון הקודש

תַּעֲבֹר בַּמַּיִם אִתָּךְ אָנִי וְגוֹ'. וְכָל עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים שֶׁל צַד הָאַחֵר פּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ. תִּבְלָת הַיָּם, בִּשְׁבִילָהּ נֶאֱמַר כִּי תַעֲבֹר בַּמַּיִם אִתָּךְ אָנִי. שֶׁבִּסְגֻלָּה זוֹ (שמות טו) סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם, זֶה מְמֻנֶּה שֶׁל מִצְרַיִם.

מִגָּוֹן זֶה פּוֹחֲדִים עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. מַחֲנוֹת הַיָּם פּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ. וּמַחֲנוֹת הָרָקִיעַ, שֶׁהוּא תְּכֵלֶת, מִמֶּנּוּ פּוֹחֲדִים. מַחֲנוֹת הַתְּכֵלֶת (וּמַחֲנוֹת הָרְקִיעִים וּמַחֲנוֹת) שֶׁאֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם פּוֹחֲדִים מִמֶּנָּה.

וּתְכֵלֶת זוֹ הִיא דִּין, דִּינָא – אֲדֹנָ"י. דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא, וּשְׁנֵי גְוָנִים רְשׁוּמִים בַּטַּלִּית, אֶחָד לָבָן וְאֶחָד תְּכֵלֶת. וְעַל שְׁנֵי גְוָנִים אֵלּוּ נֶאֱמַר, (שמות כד) וְתַחַת רַגְלָיו כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר. לִבְנַת – לֹבֶן הַסַּפִּיר, שֶׁהוּא כָּלוּל בִּשְׁנֵי גְוָנִים, רַחֲמִים וְדִין, לָבָן וְשָׁחֹר. שְׁחֹר הַתְּכֵלֶת. וְעַל שְׁנֵי גְוָנִים רָמְזוּ רַבּוֹתֵינוּ, מֵאֵימָתַי קוֹרִאִים אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית? מִשֶּׁיַּכִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן. לִהְיוֹת בַּת הַמֶּלֶךְ, קְרִיאַת שְׁמַע, יִחוּד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כָּלוּל מִשְּׁנֵי גְוָנִים אֵלּוּ, שֶׁהֵם יְהוָ"ה אֲדֹנָ"י, רַחֲמִים

כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. (יחזקאל א) מַאי דְּמוּת כִּסֵּא. אֶלָּא לָקֳבֵל כָּרְסְיָא, דְּאִית לֵיהּ שִׁבְעִין וּתְרֵין גְּשָׁרִים. דְּיֵהָא בַּר נָשׁ רָשִׁים בְּשִׁבְעִין וּתְרֵין קְשָׁרִים, וְחוּלְיָין דְּצִיצִית, לָקֳבֵל שִׁבְעִין וּתְרֵין גְּשָׁרִים דְּכָרְסְיָא. דְּאִינּוּן תִּמְנֵסַר קְשָׁרִים, וְחוּלְיָין לְכָל סִטְרָא. דְּכָרְסְיָא דְּאִיהוּ ה', לְכָל סִטְרָא בְּאַרְבַּע חֵיָון דְּכָרְסְיָא, דְּאִינּוּן ד'.

וְשִׁית דַּרְגִּין דְּכָרְסְיָא, דְּאִינּוּן ו', וְדָא מְטַטְרוֹן, אִיהוּ כָּלִיל אַרְבַּע חֵיָון. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה יא) וְנַעַר קָטֹן נוֹהֵג בָּם. וְאִינּוּן מִיכָאֵל גַּבְרִיאֵל נוּרִיאֵל רְפָאֵל. מְטַטְרוֹן (מלכים א י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, דְּסַלְקִין שִׁית מְאָה, צִיצִית בְּתְרֵין יוֹדִי"ן. וְאִי חָסֵר יוֹד, הָא חִירֵק בְּאַתְרֵיהּ, הָכִי סַלְקָא. בְּכָל סִטְרָא בְּד' כַּנְפֵי, צִיצִית וּתְלַת עֲשַׂר חֻלְיָין דְּצִיצִית, אִינּוּן תרי"ג.

וְעוֹד. שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, בְּרָזָא דָּא וָא"ו, סָלִיק לְחֵשְׁבָּן י"ג, דְּאִתְרְמִיז בְּתְלַת תֵּיבִין, וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט. דְּאִינּוּן וָהוּ אֲנִי וָהוּ. חֲמֵשׁ קְשָׁרִין, ה' לְכָל סִטְרָא. א' טָלִית חַד לְכֻלְּהוּ. וּבְאָת ה' אִשְׁתְּלִים ח"י. דְּאִינּוּן ט"ט. לְמֶהֱוֵי חַיָּה לְכָל סִטְרָא. כָּלִיל אַרְבַּע

לשון הקודש

וְדִין. כְּמוֹ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כּוֹלֵל שְׁנֵי גְּוָנִים – יְהוָ"ה אֲדנָ"י, לִהְיוֹת רַחֲמִים וְדִין, כִּסֵּא דִּין וְכִסֵּא רַחֲמִים. (מְטַטְרוֹן).

כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא. מַה זֶּה דְּמוּת כִּסֵּא? אֶלָּא כְּנֶגֶד הַכִּסֵּא, שֶׁיֵּשׁ לוֹ שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם גְּשָׁרִים. שֶׁיִּהְיֶה אָדָם רָשׁוּם בְּשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם קְשָׁרִים, וְחֻלְיוֹת הַצִּיצִית, כְּנֶגֶד שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם גְּשָׁרִים שֶׁל הַכִּסֵּא, שֶׁהֵם שְׁמוֹנָה עָשָׂר קְשָׁרִים, וְחֻלְיוֹת לְכָל צַד. שֶׁהַכִּסֵּא שֶׁהוּא ה', לְכָל צַד בְּאַרְבַּע חַיּוֹת הַכִּסֵּא, שֶׁהֵם ד'.

וְשִׁשׁ מַעֲלוֹת הַכִּסֵּא, שֶׁהֵם ו', וְזֶה מְטַטְרוֹן, הוּא כּוֹלֵל אַרְבַּע חַיּוֹת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה יא) וְנַעַר קָטֹן נוֹהֵג בָּם, וְהֵם: מִיכָאֵל, גַּבְרִיאֵל, נוּרִיאֵל, רְפָאֵל. מְטַטְרוֹן, (מלכים–א י) שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא, שֶׁעוֹלִים שֵׁשׁ מֵאוֹת, צִיצִית בִּשְׁתֵּי יוֹדִי"ן. וְאִם חָסֵר יו"ד, הֲרֵי חִירֵק בִּמְקוֹמָהּ, כָּךְ עוֹלֶה. בְּכָל צַד בְּאַרְבַּע כְּנָפוֹת, צִיצִית וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת הַצִּיצִית – הֵם תרי"ג.

וְעוֹד שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא – בְּסוֹד זֶה וָא"ו, עוֹלֶה לְחֶשְׁבּוֹן י"ג, שֶׁנִּרְמָז בְּשָׁלֹשׁ תֵּבוֹת (שמות יד) וַיִּסַּע, וַיָּבֹא, וַיֵּט. שֶׁהֵם וָהוּ אֲנִי וָהוּ. חֲמִשָּׁה קְשָׁרִים, ה' לְכָל צַד. א' טַלִּית אַחַת לְכֻלָּם. וּבָאוֹת ה' נִשְׁלָם ח"י, שֶׁהֵם ט"ט, לִהְיוֹת חַיָּה לְכָל צַד, כּוֹלֵל אַרְבַּע חַיּוֹת. וּלְכָל חַיָּה אַרְבַּע

חַיּוֹת. וּלְכָל חַיָּה, אַרְבַּע אַנְפִּין, וְאַרְבַּע גַּדְפִּין, אִינּוּן ל"ב אַנְפִּין וְגַדְפִּין. וְאִינּוּן תַּלְיָין מֵחַיָּה דְּאִיהוּ אָדָם.

וְאִינּוּן ל"ב, כְּחוּשְׁבַּן יו"ד ה"א ה"א. שְׁלִימוּ דִּלְהוֹן, וָא"ו. תְּלִיסַר חוּלְיָין בְּכָל אַרְבַּע כַּנְפֵי, וְהַוָּא"ו מִתְיַיחֵד עִם כָּל אַרְבַּע חַיּוֹת, וְאַשְׁלִים לְעֵילָּא, אַשְׁלִים לְתַתָּא. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ מְטַטְרוֹן, לְאַשְׁלְמָא לְעֵילָּא, כְּגַוְונָא דְּתִפְאֶרֶת, שְׁמֵיהּ בְּשֵׁם רַבֵּיהּ. בְּצַלְמוֹ כִּדְמוּתוֹ אִתְבְּרֵי. דְּאִיהוּ כָּלִיל כָּל דַּרְגִּין, מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעֵילָּא. וְאִיהוּ אָחִיד בְּאֶמְצָעִיתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כו) וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה.

וְאִיהוּ כָּלִיל אַרְבַּע אַנְפִּין, וְאַרְבַּע גַּדְפִּין דְּכָל חַיָּה וְחַיָּה דִּלְעֵילָּא, דְּאִינּוּן, יְאַהַדוֹנָהִי. אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה. בְּכָל חַיָּה אַרְבַּע אַנְפִּין, וְאַרְבַּע גַּדְפִּין, כְּגַוְונָא דָּא. א"ז בְּאַרְיֵה. א"ז בְּשׁוֹר. א"ז בַּנֶּשֶׁר. א"ז בָּאָדָם. דְּאִינּוּן ל"ב אַנְפִּין וְגַדְפִּין, בְּחוּשְׁבַּן א"ז אַרְבַּע זִמְנִין.

וְאִינּוּן ד' אַנְפִּין: יְהוָ"ה. אַרְבַּע גַּדְפִּין: אֲדֹנָי. לָקֳבֵל אַרְבַּע בִּגְדֵי זָהָב, וְאַרְבַּע בִּגְדֵי לָבָן, דְּלָבִישׁ כַּהֲנָא לְכַפָּרָא עַל יִשְׂרָאֵל. לָקֳבֵל, (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. וּצְלוֹתָא. דִּתְפִלָּה יְהוָ"ה,

לשון הקודש

פָּנִים וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם, הֵם ל"ב פָּנִים וּכְנָפַיִם, וְהֵם תְּלוּיִים מֵחַיָּה שֶׁהוּא אָדָם.

וְהֵם ל"ב, כְּחֶשְׁבּוֹן יו"ד ה"א ה"א. שְׁלֵמוּת שֶׁלָּהֶם וָא"ו. שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת בְּכָל אַרְבַּע הַכְּנָפַיִם. וְהַוָּא"ו מִתְיַחֵד עִם כָּל אַרְבַּע חַיּוֹת, וּמַשְׁלִים לְמַעְלָה, מַשְׁלִים לְמַטָּה. עַמּוּד הָאֶמְצָעִי הוּא מְטַטְרוֹן, לְהַשְׁלִים לְמַעְלָה, כְּמוֹ הַתִּפְאֶרֶת. שְׁמוֹ בְּשֵׁם רַבּוֹ. בְּצַלְמוֹ כִּדְמוּתוֹ נִבְרָא. שֶׁהוּא כּוֹלֵל כָּל הַדְּרָגוֹת, מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, וּמִלְּמַטָּה לְמַעְלָה, וְאָחוּז הוּא בָּאֶמְצַע. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות כו) וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקָּצֶה אֶל הַקָּצֶה.

וְהוּא כּוֹלֵל אַרְבַּע פָּנִים וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְכָל חַיָּה וְחַיָּה שֶׁלְּמַעְלָה, שֶׁהֵם יְאַהַדוֹנָהִי. אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה. בְּכָל חַיָּה אַרְבַּע פָּנִים וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם כְּמוֹ זֶה. א"ז בָּאַרְיֵה. א"ז בַּשּׁוֹר. א"ז בַּנֶּשֶׁר. א"ז בָּאָדָם. שֶׁהֵם ל"ב פָּנִים וּכְנָפַיִם, בְּחֶשְׁבּוֹן א"ז אַרְבַּע פְּעָמִים.

וְהֵם אַרְבַּע פָּנִים: יְהוָ"ה. אַרְבַּע כְּנָפַיִם: אֲדֹנָי. כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בִּגְדֵי זָהָב וְאַרְבָּעָה בִּגְדֵי לָבָן שֶׁלּוֹבֵשׁ הַכֹּהֵן לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, כְּנֶגֶד (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח. וּתְפִלָּה, שֶׁל

בַּחֲתִימָה ח"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא. וְתִמְנֵי סָרֵי זְמִנִין יְהֹוָ"ה, אִית בְּהוֹן ע"ב אַתְוָון, בְּחוּשְׁבַּן וַיְכֻלּוּ, דִּכְלִילָן בְּצַדִּיק חַ"י עָלְמִין.

וּבְאַרְבַּע חֵיוָון, יְהֹוָ"ה אֲדֹנָי. תִּמְנֵי לְכָל סִטְרָא, אִינּוּן ל"ב אַתְוָון, וי"ג אַתְוָון, דְּאִשְׁתְּכָחוּ מִן וָה"וּ אֲנִי וָה"וּ, הָא תְּלַת עֲשַׂר, דִּכְלִילָן עֵילָא וְתַתָּא. בְּהוֹן אִשְׁתְּלִים אָדָם, דְּאִיהוּ מ"ה, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

לְעֵילָּא בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, לֵית, קְלִיפִּין. (אסתר ד) כִּי אֵין לָבֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק. לְתַתָּא אִית קְלִיפִּין בִּמְטַטְרוֹן, דְּאִיהוּ בְּדִיוּקְנָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. דִּבְזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר מִמַּלְכוּתֵיהּ, אִתְכַּסֵּי בְּגַדְפִּין וְאַנְפִּין דְּעֶבֶד דִּילֵיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמואל ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף.

וְאִינּוּן קְלִיפִּין דְּסָחֲרִין לְד' חֵיוָון דִּמְטַטְרוֹן, אִינּוּן: תֹּהוּ, (מלכים א יט) וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לֹא בָרוּחַ יְיָ. בֹּה"וּ, וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בָרַעַשׁ יְיָ, הָא תְּרֵין קְלִיפִּין, יָרוֹק וְחִוָּור, דִּקְלִיפִּין דֶּאֱגוֹזָא, חַד תֹּהוּ, כַּוָּ יָרוֹק, תִּנְיָינָא בֹּהוּ, אֲבָנִין מְפוּלָמִין, קְלִיפָּא תַּקִּיפָּא, כְּאַבְנָא מְפוּלָמָא. לָקֳבֵל תְּרֵין קְלִיפִּין אִלֵּין, מוֹץ וְתֶבֶן דְּחִטָּה.

לשון הקודש

תְּפִלָּה יְהֹוָ"ה, בַּחֲתִימָה י"ח בִּרְכוֹת הַתְּפִלָּה. וּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה פְּעָמִים יְהֹוָ"ה, יֵשׁ בָּהֶם ע"ב אוֹתִיּוֹת, בְּחֶשְׁבּוֹן (בראשית ב) וַיְכֻלּוּ, שֶׁכְּלוּלִים בְּצַדִּיק חַ"י הָעוֹלָמִים.

וּבְאַרְבַּע חַיּוֹת, יְהֹוָ"ה אֲדֹנָי. שְׁמוֹנָה לְכָל צַד – הֵם ל"ב אוֹתִיּוֹת, וְי"ג אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ מִן וָה"וּ אֲנִי וָה"וּ. הֲרֵי שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שֶׁכְּלוּלִים לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, בָּהֶם הִשְׁתַּלֵּם אָדָם, שֶׁהוּא מ"ה, עַמּוּד הָאֶמְצָעִי.

לְמַעְלָה בְּעֵץ הַחַיִּים אֵין קְלִפּוֹת, (אסתר ד) כִּי אֵין לָבֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק. לְמַטָּה יֵשׁ קְלִפּוֹת בִּמְטַטְרוֹן, שֶׁהוּא בְּדִמּוּת הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי. שֶׁבִּזְמַן שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִחוּץ לְמַלְכוּתוֹ, מִתְכַּסֶּה בְּכַנְפֵי וּפְנֵי הָעֶבֶד שֶׁלּוֹ, וְהוּ שֶׁכָּתוּב (שמואל–ב כב) וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיָּעָף. **וְאוֹתָן** קְלִפּוֹת שֶׁסּוֹבְבוֹת לְאַרְבַּע חַיּוֹת מְטַטְרוֹן הֵן: תֹּהוּ – (מלכים–א יט) וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוֹלָה וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לֹא בָרוּחַ ה'. בֹּה"וּ – וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בָרַעַשׁ ה'. הֲרֵי שְׁתֵּי קְלִפּוֹת, יָרֹק וְלָבָן. שֶׁקְּלִפּוֹת הָאֱגוֹז

קְלִיפָּא תְּלִיתָאָה, דְּקִיקָא. לָקֳבֵל סוּבִין דְּחִטָּה, דְּהָכָא אִיהוּ מִתְדַּבַּק בָּחִטָּה, וְלָא יְכִיל לְאִתְפָּרְשָׁא מִתַּמָּן, עַד דְּטָחֲנִין לֵיהּ בְּרֵיחַיָּא, דְּאִינּוּן לָקֳבֵל טוֹחֲנוֹת דְּפוּמָּא דְּבַר נָשׁ, דְּצָרִיךְ לְמִטְחַן בְּהוֹן מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, עַד דְּיהוֹן כְּקֶמַח סֹלֶת נְקִיָּה, וּבְנָפָּה דְּאִיהִי שָׁפָה, אִתְבְּרִיר פְּסוֹלֶת דְּאִיהִי סוּבִין (דְּאוֹרַיְיתָא) עַד דְּיִשְׁתְּכַח הַלָּכָה סֹלֶת נְקִיָּה. בְּהַהוּא זִמְנָא, נָטִיל לָהּ לִבָּא וּמוֹחָא, וְכָל אֲבָרִין דְּגוּפָּא דְּאִתְפְּשַׁט בְּחוֹן נִשְׁמָתָא, וְאִתְפַּרְנְסַת בָּהּ נִשְׁמָתָא, כְּגַוְונָא דְּגוּפָּא אִתְפַּרְנְסַת בְּמִלִּין דְּעָלְמָא, (קהלת ז) דְּזֶה לְעוּמַת זֶה עָשָׂה אֱלֹהִים, נָהֲמָא דְּגוּפָּא, וְנָהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי.

וְהַאי קְלִיפָּא, אִיהוּ כְּקְלִיפָּא דְּמִתְדַּבְּקָא בְּמוֹחָא דְּאֱגוֹזָא, וּבְזִמְנָא דְּאֱגוֹזָא אִיהִי רְכִיכָא, אִתְפְּרַשׁ הַהִיא קְלִיפָּא מִמּוֹחָא דְּאֱגוֹזָא, בְּלָא קוּשְׁיָא. וּבְזִמְנָא דְּאֱגוֹזָא אִיהִי (דף רכ"ז ע"ב) יְבֵשָׁה, קָשֶׁה לְבַר נָשׁ לְאַעְבְּרָא לֵיהּ מִתַּמָּן, כִּי עֲדַיִין הַקּוּשְׁיָא בְּמִקּוֹמָהּ עוֹמֶדֶת. וּבְגִין דָּא מָנֵי קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבַר נָשׁ, לְאָהַדְּרָא בְּתִיּוּבְתָּא בְּבַחְרוּתֵיהּ, קוֹדֶם דְּיַזְקִין בֵּיהּ יֵצֶר הָרָע. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא יט)

לשון הקודש

– אֶחָד תֹּהוּ, קַו יָרֹק. שֵׁנִי בֹּהוּ, אֲבָנִים מְפֻלָּמוֹת, קְלִפָּה חֲזָקָה כְּאֶבֶן מְפֻלֶּמֶת. כְּנֶגֶד שְׁתֵּי קְלִפּוֹת אֵלּוּ, מוֹץ וְתֶבֶן שֶׁל חִטָּה.

קְלִפָּה שְׁלִישִׁית, דַּקִּיקָה – כְּנֶגֶד סְבִין שֶׁל חִטָּה, שֶׁכָּאן הוּא נִדְבָּק בַּחִטָּה וְלֹא יָכוֹל לְהִפָּרֵד מִשָּׁם עַד שֶׁטּוֹחֲנִים אוֹתוֹ בָּרֵחַיִם, שֶׁהֵן כְּנֶגֶד טוֹחֲנוֹת הַפֶּה שֶׁל הָאִישׁ, שֶׁצָּרִיךְ לִטְחֹן בָּהֶן דִּבְרֵי תוֹרָה עַד שֶׁיִּהְיוּ כְּמוֹ קֶמַח סֹלֶת נְקִיָּה. וּבְנָפָּה, שֶׁהִיא הַשָּׂפָה, מִתְבָּרֶרֶת הַפְּסֹלֶת, שֶׁהוּא סְבִין שֶׁל הַתּוֹרָה, עַד שֶׁתִּמָּצֵא הֲלָכָה סֹלֶת נְקִיָּה. בְּאוֹתוֹ זְמַן נוֹטֵל אוֹתָהּ הַלֵּב וְהַמֹּחַ, וְכָל אֵיבְרֵי הַגּוּף שֶׁהַנְּשָׁמָה מִתְפַּשֶּׁטֶת בָּהֶם, וְהַנְּשָׁמָה מִתְפָּרְנֶסֶת מִמֶּנָּה כְּמוֹ שֶׁהַגּוּף מִתְפָּרְנֵס מִדִּבְרֵי הָעוֹלָם. שֶׁזֶּה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה אֱלֹהִים – לֶחֶם הַגּוּף, וְלֶחֶם הַתּוֹרָה. וְזהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי. **וּקְלִפָּה** זוֹ הִיא כְּמוֹ קְלִפָּה שֶׁנִּדְבֶּקֶת לְמֹחַ הָאֱגוֹז, וּכְשֶׁהָאֱגוֹז רַךְ, נִפְרֶדֶת אוֹתָהּ קְלִפָּה מִמֹּחַ הָאֱגוֹז בְּלִי קֹשִׁי. וּכְשֶׁהָאֱגוֹז יָבֵשׁ, קָשֶׁה לָאָדָם לְהַעֲבִירָהּ מִשָּׁם, כִּי עֲדַיִן הַקְּשָׁיָא בִּמְקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת. וְלָכֵן צִוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָאָדָם לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה בְּבַחֲרוּתוֹ, לִפְנֵי שֶׁיַּזְקִין בּוֹ יֵצֶר הָרָע. וְזהוּ שֶׁכָּתוּב (ויקרא יט) מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם, קֹדֶם שֵׂיבָה שֶׁלְּךָ. וּקְלִפָּה

מִפְּנֵי שֵׁיבָה תָּקוּם, קוֹדֶם שֵׁיבָה דִּילָךְ. וַהַאי קִלִּיפָּה אִיהִי אֵשׁ, וְאִתְמַר בָּהּ וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ יְיָ. רְבִיעָאָה, תְּהוֹם. חָלָל דְּאֱגוֹזָא, בֵּיהּ קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה, תַּמָּן קָא אָתֵי מַלְכָּא, (יחזקאל א) וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

וְאִינּוּן קְלִיפִין, אִינּוּן רְשִׁימִין בְּד' אַבְרִים דְּגוּפָא. בְּרִיאָה, תַּמָּן לֵיחָא, דְּמִינָהּ אִשְׁתְּכָחוּ סִרְכוֹת דְּרִיאָה, (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת שְׁאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמֹכוּ. וְתַמָּן רוּחַ חָזָק מְפָרֵק, דְּדָפִיק בְּכַנְפֵי רֵיאָה דְּבַר נָשׁ, וְהַאי אִיהוּ רוּחָא דְּאַסְעִיר גּוּפֵיהּ דְּבַר נָשׁ, מַה דְּכָפִיף לֵיהּ אֵלְיָהוּ תְּחוֹתּוֹי, וְסָלִיק לְעֵילָּא בֵּיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל אֵלְיָהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמַיְמָה. וְהַאי דָּפִיק עַל רֵיאָה, דְּשׁוֹתָה כָּל מַשְׁקִין. וּבְהוֹן, (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, הַאי אִיהוּ קְלִיפָּה לְרוּחָא דְּקוּדְשָׁא. לְשַׁמְאָלָא, רוּחַ סְעָרָה, עָלַיְיהוּ אִתְמַר, (קהלת י) לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ.

דָּוִד אַעְבָּר לֵיהּ מִלְּבוֹי, וְקָטִיל לֵיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קט) וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי וּבְגִין דָּא זָכָה, לְנַשָּׁבָא רוּחַ צְפוֹנִית, בְּכִנּוֹר דִּילֵיהּ. וְאִתְמַר בֵּיהּ, (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר יְיָ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, וַהֲוָה מְנַגֵּן בֵּיהּ בַּכִּנּוֹר, בְּד' מִינֵי נִגּוּנִין, בְּשִׁיר פָּשׁוּט, דְּאִיהוּ

לשון הקודש

זוֹ הִיא אֵשׁ, וְנֶאֱמַר בָּהּ, וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ ה'. רְבִיעִית – תְּהוֹם, חֲלַל הָאֱגוֹז, קוֹל דְּמָמָה דַּקָּה, שָׁם בָּא הַמֶּלֶךְ, (יחזקאל א) וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ.

וְאוֹתָן קְלִפּוֹת רְשׁוּמוֹת בְּאַרְבָּעָה אֵיבָרִים שֶׁל הַגּוּף. בְּרִאָה, שָׁם לֵחָה, שֶׁמְּמֶנָּה יוֹצְאוֹת סִרְחוֹת הָרֵאָה, (משלי ה) רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת שְׁאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמֹכוּ. וְשָׁם רוּחַ חָזָק מְפָרֵק, שֶׁדּוֹפֵק בְּכַנְפֵי הָרֵאָה שֶׁל הָאָדָם, וְזֶהוּ רוּחַ שֶׁמַּסְעִיר אֶת גּוּף הָאָדָם, מַה שֶּׁכּוֹפֵף לוֹ אֵלִיָּהוּ תַּחְתָּיו וְעוֹלֶה בּוֹ לְמַעְלָה. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (מלכים-ב ב) וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמַיְמָה [הַשָּׁמָיִם]. וְזֶהוּ דּוֹפֵק עַל הָרֵאָה, שֶׁשּׁוֹתָה כָּל מַשְׁקִים, וּבָהֶם (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם, זוֹהִי קְלִפָּה לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ. לִשְׂמֹאל, רוּחַ סְעָרָה, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (קהלת י) לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ.

דָּוִד הֶעֱבִיר מִלִּבּוֹ וְהָרַג אוֹתוֹ, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים קט) וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי, וְלָכֵן זָכָה לְנַשּׁוֹב רוּחַ צְפוֹנִית בְּכִנּוֹרוֹ, וְנֶאֱמַר בּוֹ (יחזקאל לז) כֹּה

י'. וּבְשִׁיר כָּפוּל, דְּאִיהוּ י"ד. וּבְשִׁיר מְשׁוּלָּשׁ, דְּאִיהוּ יה"ו. וּבְשִׁיר מְרוּבָּע, דְּאִיהוּ יְהוָ"ה. הָא אִינּוּן עֶשֶׂר אַתְוָון. דְּעַבַד דָּוִד לָקֳבְלַיְיהוּ, י' מִינֵי תִּלִּים. וְסַלְקִין לְע"ב אַנְפִּין, כְּחוּשְׁבַּן י' אַתְוָון אִלֵּין.

וּמָתַי סְלִיקוּ בְּע"ב מִינֵי נְגוּנָא. כַּד אִתְעֲבָר שׁוּלְטָנוּתָא דְּעָוֹן מַשְׁחִית אַף וְחֵימָה. דְּבְהוֹן דָּפִיק רוּחַ סְעָרָה. בְּאַרְבַּע סִטְרִין, דְּסַלְקִין לִי' כִּתְרִין לְע"ב אוּמִין, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי יא) וּבַאֲבוֹד רְשָׁעִים רִנָּה.

דְּמִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל, שַׁלְטִין עַל אַרְבַּע סִטְרִין (ס"א יְסוֹדִין) טָבִין דְּבַר נָשׁ, דְּאִינּוּן מַיָּא וְאֶשָּׁא וְרוּחָא וְעַפְרָא, וְכָל חַד אִית לֵיהּ אַרְבַּע אַנְפִּין. עָוֹן מַשְׁחִית אַף וְחֵימָה, תַּלְיָין (ס"א שַׁלְטִין) עַל מָרָה לְבָנָה, דְּרֵיאָה דְּעָבִיד סִרְכָּא. וּבְמָרָה סוּמָקָא דְּכָבֵד, דְּאִתְאַדָּם בְּמַאֲדִים. וּבְמָרָה יְרוֹקָא דַּאֲחִידָא בְּכַבְדָּא, דְּאִיהוּ חַרְבָּא דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת. וּבְמָרָה שְׁחוֹרָה, לְיִלִית, שַׁבְתַּי, שׁוּלְטָנוּתָא בַּטְחוֹל, דְּאִיהוּ עֲצִיבוּ, שְׁאוֹל תַּחְתִּית, עֲנִיוּתָא וַחֲשׁוֹכָא בִּכְיָה וְהֶסְפֵּדָא וְרַעֲבוֹן.

לשון הקודש

אָמַר ה' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, וְהָיָה מְנַגֵּן בּוֹ בַּכִּנּוֹר בְּאַרְבָּעָה מִינֵי נְגוּנִים: בְּשִׁיר פָּשׁוּט, שֶׁהוּא י'. וּבְשִׁיר כָּפוּל, שֶׁהוּא י"ד. וּבְשִׁיר מְשֻׁלָּשׁ, שֶׁהוּא יה"ו. וּבְשִׁיר מְרֻבָּע, שֶׁהוּא יְהוָ"ה. הֲרֵי הֵן עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת שֶׁעָשָׂה דָּוִד כְּנֶגְדָּן עֲשָׂרָה מִינֵי תִּלִּים, וְעוֹלִים לְע"ב פָּנִים, כְּחֶשְׁבּוֹן עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת אֵלּוּ.

וּמָתַי עָלוּ בְּע"ב מִינֵי נְגוּן? כְּשֶׁעָבַר שִׁלְטוֹן עָוֹן מַשְׁחִית אַף וְחֵמָה, שֶׁבָּהֶם דּוֹפֶקֶת רוּחַ סְעָרָה בְּאַרְבָּעָה צְדָדִים שֶׁעוֹלִים לַעֲשָׂרָה כִּתְרִים לְע"ב אֻמּוֹת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי יא) וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה.

שְׁמִיכָאֵ"ל גַּבְרִיאֵ"ל נוּרִיאֵ"ל רְפָאֵ"ל שׁוֹלְטִים עַל אַרְבַּעַת הַצְּדָדִים (הַיְסוֹדוֹת) הַטּוֹבִים שֶׁל הָאָדָם, שֶׁהֵם מַיִם וְאֵשׁ וְרוּחַ וְעָפָר, וּלְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע פָּנִים: עָוֹן מַשְׁחִית אַף וְחֵמָה, תְּלוּיִים (שׁוֹלְטִים) עַל מָרָה לְבָנָה, שֶׁרְאָה עוֹשָׂה סִרְכָה. וּבַמָּרָה הָאָדֹם שֶׁל הַכָּבֵד שֶׁהִתְאַדֵּם בְּמַאְדִּים. וּבְמָרָה יְרָקָה שֶׁאֲחוּזָה בַּכָּבֵד, שֶׁהוּא חֶרֶב מַלְאַךְ הַמָּוֶת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (שם ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַלַּעֲנָה חַדָּה כְּחֶרֶב פִּיּוֹת. וּבְמָרָה שְׁחֹרָה, לִילִית, שַׁבְתַּי, שִׁלְטוֹן בַּטְחוֹל, שֶׁהוּא עַצְבוּת, שְׁאוֹל תַּחְתִּית, עֲנִיוּת וְחֹשֶׁךְ, בְּכִיָּה וְהֶסְפֵּד וּרְעָבוֹן.

מַיִם דְּמִתְעָבְרִין אִלֵּין קְלִיפִין מִבַּר נָשׁ, שַׁלְטָא עָלֵיהּ אִילָנָא דְּחַיֵּי, בְּע"ב אַנְפִּין, דְּאִינּוּן י' יָ"ה יְ"ה וְ"ו יְהוָ"ה, דְּאִשְׁתְּכָחוּ עַשָּׂרָה תַּלְיָין מֵאַרְבַּע רוּחוֹת, דְּאִינּוּן יְהוָה, דְּאִתְמַר בְּחוֹן, כֹּה אָמַר יְהוָה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ, דָּא הוּא רוּחוֹ דְּמָשִׁיחַ. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְיָ, כַּד אִיהוּ מְנַשֵּׁב בְּאֻזֵּן יְמִינָא דִּלְבָּא, דְּתַמָּן חָכְמָה מִסְטְרָא דְּחֶסֶד, דְּבֵיהּ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים בְּחָכְמָה. וְחֶסֶ"ד נָשַׁב בַּבִּינָה, דְּבַחָכְמָה י'. בַּבִּינָה ה'. בְּתִפְאֶרֶת ו'. בַּמַּלְכוּת ה'. יְהוָה דָּפִיק בְּכָלְהוּ אַרְבַּע. דְּסַלְקִין לְעֶשֶׂר. וּלְע"ב מַחֲשָׁבָה דִּלְבָּא.

דָּא יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, יְמִינָא אִיהוּ מַיִם. וְאִיהוּ יַד הַגְּדוֹלָה. מִשְּׁמָאלָא אֵשׁ. וְאִיהִי יַד הַחֲזָקָה. בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, יְ"ד רָמָה. דְּאִיהִי רוּחָא דְּקֻדְשָׁא. וְכוֹלָּא בֶּן י"ד.

כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ. (יחזקאל א) בֵּיהּ מִתְנַהֲגִים מַיָּא וְאֶשָּׁא. דְּאָחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ, וְדָפִיק בְּעַרְקִין דְּמוֹחָא, דְּאִיהוּ מַיִם. וּבְעַרְקִין דִּלְבָּא, דְּאִיהוּ אֵשׁ. וְרוּחַ בְּכַנְפֵי רֵיאָה.

לשון הקודש

מַיִם כְּשֶׁעוֹבְרוֹת קְלִפּוֹת אֵלּוּ מֵהָאָדָם, שׁוֹלֵט עָלָיו עֵץ הַחַיִּים בְּע"ב פָּנִים, שֶׁהֵם י' י"ה יה"ו יְהוָ"ה, שֶׁנִּמְצְאוּ עֲשָׂרָה תְּלוּיִים מֵאַרְבַּע רוּחוֹת, שֶׁהֵם יְהוָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם, כֹּה אָמַר ה' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ. זֶהוּ רוּחוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (ישעיה יא) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה', כְּשֶׁהוּא מְנַשֵּׁב בְּאֹזֶן יָמִין שֶׁל הַלֵּב, שֶׁשָּׁם חָכְמָה מִצַּד הַחֶסֶד, שֶׁבּוֹ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים בְּחָכְמָה. וְחֶסֶ"ד נוֹשֵׁב בְּבִינָה. שֶׁבְּחָכְמָה י', בְּבִינָה ה', בְּתִפְאֶרֶת ו', בְּמַלְכוּת ה'. יְהוָה דּוֹפֵק בְּכָל הָאַרְבָּעָה, שֶׁעוֹלִים לַעֲשָׂרָה, וּלְע"ב מַחֲשָׁבַת הַלֵּב.

זֶה יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. יָמִין הוּא מַיִם, וְהוּא יָד הַגְּדוֹלָה. מִשְּׂמֹאל אֵשׁ, וְהִיא יָד הַחֲזָקָה. בָּעַמּוּד הָאֶמְצָעִי, יְ"ד רָמָה, שֶׁהִיא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְהַכֹּל בֶּן י"ד.

כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים. אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ (יחזקאל א). בּוֹ מִתְנַהֲגִים מַיִם וְאֵשׁ. שֶׁאוֹחֵז בִּשְׁנֵיהֶם, וְדוֹפֵק בְּעוֹרְקֵי הַמּחַ, שֶׁהוּא מַיִם. וּבְעוֹרְקֵי הַלֵּב, שֶׁהוּא אֵשׁ. וְרוּחַ בְּכַנְפֵי רֵאָה.

בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּגוּפָא, אִשְׁתְּכַח גַּלְגַּלֵּי יַמָּא דְאוֹרַיְיתָא, וְגַלְגַּלֵּי רְקִיעָא, דְּאִינּוּן אֵשָׁא. כֻּלְּהוּ סַלְקִין וְנַחְתִּין בֵּיהּ. וְאִיהוּ אַתְרֵיהּ בֵּין רְקִיעָא וְיַמָּא, מָאנָא דִילֵיהּ אַרְעָא, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא.

וּכְגַוְונָא דְּעוֹפִין, פְּתִיחוּ גַּדְפַּיְיהוּ, לְקַבְּלָא רוּחָא לְפַרְחָא בֵּיהּ. הָכִי כָּל אֵבָרִים דְּגוּפָא, פְּתִיחָן בְּכַמָּה מְקוֹרִין, בְּכַמָּה פְּרָקִין, בְּכַמָּה עַרְקִין, בְּכַמָּה אַדְרִין דְּלִבָּא, אַדְרִין דְּמוֹחָא, לְקַבְּלָא לֵיהּ. דְּאִי לָאו דְּנָשִׁיב בְּבָתִּין דְּלִבָּא, הָוָה נוּרָא דְלִבָּא, אוֹקִיד כָּל גּוּפָא. וְכַמָּה סוּלָמִין, וְאַדְרִין, דְּעַרְקִין דְּקָנֶה דְלִבָּא, וְקָנֶה דְּרֵיאָה, כֻּלְּהוּ מִתַּתְקְנִין לְגַבֵּיהּ.

כַּד סָלִיק דְּבוּרָא, עַל כַּנְפֵי דְּרֵיאָה, אִתְעֲבִיד קוֹל. בְּהַהוּא זִמְנָא (קהלת י) **כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל.** (תהלים כט) קוֹל יְיָ עַל הַמָּיִם. מִסְּטָרָא דְמַיָּא, דְּאִיהוּ מוֹחָא, דְּתַמָּן סָלִיק בְּכַנְפֵי רֵיאָה. קוֹל יְיָ חוֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ, מִסְּטָרָא דְלִבָּא, כַּד נָפִיק מִפּוּמָא, אִתְקְרֵי דִּבּוּר.

וְלָקֳבֵל תְּרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, דְּפַתְחִין גַּדְפִּין לְקַבְּלָא לֵיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמָעְלָה. הָכִי שִׁפְוָון נַטְלִין לֵיהּ לְדִיבּוּר, וּפַרְחִין לֵיהּ לְעֵילָּא.

לשון הקודש

בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר שֶׁל הַגּוּף נִמְצָאִים גַּלְגַּלֵּי יָם הַתּוֹרָה וְגַלְגַּלֵּי הָרָקִיעַ, שֶׁהֵם אֵשׁ. כֻּלָּם עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, וְהוּא מְקוֹמוֹ בֵּין רָקִיעַ וְיָם. כְּלִי שֶׁלּוֹ אֶרֶץ, שֶׁהִיא שְׁכִינָה.

וּכְמוֹ עוֹפוֹת, פּוֹתְחִים כַּנְפֵיהֶם לְקַבֵּל רוּחַ לִפְרֹחַ בּוֹ – כָּךְ כָּל הָאֵיבָרִים אֵיבְרֵי הַגּוּף פְּתוּחִים בְּכַמָּה מְקוֹרוֹת, בְּכַמָּה פְּרָקִים, בְּכַמָּה עוֹרְקִים, בְּכַמָּה חַדְרֵי הַלֵּב, חַדְרֵי הַמֹּחַ, לְקַבֵּל אוֹתוֹ. שֶׁאִם לֹא יִנָּשֵׁב בְּבָתֵּי הַלֵּב, הָיָה אֵשׁ הַלֵּב שׂוֹרֵף כָּל הַגּוּף. וְכַמָּה סֻלָּמוֹת וַחֲדָרִים שֶׁל עוֹרְקֵי קָנֵה הַלֵּב וְקָנֵה הָרֵאָה, כֻּלָּם מִתְתַּקְנִים אֵלָיו.

כְּשֶׁעוֹלֶה הַדִּבּוּר עַל כַּנְפֵי הָרֵאָה, נַעֲשֶׂה קוֹל. בְּאוֹתוֹ זְמַן, (קהלת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל. (תהלים כט) קוֹל ה' עַל הַמָּיִם – מִצַּד הַמַּיִם, שֶׁהוּא מֹחַ, שֶׁשָּׁם עוֹלֶה בְּכַנְפֵי רֵאָה. קוֹל ה' חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ – מִצַּד הַלֵּב, כְּשֶׁיּוֹצֵא מֵהַפֶּה, נִקְרָא דִּבּוּר.

וּכְנֶגֶד שְׁתֵּי כַּנְפֵי רֵאָה שֶׁפּוֹתְחוֹת כְּנָפַיִם לְקַבְּלוֹ, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם

וּכְגַוְונָא דְּאִינּוּן חֲמִשָּׁה כַּנְפֵי (ס"א עַנְפֵי) רֵיאָה, כֻּלְּהוּ פְּתִיחָן בְּלָא סִרְכָּא, לְקַבְּלָא הַאי קוֹל, הָכִי נָמֵי צְרִיכִין לְמֶהֱוֵי חֲמִשָּׁא תִּקּוּנִין דְּפוּמָּא, כֻּלְּהוּ פְּתִיחָן בְּלָא סִירְכָּא, בְּחָמֵשׁ תִּקּוּנִין דְּאִינּוּן: (דף רכ"ח ע"א) **אחהע בַּגְרוֹן. בומף בְּשִׂפְוָון. גיכק בַּחֵיךְ. דטלנת בְּלִישָׁנָא. זסשרץ בַּשִּׁנַּיִם.**

וְדִבּוּר דְּיֵהָא בְּהוֹן, בְּלָא סִרְכָּא וְעִכּוּבָא כְּלַל. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת. דָּא צְלוֹתָא, דְּאִיהוּ דִּבּוּר. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר, אִם שְׁגוּרָה תְּפִלָּתִי בְּפִי יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁמְּקוּבָּל. וְאִי אִית סִרְכָּא וְנָפְקָא בְּעִכּוּבָא, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁמְּטוּרָף. בְּגִין (ס"א כְּגוֹן) סִרְכָּא בְּרֵיאָה דְּאִיהִי טְרֵפָה.

וְקוֹל דָּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּבֵיהּ (יחזקאל א) **וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם.** וְדָא יְהוָ"ה דְּאִיהוּ קוֹל, כַּד נָפִיק לְקַבְּלָא שְׁכִינְתָּא בְּצְלוֹתָא בַּחֲשָׁאי, דְּאִיהוּ דִּבּוּר, דְּבֵיהּ אֲדנָ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, כָּל אֵבָרִין פְּתִיחָן כֻּלְּהוּ גַּדְפַיְיהוּ, בְּרמ"ח תֵּיבִין, דְּאִינּוּן בְּד' פָּרְשָׁיִן דִּקְרִיאַת שְׁמַע, דִּבְהוֹן נָחִית קָלָא.

לשון הקודש

פְּרֻדוֹת מִלְמַעְלָה – כָּךְ שְׂפָתַיִם לוֹקְחוֹת הַדִּבּוּר וּמַפְרִיחוֹת אוֹתוֹ לְמַעְלָה.

וּכְמוֹ שֶׁאוֹתָן חָמֵשׁ כַּנְפֵי (ענפי) רֵאָה, כֻּלָּן פְּתוּחוֹת בְּלֹא סִרְכָּה לְקַבֵּל קוֹל זֶה – כָּךְ גַּם צְרִיכִים לִהְיוֹת חֲמִשָּׁה תִּקּוּנֵי הַפֶּה, כֻּלָּם פְּתוּחִים בְּלִי סִרְכָּה בַּחֲמִשָּׁה תִּקּוּנִים, שֶׁהֵם: אחה"ע בַּגָּרוֹן. בומ"ף בַּשְּׂפָתַיִם. גיכ"ק בַּחֵךְ. דטלנ"ת בַּלָּשׁוֹן. זסשר"ץ בַּשִּׁנַּיִם.

וְדִבּוּר שֶׁיִּהְיֶה בָּהֶם בְּלִי סִרְכָּה וְעִכּוּב כְּלָל, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת, זוֹ תְּפִלָּה, שֶׁהִיא דִּבּוּר, וּבְגִלָּלָהּ נֶאֱמַר, אִם שְׁגוּרָה תְּפִלָּתִי בְּפִי, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁמְּקֻבָּל. וְאִם יֵשׁ סִרְכָּה וְיוֹצֵא בְּעִכּוּב, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁמְּטֹרָף, בִּגְלַל (כְּגוֹן) סִרְכָּה בְּרֵאָה שֶׁהִיא טְרֵפָה.

וְקוֹל זֶה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שֶׁבּוֹ (יחזקאל א) **וָאֶשְׁמַע** אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם. וְזֶה יְהוָ"ה שֶׁהוּא קוֹל, כְּשֶׁיּוֹצֵא לְקַבֵּל שְׁכִינָה בִּתְפִלָּה בַּחֲשַׁאי, שֶׁהוּא דִּבּוּר, שֶׁבּוֹ אֲדנָ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, כָּל הָאֵבָרִים פְּתוּחִים כֻּלָּם אֶת כַּנְפֵיהֶם בְּרמ"ח תֵּבוֹת, שֶׁהֵם בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁבָּהֶן יוֹרֵד הַקּוֹל.

וְכַד נָחִית, כַּמָּה צִפֳּרִין מְצַפְצְפִין לְגַבֵּיהּ, בְּכַמָּה מִינֵי נִגּוּן, כֻּלְּהוּ עַל אֲבָרִין דְּגוּפָא, דְּאִינּוּן עַנְפֵי אִילָנָא. וּבְכָל גַּדְפִּין דְּכָל אֵבֶר, דְּתַמָּן דְּיוֹרָא דְּצִפּוֹרָא, דְּאִיהִי אֲדנ"י, בְּכָל עַנְפָּא וַעֲנָפָא, אִשְׁתְּכַח פִּתְיָחָא לְגַבֵּי דְּבַעְלָהּ. אֲדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, אִיהוּ פִּתְחָא לְגַבֵּיהּ, בִּצְלוֹתָא דַּעֲמִידָה. לֵית אֵבֶר מִמָּאתָן וּתְמַנְיָא וְאַרְבְּעִין אֲבָרִים דִּשְׂכִינְתָּא, דְּלָאו אִיהִי פִּתְיָחָא לְקַבְּלָא לֵיהּ. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת שִׂיחַת מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. אִיהוּ צִפְצוּף עוֹפוֹת, דְּאִינּוּן נִשְׁמָתִין דְּשַׂרְיָין בְּאֲבָרִים. אִיהִי שִׂיחַת דְּקָלִים, דְּאִינּוּן עַנְפִין דְּאִילָנָא.

וּבְהַהוּא זִמְנָא, דְּנָחִית יְהוָ"ה לְגַבֵּי אֲדנ"י בְּכָל אֵבֶר, אִתְמַר בְּהוּ, (יחזקאל א) בְּעָמְדָם תִּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶם. וְהַאי רָזָא דְּחַשְׁמַל. חַיּוֹת אֵשׁ, עִתִּים חָשׁוֹת, וְעִתִּים מְמַלְּלוֹת. וְאָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, בְּמַתְנִיתָא תָּנָא, כְּשֶׁהַדִּבּוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, חָשׁוֹת, וּכְשֶׁאֵין הַדִּבּוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מְמַלְּלוֹת. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְיַיחֲדִין קוֹל וְדִבּוּר כַּחֲדָא, דְּאִינּוּן יְאֲהַדֹנָהִי, חָשׁוֹת. אֲבָל בְּזִמְנָא דִּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, יְהוָ"ה מִן אֲדנ"י בְּפֵרוּדָא, אִיהוּ אִשְׁתְּכַח בְּאַרְבַּע אַנְפֵּי חֵיוָן, כֻּלְּהוּ פִּתְיָחָן, לָקַבְלֵיהּ מְמַלְּלוֹת,

לשון הקודש

וּכְשֶׁשּׁוֹרֵד, כַּמָּה צִפֳּרִים מְצַפְצְפוֹת לוֹ בְּכַמָּה מִינֵי נִגּוּן, כֻּלָּם עַל אֵיבְרֵי הַגּוּף, שֶׁהֵם עַנְפֵי הָאִילָן. וּבְכָל כַּנְפֵי כָּל אֵיבָר, שֶׁשָּׁם דִּיּוּר הַצִּפּוֹר, שֶׁהִיא אֲדנ"י, בְּכָל עָנָף וְעָנָף נִמְצְאָה פְּתוּחָה לְבַעְלָהּ. אֲדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח, הוּא פָּתַח אֵלָיו בִּתְפִלַּת הָעֲמִידָה – אֵין אֵיבָר מִמֵּאתַיִם אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה אֵיבְרֵי הַשְּׁכִינָה שֶׁלֹּא פָּתוּחַ לְקַבְּלוֹ, וְלָכֵן נִקְרֵאת שִׂיחַת מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. הוּא צִפְצוּף עוֹפוֹת, שֶׁהֵם נְשָׁמוֹת שֶׁשּׁוֹרוֹת בָּאֵיבָרִים. הִיא שִׂיחַת דְּקָלִים, שֶׁהֵם עַנְפֵי הָאִילָן.

וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁיּוֹרֵד יְהוָ"ה אֶל אֲדנ"י בְּכָל אֵיבָר, נֶאֱמַר בָּהֶם, בְּעָמְדָם תִּרַפֶּינָה כַּנְפֵיהֶם. וְזֶה סוֹד הַחַשְׁמַ"ל, חַיּוֹת אֵשׁ, עִתִּים חָשׁוֹת, וְעִתִּים מְמַלְּלוֹת. וְאָמְרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, בְּמַתְנִיתָא לָמַדְנוּ, כְּשֶׁהַדִּבּוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – הֵן חָשׁוֹת. וּכְשֶׁאֵין הַדִּבּוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – הֵן מְמַלְּלוֹת. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁמִּתְיַחֲדִים קוֹל וְדִבּוּר כְּאֶחָד, שֶׁהֵם יְאֲהַדֹנָהִי – חָשׁוֹת. אֲבָל בִּזְמַן שֶׁפְּנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת, יְהוָ"ה מֵאֲדנ"י בִּפְרוּד – הוּא נִמְצָא בְּאַרְבַּע פְּנֵי הַחַיּוֹת,

לְמִשְׁאַל מְזוֹנָא, בְּגִין (דניאל ד) דְּמָזוֹן לְכׇלָּא בֵּיהּ. אֲדָנ"י אִשְׁתְּכַח בְּכַנְפֵי הַחַיּוֹת, כְּלְהוּ פְּתִיחָן לְגַבֵּי חֵינָן.

שָׁאֲגִין בְּקוֹל דְּאִיהוּ יְהוָ"ה, כְּלְהוּ בִּימִינָא. אוֹפַנִּים מְצַפְצְפָן בְּדִבּוּר, דְּאִיהוּ אֲדָנ"י בִּשְׁמָאלָא. בִּשְׂרָפִים מִתְחַבְּרִים קוֹל וְדִבּוּר בְּאֶמְצָעִיתָא. יְאֲהַדּוֹנָהִי. בְּהוֹן (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ו) וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים. וְאִתְּמַר בְּהוֹן, (קהלת י) וְעוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר. וּשְׂרָפִים שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד. מִסְּטְרָא דְּאָת ו', דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כָּלִיל יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְאִיהוּ כָּלִיל שִׁית תֵּיבִין, (ישעיה ו) בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף סִימָן.

תִּקּוּנָא תִּנְיָינָא, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוּת הַכִּפֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. רְשִׁימוּ דְּסֵפֶר תּוֹרָה, וְאִיהוּ (ישעיה מד) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת.

וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע עַרְבִית וְשַׁחֲרִית, כְּאִלּוּ מְקַיֵּים (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה. דְּתַלְיָת בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה, אִיהוּ לִימִינָא מִסְּטְרָא דְּחֶסֶד. וְאִתְּמַר, אַל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא

לשון הקודש

כֻּלָּם פְּתוּחִים, לְעָמָּתָן מְמַלְּלוֹת לִשְׁאֹל מָזוֹן מִשּׁוּם שֶׁמָּזוֹן לַכֹּל בּוֹ. אֲדָנ"י נִמְצָא בְּכַנְפֵי הַחַיּוֹת, כֻּלָּם פְּתוּחִים לַחַיּוֹת.

שׂוֹאֲגִים בְּקוֹל, שֶׁהוּא יְהוָ"ה, כֻּלָּם בִּימִין. אוֹפַנִּים מְצַפְצְפִים בְּדִבּוּר, שֶׁהוּא אֲדָנ"י, בִּשְׂמֹאל. בִּשְׂרָפִים מִתְחַבְּרִים קוֹל וְדִבּוּר בָּאֶמְצַע. יְאֲהַדּוֹנָהִי. בָּהֶם (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה ו) וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים. וְנֶאֱמַר בָּהֶם, (קהלת י) וְעוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דָּבָר. וּשְׂרָפִים – שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד (ישעיה ו), מִצַּד הָאוֹת ו', שֶׁהוּא הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי, כּוֹלֵל יָמִין וּשְׂמֹאל. וְהוּא כּוֹלֵל שֵׁשׁ תֵּבוֹת – בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָּנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף סִימָן.

תִּקּוּן שֵׁנִי – וְעַל דְּמוּת הַכִּפֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. רִשּׁוּם שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה, וְהוּא (שם מד) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לָשֶׁבֶת בָּיִת.

וּפֵרְשׁוּהָ רַבָּנָן, כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע עַרְבִית וְשַׁחֲרִית כְּאִלּוּ מְקַיֵּם (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה. שֶׁתְּלוּיָה לְבָנָה הִיא לְיָמִין, מִצַּד חֶסֶד, וְנֶאֱמַר אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים

רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת. (ישעיה טז) וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא. חֶסֶד סָלִיק ע"ב חוּלְיִין וְקִשְׁרִין דְּטַלִּית.

וְאִית טַלִּית מִסְטָרָא דְמַטְטְרוֹ"ן, דְּאִיהוּ ט"ט, כְּלִיל ח"י, בֵּין קִשְׁרִין וְחוּלְיִין לְכָל סִטְרָא. ה' קִשְׁרִין לָקְבֵל ה' חוּמָשֵׁי תוֹרָה. וּתְלֵיסָר חוּלְיִין, לָקְבֵל תְּלֵיסַר מִכִּילָן דְּרַחֲמֵי דְאוֹרַיְיתָא. דְּאִתְמַר בְּחוֹן, בי"ג מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת.

וּבְגִינָהּ אִתְמַר, כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. בְּדִיוּקְנָא דְתִפְאֶרֶת, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. וְאִתְקְרֵי בִּשְׁמֵיהּ, יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו. וּלְעֵילָּא כְּמַרְאֵה אָדָם, דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי כְּחֵיוּ דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּד' אַנְפִּין, וּבְעֶשֶׂר סְפִירָאן, דְּאִינּוּן אָדָם. וְאַרְבַּע אַנְפִּין דְּאָדָם, אַרְבַּע אַתְוָון. וְאִינּוּן י"ד אַתְוָון, וּבְחוֹן (הושע יב) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה.

וְעוֹד אִתְקְרֵי חַ"י, מִסְטָרָא דְצַדִּיק, וּבֵיהּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִתְקְרֵי אָז אָדָם, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, טַ"ל, וּשְׁכִינְתֵּיהּ ה'. וּבְה' אִיהוּ אָדָם. בְּגִין דְּטַ"ל הָכִי סָלִיק בְּחוּשְׁבַּן

לשון הקודש

וּמִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת. (ישעיה טז) וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא.

חֶסֶד עוֹלֶה ע"ב חֻלְיוֹת וְקִשְׁרֵי הַטַּלִּית.

וְיֵשׁ טַלִּית מִצַּד מְטַטְרוֹ"ן, שֶׁהוּא ט"ט, כּוֹלֵל ח"י, בֵּין קְשָׁרִים וְחֻלְיוֹת לְכָל צַד. חֲמִשָּׁה קְשָׁרִים כְּנֶגֶד חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה. וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הָרַחֲמִים שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶן, בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת.

וּבִגְלָלָהּ נֶאֱמַר, כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. בְּצוּרַת הַתִּפְאֶרֶת, שֶׁהוּא תִּפְאֶרֶת אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה. וְנִקְרָא בִּשְׁמוֹ, יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו. וּלְמַעְלָה כְּמַרְאֵה אָדָם – זוֹ שְׁכִינָה, שֶׁהִיא כְּמַרְאֶה שֶׁל הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי בְּאַרְבָּעָה פָּנִים וּבְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם אָדָם. וְאַרְבָּעָה פָּנִים שֶׁל אָדָם – אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת. וְהֵם י"ד אוֹתִיּוֹת, וּבָהֶן (הושע יב) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמֶּה.

וְעוֹד נִקְרָא חַ"י מִצַּד שֶׁל צַדִּיק, וּבוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ נִקְרָא אָז אָדָם, שֶׁהוּא הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי, טַ"ל, וְהַשְּׁכִינָה ה'. וּבְה' הוּא אָדָם, מִשּׁוּם שֶׁטַ"ל כָּךְ עוֹלֶה בְּחֶשְׁבּוֹן – יו"ד

יו"ד ה"א וָא"ו. וְהַאי אִיהוּ מוֹרִיד הַטַּ"ל, לְגַבֵּי ה"א. קֶשֶׁר דְּטַלִּית, חַ"י עָלְמִין, דְּקִשִּׁיר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּכָל סִטְרִין, בְּאַרְבַּע כַּנְפוֹת דְּטַלִּית.

תְּפִלִּין מִשְּׁמָאלָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סב) **נִשְׁבַּע יְיָ בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ. בִּימִינוֹ, זוֹ תוֹרָה. וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ, אֵלּוּ תְּפִלִּין. יְהוָ"ה בְּד' פָּרְשִׁיָּין. אֲדנָ"י הֵיכָלָא לְד' אַתְוָון, בְּד' בָּתֵּי דִּתְפִלִּין. קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין דְּיַד, דָּא צַדִּיק חַ"י עָלְמִין, דְּאִיהוּ קִשּׁוּרָא דְּתַרְוַוייהוּ. בִּזְרוֹעַ שְׁמָאלָא. קֶשֶׁר דְּרֵישָׁא, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאָחִיד בֵּיהּ יְהוָ"ה אֶהְיֶ"ה לְעֵילָּא, דְּאִינּוּן** (פֶּתַ"ר) **חָכְמָ"ה וּבִינָ"ה.**

קְרִיאַת שְׁמַע דְּאִיהוּ יְחוּדָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ אָחִיד בֵּין צִיצִית וּתְפִלִּין, דְּכָלְהוּ פָּרְשִׁיָּין דְּצִיצִית וּתְפִלִּין, אִינּוּן כְּלִילָן בְּיִחוּדָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע. וּמִסְטְרָא דַּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ טַלִּית וּתְפִלִּין, דְּאִתְמַר בְּהוּ, (שמות יג) **וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ.** (במדבר טו) **וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת.** (דף רכ"ח ע"ב).

ש' שֶׁל תְּפִילִין, הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. (דברים כח) **וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְיָ נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ. וְאוֹקִמוּהָ מָאי שֵׁם**

לשון הקודש

ה"א וָא"ו. וְזֶהוּ מוֹרִיד הַטַּ"ל, לְגַבֵּי אוֹת ה"א. קֶשֶׁר הַטַּלִּית – חַ"י הָעוֹלָמִים, שֶׁקּוֹשֵׁר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ בְּכָל הַצְּדָדִים בְּאַרְבַּע כַּנְפוֹת הַטַּלִּית.

תְּפִלִּין מִשְּׁמָאלוֹ, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה סב) **נִשְׁבַּע** ה' **בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ. בִּימִינוֹ** – זוֹ תוֹרָה. **וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ** – אֵלּוּ תְּפִלִּין. יְהוָ"ה בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת. אֲדנָ"י – הֵיכָל לְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת בְּאַרְבָּעָה בָּתֵּי הַתְּפִלִּין. קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד זֶה צַדִּיק חַ"י הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא קֶשֶׁר שֶׁל שְׁנֵיהֶם, בִּזְרוֹעַ שְׂמֹאל. קֶשֶׁר שֶׁל רֹאשׁ זֶה הָעֲמוּד הָאֶמְצָעִי שֶׁאָחוּז בּוֹ יְהוָ"ה אֶהְיֶ"ה לְמַעְלָה, שֶׁהֵם (פֶּתַ"ר) חָכְמָ"ה וּבִינָ"ה.

קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהִיא הַיִּחוּד בָּאֶמְצַע, וְהִיא אֲחוּזָה בֵּין צִיצִית וּתְפִלִּין, שֶׁכָּל הַפָּרָשִׁיּוֹת שֶׁל צִיצִית וּתְפִלִּין הֵן כְּלוּלוֹת בַּיִּחוּד שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע. וּמִצַּד שֶׁל עַמּוּד הָאֶמְצָעִי, שֶׁהוּא טַלִּית וּתְפִלִּין, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶן (שמות יג) וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכָה וּלְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ. (במדבר טו) וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת.

ש' שֶׁל תְּפִלִּין, הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. (דברים כח) וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ

יְהֹוָ"ה. אֵלּוּ תְּפִלִּין שֶׁבָּרֹאשׁ. ש' ש שֶׁל תְּפִלִּין. תְּרֵין שִׁינִין ש' ש שִׁית מְאָה. שִׁית דַּרְגִּין. וְשֶׁבַע עַנְפִּין דִּתְרֵין שִׁינִין, הָא תְּלַת עֲשַׂר, וְכֹלָּא תרי"ג. וְלֵית פְּקוּדָא דְּלָאו אִיהִי שְׁקִילָא לְכָל אוֹרַיְיתָא.

כְּגַוְונָא דָּא, כָּל מִצְוָה אִיהִי יְהֹוָ"ה. יָ"ה עִם שְׁמ"י שס"ה. ו"ה עִם זְכָרִי רמ"ח. וּבְגִין דָּא כָּל מִצְוָה אִיהִי שְׁקִילָא לְתרי"ג. וְהָא אוּקְמוּהָ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל כָּלִיל תרי"ג, מִסְטָרָא דִּציצִית. וְתרי"ג מִסְטָרָא דִּתְפִלִּין אִיהוּ בְּכָל אֲתָר.

וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת, טֹטָפֹת: טט, ח"י עָלְמִין, צַדִּיק, לְקָבְלֵיהּ מְטַטְרוֹן. פַּת, תִּפְאֶרֶת. מְטַטְרוֹן סוּם דְּתִפְאֶרֶת, דְּבֵיהּ כָּל סְפִירָאן מִתְלַבְּשִׁין. וְהָכִי אִיהוּ כְּגוֹפָא לְנִשְׁמְתָא. וְכַד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִסְתַּלַּק מִנֵּיהּ, אִשְׁתְּאַר אִלֵּם, לֵית לֵיהּ קוֹל וְלָא דִבּוּר. אִשְׁתְּכַח, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אִיהוּ קוֹל וְדִבּוּר. דְּכָל מַלְאָךְ וּמַלְאָךְ. וּבְכָל קָלָא וְדִבּוּר דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְכָל קָלָא דְּצְלוֹתָא. וּבְכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא. בְּכָל אֲתָר שׁוּלְטָנוּתֵיהּ בְּעָלְמִין וְתַתָּאִין, אִיהוּ חַיִּים דְּכֹלָּא, אִיהוּ סָבִיל כֹּלָּא.

לשון הקודש

וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ. וּבְאַרוּהוּ – מַהוּ שֵׁם ה'? אֵלּוּ תְּפִלִּין שֶׁבָּרֹאשׁ. ש' שֶׁל תְּפִלִּין. שְׁתֵּי שִׁינִין – שֵׁשׁ מֵאוֹת. שֵׁשׁ מַדְרֵגוֹת וְשִׁבְעָה עֲנָפִים שֶׁל שְׁתֵּי שִׁינִים – הֲרֵי שְׁלֹשָׁה עָשָׂר, וְהַכֹּל תרי"ג.

וְאֵין מִצְוָה שֶׁאֵינָהּ שְׁקוּלָה לְכָל הַתּוֹרָה.

כְּגוֹן זֶה, כָּל מִצְוָה הִיא יְהֹוָ"ה. י"ה עִם שְׁמ"י – שס"ה. ו"ה עִם זְכָרִי – רמ"ח. וּמִשּׁוּם זֶה כָּל מִצְוָה הִיא שְׁקוּלָה לְתרי"ג. וַהֲרֵי פֵּרְשׁוּהוּ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל – כָּלוּל תרי"ג מִצַּד שֶׁל צִיצִית.

וְתרי"ג מִצַּד שֶׁל תְּפִלִּין הוּא בְּכָל מָקוֹם.

וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת. טֹטָפֹת – ט"ט, ח"י עוֹלָמִים, צַדִּיק, בְּנֶגְדּוֹ שֶׁל מְטַטְרוֹן. פַּ"ת, תִּפְאֶרֶת. מְטַטְרוֹן סוּם שֶׁל תִּפְאֶרֶת, שֶׁבּוֹ כָּל הַסְּפִירוֹת מִתְלַבְּשׁוֹת. וְכָךְ הוּא בְּנוֹף לַנְּשָׁמָה. וְכַאֲשֶׁר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ, נִשְׁאָר אִלֵּם, אֵין לוֹ קוֹל וְלֹא דִבּוּר. נִמְצָא שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְהַשְּׁכִינָה הֵם קוֹל וְדִבּוּר שֶׁל כָּל מַלְאָךְ וּמַלְאָךְ, וּבְכָל קוֹל וְדִבּוּר שֶׁל תּוֹרָה, וּבְכָל קוֹל שֶׁל תְּפִלָּה וּבְכָל מִצְוָה וּמִצְוָה. בְּכָל מָקוֹם שֶׁלִּיטָתוֹ בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים, הוּא חַיִּים שֶׁל הַכֹּל וְהוּא סוֹבֵל הַכֹּל.

וְלֵית אֲדָנָי בְּלָא יְהוָה, כְּגַוְונָא דְּלֵית דִּבּוּר בְּלָא קוֹל. וְלֵית קוֹל בְּלָא דִּבּוּר. וְהַאי אִיהוּ קִשׁוּט, בְּעָלְמָא דַּאֲצִילוּת. אֲבָל בְּעָלְמָא דְּפֵרוּדָא, אִית קוֹל בְּלָא דִּבּוּר. קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שַׁדַּי, אֶחָיד בֵּיהּ עֵילָא וְתַתָּא. וְדָא צַדִּיק חַי עָלְמִין, אֶחָיד (ס"א בֵּיהּ) בֵּין קוֹל וְדִבּוּר.

אַדְהָכִי, הָא רַעְיָא מְהֵימָנָא אִזְדְּמַן לְגַבֵּי סָבָא, וְאָמַר סָבָא סָבָא, תְּפִלִּין וְצִיצִית וּפָרָשַׁת מְזוּזָה, אִינּוּן ג' פִּקּוּדִין, כְּלִילָן בְּקְרִיאַת שְׁמַע. וּקְרִיאַת שְׁמַע פִּקּוּדָא רְבִיעָאָה. וְצִיצִית אַדְכַּר ג' זִמְנִין. וּבַתְּפִלִּין אַדְכַּר בְּהוּ תְּרִין זִמְנִין אוֹת. וּבַצִּיצִית ז' שֶׁל תִּזְכְּרוּ דְּצָרִיךְ לְהַתְּיָיזָ בָּהּ. וּבִמְזוּזָה, שַׁדַּי מְלָבַר, יְהוָ"ה מִלְּגוֹ.

וּפָרְשָׁיָין סְתִימִין וּפְתִיחָן אֲמַאי. וְשִׁיעוּר אָרְכָּהּ דְּצִיצִית וְרוֹחְבָּהּ, דְּתָקִינוּ אוֹרֶךְ כָּל הַצִּיצִית תְּרֵין עֲשַׂר אֶצְבְּעָאן בְּגוּדָל. מִצְוַת תְּכֵלֶת, שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי עָנָף. וּבֵין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר כְּמְלֹא גוּדָל. וְכָל חוּלְיָא וְחוּלְיָא תִּהְיֶה מְשֻׁלֶּשֶׁת. וְהָכִי תְּפִלִּין אֲמַאי בְּמוֹחָא. וְלָקֳבֵל לִבָּא. וְשִׁיעוּר רְצוּעָתְהוֹן אֲמַאי אִינּוּן עַד לִבָּא לִשְׂמָאלָא וְעַד טַבּוּרָא לִימִינָא. וּרְצוּעָא דְּיַד עַד דְּיִכְרוֹךְ וְיִשְׁלֹשׁ תְּלַת זִמְנִין בְּאֶצְבַּע צְרֵדָא.

לשון הקודש

וְאֵין אֲדָנָי בְּלֹא יְהוָה, כְּמוֹ שֶׁאֵין דִּבּוּר בְּלֹא קוֹל. וְאֵין קוֹל בְּלֹא דִּבּוּר. וְזֶהוּ אֱמֶת בְּעוֹלַם הָאֲצִילוּת. אֲבָל בְּעוֹלַם הַפְּרוּד יֵשׁ קוֹל בְּלֹא דִּבּוּר. קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שַׁדַּי, אָחוּז בּוֹ הָעֶלְיוֹן וְהַתַּחְתּוֹן. וְזֶה צַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים, אָחוּז (בו) בֵּין קוֹל וְדִבּוּר.

בְּתוֹךְ כָּךְ הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן נִזְדַּמֵּן אֵצֶל הַזָּקֵן וְאָמַר, זָקֵן זָקֵן, תְּפִלִּין וְצִיצִית וּפָרָשַׁת מְזוּזָה הֵן שָׁלֹשׁ מִצְווֹת כְּלוּלוֹת בְּקְרִיאַת שְׁמַע, וּקְרִיאַת שְׁמַע הִיא מִצְוָה רְבִיעִית. וְצִיצִית מֻזְכֶּרֶת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. וּבִתְפִלִּין נִזְכֶּרֶת בָּהֶן שְׁתֵּי פְּעָמִים אוֹת. וּבַצִּיצִית, הָאוֹת ז' שֶׁל תִּזְכְּרוּ שֶׁצָּרִיךְ לְהַתִּיז בָּהּ. וּבִמְזוּזָה, שַׁדַּי"י מִבַּחוּץ, יְהוָה מִבִּפְנִים.

וּפָרָשִׁיוֹת סְתוּמוֹת וּפְתוּחוֹת מַדּוּעַ? וְשִׁעוּר אָרְכָּהּ שֶׁל צִיצִית וְרָחְבָּהּ, שֶׁתִּקְּנוּ אוֹרֶךְ כָּל הַצִּיצִית שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֶצְבָּעוֹת בְּגוּדָל. מִצְוַת תְּכֵלֶת שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי עָנָף, וּבֵין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר כְּמְלֹא גוּדָל. וְכָל חֻלְיָה וְחֻלְיָה תִּהְיֶה מְשֻׁלֶּשֶׁת. וְכָךְ תְּפִלִּין מַדּוּעַ

אֶלָּא, וַדַּאי בֶּגֶד חָשׁוּב לָאו אִיהוּ, אֶלָּא שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ לְכָל סִטְרָא. אִינּוּן תְּרֵיסָר, לָקֳבֵל אַרְבַּע בִּגְדֵי לָבָן, וְאַרְבַּע בִּגְדֵי זָהָב, וְאַרְבַּע בִּגְדֵי דְכֹהֵן הֶדְיוֹט. וּמִסִּטְרָא דִּבְרָכַת כֹּהֵן הֶדְיוֹט קָא רָמִיז, אַל תְּהִי בִּרְכַּת הֶדְיוֹט קַלָּה בְּעֵינֶיךָ. שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי עָנָף, דְּאִיהוּ תְּכֵלֶת.

וְכָל חוּלְיָא מְשׁוּלֶּשֶׁת, כָּל מְשׁוּלָּשׁ מִסִּטְרָא דִּקְדוּשָּׁה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב קְדֻשָּׁה לְךָ יִשַׂלֵּשׁוּ. וְיִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיָּה, בְּגִין (שמות יד) דְּיוֹשָׁלְשֵׁם עַל כֻּלּוֹ. דְּצִיצִית מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ תְּלִיתָאָה לַאֲבָהָן, וְכָל דָּבָר מְשׁוּלָּשׁ, וה"ו יל"י, כָּל תֵּיבָה מְשׁוּלֶּשֶׁת מִסִּטְרוֹי. חוּלְיָא כְּלִילָא מִתְּלַת בְּרִיכוֹת מְשָׁלָּשִׁין, דָּא שְׁכִינְתָּא. קְדֻשָּׁה לְךָ יִשַׂלֵּשׁוּ. וְאִיהִי מְשׁוּלֶּשֶׁת בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כָּלִיל תְּלַת עַנְפֵּי אֲבָהָן, דְּאִינּוּן ש' מִן שַׁבָּת, שְׁכִינְתָּא בַּת יְחִידָה. (ס"א מַלְיָא מִן) חֻלְיָא, תְּכֵלֶת שֶׁבַּצִּיצִית.

זַכָּאָה גּוּפָא, דְּהָכִי אִיהוּ רָשִׁים, בִּשְׁכִינְתָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כַּנְפֵי דְּמִצְוָה. רָשִׁים בִּרְצוּעָא דְּאִיהוּ תְּפִלָּה דְּיָד, בְּתַלַת

לשון הקודש

בַּמֹּחַ? וּכְנֶגֶד הַלֵּב, וְשִׁעוּר הָרְצוּעוֹת, מַדּוּעַ הֵן עַד הַלֵּב לִשְׂמֹאל וְעַד הַטַּבּוּר לְיָמִין? וּרְצוּעָה שֶׁל יָד עַד שֶׁיִּכְרֹךְ, וִישַׁלֵּשׁ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בָּאֶצְבַּע הָאֶרֶכָּה?

אֶלָּא וַדַּאי בֶּגֶד חָשׁוּב אֵין הוּא, אֶלָּא שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ לְכָל צַד. וְהֵם שְׁנֵים עָשָׂר, כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בִּגְדֵי לָבָן וְאַרְבָּעָה בִּגְדֵי זָהָב וְאַרְבָּעָה בִּגְדֵי כֹהֵן הֶדְיוֹט. וּמִצַּד שֶׁל בִּרְכַּת כֹּהֵן הֶדְיוֹט הוּא רוֹמֵז: אַל תְּהִי בִּרְכַּת הֶדְיוֹט קַלָּה בְּעֵינֶיךָ. שְׁלִישׁ גְּדִיל וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי עָנָף, שֶׁהוּא תְּכֵלֶת.

וְכָל חֻלְיָה מְשֻׁלֶּשֶׁת, כָּל מְשֻׁלָּשׁ מִצַּד הַקְּדֻשָּׁה. וְהוּ שֶׁכָּתוּב קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. וְיִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיָּה, מִשּׁוּם (שמות יד) שֶׁיּוֹשָׁלְשֵׁם עַל כֻּלּוֹ. שֶׁצִּיצִית מִצַּד הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי, שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי לָאָבוֹת, וְכָל דָּבָר מְשֻׁלָּשׁ, וה"ו יל"י, כָּל תֵּבָה מְשֻׁלֶּשֶׁת מִצִּדּוֹ. חֻלְיָה כְּלוּלָה מִשָּׁלֹשׁ כְּרִיכוֹת מְשֻׁלָּשׁוֹת, זוֹ הַשְּׁכִינָה. קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. וְהִיא מְשֻׁלֶּשֶׁת בָּעַמּוּד הָאֶמְצָעִי, כָּלוּל מִשְּׁלֹשָׁה עֲנָפֵי הָאָבוֹת, שֶׁהֵם אוֹת ש' מִשַּׁבָּת, שְׁכִינָה בַּת יְחִידָה. (מִלְּאָה מִן) חֻלְיָה, תְּכֵלֶת שֶׁבַּצִּיצִית.

אַשְׁרֵי הַגּוּף שֶׁכָּךְ הוּא רָשׁוּם בַּשְּׁכִינָה וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל כַּנְפֵי הַמִּצְוָה. רָשׁוּם

כְּרִיכוֹת בְּאָצְבַּע צְרֵדָא. דְּאִיהִי כְּגַוְונָא דְּחוּלְיָא, כְּרִיכָא בְּתַלַת כְּרִיכוֹת בְּאָצְבְּעָא. רָשִׁים בְּקֶשֶׁר דִּתְפִלִּין, כָּלִיל בִּתְרִין קִשְׁרִין, סַלְקִין חַמְשָׁה עֲשַׂר מְשׁוּלָשִׁין, תְּרִין בְּקִשְׁרָא חַד.

שְׁלֹשָׁה עֲשַׂר חוּלְיָין, אִית בְּהוֹן תְּשְׁעָה וּשְׁלֹשִׁים כְּרִיכָן, כְּחוּשְׁבַּן טַ"ל. וּשְׁלֹשָׁה עֲשַׂר חֻלְיָין, כְּחוּשְׁבַּן אֶחָד. סַלְקִין בֵּ"ן. וְהַאי אִיהוּ בֶּן יָ"ה. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

כָּל קֶשֶׁר בְּדִיוּקְנָא דְּכַף יְמִינָא, כָּל חוּלְיָא בְּדִיוּקְנָא דְּאָצְבַּע, דְּאִית בֵּיהּ תְּלַת פִּרְקִין, לָקֳבֵל תְּלַת כְּרִיכוֹת. וְהָכִי בְּכָל אָצְבַּע תְּלַת פִּרְקִין, לְבַר מִגּוּדָל. דְּאִיהוּ שִׁיעוּר בֵּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר דְּצִיצִית, כְּמִלְּא גוּדָל. אִיהִי מִדָּה דְּחוֹטָמָא. וּמִדָּה דְּעַיִן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְאִיהוּ מִדָּה בֵּין עַיִן לְעַיִן. וּמִדָּה דְּאוֹזֶן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וּמִדָּה דְּכָל שָׂפָה וְשָׂפָה. וּמִדָּה דְּלִישָׁנָא. מִדָּה אַחַת לְכָל הַיְרִיעֹת. (שמות כו)

אַמָּה שִׁיעוּר דְּגוּפָא, לְאַרְבַּע סִטְרִין וְעֵילָא וְתַתָּא. דְּאִינּוּן שִׁית אַמּוֹת. וּבְכָל אַמָּה וְאַמָּה שְׁלֹשָׁה פִּרְקִין, ח"י פִּרְקִין בְּשִׁית אַמִּין. וְאִינּוּן רָזָא דח"י נְעָנוּעִין דְּלוּלָב. לְשִׁית סִטְרִין. תְּלַת נְעָנוּעִין לְכָל סִטְרָא. וְעָלַיְיהוּ אִתְמַר, זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה לְתָמָר. (שיר השירים ז)

לשון הקודש

בָּרְצוּעָה שֶׁהִיא תְּפִלָּה שֶׁל יָד בְּשָׁלֹשׁ כְּרִיכוֹת בָּאֶצְבַּע הָאֲרֻכָּה, שֶׁהִיא כְּדֶגֶמֶת הַחֻלְיָה, כְּרוּכָה בְּשָׁלֹשׁ כְּרִיכוֹת בָּאֶצְבַּע. רָשׁוּם בְּקֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין, כָּלוּל בִּשְׁנֵי קְשָׁרִים, עוֹלִים חֲמִשָּׁה עָשָׂר מְשֻׁלָּשִׁים, שְׁנַיִם בְּקֶשֶׁר אֶחָד.

שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת יֵשׁ בָּהֶן תֵּשַׁע וּשְׁלֹשִׁים כְּרִיכוֹת כְּחֶשְׁבּוֹן טַ"ל, וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת כְּחֶשְׁבּוֹן אֶחָד – עוֹלִים בֵּ"ן. וְזֶהוּ בֶּן יָ"ה, הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי.

כָּל קֶשֶׁר בַּצּוּרָה שֶׁל כַּף יָמִין, כָּל חֻלְיָה בַּצּוּרָה שֶׁל אָצְבַּע, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שְׁלֹשָׁה פְּרָקִים כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ כְּרִיכוֹת. וְכָךְ בְּכָל אָצְבַּע שְׁלֹשָׁה פְּרָקִים, חוּץ מִגּוּדָל, שֶׁהוּא שִׁעוּר בֵּין קֶשֶׁר לַקֶּשֶׁר שֶׁל הַצִּיצִית כְּמִלֹּא גוּדָל. הִיא מִדַּת הַחֹטֶם, וּמִדָּה שֶׁל עֵין יָמִין וּשְׂמֹאל, וְהִיא מִדָּה בֵּין עַיִן לְעַיִן, וּמִדָּה שֶׁל אֹזֶן יָמִין וּשְׂמֹאל, וּמִדָּה שֶׁל כָּל שָׂפָה וְשָׂפָה, וּמִדַּת הַלָּשׁוֹן. (שמות כו) מִדָּה אַחַת לְכָל הַיְרִיעֹת.

הָאַמָּה הִיא שִׁעוּר הַגּוּף, לְאַרְבָּעָה צְדָדִים וּמַעֲלָה וּמַטָּה, שֶׁהֵם שֵׁשׁ אַמּוֹת. וּבְכָל אַמָּה וְאַמָּה שְׁלֹשָׁה פְּרָקִים. ח"י פְּרָקִים בְּשֵׁשׁ אַמּוֹת. וְהֵם סוֹד שֶׁל ח"י נְעָנוּעִים שֶׁל הַלּוּלָב לְשִׁשָּׁה צְדָדִים, שְׁלֹשָׁה נְעָנוּעִים לְכָל צַד, וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (שיר השירים ז) זֹאת קוֹמָתֵךְ דָּמְתָה

וְדָא שִׁיעוּר קוֹמָה, מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל בִּשְׁכִינְתָּא, אִיהוּ ח"י אַרְבַּע זְמְנִין, דְּאִינּוּן אַרְבַּע סַלְקִין שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם.

וְרָזָא דְּחַיָּון, קוֹמָה דִּלְהוֹן (דף רכ"ט ע"א) (יחזקאל א) **וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ לָהֶם וִירֵאָה לָהֶם וְגַבֹּתָם וְגוֹ', וְגַבֵּיהֶן, אַרְבַּע חַיָּון דְּמֶרְכַּבְתָּא תַּתָּאָה. וְגֹבַהּ לָהֶם, ד' חַיָּון דְּמֶרְכַּבְתָּא מְצִיעָתָא. וְגַבֹּתָם, אַרְבַּע חַיָּון דְּמֶרְכַּבְתָּא תְּלִיתָאָה. וְכֻלְּהוּ י"ב. וְאִינּוּן מְלֵאוֹת עֵינַיִם, כְּגַוְונָא דָּא** ״קָדוֹשׁ״ **סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן, יְהוָה יְהוָה יְהוָה.**

וּמָארֵי דְּקוֹמָה רְשִׁימִין בְּהוֹן בְּצִלּוֹתָא, בְּאָן אֲתָר. אֶלָּא כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ. וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בַּשֵּׁם. זְקִיפוֹת אַרְבָּעָה. וּכְרִיעוֹת אַרְבָּעָה. הָא הָכָא קָא רָמִיז בְּאִלֵּין זְקִיפוֹת וּכְרִיעוֹת, מוֹלִיךְ וּמֵבִיא לְמִי שְׁדֵ' רוּחוֹת הָעוֹלָם שֶׁלּוֹ, מַעֲלֶה וּמוֹרִיד לְמִי שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ שֶׁלּוֹ. וְאִינּוּן שִׁית סִטְרִין, שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְדֵ' רוּחוֹת. לָקֳבֵל תְּלַת בִּרְכָאן קַדְמָאִין, וּתְלַת בַּתְרָאִין, בְּעוּשָׁה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו דֵ', כְּרִיעָה וְזִקִּיפָא לִשְׂמָאלָא, וּכְרִיעָה וְזִקִּיפָא לִימִינָא. וְהַאי אִיהוּ נוֹתֵן שָׁלוֹם לִשְׂמֹאלוֹ וִימִינוֹ, לִשְׂמֹאל רַבּוֹ, וְלִימִין רַבּוֹ.

לשון הקודש

לְתָמָר. וְזֶה שִׁעוּר קוֹמָה, מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל בַּשְּׁכִינָה, הוּא ח"י אַרְבַּע פְּעָמִים, שֶׁאֵלּוּ הָאַרְבַּע עוֹלִים לְשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם.

וְסוֹד שֶׁל הַחַיּוֹת, הַקּוֹמָה שֶׁלָּהֶן – (יחזקאל א) וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם וְגַבֹּתָם וְגוֹ'. וְגַבֵּיהֶן – אַרְבַּע חַיּוֹת שֶׁל הַמֶּרְכָּבָה הַתַּחְתּוֹנָה. וְגֹבַהּ לָהֶם – אַרְבַּע חַיּוֹת שֶׁל הַמֶּרְכָּבָה הָאֶמְצָעִית. וְגַבֹּתָם – אַרְבַּע חַיּוֹת שֶׁל הַמֶּרְכָּבָה הַשְּׁלִישִׁית. וְכֻלָּן שְׁתִּים עֶשְׂרֵה. וְהֵן מְלֵאוֹת עֵינַיִם. כְּדָגְמָא זוֹ (ראה ציור למעלה) סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן – יְהוָה יְהוָה יְהוָה.

וּבַעֲלֵי הַקּוֹמָה רְשׁוּמִים בָּהֶם בַּתְּפִלָּה בְּאֵיזֶה מָקוֹם. אֶלָּא כָּל הַכּוֹרֵעַ – כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְכָל הַזּוֹקֵף – זוֹקֵף בַּשֵּׁם. זְקִיפוֹת אַרְבַּע וּכְרִיכוֹת אַרְבַּע. הֲרֵי כָּאן רוֹמֵז בְּאֵלּוּ הַזְּקִיפוֹת וְהַכְּרִיעוֹת, מוֹלִיךְ וּמֵבִיא לְמִי שֶׁאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם שֶׁלּוֹ, מַעֲלֶה וּמוֹרִיד לְמִי שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ שֶׁלּוֹ. וְאֵלּוּ הֵם שִׁשָּׁה צְדָדִים – שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְאַרְבַּע רוּחוֹת. כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת רִאשׁוֹנוֹת וְשָׁלֹשׁ אַחֲרוֹנוֹת. בְּעֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו – אַרְבַּע, כְּרִיעָה וּזְקִיפָה לִשְׂמֹאל, וּכְרִיעָה וּזְקִיפָה לְיָמִין. וְזֶה הוּא נוֹתֵן שָׁלוֹם לִשְׂמֹאלוֹ וִימִינוֹ. לִשְׂמֹאל רַבּוֹ, וְלִימִין רַבּוֹ.

הָא אינוּן תְּרֵיסָר, בֵּין (פְּרִיכוּת) (פְּרִיעוּת) וּפְרִיעוּת וּזְקִיפוּת. וּבְהוֹן ע"ב עַיְינִין. ו' פְּרִיעוּת בְּהוֹן ח"י נְעָנוּעִין, ג' בְּכָל פַּעַם, רֹאשׁ וְגוּף וְזָנָב, דְּצָרִיךְ לְמִכְרַע. בְּח"י חוּלְיָין סַלְקִין ע"ב. בְּאִלֵּין ע"ב עַיְינִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נַהֲרִין ע"ב גַּדְפִּין דִּשְׁכִינְתָּא, וְקָמַת עָלַיְיהוּ, וְאִתְקְרִיאַת עֲמִידָה. דִּבְקַדְמֵיתָא נְפִילָה אִיהִי, וְצָרִיךְ לְאַקָּמָא לָהּ בְּשֵׁם יְהוָה, בְּח"י עָלְמִין, וּבְאַרְבַּע זְקִיפוּת בְּשִׁית בִּרְכָאן, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת, כָּלִיל תְּלַת בִּרְכָאן קַדְמָאִין, וּתְלַת בִּרְכָאן בַּתְרָאִין.

וּלְמִכְרַע בְּח"י עָלְמִין, וְהַאי אִיהוּ ו' ו' ו'. כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם יְהוָה. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק ו"ו ו'. עִלָּאָה בִינָה בֶּן י"ה וְאִינוּן רְמִיזִין בְּוַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט ו' עִלָּאָה. בֶּן י"ה אָחִיד בִּזְקִיפָה וּבְרִיעָה, וְכֻלְּהוּ סַלְקִין ח"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא.

אַרְבָּעָה פְּרִיעוּת בַּאדָנָי, אַרְבָּעָה זְקִיפוּת בַּיהוָה, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וּשְׁכִינְתָּא חָי עָלְמִין, קָשִׁיר לוֹן, וְדָא יְאַהֲדוֹנָה"י, אָמֵן, בְּכָל בִּרְכָתָא מְחַ"י בִּרְכָאן, ח"י זִמְנִין יְהוָה אִינוּן ע"ב עַיְינִין, דְּנָהֲרִין בְּע"ב גַּדְפִּין, דְּאִינוּן ח"י זִמְנִין אֲדָנָי.

לשון הקודש

חֲרֵי הֵן שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה בֵּין (פְּרִיכוּת) (פְּרִיעוּת) וּפְרִיעוּת וּזְקִיפוּת, וּבָהֶן ע"ב עֵינַיִם. שֵׁשׁ פְּרִיעוּת בָּהֶן שְׁמוֹנָה עָשָׂר נְעָנוּעִים, שָׁלֹשׁ בְּכָל פַּעַם, רֹאשׁ וְגוּף וְזָנָב, שֶׁצָּרִיךְ לִכְרֹעַ בִּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת שֶׁעוֹלוֹת שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם. בְּאֵלּוּ הַשִּׁבְעִים וּשְׁתַּיִם עֵינַיִם שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְאִירִים שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם כַּנִּפֵּי הַשְּׁכִינָה, וְעוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶם, וְנִקְרֵאת עֲמִידָה. שֶׁבַּתְּחִלָּה הָיְתָה נְפִילָה, וְצָרִיךְ לְזָקְפָהּ בְּשֵׁם יְהוָה, בְּח"י עוֹלָמוֹת, וּבְאַרְבַּע זְקִיפוּת בְּשֵׁשׁ בְּרָכוֹת, שֶׁהוּא תִּפְאֶרֶת, כָּלוּל בְּשָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת רִאשׁוֹנוֹת וְשָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת אַחֲרוֹנוֹת.

וְלִכְרֹעַ בְּח"י עוֹלָמוֹת, וְזֶהוּ ו' ו' ו'. כָּל הַכּוֹרֵעַ – כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְכָל הַזּוֹקֵף – זוֹקֵף בְּשֵׁם יְהוָה. הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי וְצַדִּיק ו"ו. ו' עֶלְיוֹנָה בִּינָה, בֶּן י"ה, וְאֵלּוּ רְמוּזִים בְּוַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט. ו' עֶלְיוֹנָה בֶּן י"ה אָחוּז בִּזְקִיפָה וּבְרִיעָה, וְכֻלָּם עוֹלִים ח"י בְּרָכוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה.

אַרְבַּע בְּרִיעוֹת בְּשֵׁם אֲדָנָי, אַרְבַּע זְקִיפוֹת בְּשֵׁם יְהוָה, הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי וְהַשְּׁכִינָה – ח"י הָעוֹלָמִים, קוֹשֵׁר אוֹתָם, וְזֶה יְאַהֲדוֹנָה"י, אָמֵן. בְּכָל בְּרָכָה מֵח"י בְּרָכוֹת, ח"י פְּעָמִים יְהוָה שֶׁהֵם ע"ב עֵינַיִם שֶׁמְּאִירִים בְּע"ב כְּנָפַיִם,

וְרָזָא דִּמְלָה, וְגַבֵּיהֶן, וְגוֹבַהּ לָהֶם, וְגַבּוֹתָם. וְגַבֵּיהֶן: גַּדְפִּין. וְגוֹבַהּ לָהֶם: אַנְפִּין. וְגַבּוֹתָם: דְּאִינּוּן עָלַיְיהוּ. מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן, כֻּלְּהוּ מְרוּבָּעוֹת. וְכֻלָּא קְשׁוֹט, ע' עַנְפִּין (נ"א אַנְפִּין) לְאוֹרַיְיתָא. גַּדְפִּין, אֲדָנָי. אַנְפִּין, יְהוָה. עֵינִין, אֶהְיֶה. וְסַלְקִין יַב"ק בְּחוּשְׁבַּן, אֲדָנָי, בְּמַעֲשֶׂה. יְהוָה, בְּדִבּוּר. אֶהְיֶה, בְּמַחֲשָׁבָה.

בְּכָל עַיִן וְעַיִן, שִׁיעוּר גּוּדָל. וְדָא ו' בֵּינוֹנִי. וְב' פִּרְקִין בְּגוּדָל, אִינּוּן י' י'. לָקֵבֶל חוֹטָמָא ו'. לָקֵבֶל ב' נְקֵבֵי חוֹטָמָא, י' י'. וְסַלְקִין יוֹד הֵא. וְדָא וַיֵּצֵר. שִׁיעוּר דְּכָל מִדָּה וּמִדָּה, יוֹד הֵא, בְּכָל אֲתָר שֶׁלְּטָנוּתֵיהּ, בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר. כָּל אֵבֶר, בְּגוֹן (דברים לב) יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ.

לֵית אֵבֶר בְּכָל מֶרְכַּבְתּוֹ, דְּלָאו אִיהוּ כָּל אֵבֶר בְּדִיוּקְנֵיהּ. וּבְכָל אֲתָר אִשְׁתְּכַח, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְמָעְלָה. לָקֵבֶל פָּרְשָׁיִן פְּתִיחָן דִּתְפִלִּין. לָקֵבֶל תּוֹרָה. וְכַד לָתַתָּא, אִינּוּן סְתִימִין פָּרְשָׁיִן, לָקֵבֶל יְאַהֲדוֹנָהִי עָלַיְיהוּ. בְּאַנְפּוֹי וְגַדְפּוֹי.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָשִׁים בְּיִשְׂרָאֵל לְקַבְּלַיְיהוּ, בְּצִלּוֹתָא לְמֶהֱוֵי חֲבֵרִים בַּהֲדַיְיהוּ, לְמִכְרַע בְּכָל גּוּפַיְיהוּ, בְּתִמְנֵי סְרֵי

לשון הקודש

שֶׁהֵם ח"י פְּעָמִים אֲדֹנָי.

וְסוֹד הַדָּבָר – וְגַבֵּיהֶן, וְגוֹבַהּ לָהֶם, וְגַבּוֹתָם. וְגַבֵּיהֶן – כְּנָפַיִם. וְגוֹבַהּ לָהֶם – פָּנִים. וְגַבּוֹתָם – שֶׁהֵם עֲלֵיהֶם. מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן – כֻּלָּם מְרֻבָּעוֹת. וְהַכֹּל אֱמֶת. שִׁבְעִים עֲנָפִים (פָּנִים) לַתּוֹרָה. כְּנָפַיִם – אֲדֹנָי. פָּנִים – יְהוָה. עֵינַיִם – אֶהְיֶה. וְעוֹלִים יב"ק בְּחֶשְׁבּוֹן, אֲדֹנָי, בְּמַעֲשֶׂה. יְהוָה בְּדִבּוּר. אֶהְיֶה בְּמַחֲשָׁבָה.

בְּכָל עַיִן וְעַיִן שִׁעוּר גּוּדָל. וְזֶה אוֹת ו' בֵּינוֹנִית. וּשְׁנֵי פְּרָקִים בַּגּוּדָל הֵם י' י'. כְּנֶגֶד הַחֹטֶם אוֹת ו'. כְּנֶגֶד שְׁנֵי נְקָבִים שֶׁל הַחֹטֶם שְׁתֵּי י' י',

וְעוֹלוֹת יוֹד הֵא. וְזֶה וַיֵּצֵר. שִׁעוּר שֶׁל כָּל מִדָּה וּמִדָּה – יוֹד הֵא, בְּכָל מָקוֹם שֶׁלִּיטָתוֹ, בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר. כָּל אֵבֶר, בְּגוֹן (דברים לב) יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל אֶבְרָתוֹ.

אֵין אֵבֶר בְּכָל מֶרְכַּבְתּוֹ שֶׁאֵין הוּא כָּל אֵבֶר בְּצוּרָתוֹ. וּבְכָל מָקוֹם נִמְצָא. (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְמָעְלָה. כְּנֶגֶד הַפָּרָשִׁיוֹת הַפְּתוּחוֹת שֶׁל הַתְּפִלִּין. כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה. וְכַאֲשֶׁר הֵן לְמַטָּה הֵן סְתוּמוֹת הַפָּרָשִׁיוֹת, כְּנֶגֶד יְאַהֲדוֹנָהִי עֲלֵיהֶם, בְּפָנָיו וּבְכַנְפָיו.

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רָשַׁם בְּיִשְׂרָאֵל כְּנֶגְדָּם

בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, לְאַמְלְכָא עָלַיְיהוּ אָמֵן, וְאִיהוּ יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת וְאֵבֶר דִּלְהוֹן, וְאָמַר קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּלָא חֲזֵי רָשִׁים קֳדָמַיְיכוּ, לְמֶחֱזֵי כּוֹרַע בִּבְרוּךְ, וְזוֹקֵף בַּיהוָה, בְּקוֹמָה דְּגוּפָא, לָא יֵיעוּל צְלוֹתֵיהּ בְּהֵיכְלָא דִּילִי, דְּאִיהוּ אֲדָנָי. לָא תְקַבְּלוּן מִלִּין דִּילֵיהּ, עַל גַּדְפַּיְיכוּ וְאַנְפַּיְיכוּ, דְּכָל מָאן דְּמַצְלֵי בַּאֲדָנָי, וּמְצָרֵף לַיהוָה אַנְפִּין (ס"א עַנְפִּין) **דְּמַלְאָכִין, וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת לְעֵילָּא,** (ס"א לְנַטְלָא) **יְיָ אֱלֹהַיכֶם דְּנָפְקִין מִפּוּמוֹי דְּבַר נָשׁ.**

וְגָדוֹל הָעוֹנָה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרֵךְ. דִּלְגַבֵּי אֲדָנָי יְהוָה בְּצְלוֹתָא, וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת. לָקֳבֵל יְהוָה בְּאַנְפִּין, אֲדָנָי בְּגַדְפִּין, (שמות כה) **כְּרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה וּכְרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה. אֲבָל כַּד חָזַר שְׁלִיחַ צִבּוּר צְלוֹתָא, וְעוֹנֶה אָמֵן, אִיהוּ בַּמַּחֲבֶרֶת הַשֵּׁנִית, מִתְחַבְּרִין תְּרֵין שְׁמָהָן בַּמַּחֲבֶרֶת הַשֵּׁנִית. בְּקַדְמִיתָא,** (שמות לו) **מַקְבִּילֹת הַלְּלָאֹת אַחַת אֶל אֶחָת, וגו' בַּקְּרָסִים, דְּאִינּוּן קֶשֶׁר אֶצְבְּעָאן. אֲבָל בְּאָמֵן,** (שמות כו) **וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד, דְּבֵיהּ חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ.**

לשון הקודש

בַּתְּפִלָּה לִהְיוֹת חֲבֵרִים עִמָּהֶם, לִכְרֹעַ בְּכָל גּוּפָם, בִּשְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה, לְהַמְלִיךְ עֲלֵיהֶם אָמֵן, וְהוּא יְיָ אֱלֹהֵיכֶם, בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר שֶׁלָּהֶם. וְאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: מִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה רָשׁוּם לְפָנֶיכֶם לִהְיוֹת כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ וְזוֹקֵף בַּיהוָה בְּקוֹמַת הַגּוּף, לֹא תִּכָּנֵס תְּפִלָּתוֹ בַּהֵיכָל שֶׁלִּי, שֶׁהוּא אֲדָנָי. לֹא תְּקַבְּלוּ דְּבוּרִים שֶׁלּוֹ עַל כַּנְפֵיכֶם וּפְנֵיכֶם. שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בַּאדנָי, וּמְצָרֵף לַיהוָה פָּנִים (עַנְפִּים) שֶׁל הַמַּלְאָכִים, וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת לְמַעְלָה, (לטל) יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בִּדְבְרֵי הַתְּפִלָּה שֶׁיּוֹצְאִים מִפִּיו שֶׁל הָאָדָם.

וְגָדוֹל הָעוֹנֶה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרֵךְ. שֶׁלְּגַבֵּי אֲדָנָי יְהוָה בַּתְּפִלָּה נֶאֱמַר וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת. כְּנֶגֶד יְהוָה בַּפָּנִים, אֲדָנָי בַּכְּנָפַיִם, (שמות כה) כְּרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה וּכְרוּב אֶחָד מִקָּצָה מִזֶּה. אֲבָל כַּאֲשֶׁר חוֹזֵר שְׁלִיחַ צִבּוּר הַתְּפִלָּה וְעוֹנֶה אָמֵן, הוּא בַּמַּחֲבֶרֶת הַשֵּׁנִית, מִתְחַבְּרִים שְׁנֵי שֵׁמוֹת בַּמַּחֲבֶרֶת הַשֵּׁנִית. בַּתְּחִלָּה – (שמות לו) מַקְבִּילֹת הַלְּלָאֹת אַחַת אֶל אֶחָת וגו' בַּקְּרָסִים, שֶׁהֵם קִשְׁרֵי הָאֶצְבָּעוֹת. אֲבָל בְּאָמֵן – (שם כו) וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד, שֶׁבּוֹ חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ.

תִּקּוּנָא תְּלִיתָאָה סֵדֶר דִּבּוּרָא (ס"א חֵדֶר דְּדִבּוּרָא) דְּצְלוֹתָא, דְּבֵיהּ חַיָּון אֵשָׁא מְמַלְּלָן. וְהַאי הִיא (יחזקאל א) וָאֵרֶא כְּעֵין הַשְׁמַל כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב. הַאי אִיהוּ רָזָא דְּהַשְׁמַל. דְּאִינּוּן חַיָּון אֵשָׁא, עִתִּים חָשׁוֹת עִתִּים מְמַלְּלוֹת. וְאִינּוּן דְּחָשׁוֹת לְסֵפֶר תּוֹרָה, בְּזִמְנָא דְּדִבּוּר נָפִיק מִפֵּי הַקּוֹרֵא, אִיהוּ חָשִׁיב לְנַבַּיְיהוּ, כְּאִלּוּ מְקַבְּלִים אוֹרַיְיתָא בְּטוּרָא דְּסִינַי. וּבְזִמְנָא דְּאָמַר אִיהוּ אָנֹכִי, לָא אִשְׁתְּמַע קָלָא, וְלָא דִּבּוּרָא אַחֲרָא דְּחַיָּון, אֶלָּא דִּילֵיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא, כַּד דִּבּוּרָא דָּא נָפִיק מִפּוּמֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חַיּוֹת אֵשׁ חָשׁוֹת. וּבְזִמְנָא דְּשָׁתִיק חַיּוֹת אֵשׁ מְמַלְּלוֹת. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רֹאִים (דף רכ"ט ע"ב) אֶת הַקּוֹלֹת, קָלִין דְּחַיָּון, דַּהֲווֹ שָׁאֲגִין. וְאֶת הַלַּפִּידִים, דַּהֲווֹ נָפְקִין בְּדִבּוּר דְּחַיָּון, בְּכַמָּה מִינֵי נִגּוּן קֶדֶם מַלְכָּא. וְאִלֵּין דְּאִינּוּן דְּחָשׁוֹת לְסֵפֶר תּוֹרָה, אִינּוּן בְּדִיוּקְנַיְיהוּ דְּחַיָּון. וּמָנֵי לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַעֲלָא לוֹן, בְּחֵדֶר דְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ.

וְעוֹד אִינּוּן דְּחָשׁוֹת (ס"א וְעוֹד אִינּוּן דְּנָפִיק מִנַּיְיהוּ דִּבּוּרָא בְּצְלוֹתָא דְּבֵיהּ חַיָּון אֵשָׁא מְמַלְּלָן וְאִינּוּן דְּחָשׁוֹת) **בְּצְלוֹתָא בח"י בִּרְכָאן, יֵיעָלוּן בְּחֵדֶר**

לשון הקודש

הַתִּקּוּן הַשְּׁלִישִׁי סֵדֶר הַדִּבּוּר (חֵדֶר שֶׁל הַדִּבּוּר) שֶׁל הַתְּפִלָּה, שֶׁבּוֹ חַיּוֹת אֵשׁ מְמַלְּלוֹת. וְזֶהוּ (יחזקאל א) וָאֵרֶא כְּעֵין הַשְׁמַל כְּמַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב. זֶהוּ סוֹד הַחַשְׁמַל, שֶׁהֵן חַיּוֹת אֵשׁ, עִתִּים שׁוֹתְקוֹת עִתִּים מְדַבְּרוֹת. וְהֵן שׁוֹתְקוֹת לַסֵּפֶר תּוֹרָה בִּזְמַן שֶׁהַדִּבּוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקּוֹרֵא. הוּא נֶחְשָׁב לָהֶן כְּאִלּוּ מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי. וּבִזְמַן שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָנֹכִי – לֹא נִשְׁמַע קוֹל וְלֹא דִּבּוּר אַחֵר שֶׁל הַחַיּוֹת אֶלָּא שֶׁלּוֹ.

כְּגוֹן זֶה, כַּאֲשֶׁר דִּבּוּר זֶה יוֹצֵא מִפִּיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, חַיּוֹת אֵשׁ שׁוֹתְקוֹת. וּבִזְמַן שֶׁשּׁוֹתֵק – חַיּוֹת אֵשׁ מְדַבְּרוֹת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות כ) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, קוֹלוֹת שֶׁל הַחַיּוֹת שֶׁהָיוּ שׁוֹאֲגוֹת. וְאֶת הַלַּפִּידִם – שֶׁהָיוּ יוֹצְאִים בַּדִּבּוּר שֶׁל הַחַיּוֹת בְּכַמָּה מִינֵי נִגּוּנִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. וְאֵלּוּ שֶׁהֵן שׁוֹתְקוֹת לַסֵּפֶר תּוֹרָה, הֵן בַּצּוּרָה שֶׁל הַחַיּוֹת. וּמִמֵּנָּה לָהֶן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַעֲלוֹת אוֹתָן בְּחֶדֶר שֶׁל מַרְאֵה אֵשׁ בֵּית לָהּ.

וְעוֹד, שֶׁאֵלּוּ שֶׁשּׁוֹתְקוֹת (וְעוֹד אֵלּוּ שֶׁיּוֹצֵא מֵהֶם דִּבּוּר בַּתְּפִלָּה שֶׁבּוֹ חַיּוֹת אֵשׁ מְדַבְּרוֹת וְהֵן שׁוֹתְקוֹת) בַּתְּפִלָּה בְּח"י

דְּמַרְאָה דָּא. וְעוֹד אִינּוּן דְּחָשׁוּת לַהֲלָכָה, דְּאִתְּמַר בָּהּ, אַגְּרָא דְּשָׁמַעְתְּתָא סְבָרָא, וַיַּעֲלוּן בְּחֶדֶר דְּאִיהוּ הֵיכָל דְּמַרְאָה דָּא, דְּאוֹרַיְיתָא, עָלָהּ אִתְּמַר (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְיָ וּכְפַטִּישׁ יְפֹצֵץ סָלַע. וְדָא סֶלַע דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (במדבר כ) וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו. אִלֵּין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ לִשְׁמָהּ, נָפִיק לוֹן מַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא מְתִיקָן, וְאִתְּמַר בְּהוֹן, (במדבר כ) וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם. וְאִלֵּין דְּלָא מִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ לִשְׁמָהּ, נָפִיק לוֹן מַיִם מְרִירִין, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן (שמות א) וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה: דָּא קוּשְׁיָא. בְּחֹמֶר: דָּא קַל וָחוֹמֶר. וּבִלְבֵנִים: בְּלִבּוּן הֲלָכָה.

תִּקּוּנָא רְבִיעָאָה וַחֲמִשָּׁאָה, (יחזקאל א) מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה וּמִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה. דְּבְהוֹן שׁוֹקֵי הַחַיּוֹת כְּנֶגֶד כֻּלָּן, וּבִסְפִירָן נָצַח וְהוֹד. מְטַטְרוֹן אוֹת בְּצָבָא דִּילֵיהּ, וְאִיהוּ דְּיוּקְנָא דְּצַדִּיק. דְּצַדִּיק אוֹת בְּצָבָא דִּלְעֵילָּא, וּמְטַטְרוֹן אִיהוּ אוֹת בְּצָבָא דִּלְתַתָּא. מְטַטְרוֹן שַׁדַּי בֵּיהּ, (יחזקאל א) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק.

וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, דְּרַגְלִין דְּמַזִּיקִין כֻּלְּהוּ עֲקַלְתּוֹן. וְרַגְלֵיהֶם,

לשון הקודש

בְּרָכוֹת, יִכָּנְסוּ בְּחֶדֶר שֶׁל מַרְאֵה זֶה. וְעוֹד, אֵלּוּ שֶׁשּׁוֹתְקִים לַהֲלָכָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ שְׂכַר הַשְׁמוּעָה הֲבָנָה, יִכָּנְסוּ בְּחֶדֶר שֶׁהוּא הֵיכָל שֶׁל מַרְאֵה זֶה, שֶׁהַתּוֹרָה, עָלֶיהָ נֶאֱמַר (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם ה' וּכְפַטִּישׁ יְפֹצֵץ סָלַע. וְזֶה הַסֶּלַע שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (במדבר כ) וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מֵימָיו. אֵלּוּ שֶׁמְּשְׁתַּדְּלִים בָּהּ לִשְׁמָהּ, יוֹצֵא לָהֶם מַיִם שֶׁל הַתּוֹרָה מְתוּקִים, וְנֶאֱמַר בָּהֶם (שם) וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם. וְאֵלּוּ שֶׁלֹּא מְשְׁתַּדְּלִים בָּהּ לִשְׁמָהּ, יוֹצֵא לָהֶם מַיִם מָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (שמות א) וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה – זֶה קֻשְׁיָה. בְּחֹמֶר – זֶה קַל וָחֹמֶר. וּבִלְבֵנִים – בְּלִבּוּן הֲלָכָה.

תִּקּוּן רְבִיעִי וַחֲמִישִׁי – (יחזקאל א) מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה וּמִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה. שֶׁבָּהֶם שׁוֹקֵי הַחַיּוֹת כְּנֶגֶד כֻּלָּם, וּבִסְפִירוֹת נֵצַח וְהוֹד. מְטַטְרוֹן הוּא אוֹת בַּצָּבָא שֶׁלּוֹ, וְהוּא צוּרַת הַצַּדִּיק. שֶׁהַצַּדִּיק הוּא אוֹת בַּצָּבָא שֶׁל מַעְלָה, וּמְטַטְרוֹן הוּא אוֹת בַּצָּבָא שֶׁל מַטָּה. מְטַטְרוֹן שַׁדַּי בּוֹ נֶאֱמַר, (שם) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה הַבָּזָק.

וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה – שֶׁרַגְלֵיהֶם שֶׁל הַמַּזִּיקִים כֻּלָּם עֲקַלְתּוֹן. וְרַגְלֵיהֶם – וְהָרַגְלַיִם

וְרַגְלִין דְּחֵיוָן, קַדִּישִׁין, אִתְמַר בְּהוֹן וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, מִצַּד חַיָּה דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל כְּלִיל תְּלַת חֵיוָן, דְּאִתְמַר בְּהוֹן הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה.

וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל, (יחזקאל א) מִסִּטְרָא דְּחַיָּה דְּאִיהוּ שׁוֹר. וְנִצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל, מִסִּטְרָא דְּנָחָשׁ בָּרִיחַ דְּיַמָּא. דְּאִיהוּ סָלִיק לְגַבֵּיהּ בְּיַבֶּשְׁתָּא. רָצוֹא, מִסִּטְרָא דְּנוּרִיאֵל, דְּסָלִיק רָצוֹא. וָשׁוֹב, מִסִּטְרָא דְּשַׁדַּי. דְּהָכִי סָלִיק בְּחוּשְׁבַּן. וְאִיהוּ סָלִיק מְמַטְרוֹן.

וְכַד הֲווּ יִשְׂרָאֵל שַׁמְעִין קָלָא מִמּוּזָרָח, הֲווּ רָצִין תַּמָּן. וְלְמַעֲרָב הָכִי, וְכֵן לַדָּרוֹם וְלַצָּפוֹן. אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת, אִלֵּין דְּרַחֲטִין לְצִלּוֹתָא דְּמִצְוָה, וְרַחֲטִין לְפִרְקָא בְּשַׁבְּתָא, וְרַחֲטִין לְמֶעְבַּד רְעוּתָא דִּילִי, וְתַיְּבִין בְּתִיּוּבְתָּא. קַבִּילוּ לוֹן בְּהֵיכְלָא דְּהַאי מַרְאָה, דְּבְאִלֵּין סִימָנִין, אִינּוּן חֲבֵרִים בַּהֲדַיְיכוּ, אִינּוּן דְּרָצִין וְשָׁבִין בְּאוֹרַיְיתָא, בְּדִבּוּרָא דַּהֲלָכָה, אִינּוּן רְשִׁימִין בַּהֲדַיְיכוּ, וְאָעִילוּ לוֹן בְּהַאי הֵיכְלָא.

הָכִי כַּד מְצַלִּין יִשְׂרָאֵל, מִיכָאֵ"ל טָאס עָלְמָא בְּטִיסָא חָדָא. וְגַבְרִיאֵ"ל טָאס בְּתְרִין טָאסִין. וְכַד נָפִיק דִּבּוּרָא מִיִּשְׂרָאֵל,

לשון הקודש

שֶׁל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, נֶאֱמַר בָּהֶן וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, מִצַּד חַיָּה שֶׁהִיא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל כָּלוּל בְּשָׁלֹשׁ חַיּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם, הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה.

וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל (שם) – מִצַּד הַחַיָּה שֶׁהִיא שׁוֹר. וְנִצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל – מִצַּד הַנָּחָשׁ בָּרִיחַ שֶׁל הַיָּם, שֶׁהוּא עוֹלֶה אֵצֶל זֶה שֶׁבַּיַּבָּשָׁה. רָצוֹא – מִצִּדּוֹ שֶׁל נוּרִיאֵל שֶׁעוֹלֶה גִּימַטְרִיָּא רָצוֹ"א. וָשׁוֹב – מִצַּד שַׁם שַׁדַּ"י, שֶׁכָּךְ עוֹלֶה בְּחֶשְׁבּוֹן. וְהוּא עוֹלֶה מְמַטְרוֹן.

וְכַאֲשֶׁר הָיוּ יִשְׂרָאֵל שׁוֹמְעִים קוֹל מִמּוּזָרָח, הָיוּ רָצִים שָׁם. וְלַמַּעֲרָב כָּךְ, וְכֵן לַדָּרוֹם וְלַצָּפוֹן. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת: אֵלּוּ שֶׁרָצִים לִתְפִלָּה שֶׁל מִצְוָה, וְרָצִים לְדָרָשָׁה בְּשַׁבָּת, וְרָצִים לַעֲשׂוֹת רָצוֹן שֶׁלִּי וְשָׁבִים בִּתְשׁוּבָה – קַבְּלוּ אוֹתָם בַּהֵיכָל שֶׁל זֶה הַמַּרְאֶה, שֶׁבְּאֵלּוּ הַסִּימָנִים הֵם חֲבֵרִים אִתְּכֶם. אֵלּוּ שֶׁרָצִים וְשָׁבִים בַּתּוֹרָה, בְּדִבּוּר שֶׁל הֲלָכָה, הֵם רְשׁוּמִים אִתְּכֶם, וְתַכְנִיסוּ אוֹתָם בַּהֵיכָל הַזֶּה.

כָּךְ כַּאֲשֶׁר מִתְפַּלְּלִים יִשְׂרָאֵל, מִיכָאֵ"ל עָף הָעוֹלָם בְּמָעוֹף אֶחָד. וְגַבְרִיאֵ"ל עָף בִּשְׁתֵּי

בַּהֲלָכָה, בְּצִלּוֹתָא, וּבְכָל פִּקּוּדָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּמָּן. אִינּוּן רָצִין לְגַבָּהּ, וְשָׁבִין בָּהּ בִּשְׁלִיחוּת מָארֵיהוֹן. וּבְכָל אֲתָר דְּשַׁמְעִין קָלָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּתַמָּן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִינּוּן רָצִין לְנַבֵּי הַהוּא קָלָא, וְתַיְיבִין בָּהּ בִּשְׁלִיחוּתָא דְּמָארֵיהוֹן. דִּבְכָל קָלָא דְּשַׁם יְהוָ"ה לֵית תַּמָּן, בְּדִבּוּרָא דְּלֵית תַּמָּן אֲדֹנָי, לָא רָצִין וְשָׁבִין תַּמָּן. וּבְגִין דָּא, וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְהוָ"ה, בַּאֲתָר דַּיְהוָ"ה תַּמָּן, אִיהוּ דֶּרֶךְ יְשָׁרָה. וְאִי לֵית תַּמָּן יְהוָ"ה, לָאו אִיהוּ דֶּרֶךְ יְשָׁרָה.

וְעוֹד רַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּמַאן דִּמְצַלֵּי, בָּעֵי לְתַקְּנָא רַגְלוֹי בִּצְלוֹתֵיהּ, כְּמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת. כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל, לְמֶהֱוֵי רָשִׁים בַּהֲדַיְיהוּ. וּבְגִין דָּא, אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, הַמִּתְפַּלֵּל צָרִיךְ לְכַוֵּון אֶת רַגְלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל. וְאָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִלֵּין דְּאִינּוּן רְשִׁימִין בִּצְלוֹתַיְיהוּ הָכִי, לְכַוֵּון רַגְלוֹי כְּוָותַיְיכוּ, אַפְתְּחוּ לוֹן תַּרְעֵי הֵיכָלָא, לְאַעָלָא בְּמַרְאָה דָּא.

תִּקּוּנָא שְׁתִיתָאָה, (יחזקאל א) רָאִיתִי כְּמַרְאֵה אֵשׁ, הָכָא רְאִיָּיה מַמָּשׁ. אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּיֵיעוֹל בְּחֵיזוּ דָּא,

לשון הקודש

עֲפִיפוֹת. וְכַאֲשֶׁר יוֹצֵא דִּבּוּר מִיִּשְׂרָאֵל בַּהֲלָכָה, בִּתְפִלָּה וּבְכָל מִצְוָה שֶׁהַשְּׁכִינָה שָׁם – הֵם רָצִים אֵצְלָהּ וְשָׁבִים בָּהּ בִּשְׁלִיחוּת קוֹנָם. וּבְכָל מָקוֹם שֶׁשּׁוֹמְעִים קוֹל הַתּוֹרָה, שֶׁשָּׁם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הֵם רָצִים אֵצֶל הַקּוֹל הַהוּא, וְשָׁבִים בָּהּ בִּשְׁלִיחוּת קוֹנָם. שֶׁבְּכָל קוֹל שֶׁשָּׁם יְהוָ"ה אֵינוֹ שָׁם, וּבְדִבּוּר שֶׁאֵין שָׁם אֲדֹנָי, לֹא רָצִים וְשָׁבִים שָׁם. וּמִשּׁוּם זֶה, וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה, (הושע יד) כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי ה'. בְּמָקוֹם שֶׁשָּׁם יְהוָ"ה שָׁם, הִיא דֶּרֶךְ יְשָׁרָה. וְאִם אֵין שָׁם יְהוָ"ה, אֵין הִיא דֶּרֶךְ יְשָׁרָה.

וְעוֹד רַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה – אָמְרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁמִּי שֶׁמִּתְפַּלֵּל צָרִיךְ לְתַקֵּן רַגְלָיו בִּתְפִלָּתוֹ כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל, לִהְיוֹת רָשׁוּם עִמָּהֶם. וּמִשּׁוּם זֶה פֵּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, הַמִּתְפַּלֵּל צָרִיךְ לְכַוֵּן אֶת רַגְלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל. וְאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: אֵלּוּ שֶׁהֵם רְשׁוּמִים בִּתְפִלָּה כָּךְ, לְכַוֵּן רַגְלָיו כְּמוֹתָכֶם – פִּתְחוּ לוֹ שַׁעֲרֵי הַהֵיכָל לְהִכָּנֵס בְּמַרְאֶה זוֹ.

תִּקּוּן שִׁשִּׁי – (יחזקאל א) רָאִיתִי כְּמַרְאֵה אֵשׁ. כָּאן רְאִיָּה מַמָּשׁ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: מִי שֶׁיִּכָּנֵס בְּמַרְאֶה זֶה, וְיִהְיֶה בִּתְפִלָּתוֹ לִבּוֹ

וְיהֵא בְּצִלּוֹתֵיהּ לְבֵיהּ לְעֵילָּא, לְשֵׁם יְהֹוָ"ה, וְעֵינוֹי לְתַתָּא בִּשְׁמָא דַּאֲדֹנָ"י, תֵּיעָלוּן בְּהֵיכְלָא דָּא, כְּגַוְונָא דְּמַלְאָכִין, וְנַבֵּיהֶן לְעֵילָּא, וְיִרְאָה לָהֶם לְתַתָּא, לְקַבֵּל שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי יִרְאַת יְהֹוָ"ה.

וּבְרֵאשִׁיָּה וּשְׁמִיעָה וְרֵיחָ וּדְבוּר, שַׁרְיָא יְהֹוָ"ה. בַּעֲשִׂיָּה, בְּמִשּׁוּשׁ, שְׁמוּשׁ, הִלּוּךְ, שַׁרְיָא אֲדֹנָי. וְדָא רְאִיָּה, דְּאוֹר וְנֵר (ס"א דְּאוֹרַיְיתָא), דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ו) וְתוֹרָה אוֹר. רֵיחָא דְּקָרְבְּנִין, דְּאִינּוּן צְלוֹתִין, דְּבוּר בְּאוֹרַיְיתָא, דְּבוּר בְּצְלוֹתָא. וַעֲשִׂיָּה דְּמִצְוָה, וְשִׁמּוּשׁ דִּילָהּ, וּמִשּׁוּשׁ דִּילָהּ, וְהִלּוּךְ דִּילָהּ. וּרְאִיָּה וּשְׁמִיעָה, דְּלֵית תַּמָּן אוֹרַיְיתָא וּמִצְוָה, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ לָא שַׁרְיָא תַּמָּן. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שַׁרְיָא בִּרְאִיָּה, וְכֵן שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאוֹרַיְיתָא וְתוֹרָה אוֹר, שְׁכִינְתֵּיהּ רְאִיָּה דִּילֵיהּ (במדבר יב) יְהֹוָה בְּמַרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע, (קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע שְׁכִינְתֵּיהּ).

בְּמַחֲשָׁבָה מִלְּגוֹ בִּינָה, בֵּן יָהּ. יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה. הִרְהוּר חָכְמָה, לְחַכִּימָא בִּרְמִיזָא. חָכְמָה עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה דְּאִיהוּ בִּינָה, מַחֲשָׁבָה וְהִרְהוּר כְּלָא חַד. חָכְמָה לָא אִשְׁתְּמוֹדַע אֶלָּא בְּבִינָה, וּבִינָה בַּלֵּב. וּבְגִין דָּא, מַחֲשָׁבָה בַּלֵּב, הִרְהוּר בַּלֵּב.

לשון הקודש

לְמַעְלָה לְשֵׁם יְהֹוָ"ה, וְעֵינָיו לְמַטָּה בַּשֵּׁם שֶׁל אֲדֹנָ"י, תַּכְנִיסוּהוּ בַּהֵיכָל הַזֶּה כְּמוֹ הַמַּלְאָכִים, וְנַבֵּיהֶן – לְמַעְלָה, וְיִרְאָה לָהֶם – לְמַטָּה, כְּנֶגֶד הַשְּׁכִינָה שֶׁהִיא יִרְאַת יְהֹוָ"ה.

וּבְרֵאשִׁיָּה וּשְׁמִיעָה וְרֵיחַ וְדִבּוּר שׁוֹרֶה שֵׁם יְהֹוָ"ה. בַּעֲשִׂיָּה, בְּמִשּׁוּשׁ, שְׁמוּשׁ, הִלּוּךְ, שׁוֹרֶה שֵׁם אֲדֹנָי. וְזוֹ רְאִיָּה שֶׁל אוֹר וְנֵר (שֶׁל הַתּוֹרָה), שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (משלי ו) וְתוֹרָה אוֹר. רֵיחַ הַקָּרְבָּנוֹת, שֶׁהֵם תְּפִלּוֹת, דִּבּוּר – בַּתּוֹרָה, דִּבּוּר בִּתְפִלָּה. וַעֲשִׂיָּה שֶׁל מִצְוָה, וְשִׁמּוּשׁ שֶׁלָּהּ, וּמִשּׁוּשׁ שֶׁלָּהּ, וְהִלּוּךְ שֶׁלָּהּ. וּרְאִיָּה וּשְׁמִיעָה שֶׁאֵין שָׁם תּוֹרָה וּמִצְוָה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ אֵינָהּ שׁוֹרָה שָׁם. שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹרֶה בִּרְאִיָּה, וְכֵן הַשְּׁכִינָה, שֶׁהַתּוֹרָה – וְתוֹרָה אוֹר, וְהַשְּׁכִינָה הִיא רְאִיָּה שֶׁלּוֹ, (במדבר יב) ה' בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע (הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – בַּמַּרְאָה אֵלָיו אֶתְוַדָּע – שְׁכִינָתוֹ).

בַּמַּחֲשָׁבָה מִבִּפְנִים בִּינָה – בֵּן יָ"ה. יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה. הִרְהוּר חָכְמָה, לֶחָכָם בְּרֶמֶז. חָכְמָה עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה, שֶׁהוּא בִּינָה. מַחֲשָׁבָה וְהִרְהוּר הַכֹּל אֶחָד. הַחָכְמָה לֹא נוֹדַעַת אֶלָּא בְּבִינָה, וְהַבִּינָה בַּלֵּב. וּמִשּׁוּם זֶה הַמַּחֲשָׁבָה בַּלֵּב, הַהִרְהוּר בַּלֵּב.

וְכֵן אוֹרַיְיתָא סֵפֶר תּוֹרָה. מִצְוָה (דף ר"ל ע"א) לִשְׁמוֹעַ. וְכֵן בְּחוֹטָמָא, רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ"ה. שְׁכִינְתָּא אִיהִי קָרְבָּן דִּילֵיהּ, עוֹלָה דִּילֵיהּ, וּצְלוֹתָא אִיהִי כְּקָרְבָּן, וּכְרֵיחַ נִיחֹחַ סְלִיקַת לְגַבֵּיהּ, וְאִתְקְרִיבַת לְגַבֵּיהּ בִּצְלוֹתָא, וְהָכִי בְּדִבּוּר, (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְיָ"ה. ה' שְׁכִינְתָּא, דִּבּוּר דִּילֵיהּ.

כְּגַוְונָא דִּשְׁכִינְתָּא, אִיהִי מַרְאָה דִּילֵיהּ, שְׁמִיעָה דִּילֵיהּ, רֵיחַ נִיחֹחַ דִּילֵיהּ, דִּבּוּר דִּילֵיהּ, בְּרִישָׁא. הָכִי אִיהוּ בְּיָדִין, עֲשִׂיַית מִצְוָה דִּילֵיהּ, בְּגוּפָא כְּרִיעָא דִּילֵיהּ. בִּצְלוֹתָא זְקִיפָא דִּילֵיהּ, בִּצְלוֹתָא עֲמִידָה דִּילֵיהּ, (דְּאִיהִי מַזָּלֵיהּ) דְּאִיהוּ דְּקַיְימָא קַמֵּיהּ בְּכָל אֲתָר, וּכְרָעַת לְגַבֵּיהּ, וְאִתְנַפְּלַת לְרַגְלוֹי בִּנְפִילַת אַפַּיִם, לְמִשְׁאַל מִנֵּיהּ רַחֲמִים עַל בְּנָהָא, אִיהִי עֲנָוָה לְגַבֵּיהּ, וְאִית לָהּ בֹּשֶׁת פָּנִים מִינֵּיהּ.

וְלָא כְּשִׁפְחָה בִישָׁא, לִילִית, חֲצוּפָה בְלָא עֲנָוָה, לֵית לָהּ בֹּשֶׁת פָּנִים, אִימָא דְּעֵרֶב רַב, וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי יב) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ וּכְרָקָב בְּעַצְמוֹתָיו מְבִישָׁה. דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי מַטְרוֹנִיתָא, שִׁפְחָה דִּילָהּ לִילִית, לֵית לָהּ עֲנָוָה, וְלָא בֹּשֶׁת אַנְפִּין מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָכִי בְּנָהָא עֵרֶב רַב, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָתִיד

לשון הקודש

וְכֵן הַתּוֹרָה – סֵפֶר תּוֹרָה, מִצְוָה לִשְׁמֹעַ. וְכֵן בַּחֹטֶם, רֵיחַ נִיחֹחַ לַה'. הַשְּׁכִינָה הִיא קָרְבָּן שֶׁלּוֹ, עוֹלָה שֶׁלּוֹ, וְהַתְּפִלָּה הִיא כְּמוֹ קָרְבָּן, וְעוֹלָה כְּרֵיחַ נִיחֹחַ אֲצִלּוֹ וּמִתְקָרֶבֶת אֲצִלּוֹ בִּתְפִלָּה. וְכֵן בְּדִבּוּר – (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְּבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם ה'. אוֹת ה' – שְׁכִינָה, דִּבּוּר שֶׁלּוֹ. **כְּמוֹ** שֶׁהַשְּׁכִינָה הִיא מַרְאָה שֶׁלּוֹ, שְׁמִיעָה שֶׁלּוֹ, רֵיחַ נִיחֹחַ שֶׁלּוֹ, דִּבּוּר שֶׁלּוֹ, בָּרֹאשׁ – כָּךְ הוּא בַּיָּדַיִם עֲשִׂיַּת מִצְוָה שֶׁלּוֹ, בַּגּוּף כְּרִיעָה שֶׁלּוֹ. בַּתְּפִלָּה זְקִיפָה שֶׁלּוֹ, בַּתְּפִלָּה עֲמִידָה שֶׁלּוֹ (שֶׁהִיא מַזָּל שֶׁלּוֹ), שֶׁהִיא שֶׁעוֹמֶדֶת לְפָנָיו בְּכָל מָקוֹם וְכוֹרַעַת לְגַבָּיו וְנוֹפֶלֶת לְרַגְלָיו בִּנְפִילַת אַפַּיִם לִשְׁאֹל מִמֶּנּוּ רַחֲמִים עַל בָּנֶיהָ. הִיא עֲנָוָה לְגַבָּיו, וְיֵשׁ לָהּ בֹּשֶׁת פָּנִים מִמֶּנּוּ.

וְלֹא כְּמוֹ שִׁפְחָה רָעָה, לִילִית, חֲצוּפָה בְּלִי עֲנָוָה, אֵין לָהּ בֹּשֶׁת פָּנִים, אִמָּם שֶׁל הָעֵרֶב רַב, וּמְשׁוּם זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה, (משלי יב) אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ וּכְרָקָב בְּעַצְמוֹתָיו מְבִישָׁה. שֶׁהַשְּׁכִינָה הִיא מַלְכָּה. הַשִּׁפְחָה שֶׁלָּהּ לִילִית, אֵין לָהּ עֲנָוָה וְלֹא בֹּשֶׁת פָּנִים מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ

לְאַעְבָּרָא לָהּ וּלְבָנָהָא מֵעָלְמָא, דְּמַמְזֵרִים אִינּוּן מִבְּנֵי ט' מִדּוֹת, אסנ"ת משגח"ת, (ר"ת אנוס"ה, שנוא"ה, נידוי, תמורה, מורדת, שכורה, גרושת הלב, חצופה, תערובת) מַמְזֵרֵי דְּרַבָּנָן.

וְכֵן שְׁכִינָה אִיהִי שְׁמוּשׁ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְחוּד דִּילֵיהּ בְּצַדִּיק חָי עָלְמִין. וְאִיהִי הַלִּיכָה דִּילֵיהּ, (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ, לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יוֹצֵאת, רְהִיטַת לְגַבֵּיהּ, לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ. בִּרְאִיָּה, בִּשְׁמִיעָה, בְּרֵיחָא, בְּדִבּוּר, בַּעֲשִׂיָּה, בְּגוּפָא, בְּשִׁמּוּשׁ, בְּהִלּוּךְ, בְּכָל אֵבֶר, אִיהִי מְצָוָה לְשַׁמְּשָׁא לֵיהּ, וּלְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ.

וּבְנָהָא, הָכִי אִינּוּן בְּדִיוּקְנָהָא, בְּנֵי עֲנָוָה, בְּנֵי בִּשָּׁת אַנְפִּין, כְּלְהוּ בְּמִדּוֹת דִּילָהּ. וּבְגִין דָּא מָנֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה, (שמות יח) וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם אַנְשֵׁי חַיִל יִרְאֵי אֱלֹהִים אַנְשֵׁי אֱמֶת שֹׂנְאֵי בָצַע. אַנְשֵׁי חַיִל, מִסִּטְרָא דִּימִינָא דְּאַבְרָהָם, דְּתַמָּן רְאִיָּיה דְּאוֹרַיְיתָא, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. יִרְאֵי אֱלֹהִים, מִסִּטְרָא דְּיִצְחָק, דְּתַמָּן שְׁמִיעָה, דְּאָמַר חֲבַקּוּק נְבִיאָה (חבקוק ג) יְיָ שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי. אַנְשֵׁי אֱמֶת, מִסִּטְרָא דְּיַעֲקֹב, דְּתַמָּן רֵיחַ נִיחוֹחַ

לשון הקודש

הוּא. וְכָךְ בָּנְיָהּ עֵרֶב רַב. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָתִיד לְהַעֲבִיר אוֹתָהּ וְאֶת בָּנֶיהָ מֵהָעוֹלָם, שֶׁמַּמְזֵרִים הֵם מִבְּנֵי ט' מִדּוֹת – אסנ"ת משגח"ת (רָאשֵׁי תֵּבוֹת: אָנוּס"ה, שְׁנוּא"ה, נִדּוּי, תְּמוּרָה, מוֹרֶדֶת, שְׁכוּרָה, גְּרוּשַׁת הַלֵּב, חֲצוּפָה, תַּעֲרֹבֶת), מַמְזֵרִים מִדְּרַבָּנָן.

וְכֵן שְׁכִינָה הִיא שְׁמוּשׁ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הַיְחוּד שֶׁלּוֹ עַל יְדֵי הַצַּדִּיק חַי הָעוֹלָמִים. וְהִיא הַהֲלִיכָה שֶׁלּוֹ, (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת, רָצָה לִקְרָאתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ. בִּרְאִיָּה, בִּשְׁמִיעָה, בְּרֵיחַ, בְּדִבּוּר, בַּעֲשִׂיָּה, בְּגוּף, בְּשִׁמּוּשׁ, בְּהִלּוּךְ, בְּכָל אֵבֶר הִיא מְצֻוָּה לְשַׁמֵּשׁ אוֹתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ. **וּבְנֶיהָ**, כָּךְ הֵם בְּצוּרָתָהּ; בְּנֵי עֲנָוָה, בְּנֵי בֹּשֶׁת פָּנִים. כֻּלָּם כְּמוֹ הַמִּדּוֹת שֶׁלָּהּ. וּמִשּׁוּם זֶה צִוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, (שמות יח) וְאַתָּה תֶּחֱזֶה מִכָּל הָעָם אַנְשֵׁי חַיִל יִרְאֵי אֱלֹהִים אַנְשֵׁי אֱמֶת שֹׂנְאֵי בָצַע. אַנְשֵׁי חַיִל – מִצַּד יָמִין שֶׁל אַבְרָהָם, שֶׁשָּׁם רְאִיָּה שֶׁל הַתּוֹרָה, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. יִרְאֵי אֱלֹהִים – מִצַּד שֶׁל יִצְחָק, שֶׁשָּׁם שְׁמִיעָה, שֶׁאָמַר חֲבַקּוּק הַנָּבִיא, (חבקוק ג) ה' שָׁמַעְתִּי שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי. אַנְשֵׁי אֱמֶת – מִצַּד שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁשָּׁם רֵיחַ

לַיְהוָֹה, בְּחוֹטָמָא. שִׁנְאֵי בָצַע, מִסְטְרָא דְּדִבּוּר, סַמְכָא רְבִיעָאָה, דְּאָדָם הָרִאשׁוֹן, דְּאִתְחַבָּר בַּאֲבָהָן. תְּלַת חֵיוָן אִינּוּן, אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, בִּרְאִיָּיה שְׁמִיעָה רֵיחָא, אָדָם בְּדִבּוּר.

וְשַׁמְתָּ עֲלֵהֶם שָׂרֵי אֲלָפִים, מִסְטְרָא דְּאָת א׳. וְשָׂרֵי מֵאוֹת, מִסְטְרָא דְּאָת ד׳, אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה דְּאִשְׁתַּעְבִּידוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם. (בְּדַלּוּת דְּאוֹרַיְיתָא) שָׂרֵי חֲמִשִּׁים נ׳. וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת י׳.

יִשְׂרָאֵל בְּאִינּוּן מִדּוֹת אִשְׁתְּמוֹדְעוּן, דְּאִינּוּן בְּנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ. לְמֶהֱוֵי בְּחוֹן אֲנָשֵׁי חַיִל, כְּגוֹן אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ, מָארֵי דְּחֶסֶד. יִרְאֵי אֱלֹהִים. אֲנָשֵׁי אֱמֶת, וְלָא אֲנָשֵׁי שֶׁקֶר, דִּבְנֵי (צפניה ג) יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא יְדַבְּרוּ כָזָב וְלֹא יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית. וְשִׁנְאֵי בָצַע, כְּבַר נָשׁ שָׁמֵחַ בְּחֶלְקוֹ. וְלָא כְּעֶרֶב רַב בְּנוֹי דְּשִׁפְחָה בִישָׁא, דְּאִינּוּן כְּחִוְיָא דְּכָל אַרְעָא קָדְמֵיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ, וְדָחִיל לְמִשְׁבַּע מֵעַפְרָא, דְּדָחִיל דְּתָחַסַּר לֵיהּ. וְהָכִי מָארֵי בָצַע. דְּלָא שְׂבֵעִין מִכָּל מָמוֹן דְּעָלְמָא.

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, לֹא הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעִיקָּר אֶלָּא

לשון הקודש

נִיחֹחַ לַה׳, בְּחֹטֶם. שִׁנְאֵי בָצַע – מִצַּד שֶׁל הַדִּבּוּר, רֶגֶל רְבִיעִית שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁהִתְחַבֵּר בָּאָבוֹת. שָׁלֹשׁ חַיּוֹת הֵן: אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, בִּרְאִיָּה שְׁמִיעָה רֵיחַ. אָדָם – בְּדִבּוּר.

וְשַׂמְתָּ עֲלֵהֶם שָׂרֵי אֲלָפִים – מִצַּד הָאוֹת א׳. וְשָׂרֵי מֵאוֹת – מִצַּד הָאוֹת ד׳, אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה שֶׁנִּשְׁתַּעְבְּדוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם (בַּעֲנִיּוֹת שֶׁל תּוֹרָה). שָׂרֵי חֲמִשִּׁים – אוֹת נ׳. וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת – אוֹת י׳.

יִשְׂרָאֵל – בְּאֵלּוּ הַמִּדּוֹת נִכָּרִים, שֶׁהֵם בָּנִים שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ לִהְיוֹת בָּהֶם אֲנָשֵׁי חַיִל, כְּגוֹן אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ, בַּעֲלֵי חֶסֶד. יִרְאֵי אֱלֹהִים. אֲנָשֵׁי אֱמֶת, וְלֹא אֲנָשֵׁי שֶׁקֶר, שֶׁבְּנֵי (צפניה ג) יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא יְדַבְּרוּ כָזָב וְלֹא יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית. וְשִׁנְאֵי בָצַע – כְּאָדָם הַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ. וְלֹא כְּעֶרֶב רַב בְּנֵי הַשִּׁפְחָה הָרָעָה, שֶׁהֵם כְּנָחָשׁ שֶׁכָּל הָאָרֶץ לְפָנָיו. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה סה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ, וּמְפַחֵד לִשְׂבֹּעַ מֵהֶעָפָר, שֶׁמְּפַחֵד שֶׁיֶּחְסַר לוֹ. וְכָךְ בַּעֲלֵי בָצַע, שֶׁלֹּא שְׂבֵעִים מִכָּל מָמוֹן שֶׁבָּעוֹלָם.

וּמִשּׁוּם זֶה פֵּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, לֹא

הַמַּעֲשֶׂה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ סָתִים בְּסִתְרֵי הַתּוֹרָה, בְּמַאי אִשְׁתְּמוֹדַע. בַּמִּצְוֹת, דְּאִיהִי שְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִיהִי דִּיוּקְנֵיהּ. כְּגַוְונָא דְּאִיהוּ עָנָו, שְׁכִינְתֵּיהּ עֲנָוָה. אִיהוּ חָסִיד, וְאִיהִי חֲסִידָה. אִיהוּ גִּבּוֹר, וְאִיהִי גְּבֶרֶת עַל כָּל אוּמִין דְּעָלְמָא. אִיהוּ אֱמֶת, וְאִיהִי אֱמוּנָה. אִיהוּ נָבִיא, וְאִיהִי נְבִיאָה. אִיהוּ צַדִּיק וְאִיהִי צַדֶּקֶת. אִיהוּ מֶלֶךְ, וְאִיהִי מַלְכוּת. אִיהוּ חָכָם, וְאִיהִי חָכְמְתָא. אִיהוּ מֵבִין, וְאִיהִי תְּבוּנָה דִּילֵיהּ. אִיהוּ כֶּתֶר, וְאִיהִי עֲטָרָה דִּילֵיהּ, עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן, כָּל מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אַל יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. כְּדִיוּקְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ תּוֹכוֹ וּשְׁכִינְתָּא בָּרוֹ, אִיהוּ תּוֹכוֹ מִלְּגוֹ, וְאִיהִי בָּרוֹ מִלְּבַר. וְלָא אִשְׁתְּנִיאַת אִיהִי דִּלְבַר, מֵהַהוּא דִּלְגַו, לְאִשְׁתְּמוֹדָעָא דְּהִיא אֲצִילוּתֵיהּ, וְלֵית אַפְרָשׁוּתָא תַּמָּן כְּלָל, (שמות כה) דְּמִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ.

וּבְגִין דְּאִיהוּ יְהוָה, סָתִים מִלְּגָיו, לָא אִתְקְרֵי אֶלָּא בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, אֲדֹנָי. וּבְגִין דָּא אָמְרוּ רַבָּנָן, לֹא כְשֶׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא, בָּעוֹלָם הַזֶּה, נִכְתָּב אֲנִי בַיהוָ"ה, וְנִקְרָא אֲנִי בַאדֹנָ"י. אֲבָל בָּעוֹלָם הַבָּא, נִכְתָּב בַּיהוָ"ה, וְנִקְרָא בַיהוָ"ה. לְמֶהֱוֵי רַחֲמֵי מִכָּל סִטְרָא וּבְגִין

לשון הקודש

הַמִּדְרָשׁ הוּא הָעִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה. מִשּׁוּם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוּא סָתוּם בְּסִתְרֵי הַתּוֹרָה, בַּמֶּה מִתְגַּלֶּה? בַּמִּצְוֹת, שֶׁהִיא שְׁכִינָה, שֶׁהִיא צוּרָתוֹ. כְּמוֹ שֶׁהוּא עָנָו – שְׁכִינָתוֹ עֲנָוָה. הוּא חָסִיד – וְהִיא חֲסִידָה. הוּא גִּבּוֹר – וְהִיא גְּבֶרֶת עַל כָּל אֻמּוֹת הָעוֹלָם. שֶׁהוּא אֱמֶת – וְהִיא אֱמוּנָה. הוּא נָבִיא – וְהִיא נְבִיאָה. הוּא צַדִּיק – וְהִיא צַדֶּקֶת. הוּא מֶלֶךְ – וְהִיא מַלְכוּת. הוּא חָכָם – וְהִיא חָכְמָה. הוּא מֵבִין – וְהִיא הַתְּבוּנָה שֶׁלּוֹ. הוּא כֶּתֶר – וְהִיא עֲטָרָה שֶׁלּוֹ, עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת. וּמִשּׁוּם זֶה פֵּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, כָּל מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אַל יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. כִּדְמוּת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא תּוֹכוֹ, וְהַשְּׁכִינָה הִיא בָּרוֹ. הוּא תּוֹכוֹ מִבִּפְנִים – וְהִיא בָּרוֹ מִבַּחוּץ. וְלֹא מִשְׁתַּנֵּית הִיא שֶׁבַּחוּץ מֵאוֹתוֹ שֶׁבִּפְנִים לְהֵיוֹת יָדוּעַ שֶׁהִיא אֲצִילוּתוֹ, וְאֵין פֵּרוּד שָׁם כְּלָל, (שמות כה) שֶׁמִּבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפֶּנּוּ.

וּמִשּׁוּם שֶׁהוּא יְהוָה, סָתוּם מִבִּפְנִים, וְלֹא נִקְרָא אֶלָּא בִּשְׁכִינָתוֹ, אֲדֹנָי. וּמִשּׁוּם זֶה אָמְרוּ חֲכָמִים, לֹא כְשֶׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא. בָּעוֹלָם הַזֶּה נִכְתָּב אֲנִי בַיהוָ"ה, וְנִקְרָא אֲנִי בַאדֹנָ"י. אֲבָל בָּעוֹלָם הַבָּא נִכְתָּב בַּיהוָ"ה, וְנִקְרָא

דָּא מָנֵי קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, מָאן דְּלָא יְהֵא תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ, בְּכָל אֲבָרִין פְּנִימָאִין וְחִצוֹנִין, לָא יֵיעוּל בְּהֵיכָלָא דָּא. וּבְגִין דָּא אָמַר קְרָא, (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ. (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

תִּקּוּנָא שְׁבִיעָאָה, (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם. אָמְרוּ רַבָּנָן, מִן (יחזקאל א) וָאֵרֶא עַד כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת הֵן הֵן מַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה. וְאָמְרוּ חֲכָמִים, כְּשֶׁהָיָה רִבִּי עֲקִיבָא דּוֹרֵשׁ בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, יָרְדָה אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם, וְסִבְּבָה הָאֵילָנוֹת. וְהָיוּ מִתְקַבְּצִין מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת כִּבְמִזְמוּטֵי (דף ר"ל ע"ב) חָתָן וְכַלָּה. בְּגִין דְּלֵית יְחוּדָא וְקִשׁוּרָא וּמֶרְכָּבָה, לְשֵׁם יְהֹוָ"ה בַּאֲדֹנָ"י, אֶלָּא בְּצַדִּיק. דְּאִיהוּ קֶשֶׁת, דְּאִיהִי (ר"א דְּבֵיהּ) מֶרְכַּבְתָּא שְׁלֵימָתָא דִּלְעֵילָּא, יְאֲהַדּוֹנָה"י.

שְׁכִינְתָּא אִיהִי מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְאוֹקְמוּהָ, אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בִּשְׁנַיִם. בְּגִין דְּעַנְפִּין דְּאִילָנָא, אִינּוּן פְּרוּדוֹת מִלְּמַעְלָה בְּכַנְפֵי חַיָּון, יְהֹוָ"ה לִימִינָא, אֲדֹנָ"י לִשְׂמָאלָא. חָתָן לִימִינָא, כַּלָּה לִשְׂמָאלָא. כַּד אַתְיָין לָהּ לַחוּפָּה, בְּכַמָּה מִינֵי נְגוּנָא, צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְאַתְעָרָא לוֹן לְתַתָּא, בְּשִׁירוֹת וְתֻשְׁבְּחוֹת, בְּכָל מִינֵי

לשון הקודש

בַּיהֹוָ"ה, לִהְיוֹת רַחֲמִים מִכָּל צַד. וּמִשּׁוּם זֶה צִוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת: מִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ בְּכָל אֵיבָרִים פְּנִימִיִּים וְחִיצוֹנִיִּים – לֹא יִכָּנֵס בְּהֵיכָל זֶה. וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר הַפָּסוּק, (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ. (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ.

הַתְּקוּן הַשְּׁבִיעִי – (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם. אָמְרוּ חֲכָמִים, מִן וָאֵרֶא עַד כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת, הֵן הֵן מַעֲשֵׂה הַמֶּרְכָּבָה. וְאָמְרוּ חֲכָמִים, כְּשֶׁהָיָה רַבִּי עֲקִיבָא דּוֹרֵשׁ בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, יָרְדָה אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם וְסִבְּבָה הָאִילָנוֹת, וְהָיוּ מִתְקַבְּצִים מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת כִּבְשִׁמְחַת חָתָן וְכַלָּה, בִּגְלַל שֶׁאֵין יִחוּד וְקִשּׁוּר וּמֶרְכָּבָה לְשֵׁם יְהֹוָ"ה בַּאדֹנָ"י אֶלָּא עַל יְדֵי הַצַּדִּיק. שֶׁהוּא קֶשֶׁת, שֶׁהִיא (שבו) מֶרְכָּבָה שְׁלֵמָה שֶׁלְּמַעְלָה – יְאֲהַדּוֹנָה"י.

שְׁכִינָה הִיא מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וּבֵאֲרוּהוּ, אֵין דּוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית בִּשְׁנַיִם. מִשּׁוּם שֶׁעַנְפֵי הָאִילָן הֵם פְּרוּדִים מִלְּמַעְלָה בְּכַנְפֵי הַחַיּוֹת – יְהֹוָ"ה לְיָמִין, אֲדֹנָ"י לִשְׂמֹאל. חָתָן לְיָמִין, כַּלָּה לִשְׂמֹאל. כַּאֲשֶׁר מְבִיאִים אוֹתָהּ לַחֻפָּה, בְּכַמָּה מִינֵי נִגּוּנִים צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל

נְגוּנָא בְצִלּוֹתָא, הָא קָא אַתְיָין לַחוּפָּה.

וּצְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְמֵיהַב קִדּוּשִׁין לַכַּלָּה. מֵהָתָם, בְּקִשּׁוּרָא דִתְפִלָּה דְיָד, לְמֶהֱוֵי קְשִׁירָא לֵיהּ, וּלְעַטָּרָא לוֹן בִּתְפִילִין דְרֵישָׁא, דְאִיהוּ פְּאֵר, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל כד) פְּאֵרְךָ חֲבשׁ עָלֶיךָ. וּתְלַת כְּרִיכִין דִרְצוּעָה, לְקַבֵּל ג' קְדוּשׁוֹת, דְאִינּוּן קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, (רצועה) קְדָשָׁה לְךָ יִשַׁלֵּשׁוּ. וְצָרִיךְ לְבָרְכָא לוֹן בְּשֶׁבַע בִּרְכָאן, דְאִינּוּן שֶׁבַע בְּרָכוֹת דִקְרִיאַת שְׁמַע, בַּשַׁחַר שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ. וּבָעֶרֶב שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ.

וְכַלָּה בְּחוּפָּה, דְאִיהִי בְּדִיוּקְנָא דְכַנְפֵי מִצְוָה, בְּציצִיוֹת מְוֻזָּהֲבוֹת, וּתְכֵלֶת וְלָבָן, כְּסָא דִין וְכִסֵּא רַחֲמִים, כְּלִיל דָּא בְדָא. וְכַמָּה קְשָׁרִים וְחֻלְיָין, סַחֲרָנֵיהּ. בְּכַמָּה מַרְגְּלָאן וַאֲבָנִין יַקִּירִין, מַלְיָין סְגוּלוֹת, סַחֲרִין לְגַבֵּיהּ, כְּדִיוּקְנָא דְזָגִין וְרִמּוֹנִין, דִלְבוּשֵׁי מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא, דְאִינּוּן אַרְבָּעָה בִּגְדֵי לָבָן, וְאַרְבָּעָה בִּגְדֵי זָהָב, מִסִּטְרָא דִתְרֵין שְׁמָהָן, יְהוָ"ה אֲדנָ"י, כְּשְׁמוֹ כֵּן כִּסְאוֹ, כֵּן חוּפָּתוֹ, כֵּן לְבוּשׁוֹ. רָשִׁים שְׁמֵיהּ בִּכְלָא, כַּד בָּעֵי לְאַעֲלָא בְהֵיכָלֵיהּ, לְמֶהֱוֵי תַּמָּן חָתָן בְּכַלָּתֵיהּ, בְּח"י בִּרְכָאן דִצְלוֹתָא, דְאִיהִי (נ"א בְּהֵיכָלָא לְיִתַּחֲדָא תַּמָּן בִּצְלוֹתָא

לשון הקודש

לְעוֹרֵר אוֹתָם לְמַטָּה, בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, בְּכָל מִינֵי נְגוּן, בִּתְפִלָּה הִנֵּה הֵם בָּאִים לַחֻפָּה. **וּצְרִיכִים** יִשְׂרָאֵל לָתֵת קִדּוּשִׁין לַכַּלָּה מֵהָתָם בְּקִשְׁירַת תְּפִלָּה שֶׁל יָד, לִהְיוֹתָהּ קְשׁוּרָה לוֹ, וּלְעַטֵּר אוֹתָם בִּתְפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ, שֶׁהִיא פְּאֵר. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל כד) פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ. וְשָׁלֹשׁ כְּרִיכוֹת שֶׁל רְצוּעָה כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ קְדֻשּׁוֹת, שֶׁהֵן קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, (רצועה) קְדָשָׁה לְךָ יִשַׁלֵּשׁוּ. וְצָרִיךְ לְבָרֵךְ אוֹתָן בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת, שֶׁהֵן שֶׁבַע בְּרָכוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע – בַּשַּׁחַר שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבָעֶרֶב שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ.

וְכַלָּה בְּחֻפָּה, שֶׁהִיא בְּצוּרַת כַּנְפֵי מִצְוָה, בְּציצִיוֹת מְזֻהָבוֹת, וּתְכֵלֶת וְלָבָן, כִּסֵּא דִין וְכִסֵּא רַחֲמִים, כָּלוּל זֶה בָּזֶה. וְכַמָּה קְשָׁרִים וְחֻלְיוֹת סְבִיבָהּ, בְּכַמָּה מַרְגָּלִיּוֹת וַאֲבָנִים יְקָרוֹת מְלֵאוֹת סְגֻלּוֹת, סוֹבְבִים אֶצְלוֹ כִּדְמוּת פַּעֲמוֹנִים וְרִמּוֹנִים שֶׁל לְבוּשֵׁי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה בִּגְדֵי לָבָן וְאַרְבָּעָה בִּגְדֵי זָהָב, מִצַּד שֶׁל שְׁנֵי שֵׁמוֹת – יְהוָ"ה אֲדנָ"י. כְּשְׁמוֹ כֵּן כִּסְאוֹ, כֵּן חֻפָּתוֹ, כֵּן לְבוּשׁוֹ. רָשׁוּם שְׁמוֹ בַּכֹּל כַּאֲשֶׁר רוֹצֶה לַעֲלוֹת בַּהֵיכָל לִהְיוֹת שָׁם חָתָן בְּכַלָּתוֹ בְּח"י בִּרְכוֹת הַתְּפִלָּה, שֶׁהִיא

(בַּהֵיכָל לְהִתְיַחֵד שָׁם בִּתְפִלָּה בְּח"י בְּרָכוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק שֶׁהוּא)

בח"י ברכאן דצדיק דאיהו) **כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת.**

אֵין דּוֹרְשִׁין בַּמֶּרְכָּבָה בְּיָחִיד, בְּגִין דְּהַדּוֹרֵשׁ לְיָחִיד, עִמֵּיהּ הָא אִינּוּן שְׁנַיִם בַּדְּרָשָׁא. וְלָא צָרִיךְ תַּמָּן לְמִשְׁמַע קָלָא בְּצִלּוֹתֵיהּ. אֶלָּא (שמואל א א) רַק שְׂפָתֶיהָ נָעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ, וּבְהַאי רָזָא (במדבר ג) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת. וְהָכִי בַּאֲצִילוּת (ד"א בִּצְלוֹתָא) כָּל חַד מְצַלֵּי בַּחֲשַׁאי, דְּלָא אִשְׁתְּמַע צְלוֹתֵיהּ לְגַבֵּי חַבְרֵיהּ. בְּגוֹן מָאן דְּדָרִישׁ לְחַבְרֵיהּ, וְיַשְׁתִּיק דִּבּוּר לְגַבֵּיהּ, לָא צָרִיךְ לְמֶעְבַּד אֶלָּא דִּבּוּר בַּחֲשַׁאי, דְּלָא יִשְׁמַע חַבְרֵיהּ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, כָּל הַמַּשְׁמִיעַ קוֹלוֹ בִּתְפִלָּתוֹ, הֲרֵי זֶה מְקַטְנֵי אֲמָנָה.

וּבְגִין כָּךְ חִיּוּן אֵשָׁא לְעֵילָּא, מְמַלְּלָן בְּעַנְפִּין דְּאִילָנָא, דַּהֲווֹ מִתְקַבְּצִין תַּמָּן, בְּמִזְמוּטֵי חָתָן וְכַלָּה. בְּאָן אֲתָר. בְּקִרְיַאת שְׁמַע, דְּתַמָּן וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם. דְּאִינּוּן ס"ד לְד' גַּדְפִּין, ד' זְמִנִין ס"ד, סַלְקִין רנ"ו. וְהַאי אִיהוּ, (ירמיה לא) רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה. אִיתָּתַי. לְבָתַר דְּנָטִיל נוּקְמָא מִשַּׂנְאוֹי, וְיוֹקִיד טַעֲוָון דִּלְהוֹן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי יא) וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה. אִיהוּ הַנֵּר (ס"א מ' שְׁנִין) לְאַשְׁלְמָא ע"ב ע"ב, ע"ב. וְתַלְיָין ס"ד.

לשון הקודש

כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת.

אֵין דּוֹרְשִׁין בַּמֶּרְכָּבָה בְּיָחִיד, מִשּׁוּם שֶׁהַדּוֹרֵשׁ – יָחִיד עִמּוֹ, וַהֲרֵי הֵם שְׁנַיִם בַּדְּרָשָׁה. וְלֹא צָרִיךְ לְהַשְׁמִיעַ קוֹל בִּתְפִלָּתוֹ, אֶלָּא (שמואל–א א) רַק שְׂפָתֶיהָ נָעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ. וּבְסוֹד זֶה (במדבר ג) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת. וְכָךְ בַּאֲצִילוּת (בִּתְפִלָּה) כָּל אֶחָד מִתְפַּלֵּל בַּחֲשַׁאי, שֶׁלֹּא תִּשָּׁמַע תְּפִלָּתוֹ לְגַבֵּי חֲבֵרוֹ. כְּמוֹ מִי שֶׁדּוֹרֵשׁ לַחֲבֵרוֹ, וְיַשְׁתִּיק הַדִּבּוּר לַחֲבֵרוֹ, לֹא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת כָּךְ אֶלָּא לְדַבֵּר בַּחֲשַׁאי, שֶׁלֹּא יִשְׁמַע חֲבֵרוֹ. וּמִשּׁוּם זֶה פֵּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, כָּל הַמַּשְׁמִיעַ קוֹלוֹ בִּתְפִלָּתוֹ הֲרֵי זֶה מְקַטְנֵי אֲמָנָה.

וּמִשּׁוּם זֶה חַיּוֹת אֵשׁ לְמַעְלָה, מְדַבְּרוֹת בְּעַנְפֵי הָאִילָן, שֶׁהָיוּ מִתְקַבְּצוֹת שָׁם כְּמוֹ בְּשִׂמְחַת חָתָן וְכַלָּה. בְּאֵיזֶה מָקוֹם? בִּקְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁשָּׁם וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם, שֶׁהֵם ס"ד לְאַרְבַּע כְּנָפַיִם, אַרְבַּע פְּעָמִים ס"ד עוֹלִים רנ"ו. וְזֶהוּ (ירמיה לא) רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה. מָתַי? לְאַחַר שֶׁנּוֹטֵל נְקָמָה מִשּׂוֹנְאָיו וְיִשְׂרָף הָאֱלִילִים שֶׁלָּהֶם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי יא) וּבַאֲבֹד רְשָׁעִים רִנָּה. שֶׁהוּא הַנֵּר (מ' שָׁנִים) לְהַשְׁלִים ע"ב ע"ב ע"ב. וּתְלוּיִים ס"ד.

וְתַלְיִין ס"ד, מִן תְּמַנְיָא א"ז. וְהָכִי ס"ד מִתְּמַנְיָא א"ז לְד' סִטְרִין, רנ"ו. וְכַד מָטֵי לל"ב, דְּאִינּוּן א"ז א"ז א"ז, דְּאִינּוּן ח' ח' ח', אִתְחַבָּר י' לְכָל סִטְרָא, לְמֶהֱוֵי ח"י יְהוָ"ה, בְּח"י בִּרְכָאן דְּצִלּוֹתָא, דְּאִית בְּהוֹן ח"י זְמִנִין יְהוָ"ה, דְּסַלְקִין ע"ב. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְחַבְּרָא יְהוָ"ה בַּאֲדנָ"י בְּח"י עָלְמִין יְאַהדוֹנָהי, מִיָּד חֵיזוֹ דְּאֵשׁ חָשׁוֹת. מַה כְּתִיב בְּהוֹן. (יחזקאל א) בְּעָמְדָם תִּרְפֶּינָה כַנְפֵיהֶן, בְּעָמְדָם יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא (נ"א בְּצִלּוֹתָא), תִּרְפֶּינָה כַנְפֵיהֶן, דְּלָא יִשְׁתְּמוֹדְעוּן עַד הַהִיא שַׁעֲתָא.

וְהַאי אִיהוּ רַק שְׁפָתֶיהָ נָעוֹת. דְּאִינּוּן כַּנְפֵי הַחַיּוֹת, וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמַע. מַה דַּחֲזֵי חַשְׁמַל, חֵיזוֹ אֵשָׁא מְמַלְּלָן, אִינּוּן חָשׁוֹת. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ צְלוֹתָא בַּחֲשַׁאי, וְהָכִי מַעֲשֶׂה מֶרְכָּבָה בַּחֲשַׁאי, לְמַלְּלָא תַּמָּן בַּחֲשַׁאי, בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ. ג' צְלוֹתִין תַּקִּינוּ, וּבְכָלְהוּ ח"י יְהוָ"ה, דְּאִינּוּן ע"ב אַתְוָון, בְּכָל צְלוֹתָא, בְּתַמְנֵי סְרֵי בִּרְכָאן, דְּאִינּוּן רי"ו, וּכְלִילָן בְּחֶסֶד, בְּע"ב, עִם ל"ב נְתִיבוֹת, וְהַיְינוּ ר"ן חֲסִרִין ב'. דִּכְלִילָן בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

לשון הקודש

וּתְלוּיִים ס"ד מִשְׁמוֹנֶה א"ז. וְכָךְ ס"ד מִשְׁמוֹנֶה א"ז לְאַרְבָּעָה צְדָדִים – רנ"ו. וְכַאֲשֶׁר מַגִּיעַ לְל"ב, שֶׁהֵם א"ז א"ז א"ז, שֶׁהֵם ח' ח' ח', מִתְחַבֶּרֶת אוֹת י' לְכָל צַד, לִהְיוֹת ח"י יְהוָ"ה, בְּח"י בְּרָכוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן ח"י פְּעָמִים יְהוָ"ה, שֶׁעוֹלִים ע"ב. בַּזְּמַן הַהוּא שֶׁמִּתְחַבֵּר יְהוָ"ה בַּאדנָ"י עַל יְדֵי ח"י הָעוֹלָמִים יְאַהדוֹנָהי, מִיָּד חַיּוֹת שֶׁל אֵשׁ שׁוֹתְקוֹת. מַה כָּתוּב בָּהֶן? (יחזקאל א) בְּעָמְדָם תִּרְפֶּינָה כַנְפֵיהֶן. בַּעֲמִידָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת (בתפלה), תִּרְפֶּינָה כַנְפֵיהֶן, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִוָּדְעוּ עַד הַשָּׁעָה הַהִיא.

וְזֶה הוּא רַק שְׂפָתֶיהָ נָעוֹת. שֶׁהֵן כַּנְפֵי הַחַיּוֹת, וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמַע. וּמַה שֶּׁהָיָה חַשְׁמַל, חַיּוֹת אֵשׁ מְדַבְּרוֹת, הֵן עַתָּה שׁוֹתְקוֹת. וּמִשּׁוּם זֶה תִּקְנוּ תְּפִלָּה בְּלַחַשׁ, וְכֵן מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה בְּלַחַשׁ, לְדַבֵּר שָׁם בְּלַחַשׁ בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ. שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת תִּקְנוּ, וּבְכֻלָּן ח"י יְהוָ"ה, שֶׁהֵן ע"ב אוֹתִיּוֹת, בְּכָל תְּפִלָּה בִּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת, שֶׁהֵן רי"ו, וּכְלוּלוֹת בְּחֶסֶד, בְּע"ב, וְעִם ל"ב נְתִיבוֹת, וַהֲרֵי הֵן ר"נ חָסֵר שְׁתַּיִם שֶׁכְּלוּלוֹת בָּעַמּוּד הָאֶמְצָעִי.

דְּמִקָּרְבָנָא אִשְׁתְּמַע צְלוֹתָא, צְלוֹתָא מִקָּרְבָנָא. כְּגַוְונָא דְּאִתְּמַר בְּהוֹן, (יחזקאל א) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם. הָכִי בַּכְּרוּבִים, (במדבר ז) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מְדַבֵּר אֵלָיו. כְּגַוְונָא דְּכֻבְשׁ סַלְקִין וְנַחְתִּין בֵּיהּ קָרְבְּנִין וְעִלָּוִן. הָכִי בִּצְלוֹתָא, מַלְאָכִין סַלְקִין תְּרֵי וְנַחְתֵּי תְּרֵי. וּכְגַוְונָא דְּסִינַי, דְּבֵיהּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן סַלְקִין וְנַחְתִּין, סַלְקִין תְּרֵין וְנַחְתִּין ב'. וּבְפִקּוּדָא דָּא, אִתְרְמִיזוּ כָּל פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא.

וְהָכִי כַּד הָוָה פָּתַח רִבִּי עֲקִיבָא בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, פּוּמֵיהּ הָוָה סִינַי, וְקַלֵּיהּ הָוָה סָלָם, דְּבֵיהּ מַלְאָכִין סַלְקִין וְנַחְתִּין. בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר דִּילֵיהּ, הָוָה רָכִיב עָלֵיהּ מַלְאָךְ מְטַטְרוֹ"ן. אִיהוּ רֶכֶב לִשְׁכִינְתָּא, דִּכְלִילָא בֵּיהּ סְפִירָן עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א מִלְּגוֹ. דִּשְׁכִינְתָּא כְּלִילָא מִי' סְפִירָן, דִּלְבַר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, רֶכֶב וּמֶרְכָּבָה. (עלות העלות) עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, רֶכֶב לְעִלַּת הָעִלּוֹת. וּשְׁכִינְתֵּיהּ, רֶכֶב לְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְעִלַּת הָעִלּוֹת אִיהוּ דְּמֵיחַד לְכֹלָּא, וּמְסַדֵּר לְכֹלָּא, וְנָהִיר בְּכֹלָּא. נְהוֹרֵיהּ אַעְבַּר בִּנְשִׁמְתָא וְגוּפָא וּלְבוּשָׁא. וְלֵית בֵּיהּ

לשון הקודש

וּמֵהַקָּרְבָּנוֹת נִשְׁמָע עַל הַתְּפִלָּה, וּמֵהַתְּפִלָּה – לַקָּרְבָּן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם, (יחזקאל א) וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם. כָּךְ בַּכְּרוּבִים, (במדבר ז) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מְדַבֵּר אֵלָיו. כְּמוֹ הַכֶּבֶשׁ שֶׁעוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ קָרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת – כָּךְ בַּתְּפִלָּה, מַלְאָכִים עוֹלִים שְׁנַיִם וְיוֹרְדִים שְׁנַיִם. וּכְמוֹ סִינַי, שֶׁבּוֹ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עוֹלִים וְיוֹרְדִים, עוֹלִים שְׁנַיִם וְיוֹרְדִים שְׁנַיִם. וּבְמִצְוָה זוֹ נִרְמְזוּ כָּל מִצְווֹת הַתּוֹרָה.

וְכָךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה פּוֹתֵחַ רַבִּי עֲקִיבָא בְּמַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה, פִּיו הָיָה סִינַי, וְקוֹלוֹ הָיָה סֻלָּם, שֶׁבּוֹ מַלְאָכִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים. בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁלּוֹ הָיָה רוֹכֵב עָלָיו מַלְאָךְ מְטַטְרוֹ"ן. הוּא רֶכֶב לַשְּׁכִינָה שֶׁכְּלוּלָה בּוֹ סְפִירוֹת, עַמּוּד הָאֶמְצָעִי, שֶׁהוּא שֵׁם יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א מִבִּפְנִים. וְהַשְּׁכִינָה שֶׁכְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, מִבַּחוּץ. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ הֵם רֶכֶב וּמֶרְכָּבָה. (עלות העלות) הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי הוּא רֶכֶב לְעִלַּת הָעִלּוֹת. וְהַשְּׁכִינָה הִיא רֶכֶב לָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי. וְעִלַּת הָעִלּוֹת הוּא הַמְיֻחָד לַכֹּל, וּמְסַדֵּר לַכֹּל, וּמֵאִיר בַּכֹּל. אוֹרוֹ עוֹבֵר בַּנְּשָׁמָה וּבַגּוּף וּבַלְּבוּשׁ, וְאֵין בּוֹ שִׁנּוּי

שְׁנַוי וְשׁוּתָּפוּ וְחוּשְׁבָּן וּתְמוּנָה וְדִמְיוֹן מִכָּל מֶרְכַּבְתָּא, וּמַרְאֶה וְדִמְיוֹן דְּאִתְחַזְיָא בְּעֵין הַשֶּׂכֶל. הַרְגִּין עִלָּאִין וְתַתָּאִין, אִינּוּן רֶכֶב וּמֶרְכַּבְתָּא לְנַבֵּיהּ, וְעָלֵיהּ לֵית מָאן דְּרָכִיב.

קֶשֶׁת, סִימַן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וְאִינּוּן סִימַן מֶרְכָּבָה דַּאֲבָהָן.

תְּקִיעָה, דְּאַבְרָהָם. שְׁבָרִים, דְּיִצְחָק. תְּרוּעָה, דְּיַעֲקֹב. דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (במדבר כג) וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ. וְגֻ' גַּוְונִין אִתְחַזְיָין בֵּיהּ, חִוָּור סוּמָק וְיָרוֹק. וּמִסְטָרָא דִּגְבוּרָה, אִתְקְרֵי (דף רל"א ע"א) (שמואל א ב) קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים. וּמִסְטָרָא דִּימִינָא, (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם. כַּד אִתְחַזֵּי בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם, אַחְזֵי רַחֲמֵי. וְכַד אִתְחַזֵּי בְּלָא מִטְרָא, אַחְזֵי דִּינָא. מְעוֹרָב בֵּין מִטְרָא וְשִׁמְשָׁא, אַחְזֵי דִּינָא וְרַחֲמֵי כָּלִיל. וְהַאי אִיהוּ שׁ' מִן שַׁדַּי, תְּלַת עַנְפֵּי אֲבָהָן, דְּאִינּוּן יְהוָ"ה אֱלֹהֵי"נוּ יְהוָ"ה, תְּלַת שְׁמָהָן לָקֳבֵל תְּלַת עַנְפֵּי אֲבָהָן. וּבְהוֹן י"ד אַתְוָון, בְּחוּשְׁבַּן ד"י מִן שַׁדַּי. וּלְבוּשׁ דְּשַׁדַּי, מִטַּטְרוֹן, דְּהָכִי סָלִיק בְּחוּשְׁבַּן שַׁדַּי. (ע"כ רעיא מהימנא).

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לֵיכָּא לָן מֹר, (ס"א מֵאלֵּין) מְלִין מְעַלְיָתָא דְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה. פְּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן

לשון הקודש

וְשֻׁתָּפוּת וְחֶשְׁבּוֹן וּתְמוּנָה וְדִמְיוֹן מִכָּל הַמֶּרְכָּבוֹת וּמַרְאֶה וְדִמְיוֹן שֶׁנִּרְאֶה בְּעֵין הַשֵּׂכֶל. מַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת וְתַחְתּוֹנוֹת הֵן רֶכֶב וּמֶרְכָּבָה אֲצִילוּ, וְעָלָיו אֵין מִי שֶׁרוֹכֵב.

קֶשֶׁת – סִימַן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וְהֵם סִימַן הַמֶּרְכָּבָה שֶׁל הָאָבוֹת. תְּקִיעָה – שֶׁל אַבְרָהָם. שְׁבָרִים – שֶׁל יִצְחָק. תְּרוּעָה – שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (במדבר כג) וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ. וּשְׁלֹשָׁה צְבָעִים נִרְאִים בּוֹ, לָבָן אָדֹם וְיָרֹק. וּמִצַּד הַגְּבוּרָה נִקְרָא (שמואל-א ב) קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים. וּמִצַּד הַיָּמִין – (יחזקאל א) כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶּעָנָן בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם. כַּאֲשֶׁר נִרְאֶה בְּיוֹם הַגֶּשֶׁם – מַרְאֶה רַחֲמִים. וְכַאֲשֶׁר נִרְאֶה בְּלִי מָטָר – מַרְאֶה דִּין. וְכַאֲשֶׁר מְעֹרָב בֵּין גֶּשֶׁם וְשֶׁמֶשׁ – מַרְאֶה דִּין וְרַחֲמִים כְּלוּלִים. וְזוֹהִי אוֹת שׁ' מִשַּׁדַּי, שְׁלֹשָׁה עַנְפֵּי הָאָבוֹת, שֶׁהֵם יְהוָ"ה אֱלֹהֵינ"וּ יְהוָ"ה. שְׁלֹשָׁה שֵׁמוֹת כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה עַנְפֵּי הָאָבוֹת, וּבָהֶם י"ד אוֹתִיּוֹת, בְּחֶשְׁבּוֹן אוֹתִיּוֹת ד"י מִשַּׁדַּי. וּמַלְבּוּשׁ שֵׁם שַׁדַּי הוּא מִטַּטְרוֹן, שֶׁבָּךְ עוֹלֶה בְּחֶשְׁבּוֹן שַׁדַּי. (ע"כ רעיא מהימנא).

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יֹאמַר לָנוּ הָרַב, (מַאלוּ)

וְאָמַר (מלכים ב ד) **וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל אֲתָר דְּכְתִיב וַיְהִי, אִיהוּ צַעַר, וַיְהִי בִּימֵי צַעַר. וַדַּאי, וַיְהִי הַיּוֹם, יוֹמָא דְּאִית בֵּיהּ צַעַר, וְדָא הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹמָא דְּאִית בֵּיהּ דִּינָא קַשְׁיָא עַל עָלְמָא. וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוּנֶם, יוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָוָה. וּבְכָל אֲתָר וַיְהִי הַיּוֹם, דָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה.** (איוב א) **וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָוָה.**

בְּכָל זִמְנָא תְּרֵין יוֹמִין אִינּוּן, מַאי טַעֲמָא. בְּגִין, דִּלְחֵוְיוֵי יִצְחָק כָּלִיל דִּינָא וְרַחֲמֵי, תְּרֵין יוֹמִין וְלָא חַד. דְּאִלְמָלֵא יִשְׁתְּכַח יְחִידָאי, יַחֲרִיב עָלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב תְּרֵין זִמְנִין, וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, אִלֵּין בֵּית דִּין רַבְרְבָא. בְּנֵי הָאֱלֹהִים וַדַּאי, בְּנוֹי דְּמַלְכָּא קְרִיבִין לְגַבֵּיהּ. וְאִינּוּן שִׁבְעִין מְמָנָן, דְּסָחֲרִין תְּדִירָא לְמַלְכָּא. וְאִינּוּן

לשון הקודש

דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. פְּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (מלכים-ב ד) וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל מָקוֹם שֶׁכָּתוּב וַיְהִי – הוּא צַעַר. וַיְהִי בִּימֵי – צַעַר וַדַּאי. וַיְהִי הַיּוֹם – יוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צַעַר, וְזֶהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דִּין קָשֶׁה עַל הָעוֹלָם. וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוּנֶם – יוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָיָה. וּבְכָל מָקוֹם וַיְהִי הַיּוֹם – זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה. (איוב א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים – יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָיָה. **בְּכָל** פַּעַם שְׁנֵי יָמִים הֵם. מָה הַטַּעַם? כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה יִצְחָק כָּלוּל מִדִּין וְרַחֲמִים, שְׁנֵי יָמִים וְלֹא אֶחָד. שֶׁאִם יִמָּצֵא יְחִידִי, יַחֲרִיב הָעוֹלָם. וְעַל זֶה כָּתוּב שְׁתֵּי פְּעָמִים וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים – אֵלּוּ בֵּית דִּין הַגָּדוֹל. בְּנֵי הָאֱלֹהִים – וַדַּאי בָּנָיו שֶׁל הַמֶּלֶךְ קְרֵבִים

חַתְכִין דִּינָא עַל עָלְמָא. לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ, וְכִי עַל יְיָ קַיְימֵי. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִלֵּין קַיְימֵי עַל דִּינָא, דִּינָא קַדְמָאָה דְּכֹלָּא בֵּיהּ, מָאן הוּא. דְּלָא יוֹקִיר לִשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּדְלָא יוֹקִיר לְאוֹרַיְיתָא וּלְעַבְדוֹי. אוֹף הָכִי, מָאן הוּא דְּלָא חָיִישׁ עַל יְקָרָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא, דְּלָא יִתְחַלֵּל בְּאַרְעָא. מָאן הוּא דְּלָא חָיִישׁ לְיקָרֵיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן הוּא דְּלָא שַׁוֵּי יְקָר לִשְׁמָא דָּא. וַיָּבוֹא גַּם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם, גַּם, לְרַבּוֹת הַהִיא נוּקְבָא דִּילֵיהּ. אוֹף הָכִי לְהִתְיַצֵּב עַל יְיָ, דְּאִיהוּ חָיִישׁ נְמֵי לְיקָרָא דִּשְׁמָא דָּא.

הָכָא אַפְּלִיגוּ עַמּוּדִין קַדְמָאִין דְּעָלְמָא. חַד אָמַר, אִיּוֹב מֵחַסִידֵי אֻמּוֹת הָעוֹלָם הָוָה. וְחַד אָמַר, מֵחַסִידֵי יִשְׂרָאֵל הָוָה. וְאַלְקֵי, לְכַפְּרָא עַל עָלְמָא. דְּהָא יוֹמָא חַד אַשְׁכְּחֵיהּ רַב הַמְנוּנָא לְאֵלִיָּהוּ. אָמַר לֵיהּ,

לשון הקודש

אֵלָיו. וְהֵם שִׁבְעִים מְמֻנִּים שֶׁמּוֹבְבִים תָּמִיד אֶת הַמֶּלֶךְ, וְהֵם חוֹתְכִים דִּין עַל הָעוֹלָם. לְהִתְיַצֵּב עַל ה', וְכִי מֵעַל ה' עוֹמְדִים? אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁאֵלּוּ עוֹמְדִים בְּדִין, דִּין הָרִאשׁוֹן שֶׁהַכֹּל בּוֹ מַהוּ? מִי שֶׁלֹּא מְכַבֵּד לְשֵׁם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשֶׁלֹּא מְכַבֵּד לַתּוֹרָה וְלַעֲבָדָיו. אַף כָּךְ – מִי הוּא שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ עַל כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל בָּאָרֶץ. מִי הוּא שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ לְכְבוֹדוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִי הוּא שֶׁלֹּא נוֹתֵן כָּבוֹד לְשֵׁם זֶה. וַיָּבוֹא גַּם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם, גַּם – לְרַבּוֹת אוֹתָהּ הַנְּקֵבָה שֶׁלּוֹ. אַף כָּךְ לְהִתְיַצֵּב עַל ה', שֶׁהוּא חוֹשֵׁשׁ גַּם לְכְבוֹדוֹ שֶׁל שֵׁם זֶה.

בָּאן נֶחְלְקוּ עַמּוּדֵי עוֹלָם הָרִאשׁוֹנִים. אֶחָד אָמַר, אִיּוֹב מֵחַסִידֵי אֻמּוֹת הָעוֹלָם הָיָה. וְאֶחָד אָמַר, מֵחַסִידֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה. וְלָקָה לְכַפֵּר עַל הָעוֹלָם. שֶׁהֲרֵי יוֹם אֶחָד מְצָאוֹ רַב הַמְנוּנָא לְאֵלִיָּהוּ. אָמַר לוֹ, וַהֲאִי לָמַדְנוּ שֶׁיֵּשׁ צַדִּיק וְרַע

וַדַּאי תָּנֵינָן דְּאִית צַדִּיק וְרַע לוֹ, רָשָׁע וְטוֹב לוֹ. אָמַר, צַדִּיק, כָּל שֶׁמִּמָּעָטִין לוֹ חוֹבוֹתָיו נוֹתְנִין לוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה חוֹבוֹ, וְעַל כֵּן צַדִּיק וְרַע לוֹ. וְכָל שֶׁמְּרֻבִּין עֲוֹונוֹתָיו, וּמְמָעֲטִין זְכִיוֹתָיו, נוֹתְנִין לוֹ שְׂכָרוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה, רָשָׁע וְטוֹב לוֹ. אָמַר לֵיהּ, דִּינוֹי דְּמָארֵי עָלְמָא עֲתִיקִין (ס"א עֲמִיקִין) אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְּבָעֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכַפָּרָא חוֹבִין דְּעָלְמָא, אַלְקֵי בִּדְרוֹעָא דִּלְהוֹן, וְאָמֵי לְכוּלְהוּ. מִתָּל לְאַסְיָא, דְּאַלְקֵי לִדְרוֹעָא, לְשֵׁיזָבָא לְכָל שַׁיְיפִין. כְּמָה דִּכְתִיב, (ישעיה נג) וְהוּא מְחֹלָל מִפְּשָׁעֵנוּ וְגוֹ'.

כְּמָה דְּאִתְּמַר, בְּהַהוּא יוֹמָא שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּקַיְימִין שִׁבְעִין קַתֶּדְרָאִין לְמֵידָן דִּינָא לְעָלְמָא, כַּמָּה אִינּוּן מָארֵי תְּרִיסִין, קַטִּיגּוֹרִין, דְּקַיְימֵי לְעֵילָּא. אִלֵּין מַיְימִינִין לִזְכוּ וְאִלֵּין מַשְׂמְאִלִין לְחוֹבָא, לְאַדְבְּרָא חוֹבִין דְּעָלְמָא, חוֹבִין דְּכָל חַד וְחַד. וְעַל דָּא

לשון הקודש

לוֹ, רָשָׁע וְטוֹב לוֹ. אָמַר, צַדִּיק – כָּל שֶׁמְּמָעֲטִין לוֹ חוֹבוֹתָיו, נוֹתְנִים לוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה חוֹבוֹ, וְעַל כֵּן צַדִּיק וְרַע לוֹ. וְכָל שֶׁמְּרֻבִּים עֲוֹונוֹתָיו וּמְמָעֲטִים זְכִיוֹתָיו, נוֹתְנִים לוֹ שְׂכָרוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה – רָשָׁע וְטוֹב לוֹ. אָמַר לוֹ, דִּינָיו שֶׁל רִבּוֹן הָעוֹלָם עֲתִיקִים (עַמֻּקִּים), אֲבָל בְּשָׁעָה שֶׁרוֹצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְכַפֵּר חוֹבוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, מַלְקֶה בַּזְּרוֹעַ שֶׁלָּהֶם וּמְרַפֵּא לְכֻלָּם. מָשָׁל לִרְופֵא שֶׁהִלְקָה לַזְּרוֹעַ לְהַצִּיל כָּל הָאֵיבָרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נג) וְהוּא מְחֹלָל מִפְּשָׁעֵנוּ וְגוֹ'.

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁעוֹמְדִים שִׁבְעִים כִּסְאוֹת לָדוּן דִּין הָעוֹלָם, כַּמָּה הֵם בַּעֲלֵי מָגנִים, קַטֵּגוֹרִים, שֶׁעוֹמְדִים לְמַעְלָה. אֵלּוּ מַיְמִינִים לִזְכוּת, וְאֵלּוּ מַשְׂמְאִלִים לְחוֹבָה לְהַזְכִּיר חוֹבוֹת הָעוֹלָם, חוֹבוֹת שֶׁל כָּל

אִצְטְרִיךְ לְבַר נָשׁ, לְפָרְשָׁא חוֹבוֹי, כָּל חַד וְחַד כְּמָה דְּאִיהוּ, בְּגִין דְּמַאן דְּמְפָרֵשׁ חֶטְאוֹי, לָא אִתְמְסַר דִּינֵיהּ, אֶלָּא בִּידָא דְּמַלְכָּא, קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי. וּמַאן דְּדָאִין לֵיהּ קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ לְטָב. וְעַל דָּא בָּעָא דָּוִד מַלְכָּא, (וְאָמַר) (תהלים מג) שָׁפְטֵנִי אֱלֹקִים, אַנְתְּ, וְלָא אַחֲרָא. וְכֵן שְׁלֹמֹה אָמַר, (מלכים א ח) לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ, הוּא, וְלָא אַחֲרָא, וְכָל בֵּית דִּין בְּדִילִין מִמֶּנּוּ.

וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לוֹן לְפָרְשָׁא חוֹבִין דְּכָל שַׁיְיפָא וְשַׁיְיפָא, וְכָל מַה דְּעָבִיד בִּפְרָט. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים לב) חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וְגוֹ'. לְבָתַר וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה. מְנָלָן. מִמֹּשֶׁה, דִּכְתִיב (שמות לב) אָנָּא חָטָא הָעָם הַזֶּה וְגוֹ'. בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב, (שמואל א יב) חָטָאנוּ כִּי עָזַבְנוּ אֶת יְיָ, דְּאִי תֵּימָא הַאי בְּיָחִיד, אֲבָל בְּצִבּוּר לָא. הָא כְתִיב קְרָא דָּא. וְאִי תֵּימָא הָא

לשון הקודש

אֶחָד וְאֶחָד. וְעַל זֶה צָרִיךְ הָאָדָם לְפָרֵשׁ חוֹבוֹתָיו, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שֶׁהוּא. מִשּׁוּם שֶׁמִּי שֶׁמְּפָרֵשׁ חֶטְאוֹ, לֹא נִמְסָר דִּינוֹ אֶלָּא בְּיִדֵי הַמֶּלֶךְ, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּלְבַדּוֹ. וּמִי שֶׁדָּן אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – הוּא לְטוֹב. וְעַל זֶה בִּקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ (וְאָמַר), (תהלים מג) שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים. אַתָּה, וְלֹא אַחֵר. וְכֵן שְׁלֹמֹה אָמַר, (מלכים–א ח) לַעֲשׂוֹת מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ. הוּא, וְלֹא אַחֵר, וְכָל בֵּית דִּין מִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ.

וְעַל זֶה צָרִיךְ לָנוּ לְפָרֵט הָעֲבֵרוֹת שֶׁל כָּל אֵיבָר וְאֵיבָר, וְכָל מַה שֶּׁעוֹשֶׂה בִּפְרָט. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים לב) חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וְגוֹ'. וּלְבַסּוֹף – וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה. מִנַּיִן לָנוּ? מִמֹּשֶׁה, שֶׁכָּתוּב (שמות לב) אָנָּא חָטָא הָעָם הַזֶּה וְגוֹ'. בְּיִשְׂרָאֵל כָּתוּב, (שמואל–א יב) חָטָאנוּ כִּי עָזַבְנוּ אֶת ה'. שֶׁאִם תֹּאמַר זֶה בְּיָחִיד, אֲבָל

בְּצִבּוּר, אֲבָל שְׁלִיחָא דִּלְהוֹן לָא, הָא כְּתִיב (שמות לב) **וַיָּשָׂב מֹשֶׁה אֶל יְיָ וְגוֹ'. וּכְתִיב** (שמות לב) **וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם וְגוֹ'. מָאי טַעְמָא. מָאן דְּמְפָרֵשׁ חוֹבֵיהּ, בֵּי דִּינָא בְּדִילִין מִינֵּיהּ, בְּגִין דְּבַר נָשׁ קָרִיב לְגַרְמֵיהּ, וְלָא אִתְדָּן עַל פּוּמֵיהּ.**

וְתוּ, לָא שָׁבִיק לְמִקַּטְרְגָא לְאוֹלָפָא עָלֵיהּ חוֹבָא מוּמָא. דְּבַר נָשׁ יַקִּדִים (דף רל"א ע"ב) **וְיֵימָא, וְלָא יָהִיב דּוּכְתָּא לְאַחֲרָא לְמֵימַר. כְּדֵין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָחִיל לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב,** (משלי כח) **וּמוֹדֶה וְעוֹזֵב יְרוּחָם.**

בְּיוֹמֵי דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, מִתַּקְּנִין בֵּי דִּינָא כּוּרְסְיָיא לְמַלְכָּא, לְמֵידָן כָּל עָלְמָא. וְיִשְׂרָאֵל עָאלִין בְּקַדְמִיתָא בְּדִינָא קַמֵּיהּ, דְּלִיפּוּשׁ רַחֲמֵי. (ס"א קַמֵּיהּ דְּלִיפּוּשׁ רוּגְזָא) **תְּנַן וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, יוֹם בְּיוֹמוֹ מַאי הוּא. אֶלָּא הֲנֵי תְּרֵי יוֹמִין דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.**

לשון הקודש

בְּצִבּוּר לֹא – הֲרֵי כָּתוּב פָּסוּק זֶה. וְאִם תֹּאמַר זֶה בְּצִבּוּר, אֲבָל שְׁלִיחַ שֶׁלָּהֶם לֹא – הֲרֵי כָּתוּב (שמות לב) וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל ה' וְגוֹ'. וְכָתוּב (שם) וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם וְגוֹ'. מָה הַטַּעַם? מִי שֶׁמְּפָרֵשׁ חוֹבוֹתָיו, בֵּית דִּין מִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שֶׁבֶּן אָדָם קָרוֹב לְעַצְמוֹ וְלֹא נִדּוֹן עַל פִּיו.

וְעוֹד, לֹא עוֹזֵב לַמְקַטְרֵג לְלַמֵּד עָלָיו חוֹב וּמוּם. שֶׁבֶּן אָדָם יַקְדִּים וְיֹאמַר, וְלֹא יִתֵּן מָקוֹם לְאַחֵר לוֹמַר, וְאָז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹחֵל לוֹ.

זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי כח) וּמוֹדֶה וְעוֹזֵב יְרוּחָם.

בִּימֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה מִתַּקְּנִים בֵּית דִּין כִּסֵּא לַמֶּלֶךְ לָדוּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְיִשְׂרָאֵל נִכְנָסִים בָּרִאשׁוֹנָה בַּדִּין לְפָנָיו, שֶׁיִּרְבּוּ הָרַחֲמִים. (לִפְנֵי שֶׁיִּרְבֶּה הָרֹגֶז). לָמָּדְנוּ, וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. יוֹם בְּיוֹמוֹ מַה הוּא? אֶלָּא אֵלּוּ שְׁנֵי יָמִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. מַדּוּעַ שְׁנֵי יָמִים? מִשּׁוּם

אֲמַאי תְּרֵי יוֹמִין. בְּגִין דְּאִינּוּן תְּרֵי בֵּי דִינָא, דְּמִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא. דִּינָא עִלָּאָה, דְּאִיהוּ קַשְׁיָא, בְּדִינָא תַּתָּאָה, דְּאִיהוּ רַפְיָא, וְתַרְוַוּיְהוּ מִשְׁתַּכְחֵי.

וְעַל דָּא לָא יַדְעֵי חֲנֵי בַּבְלָאֵי, רָזָא דִּיבָּבָא וְיִלָּלוּתָא, וְלָא יַדְעֵי דְּתַרְוַוּיְהוּ אִצְטְרִיכוּ, יְלָלוּתָא דְּאִיהוּ דִּינָא תַּקִּיפָא. תְּלַת תְּבִירִין דְּאִיהוּ דִּינָא רַפְיָא, גְּנוּחֵי גָּנַח רַפְיָא. אִינּוּן לָא יַדְעֵי, וְעַבְדִין תַּרְוַוּיְהוּ. וַאֲנָן יַדְעִינָן, וְעַבְדִינָן תַּרְוַוּיְהוּ. (ס"א וְעַל דָּא רָזָא דִּיבָּבָא וִילָלָה וְתַרְוַוּיְהוּ אִצְטְרִיכוּ, חֲנֵי בַּבְלָאֵי, אִינּוּן לָא יַדְעֵי, וְעַבְדִין תַּרְוַוּיְהוּ.)

וְכֹלָּא נָפְקִין לְאַרַח קְשׁוֹט.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר, מָאי בַחֹדֶשׁ. דָּא בֵּי דִינָא רַפְיָא, דְּאִקְרֵי חֹדֶשׁ. בַּכֶּסֶה: (כֶּס דְּעַלְמָא עִלָּאָה, כ"ס ה' דָּא פַּחַד יִצְחָק דְּאִיהוּ כֶּס לְמַלְכָּא עִלָּאָה, תּוּ בַּכֶּסֶה) דָּא דִינָא קַשְׁיָא, פַּחַד

לשון הקודש

שֶׁהֵם שְׁנֵי בָּתֵּי דִין שֶׁמִּתְחַבְּרִים בְּאֶחָד. דִּין עֶלְיוֹן, שֶׁהוּא קָשֶׁה, בְּדִין תַּחְתּוֹן, שֶׁהוּא רָפֶה, וּשְׁנֵיהֶם נִמְצָאִים.

וְעַל זֶה לֹא יוֹדְעִים אֵלּוּ הַבַּבְלִים סוֹד שֶׁל הַיְבָבָה וְהַיְלָלָה, וְלֹא יוֹדְעִים שֶׁשְּׁנֵיהֶם צְרִיכִים, יְלָלָה שֶׁהוּא דִּין תַּקִּיף. שְׁלֹשָׁה שְׁבָרִים שֶׁהוּא דִּין רָפֶה, גְּנִיחוֹת שֶׁגּוֹנֵחַ בְּרִפְיוֹן. הֵם לֹא יוֹדְעִים, וְעוֹשִׂים שְׁנֵיהֶם. וְאָנוּ יוֹדְעִים וְעוֹשִׂים שְׁנֵיהֶם. (וְעַל זֶה סוֹד הַיְבָבָה וְהַיְלָלָה, וּשְׁנֵיהֶם צְרִיכִים. אֵלּוּ הַבַּבְלִים אֵינָם יוֹדְעִים, וְעוֹשִׂים שְׁנֵיהֶם.) וְהַכֹּל יוֹצֵא לְדֶרֶךְ אֱמֶת.

פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פא) תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר, מַהוּ בַחֹדֶשׁ? זֶה בֵּית דִּין רָפֶה, שֶׁנִּקְרָא חֹדֶשׁ. בַּכֶּסֶה – (כִּסֵּא שֶׁל הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן, כִּסֵּא שֶׁל אוֹת ה', זֶה פַּחַד יִצְחָק שֶׁהוּא כִּסֵּא לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן. עוֹד בַּכֶּסֶה) זֶה דִּין קָשֶׁה, פַּחַד

יִצְחָק. דִּינָא דְאִתְכַּסְיָא תָּדִיר, דְּלָאו אִיהוּ דִּינָא בְּאִתְגַּלְיָיא. כִּי חֹק, דָּא דִּינָא רַפְיָא. וּמִשְׁפָּט, דָּא דִּינָא (קשָׁיָא). וְתַרְוַוייהוּ אִינּוּן כַּחֲדָא. בְּגִין כָּךְ תֵּרִין יוֹמִין, וְתַרְוַוייהוּ בְּרָזָא חֲדָא.

אַשְׁרֵי הָעָם יֹדְעֵי תְרוּעָה וְגוֹ' (תהלים פט) **לָא כְתִיב שׁמְעֵי, אוֹ תוֹקְעֵי תְרוּעָה, אֶלָּא יֹדְעֵי תְרוּעָה. בְּגִין** (ס"א בְּגוֹן) **חַבִּימִין דְּדַיְירִין בַּאֲוִירָא דְאַרְעָא קַדִּישָׁא, אִינּוּן יֹדְעֵי תְרוּעָה. רָזָא דְתְרוּעָה, כְּמָה דְכְתִיב,** (תהלים ב) **תְּרוֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל. מָאן עַמָּא כְּיִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין רָזִין עִלָּאִין דְּמָארֵיהוֹן, לְמִיעַל קַמֵּיהּ, וּלְאִתְקַשָּׁרָא בֵּיהּ. וְכָל אִינּוּן דְּיַדְעֵי רָזָא דְתְרוּעָה, יִתְקָרְבוּן לְמִיהַךְ בְּאוֹר פָּנָיו דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְדָא אוֹר קַדְמָאָה דְּנָגִיז קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקַיָּא. וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְמִנְדַּע לָהּ.**

לשון הקודש

יִצְחָק. דִּין שֶׁמִּתְכַּסֶּה תָּמִיד, שֶׁאֵין הוּא דִּין בְּגָלוּי. כִּי חֹק – זֶה דִּין רָפֶה. וּמִשְׁפָּט – זֶה דִּין (קָשֶׁה). וּשְׁנֵיהֶם הֵם כְּאֶחָד. בִּגְלַל זֶה שְׁנֵי יָמִים, וּשְׁנֵיהֶם בְּסוֹד אֶחָד.

אַשְׁרֵי הָעָם יֹדְעֵי תְרוּעָה וְגוֹ' (תהלים פט). לֹא כָּתוּב שׁוֹמְעֵי, אוֹ תוֹקְעֵי תְרוּעָה, אֶלָּא יֹדְעֵי תְרוּעָה. בִּגְלַל (בְּגוֹן) הַחֲכָמִים שֶׁדָּרִים בָּאֲוִיר שֶׁל הָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, אֵלּוּ יֹדְעֵי תְרוּעָה. סוֹד שֶׁל הַתְּרוּעָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים ב) תְּרֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל. מִי עַם כְּיִשְׂרָאֵל שֶׁיּוֹדְעִים סוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים שֶׁל רִבּוֹנָם, לַעֲלוֹת לְפָנָיו וּלְהִתְקַשֵּׁר בּוֹ. וְכָל אֵלּוּ שֶׁיּוֹדְעִים סוֹד הַתְּרוּעָה, יִתְקָרְבוּ לָלֶכֶת בְּאוֹר פָּנָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְזֶה הָאוֹר הָרִאשׁוֹן שֶׁגָּנַז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַצַּדִּיקִים. וְעַל זֶה צָרִיךְ לָדַעַת אוֹתָהּ.

כְּתִיב (ויקרא ט) הַיּוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד. וּכְתִיב (ויקרא ג) וְאֶת הַיֹּותֶרֶת עַל הַכָּבֵד. (בְּתַר דְּעַבְדַת נִיאוּפָא, אִסְתְּלִיק עֲלֵיהּ.)

יוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד, דָּא אֵשֶׁת זְנוּנִים, דְּאַזְלָא וְנָפְקָא מִן הַכָּבֵד, לְאַסְטָאָה בְּנֵי עָלְמָא, וּלְאַסְטָנָא עָלַיְיהוּ. וְשַׁבְקַת לְדִכּוּרָא, לְמֶעְבַּד זְנוּנִים. וּבְגִין דָּא הַיּוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד: יֹתֶרֶת עַל הַכָּבֵד. בָּתַר דְּעַבְדַת נִיאוּפָא, אִסְתָּלָקַת עָלֵיהּ. מֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה. אִתְגַּבְּרַת עַל בַּעְלָהּ דְּאִיהוּ כָּבֵד, בְּכַעַס דְּמָרָה, אֵשֶׁת מְדָנִים, וָכַעַס, דְּשַׁלְטָא אִיהִי עַל דְּכוּרָא דִּילָהּ. מֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה שַׁלְטָא עַל הַכָּבֵד, אֵשֶׁת מְדָנִים וָכַעַס.

יוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד, מִן הַכָּבֵד נָפְקָא לְאַבְאָשָׁא לְכָל עָלְמָא, וּלְמֶעְבַּד נִיאוּפִין עִם כֹּלָּא. לְבָתָר אִיהִי סַלְקָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, מֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה, בְּעַוּוּתָא דְאַנְפִּין, וּכְדֵין אִיהִי עַל הַכָּבֵד. וְעוֹד, יוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד אִתְקְרִיאַת מִסְטְרָא אַחֲרָא, בָּתַר דְּנָפְקַת

לשון הקודש

כְּתוּב (ויקרא ט) הַיּוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד. וְכָתוּב (שם ג) וְאֶת הַיֹּותֶרֶת עַל הַכָּבֵד. (אַחַר שֶׁעָשְׂתָה נאוף, עולָה עָלָיו.)

יֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד – זוֹ אֵשֶׁת זְנוּנִים שֶׁהוֹלֶכֶת וְיוֹצֵאת מִן הַכָּבֵד לְהַחֲטִיא בְּנֵי הָעוֹלָם וּלְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם, וְעוֹזֶבֶת אֶת הַזָּכָר לַעֲשׂוֹת זְנוּנִים, וּמְשׁוּם זֶה הַיֹּתֶרֶת, שֶׁנִּפְרֶדֶת מִן הַכָּבֵד. יֹתֶרֶת עַל הַכָּבֵד – אַחַר שֶׁעָשְׂתָה נאוף, עולָה עָלָיו. מֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה. מִתְגַּבֶּרֶת עַל בַּעְלָהּ, שֶׁהוּא כָּבֵד, בְּכַעַס שֶׁל הַמָּרָה. אֵשֶׁת מְדָנִים וָכַעַס, שֶׁשּׁוֹלֶטֶת עַל הַזָּכָר שֶׁלָּהּ. מֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה שׁוֹלֶטֶת עַל הַכָּבֵד, אֵשֶׁת מְדָנִים וָכַעַס.

יֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד – מִן הַכָּבֵד יוֹצֵאת לְהַבְאִישׁ לְכָל הָעוֹלָם וְלַעֲשׂוֹת נְאוּפִים עִם הַכֹּל. לְבַסּוֹף הִיא עוֹלָה לְגַבֵּי הַזָּכָר, מֵצַח אִשָּׁה זוֹנָה, בְּעַוּוּת שֶׁל פָּנִים, וְאָז הִיא עַל

לְנַאֲפָא עִם כֹּלָּא, יְהִיבַת שִׁיּוּרִין לְבַעְלָהּ, וְהַאי אִיהִי יוֹתֶרֶת מִן הַכָּבֵד.

מִגּוֹ כָּבֵד, וְיוֹתֶרֶת דִּילָהּ, נַפְקַת מָרָה, וְאִיהִי חַרְבָּא דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּנַפְקוּ מִנָּהּ טִפִּין מְרִירָן לְקַטְלָא בְּנֵי נָשָׁא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה. וְאִיהִי תַּלְיָא בַּכָּבֵד, כָּל מַרְעִין וּמוֹתָא בֵּיהּ תַּלְיָין. וְהַהוּא יוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (מַשְׁמָנָא) מְשַׁמְּטָא בְּעָלְמָא, לְמִכְנַשׁ כָּל חוֹבֵי עָלְמָא וּכְדֵין כָּל אֲבָרִין דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, אִינּוּן בְּעָאקוּ, דְּאִינּוּן אֲבָרֵי דְּמַטְרוֹנִיתָא, (משלי כ) נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם, שְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא. וּכְדֵין כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעָאקוּ, וְנַטְלֵי שׁוֹפָר לְאַתְעָרָא בֵּיהּ הַהוּא תְּקִיעָה וּשְׁבָרִים וּתְרוּעָה.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, וַדַּאי בָּתַר דְּאֲבָרִים וְעַרְקִין דִּלְבָּא, דְּדַמְיָין

לשון הקודש

הַכָּבֵד. וְעוֹד, יִתֶּרֶת מִן הַכָּבֵד נִקְרֵאת מֵהַצַּד הָאַחֵר. אַחַר שֶׁיּוֹצֵאת לְנָאֵף עִם כֻּלָּם, נוֹתֶנֶת שִׁיּוּרִים לְבַעְלָהּ, וְזוֹהִי יִתֶּרֶת מִן הַכָּבֵד.

מִתּוֹךְ הַכָּבֵד וְהַיּוֹתֶרֶת שֶׁלָּהּ יוֹצֵאת מָרָה, וְהִיא חֶרֶב שֶׁל מַלְאַךְ הַמָּוֶת, שֶׁיּוֹצְאוֹת מִמֶּנָּה טִפּוֹת מָרוֹת לַהֲרֹג לִבְנֵי אָדָם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַּלַּעֲנָה. וְהִיא תְּלוּיָה בַּכָּבֵד, וְכָל הַחֳלָאִים וְהַמִּיתוֹת תְּלוּיוֹת בּוֹ. וְאוֹתוֹ יוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה (הַמַּשְׁטִין) מְשׁוֹטֵט בָּעוֹלָם לֶאֱסֹף אֶת כָּל חוֹבוֹת הָעוֹלָם, וְאָז כָּל הָאֵיבָרִים, שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל, הֵם בְּצָרָה, שֶׁהֵם אֵיבָרִים שֶׁל הַמַּלְכָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כ) נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם. הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה. וְאָז כָּל יִשְׂרָאֵל בְּצָרָה, וְלוֹקְחִים שׁוֹפָר לְעוֹרֵר בּוֹ אוֹתָהּ תְּקִיעָה וּשְׁבָרִים וּתְרוּעָה.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, וַדַּאי אַחַר שֶׁהָאֵיבָרִים וְהָעוֹרְקִים שֶׁל הַלֵּב, שֶׁדּוֹמִים לְיִשְׂרָאֵל, הֵם

לְיִשְׂרָאֵל, אִינּוּן בְּעָאקוּ. צְרִיכִין לְאַתְעָרָא בְּקָנָּה, דְּאִיהוּ שׁוֹפָר. וְדָא קָנָּה דְּרֵיאָה. בָּתַר דְּכַנְפֵי רֵיאָה לָא יַכְלִין לְשַׁכְּבָא (דף רל"ב ע"א) רוּגְזָא דְמָרָה דְּאִתְגַּבְּרַת עַל עַרְקִין דִּלְבָּא, וְעַל כָּל עַרְקִין דְּאֵבָרִים דְּגוּפָא. הַהוּא רוּחָא דְּנָשִׁיב בְּהוֹן, סָלִיק בְּקָנָּה, דְּאִיהוּ שׁוֹפָר, עָלְמָא דְּאָתֵי. דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ, וְשֵׁט, דּוּמָּה לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דִּלֵּית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה. קָנָּה, דּוּמָּה לְעָלְמָא דְּאָתֵי, דִּלֵּית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה.

וּלְבָתַר דְּשֵׁט ו' מִן וְשֵׁט, בְּרִבּוּי אֲכִילָה דְּגֵוֶל אִתְאֲרָךְ וְאִתְעֲבִיד שָׁטָן. וּמַאן גָּרִים דָּא. (במדבר יא) שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ, שָׁטוּתָא דִּלְהוֹן דְּאִתְעָרְבוּ בְּעֵרֶב רַב שַׁטְיָין, דְּתַאֲוָה דִּלְהוֹן אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה דְּגֵוֶל וְחָמָס, (תהלים יב) דְּשׁוֹד עֲנִיִּים וְאֶנְקַת אֶבְיוֹנִים. בְּנוֹן כְּפוּפָה שַׁטְיָין, דְּאַכְלִין בְּלָא טְחִינָה. מַה כְּתִיב בְּהוּ, (במדבר יא) הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם טֶרֶם יִכָּרֵת וְאַף יְיָ חָרָה בָּעָם. אִתְפְּשַׁט ו' דְּשָׁטוּ, אִיהוּ דְּרוּחֵיהּ כְּפוּף, וְאִיהוּ נ'. וְדָא גָּרַם דְּאִתְפְּשַׁט שָׁטָן בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וְאִתְגְּבָּר עַל כָּל אֵבָרִין וְעַרְקִין בְּשׁסַ"ה לֹא תַעֲשֶׂה. כְּחוּשְׁבָּן הַשָּׂטָ"ן חָסֵר חַד, דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּלֵית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה.

לשון הקודש

בְּצָרָה. צְרִיכִים לְעוֹרְרָם בְּקָנֶה, שֶׁהוּא שׁוֹפָר. וְזֶה קָנֶה שֶׁל רֵאָה. אַחַר שֶׁכַּנְפֵי רֵאָה לֹא יְכוֹלוֹת לְהַשְׁקִיט רֹגֶז הַמָּרָה שֶׁמִּתְגַּבֶּרֶת עַל עוֹרְקֵי הַלֵּב, וְעַל כָּל הָעוֹרְקִים שֶׁל הָאֵיבָרִים שֶׁל הַגּוּף. אוֹתָהּ הָרוּחַ שֶׁנּוֹשֶׁבֶת בָּהֶם עוֹלָה בְּקָנֶה, שֶׁהוּא שׁוֹפָר, עוֹלָם הַבָּא. שֶׁכָּךְ פֵּרְשׁוּהוּ, וְשֵׁט דּוּמָּה לָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁבּוֹ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה. קָנֶה דּוּמָּה לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁאֵין בּוֹ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה.

וְאַחַר שֶׁשֵּׁט אוֹת ו' מִן וְשֵׁט, בְּרִבּוּי אֲכִילָה שֶׁל גֵּוֶל, נִתְאָרֵךְ וְנַעֲשָׂה שָׂטָן. וּמִי גָּרַם אֶת זֶה? שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יא) שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ. הַשְּׁטוּת שֶׁלָּהֶם שֶׁנִּתְעָרְבוּ בְּעֵרֶב רַב הַשּׁוֹטִים, שֶׁהַתַּאֲוָה שֶׁלָּהֶם הִיא אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה שֶׁל גֵּוֶל וְחָמָס שֶׁל (תהלים יב) שֹׁד עֲנִיִּים וְאֶנְקַת אֶבְיוֹנִים. בְּאוֹת נו"ן כְּפוּפָה, הַשּׁוֹטִים, שֶׁאוֹכְלִים וּבְלִי לִטְחֹן. מַה כְּתוּב בָּהֶם? (במדבר יא) הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם טֶרֶם יִכָּרֵת וְאַף ה' חָרָה בָּעָם. נִתְפַּשְּׁטָה אוֹת ו' שֶׁל שָׁטוּ, אוֹתוֹ שֶׁרוּחוֹ כָּפוּף, וְהוּא אוֹת נ'. וְזֶה גָּרַם שֶׁהִתְפַּשֵּׁט הַשָּׂטָן בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וּמִתְגַּבֵּר עַל כָּל אֵיבָרִים וְעוֹרְקִים בְּשֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְחָמֵשׁ מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. כְּחֶשְׁבּוֹן הַשָּׂטָ"ן חָסֵר אֶחָד, זֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁאֵין בּוֹ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה.

וְאִיהוּ כְּגַוְונָא דְקָנֶה, וְאִיהוּ ו' בֶּן יָ"ה, מִן בִּינָה. וּבְגִינֵיהּ אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הָרוֹאֶה קָנֶה בַּחֲלוֹם, זוֹכֶה לַחָכְמָה. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ד) קְנֵה חָכְמָה קְנֵה בִינָה. דְּלֵית קָנֶה דְאִיהוּ פָּחוּת מִתַּרְוַויְיהוּ, דְאִינּוּן י' חָכְמָה, ה' בִּינָה. וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאִתְעָרָא בַּשּׁוֹפָר, דְאִיהוּ קָנֶה, עָלְמָא דְאָתֵי, עוֹלָם אָרוֹךְ, אֶרֶךְ אַפַּיִם, דְּמִשְׁתַּכְחֵי מִנֵּיהּ תְּלַת עֲשַׂר מִכִילִין דְּרַחֲמֵי, כְּחוּשְׁבָּן וָא"ו, א' אֶרֶךְ, ו' ו' אַפַּיִם.

וְאִיהִי עִלָּאָה אִיהִי תִּקִיעָה, מִסִּטְרָא דְאַבְרָהָם. שְׁבָרִים, מִסִּטְרָא דְיִצְחָק. תְּרוּעָה, מִסִּטְרָא דְיַעֲקֹב. שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, קֶשֶׁר דְּכֻלְּהוּ. דְּהַיְינוּ: ק' תְּקִיעָה. ש' שְׁבָרִים. ר' תְּרוּעָה. וְכֻלְּהוּ מְשֻׁלָּשִׁין לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, קְרֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. דְּלֵית קָלָא יָכִיל לְנָפְקָא לְבַר, אֶלָּא מִן הַפֶּה. אוֹף הָכִי, לֵית לְאַפְרָשָׁא שְׁכִינְתָּא מִן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים כט) קוֹל יְיָ חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ. וּשְׁכִינְתָּא תְּפִלַּת כָּל פֶּה. וְאִינּוּן סִימָנִין, קשר"ק קש"ק קר"ק. וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה. (ע"כ רעיא מהימנא).

לשון הקודש

וְהוּא כִּדְגֶמֶת הַקָּנֶה, וְהוּא אוֹת ו' בֶּן יָ"ה מִבִּינָה. וְלָכֵן בֵּאֲרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, הָרוֹאֶה קָנֶה בַּחֲלוֹם זוֹכֶה לְחָכְמָה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי ד) קְנֵה חָכְמָה קְנֵה בִינָה. שֶׁאֵין קָנֶה שֶׁהוּא פָּחוֹת מִשְּׁנֵיהֶם, שֶׁהֵם י' חָכְמָה, ה' בִּינָה. וּמִשּׁוּם זֶה צָרִיךְ לְעוֹרֵר בַּשּׁוֹפָר, שֶׁהוּא קָנֶה, עוֹלָם הַבָּא, עוֹלָם אָרוֹךְ, אֶרֶךְ אַפַּיִם, שֶׁנִּמְצָאִים מִמֶּנּוּ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, כְּחֶשְׁבּוֹן וָא"ו. אוֹת א' – אֶרֶךְ, שְׁתֵּי וָוִי"ם – אַפַּיִם.

וְאִמָּא עֶלְיוֹנָה הִיא תְּקִיעָה, מִצִּדּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם. שְׁבָרִים מִצִּדּוֹ שֶׁל יִצְחָק. תְּרוּעָה מִצִּדּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב. שְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה קֶשֶׁר שֶׁל כֻּלָּם. כְּלוֹמַר, אוֹת ק' – תְּקִיעָה. אוֹת ש' – שְׁבָרִים. אוֹת ר' – תְּרוּעָה. וְכֻלָּם מְשֻׁלָּשִׁים לְגַבֵּי הַשְּׁכִינָה. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב קְרֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. שֶׁאֵין קוֹל יָכוֹל לָצֵאת הַחוּצָה אֶלָּא מִן הַפֶּה. אַף כָּךְ אֵין לְהַפְרִיד הַשְּׁכִינָה מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נֶאֱמַר בּוֹ, (תהלים כט) קוֹל ה' חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ. וְהַשְּׁכִינָה – תְּפִלַּת כָּל פֶּה. וְאֵלּוּ סִימָנִים: קשר"ק, קש"ק, קר"ק. וּבַחִבּוּר הַקַּדְמוֹן. (עד כאן).

זהר:

נַטְלִין שׁוֹפָר, לְאִתְעָרָא בֵּיהּ, תְּרוּעָה וּתְקִיעָה, דִּינָא קַשְׁיָא בְּרַחֲמֵי, וּשְׁבָרִים דִּינָא קַשְׁיָא בְּלָא רַחֲמֵי (ס"א דִּינָא דַּפְיָא בְּרַחֲמֵי) **וּכְדֵין הָכִי יִתְעָרוּ לְעֵילָּא לְאִתְעָרְבָא דָּא בְּדָא.**

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, בְּהַאי אִתְבְּסַם שָׁטָן, וְקָמִית נו"ן מִן וָשֵׁט, מַה דְּהַוָה שָׁטָן לְפָנִים, תָּב לַאֲחוֹרָא, וְאִתְהַדָּר וָשֵׁט, כִּדְבְּקַדְמֵיתָא. בְּגִין דְּהַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב. יִשְׂרָאֵל לֵית חֵילֵיהוֹן בַּאֲכִילָה וּשְׁתְיָה, כְּשַׁאַר עַמִּין, דְּיַרְתִּין עָלְמָא דֵּין, דְּחֵילֵיהוֹן בַּאֲכִילָה וּשְׁתְיָה. אֶלָּא חֵילֵיהוֹן בְּקוֹל דָּא, דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּאָתֵי, עוֹלָם אָרוֹךְ, דְּאִתְבְּרֵי בְּאָת יו"ד, וּבְגִין דְּקוֹל שׁוֹפָר מְגֵיהּ נְפִיק, אָמְרוּ רַבָּנָן אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת. וּבְאוֹת י' וַדַּאי, אִתְעֲבִיד עוֹלָם אָרוֹךְ, דְּאִיהוּ ו' עָלְמָא דְּאָתֵי וּבְאָת ה', בָּרָא עָלְמָא דֵּין, דְּאִיהִי ה' זְעֵירָא, דְּבָהּ אֲכִילָה וּשְׁתְיָה דְּאוֹרַיְיתָא.

וְעוֹד רָזָא אַחֲרָא, בָּתַר דְּאִתְנְזַר גְּזֵרָה בִּתְרִין אַתְוָון, דְּאִינּוּן ה'

לשון הקודש

זֹהַר

לוֹקְחִים שׁוֹפָר לְעוֹרֵר בּוֹ תְּרוּעָה וּתְקִיעָה, דִּין קָשֶׁה בְּרַחֲמִים, וּשְׁבָרִים – דִּין קָשֶׁה בְּלִי רַחֲמִים (דִּין רָפֶה בְּרַחֲמִים), וְאָז כָּךְ יְעוֹרְרוּ לְמַעְלָה לְהִתְעָרֵב זֶה בָּזֶה.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, בָּזֶה מִתְמַתֵּק הַשָּׂטָן וּמִתְקַצֶּרֶת אוֹת נו"ן מִן וָשֵׁט. מַה שֶּׁהָיָה שָׂטָן מִקֹּדֶם, שָׁב לַאֲחוֹרָיו, וְחָזַר לִהְיוֹת וָשֵׁט כְּבָרִאשׁוֹנָה. מְשׁוּם שֶׁהַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב. יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין כֹּחָם בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה כִּשְׁאָר הָאֻמּוֹת, שֶׁיּוֹרְשִׁים עוֹלָם הַזֶּה, שֶׁכֹּחָם בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה. אֶלָּא כֹּחָם בְּקוֹל זֶה, שֶׁהוּא עוֹלָם הַבָּא, עוֹלָם אָרֹךְ, שֶׁנִּבְרָא בָּאוֹת יו"ד. וּמִשּׁוּם שֶׁקּוֹל שׁוֹפָר מִמֶּנּוּ יוֹצֵא, אָמְרוּ חֲכָמִים, אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת. וּבְאוֹת י' וַדַּאי נַעֲשָׂה עוֹלָם אָרֹךְ, שֶׁהוּא אוֹת ו', עוֹלָם הַבָּא. וּבְאוֹת ה' בָּרָא עוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהִיא אוֹת ה' קְטַנָּה, שֶׁבָּהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה שֶׁל הַתּוֹרָה.

וְעוֹד סוֹד אַחֵר, אַחַר שֶׁנִּגְזְרָה גְּזֵרָה בִּשְׁתֵּי

ה', תְּרֵין בָּתֵּי דִינִין, מָאן יְכִיל לְבַטָּלָא גְּזֵרָה דְּתַרְוַויְיהוּ. י"ו. דְּאָת הֵ"א אִמָּא עִלָּאָה. י' אָב. וּמַה כְּתִיב, (במדבר ל) כָּל נֵדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ, דְּאִיהִי ה', אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ. וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאַתְעָרָא קָלָא דְּאִיהוּ ו', בַּעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, דְּאִינּוּן י'. וְעִקָּרָא דִּלְהוֹן בִּנְשִׁימָה אַחַת, כָּל סִימָן וְסִימָן, בַּפֶּה, דְּאִיהִי י' מֵעֲשָׂרָה.

מַיְד דְּשָׁמְעוּ מִלִּין רִבִּי שִׁמְעוֹן וְכָל חַבְרַיָּיא, אָמְרוּ, בְּרִיךְ אֱלָהָא דְּזַכֵּינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין, מֵהַהוּא דְּאִתְקְרֵי רַבָּן שֶׁל נְבִיאִים, רַבָּן דַּחֲכָמִים, רַבָּן דְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ מְדַבֵּר עַל פּוּמוֹי, וְכָתַב עַל יְדוֹי רָזִין אִלֵּין, דְּלָא אִשְׁתְּמָעוּ כְּוָותַיְיהוּ מִמַּתָּן תּוֹרָה, וְעַד כְּעַן.

אָמַר לֵיהּ, בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, אַשְׁלִים מִלּוֹלֵי דְּרָזִין דְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה, לְפָרְשָׁא לוֹן, דְּהָא כָּל מָארֵי מְתִיבְתָּאן דִּלְעֵילָּא, וּמָארֵי מְתִיבְתָּאן דִּלְתַתָּא, כֻּלְּהוּ מְזוּמָנִין לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין מִפּוּמָךְ, וּפִירוּשִׁין דִּילָךְ. דְּהָא חֶדְוָה וּפוּרְקָנָא, יִתְעַר בְּהוֹן לְעֵילָּא וְתַתָּא. אַל תִּתְּנוּ דָּמִי, לוֹ, אַנְתְּ וְכָל סִיעָתָא דִּילָךְ. עוֹד אָמַר בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה.

(ע"ב רעיא מהימנא)..

לשון הקודש

אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵם שְׁתֵּי ה' ה', שְׁנֵי בָּתֵּי דִינִים – מִי יָכוֹל לְבַטֵּל גְּזֵרָה שֶׁל שְׁנֵיהֶם? י' ו', שֶׁאוֹת הֵ"א הִיא אִמָּא עֶלְיוֹנָה. י' – אָב. וּמַה כָּתוּב? (במדבר ל) כָּל נֵדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ, שֶׁהִיא אוֹת ה', אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ. וּמִשּׁוּם זֶה צָרִיךְ לְעוֹרֵר הַקּוֹל, שֶׁהוּא אוֹת ו', בַּעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, שֶׁהֵם אוֹת י'. וְהָעִקָּר שֶׁלָּהֶם בִּנְשִׁימָה אַחַת, כָּל סִימָן וְסִימָן, בַּפֶּה, שֶׁהִיא אוֹת י' – מֵעֲשָׂרָה.

מִיָּד שֶׁשָּׁמְעוּ דְּבָרִים אֵלּוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן וְכָל הַחֲבֵרִים, אָמְרוּ, בָּרוּךְ ה' שֶׁזִּכִּינוּ לִשְׁמֹעַ דְּבָרִים אֵלּוּ מֵאוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא רַבָּם שֶׁל נְבִיאִים, רַבָּם שֶׁל חֲכָמִים, רַבָּם שֶׁל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ מְדַבֵּר עַל פִּיו, וְכָתַב עַל יָדָיו סוֹדוֹת אֵלּוּ שֶׁלֹּא נִשְׁמְעוּ כְּמוֹתָם מִמַּתַּן תּוֹרָה וְעַד כָּאן.

אָמַר לוֹ, מְנוֹרָה קְדוֹשָׁה, הַשְׁלֵם דִּבְרֵי הַסּוֹדוֹת שֶׁל הַחִבּוּר הַקַּדְמוֹן לְפָרֵשׁ אוֹתָם, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ מְדַבֵּר עַל פִּיו, וְכָתַב עַל יָדָיו סוֹדוֹת אֵלּוּ שֶׁלֹּא נִשְׁמְעוּ כְּמוֹתָם מִמַּתַּן תּוֹרָה וְעַד כָּאן.

עוֹד נֶאֱמַר בַּחִבּוּר הַקַּדְמוֹן. (ע"ב רעיא מהימנא).

זהר:

בִּתְרוּעָה וּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים, אִתְּבְּסַם כֹּלָּא דָּא בְּדָא.
וְכָל מַה דְּהַהוּא כְּבֵד נָקִיט, אַקְרִיב לְגַבֵּי לֵב, דְּאִיהוּ מַלְכָּא, לְזַיְינָא (לְדַיְינָא). וְהַהוּא לֵב, לָאו אוֹרְחַיְיהּ, וְלָאו תִּיאוּבְתֵּיהּ, בַּעֲכִירוּ דְּעוֹבָדִין דְּעַמֵּיהּ. אֶלָּא נָקִיט כָּל בְּרִירוּ, וְכָל צָחוּתָא, (דף רל"ב ע"ב) וְכָל זַכְיָין, וְכָל עוֹבָדִין טָבִין. וְכָל הַהוּא עָכִירוּ וְטִנּוּפִין וְלִכְלוּכָא דְּאִינּוּן עוֹבָדִין בִּישִׁין, (ס"א ליתא) (זָרִיק לוֹן לְשָׂאַר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת הַהוּא כְּבֵד) אֲנָח לְכָבֵד. דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (בראשית כז) **עֵשָׂו** אָחִי אִישׁ שָׂעִר. וְכָל עַרְקִין דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן שְׂאַר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא טז) **וְנָשָׂא** הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם. מַאי עֲוֹנֹתָם. עֲוֹנוֹת תָּם. דְּאִתְּמַר בֵּיהּ, (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם. וְחוֹבִין דְּעַמּוּדָא (ס"א דְּעַמֵּיהּ) דְּאִינּוּן עַרְקִין וְדַפְקִין דִּלְבָּא.

לשון הקודש

זֹהַר

בִּתְרוּעָה וּתְקִיעָה וּשְׁבָרִים נִמְתָּק הַכֹּל זֶה בָּזֶה. וְכָל מַה שֶּׁאוֹתוֹ כָּבֵד לוֹקֵחַ – מַקְרִיב אֶל הַלֵּב, שֶׁהוּא מֶלֶךְ, לָזוּן (לְדוּן). וְאוֹתוֹ הַלֵּב אֵין דַּרְכּוֹ וְאֵין חִשְׁקוֹ בַּמַּעֲשִׂים הָעֲכוּרִים שֶׁל עַמּוֹ, אֶלָּא לוֹקֵחַ כָּל הַמְּבֹרָר וְכָל הַצַּח וְכָל הַזְּכִיּוֹת וְכָל הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים. וְכָל אוֹתָהּ הָעֲכִירוּת וְהַטִּנּוּף וְהַלִּכְלוּךְ, שֶׁהֵם מַעֲשִׂים רָעִים, (אין) (זוֹרֵק אוֹתָם לִשְׂאָר עַמִּים עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אוֹתוֹ כָּבֵד) מַשְׁאִיר לַכָּבֵד, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית כז) עֵשָׂו [אָחִי] אִישׁ שָׂעִר. וְכָל הָעוֹרְקִים שֶׁלּוֹ, שֶׁהֵם שְׁאָר אֻמּוֹת עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב, (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם. מַהוּ עֲוֹנֹתָם? עֲוֹנוֹת תָּם, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית כה) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם. וְהַחוֹבוֹת שֶׁל הָעַמּוּד (שֶׁל עַמּוֹ) שֶׁהֵם עוֹרְקִים וּדְפָקִים שֶׁל הַלֵּב.

וּבְגִין דָּא, שְׁחִין וְצָרַעַת וְסַפַּחַת, לְכָל אִינּוּן אֲבָרִין, מְכָּבְד אִשְׁתְּכָחוּ, מֵאִילֵּין לִכְלוּכִין דְּאִשְׁתָּאֲרוּ בֵּיהּ. מִלְּבָּא אָתֵי כָּל בְּרִיאוּתָא, לְכָל אֲבָרִין. דְּהָכִי הוּא, כֵּיוָן דְּלִבָּא נָטִיל כָּל זְכִיכוּ וּבְרִירָא וְצָחוּתָא. כָּבֵד נָטִיל כָּל מַה דְּאִשְׁתְּכַח וְאִשְׁתְּאַר מִן לִכְלוּכָא וְטִנּוּפָא. וְזָרִיק לְכָל שְׁאַר שַׁיְיפִין, דְּאִינּוּן שְׁאַר עַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אַחֲרָנִין, בַּעַל פָּרְחַיְיהוּ. וּמִפְּסוֹלוֹת דְּפִסּוֹלֶת דְּכָבֵד, נָטַל טְחוֹל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א) **יְהִי מְאֹרֹת.** (משלי ג) **מְאֵרַת יְיָ בְּבֵית רָשָׁע.**

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, **וְהָא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן עִלָּיאֵי, טְחוֹל שׂוֹחֵק. וְאִיהוּ** (קהלת ז) **שְׂחוֹק הַכְּסִיל. וּבְגִין דָּא, אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁהַשָּׁעָה מְשַׂחֶקֶת לוֹ. וְקֹהֶלֶת אָמַר** (קהלת ז) **טוֹב בַּעַס מִשְּׂחוֹק. טוֹב כַּעַס דְּכָבֵד, דְּאִיהִי מָרָה, רְצוּעָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, רְצוּעָה לְאַלְקָאָה בָּהּ צַדִּיקַיָּיא בְּעָלְמָא דֵּין בְּמַרְעִין בִּישִׁין, בְּמַכְתְּשִׁין,**

לשון הקודש

וּמְשׁוּם זֶה, שְׁחִין וְצָרַעַת וְסַפַּחַת שֶׁבְּכָל אוֹתָם אֵיבָרִים, מוֹצְאָם מֵהַכָּבֵד, מֵאוֹתָם לִכְלוּכִים שֶׁנִּשְׁאֲרוּ בּוֹ. וּמֵהַלֵּב בָּאָה כָּל הַבְּרִיאוּת לְכָל הָאֵיבָרִים. שֶׁכֵּךְ הוּא, כֵּיוָן שֶׁהַלֵּב נוֹטֵל כָּל הַזַּךְ וְהַמְבֹרָר וְהַצַּח. הַכָּבֵד נוֹטֵל כָּל מַה שֶּׁנִּמְצָא וְנִשְׁאָר מֵהַלִּכְלוּךְ וְהַטִּנּוֹפֶת, וְזוֹרֵק לְכָל שְׁאָר הָאֵיבָרִים, שֶׁהֵם שְׁאָר אֻמּוֹת עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אֲחֵרִים, בְּעַל כָּרְחָם. וּמִפְּסֹלֶת שֶׁל פְּסֹלֶת הַכָּבֵד נוֹטֵל הַטְּחוֹל, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית א) יְהִי מְאֹרֹת. (משלי ג) מְאֵרַת ה' בְּבֵית רָשָׁע.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, וַהֲרֵי בֵּאֲרוּ חֲכָמִים עַל זֶה, טְחוֹל שׂוֹחֵק. וְזֶהוּ (קהלת ז) שְׂחוֹק הַכְּסִיל. וּמִשּׁוּם זֶה פֵּרְשׁוּהוּ חַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁהַשָּׁעָה מְשַׂחֶקֶת לוֹ. וְקֹהֶלֶת אָמַר, (שם) טוֹב כַּעַס מִשְּׂחוֹק. טוֹב כַּעַס שֶׁל הַכָּבֵד, שֶׁהִיא מָרָה, רְצוּעָה שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, רְצוּעָה לְהַלְקוֹת בָּהּ הַצַּדִּיקִים בָּעוֹלָם הַזֶּה בָּחֳלָאִים רָעִים, בִּנְגָעִים, מִשְּׂחוֹק שֶׁשּׂוֹחֵק לָהֶם בַּטְּחוֹל,

מִשְׁחוֹק דְּשָׂחִיק לוֹן בַּטְחוֹל, בִּלְבְלוּבָא דְהַאי עָלְמָא, דְּשׂוֹחֵק לוֹן שַׁעֲתָא בְעוּתְרָא. וְעוֹד, אֶרֶס דְּטַחוֹל אִיהוּ זְחִיל עָפָר, וְאִיהוּ תַּקִּיף יַתִּיר מֵאֶרֶס דְּמָרָה.

וּבְגִין דְּעֶרֶב רַב אִינּוּן שְׁאוֹר שֶׁבָּעִיסָה, וְאִינּוּן אוּמִּין דְּעָלְמָא דַּמְיָין לְמוֹץ, יַתִּיר מְעַכְּבִין בְּגָלוּתָא עֶרֶב רַב לְיִשְׂרָאֵל, מֵאוּמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ רַבָּנָן, מִי מְעַכֵּב. שְׁאוֹר שֶׁבָּעִיסָה מְעַכֵּב. דְּאִינּוּן דְּבֵקִין בְּיִשְׂרָאֵל, כַּשְּׁאוֹר בָּעִסָּה. אֲבָל אוּמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, לָאו אִינּוּן אֶלָּא (תהלים א) כַּמֹּץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ.

וְעוֹד (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו, כַּד רְעוּתֵיהּ לְמֶעְבַּד קוּרְצָיָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ נָשָׂא כָּל חוֹבִין דְּיָכִיל לְמִסְבַּל לוֹן, עַד דְּאִתְעֲבִיד כָּבֵד, (תהלים לח) כְּמַשָּׂא כָּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי, חוֹבִין עַל גַּדְפּוֹי. מֶה עָבִיד, סָלִיק לְטוּרָא עִלָּאָה, בַּחֲמָרָא כַּד אִיהוּ בָּעֵי לְסַלְקָא לְטוּר גָּבוֹהַּ, כְּמַשָּׂא כָּבֵד יִכְבַּד עָלֶיהָ. כַּד אִיהוּ לְעֵילָּא, וּבָעֵי לְסַלְקָא לְפִי מְעוּט דְּאִשְׁתְּאַר לֵיהּ, אִתְיְקַר עָלֶיהָ מָטוּלָא, וְנָפִיל, וְאַפִּיל גַּרְמֵיהּ לְתַתָּא, וּבְכֹבֶד מַשָּׂא דְּאִתְתְּקַף עָלֶיהָ,

לשון הקודש

בַּלְבְלוּחַ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁשּׂוֹחֶקֶת לָהֶם הַשָּׁעָה בְּעֹשֶׁר. וְעוֹד, אֶרֶס הַטָּחוֹל שֶׁהוּא הַזּוֹחֵל בֶּעָפָר, וְהוּא חָזָק יוֹתֵר מֵאֶרֶס הַמָּרָה. **וּמִשּׁוּם** שֶׁעֶרֶב רַב הֵם שְׁאוֹר שֶׁבָּעִסָּה, וְאֵלּוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם דּוֹמִים לְמֹץ, יוֹתֵר מְעַכְּבִים בַּגָּלוּת הָעֶרֶב רַב אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאֻמּוֹת עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, מִי מְעַכֵּב? שְׁאוֹר שֶׁבָּעִסָּה מְעַכֵּב. שֶׁהֵם דְּבֵקִים בְּיִשְׂרָאֵל כִּשְׁאוֹר בָּעִסָּה. אֲבָל אֻמּוֹת עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אֵינָם כֵּן, אֶלָּא (תהלים א) כַּמֹּץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ.

וְעוֹד, (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו, כַּאֲשֶׁר רָצוֹנוֹ לַעֲשׂוֹת קִטְרוּג לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, וְהוּא נוֹשֵׂא כָּל הַחוֹבוֹת שֶׁיָּכוֹל לָשֵׂאת אוֹתָם עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה כָּבֵד, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לח) כְּמַשָּׂא כָּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי, חוֹבוֹת עַל כְּנָפָיו. מָה עוֹשֶׂה? עוֹלֶה לְהַר עֶלְיוֹן, כַּחֲמוֹר כַּאֲשֶׁר הוּא רוֹצֶה לַעֲלוֹת לְהַר גָּבוֹהַּ, כְּמַשָּׂא כָּבֵד יִכְבַּד עָלָיו. כַּאֲשֶׁר הוּא לְמַעְלָה וְרוֹצֶה לַעֲלוֹת עוֹד לְפִי הַמְּעַט שֶׁנִּשְׁאָר לוֹ, כָּבֵד עָלָיו מַשָּׂאוֹ, וְנוֹפֵל, וּמַפִּיל עַצְמוֹ לְמַטָּה. וּבְכֹבֶד הַמַּשָּׂא שֶׁהֻכְבַּד עָלָיו, נַעֲשׂוּ כָּל הָאֵיבָרִים שֶׁלּוֹ

אִתְעֲבִידוּ כָּל אֲבָרִין דִּילֵיהּ פִּסְקוֹת, דְּלָא אִשְׁתְּאַר אֵבֶר שְׁלִים. אוֹף הָכָא אִירָע לְסָמָאֵל וְנָחָשׁ, כְּבֵד וְיוֹתֶרֶת הַכָּבֵד, יֵצֶר הָרָע וּבַת זוּגֵיהּ זוֹנָה. מִתַּמָּן כָּל בַּת אֵל נֵכָר זוֹנָה. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, אוֹרְחָא דָּא הָוָה מִתְקָנָא לִי, לְמִשְׁמַע מִלִּין אִלֵּין מֵעַתִּיק יוֹמִין, זַכָּאָה עָלְמָא דְּאַנְתְּ שָׁאֲרֵי בְּגַוֵּיהּ. וַוי לְעָלְמָא, דְּיִשְׁתַּאֲרוּן יַתְמִין, וְלָא יַדְעִין מִלֵּי דְּאוֹרַיְיתָא כַּדְקָא יָאוֹת. וַדַּאי הָכִי הוּא, דְּכָבֵד נָטִיל כֹּלָּא טַב וּבִישׁ. וְאַף עַל גַּב דְּמִשַּׁטְּטָא וְלָקִיט כָּל חוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, הָכִי נָמֵי זַכְיָין דִּלְהוֹן לָקִיט, בְּגִין לְקַיְּמָא קוּרְצֵיהּ. וְכֹלָּא הַאי וְהַאי מַקְרִיב לְגַבֵּי לֵב. וְאוֹרְחוֹי דְּלֵב, לָא נָטִיל אֶלָּא זְכִיכוּ וּבְרִירוּ וְצָחוּתָא דְּכֹלָּא, כְּמָה דְּאָמְרַת. וּשְׁאַר טִנּוּפָא וְלִכְלוּכָא, אַחְדָּר לְכָבֵד, וְנָטִיל כֹּלָּא בְּעַל כָּרְחֵיהּ, דְּכְתִיב וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו וְגוֹ'. מִלָּה דָּא אַהְדְּרָנָא,

לשון הקודש

חֲתִיכוֹת, שֶׁלֹּא נִשְׁאָר אֵיבָר שָׁלֵם. גַּם כָּךְ נַעֲשֶׂה לְסָמָאֵל וְנָחָשׁ, הַכָּבֵד וְיוֹתֶרֶת הַכָּבֵד, יֵצֶר הָרָע וּבַת זוּגוֹ זוֹנָה. מִשָּׁם כָּל בַּת אֵל נֵכָר זוֹנָה. (ע"כ רעיא מהימנא).

זֹהַר

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, דֶּרֶךְ זוֹ הָיְתָה מְתֻקֶּנֶת לִי לִשְׁמֹעַ דְּבָרִים אֵלּוּ מֵעַתִּיק הַיָּמִים, אַשְׁרֵי הָעוֹלָם שֶׁאַתָּה נִמְצָא בְּתוֹכוֹ. אוֹי לָעוֹלָם שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ יְתוֹמִים וְלֹא יוֹדְעִים דִּבְרֵי תוֹרָה כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ. וַדַּאי כָּךְ הוּא, שֶׁהַכָּבֵד נוֹטֵל הַכֹּל – טוֹב וָרָע. וְאַף עַל גַּב שֶׁמְּשׁוֹטֵט וְאוֹסֵף כָּל חוֹבוֹתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל – כָּךְ גַּם זְכֻיּוֹתֵיהֶם אוֹסֵף כְּדֵי לְהַעֲמִיד קַטְרוּגוֹ. וְהַכֹּל, זֶה וָזֶה מַקְרִיב לְגַבֵּי הַלֵּב. וְדֶרֶךְ הַלֵּב שֶׁלֹּא נוֹטֵל אֶלָּא הַזֹּךְ וְהַמְבֹאָר וְהַצַּח שֶׁל הַלֵּב, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְתָּ. וּשְׁאָר הַטִּנּוֹפֶת וְהַלִּכְלוּךְ מַחֲזִיר לַכָּבֵד, וְלוֹקֵחַ הַכֹּל בְּעַל כָּרְחוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו וְגוֹ'. דָּבָר זֶה חָזַרְתִּי כְּדֵי

בְּגִין דְּיִתְכְּסֵם לְפוּמִי כְּמִתְקָא דְּדוּבְשָׁא, זַכָּאָה חוּלָקִי דְּזָכֵינָא לְהַאי, לְמֵחֲמֵי דָּא בְּעֵינַי.

אוֹף הוּא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קלא) יְיָ לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגוֹ', הַאי קְרָא אָמַר דָּוִד, בְּשַׁעֲתָא דְּהַוָה אָזִיל עַל גֵּיף נַהֲרָא, (וַהֲוָה אָמַר) רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּלוּם הָוָה בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא, דְּאוֹדֵי וּמְשַׁבַּח לְמָארֵיהּ כְּוָותִי. אִזְדַּמְנַת לֵיהּ צְפַרְדֵּעַ, אֲמָרַת לֵיהּ, דָּוִד, לֹא תִתְגָּאֶה, דַּאֲנָא עֲבִדִית יַתִּיר מִנָּךְ, דְּמָסָרִית גּוּפָאי עַל מֵימְרָא דְּמָארִי, דִּכְתִיב (שמות ז) וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְתוּ דַּאֲנָא מְשַׁבַּח וּמְזַמֵּר לֵילְיָא וְיוֹמָא, בְּלָא שְׁכִיכוּ. בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אָמַר דָּוִד, יְיָ לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי. יְיָ לֹא גָבַהּ לִבִּי. (כאן חסר).

דָּא הוּא קָרְבְּנָא, דְּבְכָל יוֹמָא, וּבְכָל זִמַּן וּזְמַן, לְגַבֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּאִתְכְּלִילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּיהּ, בֵּין כָּל שְׁאַר אָכְלוּסִין, וְכָל אִילֵּין פּוּלְחָנִין,

לשון הקודש

שֶׁיִּתְמַתֵּק לְפִי כְּמִתְיקוּת הַדְּבַשׁ. אַשְׁרֵי חֶלְקִי שֶׁזָּכִיתִי לָזֶה, לִרְאוֹת זֶה בְּעֵינַי.

אַף הוּא פָּתַח וְאָמַר, (תהלים קלא) ה' לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגוֹ'. פָּסוּק זֶה אָמַר דָּוִד בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ עַל שְׂפַת הַנָּהָר, (וְהָיָה אוֹמֵר) רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּלוּם הָיָה בֶּן אָדָם שֶׁהוֹדָה וְשִׁבַּח לַאֲדוֹנוֹ כָּמוֹנִי?! הִזְדַּמְּנָה לוֹ צְפַרְדֵּעַ, אָמְרָה לוֹ: דָּוִד, לֹא תִתְגָּאֶה, שֶׁאֲנִי עָשִׂיתִי יוֹתֵר מִמְּךָ, שֶׁמָּסַרְתִּי גוּפִי עַל דְּבַר קוֹנִי, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ז) וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים, וַהֲרֵי פֵּרְשׁוּהוּ. וְעוֹד, שֶׁאֲנִי מְשַׁבַּחַת וּמְזַמֶּרֶת לַיְלָה וָיוֹם בְּלִי הַפְסָקָה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר דָּוִד, ה' לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמוּ עֵינַי. ה' לֹא גָבַהּ לִבִּי. **זֶהוּ** קָרְבָּן שֶׁבְּכָל יוֹם וּבְכָל זְמַן וּזְמַן אֲצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנִּכְלֶלֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בּוֹ בֵּין כָּל שְׁאָר חֵילוֹתֶיהָ, וְכָל אוֹתָן

אַפִּיקוּ לָהּ מִבֵּין גּוּבִין, וּמִבֵּין (דף רל"ג ע"א) שְׁאַר עַמִּין. כַּךְ יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן דְּאִינּוּן אֲטִימֵי לִבָּא, וְלָא פַּתְחִין בְּתִיּוּבְתָּא, לָא סַלְקִין רֵיחָא, וְלָא אַפִּיק לוֹן מִגּוֹ גּוּבִין. אֲבָל כַּד פַּתְחִין בְּתִיּוּבְתָּא, מִיַּד סַלְקִין רֵיחָא, וְאַפִּיק לוֹן מִבֵּין גּוּבִין, וְיִתְהֲנֵי בְּהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי. דְּכָל זְמַן דְּשׁוֹשַׁנָּה אֲטִימָא, לֵית לָהּ רֵיחָא, וְלָא סָלְקָא מִבֵּין גּוּבִין, וְדִיוָרָהָא בֵּינַיְיהוּ, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שָׁדַר לָן לְמֵהַךְ אוֹרְחָא דָּא, אֶלָּא לְאוֹלִיף מִלִּין אִלֵּין.

עַד דַּהֲווֹ יָתְבִי, אָתָא נִשְׁרָא, וּמָאִיךְ, וְנָטִיל חַד שׁוֹשַׁנָּה מִבֵּינַיְיהוּ, וְאַזְלַת. אָמְרוּ, מִכָּאן וּלְהָלְאָה, נְהַךְ לְאוֹרְחִין. קָמוּ וְאָזְלוּ. עַד הָכָא אוֹרְחָא דְּרִבִּי פִּנְחָס, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אָזַל לֵיהּ, אִיהוּ וְרִבִּי אֶלְעָזָר, וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא, וְרִבִּי פִּנְחָס וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא.

לשון הקודש

הָעֲבוֹדוֹת מוֹצִיאִים אוֹתָהּ מִבֵּין הַקּוֹצִים וּמִבֵּין שְׁאָר הָאֻמּוֹת. כָּךְ יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁהֵם אֲטוּמֵי לֵב וְלֹא פּוֹתְחִים בִּתְשׁוּבָה, לֹא מַעֲלִים רֵיחַ וְלֹא מוֹצִיא אוֹתָם מִבֵּין הַקּוֹצִים. אֲבָל כַּאֲשֶׁר פּוֹתְחִים בִּתְשׁוּבָה, מִיָּד מַעֲלִים רֵיחַ, וְיוֹצִיא אוֹתָם מִבֵּין הַקּוֹצִים, וְתֵהָנֶה בָּהֶם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי. שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהַשּׁוֹשַׁנָּה אֲטוּמָה, אֵין לָהּ רֵיחַ וְלֹא עוֹלָה מִבֵּין הַקּוֹצִים, וְדִירָתָהּ בֵּינֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא שָׁלַח אוֹתָנוּ לָלֶכֶת דֶּרֶךְ זוֹ אֶלָּא לִלְמֹד דְּבָרִים אֵלּוּ.

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, בָּא נָשֶׁר וְיָרַד, וְנָטַל שׁוֹשַׁנָּה אַחַת מִבֵּינֵיהֶם וְהָלַךְ. אָמְרוּ, מִכָּאן וָהָלְאָה נֵלֵךְ לְדַרְכֵּנוּ. קָמוּ וְהָלְכוּ. עַד כָּאן דַּרְכּוֹ שֶׁל רַבִּי פִּנְחָס, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן הָלַךְ לוֹ,

פָּתַח וְאָמַר רִבִּי פִּנְחָס עַל זֶה, (תהלים ס) **לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת מִכְתָּם לְדָוִד לְלַמֵּד. מָאי לְלַמֵּד. לְאוֹלְפָא לִבְנֵי עָלְמָא חָכְמְתָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ, שׁוֹשַׁן עֵדוּת, אִלֵּין סַנְהֶדְרֵי גְּדוֹלָה. דִּכְתִיב בָּהּ,** (שיר השירים ז) **סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים. מִכְתָּם לְדָוִד סִימָנָא דְּאַחְזִיאוּ לֵיהּ לְדָוִד, כַּד שָׁדַר לְיוֹאָב לַאֲרַם נַהֲרַיִם וּלְאֲרַם צוֹבָה, לְאַגָּחָא בְּהוּ. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, דָּא אִיהוּ שׁוֹשַׁן עֵדוּת דְּקַיְימָא הָכָא, הָא כְּכַבְיָא בִּשְׁמַיָּא, שְׁבִינְתָּא עֲלָן, וְדַרְגִּין עִלָּאִין בַּהֲדָהּ, וְסַיְיעְתָּא קַדִּישָׁא לְתוּשְׁבַּחְתָּא, דָּא אִיהוּ שׁוּשָׁן בִּשְׁלִימוּ כְּדְקָא יָאוֹת. קָמוּ וְאָזְלוּ. אִלֵּין הָכָא וְאִלֵּין הָכָא. אָזַל לֵיהּ רִבִּי פִּנְחָס, וּבַת בְּכְפַּר עַקִּימִין, וְרִבִּי יִצְחָק וְרִבִּי חִיָּיא בַּהֲדֵיהּ.**

עַד דְּאַקְדִּימוּ לְמֵיזַל, יָתְבוּ וּמְחַכּוּ לִנְהוֹרָא דְצַפְרָא, **זָקִיף עֵינוֹי רִבִּי חִיָּיא, וְחָמָא אִלֵּין כּוֹכְבַיָּיא**

לשון הקודש

הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר וּשְׁאָר הַחֲבֵרִים, וְרַבִּי פִּנְחָס וּשְׁאָר הַחֲבֵרִים.

פָּתַח וְאָמַר רַבִּי פִּנְחָס עַל זֶה, (תהלים ס) לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת מִכְתָּם לְדָוִד לְלַמֵּד. מַהוּ לְלַמֵּד? לְלַמֵּד לִבְנֵי הָעוֹלָם חָכְמָה. וַהֲרֵי פֵּרְשׁוּהוּ, שׁוֹשַׁן עֵדוּת – אֵלּוּ סַנְהֶדְרִין גְּדוֹלָה, שֶׁכָּתוּב בָּהּ (שיר השירים ז) סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים. מִכְתָּם לְדָוִד – סִימָן שֶׁהֵרִיאוּ לוֹ, לְדָוִד, כַּאֲשֶׁר שָׁלַח יוֹאָב לַאֲרַם נַהֲרַיִם וְלַאֲרַם צוֹבָה לְהִלָּחֵם בָּהֶם. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, זֶהוּ שׁוֹשַׁן עֵדוּת שֶׁקַּיָּם כָּאן. הֲרֵי הַכּוֹכָבִים בַּשָּׁמַיִם, שְׁכִינָה עָלֵינוּ, וּמַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת עִמָּהּ, וְעֶזְרָה קְדוֹשָׁה לְשַׁבֵּחַ. זֶהוּ שׁוּשָׁן בִּשְׁלֵמוּת כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ. קָמוּ וְהָלְכוּ אֵלּוּ לְכָאן וְאֵלּוּ לְכָאן. הָלַךְ לוֹ רַבִּי פִּנְחָס וְלָן בִּכְפַּר עַקִּימִין, וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חִיָּיא עִמּוֹ.

עַד שֶׁהִקְדִּימוּ לָלֶכֶת, יָשְׁבוּ וְחִכּוּ לְאוֹר הַבֹּקֶר. זָקַף עֵינָיו רַבִּי חִיָּיא וְרָאָה אֵלּוּ כּוֹכָבִים שֶׁל

דְּשַׁרְבִיטָא, דְּקָא מְרַהֲטָן וְאָזְלָן. אָמַר, וַדַּאי בִּכְמָּה זִמְנִין שָׁאַלְנָא עַל אִלֵּין כּוֹכְבַיָּיא.

אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, אִלֵּין כּוֹכְבַיָּיא דְּשַׁרְבִיטָא יְדִיעָן בְּסוּכְלְתָנוּ דְּחַבְרַיָּיא, דְּהָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא כָּל אִינּוּן כּוֹכְבֵי רְקִיעָא, רַבְרְבִין וְזְעִירִין. וְכֻלְּהוּ אוֹדָן וּמְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (הַכְתִיב, (תהלים קמז) מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים) וְכַד מָטָא זִמְנַיְיהוּ לְשַׁבְּחָא, קָרָא לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּשְׁמָא, דִּכְתִיב, (ישעיה מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. וּכְדֵין רַהֲטֵי, וְאוֹשִׁיטוּ שַׁרְבִיטָא דְּנְהוֹרָא, לְמֵהַךְ לְשַׁבְּחָא לְמָארֵיהוֹן, בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִתְפַּקְדָן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. וְגוֹ'. אַדְּהָכִי אָתָא נְהוֹרָא, קָמוּ וְאַזְלוּ.

עַד דַּהֲווֹ אָזְלִי, אָתָא נְשָׁרָא רַבְרְבָא, אַסְחַר עַל רֵישַׁיְיהוּ, וְקַיְימָא עֲלַיְיהוּ. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, וַדַּאי

לשון הקודש

שַׁרְבִיט שֶׁרָצִים וְהוֹלְכִים. אָמַר, וַדַּאי בְּכַמָּה פְּעָמִים שָׁאַלְתִּי עַל אֵלּוּ הַכּוֹכָבִים.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, אֵלּוּ הַכּוֹכָבִים שֶׁל שַׁרְבִיט יְדוּעִים בַּהֲבָנָה שֶׁל הַחֲבֵרִים, שֶׁהֲרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא אֶת כָּל אוֹתָם כּוֹכְבֵי הָרָקִיעַ, גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים, וְכֻלָּם מוֹדִים וּמְשַׁבְּחִים לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא (שֶׁכָּתוּב (תהלים קמז) מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים). וְכַאֲשֶׁר מַגִּיעַ זְמַנָּם לְשַׁבֵּחַ, קוֹרֵא לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּשֵׁם, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מ) לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. וְאָז רָצִים וּמוֹשִׁיטִים שַׁרְבִיט שֶׁל אוֹר לָלֶכֶת לְשַׁבֵּחַ לְקוֹנָם, בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁנִּצְטַוּוּ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה וְגוֹ'. תּוֹךְ כְּדֵי כָּךְ עָלָה הָאוֹר. קָמוּ וְהָלְכוּ.

עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, בָּא הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל, הִקִּיף עַל רָאשֵׁיהֶם וְעָמַד עֲלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס,

עִידָן רְעוּתָא הוּא הַשְׁתָּא, בָּה שַׁעֲתָא, אִתְפְּתָחוּ תַּרְעֵי דְּרַחֲמֵי, לְכָל אִינּוּן בֵּי מַרְעֵי, וְהוּא זִמְנָא לְאַסְוָותָא לוֹן. וְאַף עַל גַּב דְּאִינּוּן אֲסִירִין לְמַלְכָּא (ס"א דְּמַלְכָּא).

דְּהָא נִשְׁרָא דָּא סִימָנָא דְּרַחֲמֵי אִיהוּ.

פָּתַח וְאָמַר, (דברים לב) כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף וְגוֹ'. לֵיכָּא בְּעָלְמָא מָאן דְּאִיהוּ בְּרַחֲמֵי עַל בְּנוֹי כְּנִשְׁרָא, וְהָא אוּקְמוּהָ דְּכְתִיב, (משלי ל) וְיֹאכְלוּהָ בְּנֵי נָשֶׁר, דְּאִיהוּ רַחֲמָנָא עַל בְּנוֹי. וּמִגּוֹ דְּהַשְׁתָּא עִידָן דְּרַחֲמֵי, אָתָא נִשְׁרָא דָּא וְאַסְחַר עָלָנָא. בְּשַׁעֲתָא דָּא אִיהוּ רַחֲמֵי, לְכָל אִינּוּן בֵּי מַרְעֵי. וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב, (תהלים ה) יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי. וְדָא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, וְאִתְעֲרוּתָא דִּילֵיהּ.

אַדְהָכִי, אַסְחַר נִשְׁרָא וְאַעְבַּר לְקַמַּיְיהוּ. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, נִשְׁרָא נִשְׁרָא, מָה אַנְתְּ לְגַבָּן, אִי בִּשְׁלִיחוּתָא דְּמָרָךְ אָתֵית, הָא אֲנָן הָכָא. אִי בִּגִין מִלָּה

לשון הקודש

וַדַּאי זִמַּן רָצוֹן הוּא עַתָּה. אוֹתָהּ שָׁעָה נִפְתְּחוּ שַׁעֲרֵי רַחֲמִים לְכָל אוֹתָם שֶׁבְּבֵית חָלְיָם, וְהוּא זְמַן לָרְפוּאָה שֶׁלָּהֶם. וְאַף עַל גַּב שֶׁהֵם אֲסוּרֵי הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָרֵי נֶשֶׁר זֶה סִימָן שֶׁל רַחֲמִים הוּא. **פָּתַח וְאָמַר,** (דברים לב) כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף וְגוֹ'. אֵין בָּעוֹלָם מִי שֶׁהוּא בַּעַל רַחֲמִים עַל בָּנָיו כְּנֶשֶׁר, וְהָרֵי פֵּרְשׁוּ הַפְּסוּק שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ל) וְיֹאכְלוּהָ בְּנֵי נֶשֶׁר, שֶׁהוּא מְרַחֵם עַל בָּנָיו. וּמִתּוֹךְ שֶׁעַתָּה זְמַן שֶׁל רַחֲמִים, בָּא נֶשֶׁר זֶה וְסוֹבֵב עָלֵינוּ. בְּשָׁעָה זוֹ הִיא רַחֲמִים לְכָל אוֹתָם שֶׁבְּבֵית חָלְיָם. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים ה) ה' בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי. וְזֶה בֹּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם וְהִתְעוֹרְרוּת שֶׁלּוֹ.

תּוֹךְ כְּדֵי כָּךְ סָבַב הַנֶּשֶׁר וְעָבַר לִפְנֵיהֶם. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, נֶשֶׁר נֶשֶׁר, מָה אַתָּה אֶצְלֵנוּ? אִם בִּשְׁלִיחוּת קוֹנְךָ בָּאתָ – הֲרֵי אָנוּ כָּאן. אִם

(ס"א סִימָנָא) **אַחֲרָא אָתְיָא, הָא אֲנָן הָכָא זְמִינִין. אִתְרָם נִשְׁרָא לְעֵילָּא, וְאִתְכַּפֵּי מְנַיְיהוּ, וְאִינּוּן יָתְבוּ.**

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, **הָא דִּשְׁלֹמֹה מַלְכָּא זוּטַרְתִּי** (ס"א תִּיוּהָא) **הוּא, דְּתָנֵינָן, נִשְׁרָא רַבְרְבָא הָוָה אָתֵי לְגַבֵּיהּ שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וַהֲוָה שְׁלֹמֹה מַלְכָּא רָכִיב עַל גַּדְפָּהָא, וְאוֹבִיל לֵיהּ דְּ' מְאָה פַּרְסֵי בְּשַׁעֲתָא חָדָא. לְאָן אוֹבִיל לֵיהּ לְתַרְמוֹ"ד בַּמִּדְבָּר בֶּהָרִים. אֲתָר כַּד אִיהוּ, לְגַבֵּי טוּרֵי דַּחֲשׁוֹכָא, דְּאִקְרֵי** (מלכים א ט) **תַּרְמוֹד בַּמִּדְבָּר וְלָאו אִיהוּ אֲתָר דְּתַרְמוֹדָאֵי, אֶלָּא תַּרְמוֹד דְּאִיהוּ בַּמִּדְבָּר בֶּהָרִים, וְתַמָּן מִתְכַּנְּשֵׁי כָּל רוּחִין וְסִטְרִין אַחֲרָנִין. וְהַהוּא נִשְׁרָא הָוָה טָאס לְתַמָּן, בְּשַׁעֲתָא חָדָא.**

כֵּיוָן דְּקָאִים עַל הַהוּא דּוּכְתָּא, אַגְבַּהּ נִשְׁרָא, וּשְׁלֹמֹה כָּתַב פִּתְקָא, וְאַרְמֵי תַּמָּן, וְאִשְׁתְּזִיב מֵאִינּוּן רוּחִין. וְנִשְׁרָא הָוָה מִסְתַּכַּל גּוֹ חַשׁוֹכָא דְּטוּרִין, לַאֲתָר

לשון הקודש

בְּגִלַּל דָּבָר (סימן) אַחֵר בָּאתָ – חֲרֵי אָנוּ כָּאן מְזֻמָּנִים לִשְׁמֹעַ. הִתְרוֹמֵם הַנָּשֶׁר לְמַעְלָה וְנִתְכַּסָּה מֵהֶם, וְהֵם יָשְׁבוּ.

אָמַר רַבִּי חִיָּיא, זֶה שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ קָטָן (תמוה) הוּא, שֶׁלָּמַדְנוּ, הַנָּשֶׁר הַגָּדוֹל הָיָה בָּא אֵצֶל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְהָיָה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ רוֹכֵב עַל כְּנָפָיו, וּמוֹבִיל אוֹתוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת פַּרְסָאוֹת בְּשָׁעָה אַחַת. לְאָן הוֹבִיל אוֹתוֹ? לְתַרְמוֹד בַּמִּדְבָּר בֶּהָרִים. מָקוֹם אֶחָד יֵשׁ אֵצֶל הָרֵי הַחֹשֶׁךְ שֶׁנִּקְרָא תַּרְמוֹד בַּמִּדְבָּר, וְאֵין הוּא מָקוֹם שֶׁל אַנְשֵׁי תַּרְמוֹד, אֶלָּא תַּרְמוֹד שֶׁהוּא בַּמִּדְבָּר בֶּהָרִים, וְשָׁם מִתְאַסְּפִים כָּל הָרוּחוֹת וְהַצְּדָדִים הָאֲחֵרִים.

וְאוֹתוֹ נֵשֶׁר הָיָה טָס לְשָׁם בְּשָׁעָה אַחַת.

כֵּיוָן שֶׁהָיָה עוֹמֵד עַל הַמָּקוֹם הַהוּא, הִגְבִּיהַּ הַנֶּשֶׁר, וּשְׁלֹמֹה כָּתַב פֶּתֶק וְהִשְׁלִיכוֹ לְשָׁם,

דְּתַמָּן עֲזָא וְעַזָּאֵל, דְּאִינּוּן תַּמָּן אֲסִירִין בְּשַׁלְשְׁלָאֵי דְּפַרְזְלָא, נְעִיצָן גּוֹ תְּהוֹמֵי. וְלֵית יָכִילוּ (ס"א רְשׁוּ) לְבַר נָשׁ בְּעָלְמָא (דף רל"ג ע"ב) לְמֵיעַל תַּמָּן, וַאֲפִילוּ עוֹפֵי שְׁמַיָּא, בַּר בִּלְעָם.

וְכֵיוָן דְּנִשְׁרָא מִסְתַּכַּל גּוֹ חֲשׁוֹכָא רַבְרְבָא, מָאִיךְ לְתַתָּא, וְנָטִיל לֵיהּ לִשְׁלֹמֹה מַלְכָּא תְּחוֹת גַּדְפָּהָא שְׁמָאלָא, וּמְכַסְיָא לֵיהּ. וְקַיְימָא עַל אִלֵּין שַׁלְשְׁלָאֵי, וְאַזְלָא וּמְקָרְבָא לְגַבַּיְיהוּ, וּשְׁלֹמֹה כְּדֵין אַפִּיק עִזְקָא, (שׁוּרְטִינָא) דְּחָקִיק עָלֵיהּ שְׁמָא קַדִּישָׁא, וְשַׁוֵּי בְּפוּמָא דְּנִשְׁרָא. וּמִיַּד, אִינּוּן הֲווֹ אַמְרֵי, כָּל מַה דְּבָעֵי שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, וּמִתַּמָּן הָוָה יָדַע שְׁלֹמֹה חָכְמָתָא (עִלָּאָה). הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלכים א ט) וַיִּבֶן וְגוֹ' אֶת תַּדְמוֹד בַּמִּדְבָּר בָּאָרֶץ. וְכִי בְנָיְינָא הָוָה עָבִיד בָּאָרֶץ. אֶלָּא מַהוּ וַיִּבֶן. אִסְתַּכַּל בְּסָכְלְתָנוּ, וְיָדַע לְהַהוּא דּוּכְתָא, לְמִנְדַּע בֵּיהּ חָכְמָתָא. (עִלָּאָה כְּמָה דְּאַת אָמַר (נחמיה ח) וַיָּבִינוּ בַּמִּקְרָא).

לשון הקודש

וְנִצּוֹל מֵאֵלּוּ הָרוּחוֹת. וְהַנֶּשֶׁר הָיָה מִסְתַּכֵּל תּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ שֶׁל הֶהָרִים לַמָּקוֹם שֶׁשָּׁם נִמְצָאִים עֲזָא וַעֲזָאֵל, שֶׁהֵם שָׁם אֲסוּרִים בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת שֶׁל בַּרְזֶל קְבוּעוֹת תּוֹךְ הַתְּהוֹם, וְאֵין יְכֹלֶת (רשות) לְאָדָם בָּעוֹלָם לְהִכָּנֵס לְשָׁם, וַאֲפִלּוּ עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, חוּץ מִבִּלְעָם.

וְכֵיוָן שֶׁהַנֶּשֶׁר מִסְתַּכֵּל תּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ הַגָּדוֹל, יוֹרֵד לְמַטָּה וְלוֹקֵחַ אֶת שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ תַּחַת כְּנָף הַשְּׁמָאלִי, וּמְכַסֶּה אוֹתוֹ, וְעוֹמֵד עַל אֵלּוּ הַשַּׁלְשְׁלָאוֹת, וְהוֹלֵךְ וּמִתְקָרֵב אֲלֵיהֶם, וּשְׁלֹמֹה אָז מוֹצִיא מַטְבֵּעַת (שׁוּרְטִינָא) שֶׁחָקוּק עָלֶיהָ שֵׁם קָדוֹשׁ, וְשָׂם בְּפִי הַנֶּשֶׁר, וּמִיָּד הֵם הָיוּ אוֹמְרִים כָּל מַה שֶּׁרוֹצֶה שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, וּמִשָּׁם הָיָה יוֹדֵעַ שְׁלֹמֹה חָכְמָה עֶלְיוֹנָה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (מלכים–א ט) וַיִּבֶן וְגוֹ' אֶת תַּדְמֹר [תַּדְמוֹד] בָּאָרֶץ. וְכִי בְּנְיָנִים הָיָה עוֹשֶׂה בָּאָרֶץ? אֶלָּא מַהוּ וַיִּבֶן?

עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי, הָא נִשְׁרָא אַתְיָא לְגַבַּייהוּ, וְשׁוֹשַׁנָּה חָדָא בְּפוּמָהּ, וְשַׁדֵי קַמַּייהוּ, וְאַזְלַת לָהּ, חָמוּ וְחַדוּ. אָמַר רִבִּי פִּנְחָס, וְלָאו אֲמִינָא לְכוּ, דְּנִשְׁרָא דָּא בִּשְׁלִיחוּתָא דְּמָארֵהּ, אַזְלָא וְאַתְיָא. שׁוֹשַׁנָּה דָּא, אִיהִי שׁוּשַׁן עֵדוּת דְּקָאֲמִינָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁדַר לֵיהּ לְגַבָּן.

פְּתַח כִּמְלִקַּדְמִין וְאָמַר, (תהלים ס) לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת מִכְתָּם לְדָוִד לְלַמֵּד. וְכִי שׁוֹשַׁן עֵדוּת מַאי סַהֲדוּתָא סָהִיד. אֶלָּא שׁוֹשַׁן דָּא אִיהִי סַהֲדוּתָא לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וְאִיהִי סַהֲדוּתָא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. סַהֲדוּתָא לִיהוּדָא עִלָּאָה, וְדָא אִיהוּ. בְּגִין דְּשׁוֹשַׁנָּה דָּא אִית בָּהּ תְּלֵיסַר עָלִין, וְכֻלְּהוּ קַיְימִין בְּעִקָּרָא חָדָא, וְאִית בָּהּ חֲמֵשׁ עָלִין לְבַר תַּקִּיפִין, דְּחַפְיָין לְדָא שׁוֹשַׁנָּה וְאַגִּינוּ עָלָהּ.

לשון הקודש

הִסְתַּכֵּל בְּשִׂכְלוֹ וְיָדַע לְאוֹתוֹ מָקוֹם לָדַעַת בּוֹ חָכְמָה (עִלָּיוֹנָה. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (נחמיה ח) וַיָּבִינוּ בַּמִּקְרָא).

עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, אוֹתוֹ נֶשֶׁר חָזַר אֲלֵיהֶם וְשׁוֹשַׁנָּה אַחַת בְּפִיו, וְהִשְׁלִיךְ לִפְנֵיהֶם וְהָלַךְ לוֹ. רָאוּ וְשָׂמְחוּ. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, וְלֹא אָמַרְתִּי לָכֶם שֶׁנֶּשֶׁר זֶה בִּשְׁלִיחוּת שֶׁל קוֹנוֹ הוֹלֵךְ וּבָא? שׁוֹשַׁנָּה זוֹ הִיא שׁוּשַׁן עֵדוּת שֶׁאָמַרְתִּי, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁלַח אוֹתָהּ אֵצְלֵנוּ.

פְּתַח כִּמְקֻדָּם וְאָמַר, (תהלים ס) לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁן עֵדוּת מִכְתָּם לְדָוִד לְלַמֵּד. וְכִי שׁוֹשַׁן עֵדוּת מֵעִיד? אֶלָּא שׁוֹשָׁן זֶה הִיא עֵדוּת לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וְהִיא עֵדוּת לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, עֵדוּת לַיְיחוּד הָעֶלְיוֹן, וְזֶהוּ בְּגִלַּל שֶׁשּׁוֹשַׁנָּה זוֹ יֵשׁ בָּהּ שְׁלֹשָׁה עָשָׂר עָלִים, וְכֻלָּם עוֹמְדִים בְּשֹׁרֶשׁ אֶחָד, וְיֵשׁ בָּהּ חֲמִשָּׁה עָלִים מִבַּחוּץ חֲזָקִים שֶׁמְּחַפִּים לְשׁוֹשַׁנָּה זוֹ וּמְגִנִּים עָלֶיהָ.

וְכֹלָּא בְּרָזָא דְּחָכְמְתָא הוּא, תְּלֵיסַר עָלִין, אִלֵּין תְּלֵיסַר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, דְּיָרְתָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִלְּעֵילָּא, וְכֻלְּהוּ אֲחִידָן בְּעִקָּרָא חָדָא, (ד"א דְּאִינּוּן י"ג תִּיקוּנִין דְּדִיקְנָא תַּתָּאָה דְּאָרִיךְ אַנְפִּין, דְּאִינּוּן י"ג תִּיקוּנִין עִלָּאִין דִּזְעֵיר אַנְפִּין) **וְאִיהוּ בְּרִית חָדָא וְדוּגְמָא דִּבְרִית יְסוֹדָא** (ס"א יחוּדָא) **דִּכְלָּא. חֲמֵשׁ תַּקִּיפִין דְּסַחֲרָן עֲלֵיהּ, אִלֵּין חַמְשִׁין תַּרְעִין, חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין** (דְּיִסּוֹדָא, יְסוֹדָא (נ"א בְּבֵי מַקְדְּשָׁא) בְּרִית קַדִּישָׁא) **דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי אַזְלָא בְּהוּ.**

סַהֲדוּתָא לְעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית. כָּל עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, כֻּלְּהוּ (ס"א חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין דְּיִסּוֹדָא בְּרִית קַדִּישָׁא כֻּלְּהוּ עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית תַּיְּבִין וכו') **תַּיְּבִין יְדִיעָן בְּסוּכְלְתָנוּ, וְקַיְּמָא בְּחוּשְׁבָּנָא אֱלֹהִים דְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. אַחְזֵי לְעֵילָּא, וְאַחְזֵי לְתַתָּא. אַחְזֵי לְעֵילָּא, בְּרָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי. וְאַחְזֵי לְתַתָּא, בְּרָזָא דִּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.**

לשון הקודש

וְהַכֹּל בְּסוֹד הַחָכְמָה הוּא. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר עָלִים אֵלּוּ הֵם שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הָרַחֲמִים שֶׁיּוֹרֶשֶׁת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִלְּמַעְלָה, וְכֻלָּם אֲחוּזִים בְּשׂרֶשׁ **אֶחָד.** (שֶׁהֵם י"ג תִּקּוּנִים שֶׁל הַזָּקֵן הַתַּחְתּוֹן שֶׁל אֲרִיךְ אַנְפִּין, שֶׁהֵם י"ג תִּקּוּנִים עֶלְיוֹנִים שֶׁל זְעֵיר אַנְפִּין) **וְהוּא בְּרִית אַחַת וְדֶגֶמֶת בְּרִית הַיְסוֹד** (הַיִּחוּד) **שֶׁל הַכֹּל. חֲמִשָּׁה חֲזָקִים שֶׁסּוֹבְבִים עָלֶיהָ אֵלּוּ חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים, חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה** (שֶׁל הַיְסוֹד, יְסוֹד (בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ) בְּרִית קֹדֶשׁ) **שֶׁעָלֶיהָ**

הַחַיִּים הוֹלֵךְ בָּהֶם.

עֵדוּת לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. כָּל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, כֻּלָּם (חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה שֶׁל הַיְסוֹד בְּרִית קֹדֶשׁ, כֻּלָּם מַעֲשֵׂה שֶׁל בְּרֵאשִׁית יוֹשְׁבִים וְכוּ') תֵּבוֹת יְדוּעוֹת בַּהֲבָנָה, וְעוֹמְדִים בְּחֶשְׁבּוֹן, וְשֵׁם אֱלֹהִים שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, מַרְאֶה לְמַעְלָה וּמַרְאֶה לְמַטָּה. מַרְאֶה לְמַעְלָה בְּסוֹד שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, וּמַרְאֶה לְמַטָּה בְּסוֹד שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

שׁוֹשַׁנָּה סַהֲדוּתָא לְעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית, דְּקַיְימָא בְּכָל הֲנֵי סִימָנִין, דִּכְתִיב (ס"א דָּא) **בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים, דָּא שׁוֹשַׁנָּה. תְּלֵיסַר עָלִין,** (נ"א אינון) **תְּלֵיסַר תֵּיבִין עַד אֱלֹהִים תְּנָיְינָא. וְאִינּוּן: אֵת, הַשָּׁמַיִם, וְאֵת, הָאָרֶץ, וְהָאָרֶץ, הָיְתָה, תֹהוּ, וָבֹהוּ, וְחֹשֶׁךְ, עַל, פְּנֵי, תְּהוֹם, וְרוּחַ. הָא תְּלֵיסַר עָלִין דְּשׁוֹשַׁנָּה. חֲמֵשׁ תַּקִּיפִין דְּסַחֲרָן לְאִלֵּין, אִינּוּן: מְרַחֶפֶת, עַל, פְּנֵי, הַמָּיִם, וַיֹּאמֶר. הָא חֲמֵשׁ אַחֲרָנִין. לְבָתַר יְהִי אוֹר, הָא עִיקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דְּשׁוֹשַׁנָּה דְּכֹלָּא וַאֲחִידָן בָּהּ.**

סַהֲדוּתָא לִיחוּדָא. חֲמֵשׁ עָלִין תַּקִּיפִין, שָׁרְשָׁא וְיִחוּדָא, דַּאֲחִידָן בֵּיהּ תְּלֵיסַר עָלִין אִלֵּין.
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ, (דברים ו) **הָא חֲמֵשׁ עָלִין דְּשׁוֹשַׁנָּה. אֶחָד, דָּא הִיא עִיקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דְּכֻלְּהוּ אֲחִידָן בֵּיהּ. רָזָא** (ס"א סַהֲדוּתָא לִיחוּדָא. חֲמֵשׁ תֵּיבִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ

לשון הקודש

שׁוֹשַׁנָּה – עֵדוּת לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁעוֹמֶדֶת בִּכְלַל אֵלּוּ הַסִּימָנִים, שֶׁכָּתוּב (שָׁם) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. זוֹ שׁוֹשַׁנָּה. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר עָלִים (הֵם) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תֵּבוֹת עַד שֵׁם אֱלֹהִים הַשֵּׁנִי. וְאֵלּוּ הֵם: א – אֵת, ב – הַשָּׁמַיִם, ג – וְאֵת, ד – הָאָרֶץ, ה – וְהָאָרֶץ, ו – הָיְתָה, ז – תֹהוּ, ח – וָבֹהוּ, ט – וְחֹשֶׁךְ, י – עַל, יא – פְּנֵי, יב – תְּהוֹם, יג – וְרוּחַ. הֲרֵי שְׁלֹשָׁה עָשָׂר עָלִים שֶׁל הַשּׁוֹשַׁנָּה. חֲמִשָּׁה חֲזָקִים שֶׁסּוֹבְבִים לְאֵלּוּ הֵם: א – מְרַחֶפֶת, ב – עַל, ג – פְּנֵי, ד – הַמָּיִם, ה – וַיֹּאמֶר. הֲרֵי חֲמִשָּׁה אֲחֵרִים. אַחַר כָּךְ נֶאֱמַר יְהִי אוֹר, הֲרֵי עִקָּר וְשֹׁרֶשׁ שֶׁל הַשּׁוֹשַׁנָּה שֶׁהַכֹּל אָחוּז בָּהּ.

עֵדוּת לַיִחוּד. חֲמִשָּׁה עָלִים חֲזָקִים, הַשֹּׁרֶשׁ וְהַיִחוּד שֶׁאֲחוּזִים בּוֹ שִׁלְשָׁה עָשָׂר עָלִים אֵלּוּ. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' – הֲרֵי חֲמִשָּׁה עָלִים שֶׁל הַשּׁוֹשַׁנָּה. אֶחָד – זֶהוּ הָעִקָּר וְהַשֹּׁרֶשׁ שֶׁהַכֹּל אָחוּז בּוֹ. סוֹד (עֵדוּת לַיִחוּד. חֲמֵשׁ תֵּבוֹת

יָיְ, אינון חֲמֵשׁ עָלִין תַּקִּיפִין דְּשׁוֹשַׁנָּה. שָׁרְשָׁא וְיסוֹדָא אֲחִידָן בֵּיהּ דָּא הוּא אֶחָד, וְאִיהוּ עִיקָּרָא וְשָׁרְשָׁא דְּכָלְהוּ אֲחִידָן בֵּיהּ. תְּלֵיסַר עָלִין אִלֵּין רָזָא) **דְּתָלְיסַר בְּחוּשְׁבָּנָא, גּוּשְׁפַּנְקָא דְּמַלְכָּא.**

תָּא חֲזֵי, כְּגַוְונָא (שיר השירים ב) **דְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, הָכִי אינון יִשְׂרָאֵל בֵּין עַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וְהָכִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, בֵּין שְׁאַר אֻכְלוּסִין רַבְּרְבָן מְמַנָּן. כָּל זְמַן דְּשׁוֹשַׁנָּה קַיְימָא אֲטִימָא, דְּלָא פְּתִיחָא, לֵית בָּהּ רֵיחָא, וְלָא סַלְקִין לָהּ, וְלָא מַפְקִין לָהּ מִגּוֹ גּוּבִין, בְּשַׁעֲתָא דְּשׁוֹשַׁנָּה פְּתִיחָא, סַלְקָא רֵיחָא, כְּדֵין אַפְּיקוּ לָהּ מִגּוֹ גּוּבִין. וְיִתְהֲנֵי בְהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר** (שיר השירים ה) **פִּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שַׁדְרָה לָן אֶלָּא לְמֵיהַךְ לְאוֹרְחָן.**

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לַאֲבוּהִי, הָא שְׁמַעְנָא אִלֵּין שַׁיְיפִין אֲטִימִין, בְּרָזָא

לשון הקודש

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד, אַלּוּ חֲמִשָּׁה עָלִים חֲזָקִים שֶׁל הַשּׁוֹשַׁנָּה. שֹׁרֶשׁ וְיסוֹד אֲחוּזִים בּוֹ. וְהוּא עִקָּר וְשֹׁרֶשׁ שֶׁהַכֹּל אֲחוּזִים בּוֹ. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר עָלִים אַלּוּ סוֹד) שֶׁל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה בְּחֶשְׁבּוֹן, חוֹתָם הַמֶּלֶךְ.

בָּא וּרְאֵה, כְּדֶגְמַת הַשּׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים, (שיר השירים ב) כָּךְ הֵם יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַמִּים עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְכָךְ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׁאָר הַמוֹנֵי הַשָּׂרִים הַמְמֻנִּים. כָּל זְמַן שֶׁהַשּׁוֹשַׁנָּה עוֹמֶדֶת סְגוּרָה וְאֵינָהּ פְּתוּחָה, אֵין בָּהּ רֵיחַ, וְלֹא מַעֲלִים אוֹתָהּ וְלֹא מוֹצִיאִים אוֹתָהּ מִתּוֹךְ הַקּוֹצִים. אֲבָל בְּשָׁעָה שֶׁהַשּׁוֹשַׁנָּה פְּתוּחָה, מַעֲלָה רֵיחַ, וְאָז מוֹצִיאִים אוֹתָהּ מִתּוֹךְ הַקּוֹצִים, וְנֶהֱנֵית מֵהֶם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא שָׁלַח אוֹתָהּ לָנוּ אֶלָּא לָלֶכֶת לְדַרְכֵּנוּ.

וּבְחִבּוּר קַדְמוֹן, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאָבִיו, הֲרֵי שָׁמַעְתִּי עַל אֵלּוּ הָאֵיבָרִים הָאֲטוּמִים

דְּקָרְבְּנִין. שַׁיְיפִין אַחֲרָנִין, רָזָא דִלְהוֹן מַאי. אָמַר לֵיהּ רִבִּי (דף רל"ד ע"א) שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אֶלְעָזָר, אֶלְעָזָר בְּרִי, כָּל שְׁאַר שַׁיְיפִין דִּלְנָו, רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ.

תָּא חֲזֵי, לְבָּא הָא אִתְמַר, אֲבָל לֵב דָּא אִיהוּ נוּרָא דְּדָלִיק, וְאִלְמָלֵא דְּזַמִּין לְגַבֵּיהּ מַלְכָּא עִלָּאָה כַּנְפֵי רֵיאָה, דְּאַתְיָין לְקַמֵּיהּ רוּחָא, מֵרוּחָא דְּנָשִׁיב מִגּוֹ בּוּסְמִין עִלָּאִין, הָוָה אוֹקִיד לְעָלְמָא בְּרִגְעָא חָדָא.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית יט) וַיְיָ הִמְטִיר עַל סְדֹם וְעַל עֲמֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ, אֲמַאי אוֹקִיד לוֹן. בְּגִין דְּכַנְפֵי רֵיאָה לָא נְשִׁיבוּ בְּהַהִיא שַׁעֲתָא. וְסִתְרָא דְּכַנְפֵי רֵיאָה, דָּא (תהלים סח) כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף. וְאִינּוּן רְפָאֵל, וְצַדְקִיאֵל. וְעָלַיְיהוּ אִתְמַר, (תהלים קד) עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, לְנַשְׁבָא תָּדִיר קַמֵּי מַלְכָּא (ס"א לְבָּא).

לשון הקודש

בְּסוֹד הַקָּרְבָּנוֹת. אֵיבָרִים אַחֵרִים, הַסּוֹד שֶׁלָּהֶם מַהוּ? אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֶלְעָזָר בְּנִי, כָּל שְׁאָר אֵיבָרִים שֶׁמִּבִּפְנִים, סוֹד עֶלְיוֹן הוּא.

בֹּא וּרְאֵה, הַלֵּב חֲרֵי נֶאֱמַר, אֲבָל לֵב זֶה הוּא אֵשׁ שֶׁשּׁוֹרֵף, וְאִם לֹא שֶׁהַזְמִין אֵלָיו הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן אֶת כַּנְפֵי הָרֵאָה, שֶׁמְּבִיאִים לְפָנָיו הָרוּחַ מֵרוּחַ שֶׁנּוֹשֶׁבֶת מִתּוֹךְ בְּשָׂמִים עֶלְיוֹנִים, הָיָה שׂוֹרֵף אֶת הָעוֹלָם בְּרֶגַע אֶחָד.

פָּתַח וְאָמַר, (בראשית יט) וַה' הִמְטִיר עַל סְדֹם וְעַל עֲמֹרָה גָּפְרִית וָאֵשׁ. מַדּוּעַ שָׂרַף אוֹתָם? מִשּׁוּם שֶׁכַּנְפֵי רֵאָה לֹא נָשְׁבוּ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. וְהַסּוֹד שֶׁל כַּנְפֵי הָרֵאָה, זֶה שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים סח) כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה בַכֶּסֶף. וְאֵלּוּ הֵם רְפָאֵל וְצַדְקִיאֵל. וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (תהלים קד) עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, לְנַשֵּׁב תָּמִיד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ (הַלֵּב).

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, כָּל מַה דְּאַמְרַת שַׁפִּיר, אֲבָל מוֹחָא אִיהוּ מַיִם, לֵב אִיהוּ אֵשׁ, וְתַרְוַוּיְיהוּ אִיהוּ רַחֲמֵי וְדִינָא, דָּא כִּסֵּא רַחֲמֵי, וְדָא כִּסֵּא דִּינָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶלֶךְ, עוֹמֵד מִכִּסֵּא דִּין, דְּאִיהוּ לֵב. וְיוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, דְּאִיהוּ מוֹחָא.

וְכַד חוֹבִין מִתְרַבְּיִן עַל אֲבָרִים, וְעַל עַרְקִין דִּלְבָּא, דְּאִיהוּ בְּרְסָיָא דִּדְינָא. אִתְמַר בְּלִבָּא, (אסתר ז) וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן, דְּאִיהוּ יֵינָא דְּאוֹרַיְיתָא. וּבְזִמְנָא דְּכַנְפֵי רֵיאָה נָשְׁבִין עַל לִבָּא, (אסתר ז) וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה. דְּתְרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, (שמות כה) וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת, דָּא כַּפּוֹרְתָא דְּלִבָּא.

וּבְמַאי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה. בְּגִין (דְּוָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם במדבר ז) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל, דָּא קוֹל תּוֹרָה, קוֹל דְּקִרְיַאת שְׁמַע. וַיְדַבֵּר אֵלָיו, בְּצִלּוֹתָא דְּפוּמָא, דְּאִיהוּ (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ.

לשון הקודש

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כָּל מַה שֶׁאָמַרְתָּ – נָכוֹן, אֲבָל הַמֹּחַ הוּא מַיִם, וְהַלֵּב הוּא אֵשׁ, וּשְׁנֵיהֶם הֵם רַחֲמִים וְדִין. זֶה כִּסֵּא רַחֲמִים, וְזֶה כִּסֵּא דִּין. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֶלֶךְ, עוֹמֵד מִכִּסֵּא דִּין, שֶׁהוּא הַלֵּב, וְיוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, שֶׁהוּא הַמֹּחַ.

וְכַאֲשֶׁר הַחוֹבוֹת מִתְרַבִּים עַל הָאֵיבָרִים וְעַל הָעוֹרְקִים שֶׁל הַלֵּב, שֶׁהוּא כִּסֵּא שֶׁל דִּין, נֶאֱמַר בַּלֵּב, (אסתר ז) וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיַּיִן, שֶׁהוּא יֵינָה שֶׁל תּוֹרָה. וּבְזִמַּן שֶׁכַּנְפֵי רֵאָה נוֹשְׁבוֹת עַל הַלֵּב, נֶאֱמַר (אסתר ז) וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה. שֶׁעַל שְׁתֵּי כַּנְפֵי רֵאָה נֶאֱמַר, (שמות כה) וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת, זוֹ הַכַּפֹּרֶת שֶׁל הַלֵּב.

וּבַמָּה חֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה? בִּגְלַל (שֶׁוָּאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם) (במדבר ז) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל – זֶה קוֹל הַתּוֹרָה, קוֹל שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע. וַיְדַבֵּר אֵלָיו – בִּתְפִלּוֹת הַפֶּה, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ.

וְהַהוּא רוּחָא דְּנָשִׁיב בְּכַנְפֵי רֵיאָה, אִיהוּ אַפִּיק קָלָא בְּקָנֶה, דְּאִיהוּ קָנֶה חָכְמָה קָנֶה בִּינָה. וְאִתְּמַר בָּהּ, (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר יְיָ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ. דְּאִינּוּן אַרְבַּע אַתְוָון יְהוָ"ה, וְהַאי אִיהוּ רוּחַ דְּדָפִיק בְּכָל עַרְקִין דִּלְבָּא, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן, (יחזקאל א) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וַדַּאי רַעְיָא מְהֵימָנָא, דַּרְגָּא דִּילָךְ אִיהִי, דְּבֵיהּ וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכְבָה. (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה"ּ, בְּגִימַטְרִיָא מֹשֶׁה. אָמַר לֵיהּ, בְּרִיךְ אַנְתְּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, בּוּצִינָא דְּדָלִיק כַּמֵּי מַלְבָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. נֵר יְיָ, אִיהִי נְשָׁמָה דִּילָךְ.

אָמַר לֵיהּ, הָא אַמְרַת מוֹחָא וְלִבָּא וְכַנְפֵי רֵיאָה, תְּרֵי כּוּלְיָין מַאי נִיהוּ. אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, הָא אוֹקִימְנָא בְּכַנְפֵי רֵיאָה, עוֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, כּוּלְיָין מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט. וְאִינּוּן תְּרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, וּתְרֵין כּוּלְיָין, לָקְבֵל אַרְבַּע חֵיוָן דְּכֻרְסְיָא. כֻּרְסְיָא, אִיהוּ לִבָּא בְּאֶמְצָעִיתָא.

וְכֵן מוֹחָא, אִית לֵיהּ אַרְבַּע חֵיוָן, דְּאִיהוּ כֻּרְסְיָא דְּרַחֲמֵי. וּמַאי נִיהוּ. רְאִיָּיה שְׁמִיעָה רֵיחָא דִּבּוּר. רְאִיָּיה: אַרְיֵיה. שְׁמִיעָה:

לשון הקודש

וְאוֹתָהּ הָרוּחַ שֶׁנּוֹשֶׁבֶת בִּכְנָפֵי הָרֵאָה, הִיא מוֹצִיאָה קוֹל בְּקָנֶה, שֶׁהוּא קָנֶה חָכְמָה קָנֶה בִּינָה. וְנֶאֱמַר בָּהּ, (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר ה' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ. שֶׁהֵן אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת יְהוָ"ה, וְזוֹהִי רוּחַ שֶׁדּוֹפֶקֶת בְּכָל עוֹרְקֵי הַלֵּב, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (יחזקאל א) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ.

אָמַר הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וַדַּאי רוֹעֶה נֶאֱמָן, מַדְרֵגָה שֶׁלְּךָ הִיא, שֶׁבָּהּ נֶאֱמַר וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכְבָה. (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה"ּ, בְּגִימַטְרִיָא מֹשֶׁה. אָמַר לוֹ, בָּרוּךְ אַתָּה הַמָּאוֹר הַקָּדוֹשׁ, נֵר שֶׁדּוֹלֵק לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה. נֵר ה' – הִיא נְשָׁמָה שֶׁלְּךָ.

אָמַר לוֹ, הֲרֵי אָמַרְתָּ מֹחַ וְלֵב וְכַנְפֵי רֵאָה, שְׁתֵּי כְלָיוֹת מָהֵן? אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, הֲרֵי בֵּאַרְנוּ בִּכְנָפֵי רֵאָה אֶת הַפָּסוּק עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת. וְהַכְּלָיוֹת – מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט. וְהֵן שְׁתֵּי כַנְפֵי רֵאָה וּשְׁתֵּי כְלָיוֹת, כְּנֶגֶד אַרְבַּע חַיּוֹת שֶׁל הַכִּסֵּא. הַכִּסֵּא הוּא הַלֵּב בָּאֶמְצַע.

וְכֵן הַמֹּחַ יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע חַיּוֹת, שֶׁהוּא כִּסֵּא שֶׁל רַחֲמִים. וּמָהֵן? רְאִיָּה שְׁמִיעָה רֵיחַ דִּבּוּר. רְאִיָּה – אַרְיֵה. שְׁמִיעָה – שׁוֹר. רֵיחַ – נֶשֶׁר.

שׁוֹר. רֵיחָא: נִשְׁרָא. וְאַרְבַּע אַנְפִּין וְאַרְבַּע כַּנְפִּין לְכָל חַד. דְּבוּר: אָדָם אִיהוּ. אָחִיד עֵילָא וְתַתָּא, דְּרוֹעִין דִּבְהוֹן וְיָדֵינוּ פְּרוּשׁוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם. גּוּף אַרְיֵה, וְשׁוֹקַיִם, (יחזקאל א) וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל. וְעַל גּוּפָא אִתְמַר, (בראשית מא) מֻרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה. מִשְׁנָה כְּתִיב, לִישָׁנָא דְּמַתְנִיתִין. וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה. (ע״כ רעיא מהימנא).

זהר:

טָחוֹל, פְּתַח בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְאָמַר, (קהלת ד) **וָאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשֻׁקִים שֶׁנַּעֲשׂוּ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִּמְעַת הָעֲשֻׁקִים. מָאן אינון עֲשׁוּקִים. אִלֵּין יַנּוּקִין דְּאִינּוּן בְּתוּקְפָּא דְּאִמְּהוֹן. דְּסַלְקִין מֵעָלְמָא, עַל יְדֵי מַלְאָךְ הַמָּוֶת. וְכִי מַלְאָךְ הַמָּוֶת קָטִיל לוֹן, דְּאִיהוּ עוֹשֵׁק. אֶלָּא הָדַר וְאָמַר, וּמִיַּד עֹשְׁקֵיהֶם כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. מָאן הַהוּא כֹּחַ. דָּא הוּא דִּכְתִיב,** (בראשית א) **יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְדָא הוּא מְאֹרֹת חָסֵר וָאו, וְדָא לִילִית, דְּאִיהִי מְמָנָא דְּהַהוּא עוֹשֵׁק.**

לשון הקודש

וְאַרְבַּע פָּנִים וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְכָל אֶחָד. דְּבוּר – הוּא אָדָם. אָחוּז לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, זְרוֹעוֹת, שֶׁבָּהֶן נֶאֱמַר וְיָדֵינוּ פְּרוּשׁוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם. גּוּף – אַרְיֵה, וְשׁוֹקַיִם, עֲלֵיהֶן נֶאֱמַר (יחזקאל א) וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף רֶגֶל עֵגֶל. וְעַל הַגּוּף נֶאֱמַר (בראשית א) מֻרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה. מִשְׁנָה כָּתוּב, לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה. וּבְחִבּוּר קַדְמוֹן. (ע״כ רעיא מהימנא).

זֹהַר

טָחוֹל, פְּתַח הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה **וְאָמַר,** (קהלת ד) **וָאֶרְאֶה** אֶת כָּל הָעֲשֻׁקִים [שֶׁנַּעֲשׂוּ] אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִּמְעַת הָעֲשֻׁקִים. מִי אֵלּוּ הָעֲשׁוּקִים? אֵלּוּ תִּינוֹקוֹת שֶׁהֵם בְּחֵיק אִמּוֹתָם, שֶׁמִּסְתַּלְּקִים מֵהָעוֹלָם עַל יְדֵי מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְכִי מַלְאַךְ הַמָּוֶת הוֹרֵג אוֹתָם שֶׁהוּא עוֹשֵׁק? אֶלָּא חָזַר וְאָמַר, וּמִיַּד עֹשְׁקֵיהֶם כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. מִי הוּא אוֹתוֹ כֹּחַ? זֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית א) יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְזֶהוּ מְאֹרֹת חָסֵר וָא״ו, וְזוֹ לִילִית, שֶׁהִיא מְמֻנָּה עַל אוֹתוֹ הָעוֹשֵׁק.

וְאִיהִי אִקְרֵי טְחוֹל, וְאִיהִי אַזְלַת וְחַיְיכָא בֵּינּוּקֵי, וּבָתַר עָבְדַת בְּהוּ רוּגְזָא וְדִמְעָה, לְמִבְכֵּי עָלַיְיהוּ. טְחוֹל לְזִינָא דְכָבֵד אַזְלָא. דָּא אִבְרֵי בַּשְׁנִי, וְדָא בָּרְבִיעִי בְעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית. וּבְגִין דָּא, לֵית סִימָנָא טָבָא בַּשְׁנִי וּבָרְבִיעִי. כָּבֵד מוֹתָא דְרַבְרְבֵי, טְחוֹל מוֹתָא דְזוּטְרֵי.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, וַדַּאי הָכִי הוּא, דִּכְבֵד אִיהוּ דַּרְגָּא דְעֵשָׂו. עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם. הוּא כָּנִישׁ כָּל דָּמִין, בֵּין צְלוּלִין, בֵּין עֲכוּרִין. וְלֹא אַבְחִין בֵּין טַב לְבִישׁ. לָא עָבִיד אַפְרָשׁוּתָא בֵּינַיְיהוּ. לְבָא אִיהוּ יִשְׂרָאֵל, דְּאַבְחִין בֵּין טַב לְבִישׁ, בֵּין דָּם טָמֵא לְדָם טָהוֹר, וְלָא נָטִיל אֶלָּא בְּרִירוּ וְנַקְיוּ דְהַהוּא דָּמָא, כְּבוֹרֵר אוֹכֶל מִגּוֹ פְּסוֹלֶת. **וּלְבָתַר** דְּנָטִיל לְבָא, דְּאִיהוּ יַעֲקֹב, בְּרִירוּתָא דְדָמִים, דְּאִיהוּ לְעֵילָּא. וְאִשְׁתְּאַר כָּבֵד דְּאִיהוּ (דף רל"ד ע"ב) עֵשָׂו בִּפְסוֹלֶת. אִיהוּ כָּעִים עָלֵיהּ בְּמָרָה, דְּאִיהִי גֵּיהִנָּם, דְּאִתְבְּרִיאַת בְּיוֹמָא תִנְיָינָא,

לשון הקודש

וְהִיא נִקְרֵאת טְחוֹל, וְהִיא הוֹלֶכֶת וּמְצַחֶקֶת בַּתִּינוֹקוֹת, וְאַחַר כָּךְ עוֹשָׂה בָּהֶם רֹגֶז וּדְמָעוֹת, לִבְכּוֹת עֲלֵיהֶם. הַטְּחוֹל הוֹלֵךְ אַחַר הַכָּבֵד, שֶׁהוּא מִינוֹ. זֶה נִבְרָא בַּשֵּׁנִי, וְזֶה בָּרְבִיעִי בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. וּמְשׁוּם זֶה אֵין סִימָן טוֹב בַּשֵּׁנִי וּבָרְבִיעִי. כָּבֵד – מִיתָה שֶׁל הַגְּדוֹלִים, טְחוֹל – מִיתָה שֶׁל הַקְּטַנִּים.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, וַדַּאי כָּךְ הוּא, שֶׁהַכָּבֵד הוּא מַדְרֵגָה שֶׁל עֵשָׂו. עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם. הוּא כּוֹנֵס אֶת כָּל הַדָּמִים, בֵּין הַצְּלוּלִים בֵּין הָעֲכוּרִים. וְלֹא מַבְחִין בֵּין טוֹב לְרַע. לֹא עוֹשֶׂה הַבְדָּלָה בֵּינֵיהֶם. הַלֵּב הוּא יִשְׂרָאֵל, שֶׁמַּבְדִּיל בֵּין טוֹב לְרַע, בֵּין דָּם טָמֵא לְדָם טָהוֹר, וְלֹא לוֹקֵחַ אֶלָּא הַמְּבֹרָר וְהַנָּקִי שֶׁל אוֹתוֹ דָּם, כְּבוֹרֵר אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת.

וְאַחַר שֶׁנּוֹטֵל הַלֵּב, שֶׁהוּא יַעֲקֹב, הַמְּבֹרָר שֶׁבַּדָּמִים, שֶׁהוּא לְמַעְלָה, וְנִשְׁאָר כָּבֵד, שֶׁהוּא עֵשָׂו, עִם הַפְּסֹלֶת – הוּא כּוֹעֵס עָלָיו בַּמָּרָה, שֶׁהִיא גֵּיהִנֹּם, שֶׁנִּבְרְאָה בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי, מִיתַת

מוֹתָא דְרַבְרְבֵי, וְאִיהִי נוּקְבָא בִּישָׁא, אֵשׁ זָרָה, עֲבוֹדָה קָשָׁה, עֲבוֹדָה זָרָה קָרִינָן לָהּ.

וּבְגִין דְּמִינָהּ אִתְעַר כַּעַס לְכָבֵד, אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן בְּמַתְנִיתִין, כָּל הַמּוֹעֵם בְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּלֵית שְׁרִיפָה וַחֲמִימוּת בְּכָל מַרְעִין דְּאַבְרִין דְּגוּפָא, אֶלָּא מִמָּרָה. דְּאִיהִי אַדְלִיקַת בְּשַׁלְהוֹבִין עַל עַרְקִין דְּכָבֵד, וּבָעֵי לְאוֹקָדָא כָּל גּוּפָא. וְאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּיַמָּא, כַּד אִיהוּ כָּעִים, דְּגַלֵּי יַמָּא סַלְקִין עַד רְקִיעָא, וּבָעוּ לְנָפְקָא מִגְּבוּלַיְיהוּ, לְתַבְרָא (ס״א לְחַרְבָּא) עָלְמָא. אִי לָאו שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי לַחוֹלָה כְּחוֹל דְּאַסְחַר לְיַמָּא, דְּלָא נַפְקַת מִפּוּמָהָא, אוֹף הָכִי שְׁכִינְתָּא אַסְחֲרַת לְגוּפָא, וְסָמִיךְ לֵיהּ, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים מא) יְיָ יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוָי.

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הַמְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה, לָא לֵיתִיב לְמַרְאֲשׁוֹתָיו, מִשּׁוּם דִּשְׁכִינְתָּא עַל רֵישֵׁיהּ. וְלָא לְרַגְלוֹי דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת לְרַגְלוֹי. הַאי לָאו לְכָל בַּר נָשׁ, אֶלָּא לַבֵּינוֹנִי. אֲבָל לְצַדִּיק גָּמוּר, יְיָ יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוָי, עַל רֵישֵׁיהּ. וּשְׁכִינְתָּא אַסְחַר גּוּפֵיהּ, עַד רַגְלוֹי. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּיַעֲקֹב, (בראשית מט) וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו

לשון הקודש

הַגְּדוֹלִים, וְהִיא נִקְבָה הָרָעָה, אֵשׁ זָרָה, עֲבוֹדָה קָשָׁה, עֲבוֹדָה זָרָה קוֹרְאִים לָהּ.

וּמִשּׁוּם שֶׁמְּמֶנָּה מִתְעוֹרֵר כַּעַס לַכָּבֵד, פֵּרְשׁוּהָ חַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, כָּל הַמּוֹעֵם כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁאֵין שְׂרֵפָה וַחֲמִימוּת בְּכָל הַמַּחֲלוֹת שֶׁל אֶבְרֵי הַגּוּף אֶלָּא מִמָּרָה. שֶׁהִיא מַדְלִיקָה בְּשַׁלְהֶבוֹת עַל הָעוֹרְקִים שֶׁל הַכָּבֵד וְרוֹצָה לִשְׂרֹף אֶת כָּל הַגּוּף. וְהִיא כְּדֶגֶמֶת הַיָּם כַּאֲשֶׁר הוּא כּוֹעֵם, שֶׁגַּלֵּי הַיָּם עוֹלִים עַד לָרָקִיעַ וְרוֹצִים לָצֵאת מִגְּבוּלָם לְשַׁבֵּר (לְהַחֲרִיב) הָעוֹלָם. אִם לֹא הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא לַחוֹלָה כַּחוֹל הַמַּקִּיף אֶת הַיָּם שֶׁלֹּא יוֹצֵא מִשְׁפָּתוֹ – אַף כָּךְ הַשְּׁכִינָה סוֹבֶבֶת לַגּוּף וְסוֹמֶכֶת אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים מא) ה׳ יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוָי.

וּמִשּׁוּם זֶה בְּאֲרוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, הַמְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה לֹא יֵשֵׁב לִמְרַאֲשׁוֹתָיו, מִשּׁוּם שֶׁשְּׁכִינָה עַל רֹאשׁוֹ. וְלֹא לְמַרְגְּלוֹתָיו, כֵּיוָן שֶׁמַּלְאַךְ הַמָּוֶת לְמַרְגְּלוֹתָיו. וְזֶה לֹא לְכָל בֶּן אָדָם, אֶלָּא לְבֵינוֹנִי. אֲבָל לְצַדִּיק גָּמוּר – ה׳ יִסְעָדֶנּוּ עַל עֶרֶשׂ דְּוָי, עַל רֹאשׁוֹ. וְהַשְּׁכִינָה מַקֶּפֶת אֶת גּוּפוֹ עַד רַגְלָיו. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר

אֶל הַמִּטָּה, וְדָא שְׁכִינְתָּא דְּאִתְמַר בָּהּ, (ישעיה סו) **וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי. לְרָשָׁע נָמוּר, מַלְאָךְ הַמָּוֶת אַסְחַר לֵיהּ בְּכָל סִטְרָא. וְדָא יֵצֶר הָרָע, דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת אַסְחַר לֵיהּ בְּכָל סִטְרָא, חַרְבָּא דִּילֵיהּ, דְּפָנָיו מוֹרִיקוֹת, בְּטִפָּה חָדָא מֵאִינּוּן תִּלַּת טִפִּין, דְּזָרִיק בֵּיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (משלי ה) **וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַלַּעֲנָה. כְּבֵד דָּא דְכוּרָא. יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד נוּקְבָא.** **(ע"כ רעיא מהימנא).**

זהר:

קֵיבָה, אִיהוּ דַּרְגָּא חַד מִשִּׁתִּין דְּמוֹתָא. וְדָא אִתְקְרֵי תַּרְדֵּמָה. עַסְטִירָאָה (נ"א עֲסִירְטָא), **דַּרְגָּא שְׁתִיתָאָה דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת. וּמִגּוֹ דְּאָתֵי מֵרָחִיק, אִיהוּ מִסְטְרָא דְּמוֹתָא. וְלָאו מוֹתָא. רַמְזָא, חַד מִשִּׁתִּין דְּמוֹתָא.**

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, בָּתַר דְּגוּפָא אִיהוּ מֵאִילָנָא דְּטוֹב וָרָע, לֵית אֵבֶר בְּגוּפָא, דְּלָא אִית בֵּיהּ יֵצֶר הָרָע וְיֵצֶר טוֹב, לַבֵּינוֹנִיים. וְלַצַּדִּיקִים גְּמוּרִים, תְּרֵין יְצִירוֹת, דְּדִכַּר וְנוּקְבָא, תַּרְוַויְיהוּ טוֹבִים.

לשון הקודש

זֹהַר

בְּיַעֲקֹב, (בראשית מט) **וַיֶּאֱסֹף רַגְלָיו אֶל הַמִּטָּה,** וְזוֹ הַשְׁכִינָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ, (ישעיה סו) **וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי.** וּלְרָשָׁע גָּמוּר, מַלְאַךְ הַמָּוֶת מַקִּיף אוֹתוֹ בְּכָל צְדָדָיו. וְזֶה יֵצֶר הָרָע, שֶׁמַּלְאַךְ הַמָּוֶת מַקִּיף אוֹתוֹ בְּכָל צְדָדָיו, חֶרֶב שֶׁלּוֹ, שֶׁפָּנָיו מוֹרִיקוֹת בְּטִפָּה אַחַת מֵאוֹתָן שָׁלֹשׁ טִפּוֹת שֶׁזּוֹרֵק בּוֹ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי ה) **וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַלַּעֲנָה.** הַכָּבֵד זֶה הַזָּכָר. יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד – נְקֵבָה. (עד כאן).

קֵיבָה הִיא דַּרְגָּה אַחַת מִשִּׁשִּׁים מִמִּיתָה, וְזֶה נִקְרָא תַּרְדֵּמָה. מַלְאַךְ עַסְטִירָאָה (עֲסִירְטָא), **דַּרְגָּה שִׁשִּׁית שֶׁל מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וּמִתּוֹךְ שֶׁבָּא מֵרָחוֹק, הוּא מִצַּד הַמָּוֶת, וְלֹא מָוֶת מַמָּשׁ.**

וְנִרְמָז – אֶחָד מִשִּׁשִּׁים מִמִּיתָה.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, מֵאַחַר שֶׁהַגּוּף הוּא מֵעֵץ שֶׁל טוֹב וָרָע, אֵין אֵיבָר בַּגּוּף שֶׁאֵין בּוֹ יֵצֶר

כְּגַוְונָא דְחָתָן וְכַלָּה. לָרְשָׁעִים גְּמוּרִים, תְּרֵין יְצִירוֹת בִּישִׁין, דְּכַר וְנוּקְבָא, בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר, מִסִּטְרָא דְסָמָאֵל וְנָחָשׁ.

וּבְגִין דָּא מִסִּטְרָא דְאִילָנָא דְטוֹב וָרָע, קַיְּמָה אִית בָּהּ תְּרֵין דַּרְגִּין. דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, קַיְּמָה יָשֵׁן. וְאִית שֵׁינָה, אַחַת מִשִּׁתִּין בְּמוֹתָא. וְשֵׁינָה, אַחַת מִשִּׁתִּין בַּנְּבוּאָה. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן מָאנֵי מְתִיבְתָּא, (זכריה י) הַחֲלֹמוֹת שָׁוְא יְדַבֵּרוּ, וְהָכְתִיב (במדבר יב) בַּחֲלוֹם אֵדַבֶּר בּוֹ. לָא קַשְׁיָא, כָּאן עַל יְדֵי שֵׁד. כָּאן עַל יְדֵי מַלְאָךְ. חֲלוֹם עַל יְדֵי מַלְאָךְ, חַד מִשִּׁתִּין בַּנְּבוּאָה. חֲלוֹם עַל יְדֵי שֵׁד, אִיהוּ שָׁוְא, מִסִּטְרָא דְמוֹתָא. וְאִיהוּ תֶּבֶן, דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ, כְּשֵׁם שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְבַר בְּלֹא תֶּבֶן, כַּךְ אִי אֶפְשָׁר לַחֲלוֹם בְּלֹא דְבָרִים בְּטֵלִים.

אִצְטוּמְכָא דָּא קֶרְקְבָּן נִקְלָף. וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, קוּרְקְבָּן טוֹחֵן, דְּאִיהוּ נָטִיל כֹּלָּא, וְשׁוֹחֵק, וּמְשַׁדַּר לְכָל אֵבָרִין. אִי אֵבָרִין בְּלָא חוֹבִין, כְּגַוְונָא דְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּאִית מִלִּין דִּמְעַכְּבִין יַת קָרְבְּנָא, דְּלָא נָחִית לְקַבְּלָא לֵיהּ, הַהוּא דְשָׁדַּר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַבְּלָא הוֹרוֹנָא דִילֵיהּ. דְּאִית דִּמְקַבֵּל לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל

לשון הקודש

דָּרָע וְיֵצֶר הַטּוֹב לַבֵּינוֹנִים. וּלְצַדִּיקִים גְּמוּרִים שְׁתֵּי יְצִירוֹת, שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה, וּשְׁנֵיהֶם טוֹבִים, כְּדֶגְמַת חָתָן וְכַלָּה. וְלִרְשָׁעִים גְּמוּרִים שְׁתֵּי יְצִירוֹת רָעוֹת, זָכָר וּנְקֵבָה, בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר, מִצַּד שֶׁל סָמָא״ל וְנָחָשׁ.

וּמִשּׁוּם זֶה מִצַּד שֶׁל עֵץ טוֹב וָרָע, הִיא הַקֵּבָּה שֵׁיֵּשׁ בָּהּ שְׁתֵּי דְּרָגוֹת. שֶׁכָּךְ בְּאֲרוּחוּ חֲכָמִים, קֵבָּה – יָשֵׁן. וְיֵשׁ שֵׁנָה אַחַת מִשִּׁשִּׁים בְּמִיתָה. וְשֵׁנָה, אַחַת מִשִּׁשִּׁים בִּנְבוּאָה. וּמִשּׁוּם זֶה פֵּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים בַּעֲלֵי הַיְשִׁיבָה, כָּתוּב (זכריה י) וַחֲלֹמוֹת הַשָּׁוְא יְדַבֵּרוּ, וַהֲרֵי כָּתוּב (במדבר יב) בַּחֲלוֹם אֵדַבֶּר בּוֹ? לֹא קָשֶׁה. כָּאן עַל יְדֵי שֵׁד – כָּאן עַל יְדֵי מַלְאָךְ. חֲלוֹם עַל יְדֵי מַלְאָךְ – אֶחָד מִשִּׁשִּׁים בִּנְבוּאָה. חֲלוֹם עַל יְדֵי שֵׁד הוּא שָׁוְא, מִצַּד שֶׁל הַמָּוֶת. וְהוּא תֶּבֶן. שֶׁכָּךְ בְּאֲרוּחוּ, כְּשֵׁם שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְבָר בְּלֹא תֶּבֶן, כָּךְ אִי אֶפְשָׁר לַחֲלוֹם בְּלֹא דְבָרִים בְּטֵלִים.

הָאִצְטוּמְכָא זֶה קֶרְקְבָּן נִקְלָף. וּבְאֲרוּ חֲכָמִים, קֶרְקְבָּן טוֹחֵן, שֶׁהוּא לוֹקֵחַ הַכֹּל וְשׁוֹחֵק, וְשׁוֹלֵחַ לְכָל הָאֵיבָרִים. אִם הָאֵיבָרִים בְּלִי עֲוֹונוֹת, כְּגוֹן מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמִים, שֵׁיֵּשׁ דְּבָרִים הַמְעַכְּבִים אֶת הַקָּרְבָּן, שֶׁלֹּא יוֹרֵד לְקַבֵּל אוֹתוֹ הַהוּא שֶׁשָּׁלַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְקַבֵּל הַמַּתָּנָה שֶׁלּוֹ. שֵׁיֵּשׁ שֶׁמְּקַבֵּל אוֹתוֹ

יְדֵי אַרְיֵה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָכִיב עָלֵיהּ, וְנָחִית בֵּיהּ, לְקַבְּלָא הַהוּא דּוּרוֹנָא. וְאִית דּוּרוֹנָא דְּמְקַבֵּל לֵיהּ עַל יְדֵי שׁוֹר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְׁמֹאול לְאַרְבַּעְתָּן. וְאִית דּוּרוֹנָא, דְּמְקַבֵּל עַל יְדֵי דְּנֶשֶׁר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן. דְּאִינּוּן שְׁתֵּי תּוֹרִים, אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה. וְאִית דּוּרוֹנָא, דְּמְקַבֵּל לֵיהּ עַל יְדֵי דְּאָדָם דְּכְתִיב בֵּיהּ, (ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ. בְּדִיוּקְנָא דַּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ. (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. יְהוָ"ה נָחִית עָלַיְיהוּ, לְקַבְּלָא דּוּרוֹנָא.

וְאִית חֵיוָן טְבְעִיוֹת, מְמָנָן עַל גּוּפִין, דְּאִינּוּן מֵאַרְבַּע יְסוֹדִין, וְאִינּוּן דַּכְיָין. וְלָקֳבְלַיְיהוּ אַרְבַּע חֵיוָן דּוֹרְסִין, מִסְאֲבִין, (נ"א מַלְאָכִין מְמָנָן) עַל אַרְבַּע מְרִירָן, דְּאִינּוּן: מָרָה חִוָּרָא, מָרָה סוּמָקָא, מָרָה יְרוֹקָא, מָרָה אוּכְמָא. וְאִית חֵיוָן שִׁכְלִיוֹת, דְּסָחֲרִין לְכָרְסַיָּא. וְאִית לְעֵילָּא מִנַּיְיהוּ, וּגְבוֹהִים עֲלֵיהֶם, וְאִינּוּן חֵיוָן אֱלָהִיוֹת, מִסְטָרָא דִּקְדוּשָׁה. וְאִית חֵיוָן דְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְאִתְקְרִיאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְאֱלָהִיוֹת דְּקוּדְשָׁא, אֱלֹהִים חַיִּים. וְאִלֵּין אֱלָהִיוֹת דְּקִדוּשָׁה,

לשון הקודש

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי אַרְיֵה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּן. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹכֵב עָלָיו, וְיוֹרֵד בּוֹ לְקַבֵּל אוֹתוֹ דּוּרוֹן.

וְיֵשׁ דּוּרוֹן שֶׁמְּקַבֵּל אוֹתוֹ עַל יְדֵי שׁוֹר, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (שם) וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאול לְאַרְבַּעְתָּן. וְיֵשׁ דּוּרוֹן שֶׁמְּקַבֵּל עַל יְדֵי נֶשֶׁר, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (שם) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן. שֶׁהֵם שְׁתֵּי תּוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה. וְיֵשׁ דּוּרוֹן שֶׁמְּקַבֵּל אוֹתוֹ עַל יְדֵי אָדָם שֶׁכָּתוּב בּוֹ (ויקרא א) אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַה'. בַּדְּמוּת שֶׁל זֶה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. שָׁם יְהוָ"ה יוֹרֵד עֲלֵיהֶם לְקַבֵּל הַקָּרְבָּן. וְיֵשׁ חַיּוֹת טְבְעִיּוֹת מְמֻנּוֹת עַל הַגּוּפִים, שֶׁהֵם מֵאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, וְהֵן טְהוֹרוֹת. וּלְעֻמָּתָן יֵשׁ אַרְבַּע חַיּוֹת דּוֹרְסוֹת, טְמֵאוֹת, (מַלְאָכִים מְמֻנִּים) עַל אַרְבַּע מָרוֹת, שֶׁהֵן: מָרָה לְבָנָה, מָרָה אֲדָמָה, מָרָה יְרָקָה, מָרָה שְׁחֹרָה. וְיֵשׁ חַיּוֹת שִׂכְלִיּוֹת שֶׁסּוֹבְבוֹת הַכִּסֵּא. וְיֵשׁ לְמַעְלָה מֵהֶן וּגְבוֹהוֹת עֲלֵיהֶן, וְהֵן חַיּוֹת אֱלָהִיּוֹת, מִצַּד הַקְּדֻשָּׁה. וְיֵשׁ חַיּוֹת מֵהַצַּד הָאַחֵר, וְנִקְרָאוֹת אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְהַחַיּוֹת הָאֱלָהִיּוֹת מִצַּד הַקְּדֻשָּׁה נִקְרָאוֹת אֱלֹהִים חַיִּים. וְאֵלּוּ הָאֱלָהִיּוֹת שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה נִקְרָאוֹת אֱלֹהֵי הָאֱלָהִיּוֹת, וְעֹלַת עַל הַכֹּל, אֵל

אִתְקְרִיאוּ אֱלֹהֵי הָאֱלָהִיּוּת, וְעִלַּת עַל כֹּלָּא, אֵל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכָל זִינָא אָזִיל לְזִינֵיהּ. וּבְגִין דְּאִית אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אָמַר עָלַיְיהוּ, (שמות כב) זֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם בִּלְתִּי לַיהוָ"ה לְבַדּוֹ. בְּגִין דְּלָא יִתְעָרֵב אֱלֹהִים חַיִּים עִם אֱלֹהִים אֲחֵרִים. (ס"א ובְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה) (דף רל"ה ע"א).

זהר:

אִצְטוּמְכָא דָּא, נָטִיל וְשָׁחִיק, וּמְשַׁדַּר לְכָל סִטְרִין דִּלְתַתָּא, וּמִנַּיהּ אִתְּזָנוּ תַּתָּאֵי. מֵאִינּוּן שָׁתִין שְׁמָרִים לְתַתָּא, כָּל אִינּוּן רוּחִין וְסִטְרִין אַחֲרָנִין דְּאִתְּזָנוּ בְּלֵילְיָא, מֵאִינּוּן אֵבָרִים וּפְדָרִים. וּשְׁאַר נַטְלִין כָּל שַׁיְיפִין, וְנָטִיל כֹּלָּא כָּבֵד, וְקָרִיב לַלֵּב, כְּמָה דְּאִתְּמַר. וְדָא אִיהוּ דִּכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין. וְעַל דָּא אִתְחֲזֵי עַל מַדְבְּחָא, כְּגַוְונָא דְּאַרְיֵה אָכִיל קָרְבְּנִין. מִכָּאן וּלְהָלְאָה כָּל שְׁאַר שַׁיְיפִין, בְּרָזָא דְּגוּפָא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

לשון הקודש

אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכָל מִין הוֹלֵךְ לְמִינוֹ. וּמִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אָמַר עֲלֵיהֶם, (שמות כב) זֹבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם בִּלְתִּי לַה' לְבַדּוֹ. כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעָרֵב אֱלֹהִים חַיִּים עִם אֱלֹהִים אֲחֵרִים. (וּבְחִבּוּר קַדְמוֹן). (עד כאן).

זֹהַר

אִצְטוּמְכָא זוֹ לוּקַחַת וְשׁוֹחֶקֶת, וְשׁוֹלַחַת לְכָל הַצְּדָדִים שֶׁל מַטָּה, וּמִמֶּנָּה נִזּוֹנִים הַתַּחְתּוֹנִים. וּמֵאֵלּוּ שִׁתִּים הַשְּׁמָרִים לְמַטָּה כָּל אוֹתָן רוּחוֹת וּצְדָדִים אֲחֵרִים שֶׁנִּזּוֹנִים בַּלַּיְלָה מֵאוֹתָם אֵיבָרִים וּפְדָרִים. וְהַשְּׁאָר נוֹטְלִים כָּל הָאֵיבָרִים, וְנוֹטֵל הַכֹּל הַכָּבֵד, וּמַקְרִיב לַלֵּב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְעֵיל. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין. וְעַל זֶה מִתְרָאֶה עַל הַמִּזְבֵּחַ דְּגִמַת אַרְיֵה שֶׁאוֹכֵל קָרְבָּנוֹת. מִכָּאן וּלְהָלְאָה כָּל שְׁאָר הָאֵיבָרִים בְּסוֹד שֶׁל הַגּוּף כְּדֶגְמָא שֶׁל מַעְלָה.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וַדַּאי אִצְטוֹמְכָא בְּקַדְמִיתָא נְטִיל כֹּלָּא, עַד שִׁית שַׁעְתִּין, וְאוֹפֶה. קֻרְקְבָן, אִיהוּ אוֹפֶה. וְרִיאָה, אִיהִי מַשְׁקֶה. לִבָּא מַלְכָּא. וְאִינּוּן תְּרִין, אִינּוּן וַדַּאי אוֹפֶה וּמַשְׁקֶה, לְמֵיהַב לְמַלְכָּא, מִשְּׁפִירוּ דְּכָל מַאֲכָלִין וּמַשְׁקִין, רֵישָׁא דְּכֻלְּהוּ, מִבְּחַר לְכֻלְּהוּ. וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חַלָּבִי. לְבָתָר, אִכְלוּ רֵעִים, שְׁאַר אֵבָרִים, דְּאִינּוּן חֵילִין וּמַשְׁרְיָין דְּמַלְכָּא, דְּפָלִיג לוֹן מְזוֹנָא, עַל יְדֵי שַׂר הָאוֹפִים. שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים, עַל יְדֵי שַׂר הַמַּשְׁקִים.

וְכָבֵד אִיהוּ לִימִינָא דְּבַר נָשׁ. וּבְגִין דָּא, וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם לִימִינָא דְּמַלְכָּא, דְּאִיהוּ לִבָּא. טְחוֹל, לִשְׂמָאלָא. אִלֵּין אִינּוּן מִסְטְרָא אַחֲרָא, וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְׂמָאל. מַשְׁקֶה חַמְרָא מָזוּג בְּמַיָּא לְמַלְכָּא. וְאַרְיֵה אָכִיל, דָּא כָּבֵד, פָּנִישׁ מְזוֹנָא קַמֵּי מַלְכָּא, דְּאִיהוּ לִבָּא.

וְאִית לְאַקְשׁוּיֵי עַל הַאי. אִי כָּבֵד אִיהוּ עִשָּׂו, אֵיךְ הוּא מְתַקֵּן מְזוֹנָא

לשון הקודש

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, מָאוֹר הַקָּדוֹשׁ, וַדַּאי אִצְטוֹמְכָא בָּרִאשׁוֹנָה לוֹקַחַת הַכֹּל עַד שֵׁשׁ שָׁעוֹת, וְאוֹפֶה. קֻרְקְבָן הוּא אוֹפֶה. וְהָרֵאָה הִיא מַשְׁקֶה. הַלֵּב הוּא הַמֶּלֶךְ. וְאֵלּוּ הַשְּׁנַיִם הֵם וַדַּאי אוֹפֶה וּמַשְׁקֶה לָתֵת לַמֶּלֶךְ מֵהַטּוֹב שֶׁל כָּל מַאֲכָלִים וּמַשְׁקִים, מֵהָרֹאשׁ שֶׁל כֻּלָּם, מֵהַמִּבְחָר שֶׁל כֻּלָּם, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שיר השירים ה) אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי. אַחַר כָּךְ נֶאֱמַר אִכְלוּ רֵעִים, שֶׁהֵם שְׁאָר הָאֵיבָרִים, שֶׁהֵם חֲיָלוֹת וּמַחֲנוֹת הַמֶּלֶךְ, שֶׁמְּחַלֵּק לָהֶם מָזוֹן עַל יְדֵי שַׂר הָאוֹפִים. שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים, עַל יְדֵי שַׂר הַמַּשְׁקִים.

וְהַכָּבֵד הוּא לִימִין הַבֶּן אָדָם. וּמִשּׁוּם זֶה, וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם, לִימִין הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא הַלֵּב. הַטְּחוֹל לִשְׂמֹאל. אֵלּוּ הֵם מֵהַצַּד הָאַחֵר, וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמֹאול. מַשְׁקֶה יַיִן מָזוּג בְּמַיִם לַמֶּלֶךְ. וְאַרְיֵה אוֹכֵל, זֶה כָּבֵד, שֶׁאוֹסֵף מָזוֹן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא הַלֵּב.

וְיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל זֶה: אִם כָּבֵד הוּא עֵשָׂו, אֵיךְ הוּא מְתַקֵּן מָזוֹן לַלֵּב? אֶלָּא וַדַּאי הַלֵּב

לְלִבָּא. אֶלָּא וַדַּאי לִבָּא אִיהוּ כְּנַוְונָא דְּיִצְחָק. כְּבֵד עֵשָׂו, דְּאִיהוּ הַצָּד צַיִד. וְיֵימָא לֵיהּ, (בראשית יז) יָקוּם אָבִי וְיֹאכַל מִצֵּיד בְּנוֹ. אִלֵּין אִינּוּן צְלוֹתִין, דְּאַזְלִין וּמִתְרַכִּין מֵעָנִיִּים, וְיִצְחָק בְּצַעֲרָא וּבִינוֹנָא, דְּלָא יַכְלִין לְכַוְונָא לְצְלוֹתָא. וּבְגִין דָּא לָא אָמַר וְיֹאכַל מִצֵּידִי, אֶלָּא וְיֹאכַל מִצֵּיד בְּנוֹ. (שמות ד) בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל. כְּנַוְונָא דָּא, לֵית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מְזוֹנָא בְּגָלוּתָא, אֶלָּא עַל יְדֵי אוּמִּין דְּעָלְמָא.

אֲבָל כַּד אִינּוּן בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, מְזוֹנֵיהוֹן עַל יְדֵי שְׁכִינְתָּא. וְיֵהוֹן תְּרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה מַשְׁקִין אוּמָּה, שַׂר הַמַּשְׁקִים. וּתְרֵין כּוּלְיָין הָאוֹפִים, דְּמַבְשְׁלִין הַזֶּרַע דְּנָחִית מִן מוֹחָא, וּמְבַשְׁלִין מַיָּא דְּמְקַבְּלִין מִכַּנְפֵי רֵיאָה. וּלְבָתַר דְּיֵיכוּל מַלְכָּא, דְּאִיהוּ לִבָּא, אִתְמַר בִּתְרֵין כֻּלְיָין דִּילֵיהּ, אִכְלוּ רֵעִים. וְלִתְרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים. דְּ**לִבָּא** אִיהוּ כְּסָא דִּין, אַרְבַּע חֵיוָן שְׁלִיחָן דִּילֵיהּ. תְּרֵין כַּנְפֵי רֵיאָה, וּתְרֵין כֻּלְיָין, דְּכַנְפֵי רֵיאָה וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה, לְקַבְּלָא עָלַיְיהוּ מַלְכָּא, דְּאִיהוּ (ישעיה יא) רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְיָ. דְּיָתִיב עַל כֻּרְסְיָיא, דְּאִיהוּ לִבָּא, דְּכָל אִינּוּן דְּפִיקִין מִתְנַהֲגִין אֲבַתְרֵיהּ, כְּחַיָּילִין בְּתַר מַלְכֵּיהוֹן.

לשון הקודש

הוּא כְּרֶגְמָתוֹ שֶׁל יִצְחָק. כָּבֵד – עֵשָׂו, שֶׁהוּא הַצָּד צַיִד. וְיֹאמַר לוֹ, (בראשית יז) יָקוּם אָבִי וְיֹאכַל מִצֵּיד בְּנוֹ. אֵלּוּ הֵן הַתְּפִלּוֹת שֶׁהוֹלְכוֹת וּמִתְרַחֲקוֹת מֵעֲנִיִּים, וְיִצְחָק בְּצַעַר וּבְיָגוֹן, שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לְכַוֵּן לַתְּפִלָּה. וּמִשּׁוּם זֶה לֹא אָמַר וְיֹאכַל מִצֵּידִי, אֶלָּא וְיֹאכַל מִצֵּיד בְּנוֹ, (שמות ד) בְּנִי בְכֹרִי יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ זֶה אֵין לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל מָזוֹן בַּגָּלוּת אֶלָּא עַל יְדֵי אֻמּוֹת הָעוֹלָם.

אֲבָל כַּאֲשֶׁר הֵם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מְזוֹנוֹתָם עַל יְדֵי הַשְּׁכִינָה. וְיִהְיוּ שְׁתֵּי כַּנְפֵי הָרֵאָה מַשְׁקוֹת אֻמָּה, שַׂר הַמַּשְׁקִים. וּשְׁתֵּי הַכְּלָיוֹת – הָאוֹפִים, שֶׁמְּבַשְּׁלוֹת הַזֶּרַע הַיּוֹרֵד מִן הַמֹּחַ, וּמְבַשְּׁלוֹת מַיִם שֶׁמְּקַבְּלוֹת מִכַּנְפֵי הָרֵאָה. וּלְבַסּוֹף שֶׁיֹּאכַל הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא הַלֵּב, נֶאֱמַר בִּשְׁתֵּי הַכְּלָיוֹת שֶׁלּוֹ אִכְלוּ רֵעִים. וְלִשְׁתֵּי כַּנְפֵי הָרֵאָה – שְׁתוּ וְשַׁכְרוּ דּוֹדִים.

הַלֵּב הוּא כִּסֵּא דִּין, אַרְבַּע חַיּוֹת שְׁלוּחִים שֶׁלּוֹ. שְׁתֵּי כַּנְפֵי רֵאָה וּשְׁתֵּי כְלָיוֹת. שֶׁעַל כַּנְפֵי רֵאָה נֶאֱמַר וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה, לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם אֶת הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא (ישעיה יא) רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה

וְרוּחָא דְּנָשִׁיב מִכַּנְפֵי רֵיאָה, נָשִׁיב עַל תְּרֵי נוּקְבֵי חוֹטָמָא. וְאִיהוּ קָרִיר וּצְנִינָא מִשְּׂמְאלָא. וְחָם מִימִינָא. וּמִסְטְרָא דְמוֹחָא דְּאִיהוּ כָּרְסְיָא דְּרַחֲמֵי, אִיהוּ רוּחַ קָר לִימִינָא, דְּחֶסֶד. וְחָם מִשְּׂמָאלָא דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן לִבָּא. וּמוֹחָא מָזִיג בֵּיהּ, בְּאֶמְצָעִיתָא דְּתַרְוַוּיְהוּ. אוֹף הָכִי לִבָּא מָזִיג, מִקּוֹר וָחוֹם. וּמוֹחָא אוֹף הָכִי, דְּמִקַּבְּלִין דִּין מִדִּין.

וּשְׂמָרִים דְּכֻלָּא, נָטִיל טְחוֹל, וּמַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ, דְּאִינּוּן עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת, דְּאָמַר עָלַיְיהוּ שְׁלֹמֹה, (קהלת ב) קָנִיתִי לִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת. תְּרֵין כּוּלְיָין אִתְקְרִיאוּ אִשִּׁים, עַל שֵׁם אִשִּׁים דְּלְעֵילָּא, דְּאִתְמַר בְּהוּ (דברים יח) אִשֵּׁי יְיָ וְנַחֲלָתוֹ יֹאכֵלוּן.

וּבַקָּנָה שִׁית עִזְקָאן, דְּעָלַיְיהוּ אִתְמַר, (תהלים כט) הָבוּ לַיְיָ בְּנֵי אֵלִים. דְּבְהוֹן סָלִיק קָלָא, דְּאִתְפְּלִיג לוֹ' קָלִין דְּשִׁכִינְתָּא. וּשְׁבִיעָאָה סָלִיק לְפוּמָא, דְּאִיהוּ כָּרְסְיָא. וְשִׁית עִזְקָאן דְּקָנֶה, אִינּוּן כְּגַוְונָא דְּשִׁית דַּרְגִּין דְּכָרְסְיָא דְּמַלְכָּא. וְקָנֶה אִיהוּ סָלָם, דְּבֵיהּ (בראשית כח) מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, דְּאִינּוּן הַבָּלִים סַלְּקִין בֵּיהּ

לשון הקודש

רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת ה'. שֶׁיּוֹשֵׁב עַל כִּפָּא, שֶׁהוּא הַלֵּב, שֶׁכָּל אוֹתָם דְּפָקִים מִתְנַהֲגִים אַחֲרָיו כְּחַיָּלִים אַחַר מַלְכָּם.

וְרוּחַ שֶׁנּוֹשֶׁבֶת מִכַּנְפֵי הָרֵאָה, נוֹשֶׁבֶת עַל שְׁנֵי נִקְבֵי הַחֹטֶם, וְהִיא קְרִירָה וְצוֹנֶנֶת מֵהַשְּׂמֹאל, וְחַמָּה מִיָּמִין. וּמִצַּד הַמֹּחַ, שֶׁהוּא כִּסֵּא שֶׁל רַחֲמִים, הִיא רוּחַ קָרָה לִימִין הַחֶסֶד, וְחַמָּה מִשְּׂמֹאל הַגְּבוּרָה, שֶׁשָּׁם הַלֵּב וְהַמֹּחַ מָזוּג בּוֹ, בָּאֶמְצַע שֶׁל שְׁנֵיהֶם. אַף כָּךְ הַלֵּב מְמֻזָּג מִקֹּר וָחֹם. וְהַמֹּחַ גַּם כָּךְ, שֶׁמְּקַבְּלִים זֶה מִזֶּה.

וְאֶת הַשְּׂמָרִים שֶׁל הַכֹּל נוֹטֵל הַטְּחוֹל וְהַמַּחֲנוֹת שֶׁלּוֹ, שֶׁהֵם עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת, שֶׁאָמַר עֲלֵיהֶם שְׁלֹמֹה, (קהלת ב) קָנִיתִי לִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת. שְׁתֵּי כְּלָיוֹת נִקְרָאוֹת אִשִּׁים, עַל שֵׁם אִשִּׁים שֶׁל מַעְלָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (דברים יח) אִשֵּׁי ה' וְנַחֲלָתוֹ יֹאכֵלוּן.

וּבַקָּנָה יֵשׁ שֵׁשׁ טַבָּעוֹת, שֶׁעֲלֵיהֶן נֶאֱמַר (תהלים כט) הָבוּ לַה' בְּנֵי אֵלִים. שֶׁבָּהֶן עוֹלֶה הַקּוֹל שֶׁנֶּחֱלָק לְשִׁשָּׁה קוֹלוֹת שֶׁל הַשְּׁכִינָה. וְהַשְּׁבִיעִי עוֹלֶה לַפֶּה, שֶׁהוּא כִּסֵּא. וְשֵׁשׁ טַבָּעוֹת שֶׁל קָנֶה, שֶׁהֵם כְּדִגְמַת שֵׁשׁ מַדְרֵגוֹת שֶׁל כִּסֵּא הַמֶּלֶךְ. וְקָנֶה הוּא סֻלָּם, שֶׁבּוֹ נֶאֱמַר (בראשית כח) מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, שֶׁאוֹתָם

מַלְכָּא (נ"א מִלְּבָּא), **וְרוּחִין דַּאֲוִירָא** (חורין נְפִקִין) **נַחְתִּין בֵּיהּ בִּלְבָּא, לְקַרְרָא חֲמִימוּתָא, דְּלָא לוֹקִיד גּוּפָא.**

וְכַד רוּחָא נָחִית, נָחִית בְּכַמָּה רוּחִין, כְּמַלְכָּא עִם חֵילֵיהּ. וְכַנְפֵי רֵיאָה מְקַבְּלִין לְרוּחָא, דְּאִיהוּ מַלְכָּא עָלַיְיהוּ, כְּמָה דַּאֲמִינָא. (יחזקאל א) **וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת,** (שמות כה) **וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה.**

אִי זַכָּאן אֲבָרִין דְּבַר נָשׁ בְּפִקּוּדִין דַּעֲשֵׂה דְּמַלְכָּא עִלָּאָה דְּאִיהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, נָחִית בְּסֻלָּם, דְּאִיהוּ גָּרוֹן, בְּכַמָּה רוּחִין קַדִּישִׁין, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ, (תהלים קד) **עָשִׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת וְסַלְקִין לָקֳבֵל אִלֵּין הֲבָלִים דְּלִבָּא, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ, מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט. וְעָלַיְיהוּ אִתְמַר** (תהלים כט) **קוֹל יְהוָ"ה חֹצֵב** (דף רל"ה ע"ב) **לַהֲבוֹת אֵשׁ. בְּגִין דְּלִיבָּא אֲדָנָי, דְּמִנֵּיהּ סַלְקִין לַהֲבוֹת אֵשׁ בְּפוּמָּא דְּאִיהוּ יְהוָ"ה, דְּנַחְתִּין עִמֵּיהּ כַּמָּה רוּחִין דְּקְדוּשָׁה, מֵאַרְבַּע אַתְוָון יְהוָה. דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ,** (יחזקאל לז) **כֹּה אָמַר יְהוָ"ה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ.**

קָנֶ"ה, אִיהוּ קָנֶה חָכְמָה קָנֶה בִּינָה, דְּאִינּוּן לִימִינָא דְּחֶסֶד, וּלְשְׂמָאלָא דִּגְבוּרָה. תִּפְאֶרֶת, סֻלָּם בְּאֶמְצָעִיתָא, בְּגוּפָא

לשון הקודש

הֲבָלִים עוֹלִים בּוֹ הַמֶּלֶךְ (מַהֲלַב), וְהָרוּחוֹת שֶׁבָּאֲוִיר (חורים יוֹצְאִים) יוֹרְדוֹת בּוֹ בַּלֵּב לְקָרֵר חֲמִימוּתוֹ, שֶׁלֹּא יִשְׂרֹף הַגּוּף.

וְכַאֲשֶׁר הָרוּחַ יוֹרֶדֶת, יוֹרֶדֶת בְּכַמָּה רוּחוֹת, כְּמֶלֶךְ עִם חֵילוֹתָיו. וְכַנְפֵי הָרֵאָה מְקַבְּלוֹת לָרוּחַ, שֶׁהוּא מֶלֶךְ עֲלֵיהֶן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת, (שמות כה) וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה.

אִם זַכָּאִים הָאֵיבָרִים שֶׁל הָאָדָם בְּמִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, שֶׁהוּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, יוֹרֵד בְּסֻלָּם, שֶׁהוּא הַגָּרוֹן, בְּכַמָּה רוּחוֹת קְדוֹשׁוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶן (תהלים קד) עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, וְעוֹלִים לְעֻמַּת אֵלּוּ הַהֲבָלִים שֶׁל הַלֵּב, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לוֹהֵט. וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (תהלים כט) קוֹל יְהוָ"ה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ. מִשּׁוּם שֶׁהַלֵּב – אֲדָנָי, שֶׁמִּמֶּנּוּ עוֹלִים לַהֲבוֹת אֵשׁ בַּפֶּה, שֶׁהוּא יְהוָ"ה, שֶׁיּוֹרְדוֹת עִמּוֹ כַּמָּה רוּחוֹת שֶׁל קְדֻשָּׁה מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת יְהוָה, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶן (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר יְהוָ"ה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ.

קָנֶ"ה – הוּא קָנֶה חָכְמָה קָנֶה בִּינָה. שֶׁהֵם לִימִין הַחֶסֶד, וּלְשְׂמֹאל הַגְּבוּרָה. תִּפְאֶרֶת,

כָּלִיל תְּרֵין דְּרוֹעִין, וְגוּף וּבְרִית, וּתְרֵין (סטרין) שׁוֹקִין. לָקֵבֵל שִׁית עִזְקָאן דְּקָנֶה.

וְכַד נָחִית יְהוָ"ה לְלִבָּא, לְגַבֵּי אֲדנָ"י, מִתְחַבְּרִין דִּינָא בְּרַחֲמֵי בְּלִבָּא. דְּאִיהוּ יְאֲהדוֹנָהי. וְכַד סָלִיק אֲדנָי לְפוּמָא, דַּאֲדנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח, לְקַבְּלָא יְהוָה בְּפוּמָא, לְאִתְחַבְּרָא תַּמָּן תְּרֵין שְׁמָהָן בְּחִבּוּרָא חָדָא, יְאֲהדוֹנָהי, כְּגַוְונָא דְּמִתְחַבְּרָאן בְּלִבָּא. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אַל יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, אִי לֵית לוֹן פּוּמָא וְלִבָּא שָׁוִין. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

קָנֶה שִׁית עִזְקָאן בְּקָנֶה, מִתְחַבְּרָאן כַּחֲדָא, וְאִינּוּן אִקְרוֹן בְּנֵי אֱלִים, מַפְקֵי רוּחָא לְנַשְׁבָּא עַל עָלְמָא. וְאַתְיָין מִסְּטְרָא דִּגְבוּרָה. וְכַד אִינּוּן מִתְחַבְּרָן כַּחֲדָא, אִינּוּן כְּגַוְונָא דְּשׁוֹפָר. וְאִלֵּין אִקְרוּ שׁוֹפָר, שׁוֹפָר שֶׁל אַיִל שֶׁל יִצְחָק. אֱלִים בְּנֵי בָשָׁן, הָבוּ לַיְיָ בְּנֵי אֱלִים. אֱלִים דְּיִצְחָק, וּמַפְקִין רוּחָא וְקָלָא. וְהַהוּא

לשון הקודש

סָלָם בָּאֶמְצַע, בַּגּוּף, כָּלוּל מִשְּׁתֵּי זְרוֹעוֹת וְגוּף וּבְרִית וּשְׁתֵּי (צְדָדִים) שׁוֹקַיִם, כְּנֶגֶד שֵׁשׁ הַסְּפִירוֹת שֶׁל הַקָּנֶה.

וְכַאֲשֶׁר יוֹרֵד יְהוָ"ה לַלֵּב לְגַבֵּי אֲדנָ"י, מִתְחַבְּרִים הַדִּין בְּרַחֲמִים בַּלֵּב, שֶׁהוּא יְאֲהדוֹנָהי. וְכַאֲשֶׁר עוֹלֶה שֵׁם אֲדנָי לַפֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר אֲדנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח, לְקַבֵּל שֵׁם יְהוָה בַּפֶּה, וּלְהִתְחַבֵּר שָׁם שְׁנֵי שֵׁמוֹת בְּחִבּוּר אֶחָד – יְאֲהדוֹנָהי, כְּמוֹ שֶׁמִּתְחַבְּרִים בַּלֵּב. וּמְשׁוּם זֶה בֵּאֲרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ אַל יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, אִם אֵין לָהֶם פֶּה וְלֵב שָׁוִים. (עד כאן).

זֹהַר

קָנֶה – שֵׁשׁ סְפִירוֹת בַּקָּנֶה שֶׁמִּתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, וְהֵן נִקְרָאוֹת בְּנֵי אֵלִים. מוֹצִיאוֹת רוּחַ לְנַשֵּׁב עַל הָעוֹלָם, וּבָאוֹת מִצַּד הַגְּבוּרָה. וְכַאֲשֶׁר הֵן מִתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, הֵן כְּדֶגֶמֶת הַשּׁוֹפָר. וְאֵלּוּ נִקְרָאִים שׁוֹפָר, שׁוֹפָר שֶׁל אַיִל שֶׁל יִצְחָק. אֵלִים – בְּנֵי בָשָׁן, הָבוּ לַה' בְּנֵי אֵלִים. אֵלִים שֶׁל יִצְחָק. וּמוֹצִיאוֹת רוּחַ וְקוֹל.

קָלָא נָפִיק, וְאִעְרַע בְּעָבֵי מִטְרָא, וְאִשְׁתְּמַע לְבִרְיָתָא לְבַר. וְעַל דָּא כְּתִיב, (איוב כו) וְרַעַם גְּבוּרֹתָיו מִי יִתְבּוֹנָן. דְּוַדַּאי מִסְּטְרָא דִּגְבוּרָה קָא אַתְיָין. וּבְגִין דָּא (ס"א ומה אָמַר הַהוּא קָלָא, קוֹל יְיָ עַל הַמַּיִם אֵל הַכָּבוֹד וגו') אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים. אֵל הַכָּבוֹד רוֹעֵם לָא כְּתִיב, אֶלָּא אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים, עַל יְדָא דִּבְנֵי אֱלִים. וְלֵית מָאן דְּיָדַע בְּשִׁבְחָא דְּהַאי קָלָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב מִי יִתְבּוֹנָן.

רעיא מהימנא

פְּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא וְאָמַר, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, דְּאִינּוּן אֲטִימִין לִבָּא, סְתִימִין עַיְינִין, דְּלָא יַדְעִין אַבְרִים דְּגוּפֵּיהוֹן עַל מַה אִינּוּן מִתְתַּקְּנִין, דְּהָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (נ"א קב"ה) תְּלַת חֵילִין כְּלִילָן בֵּיהּ, חַד הֶבֶל, דְּאִיהוּ לַהַב אֵשׁ, דְּנָפִיק מִן לִבָּא וְאִתְפְּלַג לְז' הֲבָלִים, דְּאָמַר קֹהֶלֶת. תִּנְיָינָא, אֲוִיר דְּעָאל לְגַבֵּיהּ מִלְּבַר. תְּלִיתָאָה, מַיִם דְּכַנְפֵי רֵיאָה, דְּאִינּוּן דְּבוּקִים בְּקָנֶה. וּמִתְּלַת אִלֵּין אִתְעֲבִיד

לשון הקודש

וְאוֹתוֹ קוֹל יוֹצֵא וּפוֹגֵעַ בְּעַנְנֵי גֶּשֶׁם, וְנִשְׁמָע לַבְּרִיּוֹת שֶׁבַּחוּץ. וְעַל זֶה נֶאֱמַר, (איוב כו) וְרַעַם גְּבוּרֹתָיו מִי יִתְבּוֹנָן. שֶׁוַּדַּאי מִצַּד הַגְּבוּרָה הֵם בָּאִים. ומַשּׁוּם זֶה (ומָה אוֹמֵר הַקּוֹל הַהוּא? קוֹל ה' עַל הַמַּיִם אֵל הַכָּבוֹד וְגוֹ') אֵל הַכָּבוֹד הַרְעִים ה' עַל מַיִם רַבִּים. אֵל הַכָּבוֹד רוֹעֵם לֹא כָּתוּב, אֶלָּא אֵל הַכָּבוֹד הִרְעִים, עַל יְדֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי אֵלִים. וְאֵין מִי שֶׁמַּכִּיר בַּשֶּׁבַח שֶׁל הַקּוֹל הַזֶּה. וְהוּ שֶׁכָּתוּב מִי יִתְבּוֹנָן.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

פְּתַח הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן וְאָמַר, אוֹי לָהֶם לִבְנֵי אָדָם, שֶׁהֵם אֲטוּמֵי לֵב, סְתוּמֵי עֵינַיִם, שֶׁלֹּא יוֹדְעִים אֶבְרֵי הַגּוּף שֶׁלָּהֶם עַל מָה הֵם מִתְקָנִים, שֶׁהֲרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא (הַקָּב"ה), שְׁלֹשָׁה חֲיָלוֹת כְּלוּלִים בּוֹ: אֶחָד – הָבֶל, שֶׁהוּא לַהַב אֵשׁ, שֶׁיּוֹצֵא מִן הַלֵּב וְנֶחֱלָק לְשִׁבְעָה הֲבָלִים שֶׁאָמַר קֹהֶלֶת. שֵׁנִי – אֲוִיר שֶׁנִּכְנָס בְּתוֹכוֹ מִבַּחוּץ. שְׁלִישִׁי – מַיִם שֶׁל

קוֹל, מַיִם וְרוּחַ וְאֵשׁ, וּמִתְפַּלֵּג כָּל חַד לְשִׁבְעָה, וְאִינּוּן שִׁבְעָה לְהָבִים, שִׁבְעָה אֲווּרוֹת, שִׁבְעָה נְהָלִים.

וְכַד אַעְרְעוּ לְהָבִים דְּלִבָּא, בְּעָבֵי מִטְרָא, דְּאִינּוּן כַּנְפֵי רֵיאָה, אִתְּרַח קָנֶה דְּרֵיאָה. הַאי אִיהוּ וְרַעֲם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנָן. דְּבֵיהּ לֵב מֵבִין בַּבִּינָה, דְּאִיהִי בִּלְבָּא לִשְׁמָאלָא, גְּבוּרָה. וְחֶסֶד לִימִינָא, מַיִם דְּכַנְפֵי רֵיאָה. וְתַמָּן חָכְמָה מוֹחָא, וּמְנִיחָ, (שיר השירים ד) מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. דְּאִיהוּ לִבּוּנָא דְמוֹחָא, נוֹזְלִים עַל קָנֶה דְּרֵיאָה. בְּתַר דְּאִסְתָּלְקוּ עֲנָנִים דְּבִינָה לְגַבֵּי מוֹחָא.

וְרָזָא דְּמִלָּה (שיר השירים ג) מִי זֹאת עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עָשָׁן. וְדָא עָשָׁן הַמַּעֲרָכָה, דְּסָלִיק מִן לִבָּא לְמוֹחָא. דְּכָל רוּחִין דְּעָלְמָא, לָא זָזִין לֵיהּ מֵאַתְרֵיהּ. חָכְמָה: כח מ"ה. כֹּחַ: בְּלִבָּא. מָה: בְּמוֹחָא. קָנֶה: תִּפְאֶרֶת, כָּלִיל שִׁית סְפִירָן. שִׁית דַּרְגִּין אִינּוּן לְכַרְסְיָיא, דְּאִיהִי אִימָּא. לְנַחְתָּא חָכְמָה לְגַבֵּיהּ, מִן מוֹחָא לְלִבָּא, דְּבֵיהּ לֵב מֵבִין. וּבְגִין דָּא, (משלי ד) קְנֵה חָכְמָה קְנֵה בִינָה. בֵּיהּ אַבָּא נָחִית. בֵּיהּ אַבָּא סָלִיק. וְהַאי אִיהוּ סֻלָּם דְּבֵיהּ (ס"א עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ) עוֹלִים תְּרֵי, וְיוֹרְדִים תְּרֵי. וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה. (ע"כ רעיא מהימנא).

לשון הקודש

כַּנְפֵי רֵאָה, שֶׁהֵם דְּבוּקִים בַּקָּנֶה. וּמִשְּׁלֹשֶׁת אֵלּוּ נַעֲשֶׂה קוֹל – מַיִם וְרוּחַ וְאֵשׁ. וּמִתְחַלֵּק כָּל אֶחָד לְשִׁבְעָה, וְהֵם שֶׁבַע לֶהָבוֹת, שִׁבְעָה אֲווִירִים, שִׁבְעָה נְהָלִים.

וּכַאֲשֶׁר פּוֹגְעוֹת לַהֲבוֹת הַלֵּב בְּעַנְנֵי גֶּשֶׁם, שֶׁהֵם כַּנְפֵי רֵאָה, דֶּרֶךְ קְנֵה הָרֵאָה – זֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנָן. שֶׁבָּהּ הַלֵּב מֵבִין בַּבִּינָה, שֶׁהִיא בַּלֵּב לִשְׂמֹאלוֹ, גְּבוּרָה. וְחֶסֶד לְיָמִין, מַיִם שֶׁל כַּנְפֵי רֵאָה. וְשָׁם חָכְמָה, הַמֹּחַ, וּמְנוּחָ (שיר השירים ד) מַעְיַן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן, שֶׁהוּא לְבֶן הַמֹּחַ, נוֹזְלִים עַל הַקָּנֶה שֶׁל הָרֵאָה, אַחַר שֶׁעָלוּ עַנְנֵי הַבִּינָה לְגַבֵּי הַמֹּחַ.

וְסוֹד הַדָּבָר – (שם ג) מִי זֹאת עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עָשָׁן. וְזֶה עָשָׁן הַמַּעֲרָכָה שֶׁעוֹלֶה מִן הַלֵּב לַמֹּחַ, שֶׁכָּל הָרוּחוֹת שֶׁל הָעוֹלָם לֹא מְזִיזוֹת אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ. חָכְמָה – כ"ח מ"ה. כ"ח – בַּלֵּב. מָ"ה – בַּמֹּחַ. קָנֶה – תִּפְאֶרֶת, כָּלוּל שֵׁשׁ סְפִירוֹת. שֵׁשׁ מַדְרֵגוֹת הֵן לַכִּסֵּא, שֶׁהִיא אִמָּא. שֶׁתֵּרֶד הַחָכְמָה אֶצְלָהּ מִן הַמֹּחַ לַלֵּב, שֶׁבָּהּ הַלֵּב מֵבִין. וּמִשּׁוּם זֶה, (משלי ד) קְנֵה חָכְמָה קְנֵה בִינָה. בּוֹ אַבָּא יוֹרֵד, בּוֹ אַבָּא עוֹלֶה. וְזֶהוּ סֻלָּם שֶׁבּוֹ (עלים ויורדים בו) עוֹלִים – שְׁנַיִם, וְיוֹרְדִים – שְׁנַיִם. וּבַחִבּוּר הַקַּדְמוֹן. (ע"כ)

זהר:

וְשֵׁט דְּבַלַּע מֵיכְלָא, וּמִתַּמָּן עָאל לְכָלְהוּ שַׁיְיפִין, דְּאִיהִי (ס"א דָּא אִיהוּ רָזָא) **בְּדַרְגָּא דְּאִשִּׁים. אִשִּׁים אִינּוּן קָרְבִּין מִיָּד, וּבַלְעֵי וְנַטְלֵי כַּלִּיל** (ס"א כֻּלָּא) **מִגּוֹ אֶשָּׁא עִלָּאָה, דְּכָלִיל לְאִשִּׁים. וְרָזָא דָּא,** (דברים יח) **אִשֵּׁי יְיָ וְנַחֲלָתוֹ יֹאכֵלוּן. אִלֵּין אַכְלִין וּבַלְעִין, וּשְׁאָר לָא אַכְלִין הָכִי.**

וְכָל בְּנֵי עָלְמָא (ס"א לְבַר) **לְבַד, לָא יַדְעִין אֵיךְ אַכְלִין, וְלָאו רָזָא דִּלְהוֹן, אֶלָּא דַּרְגִּין דִּלְגַו אִינּוּן יַדְעִין, וְנַטְלִין מִנַּיְיהוּ. וְשֵׁט לֵית לֵיהּ בְּדִיקָה מִבַּחוּץ, דְּלָא יַדְעִי, אֶלָּא מִבִּפְנִים יַדְעֵי וְנַטְלֵי עַד דְּעָאל לְבֵי טוֹחֲנָא, וְאִשְׁתְּחִיק וְאִתְבְּשַׁל. וְנָטִיל כֻּלָּא כְּבַד כְּמָה דְּאִתְמַר. מֵאִלֵּין אִשִּׁים נַפְקֵי דַּרְגִּין, דְּאַקְדְּמֵי וְנַטְלֵי מִכְּבַד בְּקַדְמִיתָא, (ומַאן אינּוּן, אִלֵּין) הַטּוֹחֲנוֹת, אַכְלֵי קָרְבְּנִין**

לשון הקודש

זֹהַר

וְשֵׁט – שֶׁבָּלַע מַאֲכָל, וּמִשָּׁם נִבְנָם לְכָל הָאֵיבָרִים, שֶׁהִיא (זֶה הוא סוד) בְּמַדְרֵגָה שֶׁל אִשִּׁים. אִשִּׁים הֵם קְרֵבִים מִיָּד, וּבוֹלְעִים וְנוֹטְלִים כָּלִיל (הַכל) מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁכָּלִיל לָאִשִּׁים. וְסוֹד זֶה – (דברים יח) אִשֵּׁי ה' וְנַחֲלָתוֹ יֹאכֵלוּן. אֵלּוּ אוֹכְלִים וּבוֹלְעִים, וְהַשְּׁאָר לֹא אוֹכְלִים כָּךְ.

וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם (שֶׁבַּחוּץ) לְבַד, לֹא יוֹדְעִים אֵיךְ אוֹכְלִים וְלֹא הַסּוֹד שֶׁלָּהֶם, אֶלָּא מַדְרֵגוֹת שֶׁבִּפְנִים הֵם יוֹדְעִים, וְלוֹקְחִים מֵהֶם. וְשֵׁט אֵין לוֹ בְּדִיקָה מִבַּחוּץ, שֶׁלֹּא יוֹדְעִים, אֶלָּא מִבִּפְנִים יוֹדְעִים וְנוֹטְלִים עַד שֶׁנִּכְנָסִים לְבֵית הַטְּחִינָה, וְנִשְׁחָק וּמִתְבַּשֵּׁל. וְלוֹקֵחַ הַכֹּל הַכָּבֵד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. מֵאֵלּוּ הָאִשִּׁים יוֹצְאוֹת מַדְרֵגוֹת שֶׁמַּקְדִּימוֹת וְנוֹטְלוֹת מֵהַכָּבֵד בָּרִאשׁוֹנָה (וּמַהוּ אֵלּוּ) הַטּוֹחֲנוֹת, שֶׁאוֹכְלִים הַקְּרָבָנוֹת וְטוֹחֲנִים אוֹתָם. וְעַל זֶה מִשֶּׁחָרַב

וְטַחֲנֵי. וְעַל דָּא מִדְּאִתְחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא כְּתִיב, (קהלת יב)
וּבָטְלוּ הַטּוֹחֲנוֹת כִּי מִעֵטוּ. אִלֵּין טַחֲנִין בְּקַדְמִיתָא.
כֵּיוָן דְּאִתְטַחֲנָן, אִינּוּן דְּשַׁלְטֵי עָלַיְיהוּ, בַּלְעֵי וְנַטְלֵי,
וְאִקְרוּן וֶשֶׁ"ט. אֲמַאי. אֶלָּא וֶשֶׁט, דְּיוֹקְנָא דְּוָא"ו,
(דף רל"ו ע"א) אִיהוּ וֶשֶׁט בְּפוּךְ. וּלְבָתַר, שֶׁט לְמֵיכַל מִשְׁתְּיָא,
חַמְרָא וּמַיָּא. דִּכְתִיב, (במדבר יא) שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ.
מֵיכְלָא לְמֵיכַל, מִשְׁתְּיָא חַמְרָא וּמַיָּא, נִסּוּכָא דְּיַיִן,
וְנִסּוּכָא דְּמַיִם.
בְּהַאי וֶשֶׁט עָאל וְאִשְׁתְּאִיב בְּרִיאָה, אִלֵּין שְׂרָפִים,
(ס"א שַׁוְיפִּין) בְּשַׁלְהוֹבִיתָא דְּלְהוֹן נָטְלֵי מִשְׁתְּיָא,
וְאִקְרוּן רֵיאָה, בְּחִבּוּרָא חָדָא, וְאִשְׁתְּאִיב כֻּלָּא בְּהוֹן.
וְכָל אִלֵּין, נַטְלִין כָּל חַד וְחַד, כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.
וּמִדְּחָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, (קהלת יב) וּבָטְלוּ הַטּוֹחֲנוֹת כִּי מִעֵטוּ
כֻּלְּהוּ. דְּאַזְעִירוּ דְּיוֹקְנַיְיהוּ וּמְזוֹנַיְיהוּ, וְלֵית יוֹמָא דְּלֵית
בֵּיהּ מְאָרָה, אָרִים קָלֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וַוי

לשון הקודש

בֵּית הַמִּקְדָּשׁ כָּתוּב, (קהלת יב) וּבָטְלוּ הַטּוֹחֲנוֹת כִּי מִעֵטוּ. אֵלּוּ הַטּוֹחֲנוֹת בַּתְּחִלָּה.
כֵּיוָן שֶׁנִּטְחָן, הֵם שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, בּוֹלְעִים וְנוֹטְלִים, וְנִקְרָאִים וֶשֶׁ"ט. מַדּוּעַ? אֶלָּא וֶשֶׁט, צוּרָה שֶׁל אוֹת וָא"ו, הוּא וֶשֶׁט בְּפוּךְ. וּלְאַחַר מִכֵּן מְשׁוֹטֵט לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת יַיִן וּמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יא) שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ. אֹכֶל לֶאֱכֹל, וּשְׁתִיָּה שֶׁל יַיִן וּמַיִם, נִסּוּךְ הַיַּיִן וְנִסּוּךְ הַמַּיִם.

בָּזֶה הַוֶּשֶׁט נִכְנָס, וְנִשְׁאָב בָּרֵאָה עַל יְדֵי אֵלּוּ הַשְּׂרָפִים (הָאֵיבָרִים), בַּשַּׁלְהֶבֶת שֶׁלָּהֶם לוֹקְחִים הַמַּשְׁקֶה, וְנִקְרָאִים רֵאָה בְּחִבּוּר אֶחָד, וְנִשְׁאָב הַכֹּל בָּהֶם. וְכָל אֵלּוּ לוֹקְחִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שֶׁרָאוּי לָהֶם. וּמִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נֶאֱמַר, (קהלת יב) וּבָטְלוּ הַטּוֹחֲנוֹת כִּי מִעֵטוּ, כֻּלָּם. שֶׁהִמְעִיטוּ דְּמוּתָם וּמְזוֹנָם, וְאֵין יוֹם שֶׁאֵין בּוֹ קְלָלָה. הֵרִים קוֹלוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן

יְרוּשְׁלֵם קַרְתָּא קַדִּישָׁא, וַוי לְעַמָּא, דְּכָל טָבָאן אִלֵּין אַבְדִין, רַבְרְבָן גִּיבָּרִין מְמָנָן אַזְעִירוּ דִּיוּקְנַיְיהוּ, עַל דָּא בָּכוּ חַבְרַיָּיא. אָמְרוּ, וַוי רִבִּי, כַּד תִּסְתַּלַּק מִן עָלְמָא, מָאן יְגַלֵּה רָזִין סְתִימִין עֲמִיקִין כְּאִלֵּין, דְּלָא אִשְׁתְּמָעוּ מִן יוֹמָא דְּשְׁלֵמֹה מַלְכָּא, וְעַד הַשְׁתָּא. זַכָּאָה דָּרָא דְּשַׁמְעִין מִלִּין אִלֵּין, וְזַכָּאָה דָּרָא דְּאִנְתְּ בְּגַוֵּויהּ, וַוי לְדָרָא דְּיִשְׁתַּאֲרוּן יַתְמִין מִנָּךְ.

רעיא מהימנא

פְּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא וְאָמַר, וְהָא כְתִיב, וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ. וְשֶׁבַע רְקִיעִין אינון: וילון. רָקִיעַ. שְׁחָקִים. זְבוּל. מָעוֹן. מָכוֹן. עֲרָבוֹת. שְׁחָקִים. דִּבְהוֹן רֵיחַיִם דְּטוֹחֲנִים מָן לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא. וְאינון אִקְרוּן שְׁחָקִים, עַל שֵׁם (שמות ל) וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק, וְאינון נָצַח וְהוֹד, עָלַיְיהוּ אִתְמַר (ישעיה מה) וּשְׁחָקִים יִזְלוּ צֶדֶק, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה.

לשון הקודש

וְאָמַר, אוֹי יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדוֹשָׁה! אוֹי לָעָם שֶׁכָּל טוֹבוֹת אֵלּוּ אָבְדוּ! שָׂרִים גִּבּוֹרִים מְמֻנִּים הִקְטִינוּ דְמוּתָם. עַל זֶה בּוֹכִים הַחֲבֵרִים. אָמְרוּ, אוֹי רַבִּי! כַּאֲשֶׁר תִּסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, מִי יְגַלֶּה סוֹדוֹת סְתוּמִים עֲמֻקִּים כָּאֵלּוּ, שֶׁלֹּא נִשְׁמְעוּ מִיָּמָיו שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ וְעַד עַתָּה? אַשְׁרֵי הַדּוֹר שֶׁשּׁוֹמְעִים מִלִּים אֵלּוּ, וְאַשְׁרֵי הַדּוֹר שֶׁאַתָּה בְּתוֹכוֹ! אוֹי לַדּוֹר שֶׁיִּשָּׁאֲרוּ יְתוֹמִים מִמְּךָ!

רַעְיָא מְהֵימְנָא

פְּתַח הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן וְאָמַר, וַהֲרֵי כָּתוּב וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ. וְשִׁבְעָה רְקִיעִים הֵם: וִילוֹן, רָקִיעַ. שְׁחָקִים, זְבוּל. מָעוֹן. מָכוֹן. עֲרָבוֹת. שְׁחָקִים. שֶׁבָּהֶם רֵחַיִם שֶׁטּוֹחֲנִים מָן לַצַּדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא. וְאֵלּוּ נִקְרָאִים שְׁחָקִים, עַל שֵׁם (שמות ל) וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק. וְאֵלּוּ נָצַח וְהוֹד, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (ישעיה מה) וּשְׁחָקִים יִזְלוּ צֶדֶק, שֶׁהִיא שְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה.

וילון, דְּבֵיהּ מַכְנִיס עַרְבִית וּמוֹצִיא שַׁחֲרִית. רָקִיעַ, אִיהוּ יְסוֹד. דְּבֵיהּ נַהֲרִין שְׁמְשָׁא וְסִהֲרָא, דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. וְצַדִּיק אוֹת, בֵּין נֶצַח וְהוֹד. וְעֵדוּת, בֵּין תִּפְאֶרֶת וּמַלְכוּת.

נֶצַח וְהוֹד תְּרֵין פַּלְגֵי גוּפָא אִינּוּן, כְּנֶוְונָא דִתְרֵין תְּאוֹמִים. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאוּ שְׁחָקִים. תַּרְוַוְיִיהוּ כַּחֲדָא ו"ו אִינּוּן, מִן וָשָׁט, מִסְּטְרָא דִשְׂמָאלָא. וְאִינּוּן תְּרֵין טוֹחֲנוֹת, מִסְּטְרָא דִימִינָא.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. (שמות יג) עַצְמוֹת צַדִּיק יְסוֹד עָלְמִין, דַּרְגָּא דְיוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְעָלַיְיהוּ אִתְמַר, אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. וְלֵית לֶחֶם, אֶלָּא אוֹרַיְיתָא, (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי. וְאִינּוּן: אַשְׁכְּלוֹת דְּצַדִּיק. וְצַדִּיק, עֵץ פְּרִי. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר, (במדבר יג) וַיִּשָּׂאֻהוּ בַמּוֹט בִּשְׁנָיִם. וַאֲמַאי בַּמּוֹט. בְּגִין דְּלָא הָוָה תַּמָּן צַדִּיק.

וּבְגִינַיְיהוּ אִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים נה) **לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק,** דְּאִיהוּ עֵץ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (במדבר יג) הֲיֵשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין. אַעְקְרוּ עֵץ דְּאִיהוּ צַדִּיק, אִלֵּין דְּאַפִּיקוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אַרְעָא, וְנָרְמוּ, וַיִּשָּׂאֻהוּ בַמּוֹט בִּשְׁנָיִם, ו' ו'.

לשון הקודש

וילון, שֶׁבּוֹ מַכְנִיס עַרְבִית וּמוֹצִיא שַׁחֲרִית. רָקִיעַ הוּא יְסוֹד, שֶׁבּוֹ מְאִירִים הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ, שֶׁהוּא הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי וּשְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה. וְהוּ שֶׁכָּתוּב (בראשית א) וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. וְצַדִּיק הוּא אוֹת בֵּין נֶצַח וְהוֹד, וְעֵדוּת בֵּין תִּפְאֶרֶת וּמַלְכוּת. **נֶצַח** וְהוֹד – שְׁנֵי חֲצָאֵי גּוּף הֵם, כְּרֶגֶמַת שְׁנֵי תְּאוֹמִים. וּמְשׁוּם זֶה נִקְרָאִים שְׁחָקִים. שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד אוֹת ו"ו הֵם, מִן וָשָׁט, מִצַּד הַשְּׂמֹאל. וְהֵם שְׁתֵּי הַטּוֹחֲנוֹת, מִצַּד הַיָּמִין.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. עַצְמוֹת צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, מַדְרֵגָה שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר, אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. וְאֵין לֶחֶם אֶלָּא תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי. וְהֵם אֶשְׁכּוֹלוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק. וְצַדִּיק עֵץ פְּרִי. וּבִגְלָלוֹ נֶאֱמַר (במדבר יג) וַיִּשָּׂאֻהוּ בַמּוֹט בִּשְׁנָיִם. וּמַדּוּעַ בַּמּוֹט? בִּגְלַל שֶׁלֹּא הָיָה שָׁם צַדִּיק.

וּבִגְלָלָם נֶאֱמַר בּוֹ, (תהלים נה) **לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לַצַּדִּיק,** שֶׁהוּא עֵץ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (במדבר יג)

עָלַיְיהוּ אִתְמַר, סָחֲטָה עֲנָבִים. צַדִּיק יְסוֹד, בֵּיהּ סוֹד, דְּאִיהוּ יַיִן הַמְשׁוּמָּר בַּעֲנָבָיו מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית. דְּאִינּוּן ו' דַּרְגִּין דְּאָת ו'. וְאִינּוּן שְׁרָפִים, ו' ו', שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד. מִשְׁמָאלָא. וְאִינּוּן אַפִּיקוּ מַיִם מִימִינָא. וְצָחִין בְּשַׁלְהוֹבִיתָא דִּלְהוֹן מִפִּטְרָא דִּגְבוּרָה, וְשׁוֹאֲבִין מִפִּטְרָא דְּחֶסֶד.

וְעָלַיְיהוּ אִתְמַר, (תהלים קד) **עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, מִפִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּנַשְׁבִין עַל לִבָּא, דְּאִיהוּ דַּרְגָּא עֲשִׂירָאָה בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא, דְּאִיהוּ בֵּינַיְיהוּ. וְאִיהוּ ו', אוֹת בְּצָבָא דִּילֵיהּ, כָּלִיל ו' פִּרְקִין דְּתֵרִין שׁוֹקִין, דִּכְתִיב בְּהוּ** (שיר השירים ה) **שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, וְדָא צַדִּיק אוֹת בְּרִית.**

ו' עִלָּאָה, תִּפְאֶרֶת. בֵּין שִׁית פִּרְקִין דְּתֵרִין דְּרוֹעִין. וּבְגִין דָּא, ו' ו', גּוּף וּבְרִית חַשְׁבִינָן חַד. וְאִינּוּן (שמות כה) **פַּרְשֵׁי כְּנָפַיִם לְמַעְלָה, לְקַבֵּל ו' עִלָּאָה עָלַיְיהוּ. וּמִסְטַרֵיהּ, אִתְקְרִיאוּ נְבִיאֵי הָאֱמֶת. סַכְּכִים בְּכַנְפֵּיהֶם עַל בְּרִית, דְּאִיהוּ ו' תִּנְיָינָא,** (משלי י) **וְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. וּבְגִין דָּא, נָצַח וְהוֹד, טוֹחֲנִים מָן לְצַדִּיקָיָא, דְּאִינּוּן מִפִּטְרָא דְּצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, דְּאִיהוּ בֵּינַיְיהוּ. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאוּ טוֹחֲנוֹת.**

לשון הקודש

חֲיֵּשׁ בָּהּ עַיִן אִם אַיִן. עָקְרוּ עַיִן שֶׁהוּא צַדִּיק, אֵלּוּ שֶׁהוֹצִיאוּ שֵׁם רַע עַל הָאָרֶץ, וְגָרְמוּ לְמַה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשָּׂאֻהוּ בַמּוֹט בִּשְׁנַיִם, ו' ו'.

וְעַל הַמְרַגְּלִים נֶאֱמַר, סָחֲטָה עֲנָבִים. צַדִּיק שֶׁהוּא יְסוֹד, בּוֹ סוֹד, שֶׁהוּא יַיִן הַמְשֻׁמָּר בַּעֲנָבָיו מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית. שֶׁהֵם שֵׁשׁ מַדְרֵגוֹת שֶׁל הָאוֹת ו'. וְהֵם שְׁרָפִים, אוֹתִיּוֹת ו' ו', שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ו) שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד. מֵהַשְּׂמֹאל. וְאֵלּוּ הַמּוֹצִיאִים מַיִם – מֵהַיָּמִין. וּצְמֵאִים בַּשַּׁלְהֶבֶת שֶׁלָּהֶם מִצַּד הַגְּבוּרָה וְשׁוֹאֲבִים מִצַּד הַחֶסֶד.

וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר, (תהלים קד) עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת, מִצַּד הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי, שֶׁנּוֹשְׁבִים עַל הַלֵּב, שֶׁהוּא מַדְרֵגָה עֲשִׂירִית בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהוּא בֵּינֵיהֶם. וְהוּא אוֹת ו', אוֹת בְּצָבָא שֶׁלּוֹ, כָּלוּל ו' פְּרָקִים שֶׁל שְׁתֵּי שׁוֹקַיִם, שֶׁכָּתוּב בָּהֶן (שיר השירים ה) שׁוֹקָיו עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, וְזֶה צַדִּיק אוֹת בְּרִית.

ו' עֶלְיוֹנָה – תִּפְאֶרֶת. בֵּין שִׁשָּׁה פְּרָקִים שֶׁל שְׁתֵּי זְרוֹעוֹת. וּמִשּׁוּם זֶה ו' ו', גּוּף וּבְרִית שֶׁנֶּחְשָׁבִים בְּאֶחָד. וְהֵם (שמות כה) פַּרְשֵׁי כְנָפַיִם לְמַעְלָה, כְּנֶגֶד ו' עֶלְיוֹנָה שֶׁעֲלֵיהֶם. וּמִצַּדָּה נִקְרָאִים נְבִיאֵי אֱמֶת. סַכְּכִים בְּכַנְפֵּיהֶם עַל הַבְּרִית, שֶׁהִיא אוֹת ו' שְׁנִיָּה, (משלי י) וְצַדִּיק

וּמִסְטָרָא דְּוֵשֵׁט, (במדבר יא) שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ, אִינּוּן לְקוּטוֹת דְּפִסְקוֹת דְּמַתְנִיתָא. וְטָחֲנוּ בָּרֵחַיִם, מֵהָכָא, מָאן דְּאַפִּיק מִלִּין דְּאוֹרַיְיתָא, צָרִיךְ לְמִטְחַן לוֹן בִּשְׁנַיִים, וּלְאַפָּקָא מִלִּין שְׁלֵימִין, וְאִינּוּן מִלִּין אִתְקְרִיאוּ שְׁלָמִים. וְאוֹחֲרָנִין, דְּאִינּוּן שַׁטְיָין, דְּאַכְלִין מִלִּין בְּהַלְעָטָה, וְלָא טוֹחֲנִין לוֹן בַּטּוֹחֲנוֹת דִּלְהוֹן וּבְשִׁינֵּהוֹן, מַה כְּתִיב בְּהוּ, (במדבר יא) הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם וְאַף יְיָ חָרָה בָּעָם, דְּאִינּוּן, מִגַּוָּא דְמַאן דְּאָמַר (בראשית כה) הַלְעִיטֵנִי נָא. וְנֶצַח וְהוֹד אִתְקְרִיאוּ כְּרוּבִים.

וּתְמַנְיָא אִינּוּן: חָכְמָה, בִּינָה, גְּדֻלָּה, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת, מַלְכוּת, נֶצַח, הוֹד. צַדִּיק, עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ. דְּאִיהוּ לֵית לֵיהּ זוּגּ. וּמַאי עֲטָרָה דִּילֵיהּ. כֶּתֶר עֶלְיוֹן. וּבְגִינֵיהּ (דף רל"ו ע"ב) אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִיָּה אֶלָּא צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וַעֲטָרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם. וְהַיְינוּ דְּאוֹקְמוּהָ, אָמְרָה שַׁבָּת כַּמֵּי קֶדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְכֻלְּהוּ יוֹמֵי נָתַתָּ בֶּן זוּגּ וְלִי לֹא נָתַתָּ בֶּן זוּגּ. (ע"כ רעיא מהימנא).

לשון הקודש

יְסוֹד עוֹלָם. וּמִשּׁוּם זֶה נֶצַח וְהוֹד טוֹחֲנִים מָן לַצַּדִּיקִים, שֶׁהֵם מִצַּד שֶׁל צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, שֶׁהוּא בֵּינֵיהֶם. וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרָאִים טוֹחֲנוֹת.

וּמִצַּד שֶׁל הַוֵּשֵׁט נֶאֱמַר, (במדבר יא) שָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ, אוֹתָם הַמְלַקְּטִים פְּסָקִים שֶׁל הַמִּשְׁנָה. וְטָחֲנוּ בָּרֵחַיִם – מִכָּאן, מִי שֶׁמּוֹצִיא דִּבּוּרִים שֶׁל תּוֹרָה, צָרִיךְ לְטָחֲנָם בַּשִּׁנַּיִם וּלְהוֹצִיא דִּבּוּרִים שְׁלֵמִים, וְאֵלּוּ הַדִּבּוּרִים נִקְרָאִים שְׁלָמִים. וַאֲחֵרִים, אוֹתָם שֶׁהֵם שׁוֹטִים, שֶׁאוֹכְלִים דִּבּוּרִים בְּהַלְעָטָה וְלֹא טוֹחֲנִים אוֹתָם בַּטּוֹחֲנוֹת שֶׁלָּהֶם וּבַשִּׁנַּיִם, מַה כָּתוּב בָּהֶם? (שם) הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם [וְגוֹ'] וְאַף ה' חָרָה בָּעָם. שֶׁהֵם מִשֹּׁרֶשׁ שֶׁל מִי שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו (בראשית כה) הַלְעִיטֵנִי נָא. וְנֶצַח וְהוֹד נִקְרָאִים כְּרוּבִים.

וּשְׁמוֹנָה הֵם: חָכְמָה, בִּינָה, גְּדֻלָּה, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת, מַלְכוּת, נֶצַח, הוֹד. צַדִּיק עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ, שֶׁהוּא אֵין לוֹ זוּג. וּמָה הָעֲטָרָה שֶׁלּוֹ? כֶּתֶר עֶלְיוֹן. וּבִגְלָלוֹ פֵּרְשׁוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִיָּה, אֶלָּא צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וַעֲטָרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם. וְזֶהוּ שֶׁבִּאֲרוּ, אָמְרָה שַׁבָּת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְכָל הַיָּמִים נָתַתָּ בֶּן זוּג וְלִי לֹא נָתַתָּ בֶּן זוּג. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (דברים ו) **שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. ע' רַבְרְבָא, ד' אוֹף הָכִי. וְסִימָנָא דָּא עֵד. הַיְינוּ דִּכְתִיב,** (שמואל א יב) **עֵד יְיָ בָּכֶם. אִשְׁתַּאֲרוּן אַתְוָון ש"מ, מ' פְּתוּחָה. מַאי טַעְמָא לָא סְתִימָא, בְּגִין דְּמ' סְתִימָא, מַלְכָּא** (ס"א עָלְמָא) **עִלָּאָה. מ' פְּתִיחָא, מַלְכָּא** (ס"א עָלְמָא) **תַּתָּאָה. אַתְוָון אַחֲרָנִין, אִשְׁתָּאֲרוּ א"ח,** (משלי כה) **כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר כְּתִיב.**

אַשְׁכַּחְנָא בִּסְפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, כָּל מָאן דְּמְיַיחֵד יִחוּדָא דָּא בְּכָל יוֹמָא, חֶדְוָה זְמִינָא לֵיהּ מִלְעֵילָּא, מֵרָזָא דְּאַתְוָון אִלֵּין, ש"מ מֵהַאי סִטְרָא. א"ח, מֵהַאי סִטְרָא. וּמְצַרֵף אַתְוָון, לְמַפְרֵעַ (שַׁדַּי) שַׁרֵי, וּבְמֵישָׁר (חַיִּים) סְיֵים. וְסִימָן אֶשְׁמַח. דְּכְתִיב, (תהלים קד) **אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיְיָ. מַמָּשׁ. דָּא יִחוּדָא קַדִּישָׁא.**

לשון הקודש

זֹהַר

פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. אוֹת ע' גְּדוֹלָה, וְאוֹת ד' גַּם כֵּן. וְסִימָן זֶה – עֵד. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמואל–א יב) עֵד ה' בָּכֶם. נִשְׁאֲרוּ אוֹתִיּוֹת ש"מ. מ' פְּתוּחָה. מָה הַטַּעַם לֹא סְתוּמָה? מִשּׁוּם שֶׁם' סְתוּמָה הִיא מֶלֶךְ (עוֹלָם) עֶלְיוֹן. מ' פְּתוּחָה הִיא מֶלֶךְ (עוֹלָם) תַּחְתּוֹן. אוֹתִיּוֹת אַחֵרוֹת נִשְׁאֲרוּ א' ח', עֲלֵיהֶן כָּתוּב (משלי כה) כְּבוֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר.

מָצָאנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא סָבָא, כָּל מִי שֶׁמְיַחֵד יִחוּד זֶה בְּכָל יוֹם, שִׂמְחָה מְזֻמֶּנֶת לוֹ מִלְמַעְלָה מִסּוֹד אוֹתִיּוֹת אֵלּוּ – ש"מ מִצַּד זֶה, א"ח מִצַּד זֶה. וּמְצָרֵף הָאוֹתִיּוֹת – לְמַפְרֵעַ (שַׁדַּי) מַתְחִיל, וּבְיָשָׁר (חַיִּים) מְסַיֵּם. וְסִימָנָם: אֶשְׂמַ"ח, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּה'. מַמָּשׁ. זֶה

וְשַׁפִּיר אִיהוּ. וְהָכִי הוּא בְּסִפְרָא דְחַנּוֹךְ, דְּאָמַר כִּי הַאי גַּוְונָא, דְּמַאן דְּמְיַחֵד יְחוּדָא דָּא בְּכָל יוֹמָא, חֶדְוָה וְמִינָא לֵיהּ מִלְעֵילָּא.

תּוּ אִית בֵּיהּ ש"מ, דְּאִתְפְּלִיל מִן ע' רַבְרְבָא. אִלֵּין שִׁבְעִין שְׁמָהָן בְּרָזָא דַּאֲבָהָן קַדִּישִׁין, וְדָא הוּא שְׁמַע: שֵׁם ע'. יִשְׂרָאֵל, יְיָ, אֱלֹהֵינוּ, יְיָ, אִלֵּין אַרְבַּע בָּתֵּי דִתְפִלִּין, דְּאָחִיד לוֹן א"ח. הַהוּא דְּאָמַר (שיר השירים ה) **פִּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי. ד': דָּא קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין, דְּהִיא אֲחִידַת בְּהוּ. רָזָא לְחַכִּימִין אִתְמְסַר, דְּלָא לְגַלָּאָה. שָׁתִיק רִבִּי שִׁמְעוֹן. בָּכָה וְחַיִּיךְ. אָמַר, אֵימָא, דְּהָא וַדַּאי רַעֲוָא אִשְׁתְּכַח, וְלֵית כְּדָרָא דָּא עַד דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּיֵהֵא רְשׁוּ לוֹן לְגַלָּאָה.**

תְּרִין רְצוּעִין נָפְקִין, מִפִּטְרָא דָּא וּמִפִּטְרָא דָּא, רָזָא דְּתְרִין יַרְכִין דִּלְתָתָא דְּהַאי א"ח, דְּנְבִיאֵי

לשון הקודש

יְחוּד הַקָּדוֹשׁ. וְעָפָה הוּא. וְכָךְ הוּא בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוֹךְ, שֶׁאָמַר כְּמוֹ זֶה, שֶׁמִּי שֶׁמְּיַחֵד יְחוּד זֶה בְּכָל יוֹם, שִׂמְחָה מְזֻמֶּנֶת לוֹ מִלְמַעְלָה.

עוֹד יֵשׁ בּוֹ אוֹתִיּוֹת ש"מ, שֶׁנִּכְלָל מִן ע' גְּדוֹלָה. אֵלּוּ שִׁבְעִים שֵׁמוֹת בְּסוֹד הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וְזֶהוּ שְׁמַע – שֵׁם ע'. יִשְׂרָאֵל, ה', אֱלֹהֵינוּ, ה' – אֵלּוּ אַרְבָּעָה בָּתֵּי הַתְּפִלִּין שֶׁמְּאַחֵד אוֹתָם א"ח. אוֹתוֹ שֶׁאָמַר (שיר השירים ה) פִּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי. אוֹת ד' – זֶה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין, שֶׁהִיא אֲחוּזָה בָּהֶם. סוֹד לַחֲכָמִים נֶאֱמַר, שֶׁלֹּא לְגַלּוֹת. שָׁתַק רַבִּי שִׁמְעוֹן. בָּכָה וְחִיֵּךְ. אָמַר, אֹמַר, שֶׁהֲרֵי וַדַּאי עֵת רָצוֹן נִמְצָא, וְאֵין כְּדוֹר זֶה עַד שֶׁיָּבוֹא מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם רְשׁוּת לְגַלּוֹת.

שְׁתֵּי רְצוּעוֹת יוֹצְאוֹת מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, סוֹד שֶׁל שְׁתֵּי יְרֵכַיִם שֶׁלְּמַטָּה שֶׁל זֶה הָא"ח,

קְשׁוֹט אֲחִידָן בְּהוּ. דְּהָא מִלְּעֵילָּא נָפְקִין תְּרִין רְצוּעִין, רָזָא דִּתְרִין דְּרוֹעִין, מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, וְדָלֶ"ת אִתְאֲחִידַת בְּהוּ. לְבָתַר נַחְתָּא, וְאִתְפְּשָׁטוּ יַרְכִין לְתַתָּא. בֵּיוָן דְּהִיא אִתְאֲחִידַת לְעֵילָּא כַּדְקָא יָאוֹת, נַחְתָּא לְתַתָּא, לְאִתְאַחָדָא בְּאָכְלוּסָהָא. וְכַד אִיהִי אִתְאַחֲדַת, אֲחִידָא בְּשִׁפּוּלֵי יַרְכִין, וּרְשִׁימוּ דְּיוֹד בְּרִית קַדִּישָׁא עָלָהּ מִלְּעֵילָּא, כְּדֵין אִיהִי אִתְאַחֲדַת בְּיִחוּדָא חַד.

יו"ד דָּא אִיהִי רָזָא דִּבְרִית, (וְעַל דָּא) כָּל מָאן דְּנָטַר בְּרִית דָּא, אִיהוּ אִשְׁתְּזִיב לְעֵילָּא, וְאִשְׁתְּזִיב לְתַתָּא. (מַגָּא לָן) פִּנְחָס, בְּגִין דְּאִיהוּ קַנֵּי עַל בְּרִית דָּא, אִשְׁתְּזִיב מִן דִּינָא עִלָּאָה, וּמִן דִּינָא דִּלְתַתָּא, וּבְגִין כָּךְ אִתְרְשָׁם יו"ד דָּא בְּגַוֵּויהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְגוֹ'.

יו"ד דָּא, אִצְטְרִיךְ דְּלָא יִתְעַדֵּי כְּלָל מִגּוֹ תְּפִלָּה דְּיַד, דְּלָא יַעְבִּיד פְּרוּדָא. וְכָל חֲדְוָה דִּילָהּ,

לשון הקודש

שֶׁנִּבְיאֵי הָאֱמֶת אֲחוּזִים בּוֹ. שֶׁהֲרֵי מִלְּמַעְלָה יוֹצְאִים שְׁתֵּי רְצוּעוֹת, סוֹד שֶׁל שְׁתֵּי זְרוֹעוֹת, מִיָּמִין וּמִשְּׂמֹאל. וְאוֹת דָּלֶ"ת אֲחוּזָה בָּהֶן. לְבַסּוֹף יוֹרֶדֶת, וְנִתְפַּשְּׁטוּ שְׁתֵּי הַיְרֵכַיִם לְמַטָּה. כֵּיוָן שֶׁהִיא אֲחוּזָה לְמַעְלָה כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, יוֹרֶדֶת לְמַטָּה לְהִתְאַחֵד עִם עַמָּהּ. וְכַאֲשֶׁר הִיא מִתְאַחֶדֶת, נֶאֱחֶזֶת בְּסוֹף הַיְרֵכַיִם, וְסִימָן שֶׁל אוֹת יו"ד בְּרִית קֹדֶשׁ עָלֶיהָ מִלְּמַעְלָה. אָז הִיא אֲחוּזָה בְּיִחוּד אֶחָד.

יו"ד זֶהוּ סוֹד הַבְּרִית, (וְעַל זֶה) כָּל מִי שֶׁשּׁוֹמֵר בְּרִית זוֹ, הוּא נִשְׁמָר לְמַעְלָה, וְנִשְׁמָר לְמַטָּה. (מִנַּיִן לָנוּ?) מִפִּנְחָס, מִשּׁוּם שֶׁהוּא קִנֵּא עַל בְּרִית זוֹ, נִצּוֹל מִן הַדִּין הָעֶלְיוֹן וּמִן הַדִּין שֶׁלְּמַטָּה, וּמִשּׁוּם זֶה נִרְשְׁמָה אוֹת יו"ד זוֹ בְּתוֹכוֹ. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְגוֹ'. יו"ד זוֹ צָרִיךְ שֶׁלֹּא תֵּפָרֵד כְּלָל מִתּוֹךְ תְּפִלָּה

בְּהַאי י'. אִיהוּ יו"ד דָּא בִּדְכוּרָא אִיהִי, וְלָא בִּנוּקְבָא, אִיהוּ צַדִּיק, וְאִיהִי צֶדֶק. וּבְגִין כַּךְ, אִתְקְרִיבַת בַּהֲדֵהּ, וּמַאן דְּרָחִיק לֵיהּ מֵאֲתָר דָּא, רָחִיק הוּא מֵעִדּוּנָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

בִּדְכוּרָא אִיהוּ צַדִּיק, וְאִיהִי צֶדֶק בִּלָּא יו"ד. אִיהוּ אִישׁ. וְאִיהִי אִשָּׁה, בִּלָּא יו"ד. וּבְגִין כָּךְ חֶדְוָה (נ"א תִּיּוּבְתָּא) דִּילָהּ, לְאִתְקָרְבָא בָּהּ, וּלְאִתְעַדְּנָא בַּהֲדֵהּ. מַאן דְּרָחִיק עִדּוּנָא דָּא, יְרַחֲקוּן לֵיהּ מֵעִדּוּנָא דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמואל א ב) **כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וְגוֹ'.**

תָּא חֲזֵי, פִּנְחָס קָאִים קַמֵּי דִּינָא תַּקִּיפָא דְּיִצְחָק, וְסָתִים פִּרְצָה, בְּגִין כַּךְ אַשְׁלִים לְגַבֵּי פִּנְחָס רָזָא דְּיִצְחָק. קָם קַמֵּי פִּרְצָה דִּכְתִיב, (תהלים קו) **וַיַּעֲמֹד פִּנְחָס וַיְפַלֵּל. קָם בְּפִרְצָה קַמֵּי דִּינָא דְּיִצְחָק, בְּגִין לְאַנָּגָא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל.** (ס"א פִּנְחָס קָאִים קַמֵּי דִּינָא תַּקִּיפָא דְּיִצְחָק לְאַנָּגָא עָלַיְיהוּ

לשון הקודש

שֶׁל יָד, שֶׁלֹּא תַעֲשֶׂה פֵּרוּד. וְכָל שִׁמְחָה שֶׁלָּהּ הִיא בְּזוֹ הָאוֹת יו"ד. יו"ד זוֹ הִיא בְּזָכָר, וְלֹא בִּנְקֵבָה. הוּא צַדִּיק, וְהִיא צֶדֶק. וּמִשּׁוּם זֶה מִתְקָרֶבֶת אֶצְלָהּ, וּמִי שֶׁמַּרְחִיק אוֹתוֹ מִמָּקוֹם זֶה, רָחוֹק הוּא מֵהָעֹנֶג שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא.

בְּזָכָר הוּא צַדִּיק, וְהִיא צֶדֶק בְּלִי אוֹת יו"ד. הוּא אִישׁ, וְהִיא אִשָּׁה, בְּלִי יו"ד. וּמִשּׁוּם זֶה שִׂמְחָה (תְּשׁוּבָה) שֶׁלָּהּ לְהִתְקָרֵב אֵלֶיהָ וּלְהִתְעַנֵּג עַמָּהּ. מִי שֶׁמְּרַחֵק עֹנֶג זֶה, יְרַחִיקוּ אוֹתוֹ מֵעֹנֶג שֶׁל מַעְלָה. וְעַל זֶה כָּתוּב, (שמואל–א ב) כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וְגוֹ'.

בָּא וּרְאֵה, פִּנְחָס עָמַד בִּפְנֵי דִּין תַּקִּיף שֶׁל יִצְחָק, וְסָתַם פִּרְצָה, בִּגְלַל זֶה הִשְׁלִים לְגַבֵּי פִּנְחָס סוֹד שֶׁל יִצְחָק. עָמַד בִּפְנֵי פִּרְצָה, שֶׁכָּתוּב (תהלים קו) וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל. עָמַד בִּפְרִצָה לִפְנֵי דִּין שֶׁל יִצְחָק כְּדֵי לְהָגֵן עַל

דְיִשְׂרָאֵל. דִּכְתִיב, (תהלים קו) וַיַּעֲמֹד פִּנְחָס וַיְפַלֵּל. מַאי וַיַּעֲמֹד, דְקָם בִּפְרָצָה קַמֵּי דִינָא דְיִצְחָק, בְּגִין כַּךְ אַשְׁלִים לְגַבֵּי פִּנְחָס רָזָא דְיִצְחָק.) **וְעַל דָּא כָּלִיל דָּא בְּדָא בְּחוּשְׁבָּנָא.**

וְאִי תֵּימָא, הָא חֶשְׁבָּנָא לָא תַּלְיָיא אֶלָּא בְּעַיְינִין דְּיִלָּה, וְהָכָא חֶשְׁבָּנָא לְעֵילָּא בְּיִצְחָק. אֶלָּא וַדַּאי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּיִצְחָק תַּלְיָא וְאִשְׁתַּמְּשָׁא (ס"א וְאִתְמְשַׁךְ) בְּהַהוּא אֲתָר דְּאִינּוּן עַיְינִין, דְּתַמָּן דַּיְינִין דִּינִין דְּכָל עָלְמָא, דְּהָא עַיְינִין דִּילָּה, אִינּוּן שִׁבְעִין קַתֻּדְרָאִין, אֲתָר דְּדִינִין דְּעָלְמָא, וְאִקְרוּן סַנְהֶדְרִין. וְעַל דָּא כֻּלָּא חַד, בְּגִין דְּיִצְחָק וְאִינּוּן כַּחֲדָא אַזְלִין, וְכֻלָּא שַׁפִּיר.

פִּנְחָס דָּא יִצְחָק, וְקָם פִּנְחָס וְדָאִין דִּינָא, וּמִתְלַבָּשׁ בִּגְבוּרָה תַּקִּיפָא דְּאִיהוּ שְׁמָאלָא. וּבְגִין כָּךְ זָכָה לִימִינָא. הָכָא אִתְכְּלִיל שְׁמָאלָא בִּימִינָא. הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי, מַאי הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי. אֶלָּא אִלֵּין אִינּוּן ג' מְמוּנִים דְּגֵיהִנָּם: מַשְׁחִית, אַף, וְחֵימָה. (ד"א חַד עַל שְׁפִיכוּת

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל. (פִּנְחָס עָמַד בְּפָנֵי דִּין הַתַּקִּיף שֶׁל יִצְחָק לְהָגֵן עֲלֵיהֶם עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּתוּב (תהלים קו) וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל. מַהוּ וַיַּעֲמֹד? שֶׁעָמַד בְּפֶרֶץ בִּפְנֵי דִּין שֶׁל יִצְחָק, בִּגְלַל זֶה הַשְּׁלִים לְפִנְחָס סוֹד שֶׁל יִצְחָק). וְעַל זֶה כָּלוּל זֶה בָּזֶה בְּחֶשְׁבּוֹן.

וְאִם תֹּאמַר, חֶשְׁבּוֹן זֶה לֹא תָּלוּי אֶלָּא בָּעֵינַיִם שֶׁלָּהּ, וְכָאן הַחֶשְׁבּוֹן לְמַעְלָה בְּיִצְחָק – אֶלָּא וַדַּאי כָּךְ הוּא, מִשּׁוּם שֶׁיִּצְחָק תָּלוּי וּמִשְׁתַּמֵּשׁ (וְנִמְשָׁךְ) בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁהֵם עֵינַיִם, שֶׁשָּׁם דָּנִים דִּינִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, שֶׁהֲרֵי הָעֵינַיִם שֶׁלָּהּ הֵם שִׁבְעִים כִּסְאוֹת, מְקוֹם דִּינֵי הָעוֹלָם, וְנִקְרָאִים סַנְהֶדְרִין. וְעַל כֵּן הַכֹּל אֶחָד, מִשּׁוּם שֶׁיִּצְחָק וְאֵלּוּ הוֹלְכִים כְּאֶחָד, וְהַכֹּל יָפֶה.

פִּנְחָס זֶה יִצְחָק, וְעָמַד פִּנְחָס וְדָן דִּין, וּמִתְלַבֵּשׁ בִּגְבוּרָה חֲזָקָה, שֶׁהוּא שְׂמֹאל. וּמִשּׁוּם זֶה זָכָה לְיָמִין. כָּאן נִכְלָל שְׂמֹאל בְּיָמִין. הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי, מַהוּ הֵשִׁיב אֶת

דָּמִים, חַד עַל גִּילּוּי עֲרָיוֹת, וְחַד עַל עֲבוֹדָה זָרָה.) **בְּגִין דְּחָמָא הַהוּא חֵמָה, דְּהַוָּה פָּשִׁיט וְאִתְמְשַׁךְ מִסִּטְרָא דְיִצְחָק, מָה עָבַד, אִתְלַבַּשׁ אִיהוּ בְּיִצְחָק, וְאָחִיד בְּהַהוּא חֵימָה, כְּמַאן** (דף רל"ז ע"א) **דְּאָחִיד בְּחַבְרֵיהּ, וְאָתִיב לֵיהּ לַאֲחוֹרָא.**

וּכְדֵין דָּן דִּינָא, וְעָבִיד דִּינָא. דָּן דִּינָא, דְּכָל בּוֹעֵל אֲרַמִּית קַנָּאִין פּוֹגְעִין בּוֹ. וְעָבִיד דִּינָא, דְּכְתִיב וַיִּדְקֹור אֶת שְׁנֵיהֶם. וְעַל דָּא כְּתִיב הָכָא, הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי. וּכְתִיב הָתָם, (איכה ב) **הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב, מַה לְהָלָן לַאֲחוֹרָא, הָכִי נָמֵי לַאֲחוֹרָא. וְעַל דָּא יו"ד דְּפִינְחָס הָכָא, יו"ד דְּיִצְחָק. וְכֹלָּא הוּא מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּכַד חָמָא הַהוּא חֵמָה, חָמָא לֵיהּ דְּהַוָּה נָחִית עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.**

מָאי חָמָא. חָמָא מ', אָת דָּא דְּהַוָּה טָאם בִּרְקִיעָא, וְדָא הוּא סִימָנָא דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּבַעְיָא

לשון הקודש

חֲמָתִי? אֶלָּא אֵלּוּ הֵם שְׁלֹשָׁה מְמֻנִּים שֶׁל הַגֵּיהִנֹּם: מַשְׁחִית, אַף, וְחֵמָה. (אֶחָד עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, אֶחָד עַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת, וְאֶחָד עַל עֲבוֹדָה זָרָה). מִשּׁוּם שֶׁרָאָה אוֹתוֹ חֵמָה שֶׁהָיָה מִתְפַּשֵּׁט וְנִמְשָׁךְ מִצִּדּוֹ שֶׁל יִצְחָק, מֶה עָשָׂה? הִתְלַבֵּשׁ הוּא בְּיִצְחָק, וְאָחַז בְּאוֹתָהּ חֵמָה כְּמִי שֶׁאוֹחֵז בַּחֲבֵרוֹ וְהֵשִׁיב אוֹתוֹ לַאֲחוֹרָיו.

וְאָז דָּן דִּין, וְעָשָׂה דִּין. דָּן דִּין – שָׁכָל בּוֹעֵל אֲרַמִּית קַנָּאִים פּוֹגְעִים בּוֹ. וְעָשָׂה דִּין – שֶׁפָּתוּב וַיִּדְקֹר אֶת שְׁנֵיהֶם. וְעַל זֶה כָּתוּב כָּאן, הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי. וְכָתוּב שָׁם (איכה ב) הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב. מַה שָּׁם לַאֲחוֹרָיו, כָּךְ גַּם כָּאן לַאֲחוֹרָיו. וְעַל זֶה אוֹת יו"ד שֶׁל פִּינְחָס כָּאן, יו"ד שֶׁל יִצְחָק. וְהַכֹּל הוּא מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שֶׁכַּאֲשֶׁר רָאָה אוֹתוֹ חֵמָה, רָאָה אוֹתוֹ שֶׁהָיָה יוֹרֵד עַל רָאשֵׁיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

מָה רָאָה? רָאָה אוֹת מ', אוֹת זוֹ שֶׁהָיְתָה טָמָה בָּרָקִיעַ, וְזֶהוּ סִימָן שֶׁל מַלְאַךְ הַמָּוֶת שֶׁרוֹצֶה

לְאִתְבָּנָאָה בְּאָת וָא"ו וְאָת ת'. מָה עָבַד פִּנְחָס. דְּהַוָה מִתְלַבֵּשׁ בְּיִצְחָק, כְּדֵין נָטִיל הַהוּא אָת מ', וְחָתַף לֵיהּ, וְחִבֵּר לֵיהּ בַּהֲדֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא מַלְאָךְ הַמָּוֶת, דְּפִנְחָס חָתַף לֵיהּ לְהַהוּא מ' בַּהֲדֵיהּ, מִיַּד תָּב לַאֲחוֹרָא.

מָאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכַד קָנֵי בְּלִבֵּיהּ פִּינְחָס, אִתְלַבַּשׁ בְּיִצְחָק, וְאִסְתַּלָּק לְמֶהֱוֵי בְּחוּשְׁבָּנָא בְּמָאתַיִם וּשְׁמוֹנָה, וְהָכִי סָלִיק שְׁמֵיהּ בְּמָאתַיִם וּשְׁמוֹנָה, וְהָכִי סָלִיק יִצְחָק. כֵּיוָן דְּחָמָא לְאָת מ' טָאם בִּרְקִיעָא, חָתַף לֵיהּ, וְחִבֵּר לֵיהּ בַּהֲדֵיהּ וְאִתְעֲבִיד מִיַּד מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה, הָדָא הוּא דִּכְתִיב וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ.

בְּגִין דְּאוֹת מ' הָוָה סִימָנָא קַדְמָאָה לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, לְמִבְנֵי מָוֶת עַל עָלְמָא, בְּגִין דְּאָת דָּא הָוָה טָאם עַל רֵישֵׁיהּ דְּאָדָם, בְּשַׁעֲתָא דִּכְתִיב, (בראשית ג) וַתִּקַּח מִפְּרִיוֹ, מ' פְּרִיוֹ. וַהֲוָה מְחַבָּא ו"ת, בְּזִמְנָא דִּכְתִיב,

לשון הקודש

לְהִתְבַּנּוֹת בְּאוֹת וָא"ו וְאוֹת ת'. מֶה עָשָׂה פִּנְחָס? שֶׁהָיָה מִתְלַבֵּשׁ בְּיִצְחָק, אָז נָטַל מ' הַהִיא, וְחָתַף אוֹתוֹ, וְחִבֵּר אוֹתָהּ עִמּוֹ. כֵּיוָן שֶׁרָאָה מַלְאַךְ הַמָּוֶת שֶׁפִּנְחָס חָתַף לוֹ אוֹת מ' הַהִיא עִמּוֹ, מִיָּד שָׁב לַאֲחוֹרָיו.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכַּאֲשֶׁר קִנֵּא פִּנְחָס בְּלִבּוֹ, הִתְלַבֵּשׁ בְּיִצְחָק, וְהִתְעַלָּה לִהְיוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן מָאתַיִם וּשְׁמוֹנָה, וְכָךְ עוֹלֶה שְׁמוֹ בְּמָאתַיִם וּשְׁמוֹנָה, וְכָךְ עוֹלֶה יִצְחָק. כֵּיוָן שֶׁרָאָה אוֹת מ' עָפָה בָּרָקִיעַ, חָתַף אוֹתָהּ וְחִבֵּר אוֹתָהּ עִמּוֹ, וְנַעֲשָׂה מִיָּד מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ.

מִשּׁוּם שֶׁאוֹת מ' הָיְתָה סִימָן רִאשׁוֹן לְאָדָם הָרִאשׁוֹן לִבְנוֹת מָוֶת עַל הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁאוֹת זוֹ הָיְתָה טָמָה עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם, בְּשָׁעָה שֶׁכָּתוּב (בראשית ג) וַתִּקַּח מִפְּרִיוֹ, מ' פְּרִיוֹ. וְהָיוּ

וַתֹּאכַל, וַתִּתֵּן, וַתְּפַקַּחְנָה. כְּדֵין אִתְּבְנֵי מָוֶת עַל עָלְמָא.

פִּנְחָס הָוָה חָמֵי לֵיהּ הַשְׁתָּא הַהוּא אָת מ', טָאִים עַל רֵישֵׁיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וְהֵיאַךְ חָמָא לֵיהּ. חָמָא דְּיוֹקְנָא דְּמ' פְּתוּחָה, מַלְיָא דָמָא. בֵּיוָן דְּחָמָא לֵיהּ, אָמַר הָא וַדַּאי סִימָנָא דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת, מִיַּד חָטַף לָהּ, אַדְכַּר עָלָהּ שְׁמָא מְפָרָשׁ, וְנָחִית לְהַאי אָת לְגַבֵּיהּ. וּמַה דְּהָוָה מָאתַיִם וּשְׁמֹנָה, אִתְצְרִיף מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה. כְּדֵין וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי, דְּקַנֵּי לִשְׁמָא קַדִּישָׁא, דַּהֲווֹ מְחַבְּרִין לֵיהּ בִּרְשׁוּ אַחֲרָא. בְּתוֹכָם, מַאי בְּתוֹכָם. בְּגִין דְּהָוָה אָזִיל וְעָאל בְּגוֹ כַּמָּה אוּכְלוֹסִין, כַּמָּה רַבְרְבָן, וּמָסַר גַּרְמֵיהּ לְמוֹתָא בֵּינַיְיהוּ. אֲבָל בְּתוֹכָם, בְּתוֹךְ מ', בְּתוֹךְ הָוָה הַהוּא קִנְאָה דְּקַנֵּי.

לשון הקודש

מְחַכּוֹת אוֹתִיּוֹת ו"ת בִּזְמַן שֶׁכָּתוּב וַתֹּאכַל, וַתִּתֵּן, וַתְּפַקַּחְנָה. אָז נִבְנָה מָוֶת עַל הָעוֹלָם. **פִּנְחָס** הָיָה נִרְאֶה לוֹ עַכְשָׁו אוֹתָהּ אוֹת מ', עָף עַל רָאשֵׁיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְאֵיךְ רָאָה אוֹתוֹ? רָאָה צוּרַת אוֹת מ' פְּתוּחָה, מְלֵאָה דָּם. בֵּיוָן שֶׁרָאָה אוֹתוֹ, אָמַר: זֶה וַדַּאי סִימָן שֶׁל מַלְאַךְ הַמָּוֶת. מִיָּד חָטַף אוֹתָהּ, הִזְכִּיר עָלֶיהָ שֵׁם הַמְפֹרָשׁ, וְהוֹרִיד לְאוֹתָהּ הָאוֹת אֶצְלוֹ. וּמַה שֶּׁהָיָה בְּגִימַטְרִיָּא מָאתַיִם וּשְׁמוֹנָה, הִצְטָרֵף לִהְיוֹת מָאתַיִם וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. וְאָז נֶאֱמַר וַיִּקַּח רֹמַח בְּיָדוֹ. וְעַל זֶה כָּתוּב, מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי. שֶׁקִּנֵּא לַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהָיוּ מְחַבְּרִים לוֹ בְּרִשּׁוּת אַחֶרֶת. בְּתוֹכָם, מַהוּ בְּתוֹכָם? מִשּׁוּם שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ וּבָא בְּתוֹךְ כַּמָּה הֲמוֹנִים וְכַמָּה חֲשׁוּבִים, וּמָסַר עַצְמוֹ לְמִיתָה בֵּינֵיהֶם. אֲבָל בְּתוֹכָם, בְּתוֹךְ מ',

מָאי טַעְמָא מ'. בְּגִין דְּאִיהִי סִימָנָא דְמָוֶת, אִיהִי סִמָּנָא דְּמ' מַלְקִיוֹת. אִיהִי סִמָּנָא דְּד' מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמִתַּמָּן סָלִיק וְנָחִית, נָחִית וְסָלִיק, סָלִיק לְמ', וְנָחִית לְד'. נָחִית מְד', אִינּוּן ד' רוּחִין, דְּמִתְפָּרְשָׁן מִגּוֹ דְּכַר וְנוּקְבָא מִמְּסָאֲבוּתָא, וּבְגִינַיְיהוּ ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמִתַּמָּן סַלְקִין לְמ'. וְהַיְינוּ מ' סִימָנָא וּמָאנִין דְּמַלְאָךְ הַמָּוֶת. וְדָא נָטִיל פִּנְחָס, וְקָם בְּתוֹךְ מ', וְעַל דָּא וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי.

וְכִי הַאֵיךְ הֵשִׁיב פִּנְחָס חֲמָתֵיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהָכְתִיב וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה וְגוֹ', אִי לָא מִית חַד מִנַּיְיהוּ, הָוָה אָמֵינָא הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי, אֲבָל כֵּיוָן דְּכָל חֲנֵי מִיתוּ, מָאי טַעְמָא הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

בְּתוֹךְ מ' הָיָה אוֹתָהּ קִנְאָה שֶׁקִּנֵּא.

מַה טַּעַם אוֹת מ'? מִשּׁוּם שֶׁהִיא סִימָן שֶׁל מָוֶת, הִיא סִימָן שֶׁל מ' מַלְקִיוֹת. הִיא סִימָן שֶׁל ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמִשָּׁם עָלָה וְיָרַד, וְיָרַד וְעָלָה. עָלָה לְמ', וְיָרַד לְד'. יָרַד מִד', שֶׁהֵם ד' רוּחוֹת שֶׁנִּפְרָדוֹת מִתּוֹךְ זָכָר וּנְקֵבָה מֵהַטֻּמְאָה, וּבִגְלָלָן ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמִשָּׁם עוֹלִים לְמ'. כְּלוֹמַר, מ' סִימָנִים וְכֵלִים שֶׁל מַלְאַךְ הַמָּוֶת. וְזֶה לָקַח פִּנְחָס וְעָמַד בְּתוֹךְ מ', וְעַל זֶה נֶאֱמַר וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי.

וְכִי אֵיךְ הֵשִׁיב פִּנְחָס אֶת חֲמָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וַהֲרֵי כָּתוּב וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה וְגוֹ'? אִם לֹא מֵת אֶחָד מֵהֶם, הָיִיתִי אוֹמֵר הֵשִׁיב חֲמָתִי, אֲבָל כֵּיוָן שֶׁכָּל אֵלּוּ מֵתוּ, מָה הַטַּעַם הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל?

אֶלָּא וַדַּאי בְּרִירָא דְּמִלָּה, וַוי לֵיהּ לְבַר נָשׁ דְּפָגִים זַרְעֵיהּ, וַוי לֵיהּ לְמַאן דְּלָא נָטִיר זַרְעֵיהּ כִּדְקָא יָאוּת, חַס וְשָׁלוֹם דְּאַפִּילוּ חַד מִישְׂרָאֵל מִית, אֶלָּא שִׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן, כַּד אָתֵי אִינּוּן עֵרֶב רַב, אִתְעָרְבוּ בְּנָשִׁין דְּשִׁבְטָא דְּשִׁמְעוֹן, בָּתַר דְּאִתְגְּיָירוּ, וְאוֹלִידוּ בְּנִין, מִנְּהוֹן מִיתוּ בַּעֻגָּל, וּמִנְּהוֹן מִיתוּ בְּמוֹתָנָא, וְאַחֲרָנִין מִיתוּ הָכָא, אִינּוּן דְּאִשְׁתָּאֲרוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה, אֲשֶׁר מֵתוּ לָא כְתִיב, אֶלָּא הַמֵּתִים, מֵתִים דְּמֵעִיקָּרָא הֲווֹ.

וּבְגִין דְּאִסְתָּמָרוּ יִשְׂרָאֵל, וְכָל אִינּוּן זַרְעָא קַדִּישָׁא, אִתְמְנוּן כְּלְהוּ, בְּגִין דְּלָא חָסֵר אֲפִילוּ חַד מִנַּיְיהוּ. וְעַל דָּא כְתִיב, וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִכְּלָל דְּאַחֲרָנִין כָּלוּ. וְכֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵשִׁיב, אֲבָל מֵעַל אַחֲרָנִין דַּהֲווֹ עֵרֶב רַב, לָא הֵשִׁיב. וְעַל דָּא רָשִׁים קְרָא וְאָמַר,

לשון הקודש

אֶלָּא וַדַּאי בֵּרוּר הַדָּבָר: אוֹי לוֹ לְבֶן אָדָם שֶׁפּוֹגֵם זַרְעוֹ! אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁלֹּא שׁוֹמֵר זַרְעוֹ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ! חַס וְשָׁלוֹם שֶׁאֲפִלּוּ אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מֵת, אֶלָּא שֵׁבֶט שִׁמְעוֹן, כַּאֲשֶׁר בָּאוּ אוֹתָם עֵרֶב רַב, הִתְעָרְבוּ בַּנָּשִׁים שֶׁל שֵׁבֶט שִׁמְעוֹן לְאַחַר שֶׁהִתְגַּיְּרוּ, וְהוֹלִידוּ בָּנִים – מֵהֶם מֵתוּ בָּעֵגֶל, וּמֵהֶם מֵתוּ בַּמַּגֵּפָה, וַאֲחֵרִים מֵתוּ כָּאן, אֵלּוּ שֶׁנִּשְׁאֲרוּ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים בַּמַּגֵּפָה. אֲשֶׁר מֵתוּ לֹא כָתוּב, אֶלָּא הַמֵּתִים, מֵתִים שֶׁכְּבָר הָיוּ.

וּמִשּׁוּם שֶׁנִּשְׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל וְכָל אוֹתָם זֶרַע קָדוֹשׁ, נִמְנוּ כֻּלָּם, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא חָסַר אֲפִלּוּ אֶחָד מֵהֶם. וְעַל זֶה כָּתוּב וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִכְּלָל שֶׁאֲחֵרִים כָּלוּ. וְכֵן מַה שֶּׁנֶּאֱמַר הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵשִׁיב, אֲבָל מֵעַל אֲחֵרִים

מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אִתְמְנוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִלְקַדְמִין, וְחַבֵּר לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּהֲדֵיהּ.

כְּנַוְונָא דָּא בְּעוֹבָדָא דְּעֶגֶל, דִּכְתִיב, (שמות לב) **וַיִּפֹּל** מִן הָעָם וְגוֹ'. כָּל אִינּוּן מֵעֲרֶב רַב הֲווֹ. וּלְאַחָזָאָה דְּלָא הֲווֹ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב לְבָתַר, (שמות לה) **וַיַּקְהֵל** מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (דף רל"ז ע"ב).

קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה. (שמות לה) **תָּא** חֲזֵי, בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, (שמות כה) **מֵאֵת** כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ. כֻּלָּא בִּכְלָל. בֵּיוָן דְּאִינּוּן עֶרֶב רַב עָבְדוּ דָּא, וּמִיתוּ מִנַּיְיהוּ אִינּוּן דְּמִיתוּ, בָּעָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְפַּיְיסָא בַּהֲדַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, אָמַר לוֹן, אִתְחַבְּרוּ כֻּלְּכוּ לְסְטַר חַד, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות לה) **וַיַּקְהֵל** מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּלְחוֹדַיְיהוּ, אָמַר לוֹן, בָּנַי, בְּכוֹן אֲנָא בָּעֵי לְמִשְׁרֵי, עִמְכוֹן תְּהֵא דִּיוֹרָא דִּילִי.

לשון הקודש

שֶׁהָיוּ עֵרֶב רַב לֹא הֵשִׁיב. וְעַל זֶה כָּתַב הַפָּסוּק וְאָמַר מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמְשׁוּם זֶה נִמְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִקְדָּם, וְחִבֵּר אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִמּוֹ.

כְּדֶגְמַת זֶה בְּמַעֲשֵׂה הָעֵגֶל, שֶׁכָּתוּב (שמות לב) וַיִּפֹּל מִן הָעָם וְגוֹ'. כָּל אֵלּוּ מֵעֲרֶב רַב הָיוּ. וּלְהַרְאוֹת שֶׁלֹּא הָיוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מַה כָּתוּב אַחַר כָּךְ? (שמות לה) וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה (שמות לה). בֹּא וּרְאֵה, בָּרִאשׁוֹנָה כָּתוּב (שמות כה) מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֶנּוּ לִבּוֹ. הַכֹּל בִּכְלָל. כֵּיוָן שֶׁאֵלּוּ הָעֵרֶב רַב עָשׂוּ זֹאת וּמֵתוּ מֵהֶם אוֹתָם שֶׁמֵּתוּ, רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהִתְפַּיֵּס עִמָּהֶם עִם יִשְׂרָאֵל. אָמַר לָהֶם: הִתְחַבְּרוּ כֻּלְּכֶם לְצַד אֶחָד. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות לה) וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת

וְעַל דָּא, (שמות כה) **קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה, מֵאִתְּכֶם, וְלָא מֵאַחֲרָא, לָא בָּעֵינָא דְּתֵהֵא שִׁתּוּפָא לְאַחֲרָנִין בַּהֲדֵי, וְלָא בַּהֲדַיְיכוּ, וּבְגִין כָּךְ כֻּלְּהוּ אִשְׁתְּצִיאוּ. אוֹף הָכָא הָא אִינּוּן מֵאִינּוּן גּוּבָא בִּישָׁא הֲווֹ, וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים. הַמֵּתִים, וַדַּאי מֵתִים, וְלָא מִיִּשְׂרָאֵל. וּבְגִין כָּךְ מָנָה לוֹן, דִּכְתִיב שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָרִימוּ רֵישַׁיְיהוּ.**

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, כַּמָּה יָאוֹת הוּא, אִי לָא אַשְׁכַּחְנָא פְּלוּגְתָּא עַל דָּא. אָמַר לֵיהּ בְּרִי אִימָּא. אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב (במדבר כה) **וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, וְתָנֵינָן דְּאִתְחַבָּרוּ יִשְׂרָאֵל בַּהֲדֵיהּ, כְּצָמִידָא דָּא דְּאִתְחַבָּר בְּבַר נָשׁ בְּקִשּׁוּטוֹי, הָכִי אִתְחַבָּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר. אָמַר לֵיהּ אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא, וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, אֶלָּא אֲנָא לָא**

לשון הקודש

כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – לְבַדָּם. אָמַר לָהֶם: בָּנַי, בָּכֶם אֲנִי רוֹצֶה לִשְׂכֹּן, עִמָּכֶם תִּהְיֶה הַדִּירָה שֶׁלִּי.

וְעַל זֶה, (שם כה) קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה. מֵאִתְּכֶם, וְלֹא מֵאֲחֵרִים. לֹא רוֹצֶה שֶׁתְּהֶיה שֻׁתָּפוּת לַאֲחֵרִים עִמִּי, וְלֹא עִמָּכֶם, וּמִשּׁוּם זֶה כֻּלָּם נִכְרְתוּ. אַף כָּאן הֲרֵי הֵם מֵאֵלּוּ שֹׁרֶשׁ הָרָע הָיוּ, וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים. הַמֵּתִים – וַדַּאי מֵתִים, וְלֹא מִיִּשְׂרָאֵל. וּמִשּׁוּם זֶה מָנָה אוֹתָם, שֶׁנֶּאֱמַר שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הָרִימוּ רָאשֵׁיהֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, כַּמָּה נָכוֹן הוּא, אִם לֹא מָצָאתִי חוֹלְקִים עַל זֶה. אָמַר לוֹ, בְּנִי אֱמֹר. אָמַר לוֹ, וַהֲרֵי כָּתוּב (במדבר כה) וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, וְלָמַדְנוּ שֶׁהִתְחַבְּרוּ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ. בְּצָמִיד זֶה שֶׁמִּתְחַבֵּר בָּאָדָם בְּקִשּׁוּטָיו, כָּךְ הִתְחַבְּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר. אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר, כָּךְ הוּא – וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר. אֶלָּא אֲנִי לֹא אָמַרְתִּי שֶׁנִּטְמְאוּ

אֲמָרִית דְּאִתְּדָכוּ יִשְׂרָאֵל מֵהַהוּא חוֹבָה, אֶלָּא דְּאִתְּדָכוּ מִמּוֹתָא, דְּלָא שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ מוֹתָא.

אָמַר לֵיהּ וְהָא כְתִיב, (במדבר כה) קַח אֶת כָּל רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם. אָמַר לֵיהּ רָאשֵׁי הָעָם וַדַּאי, וְלָא רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִן הָעָם אִית לָן לְמֵילַף, כְּתִיב הָכָא הָעָם, וּכְתִיב הָתָם (שמות לב) **וַיַּרְא הָעָם.** (שמות לב) **וַיְקָהֵל הָעָם.** (שמות לב) **וַיִּפְּלֹ מִן הָעָם. אֲבָל** תָּא חֲזֵי, וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, וְלָא פַּלְחוּ לֵיהּ, אֲבָל מִן סִיפֵּיהּ דִּקְרָא אוֹכַח, דִּכְתִיב וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ, וְלָא כְתִיב וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא הָעָם, כֵּיוָן דִּכְתִיב וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל, מַאי וַיֹּאכַל הָעָם. אֶלָּא הַהוּא זַרְעָא בִישָׁא, הֲווֹ חוֹבָה דְּיִשְׂרָאֵל. (דף רל"ח ע"א).

מַהוּ דִּכְתִיב, (במדבר כה) **וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר. תָּא חֲזֵי, וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר לָא כְתִיב, אֶלָּא לְבַעַל**

לשון הקודש

יִשְׂרָאֵל מֵאוֹתוֹ חוֹב, אֶלָּא שֶׁנִּטְהָרוּ מִמָּוֶת, שֶׁלֹּא שָׁרָה עֲלֵיהֶם מָוֶת.

אָמַר לוֹ, וַהֲרֵי כָּתוּב (במדבר כה) קַח אֶת כָּל רָאשֵׁי הָעָם וְהוֹקַע אוֹתָם. אָמַר לוֹ, רָאשֵׁי הָעָם וַדַּאי, וְלֹא רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִן הָעָם יֵשׁ לָנוּ לִלְמֹד. כָּתוּב כָּאן הָעָם, וְכָתוּב שָׁם (שמות לב) **וַיַּרְא הָעָם.** (שם) **וַיְקָהֵל הָעָם.** (שם) **וַיִּפֹּל מִן הָעָם. אֲבָל** בֹּא וּרְאֵה, **וַיִּצָּמֶד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל** פְּעוֹר, וְלֹא עָבְדוּ לוֹ. אֲבָל מִסּוֹף הַפָּסוּק מוּכָח, שֶׁכָּתוּב **וַיֹּאכַל** הָעָם **וַיִּשְׁתַּחֲווּ,** וְלֹא כָתוּב **וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּחוּ** יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא הָעָם, כֵּיוָן שֶׁכָּתוּב **וַיִּצָּמֶד** יִשְׂרָאֵל, מַהוּ **וַיֹּאכַל** הָעָם? אֶלָּא אוֹתוֹ זֶרַע רַע הָיוּ חוֹבָה לְיִשְׂרָאֵל.

מַהוּ שֶׁכָּתוּב (במדבר כה) **וַיִּצָּמֶד** יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר? בֹּא וּרְאֵה, **וַיִּצָּמֶד** יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר לֹא כָתוּב, אֶלָּא לְבַעַל פְּעוֹר. קְשׁוּטִים וְתִקֻּף

פְּעוֹר. קְשׁוּטִין וְתוּקְפָּא יַהֲבוּ לְבַעַל פְּעוֹר, בְּלָא דַּעְתָּא, בְּגִין דְּפוּלְחָנָא דִּפְעוֹר הוּא, לְמִפְרַע גַּרְמֵיהּ, וּלְאַפָּקָא קַמֵּיהּ צוֹאָה רוֹתַחַת. וְהַהוּא עֲיבִידְתָּא אַהֲנֵי לֵיהּ, וְאִתְתַּקַּף מִנֵּיהּ. וְיִשְׂרָאֵל כֵּיוָן דְּחָמוּ דָּא, חֲשִׁיבָא דְּזִלְזוּלָא דִּילֵיהּ אִיהוּ, וְקִלְקוּלָא דִּילֵיהּ, דְּהָא בַּעֲבוּדָה זָרָה כְּתִיב, (ישעיה ל) צֵא תֹאמַר לוֹ. וְאִינּוּן בְּגִין זִלְזוּלָא דַּעֲבוּדָה זָרָה, פַּרְעוּ גַּרְמַיְיהוּ בְּלָא יְדִיעָה, וְעַל חֲנֵי כְּפֶּר פִּנְחָס, וּבְטֵל מוֹתָנָא, דִּכְתִיב וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (וּמַה כְּתִיב).

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי, מַאי הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי. אֶלָּא ג' מְמָנִים דְּגֵיהִנָּם, חַד עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, וְחַד עַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת, וְחַד עַל עֲבוֹדָה זָרָה. וְאִינּוּן: מַשְׁחִית, אַף, וְחֵימָה. הוּא (חֲמָא דִּיהוה) (ס"א חֵימָה דְּחַוָּה) טָאס בְּעָלְמָא. אָמַר הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלָא אָמַר מֵעַל הָעָם, דְּאִינּוּן עֵרֶב רַב, דְּאִתְמַר וַיִּפּוֹל מִן

לשון הקודש

נָתְנוּ לְבַעַל פְּעוֹר בְּלִי דַעַת, מִשּׁוּם שֶׁעֲבוֹדַת פְּעוֹר הוּא לִפְרֹעַ עַצְמוֹ וּלְהוֹצִיא לְפָנָיו צוֹאָה רוֹתַחַת. וְאוֹתָהּ עֲבוֹדָה מוֹעִילָה לוֹ וּמִתְחַזֵּק מִמֶּנָּה. וְיִשְׂרָאֵל, כֵּיוָן שֶׁרָאוּ זֹאת, חָשְׁבוּ שֶׁזֶּה זִלְזוּל שֶׁלָּהּ הוּא וְקִלְקוּל שֶׁלָּהּ, שֶׁהֲרֵי בַּעֲבוֹדָה זָרָה כָּתוּב, (ישעיה ל) צֵא תֹאמַר לוֹ. וְהֵם בְּגִלַּל הַזִּלְזוּל שֶׁל הָעֲבוֹדָה זָרָה פָּרְעוּ עַצְמָם בְּלִי יְדִיעָה, וְעַל זֶה כִּפֶּר פִּנְחָס וּבִטֵּל הַמַּגֵּפָה, שֶׁנֶּאֱמַר וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

רַעְיָא מְהֵימְנָא (רוֹעֶה הַנֶּאֱמָן).

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי. מַהוּ הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי? אֶלָּא שְׁלֹשָׁה מְמֻנִּים שֶׁל גֵּיהִנֹּם: אֶחָד עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, וְאֶחָד עַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת, וְאֶחָד עַל עֲבוֹדָה זָרָה. וְהֵם: מַשְׁחִית, אַף, וְחֵמָה. הוּא (רְאֵה שֶׁיהו"ה) (חֵמָה שֶׁהָיְתָה) עָף בָּעוֹלָם. אָמַר הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אָמַר מֵעַל הָעָם, שֶׁהֵם עֵרֶב רַב, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּפֹּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת

הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ, דְּהָכִי אוֹקִימְנָא וְשָׁאִילוּ לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא. (ע"כ).

וּמַה כְּתִיב, קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיְ, וְלָא מֵעֵרֶב רַב, דְּלָא אִתְקְרִיאוּ קְהִלָּה וְחִבּוּר, עַד דְּאִתְעָבַר מִנְּהוֹן עֵרֶב רַב, כַּבְיָכוֹל בְּזִמְנָא דְּמִתְעָרְבִין בֵּינַיְיהוּ, כְּאִלּוּ לָא הֲווֹ גּוֹי אֶחָד. וּבְגִין דָּא קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה, וְלָא מִשּׁוּתָפוּ אַחֲרָא, דְּלָא בָּעֵינָא לְשַׁתְּפָא אַחֲרָנִין בֵּינֵי וּבֵינַיְיכוּ.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כַּד עֵרֶב רַב אִינּוּן מְעוֹרָבִין בְּיִשְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב (איכה א) הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ. וְיִשְׂרָאֵל בָּתַר דְּמִתְעַבְּרֵי מִנַּיְיהוּ אִלֵּין מַה כְּתִיב, שְׁאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּאָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא בָּעֵי לְדַיְירָא עִמְּכוֹן. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כה) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כַּד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, עָלַיְיהוּ אִתְּמַר מִי מְעַכֵּב שְׁאוֹר שֶׁבַּעִסָּה, וְהָא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, בִּזְמָנָא דְּעֵרֶב רַב אִינּוּן רָאשִׁים עַל יִשְׂרָאֵל, כַּבְיָכוֹל כְּאִלּוּ (ס"א עַבְרִין שׁוּלְטָנֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא), עַבְדִין שׁוּלְטָנוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיֵיעֲלוּן בְּמִשְׁפְּטֵי

לשון הקודש

אַלְפֵי אִישׁ, שֶׁכָּךְ בֵּאַרְנוּ וְשָׁאֲלוּ לַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה (עד כאן).

וּמַה כָּתוּב? קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַה', וְלֹא מֵעֵרֶב רַב. שֶׁלֹּא נִקְרָאִים קְהִלָּה וְחִבּוּר עַד שֶׁעָבַר מֵהֶם עֵרֶב רַב. כִּבְיָכוֹל בִּזְמַן שֶׁמִּתְעָרְבִים בֵּינֵיהֶם, כְּאִלּוּ לֹא הָיוּ גּוֹי אֶחָד. וּמְשׁוּם זֶה קְחוּ מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה, וְלֹא מִשְּׁתָּפוּת אַחֶרֶת, שֶׁאֵינִי רוֹצֶה לְשַׁתֵּף אֲחֵרִים בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כַּאֲשֶׁר עֵרֶב רַב הֵם מְעֹרָבִים בְּיִשְׂרָאֵל, מַה כָּתוּב? (איכה א) הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ. וְיִשְׂרָאֵל, אַחַר שֶׁעוֹבְרִים מֵהֶם אֵלּוּ, מַה כָּתוּב? שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֲנִי רוֹצֶה לָדוּר עִמָּכֶם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות כה) וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כַּאֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּגָּלוּת, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר, מִי מְעַכֵּב? שְׂאוֹר שֶׁבָּעִסָּה. וְהֵרֵי בֵּאֲרוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, בִּזְמַן שֶׁעֵרֶב רַב הֵם רָאשִׁים עַל יִשְׂרָאֵל, כִּבְיָכוֹל כְּאִלּוּ (מַעֲבִירִים שִׁלְטוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא) עוֹשִׂים שִׁלְטוֹן בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְנִכְנָסִים בְּמִשְׁפְּטֵי כוֹכָבִים

כְּכָבַיָּא וּמַזָּלֵי. וּבְגִין דָּא עַוְוחִין וְאַמְרִין, (ישעיה כו) יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוּנוּ אֲדֹנִים זוּלָתֶךָ.

דָּבָר אַחֵר, פִּינְחָס וְכוּ'. קוּם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְאַפְתַּח מִלֵּי קַמֵּי שְׁכִינְתָּא. קָם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְאָמַר, בְּחִבּוּרָה קַדְמָאָה אִתְמַר הָכִי. תָּא חֲזֵי, פִּינְחָס קָאִים קַמֵּי דִּינָא תַּקִּיפָא דְּיִצְחָק, וְקָם קָמֵי פִּרְצָה, דְּכְתִיב, (תהלים קו) וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה, בְּגִין לְאַנָּגָא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא כָּלִיל דָּא וְדָא בְּחוּשְׁבָּנָא, פִּינְחָס כְּמִנְיַן יִצְחָק, וְהָכָא צָרִיךְ לְחַדְּתָא מִלִּין.

פָּתַח וְאָמַר, אֱלִיָּהוּ רְחִימָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, חָזָא מ"ם מִן מָוֶת טָאס בַּאֲוִירָא, חָטַף לָהּ, וְשָׁתַף לָהּ עִם ר"ח, דְּאִיהוּ יִצְחָק, וְאִיהוּ בְּחוּשְׁבָּן פִּינְחָס, וְאִשְׁתְּלִים בָּהּ רמ"ח. לְבָתַר חָזָא ו' מִן מָוֶ"ת טָס בְּרִקִיעָא, וְחָטַף לֵיהּ, וְשַׁוִּי לֵיהּ בְּרָמ"ח, וְאִשְׁתְּלִים רַמַ"ח. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּקַּח רַמַח בְּיָדוֹ.

וְאִיהוּ, בְּמָה יְכִיל לַחֲטוֹף תְּרֵין אַתְוָון אִלֵּין. בְּתְרֵין רוּחִין דְּאִשְׁתְּמָרוּ (ס"א דְּאִתְטַמָּרוּ) לְעֵילָּא, דְּאִשְׁתְּתָפוּ בְּפִנְחָס. פְּנ"י חָ"ס. בְּתְרֵין פָּנִים אִלֵּין, חָס עַל יִשְׂרָאֵל דְּלָא אִתְאֲבִידוּ,

לשון הקודש

וּמַזָּלוֹת. וּמְשׁוּם זֶה צוֹעֲקִים וְאוֹמְרִים, (ישעיה כו) ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוּנוּ אֲדֹנִים זוּלָתֶךָ.

דָּבָר אַחֵר, פִּינְחָס וְכוּ'. קוּם הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּפְתַח בְּדִבְרִים לִפְנֵי הַשְּׁכִינָה. קָם הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְאָמַר, בַּחִבּוּר הַקַּדְמוֹן נֶאֱמַר כָּךְ. בֹּא וּרְאֵה, פִּינְחָס עָמַד לִפְנֵי הַדִּין הַתַּקִּיף שֶׁל יִצְחָק, וְעָמַד לִפְנֵי פִּרְצָה, שֶׁכָּתוּב (תהלים קו) וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה, כְּדֵי לְהָגֵן עֲלֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמְשׁוּם זֶה כְּלוּלִים זֶה וָזֶה בְּחֶשְׁבּוֹן, פִּינְחָס כְּחֶשְׁבּוֹן יִצְחָק, וְכָאן צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים.

פָּתַח וְאָמַר, אֱלִיָּהוּ אֲהוּבוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן רָאָה מ' מִן מָוֶת, עָף בָּאֲוִיר, חָטַף אוֹתָהּ וְשִׁתֵּף אוֹתָהּ עִם ר"ח, שֶׁהוּא יִצְחָק, וְהוּא בְּחֶשְׁבּוֹן פִּינְחָס, וְנִשְׁלַם עַל יָדָהּ לְרמ"ח. אַחַר כָּךְ רָאָה אוֹת ו' מִן מָוֶ"ת, עָף בָּרָקִיעַ וְחָטַף אוֹתָהּ, וְשָׂם אוֹתָהּ בְּרַמַ"ח, וְנִשְׁלַם לְרַמַ"ח. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיִּקַּח רַמַח בְּיָדוֹ.

וְהוּא, בַּמָּה יָכוֹל לַחֲטֹף שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֵלּוּ? בִּשְׁתֵּי רוּחוֹת שֶׁנִּשְׁמְרוּ (שֶׁהִסְתַּתְּרוּ) לְמַעְלָה, שֶׁהִשְׁתַּתְּפוּ בִּפִינְחָס. פְּנֵ"י חָ"ס. בִּשְׁנֵי פָּנִים אֵלּוּ חָס עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא נֶאֱבְדוּ, בְּכֹחַ שֶׁל

בְּחֵילָא דְּתַרְוַויְיהוּ, וַיִּדְקוֹר אֶת שְׁנֵיהֶם, בְּתֵרִין אַתְוָון מ"ו. וְהַיְינוּ בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם.

וַאֲמַאי אִשְׁתַּתַּף בִּיצְחָק. בְּגִין דְּיִצְחָק מָסַר גַּרְמֵיהּ לְמִיתָה. וּבְגִין דָּא אִשְׁתַּתַּף לֵיהּ לְיִצְחָק, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ עֵזֶר. דְּמִסְטְרָא דְתֵרִין עִיזְלֵי דְּאַיְילְתָּא, אִשְׁתַּתְּפֵי בֵּיהּ אַבְרָהָם וְיַעֲקֹב, דְּאַבְרָהָם דַּרְגֵּיהּ חֶסֶד אִשְׁתַּתַּף בח"ס דְּפִנְחָ"ס. יַעֲקֹב אִיהוּ פְּנֵ"י א"ל (ס"א יַעֲקֹב אִיהוּ פְּנֵ"י דְּפִנְחָס) דְּפִנְחָס בְּגִין דְּאִתְמַר בֵּיהּ, כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל, (ס"א שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנֵ"י) פְּנֵ"י אֵ"ל. בְּגִין דְּכַד עָלְמָא אִיהוּ בְּדוּחֲקָא, וְאִית צַדִּיק בְּעָלְמָא מְקַנֵּי עַל בְּרִית, אֲבָהָן אִשְׁתָּתְפוּ בֵּיהּ, וּבְגִינַיְיהוּ אָמַר מֹשֶׁה בְּדוּחֲקָא דְיִשְׂרָאֵל, (שמות לב) זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ. וּבְתַלַת אַתְוָון יה"ו מִן אֵלֵּיהוּ, זָכָה לֵיהּ' מִן הַנָּבִיא, וְדָא אִיהוּ אֵלֵּיהוּ, ה' נָבִיא, (ס"א וְדָא רָזָא אֵל יהוה נְבִיא) וְאִשְׁתְּלִים בֵּיהּ יְהוָ"ה.

י' דְּזָכָה פִּנְחָס בֵּיהּ, בְּגִין דְּקַנֵּי עַל בְּרִית, זָכָה לִבְרִית. וּתְרֵין יוּדִין אִינּוּן, יוּד עִלָּאָה מִן יְהוָ"ה, דְּכָרַת בָּהּ לְאַבְרָהָם, בֵּין עֶשֶׂר אֲצְבְּעוֹת דִּידִין. יו"ד זְעִירָא אִיהִי מִן אֲדֹנָי, דְּכָרַת בָּהּ בֵּין עֶשֶׂר אֲצְבְּעָאן דְּרַגְלִין וְאִיהִי אָת קַדִּישָׁא, דְּמִתְעַטְרָא בְּרֵישִׁמּוּ עִלָּאָה.

לשון הקודש

שְׁנֵיהֶם, וַיִּדְקֹר אֶת שְׁנֵיהֶם, בִּשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת – מ"ו. וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר בְּקַנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם. **וּמַדּוּעַ** הִשְׁתַּתֵּף בְּיִצְחָק? מִשּׁוּם שֶׁיִּצְחָק מָסַר עַצְמוֹ לְמִיתָה, וּמִשּׁוּם זֶה שִׁתֵּף אֶת יִצְחָק לִהְיוֹת לוֹ לְעֵזֶר. שֶׁמִּצַּד שֶׁל שְׁנֵי עָפְרֵי הָאַיָּלִים הִשְׁתַּתְּפוּ בּוֹ אַבְרָהָם וְיַעֲקֹב, שֶׁאַבְרָהָם שֶׁדַּרְגָּתוֹ חֶסֶד הִשְׁתַּתֵּף בְּח"ס שֶׁל פִּנְחָ"ס. וְיַעֲקֹב שֶׁהוּא פְּנֵ"י אֵ"ל (יַעֲקֹב הוּא פְּנֵ"י שֶׁל פִּינְחָס). שֶׁפִּנְחָס, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית לב) כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל (שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנֵ"י), פְּנֵ"י אֵ"ל. וּמִשּׁוּם שֶׁכַּאֲשֶׁר הָעוֹלָם הוּא בְּצַעַר וְיֵשׁ צַדִּיק בָּעוֹלָם הַמְקַנֵּא עַל הַבְּרִית, הָאָבוֹת מִשְׁתַּתְּפִים עִמּוֹ, וּבִגְלָלָם אָמַר מֹשֶׁה בְּצַעֲרָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, (שמות לב) זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ. וּבִשְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת יה"ו מֵאֵלִיָּהוּ זָכָה לָאוֹת ה' מִן הַנָּבִיא, וְזֶהוּ אֵלִיָּהוּ, ה' נָבִיא (וְזֶה סוֹד אֵל יהוה נָבִיא), וְנִשְׁלָם בּוֹ יְהוָ"ה.

אוֹת י' שֶׁזָּכָה בָּהּ פִּנְחָס מִשּׁוּם שֶׁקִּנֵּא עַל הַבְּרִית – זָכָה לִבְרִית. וּשְׁתֵּי יוֹדִי"ן הֵן, י' עֶלְיוֹנָה מִן יְהוָ"ה, שֶׁכָּרַת בָּהּ לְאַבְרָהָם בֵּין

וְדָא אִתְרְשִׁים תָּמִיד לְעָלְמִין, אִיהִי אוֹת דְּשַׁבָּת, אוֹת דִּתְפִלִּין, אוֹת דְּיוֹמִין טָבִין, אוֹת דְּשַׁדַּי דְּרָשִׁים (דברים ו) עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ. לְמֶהֱוֵי בָּהּ רְשִׁימִין יִשְׂרָאֵל בִּרְצוֹעַיְיהוּ, בִּבְרִית דִּלְהוֹן, דְּאִינּוּן בְּנוֹי דְּמַטְרוֹנִיתָא, בְּנוֹי דְּהֵיכָלָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, וּבְאוֹרַיְיתָא, אִינּוּן רְשִׁימִין בְּאָת י׳ עִלָּאָה, דְּאִינּוּן בְּנֵי מַלְכָּא עִלָּאָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ. וְדָא אִתְמַר (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְ אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת יוּד דְּשַׁדַּי, אִיהוּ חוּלְיָא דְּשַׁלְשֶׁלֶת, עַל קוּדְלָא דְּשֵׁד יֵצֶר הָרָע, דְּלָא לִנְזִיק לֵיהּ לְבַר נָשׁ. דְּעָלֵיהּ אָמַר דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי. אִיהוּ נָחָשׁ, אִיהוּ כֶּלֶב, אִיהוּ אַרְיֵה. דְּעָלֵיהּ אָמַר דָּוִד, (תהלים י) יֶאֱרֹב בַּמִּסְתָּר כְּאַרְיֵה בְּסֻכּה. וְהַנָּבִיא קָרָא לֵיהּ דֹּב, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (איכה ג) דֹּב אוֹרֵב הוּא לִי אֲרִי בְּמִסְתָּרִים. (תהלים מט) נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת, נִמְשַׁל לְכָל חַיְתוֹ מִסְאַבִּין, דְּאִינּוּן דּוֹרְסִין, אִתְמְתִיל לְכָל בַּר נָשׁ, כְּפוּם חוֹבוֹי, וְדָא אִתְמַר.

וְדַאי אִיהוּ כֶּלֶב וְנָחָשׁ וַחֲמוֹר נוֹעֵר, דְּמַרְכִּיבִין עָלֵיהּ נַפְשָׁא. וּמִיַּד דְּאִשְׁתְּמוֹדַע הַהוּא דְּרָכִיב עָלֵיהּ דְּאִיהוּ חַיְיבָא, עָלֵיהּ

לשון הקודש

עֶשֶׂר אֶצְבְּעוֹת יָדָיו. יו"ד קְטַנָּה הִיא מִן אֲדָנָי, שֶׁכְּרַת בָּהּ בֵּין עֶשֶׂר אֶצְבְּעוֹת רַגְלָיו, וְהִיא אוֹת קְדוּשָׁה שֶׁמִּתְעַטֶּרֶת בְּרֹשֶׁם הָעֶלְיוֹן.

וְזֶה רָשׁוּם תָּמִיד לְעוֹלָמִים, וְהִיא אוֹת הַשַּׁבָּת, אוֹת הַתְּפִלִּין, אוֹת שֶׁל יָמִים טוֹבִים, אוֹת שֵׁם שַׁדַּי שֶׁרָשׁוּם (דברים יא) עַל מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ, לִהְיוֹת בָּהּ רְשׁוּמִים יִשְׂרָאֵל בָּרְצוּעוֹת, בַּבְּרִית שֶׁלָּהֶם, שֶׁהֵם בְּנֵי הַמַּלְכָּה, בְּנֵי הַהֵיכָל שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. וּבַתּוֹרָה הֵם רְשׁוּמִים בְּאוֹת י׳ עֶלְיוֹנָה שֶׁהֵם בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּהוּ. וְכֵן נֶאֱמַר (דברים יא) בָּנִים אַתֶּם לַיְ אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת י׳ שֶׁל שַׁדַּי הִיא חֻלְיָה שֶׁל שַׁלְשֶׁלֶת עַל צַוָּארוֹ שֶׁל שֵׁד יֵצֶר הָרָע שֶׁלֹּא יַזִּיק לוֹ לְבֶן אָדָם. שֶׁעָלָיו אָמַר דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה מֵחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כֶּלֶב יְחִידָתִי. הוּא נָחָשׁ, הוּא כֶּלֶב, הוּא אַרְיֵה. שֶׁעָלָיו אָמַר דָּוִד, (שם י) יֶאֱרֹב בַּמִּסְתָּר כְּאַרְיֵה בְּסֻכָּה. וְהַנָּבִיא קָרָא לוֹ דֹּב. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (איכה ג) דֹּב אוֹרֵב הוּא לִי אֲרִי בְּמִסְתָּרִים. (תהלים מט) נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת. נִמְשָׁל לְכָל חַיּוֹת טְמֵאוֹת, שֶׁהֵן דּוֹרְסוֹת. נִמְשָׁל לְכָל אָדָם כְּפִי חוֹבוֹתָיו, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר.

וְזֶהוּ כֶּלֶב וְנָחָשׁ וַחֲמוֹר נוֹעֵר, שֶׁמַּרְכִּיבִים עָלָיו נֶפֶשׁ. וּמִיָּד שֶׁנּוֹדָע זֶה שֶׁרוֹכֵב עָלָיו שֶׁהוּא

כְּתִיב, (בראשית מט) **וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אָחוֹר. וְרָזָא דְמִלָּה,** (דברים כב) **כִּי יִפֹּל הַנֹּפֵל מִמֶּנּוּ. וּבְגִין דָּא אָמַר אִיּוֹב,** (איוב יב) **לֹא נֹפֵל אָנֹכִי מִכֶּם. וְצַדִּיק דְּרָכִיב עָלֵיהּ, קָשִׁיר לֵיהּ בִּקְשִׁירוּ דִּרְצוּעִין דִּתְפִלִּין. אוֹת תְּפִלִּין דְּאִיהוּ אוֹת יוּד. דְּשַׁדַּי, חוֹלְיָא עַל קְדָלֵיהּ. ש דִּתְפִלִּין, שַׁלְשֶׁלֶת עַל קְדָלֵיהּ.**

וּבֵיהּ רָכִיב אֱלִיָּהוּ, וְסָלִיק לִשְׁמַיָּא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (מלכים ב ב) **וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמָיִם. וּבֵיהּ** (איוב לח) **וַיַּעַן יְהוָ"ה אֶת אִיּוֹב מִן הַסְּעָרָה. וּבְגִין דָּא, אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתָא עָלֵיהּ, אֵיזֶהוּ גִּבּוֹר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ. וְאִית לְמַאן דְּמִתְהַדָּר לֵיהּ חֲמוֹר, דְּלָאו אִיהוּ מִצְטַעֵר רוֹכְבוֹ. וְאִלֵּין אִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּקַל וָחוֹמֶר. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּאַבְרָהָם,** (בראשית כב) **וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמֹרוֹ. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר עַל מָשִׁיחַ,** (זכריה ט) **עָנִי וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר.**

וּבְגִין דָּא י' מִן שַׁדַּ"י, דְּאִיהוּ חוֹלְיָא דְשַׁלְשֶׁלֶת, מִינָהּ (ס"א מִפַּחֲדִין) **מְפוּזָרִים כָּל שֵׁדִין וּמַזִּיקִין, וּמִיָּד דְּחַזְיָין לֵיהּ בַּמְּזוּזוֹת דְּתַרְעִין, בַּרְחִין, דִּבָּהּ אִתְמַר,** (תהלים קמט) **לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל. כָּל שֶׁכֵּן כַּד חַזְיָין לָהּ בְּאוֹת תְּפִלִּין עַל**

לשון הקודש

הַחוֹטֵא, עָלָיו כָּתוּב (בראשית מט) וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אָחוֹר. וְסוֹד הַדָּבָר – (דברים כב) כִּי יִפֹּל הַנֹּפֵל מִמֶּנּוּ. וּמְשׁוּם זֶה אָמַר אִיּוֹב, (איוב יב) לֹא נֹפֵל אָנֹכִי מִכֶּם. וְצַדִּיק שֶׁרוֹכֵב עָלָיו, קוֹשֵׁר אוֹתוֹ בְּקֶשְׁרָה שֶׁל רְצוּעוֹת הַתְּפִלִּין. אוֹת תְּפִלִּין שֶׁהִיא אוֹת יו"ד שֶׁל שַׁדַּי, מְבַעֵת עַל צַוָּארוֹ. ש' שֶׁל הַתְּפִלִּין הִיא שַׁלְשֶׁלֶת עַל צַוָּארוֹ.

וּבוֹ רָכַב אֵלִיָּהוּ וְעָלָה הַשָּׁמַיְמָה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (מלכים–ב ב) וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְּעָרָה הַשָּׁמָיִם. וּבוֹ (איוב לח) וַיַּעַן יְהוָ"ה אֶת אִיּוֹב מִן הַסְּעָרָה. וּמְשׁוּם זֶה בְּאַרְוּהוּ חַכְמֵי הַמִּשְׁנָה עָלָיו, אֵיזֶהוּ גִּבּוֹר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ. וְיֵשׁ מִי שֶׁנֶּהְפַּךְ לוֹ לַחֲמוֹר, שֶׁאֵינוֹ מְצַטַּעֵר רוֹכְבוֹ. וְאֵלּוּ הֵם הַמִּשְׁתַּדְּלִים בְּקַל וָחֹמֶר. וּמְשׁוּם זֶה נֶאֱמַר בְּאַבְרָהָם, (בראשית כב) וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמֹרוֹ. וּבְגָלְלוֹ נֶאֱמַר עַל הַמָּשִׁיחַ, (זכריה ט) עָנִי וְרֹכֵב עַל חֲמוֹר.

וּמְשׁוּם זֶה י' מִן שַׁדַּ"י, שֶׁהִיא חֶלְיָה שֶׁל הַשַּׁלְשֶׁלֶת, מִמֶּנָּה (מִפַּחֲדִים) מְפֻזָּרִים כָּל שֵׁדִים וּמַזִּיקִים, וּמִיָּד שֶׁרוֹאִים אוֹתוֹ בַּמְּזוּזוֹת שֶׁל הַפֶּתָחִים, בּוֹרְחִים, שֶׁבָּהּ נֶאֱמַר (תהלים קמט) לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל. כָּל שֶׁכֵּן כַּאֲשֶׁר רוֹאִים אוֹתוֹ בְּאוֹת שֶׁל

דְּרוֹעִין, וּרְשִׁימִין בָּהּ בְּאוֹת בְּרִית בְּבְשָׂרֵיהוֹן, (במדבר א) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, לֵית זָר, אֶלָּא יֵצֶר הָרָע, דְּדַמְיָא לְכָל חֵיוָן וְעוֹפִין דּוֹרְסִין.

וּבְגִין דָּא, (איוב ד) זְכָר נָא מִי הוּא נָקִי אָבָד, דָּא פִּנְחָס, דְּקַנֵּי עַל בְּרִית, וְאִתְרְשִׁים בֵּיהּ, דְּאִיהוּ בְּרָא דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא. קַנֵּי בְּמַחֲשָׁבָה, וְזָכֵי לְאָת י׳ מִן יְהוָ"ה. וְקַנֵּי בְּעוֹבָדוֹי, וְזָכָה לְאוֹת י׳ מִן אֲדֹנָי. וְהַאי אִיהוּ חָכְמָה בְּרֵאשׁ. וְחָכְמָה בַּסּוֹף. וּבְגִין דְּאָדָם קַדְמָאָה הָוָה רֵשִׁים בְּתַרְוַויְיהוּ, אוֹקְמוּהָ עֲלֵיהּ רַבָּנָן, דְּאִיהוּ רֵאשׁוֹן לַמַּחֲשָׁבָה, אַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה. אַדְהָכִי דְּאָמַר מִלִּין אִלֵּין אִתְכַּסֵּי מִנַּיְיהוּ. אָמַר (דף רל"ח ע"ב) רִבִּי אֶלְעָזָר, (לְחַבְרוֹי) זַכָּאָה חוּלָקָנָא, דְּזָכֵינָא לְמִשְׁמַע מִלִּין מִבְּנֵי עָלְמָא דְּאָתֵי.

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה. לָכֵן אֱמֹר, בְּאוֹמָאָה עֲלָךְ, אִם הוּא בְּרֵעוּתָךְ, וְאִי לָאו, אִימָּא. רִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר. הַהוּא טוּלָא בָּטַשׁ בְּעֵינוֹי דְּרִבִּי אַבָּא, וְכִי לָא הָוָה יָדַע קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי הָוָה בְּרֵעוּתֵיהּ, אִם לָאו. אָמַר לֵיהּ, אִם לֵיהּ גָּלוּי, מִי גָּלוּי לְאַחֲרִינֵי, וּבְגִין דָּא לָכֵן אֱמֹר.

וְתוּ אִתְמַר בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה, (תהלים ס) מִכְתָּם לְדָוִד, סִימָנָא

לשון הקודש

תְּפִלִּין שֶׁעַל הַזְּרוֹעַ, וּרְשׁוּמִים בָּהּ בְּאוֹת בְּרִית בִּבְשָׂרָם, (במדבר א) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת. אֵין זָר אֶלָּא יֵצֶר הָרָע, שֶׁדּוֹמֶה לְכָל חַיּוֹת וְעוֹפוֹת דּוֹרְסִים.

וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר, (איוב ד) זְכָר נָא מִי הוּא נָקִי אָבָד – זֶה פִּנְחָס שֶׁקִּנֵּא עַל הַבְּרִית, וְנִרְשַׁם בּוֹ שֵׁהוּא בֵּנָם שֶׁל הַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה. קִנֵּא בְּמַחֲשָׁבָה, וְזָכָה לְאוֹת י׳ מִן יְהוָ"ה. וְקִנֵּא בְּמַעֲשָׂיו, וְזָכָה לְאוֹת י׳ מִן אֲדֹנָי. וְזוֹהִי חָכְמָה בָּרֹאשׁ, וְחָכְמָה בַּסּוֹף. וּמִשּׁוּם שֶׁאָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה רָשׁוּם בִּשְׁנֵיהֶם, בֶּאֱרוּהוּ חֲכָמִים שֶׁהוּא רִאשׁוֹן לַמַּחֲשָׁבָה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה. תּוֹךְ כְּדֵי שֶׁאָמַר דְּבָרִים אֵלּוּ, נִכְסָה מֵהֶם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר (לַחֲבֵרָיו), אַשְׁרֵי חֶלְקֵנוּ שֶׁזָּכִינוּ לִשְׁמֹעַ דְּבָרִים מִבְּנֵי הָעוֹלָם הָעֶלְיוֹן.

וּבַחִבּוּר הַקַּדְמוֹן. לָכֵן אֱמֹר. בְּשִׁבּוּעָה עָלֶיךָ, אִם הוּא בִּרְצוֹנְךָ וְאִם לֹא – אֱמֹר רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר. אוֹתוֹ הַצֵּל הִכָּה בְּעֵינָיו שֶׁל רַבִּי אַבָּא. וְכִי לֹא הָיָה יוֹדֵעַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אִם הָיָה בִּרְצוֹנוֹ אִם לָאו? אָמַר לוֹ, אִם לוֹ גָּלוּי – הַאִם גָּלוּי לַאֲחֵרִים? וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר לָכֵן אֱמֹר.

וְעוֹד נֶאֱמַר בַּחִבּוּר הַקַּדְמוֹן, (תהלים ס) מִכְתָּם לְדָוִד – סִימָן שֶׁהֶרְאוּ לוֹ לְדָוִד כַּאֲשֶׁר שָׁלַח

דְּאַחְזִיאוּ לֵיהּ לְדָוִד, כַּד שָׁדַר לְיוֹאָב לַאֲרַם נַהֲרַיִם וּלְאֲרַם צוֹבָה לְאַנָּחָא בְּהוּ קְרָבָא. אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, שׁוּשַׁן עֵדוּת: דָּא סַהֲדוּתָא דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהוּ שׁוּשַׁן עֵדוּת. דְּאִיהִי סַהֲדוּתָא דְּקַיְימָא עָלָן, וְסָהֲדַת עָלָן קַמֵּי מַלְכָּא, וְדָרְגִין עִלָּאִין קַדִּישִׁין בַּהֲדָהּ, וְסַיְיעָתָא קַדִּישָׁא לְתוּשְׁבַּחְתָּא.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, שׁוּשַׁן עֵדוּת דְּאִינּוּן סָהֲדִין עַל יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן אֵבְרִים, וְאִיהִי נִשְׁמְתָא עִלַּיְיהוּ. אִיהוּ סַיְעָתָא דִּשְׁמַיָּא. דְּאִתְמַר בָּהּ, (מלכים א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. אִיהִי סַיְעָתָא קַדִּישְׁתָּא, (וּמִנָּהּ תְּלִיָּא) דְּאִתְמַר עָלָהּ תַּנְיָא דְּמִסַּיְיעַ לָךְ.

אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ. (במדבר כד) אֵיתָ״ן: תַּנְיָ״א. תַּמָּן קְנָא דְּנִשְׁרָא עִלָּאָה, וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא. וְעָלָהּ אִתְמַר, (דברים לב) כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף, דְּאִינּוּן שׁוֹנֵי הֲלָכוֹת וּמִשְׁנָיוֹת. וְכָל דְּבוּר וְדִבּוּר דְּנָפִיק מִפּוּמוֹי דְּהַהוּא תַּנְיָ״א, דְּאַפִּיק בֵּין לִשְׁמָא דְּיהוָ״ה, בֵּין בְּאוֹרַיְיתָא, בֵּין בְּצִלּוֹתָא, בֵּין בִּבְרָכָה, בֵּין בְּכָל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ. יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו, הַהוּא נִשְׁרָא דְּהַהוּא דְּבוּר, דְּבֵיהּ יְהוָ״ה.

לשון הקודש

לְיוֹאָב לַאֲרַם נַהֲרַיִם וְלַאֲרַם צוֹבָה לַעֲשׂוֹת בָּהֶם קְרָב. אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, שׁוּשַׁן עֵדוּת – זוֹ עֵדוּת שֶׁל הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא שׁוּשַׁן עֵדוּת. שֶׁהִיא עֵדוּת שֶׁעוֹמֶדֶת עָלֵינוּ וּמְעִידָה עָלֵינוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וּמַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת קְדוֹשׁוֹת עִמָּהּ, וְסִיּוּעַ קָדוֹשׁ לְשֶׁבַח.

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, שׁוּשַׁן עֵדוּת – שֶׁהֵם מְעִידִים עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם אֵיבָרִים, וְהִיא נְשָׁמָה עֲלֵיהֶם, וְהִיא סִיּוּעַ מִשָּׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (מלכים–א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. הִיא סִיּוּעַ קָדוֹשׁ (וּמִמֶּנָּה תָּלוּי), שֶׁנֶּאֱמַר עָלֶיהָ, תַּנְיָא הַמְסַיַּעַת לָךְ.

אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ (במדבר כד). אֵיתָ״ן – תַּנְיָ״א. שָׁם הַקֵּן שֶׁל הַנֶּשֶׁר הָעֶלְיוֹן, וְהִיא הַשְּׁכִינָה, וְעָלֶיהָ נֶאֱמַר (דברים לב) כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף, שֶׁהֵם שׁוֹנֵי הֲלָכוֹת וּמִשְׁנָיוֹת. וְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁיּוֹצֵא מִפִּיו שֶׁל זֶה הַתַּנְיָ״א, שֶׁמּוֹצִיא אוֹתוֹ לְשֵׁם הַשֵּׁם – בֵּין בְּתוֹרָה, בֵּין בִּתְפִלָּה, בֵּין בִּבְרָכָה, בֵּין בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה – מַה כָּתוּב בּוֹ? יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו, אוֹתוֹ הַנֶּשֶׁר, שֶׁהוּא דִּבּוּר שֶׁבּוֹ יְהוָ״ה.

יְקָחֵהוּ יְשָׁאֲהוּ עַל אֶבְרָתוֹ, מַאי עַל אֶבְרָתוֹ. עַל הַהוּא אֵבֶר דְּבַר נָשׁ, (ס"א דְּהַהוּא נִשְׁרָא) **דְּבֵיהּ מְצָוָה יְהֹוָ"ה, אִתְקְרֵי אֵבֶר דְּשְׁכִינְתָּא. וּבְגִין דָּא יְשָׁאֲהוּ עַל אֶבְרָתוֹ. יְשָׁאֲהוּ: כְּגוֹן** (במדבר ו) **יִשָּׂא יְהֹוָ"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ.**

וּמַאי וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ. אֶלָּא אָמַר דָּוִד עָלֵיהּ, (שמואל ב כב) **יְיָ סַלְעִי וּמְצָדָתִי. אוֹף הָכִי תָּנָא, דְּאִיהוּ בֵּיהּ הֲלָכָה תַּקִּיפָא כַּסֶּלַע, דְּלֵית פַּטִּישׁ יְכִיל לְפַצָּצָא יָתָהּ בְּכָל קוּשְׁיָין דְּעָלְמָא. בְּהַאי אִיהוּ מְקַנְּנָא נִשְׁרָא, וְכָל תַּנָּאִים אִתְקְרִיאוּ קִנִּים דִּילָהּ. וּבְגִין דָּא,** (דברים כב) **כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ, בְּאִילָן מִקְרֶה, זִמְנָא חָדָא בְּאוּשְׁפִּיזָא וְאַכְסְנַאי, דְּאִזְדְּמַן לְפוּם שַׁעֲתָא בְּבֵי אוּשְׁפִּיזֵיה.**

וְאִית דְּאִינּוּן בְּמַתְנִיתָא דִּלְהוֹן דִּירָה לִשְׁכִינְתָּא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות לא) **וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת וְגוֹ', לְדֹרֹתָם, לְדֹרֹתָם חָסֵר, לְשׁוֹן דִּירָה. וְאִית מָארֵי מִשְׁנָה דְּתוֹרָתָם אֱמָנוּתָם, דְּלָא זָזַת שְׁכִינְתָּא מִנְּהוֹן כָּל יוֹמֵיהוֹן. אֲבָל אִלֵּין, כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ, בְּהוֹן שְׁכִינְתָּא בְּאִילָן מִקְרֶה, זִמְנִין שַׁרְיָא עֲלַיְיהוּ וְאִשְׁתְּכַחַת עִמְּהוֹן, וְזִמְנִין לָא אִשְׁתְּכַחַת עִמְּהוֹן.**

לשון הקודש

יְקָחֵהוּ יְשָׁאֲהוּ עַל אֶבְרָתוֹ. מַהוּ עַל אֶבְרָתוֹ? עַל אוֹתוֹ אֵיבָר שֶׁל בֶּן הָאָדָם (שֶׁל אוֹתוֹ נֶשֶׁר) שֶׁבּוֹ מְצוָה יְהֹוָ"ה, וְנִקְרָא אֵיבָר שֶׁל הַשְּׁכִינָה. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר יְשָׂאֲהוּ עַל אֶבְרָתוֹ. יְשָׂאֲהוּ, כְּמוֹ (במדבר ו) **יִשָּׂא יְהֹוָ"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ.**

וּמַהו שֶׁכָּתוּב **וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ? אֶלָּא אָמַר** דָּוִד עָלָיו, (שמואל-ב כב) ה' **סַלְעִי וּמְצָדָתִי.** כָּךְ גַּם הַשִּׁוּוֶה **הֲלָכָה** שֶׁבּוֹ **הֲלָכָה תַּקִּיפָה כַּסֶּלַע,** שֶׁאֵין **פַּטִּישׁ** יָכוֹל לְפוֹצֵץ אוֹתָהּ **בְּכָל** קֻשְׁיוֹת שֶׁבָּעוֹלָם. בָּזֶה הוּא מְקַנֵּן **הַנֶּשֶׁר, וְכָל הַתַּנָּאִים** נִקְרָאִים **קִנִּים** שֶׁלָּהּ. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר, (דברים כב) **כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ, בְּדֶרֶךְ מִקְרֶה,** פַּעַם אַחַת, כְּאוֹרֵחַ וְאַכְסְנַאי שֶׁמְּזַדְּמֵן לְפִי שָׁעָה לְבֵית מְלוֹנוֹ.

וְיֵשׁ שֶׁהֵם בַּלִּמּוּד שֶׁלָּהֶם נַעֲשִׂים דִּירָה לַשְּׁכִינָה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות לא) **וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת וְגוֹ', לְדֹרֹתָם.** לְדֹרֹתָם חָסֵר, לְשׁוֹן דִּירָה. וְיֵשׁ בַּעֲלֵי מִשְׁנָה שֶׁתּוֹרָתָם אֱמָנוּתָם, שֶׁלֹּא זָזָה הַשְּׁכִינָה מֵהֶם כָּל יְמֵיהֶם. אֲבָל עַל אֵלּוּ נֶאֱמַר, כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ. בָּהֶם הַשְּׁכִינָה נִמְצֵאת בְּדֶרֶךְ מִקְרֶה. פְּעָמִים שֶׁשּׁוֹרָה עֲלֵיהֶם וְנִמְצֵאת עִמָּהֶם, וּפְעָמִים לֹא נִמְצֵאת עִמָּהֶם.

וְרָזָא דְּמִלָּה, זִמְנִין דְּאִשְׁתְּכַחַת עִמְּהוֹן, לֹא תִקַּח הָאֵם. וְזִמְנִין דְּלָא אִשְׁתְּכַחַת עִמְּהוֹן, שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֶפְרֹחִים אִלֵּין מָארֵי מִשְׁנָה. אוֹ בֵּיצִים, מָארֵי מִקְרָא בְּאִלֵּין דְּלָא קַבְעִין לְמוֹדַיְיהוּ, שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֲבָל בְּאִלֵּין דְּקַבְעִין לְמוֹדַיְיהוּ, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְאִית מָארֵי הֲלָכוֹת, דְּדַמְיָין לְכֻכְבַיָּא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (דניאל יב) וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. לָאו כַּכּוֹכָבִים, דְּאִתְּמַר בְּחוֹן (ישעיה לד) וְכָל צְבָאָם יִבּוֹל. אֶלָּא כְּאִינּוּן כֻּכְבַיָּא דְעָלְמָא דְאָתֵי, דְּאִינּוּן לְעוֹלָם וָעֶד קַיְימֵי תָּדִיר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם, (בראשית א) בָּתַר דְּאַשְׁלִימוּ לַעֲבִידָתַיְיהוּ כָּל אוּמָן וְאוּמָן, אָמַר לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּמָנוּתָא חָדָא אִית לִי לְמֶעְבַּד, דְּיֵהֵא שׁוּתָפָא דְכֻלָּנָא. אִתְחַבָּרוּ כֻּלְכוּ כַּחֲדָא, לְמֶעְבַּד בֵּיהּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵחוּלָקָא דִילֵיהּ, וַאֲנָא אֶשְׁתַּתַּף עִמְּכוֹן, לְמֵיהַב לֵיהּ מֵחוּלָקָא דִילִי. וְהַיְינוּ נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ. וְאוֹקְמוּהָ רַבָּנָן, דְּלֵית אָדָם אֶלָּא יִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל לד) וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם אָדָם, וְלָא עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וּבְגִין דָּא (תהלים קמט) יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו.

לשון הקודש

וְסוֹד הַדָּבָר – פְּעָמִים שֶׁנִּמְצֵאת עִמָּהֶם, נֶאֱמַר עֲלֵיהֶם לֹא תִקַּח הָאֵם. וּפְעָמִים שֶׁלֹּא נִמְצֵאת עִמָּהֶם – שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֶפְרֹחִים – אֵלּוּ בַּעֲלֵי מִשְׁנָה. אוֹ בֵּיצִים – אֵלּוּ בַּעֲלֵי מִקְרָא. וּבְאֵלּוּ שֶׁלֹּא קוֹבְעִים אֶת לְמוּדָם – שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֲבָל בְּאֵלּוּ שֶׁקּוֹבְעִים לְמוּדָם – לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְיֵשׁ בַּעֲלֵי הֲלָכוֹת שֶׁדּוֹמִים לַכּוֹכָבִים. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דניאל יב) וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד. לֹא כַּכּוֹכָבִים שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (ישעיה לד) וְכָל צְבָאָם יִבּוֹל, אֶלָּא כְּאוֹתָם כּוֹכָבִים שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֵם לְעוֹלָם וָעֶד קַיָּמִים תָּדִיר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם (בראשית א). אַחַר שֶׁהִשְׁלִימוּ אֶת עֲבוֹדָתָם כָּל אֻמָּן וְאֻמָּן, אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: מְלָאכָה אֻמָּנוּת אֶחָד יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת שֶׁיִּהְיֶה שֻׁתָּף לְכֻלָּנוּ. הִתְחַבְּרוּ כֻּלְכֶם כְּאֶחָד לַעֲשׂוֹת בּוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵחֶלְקוֹ, וַאֲנִי אֶשְׁתַּתֵּף עִמָּהֶם לָתֵת לוֹ מֵחֶלְקִי. וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ. וּבֵאֲרוּהוּ חֲכָמִים, שֶׁאֵין אָדָם אֶלָּא יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל לד) וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם אָדָם, וְלֹא עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וּמִשּׁוּם זֶה (תהלים קמט) יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וַדַּאי הַהוּא תָּנָא דְּאִתְטְמַר בְּסֶלַע דְּחִוְיָא אָמַר דָּא, דִּכְתִיב בֵּיהּ אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ. דְּתַלַּת אֲבָהָן נִקְרְאוּ אֵיתָנִים, וּרְבִיעָאָה אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ. דְּבֵיהּ מִתְיַשְּׁבָא הַהָלָכָה, דְּאִתְמַר בָּהּ הַהָלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. דְּאִידּוּ אִתְפַּשַּׁט עַל שִׁתִּין רִבּוֹא דְּיִשְׂרָאֵל, וְנָהִיר לוֹן בְּאוֹרַיְיתָא, כְּשִׁמְשָׁא (לְסִיהֲרָא) דְּאִתְכַּסֵּי בְּלֵילְיָא, וְנָהִיר לְכָל כּוֹכְבַיָּא וּמַזָּלֵי. וְלֵית לֵילְיָא אֶלָּא גָּלוּתָא, וְאִיהִי (ישעיה כא) שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה. וְאִתְגַּלְיָא בִּימָמָא, דְּאִתְמַר (בראשית מד) הַבֹּקֶר אוֹר, בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות טז) וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְיָ. (רות ג) חַי יְיָ שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר.

אַדְהָכִי, הָא רַעְיָא מְהֵימָנָא נָפִיק מֵהַהוּא סֶלַע, וְאָמַר, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, מַה מוֹעִיל לִי לְאִתְטַמְּרָא מִקַּמָּךְ, דְּהָא לָא שְׁבַקְנָא אֲתָר דְּלָא עָאלִית לְאִתְטַמְּרָא מִנָּךְ, וְלָא אַשְׁכַּחְנָא, אִי הָכִי לֵית לִי לְאִתְכַּסְיָא מִנָּךְ.

אָמַר לֵיהּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, בְּתַר דְּאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, מַאי נִיהוּ דְּאָמַר לְבָתַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם

לשון הקודש

אָמַר הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וַדַּאי אוֹתוֹ תַּנָּא שֶׁנֶּעְלַם בַּסֶּלַע שֶׁל הַנָּחָשׁ אָמַר זֹאת, שֶׁכָּתוּב בּוֹ אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ וְשִׂים בַּסֶּלַע קִנֶּךָ. שֶׁשִּׁשָּׁה אָבוֹת נִקְרְאוּ אֵיתָנִים, וְהָרְבִיעִי – אֵיתָן מוֹשָׁבֶךָ. שָׁבוֹ מִתְיַשֶּׁבֶת הַהֲלָכָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. שֶׁהוּא מִתְפַּשֵּׁט עַל שִׁשִּׁים רִבּוֹא שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמֵאִיר לָהֶם בַּתּוֹרָה כַּשֶּׁמֶשׁ (לְחַמָּה) שֶׁמִּתְכַּסֶּה בַּלַּיְלָה וּמֵאִיר לְכָל כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. וְאֵין לַיְלָה אֶלָּא גָּלוּת, וְהִיא (ישעיה כא) שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה. וּמִתְגַּלֶּה בַּיּוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מד) הַבֹּקֶר אוֹר. הַבֹּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (שמות טז) וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה'. (רות ג) חַי ה' שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר.

בְּתוֹךְ כָּךְ אוֹתוֹ הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן יָצָא מֵאוֹתוֹ סֶלַע וְאָמַר, הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, מַה מוֹעִיל לִי לְהִסְתַּתֵּר מִפָּנֶיךָ, שֶׁהֲרֵי לֹא הִשְׁאַרְתִּי מָקוֹם שֶׁלֹּא נִכְנַסְתִּי לְהִסְתַּתֵּר מִמְּךָ וְלֹא מָצָאתִי. אִם כֵּן, אֵין לִי לְהִתְכַּסּוֹת מִמֶּךָ.

אָמַר לוֹ הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לְאַחַר שֶׁאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ, מַהוּ שֶׁאָמַר לְבַסּוֹף, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ?

בְּצַלְמוֹ. אָמַר לֵיהּ, מַה דְּאוֹקְמוּהָ עַל דָּא מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּמִנְּהוֹן חֲווֹ אַמְרִין יִבָּרֵא, וּמִנְּהוֹן אַמְרִין לָא יִבָּרֵא, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא לֵיהּ, דִּכְתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. אָמַר לֵיהּ, אִי הָכִי (דף רל״ט ע״א) אִיהוּ, לָא יָהִיב חוּלָקָא בֵּיהּ חַד מִנַּיְיהוּ, וְלָא אִתְעֲבִיד בְּדִיוּקְנָא דִלְהוֹן, אֶלָּא בְּאִיקוּנִין דְּמַלְכָּא בְּצַלְמוֹ כִּדְמוּתוֹ, דְּאִיהוּ צֶלֶם דְּמוּת תַּבְנִיתוֹ. אָמַר הָכִי אִשְׁתְּמוֹדַע.

אָמַר חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא אֲנָא אֲמֵינָא לָךְ, דְּאִתְבְּרֵי בְּכֹלָּא, וְאַשְׁלְטֵיהּ עַל כֹּלָּא. וְאִי הָוָה יָהִיב כָּל חַד בֵּיהּ חוּלָקֵיהּ, בְּזִמְנֵיהּ דְּהָוָה כַּעְסֵיהּ עָלֵיהּ, כָּל חַד, הָוָה נָטִיל חוּלָקֵיהּ מִנֵּיהּ, (ישעיה ב) כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא.

אֶלָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּרָא לֵיהּ (כָּל חַד וְחַד) בְּדִיוּקְנֵיהּ, דָּא מַלְכוּת קַדִּישָׁא, דְּאִיהִי תְּמוּנַת כֹּל. דְּבָהּ אִסְתַּכַּל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָרָא עָלְמָא, וְכָל בְּרְיָין דְּבָרָא בְּעָלְמָא, וְכָלַל בָּהּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין, בְּלָא פְּרוּדָא כְּלָל, וְכָלַל בָּהּ עֶשֶׂר סְפִירָן, וְכָל שְׁמָהָן וְכִנּוּיִין וְהַוָיָין. וְעִלַּת עַל כֹּלָּא, דְּאִיהוּ אָדוֹן עַל כֹּלָּא, וְלֵית אֱלָהָא בַּר מִנֵּיהּ, וְלָא יִשְׁתְּכַח בְּעִלָּאִין וְתַתָּאִין פָּחוּת מִינָהּ. בְּגִין דְּאִיהִי קֶשֶׁר דְּכֻלְּהוּ,

לשון הקודש

אָמַר לוֹ, מַה שֶּׁבְּאַרוּ עַל זֶה בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁמֵּהֶם אָמְרוּ יִבָּרֵא, וּמֵהֶם אָמְרוּ לֹא יִבָּרֵא – הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא אוֹתוֹ, שֶׁכָּתוּב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. אָמַר לוֹ, אִם כֵּן הוּא, לֹא נָתַן חֵלֶק בּוֹ אַף אֶחָד מֵהֶם, וְלֹא נַעֲשָׂה בַּצּוּרָה שֶׁלָּהֶם, אֶלָּא בְּצוּרַת הַמֶּלֶךְ, בְּצַלְמוֹ כִּדְמוּתוֹ, שֶׁהוּא צֶלֶם דְּמוּת תַּבְנִיתוֹ. אָמַר, כָּךְ מַשְׁמָע מֵהַכָּתוּב.

אָמַר, חַס וְשָׁלוֹם! אֶלָּא אֲנִי אָמַרְתִּי לְךָ, שֶׁנִּבְרָא בַּכֹּל וְהִשְׁלִיטוֹ עַל הַכֹּל. וְאִם הָיָה נוֹתֵן כָּל אֶחָד בּוֹ חֶלְקוֹ בִּזְמַן שֶׁהָיָה כּוֹעֵס עָלָיו, כָּל אֶחָד הָיָה נוֹטֵל חֶלְקוֹ מִמֶּנּוּ, (ישעיה ב) כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא.

אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא אוֹתוֹ (כָּל אֶחָד וְאֶחָד) בְּצוּרָתוֹ, זוֹ הַמַּלְכוּת הַקְּדוֹשָׁה שֶׁהִיא תְּמוּנַת כֹּל, שֶׁבָּהּ הִסְתַּכֵּל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם וְכָל הַבְּרִיּוֹת שֶׁבָּרָא בָּעוֹלָם, וְכָלַל בָּהּ עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים בְּלִי פֵּרוּד בְּלָל, וְכָלַל בָּהּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת וְכָל שֵׁמוֹת וְכִנּוּיִים וַהֲוָיוֹת. וְהָעֶלְיוֹן עַל הַכֹּל, שֶׁהוּא אָדוֹן עַל הַכֹּל, וְאֵין אֱלוֹהַּ חוּץ מִמֶּנּוּ, וְאֵין נִמְצָא בְּעֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים פְּחוֹת מִמֶּנּוּ. מְשׁוּם שֶׁהוּא קֶשֶׁר שֶׁל

שְׁלִימוּ דְּכֻלְּהוּ, לְקַיְּמָא בֵּיהּ (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. וּבְגִין דְּלָא אִשְׁתְּכַח עִלַּת עַל כֹּלָּא בְּעָלְמִין וְתַתָּאִין פָּחוּת מִנָּהּ, אֲפִילּוּ בְּחַד מִנַּיְיהוּ, אִתְקְרִיאַת אֱמוּנַת יִשְׂרָאֵל. וּמִסְטְרָא דְּעִלַּת עַל כֹּלָּא, אִתְמַר בָּהּ, (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. אֲבָל מִסִּטְרָא דְּשָׁאַר בְּרִיָּין אִתְמַר בָּהּ, (במדבר יב) וּתְמוּנַת יְיָ יַבִּיט.

אָתָא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא, וְאִשְׁתְּטָחוּ קַמֵּיהּ, וְאָמְרוּ, וַדַּאי כְּעַן לֵית מָאן דְּיָכִיל לְמֵיטַל מִנֵּיהּ חוּלָקֵיהּ, דְּלָא יָהִיב בֵּיהּ חוּלָקָא חַד בְּעָלְמָא, אֶלָּא בּוֹרֵא עָלְמִין, עִלַּת עַל כֹּלָּא, וּבֵיהּ תַּלְיָא עָנְשֵׁיהּ, אוֹ אַגְרֵיהּ, וְלָא בְּמַלְאָךְ וְשָׂרָף, וְלָא בְּשׁוּם בְּרִיָּה דְּעָלְמָא. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, הַמְשַׁתֵּף שֵׁם שָׁמַיִם וְדָבָר אַחֵר, נֶעֱקָר מִן הָעוֹלָם. מִיַּד דְּשָׁמַע מִלִּין אִלֵּין דְּאָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, חַדָּא רַעְיָא מְהֵימְנָא. (ס"א דְּאָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא בּוּצִינָא קַדִּישָׁא חַדָּא) וְכָל חַבְרַיָּיא בָּרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ, רַעְיָא מְהֵימְנָא, אִי לָא הָוָה אָתֵי בַּר נָשׁ בְּעָלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דַּיֵּי.

זַכָּאָה אִיהוּ, מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה, לְמִנְדַּע לִשְׁכִינְתָּא, לְאוֹקִיר לָהּ בְּכָל פִּקּוּדִין, וּלְמִסְבַּל בְּגִינָהּ כַּמָּה דּוּחֲקִין.

לשון הקודש

כֻּלָּם, שְׁלֵמוּת שֶׁל כֻּלָּם, לְקַיֵּם בּוֹ (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה. וּמִשּׁוּם שֶׁלֹּא נִמְצָא עֶלְיוֹן עַל הַכֹּל בָּעֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים פָּחוּת מִמֶּנּוּ, אֲפִלּוּ בְּאֶחָד מֵהֶם, נִקְרֵאת אֱמוּנַת יִשְׂרָאֵל. וּמִצַּדּוֹ שֶׁל הָעֶלְיוֹן עַל הַכֹּל נֶאֱמַר בָּהּ (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. אֲבָל מִצַּד שֶׁל שְׁאָר הַבְּרִיּוֹת נֶאֱמַר בָּהּ (במדבר יב) וּתְמוּנַת ה' יַבִּיט.

בָּא הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּשְׁאָר הַחֲבֵרִים, וְהִשְׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו וְאָמְרוּ, וַדַּאי עַתָּה אֵין מִי שֶׁיָּכוֹל לָקַחַת מִמֶּנּוּ חֶלְקוֹ, שֶׁלֹּא נָתַן בּוֹ חֶלְקוֹ אֶחָד בָּעוֹלָם אֶלָּא בּוֹרֵא הָעוֹלָם, עֶלְיוֹן עַל הַכֹּל, וּבוֹ תָּלוּי עָנְשׁוֹ אוֹ שְׂכָרוֹ, וְלֹא בְּמַלְאָךְ וְשָׂרָף וְלֹא בְּשׁוּם בְּרִיָּה בָּעוֹלָם. וּמִשּׁוּם זֶה בֵּאֲרוּ חַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, הַמְשַׁתֵּף שֵׁם שָׁמַיִם וְדָבָר אַחֵר, נֶעֱקָר מִן הָעוֹלָם. מִיָּד שֶׁשָּׁמַע דְּבָרִים אֵלּוּ שֶׁאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שָׁמַח הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן. (שֶׁאָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, שָׁמַח הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה) וְכָל הַחֲבֵרִים בֵּרְכוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ, רוֹעֶה נֶאֱמָן, אִם לֹא הָיָה בָּא אָדָם בָּעוֹלָם אֶלָּא לִשְׁמֹעַ זֶה – דַּי.

אַשְׁרֵיו מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּגָּלוּת הָאַחֲרוֹנָה

כְּמָה דְּאִתְּמַר, אַגְּרָא דְּכַלָּה דּוֹחֲקָא. (בראשית כח) **וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, אִם יֵשׁ כ"ב אוֹתִיּוֹת דְּאוֹרַיְיתָא, אִיהִי שְׁכִיבַת עִמֵּיהּ.**

מָאן יֵ"שׁ. חָכְמָה מֵאַיִן. דְּבַאֲתָר דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה תַּמָּן, חָכְמָה תַּמָּן. וּבְגִינָהּ אִתְּמַר, (משלי ח) לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ. וְהַיְינוּ (שמות כ) וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים לְאֹהֲבָי. מִסְטְרָא דְּאַהֲבַת חֶסֶד. וְיֵשׁ דְּאִיהִי חָכְמָה לִימִינָא, דְּהָכִי אוּקְמוּהָ הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. וּבְגִין דָּא, לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ.

תָּא חֲזֵי בְּרָזִין סְתִימִין, בְּמִדּוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַהִיא מִדָּה דְּמִשְׁתַּדְּלִין בָּהּ, וְדַכְּרִין בָּהּ, עָלָהּ אִתְּמַר, בַּמִּדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד בָּהּ מוֹדְדִין לוֹ. וְשִׁבְעִין אַנְפִּין לְאוֹרַיְיתָא, וְהַאי אִיהוּ (שם) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי, תַּזְכִּיר אֶת שְׁמִי מִיבְעֵי לֵיהּ. אֶלָּא בְּהַהִיא מִדָּה דְּאַזְכִּיר אֶת שְׁמִי, בְּהַהִיא מִדָּה אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ.

(ע"ב רעיא מיהמנא).

זהר:

עַל פִּי הַגּוֹרָל תֵּחָלֵק נַחֲלָתוֹ בֵּין רַב לִמְעָט. (במדבר כו)

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ג) **יָדַעְתִּי כִּי כָּל**

לשון הקודש

לָדַעַת הַשְׁכִינָה, לְכַבֵּד אוֹתָהּ בְּכָל הַמִּצְווֹת וְלִסְבֹּל בִּגְלָלָהּ כַּמָּה צָרוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, הַשָּׂכָר עֲבוּר שִׁמְחַת חָתָן וְכַלָּה הוּא הַהֵיכֵק. וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא (בראשית כח) – אִם יֵשׁ כ"ב אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, הַשְׁכִינָה שׁוֹכֶבֶת עִמּוֹ.

מַחֲוֹ יֵ"שׁ? חָכְמָה מֵאַיִן. שֶׁבְּמָקוֹם שֶׁהַשְׁכִינָה הָעֶלְיוֹנָה שָׁם, חָכְמָה שָׁם. וּבִגְלָלָהּ נֶאֱמַר, (משלי ח) לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ. וְזֶהוּ (שמות כ) וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים לְאֹהֲבַי – מִצַּד שֶׁל אַהֲבַת חֶסֶד. וְיֵשׁ – שֶׁהִיא חָכְמָה – לְיָמִין. שֶׁכָּךְ בֵּאֲרוּהוּ, הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים – יַדְרִים. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ.

בָּא וּרְאֵה, בַּסּוֹדוֹת הַסְּתוּמִים, בַּמִּדּוֹת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אוֹתָהּ מִדָּה שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בָּהּ וְזוֹכְרִים אוֹתָהּ, עָלֶיהָ נֶאֱמַר, בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד, בָּהּ מוֹדְדִים לוֹ. וְשִׁבְעִים פָּנִים לַתּוֹרָה, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר (שם) בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי. תַּזְכִּיר אֶת שְׁמִי מִיבְעֵי לֵיהּ! אֶלָּא בְּאוֹתָהּ מִדָּה שֶׁאַזְכִּיר אֶת שְׁמִי, בְּאוֹתָהּ מִדָּה אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ. (ע"ב רעיא מהימנא).

זֹהַר

עַל פִּי הַגּוֹרָל תֵּחָלֵק נַחֲלָתוֹ בֵּין רַב לִמְעָט

אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לִגְרֹעַ וְגוֹ'. שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, דְּחָכְמָתֵיהּ יַתִּיר עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, לָא יְדַעְנָא כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם, וְאִיהוּ אָמַר יָדַעְתִּי, מַה דְּלָא יָדַע בַּר נָשׁ אַחֲרָא.

אֶלָּא וַדַּאי שְׁלֹמֹה מַלְכָּא חָכְמָתֵיהּ סַלְקָא עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא, וּמַה דְּאִיהוּ יָדַע לָא יָדְעֵי כָּל שְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא. תָּא חֲזֵי, שְׁאַר אוּמָנֵי דְּעָלְמָא, כַּד אִיהוּ עָבִיד עֲבִידְתָּא, אַשְׁגַּח בֵּיהּ, וְאִסְתָּכַל זִמְנָא וּתְרֵין זִמְנִין וְעָבִיד לֵיהּ, וּלְבָתַר אוֹסִיף עָלֵיהּ, אוֹ גָּרַע מִנֵּיהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכִי, אַפִּיק עֲבִידְתָּא לַאֲמִתּוֹ מִתּחוֹ, דְּלֵית בָּהּ מַמָּשׁוּת כְּלָל, וְאִיהוּ מַמָּשׁ אִתְתְּקַן כְּדְקָא יָאוֹת, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְאוֹסָפָא וּלְאַגְרָעָא מִנֵּיהּ. בְּגִין כַּךְ כְּתִיב, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד.

לשון הקודש

(במדבר כו). רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר (קהלת ג) יָדַעְתִּי כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לִגְרֹעַ וְגוֹ'. שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שֶׁחָכְמָתוֹ יִתֵּרָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, לֹא יָדַעְנוּ כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם, וְהוּא אָמַר יָדַעְתִּי, מַה שֶּׁלֹּא יָדַע בֶּן אָדָם אַחֵר?!

אֶלָּא וַדַּאי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ חָכְמָתוֹ עוֹלָה עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וּמַה שֶּׁהוּא יָדַע, לֹא יוֹדְעִים כָּל שְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם. בֹּא וּרְאֵה, שְׁאָר בַּעֲלֵי אֻמָּנוּת שֶׁבָּעוֹלָם, כַּאֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה, מַשְׁגִּיחַ בּוֹ וּמִסְתַּכֵּל פַּעַם וּשְׁתֵּי פְּעָמִים וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ, וּלְבַסּוֹף מוֹסִיף עָלָיו אוֹ גּוֹרֵעַ מִמֶּנּוּ. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא כָךְ – מוֹצִיא מַעֲשֶׂה לַאֲמִתּוֹ מִתּחוֹ, שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁוּת כְּלָל, וְהוּא מַמָּשׁ נִתְקָן כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, וְלֹא צָרִיךְ לְהוֹסִיף

תּוּ כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים, לְתִקּוּנָא דְעָלְמָא, וַדַּאי הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם. רִבִּי יִצְחָק אָמַר, אִי הָכִי מַהוּ וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו. אֶלָּא הַאי קְרָא הָכִי אוֹלִיפְנָא, וְהוּא רָזָא עִלָּאָה בֵּין חַבְרָנָא, הַאי קְרָא הָכִי מִיבְעֵי לֵיהּ, כִּי כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם, מַהוּ כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה, וְהָא כְתִיב מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר הוּא וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה, וְאַתְּ אָמְרַת כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה.

אֶלָּא מִקְרָא אַחֲרָא אִשְׁתְּמַע, כְּתִיב (ישעיה סד) **עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ. יַעֲשֶׂה, עָשִׂיתָ מִיבְעֵי לֵיהּ. לִמְחַכֵּה לוֹ, לָךְ מִיבְעֵי לֵיהּ. אֶלָּא אֲתַר עִלָּאָה הוּא, דְּנָגִיד וְנָפִיק וְאַדְלִיק בּוֹצִינִין כֻּלְּהוּ לְכָל עִיבָר, וְאִקְרֵי עוֹלָם הַבָּא. וּמְנִיהּ נָפִיק חַד אִילָנָא,** (דף רל"ט ע"ב) **לְאִתְשָׁקְיָא וּלְאִתְתַּקְנָא. וְהַאי אִילָנָא**

לשון הקודש

וְלִגְרֹעַ מִמֶּנּוּ. בִּגְלַל זֶה כָּתוּב, (בראשית א) וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. **וְעוֹד,** כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים, לְתִקּוּן הָעוֹלָם, וַדַּאי הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִם כֵּן, מַהוּ שֶׁנֶּאֱמַר וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו? אֶלָּא זֶה הַפָּסוּק כָּךְ לָמָּדָנוּ, וְהוּא סוֹד עֶלְיוֹן בֵּין חַבֵּרֵינוּ. פָּסוּק זֶה כָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת: כִּי כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם. מַהוּ כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה? וַהֲרֵי כָּתוּב, מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר הוּא וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה, וְאַתָּה אָמַרְתָּ כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה?!

אֶלָּא מִפָּסוּק אַחֵר נִשְׁמָע. כָּתוּב (ישעיה סד) עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לִמְחַכֵּה לוֹ. יַעֲשֶׂה?! עָשִׂיתָ צָרִיךְ לִהְיוֹת! לִמְחַכֵּה לוֹ?! לָךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת! אֶלָּא מָקוֹם עֶלְיוֹן הוּא, שֶׁנִּמְשָׁךְ וְיוֹצֵא וּמַדְלִיק נֵרוֹת בֻּלָּם לְכָל כִּוּוּן, וְנִקְרָא עוֹלָם הַבָּא. וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא אִילָן אֶחָד לְהַשְׁקוֹתוֹ וּלְתַקְּנוֹ. וְזֶה הָאִילָן עֶלְיוֹן וּמְכֻבָּד הוּא עַל כָּל

עִלָּאָה וְיַקִּירָא הוּא עַל כָּל שְׁאַר אִילָנִין, וְהָא אוֹקְמוּהָ. וְהַהוּא עוֹלָם הַבָּא דְּנָגִיד וְנָפִיק, אַתְקִין לֵיהּ לְהַאי אִילָנָא תָּדִיר, אַשְׁקֵי לֵיהּ, וּמְתַקֵּן לֵיהּ בַּעֲבִידְתֵּיהּ, מְעַטֵּר לֵיהּ בְּעִטְרִין, לָא פָּסִיק מַבּוּעֵי מְנֵיהּ לְעָלַם לְעָלְמֵי עָלְמִין.

בְּהַהוּא אִילָנָא תַּלְיָא מְהֵימְנוּתָא, בֵּיהּ שַׁרְיָא מִכָּל שְׁאַר אִילָנִין, קְיוּמָא דְּכֹלָּא בֵּיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם. וַדַּאי הוּא הָיָה הוּא הֹוֶה וְהוּא יִהְיֶה. עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף, וּמִמֶּנּוּ אֵין לִגְרֹעַ. וְעַל דָּא בְּאוֹרַיְיתָא כְּתִיב, (דברים יג) לֹא תֹסֵף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ. דְּאִילָנָא דָּא, דְּאוֹרַיְיתָא הוּא. וַאֲתָר דָּא אַתְקִין הָאֱלֹהִים תָּדִיר. הָאֱלֹהִים סְתָם, דָּא גְּבוּרָה מֵאֵין סוֹף וּמֵאֵין חֵקֶר. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה מ) אֵין חֵקֶר לִתְבוּנָתוֹ, הָאֱלֹהִים, וְלָא אֱלֹהִים. וְעַל דָּא עָשָׂה, יַעֲשֶׂה תָּדִיר, כְּמַבּוּעַ דְּלָא פַּסְקָן מֵימוֹי לְדָרֵי דָרִין.

לשון הקודש

שְׁאָר הָאִילָנוֹת, וּכְבָר בֵּאֲרוּהוּ. וְאוֹתוֹ עוֹלָם הַבָּא שֶׁנִּמְשָׁךְ וְיוֹצֵא, מְתַקֵּן לוֹ לְזֶה הָאִילָן תָּמִיד, מַשְׁקֶה אוֹתוֹ וּמְתַקֵּן אוֹתוֹ בְּמַעֲשָׂיו, מְעַטֵּר אוֹתוֹ בַּעֲטָרוֹת, וְלֹא מַפְסִיק מְקוֹרוֹ לְעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים.

בְּאוֹתוֹ אִילָן תְּלוּיָה הָאֱמוּנָה, בּוֹ שׁוֹרָה מִכָּל שְׁאָר הָאִילָנוֹת, קִיּוּם הַכֹּל בּוֹ. וְעַל זֶה כָּתוּב, כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם. וַדַּאי הוּא הָיָה, הוּא הֹוֶה, וְהוּא יִהְיֶה. עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לִגְרֹעַ. וְעַל זֶה בַּתּוֹרָה כָּתוּב, (דברים יג) לֹא תֹסֵף עָלָיו וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנּוּ. שֶׁאִילָן זֶה תּוֹרָה הוּא. וּמָקוֹם זֶה מְתַקֵּן הָאֱלֹהִים תָּמִיד. הָאֱלֹהִים סְתָם, זוֹ גְּבוּרָה מֵאֵין סוֹף וּמֵאֵין חֵקֶר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מ)

בְּגִין כַּךְ כְּתִיב, וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שֶׁיִּרְאוּ מִלְפָנָיו.
אַתְקִין לֵיהּ לְהַאי אִילָנָא, בְּתִקוּנָא שְׁלִים,
דְּאָחִיד לְכָל סְטָר עֵילָא וְתַתָּא, בְּגִין דְּיִרְאוּ מִלְפָנָיו.
וְלָא יַחְלְפוּן לֵיהּ בְּחִלּוּפָא אַחֲרָא לְדָרֵי דָרִין.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, וַדַּאי שַׁפִּיר קָא אָמְרַת, אֲבָל תּוּ אִית לְאִסְתַּכְּלָא, בְּקַדְמִיתָא יַעֲשֶׂה, וּלְבָתַר וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה, מַה בֵּין הַאי לְהַאי. אֶלָּא (תְּדִיר) וַדַּאי יַעֲשֶׂה וְאַתְקִין לְהַאי אִילָנָא, דְּלָא פַּסְקִין מֵימוֹי לְדָרֵי דָרִין. וּלְבָתַר עָשָׂה, מַהוּ עָשָׂה. אֶלָּא עָשָׂה הָאֱלֹהִים אִילָנָא אַחֲרָא לְתַתָּא מִנֵּיהּ. וְלָא יַעֲשֶׂה כְּהַאי. דְּהַאי אִילָנָא תַּתָּאָה, עָבִיד לֵיהּ וְאַתְקִין לֵיהּ, בְּגִין דְּמַאן דְּיֵעוּל לְאִילָנָא עִלָּאָה, יֵיעוּל בִּרְשׁוּ, וְיִשְׁבָּח לְאִילָנָא תַּתָּאָה, וְיִדְחַל לְמֵיעָאל, אֶלָּא כְּדְקָא חָזֵי.

לשון הקודש

אֵין חֵקֶר לִתְבוּנָתוֹ. הָאֱלֹהִים, וְלֹא אֱלֹהִים. וְעַל זֶה עָשָׂה, יַעֲשֶׂה תָּמִיד, כִּנְבִיעָה שֶׁלֹּא פּוֹסְקִים מֵימֶיהָ לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.

בְּגַלַּל זֶה כָּתוּב, וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שֶׁיִּרְאוּ מִלְפָנָיו. תִּקֵּן לוֹ לְזֶה הָאִילָן בְּתִקּוּן שָׁלֵם שֶׁאָחוּז לְכָל צַד, עֶלְיוֹן וְתַחְתּוֹן, כְּדֵי שֶׁיִּרְאוּ מִלְפָנָיו, וְלֹא יַחֲלִיפוּ אוֹתוֹ בְּחִלּוּף אַחֵר לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, וַדַּאי יָפֶה אַתָּה אוֹמֵר, אֲבָל שׁוּב יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל: בַּתְּחִלָּה יַעֲשֶׂה, וּלְבַסּוֹף – וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אֶלָּא (תָּמִיד) וַדַּאי יַעֲשֶׂה וְיִתַּקֵּן לְזֶה הָאִילָן שֶׁלֹּא יִפָּסְקוּ מֵימָיו לְדוֹרֵי דוֹרוֹת. וּלְבַסּוֹף עָשָׂה. מַהוּ עָשָׂה? אֶלָּא עָשָׂה הָאֱלֹהִים אִילָן אַחֵר לְמַטָּה מִמֶּנּוּ. וְלֹא יַעֲשֶׂה כְּמוֹ זֶה. שֶׁזֶּה הָאִילָן הַתַּחְתּוֹן עָשָׂה אוֹתוֹ וְהִתְקִין אוֹתוֹ, מִשּׁוּם שֶׁמִּי שֶׁיִּבָּנֵם לָאִילָן הָעֶלְיוֹן, יִכָּנֵם בִּרְשׁוּת, וְיִמְצָא לָאִילָן הַתַּחְתּוֹן, וְיִירָא לְהִכָּנֵם, אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁרָאוּי.

תָּא חֲזֵי, דְּהַאי, נְטִיר פִּתְחָא הוּא. וְעַל דָּא אִקְרֵי (תהלים קכא) **שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל וְדָא אִילָנָא תַּתָּאָה עָשָׂה, אִתְשַׁקְיָא וּמִתָּזַן מֵאִילָנָא דִּלְעֵילָּא. וְעַל דָּא לָא כְּתִיב יַעֲשֶׂה, אֶלָּא עָשָׂה. מַאי טַעְמָא. שֶׁיִּרְאוּ מִלְפָנָיו בְּנֵי עָלְמָא, וְלָא יִקְרְבוּן לֵיהּ, אֶלָּא אִינּוּן דְּיִתְחַזּוּן לְקָרְבָא, וְלָא אַחֲרָא, וְיִסְתַּמְרוּן בְּנֵי נָשָׁא אָרְחֵי דְאוֹרַיְיתָא, וְלָא יִסְטוּן לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.**

תָּא חֲזֵי, עַל הַאי אִילָנָא דְּכָל חֵילוֹי בֵּיהּ שַׁרְיָא, אָמַר דָּוִד, (תהלים טז) **אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי. מַהוּ גּוֹרָלִי. דָּא עַדְבָּא דְּאָחִיד בֵּיהּ דָּוִד מַלְכָּא. וְעַל דָּא, עַל פִּי הַגּוֹרָל כְּתִיב. וְכֵן הוּא עַל פִּי יְיָ. וַיָּמָת שָׁם עַל פִּי יְיָ. הַגּוֹרָל כְּתִיב** (ס"א כֵּן בֵּיהּ עַל פִּי). **זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּאִינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילְיָא, וַיַּדְעֵי אָרְחוֹי. וְאִינּוּן אַכְלֵי בְכָל יוֹמָא מְזוֹנָא עִלָּאָה. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר,** (קהלת ז) **הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְעָלֶיהָ. דְּהָא אוֹרַיְיתָא דִּלְעֵילָּא**

לשון הקודש

בא וּרְאֵה שֶׁזֶּה, שׁוֹמֵר הַפֶּתַח הוּא, וְעַל זֶה נִקְרָא (תהלים קכא) שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הָאִילָן הַתַּחְתּוֹן עָשָׂה, וּמֶשֶׁקֶה וְנִזּוֹן מֵהָאִילָן הָעֶלְיוֹן. וְעַל זֶה לֹא כָתוּב יַעֲשֶׂה, אֶלָּא עָשָׂה. מָה הַטַּעַם? שֶׁיִּרְאוּ מִלְפָנָיו בְּנֵי הָעוֹלָם וְלֹא יִתְקָרְבוּ אֵלָיו אֶלָּא אֵלּוּ שֶׁיִּהְיוּ רְאוּיִים לְהִתְקָרֵב, וְלֹא אֲחֵרִים, וְיִשְׁמְרוּ בְּנֵי הָאָדָם דַּרְכֵי הַתּוֹרָה וְלֹא יִסְטוּ לְיָמִין וְלִשְׂמֹאל.

בא וּרְאֵה, עַל זֶה הָאִילָן שֶׁכָּל חַיָּלָיו בּוֹ נִמְצָאִים, אָמַר דָּוִד, (תהלים טז) אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי. מַהוּ גּוֹרָלִי? זֶה הַגּוֹרָל שֶׁאוֹחֵז בּוֹ דָּוִד הַמֶּלֶךְ. וְעַל זֶה כָּתוּב עַל פִּי הַגּוֹרָל. וְכֵן הוּא עַל פִּי ה'. וַיָּמָת שָׁם עַל פִּי ה'. כָּתוּב הַגּוֹרָל (כֵּן בּוֹ עַל פִּי). אַשְׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל אֵלּוּ שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה יוֹמָם וָלַיְלָה וְיוֹדְעִים דְּרָכָיו, וְהֵם אוֹכְלִים בְּכָל יוֹם מָזוֹן עֶלְיוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר

מֵאֲתָר דָּא אִתְּזָן, וְהָא אִתְּמַר עָלַיְיהוּ, (ישעיה סה) הִנֵּה עֲבָדַי יֹאכֵלוּ.

רִבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ. דָּא קוֹל דְּאָחִיד לְהַאי רָקִיעַ, וְאִשְׁתְּתַף בַּהֲדֵיהּ. וְדָא הוּא (תהלים קיא) זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו. וְהַהוּא רְקִיעָא קָאִים עָלַיְיהוּ, עַל אינּוּן חֵיוָון. וְדָא הוּא דְּאִבְרֵי בַּשֵּׁנִי, (בראשית א) לְהַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם.

וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְּשִׁבְעָה רְקִיעִין לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וַדַּאי וילון אֵינוֹ מִשַּׁמֵּשׁ, דְּהָא לֵית לֵיהּ מִדִּילֵיהּ, אֶלָּא מַה דְּיָהֲבִין לֵיהּ. וּמִסְכֵּנִי בֵיהּ אִתְּאַחֲדוּ, דָּא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (דברי הימים א כב) [ו]בְעָנְיִי הֲכִינוֹתִי לְבֵית אֱלֹהָי. וְדָא מַכְנִים שַׁחֲרִית וּמוֹצִיא עַרְבִית. דְּהָא בְּלֵילְיָא, אַפִּיק חַיָּלוֹי לְכָל סִטְרִין, וְשַׁלְטָא עַל אינּוּן חַיָּילִין וְאָכְלוֹסִין. וּבְשַׁחֲרִית כָּנִישׁ לְכֻלְּהוּ, וְאָעִיל

לשון הקודש

(קהלת ז) הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ. שֶׁהֲרֵי הַתּוֹרָה שֶׁל מַעְלָה מְמֻקוֹם זֶה נִזּוֹנִית, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר עֲלֵיהֶם, (ישעיה סה) הִנֵּה עֲבָדַי יֹאכֵלוּ.

רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל הָרָקִיעַ. זֶה הַקּוֹל שֶׁאָחוּז לְזֶה הָרָקִיעַ וּמִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים קיא) זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו. וְאוֹתוֹ רָקִיעַ עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, עַל אוֹתָן חַיּוֹת. וְזֶה הוּא שֶׁנִּבְרָא בַּשֵּׁנִי, לְהַבְדִּיל (בראשית א) בֵּין מַיִם לָמָיִם.

וַהֲרֵי בְּאַרְוּהָ, שֶׁשִּׁבְעָה רְקִיעִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה. וַדַּאי וילון אֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ, שֶׁהֲרֵי אֵין לוֹ מְשֻׁלֶּשׁ, אֶלָּא מַה שֶּׁנּוֹתְנִים לוֹ. וְהָעֲנִיִּים בּוֹ אֲחוּזִים. וְזֶהוּ סוֹד הַכָּתוּב, (דברי הימים–א כב) (ו)בְעָנְיִי הֲכִינוֹתִי לְבֵית אֱלֹהַי. וְזֶה מַכְנִים שַׁחֲרִית וּמוֹצִיא עַרְבִית. שֶׁהֲרֵי בַּלַּיְלָה מוֹצִיא חֵילוֹתָיו לְכָל הַצְּדָדִים, וְשׁוֹלֵט עַל אוֹתָם חֲיָלוֹת וַהֲמוֹנִים. וּבַשַּׁחֲרִית מְכַנֵּס לְכֻלָּם, וּמַכְנִיסָם לִנְקֻבָּם וְלֹא שׁוֹלְטִים. שֶׁהֲרֵי

לְנֻקְבַיְיהוּ, וְלָא שַׁלְטִין. דְּהָא בִּקֶר בָּלִיל כְּלְהוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (תהלים צב) לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת. וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְקוֹל אִית עַל הַאי רָקִיעַ, מְגִיהּ אִתְּזָן הַאי רָקִיעַ, בְּשַׁעֲתָא דְּהַאי קוֹל אִתְּעַר, כְּלְהוּ אָכְלוּסִין לָא נַטְלִין, וְלֵית בְּהוּ רְשׁוּ, אֶלָּא לְמֵיקָם בְּדוּכְתַיְיהוּ, וְאַקְרְבֵי חֵילֵיהוֹן וּמְחַבָּאן, לְהַהוּא טִיבוּ דְּנָגִיד לְהַהוּא רָקִיעַ, וְיִתְבָּרְכָן בְּגִינֵיהּ, וְעַל דָּא אִיהוּ מֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם.

תָּא חֲזֵי רָקִיעַ רָקִיעַ אֲשֶׁר עַל אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא, כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר, דָּא אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. וְדָא הוּא רָזָא דִּכְתִיב, (בראשית כט) וְגָלְלוּ אֶת הָאֶבֶן וְגוֹ'. חַד אֶבֶן נַחְתָּא מִלְעֵילָּא, כַּד בָּעוּ יִשְׂרָאֵל לְמֵירַת אַרְעָא, וּכְתִיב בֵּיהּ גּוֹרָל. וְאִיהוּ אָמַר, דָּא לְפַלָּנְיָא, וְדָא לְפַלָּנְיָא.

לשון הקודש

הַבֹּקֶר כּוֹלֵל אֶת כֻּלָּם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צב) לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת. וַהֲרֵי בֵּאֲרוּהוּ.

וְיֵשׁ קוֹל עַל זֶה הָרָקִיעַ, מְמֻנוּ נִזּוֹן זֶה הָרָקִיעַ. בְּשָׁעָה שֶׁקּוֹל זֶה מִתְעוֹרֵר, כָּל הַהֲמוֹנִים לֹא נוֹסְעִים, וְאֵין לָהֶם רְשׁוּת אֶלָּא לַעֲמֹד בִּמְקוֹמָם, וּמְקָרְבִים אֶת חֵילוֹתֵיהֶם וּמְחַבְּאִים לְאוֹתוֹ טוֹב שֶׁנִּמְשָׁךְ לְאוֹתוֹ רָקִיעַ וְיִתְבָּרְכוּ בִּגְלָלוֹ, וְעַל זֶה הוּא מֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם.

בֹּא וּרְאֵה, רָקִיעַ רָקִיעַ אֲשֶׁר עַל אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא, מַה שָּׁכָתַב כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר – זוֹ אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ סוֹד הַכָּתוּב, (בראשית כט) וְגָלְלוּ אֶת הָאֶבֶן וְגוֹ'. אֶבֶן אַחַת יָרְדָה מִלְמַעְלָה כַּאֲשֶׁר רָצוּ יִשְׂרָאֵל לָרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ, וְכָתוּב בָּהּ גּוֹרָל. וְהִיא אָמְרָה: זֶה

וְדָא אֶבֶן הוּא מִתְּחוֹת (דף ר"מ ע"א) **כְּרְסְיָא דְמַלְכָּא נַחְתָּא. וְדָאי** (בראשית מט) **מִשָּׁם רֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל כְּתִיב. וּבְגִינֵי כַּךְ עַל פִּי הַגּוֹרָל וַדַּאי תֵּחָלֵק נַחֲלָתוֹ.**

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הֲווֹ אָזְלֵי מֵאוּשָׁא לְלוּד, פָּגַע בְּהוּ רַבִּי אֶלְעָזָר, רָהֲטוּ אֲבַתְרֵיהּ. אָמְרוּ, וַדַּאי נַרְהִיט אֲבַתְרֵיהּ דִּשְׁכִינְתָּא. עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּיהּ, אָמְרוּ וַדַּאי נִשְׁתַּתֵּף בַּהֲדָךְ, וְנִשְׁמַע מִלָּה חַדְתָּא.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) **שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי צֶדֶק מְבַקְשֵׁי וְגוֹ'. שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי צֶדֶק, אִינּוּן דְּאַזְלִין בָּתַר מְהֵימְנוּתָא, רֹדְפֵי צֶדֶק, וַדַּאי אִינּוּן מְבַקְשֵׁי ה'. אִי בָּעִיתוּ לְמִנְדַּע מְהֵימְנוּתָא, וּלְאַחֲדָא לְהַאי צֶדֶק, לָא תִּסְתַּכְּלוּן בָּהּ בְּלְחוֹדָהָא כְּשְׁאַר בְּנֵי עָלְמָא, דְּגַרְמוּ מִיתָה לְגַרְמַיְיהוּ עַל דָּא. אֲבָל** (שם) **הַבִּיטוּ אֶל צוּר חֻצַּבְתֶּם וְאֶל מַקֶּבֶת בּוֹר נֻקַּרְתֶּם.**

לשון הקודש

לִפְלוֹנִי, וְזֶה לִפְלוֹנִי. וְזוֹ הָאֶבֶן הִיא מִתַּחַת כִּסֵּא הַמֶּלֶךְ יוֹרֶדֶת. וַדַּאי (שם מט) מִשָּׁם רֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל כָּתוּב. וּמִשּׁוּם זֶה עַל פִּי הַגּוֹרָל וַדַּאי תֵּחָלֵק נַחֲלָתוֹ.

רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יְהוּדָה הָיוּ הוֹלְכִים מֵאוּשָׁא לְלוּד. פָּגַע בָּהֶם רַבִּי אֶלְעָזָר. רָצוּ אַחֲרָיו. אָמְרוּ, וַדַּאי נָרוּץ אַחֲרֵי הַשְּׁכִינָה. עַד שֶׁהִגִּיעוּ אֵצְלוֹ, אָמְרוּ, וַדַּאי נִשְׁתַּתֵּף אִתְּךָ וְנִשְׁמַע דְּבַר חִדּוּשׁ.

פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי צֶדֶק מְבַקְשֵׁי וְגוֹ'. שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי צֶדֶק – אֵלּוּ שֶׁהוֹלְכִים אַחַר הָאֱמוּנָה, רֹדְפֵי צֶדֶק, וַדַּאי אֵלּוּ מְבַקְשֵׁי ה'. אִם רְצִיתֶם לָדַעַת הָאֱמוּנָה וְלֶאֱחֹז בְּזֶה הַצֶּדֶק, לֹא תִּסְתַּכְּלוּ בָהּ לְבַדָּהּ כִּשְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁגָּרְמוּ מִיתָה לְעַצְמָם עַל זֶה. אֲבָל (שם) הַבִּיטוּ אֶל צוּר חֻצַּבְתֶּם וְאֶל מַקֶּבֶת בּוֹר נֻקַּרְתֶּם.

צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי וְגוֹ'. (במדבר כח) **כְּתִיב** (שמואל א טו) **הַחֵפֶץ לַיְיָ בְּעֹלוֹת וּזְבָחִים כִּשְׁמֹעַ בְּקוֹל יְיָ וְגוֹ'. לֵית רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּיֵחוּב בַּר נָשׁ, וְעַל חוֹבֵיהּ יַקְרִיב קָרְבָּן. אֶלָּא קָרְבָּן דְּאִיהוּ בְּלִי חוֹבָה, דָּא אִיהוּ קָרְבָּן שְׁלִים, וְאִקְרֵי שְׁלָמִים, וְקָרְבָּן תָּמִיד אוֹף הָכִי, וְאַף עַל גַּב דְּמְכַפֵּר עַל חוֹבִין.**

רַבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים נא) **זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ, דִּרְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לָא אִתְרְעֵי בְּקָרְבָּן דְּבַר נָשׁ עַל חוֹבוֹי, אֶלָּא רוּחַ נִשְׁבָּרָה. וּבְנֵי נָשָׁא לָא יַדְעֵי מָאי קָאָמְרִי, וְהָכִי שְׁמַעְנָא מִבּוּצִינָא קַדִּישָׁא, דְּכַד אָתֵי בַּר נָשׁ לְאִסְתַּאָבָא בְּחוֹבוֹי, אַמְשִׁיךְ עָלֵיהּ רוּחַ, מִסְּטָרָא דְּמִסְאַבָּא, וְאִתְגָּאֵי עַל בַּר נָשׁ, וְשָׁלִיט עָלֵיהּ לְכָל רְעוּתָא. וְהַהוּא סִטְרָא מְסָאֲבָא, אִתְגַּבַּר בְּחֵילֵיהּ**

לשון הקודש

צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי וְגוֹ'. כָּתוּב (שמואל–א טו) הַחֵפֶץ לַה' בְּעֹלוֹת וּזְבָחִים כִּשְׁמֹעַ בְּקוֹל ה' וְגוֹ'. אֵין רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיִּתְחַיֵּב בֶּן אָדָם וְעַל חוֹבוֹ יַקְרִיב קָרְבָּן. אֶלָּא קָרְבָּן שֶׁהוּא בְּלִי חוֹבָה, זֶהוּ קָרְבָּן שָׁלֵם, וְנִקְרָא שְׁלָמִים. וְקָרְבַּן תָּמִיד גַּם כָּךְ, וְאַף עַל גַּב שֶׁמְּכַפֵּר עַל חוֹבוֹת.

רַבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים נא) זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה וְגוֹ'. פָּסוּק זֶה פֵּרְשׁוּהוּ, שֶׁרְצוֹן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֵין רְצוֹנוֹ בְּקָרְבָּן שֶׁל אָדָם עַל חֲטָאָיו, אֶלָּא רוּחַ נִשְׁבָּרָה. וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים מָה אוֹמְרִים. וְכָךְ שָׁמַעְנוּ מֵהַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁכַּאֲשֶׁר בָּא אָדָם לְהִטַּמֵּא בַּחֲטָאָיו, מַמְשִׁיךְ עָלָיו רוּחַ מִצַּד הַטֻּמְאָה, וּמִתְגָּאֶה עַל הָאָדָם וְשׁוֹלֵט עָלָיו לְכָל רְצוֹנוֹ. וְאוֹתוֹ צַד הַטֻּמְאָה מִתְגַּבֵּר בְּכֹחוֹ וּמִתְחַזֵּק,

וְאִתְתָּקַף, וְשָׁלִיט עָלֵיהּ לִרְעוּתֵיהּ. אָתֵי בַּר נָשׁ וְשָׁלִיט עָלֵיהּ לְאִתְדַּבְּקָא, מְדַבְּקִין לֵיהּ.

בְּזִמְנָא דְּהַוָּה בֵּי מַקְדְּשָׁא קַיָּים, אַקְרִיב קָרְבָּנֵיהּ, כָּל כַּפָּרָה דִּילֵיהּ תַּלְיָיא עָלֵיהּ, עַד דְּאִתְחָרַט, וְתָבַר לְהַהוּא רוּחַ מִגּוֹ גָּאוּתָא דִּילֵיהּ, וּמָאִיךְ לֵיהּ. וְדָא הוּא תְּבִירוּ, דְּהַהוּא דַּרְגָּא דְמִסְאַבָּא. וְכַד אִתְבַּר הַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא, וְקָרִיב קָרְבָּנֵיהּ, דָּא אִיהוּ דְּאִתְקַבֵּל בִּרְעָוָא כְּדְקָא יָאוֹת.

וְאִי לָא אִתְבַּר הַהוּא רוּחַ, לָאו קָרְבָּנֵיהּ כְּלוּם, וּלְכַלְבֵי אִתְמְסַר, דְּהָא קָרְבְּנָא דָּא לָאו דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֶלָּא מִכַּלְבֵי. וּבְגִין כָּךְ זִבְחֵי אֱלֹהִים כְּדְקָא יָאוֹת, הוּא רוּחַ נִשְׁבָּרָה, דְּיִתְבַּר הַהוּא רוּחָא מְסָאֲבָא, וְלָא יִשְׁלוֹט. וְעַל דָּא מָאן דְּיִתְבַּר לֵיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, עָלֵיהּ כְּתִיב, (תהלים עח) רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב. לְיֶיוֵי הַהוּא גַּבְרָא בְּאַבְטָחוּתָא, דְּלָא יְתוּב

לשון הקודש

וְשׁוֹלֵט עָלָיו שֶׁיַּעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ. בָּא אָדָם וְשׁוֹלֵט עָלָיו לְהִטַּהֵר – מְטַהֲרִים אוֹתוֹ.

בִּזְמַן שֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, הִקְרִיב קָרְבָּנוֹ – כָּל כַּפָּרָה שֶׁלּוֹ תְּלוּיָה עָלָיו, עַד שֶׁהִתְחָרֵט וְשָׁבַר לְאוֹתָהּ הָרוּחַ מִתּוֹךְ גַּאֲוָתוֹ וְהִשְׁפִּיל אוֹתָהּ. וְזוֹהִי הַשְׁבִּירָה שֶׁל אוֹתָהּ דַּרְגָּה שֶׁל טֻמְאָה. וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבֶּרֶת אוֹתָהּ רוּחַ הַטֻּמְאָה וּמַקְרִיב קָרְבָּנוֹ, זֶהוּ שֶׁמִּתְקַבֵּל בְּרָצוֹן כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ.

וְאִם לֹא נִשְׁבֶּרֶת אוֹתָהּ רוּחַ, אֵין קָרְבָּנוֹ כְּלוּם, וְנִמְסָר לַכְּלָבִים, שֶׁהֲרֵי קָרְבָּן זֶה אֵינוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֶלָּא מֵהַכְּלָבִים. וּמִשּׁוּם זֶה זִבְחֵי אֱלֹהִים כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ הוּא רוּחַ נִשְׁבָּרָה, שֶׁיִּשָּׁבֵר אוֹתָהּ רוּחַ טֻמְאָה וְלֹא תִּשְׁלֹט. וְעַל זֶה מִי שֶׁיִּשְׁבֹּר אוֹתָהּ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, עָלָיו כָּתוּב, (תהלים עח) רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא

לְגַבֵּיהּ לְעָלְמִין. הָדָא הוּא דִכְתִיב, וְלֹא יָשׁוּב. לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה, הַהוּא גַּבְרָא דְלָא אִתְגָּאֵי, וְלָא אִתְעַנַּג בְּעִנּוּגִין דְעָלְמָא, אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה, בִּיקָרָא אִיהוּ לְגַבֵּיהּ.

צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (במדבר כח) מַאי צַו. דָּא עֲבוֹדָה זָרָה. בְּגִין דְלָא יֵיעוּל גַּרְמֵיהּ לְאִסְתַּאֲבָא בְּרוּחַ מְסָאֲבָא, דְאִיהוּ עֲבוֹדָה זָרָה מַמָּשׁ.

רִבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח. (שיר השירים ה) בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל אִית סְתָרִים בִּקְרָבָנָא (ס״א שִׁית סִדְרִין דְקָרְבָּנָא) הָכָא, וְכוֹלָּא אִתְמַר. אָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, יָאוּת הוּא, דְשָׁרִית מִלָּה, וְסַתָּמִת, אִימָא. (ס״א נִסְתָּמִת אֲמַאי) אָמַר, בְּגִין דַחֲמִינָא בְּסִפְרָא דְחַנּוֹךְ מִלָּה, וְאוֹלִיפְנָא. אָמַר, אִימָא הַהִיא מִלָּה דְחָכְמִית (דף ר״מ ע״ב) וְשַׁמְעַת.

לשון הקודש

יָשׁוּב. שֶׁיִּהְיֶה אוֹתוֹ אָדָם בְּהַבְטָחָה שֶׁלֹּא יָשׁוּב אֶצְלוֹ לְעוֹלָמִים. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְלֹא יָשׁוּב. לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה – אוֹתוֹ אָדָם שֶׁלֹּא הִתְגָּאָה וְלֹא הִתְעַנֵּג בְּתַעֲנוּגֵי הָעוֹלָם – אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה, בְּכָבוֹד הוּא אֶצְלוֹ.

צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר כח). מַהוּ צַו? זֶה עֲבוֹדָה זָרָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַכְנִיס עַצְמוֹ לְהִטַּמֵּא בְּרוּחַ טֻמְאָה, שֶׁהִיא עֲבוֹדָה זָרָה מַמָּשׁ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח, (שיר השירים ה) בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה וְגוֹ'. פָּסוּק זֶה בֵּאֲרוּהוּ, אֲבָל יֵשׁ דְּבָרִים נִסְתָּרִים בַּקָּרְבָּן (שִׁשָּׁה סִדְרִים בַּקָּרְבָּן) כָּאן, וְהַכֹּל נִתְבָּאֵר. אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן, יָפֶה הוּא שֶׁהִתְחַלְתָּ הַדָּבָר, וְסָתַמְתָּ, תֹּאמַר. (סְתַמְתָּ מַדּוּעַ) אָמַר, מִשּׁוּם שֶׁרָאִיתִי בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוֹךְ דָּבָר וְלָמַדְתִּי. אָמַר, תֹּאמַר אוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁרָאִיתָ וְשָׁמַעְתָּ.

אָמַר כְּלָא חַד מִלָּה, קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר דָּא, בָּאתִי לְגַנִּי, בְּגִין דְּכָל קָרְבְּנִין דְּעָלְמָא כַּד סַלְקִין, כְּלְהוּ עַיְילִין לְגוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן בְּקַדְמִיתָא, רָזָא דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְהֵיאַךְ בְּקַדְמִיתָא וְשִׁירוּתָא דְּקָרְבָּנָא, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נָשׁ אוֹדֵי חֶטְאוֹי עָלָהּ, וּנְכִיסוּ וְזָרִיקוּ דְּדָמֵיהּ עַל מַדְבְּחָא.

הַשְׁתָּא אִית לְאִסְתַּכְּלָא, הֵיאַךְ אִינּוּן רוּחִין קַדִּישִׁין אִתְהֲנוֹן מֵהַאי. וּמַאי טַעְמָא דְּקָרְבְּנָא דִּבְהֵמָה, וְהָא יַתִּיר הָוָה סַגְיָא, לְתַבְרָא בַּר נָשׁ הַהוּא רוּחָא, וּלְאָתְבָא בְּתִיּוּבְתָּא מָאי טַעְמָא נְכִיסוּ דִּבְהֵמָה, וּלְאוֹקְדָא לֵיהּ בְּנוּרָא דְּמַדְבְּחָא.

אֶלָּא רָזָא הוּא, בְּגִין דְּאִית בְּהֵמָה דְּרְבִיעָא עַל אֶלֶף טוּרִין, וְאֶלֶף טוּרִין אַכְלַת בְּכָל יוֹמָא, וְכֻלְּהוּ אִקְרוֹן (תהלים נ) בְּהֵמוֹת בְּהַרְרֵי אֶלֶף. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, דְּאִית בְּעִירָא אָכִיל בְּעִירֵי. וּמַמָּה חֲווֹ. מֵאֶשָּׁא. וְכֻלְּהוּ

לשון הקודש

אָמַר, הַכֹּל דָּבָר אֶחָד, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר זֶה, בָּאתִי לְגַנִּי, בְּגִלַּל שֶׁכָּל קָרְבְּנוֹת הָעוֹלָם כַּאֲשֶׁר עוֹלִים, כֻּלָּם עוֹלִים לְתוֹךְ גַּן עֵדֶן בַּתְּחִלָּה, סוֹד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכֵיצַד? בָּרִאשׁוֹנָה וּבְהַתְחָלַת הַקָּרְבָּן, בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם מוֹדֶה עַל חֲטָאָיו, וּשְׁחִיטָתוֹ וּזְרִיקַת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ.

עַתָּה יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל, אֵיךְ אוֹתָן רוּחוֹת קְדוֹשׁוֹת נֶהֱנוֹת מִזֶּה, וּמַה טַּעַם שֶׁל קָרְבַּן בְּהֵמָה, וַהֲרֵי יוֹתֵר הָיָה רָאוּי לָאָדָם לִשְׁבֹּר אוֹתָהּ הָרוּחַ וְלָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, וּמָה הַטַּעַם שֶׁל שְׁחִיטַת הַבְּהֵמָה וּלְשָׂרְפָהּ בְּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ?

אֶלָּא סוֹד הוּא, מְשׁוּם שֶׁיֵּשׁ בְּהֵמָה שֶׁרוֹבֶצֶת עַל אֶלֶף הָרִים, וְאֶלֶף הָרִים אוֹכֶלֶת בְּכָל יוֹם, וְכֻלָּם נִקְרָאִים (תהלים נ) בְּהֵמוֹת בְּהַרְרֵי אֶלֶף. וְעַל זֶה לָמַדְנוּ שֶׁיֵּשׁ בְּהֵמָה שֶׁאוֹכֶלֶת בְּהֵמָה.

לָחִיךְ לוֹן הַהִיא בְּהֵמָה בִּלְחִיכָא חָדָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים ד) כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא אֵל קַנָּא. וְכָל מַיָּא דְיַרְדֵּן, דְּאַמְלָא בְּשִׁית שְׁנִין, הִיא עַבְדַת לֵיהּ גְּמִיעָה חָדָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (איוב מ) יִבְטַח כִּי יָגִיחַ יַרְדֵּן אֶל פִּיהוּ.

סִתְרָא דְּמִלָּה, חֲמִירָא דְּכָל הֲנֵי, עִקָּרָא וְיסוֹדָא לְהָנֵי בְּעִירֵי דִּלְתַתָּא. בְּגִין דְּרוּחָא מִנַּיְיהוּ מִתְפַּשְׁטָא (ס"א דְּרוּחֵי דְּבְעִירֵי מִנַּיְיהוּ אִתְפַּשָּׁטוּ) לְתַתָּא, וְאִתְצַיָּיר הַהוּא רוּחָא לְתַתָּא בִּבְעִירֵי. וְכַד חָב בַּר נָשׁ, אַיְיתֵי בְּעִירָא לְקָרְבְּנָא, וְהַהוּא רוּחָא דִּבְעִירָא דָּא, סַלְקָא וְתָב לְאַתְרֵיהּ, וּמִתְפַּשַׁט הַהוּא רוּחָא בְּכֻלְּהוּ. וְכָל אִינּוּן דְּזִינָא דָּא, מִתְקָרְבִין וְאַתְיָין וְאִתְהַנְיָין מֵהַהוּא חֶלְבָּא וְדָמָא, דְּהַהוּא לְבוּשָׁא דְּרוּחָא דָּא, דְּהָא מִסְטְרָא דִּלְהוֹן הָוָה (בְּגִין) הַהוּא רוּחָא (דִּלְהוֹן). וְכֻלְּהוֹן אִתְהַנּוּ וְאִתְזָנוּ, וְאִתְעַבְּדוּן סַנִּיגוֹרִין עַל הַהוּא בַּר

לשון הקודש

וּמָה נַעֲשׂוּ? מֵאֵשׁ. וְאֵת כֻּלָּם לוֹחֶכֶת אוֹתָם אוֹתָהּ בְּהֵמָה בִּלְחִיכָה אַחַת. וֶזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים ד) כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא אֵל קַנָּא. וְכָל מֵי הַיַּרְדֵּן שֶׁנִּתְמַלֵּא בְּשֵׁשׁ שָׁנִים, הִיא שׁוֹתָהּ אוֹתָם בִּגְמִיעָה אַחַת. וֶזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (איוב מ) יִבְטַח כִּי יָגִיחַ יַרְדֵּן אֶל פִּיהוּ.

סוֹד הַדָּבָר, הַחֲמוּרָה שֶׁל כָּל אֵלּוּ, עֵקֶר וִיסוֹד לְאֵלּוּ הַבְּהֵמוֹת שֶׁלְּמַטָּה, מִשּׁוּם שֶׁהָרוּחַ מִתְפַּשֶּׁטֶת מֵהֶן (שֶׁרוּחוֹת הַבְּהֵמוֹת מִתְפַּשְׁטוֹת מֵהֶן) לְמַטָּה, וּמִצְטַיֶּרֶת אוֹתָהּ הָרוּחַ לְמַטָּה בַּבְּהֵמוֹת. וְכַאֲשֶׁר חָטָא הָאָדָם, מֵבִיא בְּהֵמָה לְקָרְבָּן, וְאוֹתָהּ הָרוּחַ שֶׁל בְּהֵמָה זוֹ עוֹלָה וְחוֹזֶרֶת לִמְקוֹמָהּ, וּמִתְפַּשֶּׁטֶת אוֹתָהּ הָרוּחַ בְּכֻלָּם. וְכָל אֵלּוּ מִסּוּג זֶה מִתְקָרְבִים וּבָאִים וְנֶהֱנִים מֵאוֹתוֹ חֵלֶב וְדָם שֶׁהָיָה לִבּוּשׁ שֶׁל רוּחַ זוֹ, שֶׁהֲרֵי מִצַּד שֶׁלָּהֶם הָיְתָה (בגלל) אוֹתָהּ הָרוּחַ (שֶׁלָּהֶם). וְכֻלָּם

נָשׂ. וְעָאל דֶּרֶךְ וָשְׁט, כְּמָה דְאִתְמַר. וּבְגִין כָּךְ קָרְבְּנָא מִן הַבְּהֵמָה.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, בְּרִיךְ בְּרִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עָלָךְ אִתְמַר (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךְ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ. יִשְׂמַח אָבִיךְ, דְּלְעֵילָּא. וְאִמֶּךָ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ, דָּא בְרָתֵיהּ דְּרִבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר חֲסִידָא. אֶלְעָזָר בְּרִי אִימָא, הָא קוּרְבָּנָא דִּבְהֵמָה, קָרְבְּנָא דְּעוֹפֵי מָאי דִּכְתִיב, (ויקרא א) וְאִם מִן הָעוֹף עֹלָה קָרְבָּנוֹ. אָמַר לֵיהּ, לָא חֲמֵינָא, אֲבָל אִסְתַּכַּלְנָא מֵהַאי מִלָּה דִּבְהֵמָה, מִלָּה דְּעוֹפֵי. וְלָא אוֹחֲרָא, וְלָא אִימָא, בְּגִין דְּלָא חֲמֵינָא, וְעַד כְּעַן לָא שְׁמַעְנָא.

אָמַר לֵיהּ, אֶלְעָזָר, יָאוּת אֲמָרְתְּ. אֲבָל רָזָא דְּקָרְבְּנִין סְתִירִין סַגִּיאִין תַּמָּן, וְלָא אִתְמְסָרוּ לְגַלָּאָה, בַּר לְזַכָּאֵי קְשׁוֹט, דְּרָזָא דְמָארֵיהוֹן לָא אִתְכַּסֵּי מִנַּיְיהוּ.

לשון הקודש

נֶהֱנוּ וְנִזּוֹנוּ וְנַעֲשׂוּ סָנֵגוֹרִים עַל אוֹתוֹ הָאָדָם. וְנִכְנָס דֶּרֶךְ הַוֵּשֶׁט, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. וּמִשּׁוּם זֶה הַקָּרְבָּן מִן הַבְּהֵמָה.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בָּרוּךְ בְּנִי לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, עָלֶיךָ נֶאֱמַר (משלי כג) יִשְׂמַח אָבִיךָ וְאִמֶּךָ וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ. יִשְׂמַח אָבִיךָ – שֶׁלְּמַעְלָה. וְאִמֶּךָ – זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ – זוֹ בִּתּוֹ שֶׁל רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר הֶחָסִיד. אֶלְעָזָר בְּנִי, אֱמֹר, זֶה קָרְבַּן בְּהֵמָה, קָרְבַּן הָעוֹף מַהוּ שֶׁכָּתוּב (ויקרא א) וְאִם מִן הָעוֹף עֹלָה קָרְבָּנוֹ? אָמַר לוֹ, לֹא רָאִיתִי, אֲבָל הִסְתַּכַּלְתִּי מִדָּבָר זֶה שֶׁל הַבְּהֵמָה, דָּבָר שֶׁל עוֹפוֹת. וְלֹא אַחֵר, וְלֹא אֹמַר, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא רָאִיתִי, וְעַד כָּאן לֹא שָׁמַעְתִּי.

אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר, יָפֶה אָמַרְתָּ. אֲבָל סוֹד הַקָּרְבָּנוֹת סְתָרִים רַבִּים שָׁם, וְלֹא נִמְסְרוּ

סִתְרָא דְּקַרְבְּנִין, דָּא אִיהוּ סִתְרָא, לְאִינּוּן מָאנִין (ס"א חיון) קַדִּישִׁין. ד' דִּיוּקְנִין חָקוּקִין בְּכִסֵּא, וְדָא אִיהוּ כּוּרְסְיָא וּפַרְנָסָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא. פְּנֵי שׁוֹר. פְּנֵי נָשֶׁר. פְּנֵי אַרְיֵה. פְּנֵי אָדָם. פְּנֵי אָדָם דְּכָלִיל לְכֻלְּהוּ. וְכָל אַנְפִּין מִסְתַּכְּלִין אִלֵּין לְאִלֵּין, וְאִתְכְּלִילָן אִלֵּין בְּאִלֵּין, וּמְנַיְיהוּ מִתְפַּשְׁטָן לְכַמָּה סִטְרִין וְרִבְוָון, עֵילָא וְתַתָּא, דְּלֵית לוֹן שִׁיעוּרָא וּמְנָיְינָא וְחֶשְׁבּוֹן.

פְּנֵי שׁוֹר, אִתְפַּשַּׁט לְבְעִירֵי רוּחָא מְגִיהּ, לְאַרְבְּעָה זַיְינִין, וְאִתְכְּלִילָן בְּחַד, וְאִלֵּין אִינּוּן: פָּרִים, וּכְבָשִׂים, וְעַתּוּדִים, וְעִזִּים. וְאִלֵּין קַיְימִין לְקָרְבְּנָא. וּבְגִין דְּמִנְהוֹן הֲווֹ, אִינּוּן חַיָּילִין קַדִּישִׁין דְּמִתְפַּשְׁטֵי מֵהַהוּא פְּנֵי שׁוֹר, מִתְקָרְבִין לִיסוֹדָא דִּלְהוֹן, וְאִתְהֲנוּן מֵהַהוּא יְסוֹדָא וּלְבוּשָׁא דִּלְהוֹן. וְאִי לָא דַּהֲווּ לְהוּ יְסוֹדָא דְּהַאי עָלְמָא, לָא מִתְקָרְבִין תַּמָּן.

לשון הקודש

לְגַלּוֹת חוּץ מִצַּדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁסּוֹד שֶׁל אֲדוֹנָם לֹא נִכְסָה מֵהֶם. סִתְרֵי הַקָּרְבָּנוֹת וְהוּ סוֹד לְאוֹתָם בֵּלִים (חיות) הַקְּדוֹשִׁים. אַרְבַּע דְּמָיוֹת חֲקוּקוֹת בַּכִּסֵּא, וְזֶהוּ כִּסֵּא וּפַרְנָס שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ: פְּנֵי שׁוֹר, פְּנֵי נֶשֶׁר, פְּנֵי אַרְיֵה, פְּנֵי אָדָם. פְּנֵי אָדָם שֶׁכּוֹלֵל לְכֻלָּם. וְכָל הַפָּנִים מִסְתַּכְּלִים אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, וְנִכְלָלִים אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, וּמֵהֶם מִתְפַּשְּׁטִים לְכַמָּה צְדָדִים וּרְבָבוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר וּמִנְיָן וְחֶשְׁבּוֹן.

מִפְּנֵי הַשּׁוֹר מִתְפַּשֶּׁטֶת לַבְּהֵמוֹת רוּחַ מְמֻנוּ לְאַרְבָּעָה מִינִים, וְנִכְלָלִים בְּאֶחָד. וְאֵלּוּ הֵם: פָּרִים, וּכְבָשִׂים, וַעֲתוּדִים, וְעִזִּים. וְהֵם עוֹמְדִים לְקָרְבָּן. וּמִשּׁוּם שֶׁמֵּהֶם הָיוּ, אֵלּוּ חַיָּלוֹת קְדוֹשִׁים שֶׁמִּתְפַּשְּׁטִים מֵאוֹתוֹ פְּנֵי שׁוֹר, מִתְקָרְבִים לַיְסוֹד שֶׁלָּהֶם, וְנֶהֱנִים מֵאוֹתוֹ יְסוֹד וּמַלְבּוּשׁ שֶׁלָּהֶם. וְאִם לֹא שֶׁהָיוּ לָהֶם יְסוֹדוֹת שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, לֹא הָיוּ נִקְרָבִים שָׁם.

כְּנַוְונָא דַּהֲווֹ נַיְיחָא לִשְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא, מֵרוּחֲיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, וְאִתְקְרִיבַת לְקַבְּלָא רוּחָא דַּהֲוּא זַכָּאָה, וְאִתְהֲנָאַת מִנַּיהּ, בְּגִין דְּמִנָּה הֲוָה הַהוּא רוּחַ. כַּד אִלֵּין אִתְהֲנוֹן מִסְּטָרָא דִּיסוֹדָא דִּלְהוֹן, וְאִתְהֲנוֹן מֵהַהוּא לְבוּשָׁא דְּמִתְקָרְבֵי לֵיהּ, (ס״א דְּהָא) **רוּחַ מַלְבּוּשָׁא** (ס״א כַּד אִלֵּין מִתְהֲנוֹן מֵהַהוּא לְבוּשָׁא דְּמִתְקָרְבוּ מִסְּטָרָא דִּיסוֹדָא דִּלְהוֹן, דְּהָא חֶלְבָּא וְדָמָא לְבוּשָׁא) **דְּרוּחָא דִּלְהוֹן הֲוָה. וּבְגִין כָּךְ אִתְהֲנוֹן מִנַּיְיהוּ.**

פְּנֵי נֶשֶׁר אִתְפְּשָׁט לְעוֹפָא רוּחַ מִנַּיהּ. וְנֶשֶׁר בִּתְרֵין סִטְרִין אִיהוּ. וְרָזָא דָּא (בראשית א) **וְעוֹף יְעוֹפֵף, תְּרֵין רוּחִין. וּבְגִין כַּךְ אִתְפְּשָׁט וְנַחְתָּא** (ס״א וְנֶשֶׁר בִּתְרֵין סִטְרִין אִיהוּ. יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְרָזָא דָּא (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף, וּבְגִין כַּךְ תְּרֵין רוּחֵי מִתְפְּשָׁטוּ מִנַּיהּ וְנַחְתֵּי) **מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא קָרְבְּנָא דְּעוֹפֵי.**

מִכָּל סְטָר דַּכְיָא, לָא אִתְקְרִיב אֶלָּא יוֹנָה וְתוֹרִים, דְּאִינּוּן בְּקִשּׁוּט לְזַווּגַיְיהוּ, (דף רמ״א ע״א) **מִכָּל שְׁאַר**

לשון הקודש

בְּדֻגְמַת שֶׁיֵּשׁ נַחַת לַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה מֵרוּחוֹת הַצַּדִּיקִים, וּמִתְקָרֶבֶת לְקַבֵּל רוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ צַדִּיק וְנֶהֱנֵית מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שֶׁמִּמֶּנָּה הָיְתָה אוֹתָהּ רוּחַ – כָּךְ אֵלּוּ נֶהֱנִים מִצַּד הַיְסוֹד שֶׁלָּהֶם, וְנֶהֱנִים מֵאוֹתוֹ הַלְּבוּשׁ שֶׁמִּתְקָרְבִים אֵלָיו, (שֶׁהֲרֵי) רוּחַ הַמַּלְבּוּשׁ (כְּךָ אֵלּוּ נֶהֱנִים מֵאוֹתוֹ הַלְּבוּשׁ שֶׁמִּקְרִיבִים שֶׁמִּצַּד הַיְסוֹד שֶׁלָּהֶם, שֶׁהֲרֵי חֵלֶב וְדָם מַלְבּוּשׁ) שֶׁל רוּחַ שֶׁלָּהֶם הָיְתָה, וּמִשּׁוּם זֶה נֶהֱנִים מֵהֶם.

פְּנֵי נֶשֶׁר מִתְפַּשֵּׁט לָעוֹפוֹת רוּחַ מִמֶּנּוּ. וְנֶשֶׁר בִּשְׁנֵי צְדָדִים הוּא. וְסוֹד זֶה (בראשית א) וְעוֹף יְעוֹפֵף, שְׁתֵּי רוּחוֹת. וּמִשּׁוּם זֶה מִתְפַּשֵּׁט וְיוֹרֵד (וְנֶשֶׁר בִּשְׁנֵי צְדָדִים הוּא, יָמִין וּשְׂמֹאל. וְסוֹד זֶה (שם) וְעוֹף יְעוֹפֵף, וּמִשּׁוּם זֶה שְׁתֵּי רוּחוֹת מִתְפַּשְּׁטוֹת מִמֶּנּוּ וְיוֹרְדוֹת) מִיָּמִין וּמִשְּׂמֹאל קָרְבַּן הָעוֹף.

מִכָּל הַצַּד הַטָּהוֹר לֹא מַקְרִיבִים אֶלָּא יוֹנָה

עוֹפִין. וְהֵם נִרְדָּפִין, וְלֹא רוֹדְפִין. וּמְהֵימָנָא דָּא לְדָא, נוּקְבָא לְבַר זוּגוֹ. וְעַל דָּא קָרְבְּנָא מְנַיְּהוּ. וְנַחְתֵּי וּמִתְקָרְבֵי אִינּוּן רוּחִין קַדִּישִׁין, וְאִתְהַנְיָין מִיסוֹדָא וְעִקָּרָא דִּלְהוֹן.

וְאִי תֵּימָא, הֵיךְ אִתְפְּשַׁט זְעֵיר מֵהַאי יוֹנָה, אוֹ מִשַּׁפְנִינָא דָּא, לְכַמָּה סִטְרִין חַיָּילִין דִּלֵּית לוֹן שִׁיעוּרָא. אוֹ מִן בְּעִירָא חָדָא אוֹף הָכִי. תָּא חֲזֵי. חַד שְׁרָגָא דָּקִיק דָּלִיק, אִתְמַלְיָיא מְנֵיהּ כָּל עָלְמָא. תּוּ אָעָא דָּקִיק, אַדְלִיק לְרַבְרְבָא.

עַד הָכָא קָרְבְּנָא מִתְּרִין סִטְרִין דְּחָקִיקִין בְּכִפֵּא. הַשְׁתָּא אִית לְמִשְׁאַל, אַרְבַּע דְּיוּקְנִין אִינּוּן, דְּחָקוּקִין בְּכִפֵּא, מָאי טַעְמָא לֵית קָרְבְּנִין מֵאַחֲרָנִין. אֶלָּא וַדַּאי מִכֻּלְּהוּ אִית קָרְבְּנָא. אַרְיֵה חָקוּק בְּכוּרְסְיָא, בְּשַׁעֲתָא דְּקָרְבְּנָא שְׁלִים, אַרְיֵה נָחִית וְעָאל בְּאֶשָּׁא, וְאָכִיל וְאִתְנַהֵי מִתַּמָּן. אָדָם חָקוּק בְּכוּרְסְיָא,

לשון הקודש

וְתוֹרִים, שֶׁהֵם נֶאֱמָנִים לִבְנֵי זוּגָם מִכָּל שְׁאָר הָעוֹפוֹת. וְהֵם נִרְדָּפִים וְלֹא רוֹדְפִים, וְנֶאֱמָנִים זֶה לָזֶה, הַנְּקֵבָה לְבֶן זוּגָהּ, וְעַל זֶה הַקָּרְבָּן מֵהֶם. וְיוֹרְדוֹת וּמִתְקָרְבוֹת אֵלּוּ הָרוּחוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, וְנֶהֱנוֹת מִיסוֹד וְעִקָּר שֶׁלָּהֶם.

וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ מִתְפַּשֵּׁט מִמְּעַט שֶׁל יוֹנָה זוֹ אוֹ מִתּוֹר זֶה לְכַמָּה צְדָדִים וַחֲיָלוֹת שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר? אוֹ מִן בְּהֵמָה אַחַת אַף כָּךְ? בֹּא רְאֵה, נֵר אֶחָד דַּק דּוֹלֵק, וּמִתְמַלֵּא מִמֶּנּוּ כָּל הָעוֹלָם. עוֹד, עֵץ קָטָן מַדְלִיק לַגָּדוֹל.

עַד כָּאן קָרְבָּן מִשְּׁנֵי צְדָדִים שֶׁחֲקוּקִים בַּכִּפֵּא. וְעַתָּה יֵשׁ לִשְׁאֹל, אַרְבַּע דְּמָיוֹת הֵן שֶׁחֲקוּקוֹת בַּכִּפֵּא. מַה טַּעַם אֵין קָרְבָּנוֹת מִשְּׁנֵי צְדָדִים אֲחֵרִים? אֶלָּא וַדַּאי מִכֻּלָּם יֵשׁ קָרְבָּן. אַרְיֵה חָקוּק בַּכִּפֵּא, וּבְשָׁעָה שֶׁקָּרְבָּן שָׁלֵם, אַרְיֵה יוֹרֵד וְעוֹלֶה בָּאֵשׁ, וְאוֹכֵל וְנֶהֱנֶה מִשָּׁם. אָדָם

אָדָם עִקָּרָא דִּכְלָּא, וּמַקְרִיב תַּמָּן רוּחִיהּ וְנִשְׁמָתִיהּ, וְאָדָם עִלָּאָה אִתְּהֲנֵי מֵאָדָם תַּתָּאָה, וְכָל זִינָא אִתְקְרִיב לְזִינֵיהּ, וְאִתְּהֲנֵי מְנִיהּ מִדִּילֵיהּ מַמָּשׁ, וּמִיסוֹדָא דִּילֵיהּ.

וְאִי תֵּימָא, הָא אַרְיֵה דִּלֵית לֵיהּ יְסוֹדָא לְתַתָּא בְּהַהוּא קָרְבְּנָא. אַרְיֵה כָּלִיל בְּכֻלְּהוּ, דְּהָא לִימִינָא חֲזֵי, וּבְגִין כָּךְ אָכִיל בְּכֻלְּהוּ, וְכָל שְׁאַר לָא אָכְלִין (ס"א מִנֵּיהּ) מִזִּינֵיהּ, בְּגִין דִּימִינָא הוּא. הָא כָּל אַרְבַּע דִּיוּקְנִין דְּחָקוּקִין בַּכִּסֵּא, מִתְקָרְבִין לְקָרְבְּנָא, וּבְגִין כָּךְ חֲזֵי קָרְבְּנָא שְׁלִים. וְכַד אִתְּהֲנוּן מֵעִקָּרָא וְיסוֹדָא דִּלְהוֹן, כְּדֵין נַחַת רוּחַ לְאַדְלְקָא בּוּצִינִין עִלָּאִין.

כַּהֲנֵי וְלֵיוָאֵי וְיִשְׂרָאֵלִי, יָהֲבִי (ס"א אִינּוּן) יְסוֹדָא וְעִקָּרָא לְאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין דִּלְהוֹן. וְכָל דַּרְגָּא יָהִיב לִיסוֹדֵיהּ אַרְבַּע דִּיוּקְנִין דִּכּוּרְסְיָא בְּקַדְמִיתָא. כִּדְאָמְרָן זִינָא לָקֵבֵל זִינֵיהּ, וּמִתְקָרְבֵי אִינּוּן

לשון הקודש

חָקוּק בַּכִּסֵּא, אָדָם עִקַּר הַכֹּל, וּמַקְרִיב שָׁם רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ. וְהָאָדָם הָעֶלְיוֹן נֶהֱנֶה מֵהָאָדָם הַתַּחְתּוֹן, וְכָל מִין מִתְקָרֵב לְמִינוֹ וְנֶהֱנֶה מִמֶּנּוּ מִשֶּׁלּוֹ מַמָּשׁ וּמֵהַיְסוֹד שֶׁלּוֹ.

וְאִם תֹּאמַר, וַהֲרֵי אַרְיֵה שֶׁאֵין לוֹ יְסוֹד לְמַטָּה בְּאוֹתוֹ קָרְבָּן – אַרְיֵה כָּלוּל בְּכֻלָּם, שֶׁהֲרֵי לְיָמִין הוּא, וּמְשׁוּם זֶה אוֹכֵל בְּכֻלָּם, וְכָל הַשְּׁאָר לֹא אוֹכְלִים (מִמֶּנּוּ) מִמִּינוֹ, מְשׁוּם שֶׁיָּמִין הוּא. הֲרֵי כָּל אַרְבַּע הַדְּמָיוֹת הַחֲקוּקוֹת בַּכִּסֵּא נִקְרָבוֹת לְקָרְבָּן, וּמְשׁוּם זֶה הוּא קָרְבָּן שָׁלֵם. וְכַאֲשֶׁר נֶהֱנִים מֵעִקָּר וְיסוֹד שֶׁלָּהֶם, אָז נַחַת רוּחַ לְהַדְלִיק נֵרוֹת הָעֶלְיוֹנִים.

כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים נוֹתְנִים (הֵם) יְסוֹד וְשֹׁרֶשׁ לְאֵלּוּ הַמַּדְרֵגוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת שֶׁלָּהֶם. וְכָל

בְּקַדְמִיתָא זִינָא לְזִינֵיהּ. פְּנֵי שׁוֹר כְּלְהוּ פָּנִים דְּמִתְפַּשְׁטָן לְאִינּוּן זִינִין דִּדְקָאֲמְרָן, כְּלְהוּ מִתְקָרֵבִי לְעִקָּרָא וְיסוֹדָא דִּלְהוֹן. פְּנֵי נָשֶׁר, כִּדְאֲמָרָן. פְּנֵי אַרְיֵה, כִּדְאֲמָרָן. פְּנֵי אָדָם, דְּמַקְרִיב רוּחֵיהּ וְנִשְׁמָתֵיהּ מִתְקָרִיב לְגַבֵּי אָדָם עִלָּאָה.

כַּהֲנָא דְּמְיַחֵד שְׁמָא קַדִּישָׁא, מִתְקָרֵיב לְגַבֵּי כַּהֲנָא עִלָּאָה. הַהוּא דְּעָאל לְבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. וְאִתְקְרִיב דָּא, וְאַדְלִיק בְּתִקּוּנֵיהּ בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין (ס"א דְּאַתְוָון), לְקַדְמוּת כַּהֲנָא דִּלְתַתָּא. לֵיוָאֵי דִּי מְנַגְּנֵי בְּחֶדְוָה, הַהוּא סִטְרָא דִּלְהוֹן חַדֵּי, וְאַנְהִיר אַנְפִּין. יִשְׂרָאֵל דְּקָרִיב, (ס"א דְּקַיְימוּ) עַל קָרְבְּנָא בְּצִלּוֹתָא, דְּהָא צְלוֹתָא עַל כֹּלָּא חָזֵי. אִתְעַר לְגַבַּייהוּ יִשְׂרָאֵל סָבָא (ס"א עִלָּאָה), סָתָמָא (ס"א חוֹטָמָא) קַדִּישָׁא, וְאַנְהִיר אַנְפִּין.

לשון הקודש

מַדְרֵגָה נוֹתֶנֶת לִיסוֹדָהּ אַרְבַּע דְּמִיּוֹת שֶׁל הַכִּסֵּא בְּרֹאשׁוֹנָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ מִין בְּנֶגֶד מִינוֹ, וּמִתְקָרְבִים אֵלּוּ בָּרֹאשׁוֹנָה מִין לְמִינוֹ. פְּנֵי הַשּׁוֹר, כֻּלָּם פָּנִים שֶׁמִּתְפַּשְׁטִים לְאוֹתָם מִינִים כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ, כֻּלָּם מִתְקָרְבִים לַשֹּׁרֶשׁ וְלַיְסוֹד שֶׁלָּהֶם. פְּנֵי נֶשֶׁר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ. פְּנֵי אַרְיֵה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ. פְּנֵי אָדָם, שֶׁמַּקְרִיב רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ מִתְקָרֵב אֵצֶל הָאָדָם הָעֶלְיוֹן.

כֹּהֵן שֶׁמְּיַחֵד שֵׁם הַקָּדוֹשׁ, נִקְרָב לְגַבֵּי הַכֹּהֵן הָעֶלְיוֹן. אוֹתוֹ שֶׁנִּכְנָס לְבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. וְנִקְרָב זֶה, וּמַדְלִיק בְּתִקּוּנוֹ בְּהָאֹרַת הַפָּנִים (שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת) לִקְרַאת הַכֹּהֵן שֶׁלְּמַטָּה. לְוִיִּם שֶׁמְּנַגְּנִים בְּשִׂמְחָה, אוֹתוֹ צַד שֶׁלָּהֶם שָׂמֵחַ וּמֵאִיר פָּנִים. יִשְׂרָאֵל שֶׁמַּקְרִיב, (שֶׁעוֹמְדִים) עַל הַקָּרְבָּנוֹת בִּתְפִלָּה, שֶׁהַרֵי תְּפִלָּה עַל הַכֹּל הָיְתָה. הִתְעוֹרֵר לְעֻמָּתָם יִשְׂרָאֵל סָבָא (הָעֶלְיוֹן), סָתוּם (חֹטֶם) הַקָּדוֹשׁ, וּמֵאִיר פָּנִים.

כָּל זִינָא לְזִינֵיהּ, וְכָל מִלָּה בָּתַר יְסוֹדָא דִּילֵיהּ אַזְלָא וְאִתְעָרוּ דַּרְגִּין תַּתָּאִין לְדַרְגִּין עִלָּאִין, וְאַף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ מִתְעָרִין, וְאִתְעָרוּ דַּרְגִּין דְּחַקִּיקִין בַּכִּפֵּא, לְגַבֵּי דַּרְגִּין דְּאַרְעָא, יְסוֹדָא דִּלְהוֹן. וְאִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּמִטַּמְּרָן, כֻּלְּהוּ מִתְעָרֵי וּמִתְקָרְבֵי לִסְעוּדָתָא, וּמִתְעַדְּנֵי. אֲבָל לֵית רְשׁוּ לְחַד מִנַּיְיהוּ לְמֵיכַל, לָא לְדַרְגֵּי עִלָּאֵי, וְלָא לְדַרְגֵּי תַּתָּאֵי, וּלְמִתְהַנֵּי שׁוּם הֲנָאָה, וְלָא לְאוֹשִׁיט יְדָא בְּקָרְבָּנָא, עַד דְּמַלְכָּא עִלָּאָה אָכִיל וְאִתְהַנֵּי, וְיָהִיב לוֹן רְשׁוּ.

לְבָתַר דְּיָהַב לוֹן רְשׁוּ, כָּל חַד וְחַד אִתְהַנֵּי וְאָכִיל (פִּדְקָא יָאוּת). וְהַיְינוּ דִּכְתִיב, (שיר השירים ה) **אָרִיתִי** מוֹרִי עִם בָּשְׂמִי, אִלֵּין אִינּוּן דַּרְגִּין עִלָּאִין. מוֹרִי עִם בָּשְׂמִי, אַכְלִי וְאִתְהַנֵּי כַּדְקָא יָאוּת. (ס"א דָּא דְּרוֹעָא יְמִינָא, בְּיַרְכָּא שְׂמָאלָא). אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי, דָּא יַעֲקֹב בְּרָחֵל, דָּא אֲכִילָה כַּדְקָא יָאוּת. שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי, דָּא דְּרוֹעָא

לשון הקודש

כָּל מִין לְמִינוֹ, וְכָל דִּבּוּר אַחַר יְסוֹד שֶׁלּוֹ הוֹלֵךְ, וּמְעוֹרְרוֹת מַדְרֵגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת לְמַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת, וְאַף עַל גַּב שֶׁכֻּלָּם מִתְעוֹרְרוֹת, וּמִתְעוֹרְרוֹת מַדְרֵגוֹת שֶׁחֲקוּקוֹת בַּכִּפֵּא לְגַבֵּי מַדְרֵגוֹת שֶׁל הָאָרֶץ, יְסוֹד שֶׁלָּהֶן. וְהֵן מַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת שֶׁנִּסְתָּרוֹת, כֻּלָּן מִתְעוֹרְרוֹת וּמִתְקָרְבוֹת לִסְעוּדָה, וּמִתְעַדְּנוֹת. אֲבָל אֵין רְשׁוּת לְאַחַת מֵהֶן לֶאֱכֹל, לֹא לְמַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת וְלֹא לְמַדְרֵגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת, וְלֵהָנוֹת שׁוּם הֲנָאָה, וְלֹא לְהוֹשִׁיט יָדָהּ לְקָרְבָּן, עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן אוֹכֵל וְנוֹתֵן לָהֶן רְשׁוּת.

וְאַחַר שֶׁנּוֹתֵן לָהֶן רְשׁוּת, כָּל אַחַת וְאַחַת נֶהֱנֵית וְאוֹכֶלֶת (כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ). וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שיר השירים ה) אָרִיתִי מוֹרִי עִם בָּשְׂמִי – אֵלּוּ הֵן מַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת. מוֹרִי עִם בָּשְׂמִי, אוֹכְלִים וְנֶהֱנִים כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ. (זוֹ זְרוֹעַ יָמִין בְּיֶרֶךְ שְׂמֹאל). אָכַלְתִּי

שְׁמָאלָא, בִּירָכָא יְמִינָא. הָא כְּלְהוּ דַּרְגִּין (ס"א קְרָבְּנִין) עִלָּאִין, דְּאִתְהֲנֵי בְּהוּ מַלְכָּא קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא. וְדָא מֵיכְלָא דִּילֵיהּ וַהֲנָאָה דִּילֵיהּ. עַד הָכָא מֵיכְלָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה בְּקַדְמִיתָא.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה, יָהִיב רְשׁוּ לְאַרְבַּע דִּיוּקְנִין דְּחָקִיקִין בְּכוּרְסְיָיא, וּלְכָל אִינּוּן דְּמִתְפַּשְׁטָן מִנַּיְיהוּ, לְאִתְהֲנֵי וּלְמֵיכַל. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים. אִכְלוּ רֵעִים, אִלֵּין אִינּוּן אַרְבַּע דִּיוּקְנִין דְּאַמָּרָן. שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים, כָּל אִינּוּן דְּמִתְפַּשְׁטֵי מִנַּיְיהוּ, וְכָלְהוּ אַכְלֵי וּמִתְפַּשְׁטֵי, וְאִתְהֲנוּן כְּדְקָא יָאוֹת, וְאַנְהִירוּ אַנְפִּין, וְעָלְמִין כֻּלְּהוּ בְּחֶדְוָה, (דף רמ"א ע"ב) וְכָל חַד וְחַד, בֵּין דַּרְגִּין עִלָּאִין, וּבֵין דַּרְגִּין תַּתָּאִין, בִּיסוֹדָא דִּלְהוֹן מִתְקָרְבִין וּמִתְהֲנִין. דָּא אִיהוּ רָזָא וְסִתְרָא דְּקָרְבְּנָא כְּדְקָא חָזֵי.

לשון הקודש

יַעֲרִי עִם דְּבְשִׁי – זֶה יַעֲקֹב בְּרָחֵל, זוֹ אֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ. שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי – זוֹ זְרוֹעַ שְׂמֹאל בְּיָרֵךְ יָמִין. חֲרִי כֶלָּן מַדְרֵגוֹת (קְרְבָּנוֹת) עֶלְיוֹנוֹת שֶׁנֶּהֱנֶה מֵהֶן הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרִאשׁוֹנָה, וְזוֹ הָאֲכִילָה שֶׁלּוֹ וְהַהֲנָאָה שֶׁלּוֹ. עַד כָּאן אֲכִילַת הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן בָּרִאשׁוֹנָה.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה נָתַן רְשׁוּת לְאַרְבַּע דְּמָיוֹת שֶׁחֲקוּקוֹת בַּכִּסֵּא, וּלְכָל אוֹתָם שֶׁמִּתְפַּשְׁטִים מִמֶּנּוּ, לֵהָנוֹת וְלֶאֱכֹל. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים. אִכְלוּ רֵעִים – אֵלּוּ הֵן אַרְבַּע דְּמָיוֹת כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ. שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים – כָּל אוֹתָם שֶׁמִּתְפַּשְׁטִים מֵהֶן, וְכֻלָּם אוֹכְלִים וּמִתְפַּשְׁטִים וְנֶהֱנִים כְּמוֹ שֶׁרָאוּי, וּמְאִירִים הַפָּנִים, וְהָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם בְּשִׂמְחָה. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד, בֵּין מַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת וּבֵין מַדְרֵגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת, בַּשֹּׁרֶשׁ שֶׁלָּהֶם מִתְקָרְבִים וְנֶהֱנִים. זֶהוּ סוֹד וְסֵתֶר הַקָּרְבָּן כְּמוֹ שֶׁרָאוּי.

אָתָו רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא וּשְׁאַר חַבְרַיָּיא, וְאִשְׁתְּטָחוּ קַמֵּיהּ. אָמַר רִבִּי אַבָּא, אִלְמָלֵא לָא אִתְמְסַר אוֹרַיְיתָא בְּטוּרָא דְסִינַי, אֶלָּא דְּאָמַר קְרָא בְּרִיךְ הוּא, הָא בַּר יוֹחָאי אוֹרַיְיתָא וְסִתְרִין דִּילִי, דַּיֵּי לְעָלְמָא. וַוי כַּד תִּסְתַּלַּק מִן עָלְמָא. מָאן יַנְהִיר בּוּצִינִין דְּאוֹרַיְיתָא, כְּלָא יִתְחַשַּׁךְ מֵהַהוּא יוֹמָא. דְּהָא עַד דְּיֵיתֵי מַלְכָּא מְשִׁיחָא, לָא לִיהֱוֵי דָּרָא כְּדָרָא דָּא, דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן שָׁרֵי בְּגַוֵּיהּ.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, עַל רָזָא דָּא, אָסִיר לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְטַעֲוֹם כְּלוּם, עַד דְּיֵיכוֹל מַלְכָּא עִלָּאָה, וּמַה אִיהוּ. צְלוֹתָא. צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ, כְּגַוְונָא דָּא, בְּקַדְמִיתָא, מְזַמְנִין לְדִיוּקְנִין דְּחַקִּיקִין בְּכוּרְסְיָיא, עַל אִינּוּן בְּרָיָין, דְּמִתְפַּשְׁטֵי רוּחִין דִּלְהוֹן, עַל עוֹפֵי וּבְעִירֵי, לְקָרְבְּנָא בְּרָיָין דְּרוּחָא דִּלְהוֹן יְסוֹדָא בְּהַאי עָלְמָא מְנַיְּיהוּ, וְהַיְינוּ (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ, דְּהָא בְּרָיָין

לשון הקודש

בָּאוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא וּשְׁאָר הַחֲבֵרִים וְהִשְׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו. אָמַר רַבִּי אַבָּא, אִם לֹא נִמְסְרָה הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי, אֶלָּא שֶׁהָיָה אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הֲרֵי בֶּן יוֹחַאי הוּא הַתּוֹרָה וְהַסְּתָרִים שֶׁלִּי – דַּי לָעוֹלָם. אוֹי כַּאֲשֶׁר תִּסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם. מִי יָאִיר אוֹרוֹת הַתּוֹרָה. הַכֹּל יֶחֱשַׁךְ מֵאוֹתוֹ יוֹם. שֶׁהֲרֵי עַד שֶׁיָּבֹא מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ לֹא יִהְיֶה דּוֹר כְּדוֹר זֶה שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן נִמְצָא בְּתוֹכוֹ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, עַל סוֹד זֶה אָסוּר לוֹ לְבֶן אָדָם לִטְעֹם כְּלוּם עַד שֶׁיֹּאכַל הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן. וּמַה הוּא? תְּפִלָּה. תְּפִלָּה שֶׁל בֶּן אָדָם, כְּדֶגְמַת זֶה בַּתְּחִלָּה מְזַמְּנִים לַדְּמָיוֹת שֶׁחַקּוּקוֹת בַּכִּסֵּא עַל אוֹתָן הַבְּרִיוֹת שֶׁמִּתְפַּשְּׁטוֹת רוּחוֹת שֶׁלָּהֶן עַל עוֹפוֹת וּבְהֵמוֹת לְקָרְבָּן, בְּרִיוֹת שֶׁהָרוּחַ שֶׁלָּהֶן יְסוֹד בָּעוֹלָם

דְּאִתְחַזְיָין לְקָרְבְּנָא רוּחָא דִּילְהוֹן, מִתְפַּשְּׁטִין עָלַיְיהוּ אַרְבַּע דְּיוּקְנִין, מְזַמְּנָן עַל קָרְבְּנִין אִלֵּין. וְהַיְינוּ דְּקָאָמַרְן, וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וְכָל אִינּוּן חַיָּילִין אַחֲרָנִין דְּקָא מִתְפַּשְּׁטֵי מִנַּיְיהוּ.

וּלְבָתַר כַּהֲנָא רַבָּא דְּקָא מְיַיחֵד שְׁמָא קַדִּישָׁא, הַיְינוּ אַהֲבַת עוֹלָם אַהֲבְתָּנוּ וְכוּ'. יְחוּדָא דְּקָא מְיַיחֵד, הַיְינוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. וּלְבָתַר לֵיוָאֵי, דְּקָא מִתְעָרֵי לְנִגּוּנָא, הַיְינוּ (דברים יא) וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ וְגוֹ', הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה וְגוֹ'. דָּא נִגּוּנָא דְּלֵיוָאֵי, בְּגִין לְאַסְתָּרָא סִתְרָא (ס"א לְאִתְעָרָא סִטְרָא) דָּא, בְּקוּרְבָּנָא דָּא. וּלְבָתַר יִשְׂרָאֵל, דָּא אֶמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן, יִשְׂרָאֵל סָבָא דְּקַיְימָא עַל קָרְבְּנָא, (קָרְבְּנָא עִילָּאָה הָא דַּרְגִּין) דְּאִיהִי עֲשָׂרָה דַּרְגִּין עִלָּאִין פְּנִימָאִין דְּכוּלָּא, קַיְימָא עַל פָּתוֹרָא.

לשון הקודש

הַזֶּה מֵהֶן, וְזֶהוּ (תהלים קד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה', שֶׁהֲרֵי בְּרִיּוֹת שֶׁרְאוּיוֹת לְהַקְרִיב, רוֹחַ שֶׁלָּהֶן מִתְפַּשֶּׁטֶת עֲלֵיהֶן, אַרְבַּע דְּמָיוֹת מְזֻמָּנוֹת עַל קָרְבָּנוֹת אֵלּוּ. וְזֶהוּ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים, וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וְכָל אוֹתָם חֲיָלוֹת אֲחֵרִים שֶׁמִּתְפַּשְּׁטִים מֵהֶם.

וּלְבַסּוֹף הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שֶׁהוּא מְיַחֵד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְזֶהוּ שֶׁאוֹמְרִים אַהֲבַת עוֹלָם אַהֲבְתָּנוּ וְכוּ'. וְהַיִּחוּד שֶׁמְּיַחֵד, זֶהוּ (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וּלְבַסּוֹף הַלְוִיִּם שֶׁמִּתְעוֹרְרִים לְנַגֵּן, זֶהוּ (שם יא) וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ וְגוֹ', הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה וְגוֹ'. זֶה נִגּוּן הַלְוִיִּם, כְּדֵי לְהַסְתִּיר סִתְרָא (לְעוֹרֵר צַד) זֶה בְּקָרְבָּן זֶה. וְאַחַר כָּךְ יִשְׂרָאֵל, זֶה אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן, יִשְׂרָאֵל סָבָא שֶׁעוֹמֵד עַל הַקָּרְבָּן, (קָרְבָּן עֶלְיוֹן אֵלּוּ הַמַּדְרֵגוֹת) שֶׁהִיא עֶשֶׂר מַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת פְּנִימִיּוֹת שֶׁל הַכֹּל, עוֹמְדוֹת עַל הַשֻּׁלְחָן.

אֲבָל לֵית רְשׁוּ לְחַד מִנַּיְיהוּ לְמֵיכַל, וּלְאוֹשִׁיט יְדָא לְקָרְבְּנָא, עַד דְּמַלְכָּא עִלָּאָה אָכִיל. וְהַיְינוּ ג' רְאשׁוֹנוֹת, וְג' אַחֲרוֹנוֹת. כֵּיוָן דְּאִיהוּ אָכִיל, יָהִיב רְשׁוּ לְד' דְּיוּקְנִין, וּלְכָל אִינּוּן סִטְרִין דְּמִתְפָּרְשָׁן מִנַּיְיהוּ, לְמֵיכַל.

כְּדֵין אָדָם, דְּאִיהוּ דְּיוּקְנָא דְּכָלִיל כָּל שְׁאַר דְּיוּקְנִין, מָאִיךְ וְנָפִיל עַל אַנְפּוֹי, וּמָסִיר גַּרְמֵיהּ וְרוּחֵיהּ לְגַבֵּי אָדָם דִּלְעֵילָּא, דְּקַיְימָא עַל אִינּוּן דְּיוּקְנִין, דְּכָלִיל כָּל דְּיוּקְנִין, לְאַתְעָרָא לֵיהּ עֲלֵיהּ כִּדְקָא חָזֵי, וְהַיְינוּ (תהלים כה) אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא, לְאַתְעָרָא (תְּלַת) דְּיוּקְנִין אַחֲרָנִין, וְכָל אִינּוּן דְּמִתְפַּשְׁטֵי מִנַּיְיהוּ. (תְּהִלָּה לְדָוִד) וְהַיְינוּ (תהלים קמה) יַבִּיעוּ. יְרַנְּנוּ. יֹאמְרוּ. יְדַבְּרוּ. וְכֻלְּהוּ אַכְלִין וְאִתְהַנְיָין כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא חָזֵי לֵיהּ.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה לֵימָא בַּר נָשׁ עָאקוּ דְּיֵלֵיהּ בֵּיהּ (ס"א דְּלִבֵּיהּ), **הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (תהלים כ) **יַעַנְךָ יְיָ בְּיוֹם**

לשון הקודש

אֲבָל אֵין רְשׁוּת לְאֶחָד מֵהֶם לֶאֱכֹל וּלְהוֹשִׁיט יָדוֹ לַקָּרְבָּן עַד שֶׁהַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן אוֹכֵל. וְזֶהוּ ג' רִאשׁוֹנוֹת וְג' אַחֲרוֹנוֹת. כֵּיוָן שֶׁהוּא אָכַל, נָתַן רְשׁוּת לְאַרְבַּע דְּמָיוֹת, וּלְכָל אוֹתָם הַצְּדָדִים שֶׁנִּפְרָדִים מֵהֶן, לֶאֱכֹל.

וְאָז אָדָם, שֶׁהוּא דְּמוּת שֶׁכּוֹלֶלֶת אֶת כָּל שְׁאָר הַדְּמָיוֹת, יוֹרֵד וְנוֹפֵל עַל פָּנָיו, וּמוֹסֵר עַצְמוֹ וְרוּחוֹ לְגַבֵּי הָאָדָם הָעֶלְיוֹן שֶׁעוֹמֵד עַל אוֹתָן הַדְּמָיוֹת, שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַדְּמָיוֹת, לְעוֹרֵר אוֹתוֹ עָלָיו כְּמוֹ שֶׁרָאוּי, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כה) אֵלֶיךָ ה' נַפְשִׁי אֶשָּׂא, לְעוֹרֵר (שְׁלֹשׁ) דְּמָיוֹת אֲחֵרוֹת וְכָל אֵלּוּ שֶׁמִּתְפַּשְׁטִים מֵהֶן. (תְּהִלָּה לְדָוִד) וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם קמה) יַבִּיעוּ. יְרַנְּנוּ. יֹאמְרוּ. יְדַבְּרוּ. וְכֻלָּם אוֹכְלִים וְנֶהֱנִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שֶׁרָאוּי לוֹ.

מִכָּאן וּלְהָלְאָה יֹאמַר אָדָם צָרוֹת שֶׁלּוֹ בּוֹ (שֶׁל

צָרָה. (עאקו) כְּעוּבַּדְתָּא דְיָתְבָא בְעָאקוֹ, לְאִתְהַפְּכָא כֻּלְהוֹן סַנֵּיגוֹרִין עָלֵיהּ דְּבַר נָשׁ. וְעַל דָּא כְתִיב (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ וְגוֹ'.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הָוָה אָזִיל לִטְבֶרְיָא, פָּגַע בֵּיהּ אֵלִיָּהוּ, אָמַר לֵיהּ שְׁלָמָא עָלֵיהּ דְּמָר. אָמַר לֵיהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן, כְּמַאי קָא עָסִיק קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּרְקִיעָא. אָמַר לֵיהּ בְּקָרְבָּנוֹת עָסִיק, וְאָמַר מִלִּין חַדָּתִין מִשְׁמָךְ, זַכָּאָה אַנְתְּ, וַאֲתֵינָא לְאַקְדָּמָא לָךְ שְׁלָם, וּמִלָּה חָדָא בָּעֵינָא לְמִשְׁאַל מִנָּךְ, לְאַסְכְּמָא. כְּמִתִיבְתָּא דִּרְקִיעָא שְׁאֶלְתָּא שָׁאִילוּ, עָלְמָא דְאָתֵי לֵית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וְהָא כְתִיב (שיר השירים ה) בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה וְגוֹ', אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי וְגוֹ'. מָאן דְּלֵית בֵּיהּ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, אֵיהוּ אָמַר אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חַלָּבִי.

לשון הקודש

כְּעֻבָּרָה שֶׁיּוֹשֶׁבֶת בְּצָרָה, כְּדֵי לְהַפִּיךְ אֶת כֻּלָּם לְהְיוֹת סָנֵגוֹרִים עַל הָאָדָם. וְעַל זֶה כָּתוּב (תהלים קמד) אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לוֹ וְגוֹ'.

רַבִּי שִׁמְעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ לִטְבֶרְיָה. פָּגַע בּוֹ אֵלִיָּהוּ, אָמַר לוֹ, שָׁלוֹם עָלֶיךָ מוֹרִי. אָמַר לוֹ רַבִּי שִׁמְעוֹן, בַּמָּה עוֹסֵק הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָקִיעַ? אָמַר לוֹ, בְּקָרְבָּנוֹת עוֹסֵק, וְאוֹמֵר דְּבָרִים חֲדָשִׁים מִשְּׁמְךָ. אַשְׁרֶיךָ! וּבָאתִי לְהַקְדִּים לְךָ שָׁלוֹם, וְדָבָר אֶחָד רוֹצֶה אֲנִי לִשְׁאֹל מִמְּךָ לְהַסְכִּים; בַּיִּשִׁיבָה שֶׁל הָרָקִיעַ שָׁאֲלוּ שְׁאֵלוֹת: הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, וַהֲרֵי כָּתוּב (שיר השירים ה) בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה וְגוֹ', אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי וְגוֹ'. מִי שֶׁאֵין בּוֹ אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, הוּא אוֹמֵר אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חַלָּבִי?!

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָאי קָא אָתֵיב לוֹן. אָמַר לֵיהּ, אָמַר קְדִשָּׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא בַּר יוֹחָאי אֵיתָא. וַאֲתֵינָא לְמִשְׁאַל מִנָּךְ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה חֲבִיבוּ חִבִּיבָא קְדִשָּׁא בְּרִיךְ הוּא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּמִסְּגִיאוּ דְּרַחֲמוּ דָּרָחִים לָהּ, שָׁנֵי עוֹבָדוֹי מִמַּה דְּהוּא עָבִיד. דְּאַף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחוֹי בְּמֵיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא, בְּגִין רְחִימוּתָא, אָכִיל וְשָׁתֵה. הוֹאִיל וְאָתֵי לְגַבָּהּ, עָבִיד רְעוּתָהּ. כַּלָּה עַיְילַת לַחוּפָּה, וּבָעָת לְמֵיכַל, לֵית דִּין דְּיֵיכוּל חֲתָנָהּ בַּהֲדָהּ, אַף עַל גַּב דְּלָאו אָרְחֵיהּ לְמֶעְבַּד הָכִי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה. הוֹאִיל וַאֲתֵינָא לְגַבָּהּ, וּלְמֵיעַל בַּהֲדָהּ לַחוּפָּה, אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי וְגוֹ'.

וַיַּלְפֵּינָן מִדָּוִד, דְּזַמִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשָׁנֵי עוֹבָדוֹי מִמַּה דְּאָרְחוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל וְעָבִיד רְעוּתֵיהּ. זַמִּין

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַה הֵשִׁיב לָהֶם? אָמַר לוֹ, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הֲרֵי בַּר יוֹחַאי יֹאמַר, וּבָאתִי לִשְׁאֹל מִמְּךָ. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, כַּמָּה חֲבִיבוּת חִבַּב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּמֵרִבּוּי הָאַהֲבָה שֶׁאוֹהֵב אוֹתָהּ, שִׁנָּה מַעֲשָׂיו מִמַּה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה. שֶׁאַף עַל גַּב שֶׁאֵין דַּרְכָּיו בַּאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה – בִּגְלַל הָאַהֲבָה אָכַל וְשָׁתָה. הוֹאִיל וּבָא אֶצְלָהּ, עָשָׂה רְצוֹנָהּ. כַּלָּה נִכְנֶסֶת לַחֻפָּה וְרוֹצָה לֶאֱכֹל, אֵין זֶה דִּין שֶׁיֹּאכַל חֲתָנָהּ עִמָּהּ אַף עַל גַּב שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לַעֲשׂוֹת כָּךְ?! זֶהוּ שֶׁכָּתוּב בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה. הוֹאִיל וּבָאתִי אֶצְלָהּ וְלַעֲלוֹת עִמָּהּ לַחֻפָּה, אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי וְגוֹ'.

וְלָמַדְנוּ מִדָּוִד, שֶׁהִזְמִין לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשִׁנָּה מַעֲשָׂיו מִמַּה שֶּׁדַּרְכָּיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ

לְמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא בַּהֲדֵיהּ, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קלב) קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ. מַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא כַּחֲדָא, בְּגִין דְּלָא לְאַפְרָשָׁא לוֹן, שָׁנֵי מָאנִין, וְשָׁנֵי עוֹבָדִין דְּמַלְכָּא.

הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קלב) כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ, בַּעֲבוּר דָּוִד וְגוֹ'. כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק, לְוַיֶּיךָ מִיבְעֵי לֵיהּ, דְּהָא צֶדֶק מִסְטְרָא דְּלֵיוָאֵי אִיהוּ. וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ, לְוַיֶּיךָ יְרַנְּנוּ מִיבְעֵי לֵיהּ, דְּהָא רִנָּה וְזִמְרָה בְּלֵיוָאֵי נִינְהוּ, וְאִיהוּ שָׁנֵי וְאָמַר, כֹּהֲנֶיךָ וַחֲסִידֶיךָ, דְּאִינּוּן מִסִּטְרָא דִימִינָא.

אָמַר לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דָּוִד לָאו אוֹרַח דִילִי הָכִי. אָמַר דָּוִד, בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ. תִּקּוּנָא דַּאֲנָא תַּקִּינַת, לָא תְּשָׁנֵהּ לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, דָּוִד, הוֹאִיל וְזַמִּינַת לִי, אִית לִי לְמֶעְבַּד רְעוּתָךְ, וְלָאו רְעוּתִי. וַיַּלְפִּינָן מֵהַאי, אוֹרְחָא דְּעָלְמָא,

לשון הקודש

הוּא, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קִבֵּל וְעָשָׂה רְצוֹנוֹ. זְמֵן לַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה עִמּוֹ – זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים קלב) קוּמָה ה' לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ. מֶלֶךְ וּמַלְכָּה כְּאֶחָד, כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַפְרִיד אוֹתָם, שְׁנֵה בֵּלִים וְשִׁנָּה מַעֲשִׂים שֶׁל הַמֶּלֶךְ.

זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם) כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנְּנוּ בַּעֲבוּר דָּוִד וְגוֹ'. כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק?! לְוַיֶּיךָ צָרִיךְ לִכְתֹּב! שֶׁהֲרֵי צֶדֶק מִצַּד הַלֵּוִים הוּא. וַחֲסִידֶיךָ יְרַנְּנוּ?! לְוַיֶּיךָ יְרַנְּנוּ צָרִיךְ לִכְתֹּב! שֶׁהֲרֵי רִנָּה וְזִמְרָה הִיא בַּלֵּוִים. וְהוּא שִׁנָּה וְאָמַר כֹּהֲנֶיךָ וַחֲסִידֶיךָ, שֶׁהֵם מִצַּד הַיָּמִין. **אָמַר** לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דָּוִד, אֵין דַּרְכִּי כָּךְ. אָמַר דָּוִד, בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ. תִּקּוּן שֶׁאֲנִי תִּקַּנְתִּי, אַל תְּשַׁנֶּה אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ, דָּוִד, הוֹאִיל וְזִמַּנְתָּ אוֹתִי, יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, וְלֹא רְצוֹנִי. וּלְמֵדִים מִכָּאן

דְּמַאן דְּמְזַמֵּן לְאַחֲרָא, הַהוּא דְּאָתֵי לְגַבֵּיהּ, אִית לֵיהּ לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכַךְ.

כַּךְ (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וְגוֹ', הוֹאִיל וְאָתָא חָתָן לְגַבֵּי כַּלָּה, אַף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ לְמִשְׁכַּב. אֶלָּא בְּכָרִים וּכְסָתוֹת, וְאֵיהִי יְהֲבָה לֵיהּ אֲבָנִין לְמִשְׁכַּב, כֹּלָּא יְקַבֵּל בִּרְעוּתָא דִּלְבָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, עַל אִינּוּן אֲבָנִין, אַף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכַךְ.

אוֹף נָמֵי הָכָא, אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי אַף עַל גַּב דְּלָאו אָרְחוֹי בְּכַךְ, בְּגִין רְחִימוּ דְּכַלָּה. וְעִם כָּל דָּא בְּבֵיתָא דְּכַלָּה וְלָא בַּאֲתָר אַחֲרָא. בְּאַתְרֵיהּ לָא אָכִיל וְלָא שָׁתֵי, בַּאֲתָר דִּילָהּ אָכִיל וְשָׁתֵי. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, בָּאתִי לְגַנִּי. מַלְאָכִין דְּשַׁדַּר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, לָא אַכְלוּ וְלָא שָׁתוּ בְּאַתְרַיְיהוּ, בְּגִין אַבְרָהָם

לשון הקודש

דֶּרֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁמִּי שֶׁמְּזַמֵּן לְאַחֵר, אוֹתוֹ שֶׁבָּא אֲצָלוֹ יֵשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ אַף עַל גַּב שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ בְּכָךְ.

כָּךְ (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם וְגוֹ'. הוֹאִיל וּבָא חָתָן אֶצֶל הַכַּלָּה, אַף עַל גַּב שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לִשְׁכַּב אֶלָּא בְּכָרִים וּכְסָתוֹת, וְהִיא נָתְנָה לוֹ אֲבָנִים לִשְׁכַּב – הַכֹּל יְקַבֵּל בִּרְצוֹן הַלֵּב. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, עַל אוֹתָם אֲבָנִים, אַף עַל גַּב שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ בְּכָךְ.

אַף גַּם כָּאן, אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי – אַף עַל גַּב שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ בְּכָךְ, בִּגְלַל אַהֲבָה שֶׁל הַכַּלָּה. וְעִם כָּל זֶה בְּבֵיתָהּ שֶׁל הַכַּלָּה, וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר. בִּמְקוֹמוֹ לֹא אוֹכֵל וְלֹא שׁוֹתֶה – בַּמָּקוֹם שֶׁלָּהּ אוֹכֵל וְשׁוֹתֶה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב בָּאתִי לְגַנִּי. מַלְאָכִים שֶׁשָּׁלַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם לֹא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ בִּמְקוֹמָם – בִּשְׁבִיל

אַבְלוּ וְשָׁתוּ. אָמַר לֵיהּ, רִבִּי. חַיֶּיךָ, מִלָּה דָּא בָּעֵי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֵימַר, וּבְגִין דְּלָא לְמֶחְזַק טִיבוּ לְגַרְמֵיהּ, כַּמִּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, סָלִיק מִלָּה לְגַרְמָךְ, זַכָּאָה אַנְתְּ בְּעָלְמָא, דְּמָארָךְ מִשְׁתַּבַּח בָּךְ לְעֵילָּא.

וְעָלָךְ כְּתִיב, (שמואל ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים.

אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי וְגוֹ', (במדבר כח) רִבִּי יוּדָאי אָמַר, בְּקָרְבָּנָא אִית עָשָׁן, וְאִית רֵיחַ, וְאִית נִיחֹחַ. עָשָׁן: אִינּוּן מָארֵי דְּרוּגְזָא. דִּכְתִיב, (דברים כט) כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף יְיָ. אִינּוּן אִתְהֲנוּן מֵעָשָׁן. וְעָשָׁן רוּגְזָא, בְּחוֹטָמָא אִיהוּ. רֵיחַ: אִינּוּן דְּאִקְרוּן תַּפּוּחִין. אָמַר רִבִּי אַבָּא, כַּתַּפּוּחִים. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שיר השירים ז) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים.

אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר. (במדבר כח) מַאי בַבֹּקֶר. דָּא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם. דִּכְתִיב, (בראשית כב) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. מְנָלָן דְּהַאי בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם הוּא. אָמַר

לשון הקודש

אַבְרָהָם אָכְלוּ וְשָׁתוּ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, חַיֶּיךָ דָּבָר זֶה רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לוֹמַר, וּמִשּׁוּם שֶׁלֹּא לְהַחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ לִפְנֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, הֵבִיא הַדָּבָר לְפָנֶיךָ. אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם, שֶׁאֲדוֹנְךָ מִשְׁתַּבֵּחַ בְּךָ לְמַעְלָה, וְעָלֶיךָ כָּתוּב (שמואל-ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים.

אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי וְגוֹ' (במדבר כח). רַבִּי יוּדָאי אָמַר, בַּקָּרְבָּן יֵשׁ עָשָׁן, וְיֵשׁ רֵיחַ, וְיֵשׁ נִיחוֹחַ. עָשָׁן – אֵלּוּ בַּעֲלֵי הָרוֹגֶז, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כט) כִּי אָז יֶעְשַׁן אַף ה'. אֵלּוּ נֶהֱנִים מֵהֶעָשָׁן, וַעֲשַׁן רוֹגֶז בַּחֹטֶם הוּא. רֵיחַ – אֵלּוּ שֶׁנִּקְרָאִים תַּפּוּחִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כַּתַּפּוּחִים – זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שיר השירים ז) וְרֵיחַ אַפֵּךְ כַּתַּפּוּחִים.

אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר (במדבר כח). מַהוּ בַבֹּקֶר? זֶה בֹּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כב) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. מִנַּיִן לָנוּ שֶׁזֶּה

רִבִּי אֶלְעָזָר, מֵהָכָא, (בראשית מד) **הַבֹּקֶר אוֹר. בֹּקֶר אוֹר לָא כְתִיב, אֶלָּא הַבֹּקֶר אוֹר, וְדָא אוֹר קַדְמָאָה, דְּבָרָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, וְעַל דָּא תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר, בַּבֹּקֶר דְּאִשְׁתְּמוֹדָעָא. וְלָקְבֵל בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, אִתְקְרִיב קָרְבְּנָא דָּא. קָרְבָּן דְּבֵין הָעַרְבַּיִם, דָּא יִצְחָק, וְלָקְבֵל עֶרֶב דְּיִצְחָק אִתְקְרִיב. מְנָלָן. דִּכְתִיב,** (בראשית כד) **וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב. וְעֶרֶב דְּיִצְחָק הוּא, וְהָא אוֹקִימְנָא.**

רעיא מהימנא

פִּקּוּדָא דָּא לְהַקְרִיב מִנְחָה בְּכָל יוֹם, וּלְהַקְרִיב קָרְבַּן מוּסַף שַׁבָּת. וַאֲפִלּוּ תֵּרִיהּ לְהַסְדִּיר לֶחֶם הַפָּנִים וּלְבוֹנָה. וְקָרְבַּן מוּסָף בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, בְּכָל יוֹמָא צָרִיךְ לְשַׁדּוֹרֵי דּוֹרוֹנָא לְמַלְכָּא בִּידָא דְמַטְרוֹנִיתָא. אִי אִיהִי בִּרְשׁוּ בַּעְלָהּ, צָרִיךְ תּוֹסֶפֶת, כְּגוֹן מוּסָף בְּשַׁבָּת וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וּמוּסָף דְּכָל יוֹמִין טָבִין.

לשון הקודש

הַבֹּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִכָּאן, שֶׁנֶּאֱמַר (שם מד) הַבֹּקֶר אוֹר. בֹּקֶר אוֹר לֹא כָתוּב, אֶלָּא הַבֹּקֶר אוֹר, וְזֶה אוֹר רִאשׁוֹן שֶׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְעַל זֶה נֶאֱמַר תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר, בַּבֹּקֶר הַיָּדוּעַ. וּכְנֶגֶד בֹּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם מַקְרִיבִים קָרְבָּן זֶה. קָרְבָּן שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם זֶה יִצְחָק, וּכְנֶגֶד עֶרֶב שֶׁל יִצְחָק נִקְרָב. מִנַּיִן לָנוּ? שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב. וְעֶרֶב הוּא שֶׁל יִצְחָק, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

מִצְוָה זוֹ לְהַקְרִיב מִנְחָה בְּכָל יוֹם וּלְהַקְרִיב קָרְבַּן מוּסַף שַׁבָּת. וְאַחֲרָיו לְסַדֵּר לֶחֶם הַפָּנִים וּלְבוֹנָה, וְקָרְבַּן מוּסָף בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּכָל יוֹם צָרִיךְ לִשְׁלֹחַ דּוֹרוֹן לַמֶּלֶךְ בִּידֵי הַמַּלְכָּה. אִם הִיא בִּרְשׁוּת בַּעְלָהּ, צָרִיךְ תּוֹסֶפֶת, כְּמוֹ מוּסָף בְּשַׁבָּת וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ, וּמוּסָף שֶׁל כָּל יָמִים טוֹבִים.

דְּאִיהִי רִשּׁוּת הַיָּחִיד דִּילֵיהּ וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אִיהוּ בַּעְלָהּ דְּהַאי רִשּׁוּת. וְיַעֲקֹב דְּתִקֵּן צְלוֹתָא דְּעַרְבִית, אִיהוּ דַּרְגָּא דִּילֵיהּ דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. בְּגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת, דְּאַף עַל גַּב דִּבְגָלוּתָא דְּדוֹמֶה לְלֵילָה, דְּשַׁלְטִין תַּמָּן סָמָאֵל וְנָחָשׁ, וְכָל מִמָּנָן דְּאֶכְלוּסִין דִּילֵיהּ, וּשְׁכִינְתָּא נַחְתַּת בְּגָלוּתָא עִם יִשְׂרָאֵל, אִיהִי בִּרְשׁוּ דְּבַעְלָהּ אִשְׁתַּכְּחַת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מב) אֲנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן.

וּבְגִין דָּא (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, לֵית פְּגִיעָה, אֶלָּא פִּיּוּסָא. כְּגוֹן (רות א) אַל תִּפְגְּעִי בִי. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל פַּיְיסַת לֵיהּ, דְּלָא יָזוּז מִינָּהּ, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם. מַאי עוֹלָם. דָּא (דף רמ"ב ע"ב) שְׁכִינְתָּא. תַּרְגּוּם עוֹלָם, עָלְמָא, לִישָׁנָא דְּעוֹלֵימָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, הָעַלְמָה. וּמַה כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כח) וַיָּלֶן שָׁם, אִתְפַּיֵּים עִמָּהּ, לְמֵיבַת תַּמָּן בְּגָלוּתָא עִם שְׁכִינְתָּא. וְאִי תֵּימָא דְּיַעֲקֹב פָּיֵים לָהּ, שַׁפִּיר. וּבְגִין דְּאִיהִי בְּכָל לֵילְיָא, דְּאִיהוּ גָּלוּתָא, בִּרְשׁוּ בַּעְלָהּ, אוֹקְמוּהָ תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת. וּפִירוּשָׁא אַחֲרִינָא, אִיהוּ תֶּבֶן לְמֵיכַל לִבְעִירָן חוֹמְרִיִּים בְּקַל וָחוֹמֶר. נַחְתּוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, וְאִשְׁתְּטָחוּ

לשון הקודש

שֶׁהִיא רְשׁוּת הַיָּחִיד שֶׁלּוֹ, וְהָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי הוּא בַּעְלָהּ שֶׁל רְשׁוּת זוֹ. וְיַעֲקֹב שֶׁתִּקֵּן תְּפִלַּת עַרְבִית, הוּא מַדְרֵגָה שֶׁלּוֹ שֶׁל הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי. בִּגְלַל זֶה בְּאֲרוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת. שֶׁאַף עַל גַּב שֶׁבַּגָּלוּת, הַדּוֹמָה לְלַיְלָה, שֶׁשּׁוֹלְטִים שָׁם סָמָאֵל וְנָחָשׁ וְכָל הַמֻּמָּנִים שֶׁל הַהֲמוֹנִים שֶׁלּוֹ, וּשְׁכִינָה יוֹרֶדֶת בַּגָּלוּת עִם יִשְׂרָאֵל – הִיא נִמְצֵאת בִּרְשׁוּת בַּעְלָהּ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא אֶתֵּן.

וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם. אֵין פְּגִיעָה אֶלָּא פִּיּוּס, כְּמוֹ (רות א) אַל תִּפְגְּעִי בִי. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מְפַיֶּסֶת לוֹ שֶׁלֹּא יָזוּז מִמֶּנָּה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֵיזֶה עוֹלָם? זוֹ הַשְּׁכִינָה. תַּרְגּוּם עוֹלָם הוּא עָלְמָא, לְשׁוֹן נַעֲרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות ב) הָעַלְמָה. וּמַה כָּתוּב בּוֹ? (בראשית כח) וַיָּלֶן שָׁם. הִתְפַּיֵּס עִמָּהּ לָלוּן שָׁם בַּגָּלוּת עִם הַשְּׁכִינָה. וְאִם תֹּאמַר שֶׁיַּעֲקֹב פִּיֵּס אוֹתָהּ – נָכוֹן. וּמְשׁוּם שֶׁהִיא בְּכָל לַיְלָה, שֶׁהוּא הַגָּלוּת, בִּרְשׁוּת בַּעְלָהּ, פֵּרְשׁוּ תְּפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת. וּפֵרוּשׁ אַחֵר, הוּא תֶּבֶן לֶאֱכֹל לַבְּהֵמוֹת חֲמֹרִיּוֹת בְּקַל

קַמֵּיהּ, וְחַדֵּי בְּהַאי מִלָּה, וְקַשְּׁרוּ לָהּ בְּכַמָּה קִשְׁרִין דְּרָזִין סְתִימִין. וְאַעְטְּרוּ לָהּ, וּסְלִיקוּ לָהּ לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא דְּאִשְׁתָּאֲרוּ תַּמָּן.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, בְּגִין דָּא בְּשַׁאַר צְלוֹתִין אִיהוּ חוֹבָה, דִּשְׁטַר חוֹב עָלַיְיהוּ, לְסַמְכָא לָהּ בְּצַדִּיק חַי עָלְמִין, דְּבֵיהּ כָּל הַסּוֹמֵךְ גְּאוּלָה לַתְּפִלָּה, אֵינוֹ נִזּוֹק בְּכָל אוֹתוֹ יוֹם. וּבְמַאי סְמִיכַת עַל יְסוֹד. בִּדְרוֹעָא יְמִינָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (רות ג) חַי יְיָ שְׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר.

כַּד מָטֵי זְמַן צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, בָּעֵרֶב הִיא בָּאָה. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (בראשית ח) וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב. בְּגִין דְּמִנְחָה שְׁלוּחָה הִיא לַאדוֹנִי, (אֲדֹנָי מִיבְעֵי לֵיהּ) בְּגָלוּתָא דְּעֶשָׂו, (שם לב) וְהִנֵּה גַם הוּא אַחֲרֵינוּ. וְעוֹד לַאדוֹנִי (אֲדוֹנִי לַאדוֹנִי), דָּא אִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, וְדָא צַדִּיק, מִתַּמָּן יוֹסֵף הַצַּדִּיק, (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ. דְּעָתִיד לְנָפְקָא מִנֵּיהּ מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וּבְגִינֵיהּ אִתְמַר. (בראשית לז) וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם נִצָּבָה וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי. וּבַצַּדִּיק, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בִּבְרוּךְ.

לשון הקודש

וְחַמֵּר. יָרְדוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה וְהִשְׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו, וְשָׁמַח בְּדָבָר זֶה, וְקָשְׁרוּ אוֹתָהּ בְּכַמָּה קְשָׁרִים שֶׁל סוֹדוֹת סְתוּמִים וְעִטְּרוּ אוֹתָהּ, וְהֶעֱלוּ אוֹתָהּ אֵצֶל הַחֲבֵרִים שֶׁנִּשְׁאֲרוּ שָׁם.

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בִּגְלַל זֶה בִּשְׁאָר הַתְּפִלּוֹת הוּא חוֹבָה, כִּשְׁטַר חוֹב שֶׁעָלָיו, לִסְמֹךְ אוֹתָהּ בְּצַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים, שֶׁבּוֹ כָּל הַסּוֹמֵךְ גְּאֻלָּה לִתְפִלָּה אֵינוֹ נִזּוֹק בְּכָל אוֹתוֹ יוֹם. וּבְמֶה נִסְמֶכֶת עַל יְסוֹד? בִּזְרוֹעַ יְמִין. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (רות ג) חַי ה' שִׁכְבִי עַד הַבֹּקֶר.

כַּאֲשֶׁר מַגִּיעַ זְמַן תְּפִלַּת מִנְחָה, (אסתר ב) בָּעֶרֶב הִיא בָּאָה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (בראשית ח) וַתָּבֹא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרֶב. מִשּׁוּם שֶׁמִּנְחָה שְׁלוּחָה הִיא לַאדוֹנִי, (אֲדֹנָי צָרִיךְ לִהְיוֹת) בַּגָּלוּת שֶׁל עֵשָׂו, (שם לב) וְהִנֵּה גַם הוּא אַחֲרֵינוּ. וְעוֹד לַאדוֹנִי (אֲדוֹנִי לַאדוֹנִי), זֶהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, וְזֶה צַדִּיק, מִשָּׁם יוֹסֵף הַצַּדִּיק, (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ, שֶׁעָתִיד לָצֵאת מִמֶּנּוּ מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וּבִגְלָלוֹ נֶאֱמַר (בראשית לז) וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְגַם נִצָּבָה וְהִנֵּה תְסֻבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלֻמָּתִי. וּבְצַדִּיק נֶאֱמַר, כָּל הַכּוֹרֵעַ – כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, רַעְיָא מְהֵימָנָא, בָּךְ אִתְמַר (שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף. בְּגִין דְּגוּפָּא וּבְרִית חַשְׁבִינָן חַד. וּבְגִין דָּא עַלָּךְ אִתְמַר, וְהִנֵּה קָמָה אַלְמָתִי וְגַם נִצָּבָה. דְּכַד תִּפְלָה מֵעָמֶד. וְכֵן כָּל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם. וּבַצַּדִּיק, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְהַיְינוּ וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלָמָתִי. דְּאַנְתְּ אָחִיד בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא, בְּגוּפָּא וּבְרִית. וּלְבָתַר תִּסְתָּלַק עָלַיְיהוּ לַבִּינָה, לְמִפְתַּח בָּהּ חֲמִשִּׁין תַּרְעִין דְּחֵירוּ לְיִשְׂרָאֵל. לְקַיְימָא, (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת, וּבְגִין דָּא צְלוֹתָא דְשַׁחֲרִית חוֹבָה, דְּעַרְבִית רְשׁוּת.

בְּעַרְבִית אִיהוּ הַשְׁכִּיבֵנוּ, דִּשְׁכִּיבַת בֵּין דְּרוֹעֵי מַלְכָּא בְּגָלוּתָא. כַּד יֵיתֵי צַפְרָא, פִּסַח אָחִיד בֵּיהּ בִּימִינָא. אֲבָל בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא דְיִצְחָק, תִּשְׁרֵי. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת, מִן גָּלוּתָא. וּבְגִין דְּלָא נַפְקֵי מִסִּטְרָא דְדִינָא, יַעֲקֹב (בראשית מח) שִׁכֵּל אֶת יָדָיו, וְשַׂוֵּי שׂוֹר בִּימִינָא, אַרְיֵה בִּשְׂמָאלָא. וּבְגִין דָּא (תהלים קי) נְאֻם יְיָ לַאדֹנִי שֵׁב לִימִינִי, דָּא צַדִּיק, לָקֳבֵלֵיהּ מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְאָמַר לֵיהּ שֵׁב לִימִינִי, דִּרוֹעָא דְאַבְרָהָם, בְּגָלוּתָא דְיִשְׂמָעֵאל, עַד אָשִׁית אוֹיְבֶיךָ הֲדֹם לְרַגְלֶיךָ.

לשון הקודש

אָמַר הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, רוֹעֶה נֶאֱמָן, בְּךָ נֶאֱמַר (שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף. מִשּׁוּם שֶׁגּוּף וּבְרִית נֶחְשָׁבִים כְּאֶחָד. וּמִשּׁוּם זֶה עָלֶיךָ נֶאֱמַר, וְהִנֵּה קָמָה אַלְמָתִי וְגַם נִצָּבָה. שֶׁכְּךָ תְּפִלָּה בַּעֲמִידָה. וְכֵן כָּל הַזּוֹקֵף – זוֹקֵף בַּשֵּׁם. וּבְצַדִּיק, כָּל הַכּוֹרֵעַ – כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְזֶהוּ וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ לַאֲלָמָתִי. שֶׁאַתָּה אָחוּז בְּיָמִין וּבִשְׂמֹאל, בְּגוּף וּבְרִית. וְאַחַר כָּךְ תַּעֲלֶה עֲלֵיהֶם לְבִינָה, לְפִתְחַ בָּהּ חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים שֶׁל חֵרוּת לְיִשְׂרָאֵל, לְקַיֵּם (מיכה ז) כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת. וּמִשּׁוּם זֶה תְּפִלַּת שַׁחֲרִית חוֹבָה, וּתְפִלַּת עַרְבִית רְשׁוּת.

בְּעַרְבִית הוּא בִּרְכַּת הַשְׁכִּיבֵנוּ, שֶׁשּׁוֹכֶבֶת בֵּין זְרוֹעֵי הַמֶּלֶךְ בַּגָּלוּת. כַּאֲשֶׁר יָבֹא הַבֹּקֶר, פֶּסַח אָחוּז בּוֹ בִּימִין. אֲבָל בִּזְרוֹעַ שְׂמֹאל שֶׁל יִצְחָק – חֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת, מִן הַגָּלוּת. וּמִשּׁוּם שֶׁלֹּא יוֹצֵאת מִצַּד הַדִּין, יַעֲקֹב שִׁכֵּל אֶת יָדָיו, וְשָׂם שׁוֹר בִּימִין, אַרְיֵה בִּשְׂמֹאל. וּמִשּׁוּם זֶה (תהלים קי) נְאֻם ה' לַאדוֹנִי שֵׁב לִימִינִי – זֶה צַדִּיק, כְּנֶגְדּוֹ מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְאָמַר לוֹ שֵׁב לִימִינִי, זְרוֹעַ שֶׁל אַבְרָהָם, בַּגָּלוּת שֶׁל יִשְׂמָעֵאל, עַד אָשִׁית אוֹיְבֶיךָ הֲדוֹם לְרַגְלֶיךָ.

בְּהַהוּא זִמְנָא, יִתְעַר רוּחַ יְתֵירָה תּוֹסֶפֶת עַל יִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (יואל ג) **אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר, וְיֶחֱזוּ נַיְיחָא לְיִשְׂרָאֵל מֵאוּמִין דְעָלְמָא,** (אסתר ט) **וְנוֹחַ מֵאוֹיְבֵיהֶם. כְּגַוְונָא דְשַׁבָּת, דְאִתּוֹסָף בְּבַר נָשׁ נֶפֶשׁ יְתֵירָה בְשַׁבָּת, וְאִית לוֹן בָּהּ נַיְיחָא, אִי בְנֶפֶשׁ יְתֵירָה אִית לוֹן נַיְיחָא, דְאִיהִי נוּקְבָא, כָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָא דְאִיהוּ דְכוּרָא.**

וְתַנָּאִים וְאָמוֹרָאִים, נֶפֶשׁ יְתֵירָה בְשַׁבָּת לְכָל יִשְׂרָאֵל כַּחֲדָא, חַד אִיהִי. **אֲבָל** לְכָל בַּר נָשׁ, אִיהוּ כְפוּם עוֹבָדוֹי. **וְאִלֵּיפְנָא** מִקַּל וָחוֹמֶר דְתִיוּבְתָּא, דְכָל יִשְׂרָאֵל כַּחֲדָא, בְּכָל זִמְנָא דְחַזְרִין כֻּלְהוּ, מִתְקַבְּלֵי. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים ד) **כַּיי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו,** דְשֵׁם יְיָ מוּכְתָּר עֲלַיְיהוּ בְּכִתְרֵיהּ, דְאִיהוּ כֶּתֶר עֶלְיוֹן. **וְהַאי** אִיהוּ נְשָׁמָה יְתֵירָה דְכָל יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁבָּת וְיוֹמִין טָבִין. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ בְכָל יוֹמִין, לְמִחְתָּם בְּשֵׁם יְהוָה, דְאִיהוּ חוֹתָם דְכָל בִּרְכָאן דִצְלוֹתִין, וְלָא אַמְרִין מוּסַף בְּלָא כֶּתֶר. וּבְשַׁבָּת, תַּקִּינוּ לְמֵימַר **בְּמוּסָף, כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ.**

אֲבָל לְכָל חַד מִיִּשְׂרָאֵל, הָכִי נָחִית לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה, כְּפוּם דַּרְגָּא

לשון הקודש

בְּאוֹתוֹ זְמַן תִּתְעוֹרֵר רוּחַ יְתֵרָה תּוֹסֶפֶת עַל יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (יואל ג) אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר. וְיִהְיֶה מְנוּחָה לְיִשְׂרָאֵל מֵאֻמּוֹת הָעוֹלָם, (אסתר ט) וְנוֹחַ מֵאוֹיְבֵיהֶם. כְּדֶגְמַת הַשַּׁבָּת, שֶׁנּוֹסֶפֶת בָּאָדָם נֶפֶשׁ יְתֵרָה בְּשַׁבָּת וְיֵשׁ לָהֶם בָּהּ נַחַת – אִם בְּנֶפֶשׁ יְתֵרָה יֵשׁ לָהֶם נַחַת, שֶׁהִיא נְקֵבָה, כָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחַ, שֶׁהוּא זָכָר.

וְתַנָּאִים וְאָמוֹרָאִים, נֶפֶשׁ יְתֵרָה לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד – אַחַת הִיא, אֲבָל לְכָל אָדָם הוּא כְּפִי מַעֲשָׂיו. וְלָמַדְנוּ מִקַּל וָחֹמֶר שֶׁל הַתְּשׁוּבָה, שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד, בְּכָל זְמַן שֶׁחוֹזְרִים כֻּלָּם – מִתְקַבְּלִים. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים ד) כַּה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו. שֶׁשֵּׁם ה' מֻכְתָּר עֲלֵיהֶם בִּכְתָרוֹ, שֶׁהוּא כֶּתֶר עֶלְיוֹן. וְזוֹהִי נְשָׁמָה יְתֵרָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת וְיָמִים טוֹבִים. וּמִשּׁוּם זֶה תִּקְנוּ בְּכָל יוֹם לַחְתֹּם בְּשֵׁם יְהוָה, שֶׁהוּא חוֹתָם שֶׁל כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁל הַתְּפִלּוֹת, וְלֹא אוֹמְרִים מוּסָף בְּלִי כֶּתֶר. וּבְשַׁבָּת תִּקְנוּ לוֹמַר בְּמוּסָף, כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ ה' אֱלֹהֵינוּ.

אֲבָל לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כָּךְ יוֹרֶדֶת לוֹ נֶפֶשׁ יְתֵרָה כְּפִי מַדְרֵגָתוֹ. אִם הוּא חָסִיד – נוֹתְנִים

דִּילֵיהּ. אִי הוּא חָסִיד, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה מִמִּדַּת חֶסֶד, כְּפוּם דַּרְגָּא דִּילֵיהּ. אִי אִיהוּ גִּבּוֹר, יְרֵא חֵטְא, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה, מִמִּדַּת גְּבוּרָה. וְאִי אִיהוּ אִישׁ תָּם, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה, מִמִּדַּת אֱמֶת. וְנֶפֶשׁ יְתֵירָה דָּא מַלְכוּת, דְּאִיהִי כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָן, וּכְפוּם מִדָּה דְּבַר נָשׁ. אִם נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל, אוֹ חָכָם, אוֹ מֵבִין בְּחָכְמָה, אוֹ בַּתּוֹרָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (משלי א) לְהָבִין מָשָׁל וּמְלִיצָה. אוֹ בַּנְּבִיאִים, אוֹ בַּכְּתוּבִים. הָכִי יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה, דְּאִתְקְרִיאַת כֶּתֶר מַלְכוּת.

וְאִי חָכָם, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא הַמַּחְכִּים לְכָל אָדָם, דְּאִתְמַר (תהלים קד) כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה מִתַּמָּן. וְאִם הוּא מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר בְּאוֹרַיְיתָא, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה מִבִּינָה. וְאִם הוּא חָכָם בַּנְּבִיאִים וּבַכְּתוּבִים, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה מִנֵּצַח וְהוֹד. וְאִי אִיהוּ צַדִּיק גָּמוּר דְּנָטַר אוֹת בְּרִית, אוֹת שַׁבָּת, אוֹת יוֹמִין טָבִין, אוֹת תְּפִילִין, יָהֲבִין לֵיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה מִצַּדִּיק, וּבְכָל אֲתָר, נֶפֶשׁ יְתֵירָה מִמַּלְכוּת.

וְאִי אִיהוּ בַּר נָשׁ מִכָּל מִדּוֹת אִלֵּין, יָהֲבִין לֵיהּ כֶּתֶר בְּשֵׁם יְהוָה,

לשון הקודש

לוֹ נֶפֶשׁ יְתֵרָה מִמִּדַּת חֶסֶד כְּפִי מַדְרֵגָתוֹ; אִם הוּא גִּבּוֹר, יְרֵא חֵטְא – נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יְתֵרָה מִמִּדַּת הַגְּבוּרָה; וְאִם הוּא אִישׁ תָּם – נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יְתֵרָה מִמִּדַּת אֱמֶת. וְנֶפֶשׁ יְתֵרָה זוֹ מַלְכוּת, שֶׁהִיא כְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, וּכְפִי מִדָּה שֶׁל בֶּן אָדָם. אִם נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל, אוֹ חָכָם, אוֹ מֵבִין בְּחָכְמָה, אוֹ בַּתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (משלי א) לְהָבִין מָשָׁל וּמְלִיצָה, אוֹ בַּנְּבִיאִים, אוֹ בַּכְּתוּבִים – כָּךְ נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יְתֵרָה שֶׁנִּקְרֵאת כֶּתֶר מַלְכוּת.

וְאִם חָכָם, כְּמוֹ שֶׁבֵּאַרְנוּ, הַמַּחְכִּים לְכָל אָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ – נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יְתֵרָה מִשָּׁם. וְאִם הוּא מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר בַּתּוֹרָה – נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יְתֵרָה מִבִּינָה. וְאִם הוּא חָכָם בַּנְּבִיאִים וּבַכְּתוּבִים – נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יְתֵרָה מִנֵּצַח וְהוֹד. וְאִם הוּא צַדִּיק גָּמוּר שֶׁשּׁוֹמֵר אוֹת בְּרִית, אוֹת שַׁבָּת, אוֹת יָמִים טוֹבִים, אוֹת תְּפִלִּין – נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ יְתֵרָה מִצַּדִּיק. וּבְכָל מָקוֹם, נֶפֶשׁ יְתֵרָה מִמַּלְכוּת.

וְאִם הוּא אָדָם מִכָּל מִדּוֹת אֵלּוּ – נוֹתְנִים לוֹ כֶּתֶר בְּשֵׁם יְהוָה, כֵּיהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל

כַּיהוָה (דף רמ"ג ע"א) אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו. אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה. מֵעָלְמָא דְּדִכְוָרָא, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת, מֶלֶךְ מֻכְתָּר בְּכֶתֶר עִלָּאָה, דְּבָה יִמְלוֹךְ בִּשְׁכִינְתֵּיהּ, דְּאִיהִי נֶפֶשׁ יִתֵּירָה. וְכֶתֶר נְשָׁמָה יִתֵּירָה, יְהוָ"ה, רוּחַ, דְּאִתְמַר (יואל ג) אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר, וְאִיהוּ כְּלִיל י' סְפִירָאן מֵעֵילָּא לְתַתָּא, כְּנַוְונָא דָּא: י' חָכְמָה. ה' בִּינָה. ו' כְּלִיל שֵׁשׁ סְפִירָאן, מֵחֶסֶד עַד יְסוֹד. ה' מַלְכוּת. כ' מִן כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ, כֶּתֶר עַל רֵישֵׁיהּ. וְהַאי אִיהוּ נְשָׁמָה דְּאִתּוֹסְפָא בְּיוֹם שַׁבָּת.

וּבְגִין דְּעִלַּת הָעִלּוֹת, מוּפְלָא וּמְכֻסֶּה בְּהַאי כֶּתֶר, וְאִתְפַּשַּׁט בְּשֵׁם יְהוָה בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, לֵית שׁוּלְטָנוּתָא לְסָמָאֵל וּלְנָחָשׁ וּלְכָל מְמָנָן דִּילֵיהּ, וְלֵית לֵיהּ שֶׁלְטָנוּתָא לַגֵּיהִנָּם, נוּקְבָא בִּישָׁא דְּסָמָאֵל, וְלָא לְמַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ, כֻּלְּהוּ מִתְטַמְּרִין מִן קֳדָם מַשְׁרְיִיתָא דְּמַלְכָּא, כְּנַוְונָא דְּיִתְטַמְּרָן אוּמִין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּעָלְמָא, כַּד יִתְגַּלֵּי מְשִׁיחָא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ב) וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צֻרִים (ישעיה ז) וּבִנְקִיקֵי הַסְּלָעִים.

קָמוּ תַּנָּאִין וְאָמוֹרָאִין, וְאָמְרוּ, רַעְיָא מְהֵימָנָא, אַנְתְּ הוּא שְׁקִיל לְכָל יִשְׂרָאֵל, מְמוּלָּא מִכָּל מִדּוֹת טָבִין, וְדָאי בָּךְ שַׁרְיָיא, הַהוּא

לשון הקודש

קָרְאֵנוּ אֵלָיו. אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה. מֵעוֹלָם הַזֶּכֶר, שֶׁהוּא תִּפְאֶרֶת, מֶלֶךְ מֻכְתָּר בְּכֶתֶר עֶלְיוֹן, שֶׁבָּהּ יִמְלֹךְ בַּשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא נֶפֶשׁ יְתֵרָה. וְכֶתֶר נְשָׁמָה יְתֵרָה, יְהוָ"ה, רוּחַ, שֶׁנֶּאֱמַר (יואל ג) אֶשְׁפּוֹךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בָּשָׂר, וְהוּא כְּלוּל עֶשֶׂר סְפִירוֹת מִמַּעְלָה לְמַטָּה, כְּדֶגְמַת זֶה: י' חָכְמָה. ה' בִּינָה. ו' כּוֹלֵל שֵׁשׁ סְפִירוֹת מֵחֶסֶד עַד יְסוֹד. ה' מַלְכוּת. כ' מִן כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ, כֶּתֶר עַל רֹאשׁוֹ. וְזוֹהִי נְשָׁמָה שֶׁנּוֹסֶפֶת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת.

וּמִשּׁוּם שֶׁעִלַּת הָעִלּוֹת מְפֻלָּא וּמְכֻסֶּה בְּכֶתֶר זֶה, וּמִתְפַּשֵּׁט בְּשֵׁם יְהוָה בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, אֵין שִׁלְטוֹן לְסָמָאֵל וּלְנָחָשׁ וּלְכָל הַמְמֻנִּים שֶׁלּוֹ, וְאֵין לוֹ שִׁלְטוֹן לַגֵּיהִנָּם, נְקֵבָה רָעָה שֶׁל סָמָאֵל, וְלֹא לַמַּחֲנוֹת שֶׁלּוֹ. כֻּלָּם נִסְתָּרִים מִלִּפְנֵי מַחֲנֵה הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁיִּסְתַּתְּרוּ אֻמּוֹת עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם כַּאֲשֶׁר יִתְגַּלֶּה הַמָּשִׁיחַ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה ב) וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צֻרִים (שם ז) וּבִנְקִיקֵי הַסְּלָעִים.

קָמוּ תַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִים וְאָמְרוּ, רוֹעֶה נֶאֱמָן, אַתָּה הוּא שֶׁשָּׁקוּל לְכָל יִשְׂרָאֵל, מְמֻלָּא מִכָּל מִדּוֹת טוֹבוֹת, וַדַּאי בְּךָ שׁוֹרֶה זֶה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ

דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (שמואל א ב) אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ. אַנְתְּ כְּתָר עַל כָּל חַד וְחַד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ בַּר נָשׁ, דְּיֵהָא כְּתָר עָלָךְ, לָא נָשִׂיא, וְלָא חָכָם, וְלָא מֵבִין, וְלָא חָסִיד, וְלָא גִּבּוֹר, וְלָא תָּם, וְלָא נָבִיא, וְלָא צַדִּיק, וְלָא מֶלֶךְ. אַנְתְּ הוּא בְּדִיּוּקְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרָא בְּדִיּוּקְנָא דַּאֲבוּהִי, כְּנִוּונָא דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְמַר בְּהוֹן, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם. אַשְׁלִים פִּקּוּדִין דְּמָארָךְ, דְּלֵית פִּקּוּדִין מֵאִלֵּין דִּילָךְ, דְּלָא יִתְעַטַּר בֵּיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ עֵילָּא וְתַתָּא, בְּכָתֵר עִלָּאָה, בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה.

פְּתַח וְאָמַר, תַּנָּאִין וְאָמוֹרָאִין, דְּכַד הָווֹ קָרֵי לְכֻלְּהוּ, לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּכְלַל עִמְּהוֹן בְּכָל זִמְנָא, אָמַר לוֹן, אֲנָא מְשַׁבַּחְנָא לְכוּ, כְּפוּם נְדִיבוּת דִּלְכוֹן, דְּאַתּוּן בְּנֵי נְדִיבִים אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. לֵית מָאן דְּיָכִיל לְשַׁבְּחָא לְכוֹן, אֶלָּא מָרֵי עָלְמָא, דְּאַפִּילוּ אוֹרַיְיתָא כֻּלָּהּ עַד אֵין סוֹף, בְּכוּ הִיא תַּלְיָא. כְּנִוּונָא דְּאִתְמַר בְּאוֹרַיְיתָא, (איוב יא) אַרְכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּהּ וּרְחָבָה מִנִּי יָם, הָכִי שֵׁבַח דִּילְכוּ. אֲבָל יִתְקַיֵּים בְּכוּ, מַה דְּאִתְקַיָּים בִּי, דַּחֲדִינָא בִּיקָרָא דְּאַהֲרֹן אָחִי, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, הַלֵּב שֶׁשָּׁמַח בִּגְדֻלַּת אָחִיו, יִלְבַּשׁ אוּרִים וְתֻמִּים.

לשון הקודש

(שמואל-א ב) אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ. אַתָּה כֶּתֶר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ בֶּן אָדָם שֶׁיִּהְיֶה כֶּתֶר עָלֶיךָ, לֹא נָשִׂיא, וְלֹא חָכָם, וְלֹא מֵבִין, וְלֹא חָסִיד, וְלֹא גִּבּוֹר, וְלֹא תָּם, וְלֹא נָבִיא, וְלֹא צַדִּיק, וְלֹא מֶלֶךְ. אַתָּה הוּא בִּדְמוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, בֵּן בִּדְמוּת אָבִיו, כְּמוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. הַשְׁלֵם מִצְווֹת שֶׁל אֲדוֹנֶךָ, שֶׁאֵין מִצְווֹת מֵאֵלּוּ שֶׁלְּךָ שֶׁלֹּא יִתְעַטֵּר בּוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ מַעְלָה וּמַטָּה בְּכֶתֶר עֶלְיוֹן בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה.

פְּתַח וְאָמַר, תַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִים, שֶׁכַּאֲשֶׁר הָיָה קוֹרֵא לְכֻלָּם, לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בִּכְלַל עִמָּהֶם בְּכָל זְמַן, אֶמַר לָהֶם, אֲנִי מְשַׁבֵּחַ לָכֶם כְּפִי נְדִיבוּת שֶׁלָּכֶם, שֶׁאַתֶּם בְּנֵי נְדִיבִים אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. אֵין מִי שֶׁיָּכוֹל לְשַׁבֵּחַ לָכֶם אֶלָּא אֲדוֹן הָעוֹלָם, שֶׁאֲפִלּוּ הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ עַד אֵין סוֹף בָּכֶם הִיא תְּלוּיָה, כְּמוֹ מַה שֶּׁנֶּאֱמַר בַּתּוֹרָה, (איוב יא) אַרְכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּהּ וּרְחָבָה מִנִּי יָם. כָּךְ הַשֶּׁבַח שֶׁלָּכֶם. אֲבָל יִתְקַיֵּם בָּכֶם מַה שֶּׁהִתְקַיֵּם בִּי, שֶׁשָּׂמַחְתִּי בִּכְבוֹדוֹ שֶׁל אַהֲרֹן אָחִי, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּהוּ, הַלֵּב שֶׁשָּׂמַח בִּגְדֻלַּת אָחִיו, יִלְבַּשׁ אוּרִים וְתֻמִּים.

וְתַנָּאִין וְאָמוֹרָאִין, כָּל מוֹסָפִין דְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, כָּל מוֹסָף דְּאַמְרִינָן בֵּיהּ כֻּתָּר, מֵהָכָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין. וְכָל צְלוֹתִין דְּיִשְׂרָאֵל, רֵיחָא דִּלְהוֹן, כְּרֵיחָא (שיר השירים ג) דְּמוֹר וּלְבוֹנָה וְכֹל אַבְקַת רוֹכֵל, בְּשְׁאַר יוֹמִין. אֲבָל בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, חָשִׁיב עָלֵיהּ מִכָּל מִינֵי בְּשָׂמִים.

בְּגִין דְּבְיוֹמִין טָבִין, סַלְקִין מִכָּל אַבְקַת רוֹכֵל, דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (בראשית לב) וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ. דְּצְלוֹתָא דְּאִיהִי פְּגִימָה, אִתְאֲבָק עִמָּהּ סָמָאֵל, לְאַגָּחָא עִמֵּהּ בְּהַהוּא פְּגִימוּ דַּעֲבֵירָה, בְּהַהוּא אָבָק דְּדָא וְדָא סָלִיק עַד שְׁמַיָּא.

אָבָק דְּיַעֲקֹב, לְאוֹלְפָא זְכוּתָא עַל צְלוֹתָא, בְּכַמָּה מַשְׁרְיָין דְּחוֹבִין (ד"א דְּזַכָּוֹון) דְּאִינּוּן (ס"א חֲיָלִין) חֲבִילִין וּמַשְׁרְיָין, דְּמִתְכַּנְּשִׁין עִמֵּיהּ, לְאוֹלְפָא זְכוּ עָלָהּ. וְאָבָק דַּרְגָּא דְּסָמָאֵל, סָלִיק בְּכַמָּה מַשְׁרְיָין דְּחוֹבִין, לְאוֹלְפָא חוֹבִין עָלָהּ, וְדָא צְלוֹתָא דְּעַרְבִית, דְּאִקְרֵי סֻלָּם דְּיַעֲקֹב, דְּבָהּ (בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ. אִלֵּין דְּסַלְקִין חוֹבִין, וְנַחְתֵי זַכְוָון תְּחוֹתַיְיהוּ, וְאִלֵּין סַלְקִין זַכְוָון, וְנַחְתִין חוֹבִין תְּחוֹתַיְיהוּ. וּמַשְׁפִּילִין לוֹן בְּכַמָּה קְרָבִין.

לשון הקודש

וְתַנָּאִים וְאָמוֹרָאִים, כָּל מוֹסָפִים שֶׁל שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, כָּל מוֹסָף שֶׁאוֹמְרִים בּוֹ כֶּתֶר – מִכָּאן נוֹדָעִים. וְכָל תְּפִלּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, רֵיחָן כְּרֵיחַ שֶׁל (שיר השירים ג) מוֹר וּלְבוֹנָה וְכֹל אַבְקַת רוֹכֵל, בִּשְׁאָר יָמִים. אֲבָל בְּשַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים חָשׁוּב עָלָיו מִינֵי בְּשָׂמִים.

מִשּׁוּם שֶׁבָּיָמִים טוֹבִים עוֹלִים מִכֹּל אַבְקַת רוֹכֵל, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית לב) וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ. שֶׁתְּפִלָּה שֶׁהִיא פְּגוּמָה, נֶאֱבָק עִמָּהּ סָמָאֵל, לְהִלָּחֵם עִמָּהּ בְּאוֹתוֹ פְּגָם שֶׁל עֲבֵרָה שֶׁבְּאוֹתוֹ אָבָק, שֶׁזֶּה וָזֶה עוֹלֶה עַד הַשָּׁמַיִם.

אָבָק שֶׁל יַעֲקֹב, לְלַמֵּד זְכוּת עַל הַתְּפִלָּה בְּכַמָּה מַחֲנוֹת שֶׁל חוֹבוֹת (זְכֻיּוֹת) שֶׁהֵם (חֲיָלוֹת) קִבּוּצוֹת וּמַחֲנוֹת, שֶׁמִּתְאַסְּפִים עִמּוֹ לְלַמֵּד זְכוּת עָלֶיהָ. וְהָאָבָק בְּמַדְרֵגָה שֶׁל סָמָאֵל עוֹלֶה בְּכַמָּה מַחֲנוֹת שֶׁל חוֹבוֹת לְלַמֵּד חוֹבוֹת עָלֶיהָ, וְזוֹ תְּפִלַּת עַרְבִית שֶׁנִּקְרֵאת סֻלַּם יַעֲקֹב, שֶׁבָּהּ (בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ. אֵלּוּ שֶׁמַּעֲלִים חוֹבוֹת וּמוֹרִידִים זְכֻיּוֹת תַּחְתֵּיהֶם, וְאֵלּוּ מַעֲלִים זְכֻיּוֹת, וְיוֹרְדִים חוֹבוֹת תַּחְתֵּיהֶן, וּמַשְׁפִּילִים לָהֶם בְּכַמָּה קְרָבוֹת.

דְּאִינּוּן מָארֵי תְּרֵיסִין, בְּמִלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, עַד דְּיִשְׁתְּמַע קָרָא לְטוּרִין רַבְרְבִין, דְּאִינּוּן אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (מיכה ו) שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְיָ. רִיב דְּצִלּוֹתָא. רִיב דְּאוֹרַיְיתָא. וְהַאי קָרָא דְּצִלּוֹתָא דְּעַרְבִית, עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר. דְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹקְמָהּ, עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר. דְּתִפְלַּת עַרְבִית זְמַנָּהּ כָּל הַלַּיְלָה, אֶלָּא דְּחַכָּמִים עֲבִדוּ גָּדֵר עַד חֲצוֹת.

וּבְגִין דָּא וַיֶּאֱבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר, מָאן שַׁחַר. צְלוֹתָא דְּעַרְבִית. דְּשִׁיעוּרָהּ עַד בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, דְּאִיהִי אַרְבַּע שָׁעוֹת (בראשית כב) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. בְּרֵישׁ שַׁעֲתָא קַדְמָאָה, בְּסוֹף הַשַּׁחַר, (דְּאִיהוּ) נֶצַח יַעֲקֹב, דְּתַמָּן (תהלים כב) לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, לְנַטְלָא נוּקְמָא מִסְּמָאֵל, דְּנָגַע בְּיָרֵךְ שְׁמָאלָא דְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ הוֹד, דְּבֵיהּ אִתְמַר (איכה א) נְתָנַנִי שֹׁמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה, הוֹד, מִסִּטְרָא דְּהוֹד, אֶלֶף חֲמִישָׁאָה, אִשְׁתְּאַרַת בֵּי מַקְדְּשָׁא חֲרֵבָה וִיבֵשָׁה.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, דָּא הוֹד דִּילָךְ רַעְיָא מְהֵימְנָא, דְּבֵיהּ אַנְתְּ חָרֵב, מִנְּבוּאָה דִּילָךְ מִשְּׁמָאלָא, וּבְגִין דְּאַנְתְּ (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה, דְּאִיהוּ נֶצַח, רֵישָׁא דְּשַׁחֲרִין, (משלי ה) אַיֶּלֶת אֲהָבִים, פָּתַח דָּוִד

לשון הקודש

שֶׁהֵם בַּעֲלֵי מָגִנִּים בְּמִלְחַמְתָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, עַד שֶׁנִּשְׁמַעַת הַמִּלְחָמָה לָהָרִים הַגְּבוֹהִים, שֶׁהֵם אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (מיכה ו) שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב ה'. רִיב הַתְּפִלָּה, וְרִיב הַתּוֹרָה. וְזֶה הַקָּרָב שֶׁל תְּפִלַּת עַרְבִית שֶׁנִּמְשָׁךְ עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר. שֶׁרַבָּן גַּמְלִיאֵל הֶעֱמִיד אוֹתָהּ עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר, שֶׁתְּפִלַּת עַרְבִית זְמַנָּהּ כָּל הַלַּיְלָה, אֶלָּא שֶׁחֲכָמִים עָשׂוּ גָּדֵר עַד חֲצוֹת.

וּמְשׁוּם זֶה נֶאֱמַר וַיֶּאֱבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. מַהוּ הַשַּׁחַר? תְּפִלַּת עַרְבִית, שֶׁשִּׁעוּרָהּ עַד בֹּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם, שֶׁהוּא אַרְבַּע שָׁעוֹת. (בראשית כב) וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר. בִּתְחִלַּת שָׁעָה רִאשׁוֹנָה בְּסוֹף הַשַּׁחַר, (שֶׁהוּא) נֶצַח יַעֲקֹב, שֶׁשָּׁם (תהלים כב) לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, לָקַחַת נְקָמָה מִסָּמָאֵל, שֶׁנָּגַע בְּיֶרֶךְ שְׂמֹאל שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהוּא הוֹד, שֶׁבּוֹ נֶאֱמַר (איכה א) נְתָנַנִי שֹׁמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה, הוֹד, מִצַּד הַהוֹד, אֶלֶף חֲמִשִּׁי, נִשְׁאַר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ חָרֵב וְיָבֵשׁ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, זֶה הוֹד שֶׁלְּךָ, רוֹעֶה נֶאֱמָן, שֶׁבּוֹ אַתָּה חָרֵב מִנְּבוּאָתְךָ מִשְּׂמֹאל, וּמְשׁוּם שֶׁאַתָּה (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה, שֶׁהוּא

לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, דְּבֵיהּ אִיתֵי מָארֵי נַצְחָן קְרָבַיָּיא. וּבְגִין דְּנָצַח וְהוֹד תְּרֵין שַׁחְרִין, אוּקְמוּהָ בְּמַתְנִיתִין מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחְרִין, וְלָא אָמַר בַּשַּׁחַר. אֶלָּא בְּשַׁחְרִין תְּרֵין.

וּתְרֵין מְשִׁיחִין יִתְעָרוּן לְגַבַּיְיהוּ, מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, לְקָבֵל נָצַח, וְאִתְקְשַׁר בַּבְּקָר דְּאַבְרָהָם, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים טז) **נְעִימוֹת** (דף רמ״ג ע״ב) **בִּימִינְךָ נֶצַח.** הוֹד בִּגְבוּרָה, דְּבֵיהּ מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם אָחִיד. אַנְתְּ בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּדַרְגָּא דִילָךְ תִּפְאֶרֶת, דְּאִתְקְשַׁר בָּךְ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְיסוֹד חָי עָלְמִין בְּדַרְגָּא דִילָךְ. וְחָכְמָה בַּיָּמִין, הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. וּבִינָה לִשְׂמָאלָא, הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין.

אֵיהִי הַמַּלְכוּת גַּבָּהּ, וְהַאי אִיהוּ לְבוּשָׁא דִשְׁכִינְתָּא. לְבוּשָׁא דְּצַדִּיק, דְּאִתְקְרֵי בְּרִית הַמַּלְכוּת. וְאִיהוּ אוֹת שַׁבָּת, וְאוֹת יוֹם טוֹב, וְאוֹת תְּפִלִּין, וְאוֹת בְּרִית מִילָה. וְאָמַר קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּלָאו אִיהוּ רָשִׁים בְּהַאי אוֹת, לָא יֵיעוּל בְּמַרְאָה דָּא, בְּחֵדֶר דָּא. וְהַאי אִיהוּ מַטֶּה, דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מַטֶּה בֵּיהּ כְּלַפֵּי חֶסֶד לַצַּדִּיקִים גְּמוּרִים, לְמֵיהַב לוֹן זַכְוָון, בִּשְׁמָנָה עֲשַׂר בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא. וּמַטֶּה

לשון הקודש

נֶצַח, רֹאשׁ שֶׁל הַשַּׁחַר, וְנֶאֱמַר (משלי ה) אַיֶּלֶת אֲהָבִים, לָכֵן פָּתַח דָּוִד וְאָמַר לַמְנַצֵּחַ עַל אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, שֶׁבּוֹ יָבֹא בַּעַל נוֹצֵחַ הַקָּרָב. וּמִשּׁוּם שֶׁנֶּצַח וְהוֹד הֵם שְׁנֵי מִינֵי שַׁחַר, בְּאֲרוּ בַּמִּשְׁנָה מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִין, וְלֹא אָמַר בַּשַּׁחַר, אֶלָּא בְּשַׁחֲרִין – לְשׁוֹן רַבִּים, שְׁנַיִם.

וּשְׁנֵי מְשִׁיחִים יִתְעוֹרְרוּ לְגַבֵּיהֶם – מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד כְּנֶגֶד הַנֶּצַח, וְנִקְשָׁר בַּבֹּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם, וְהוּא שֶׁכָּתוּב (תהלים טז) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח. הוֹד קָשׁוּר בִּגְבוּרָה, שֶׁבּוֹ מָשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם אָחוּז. אַתָּה בָּאֶמְצַע, שֶׁמַּדְרֵגָה שֶׁלְּךָ תִּפְאֶרֶת, שֶׁנִּקְשָׁר בְּךָ הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי. וְיסוֹד חַי הָעוֹלָמִים בַּמַּדְרֵגָה שֶׁלְּךָ. וְחָכְמָה בְּיָמִין, כַּנֶּאֱמַר הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים – יַדְרִים. וּבִינָה לִשְׂמֹאל, הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר – יַצְפִּין.

הִיא הַמַּלְכוּת אֶצְלָהּ, וְזֶהוּ לְבוּשׁ הַשְּׁכִינָה, לְבוּשׁ הַצַּדִּיק, שֶׁנִּקְרָא בְּרִית הַמַּלְכוּת. וְהִיא אוֹת שַׁבָּת, וְאוֹת יוֹם טוֹב, וְאוֹת תְּפִלִּין, וְאוֹת בְּרִית מִילָה. וְאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִי שֶׁאֵינוֹ רָשׁוּם בְּאוֹת זוֹ, לֹא יִכָּנֵס בְּמַרְאָה זוֹ בְּחֶדֶר זֶה. וְזֶהוּ מַטֶּה, שֶׁהָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי מַטֶּה בּוֹ כְּלַפֵּי חֶסֶד לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים לָתֵת לָהֶם זְכֻיּוֹת בִּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בִּרְכוֹת הַתְּפִלָּה. וּמַטֶּה

כְּלַפֵּי חוֹבָה לְרַשְׁיעַיָּיא, לְמֵידָן לוֹן בִּגְבוּרָה לְדִינָא, כְּפוּם עוֹבָדֵיהוֹן. וּבְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מַאֲרִיךְ עַל בֵּינוֹנִים. וְהַאי אִיהוּ ש'.

תְּלַת גַּוְונִין דְּקֶשְׁת, אוֹת בְּרִית הַקֶּשֶׁת, בַּת יְחִידָה, שַׁבָּת מַלְכְּתָא. וְאִית לָהּ שִׁית דַּרְגִּין, תְּחוֹת שׁוּלְטָנוּתָא, דְּאִינּוּן שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, דִּכְלִילָן בְּמִטַּטְרוֹן. דְּעָלַייְהוּ אִתְמַר, (שמות כג) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ. אֲבָל בַּת יְחִידָה, שַׁבָּת לַיהוָה, הָעוֹשֶׂה בָהּ מְלָאכָה יוּמָת.

יְהוָה אִתְקְרֵי בְּאוֹת ה'. וּמִסְטְרָא דָּא, יה"ו לִימִינָא. דְּאִיהוּ ה' שְׁלִימוּ דִּילֵיהּ. וְהָכִי לְכָל סִטְרָא בְּשִׁית סִטְרִין, יהו, הוי, ויה, יוה, היו, והי. אִינּוּן שְׁמָנֶה עֲשַׂר אַתְוָון, דִּכְלִילָן בְּצַדִּיק חַי עָלְמִין. וְאִיהִי רְבִיעִית הַהִין בְּכָל סִטְרָא.

וְאִיהִי ה"א, מִסִּטְרָא דִּשְׂמָא מְפָרָשׁ, יו"ד ה"א וָא"ו. יו"ד בְּחֶסֶד, ה"א בִּגְבוּרָה, וָא"ו בְּתִפְאֶרֶת. כַּד שַׁלְטָא הַאי ט"ל, אָסְרוּ חֲכָמִים אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר אַחַת. וְאִתְקְרִיאוּ אָבוֹת מְלָאכוֹת, עַל שֵׁם דְּאִינּוּן לָקֳבֵל אֲבָהָן, דְּשָׁלִיט עֲלַייְהוּ ט"ל, דְּאִיהוּ אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת.

לשון הקודש

כְּלַפֵּי חוֹבָה לָרְשָׁעִים, לָדוּן אוֹתָם בִּגְבוּרָה לְדִין כְּפִי מַעֲשֵׂיהֶם. וּבָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי מַאֲרִיךְ עַל הַבֵּינוֹנִיִּים. וְזֶהִי אוֹת ש'.

שְׁלֹשָׁה גְּוֹנֵי הַקֶּשֶׁת – אוֹת בְּרִית הַקֶּשֶׁת, בַּת יְחִידָה, שַׁבָּת הַמַּלְכָּה. וְיֵשׁ לָהּ שֵׁשׁ מַדְרֵגוֹת תַּחַת שִׁלְטוֹנָהּ, שֶׁהֵם שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁכְּלוּלִים בְּמִטַּטְרוֹן, וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר, (שמות כג) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ. אֲבָל בַּת יְחִידָה הִיא שַׁבָּת לַה', הָעוֹשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה יוּמָת.

יְהוָה נִקְרָא בְּצִרּוּף אוֹת ה' אַחֲרוֹנָה, וּמִצַּד זֶה יה"ו לְיָמִין, שֶׁהִיא ה' שְׁלֵמוּת שֶׁלּוֹ. וְכָךְ לְכָל צַד מִשִּׁשָּׁה צְדָדִים: יהו, הוי, ויה, יוה, היו, והי. שֶׁהֵם שְׁמוֹנָה עָשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת שֶׁכְּלוּלוֹת בְּצַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים. וְהִיא רְבִיעִית הַהִין בְּכָל צַד.

וְהִיא אוֹת ה"א, מִצַּד שֵׁם הַמְפֹרָשׁ, יו"ד ה"א וָא"ו. יו"ד בְּחֶסֶד, ה"א בִּגְבוּרָה, וָא"ו בְּתִפְאֶרֶת. כְּשֶׁשּׁוֹלֵט הַט"ל הַזֶּה, אָסְרוּ חֲכָמִים אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר אַחַת. וְנִקְרָאוֹת אָבוֹת מְלָאכוֹת, עַל שֵׁם שֶׁהֵם כְּנֶגֶד אָבוֹת שֶׁשּׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם ט"ל, שֶׁהוּא אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת.

וּבְאִלֵּין אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר חַד, לָקֶה עֲשָׂרָה מַלְקִיוֹת לָאָדָם.
וַעֲשָׂרָה לְחַוָּה. וַעֲשָׂרָה לַנָּחָשׁ. וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא. וּבְגִין דְּט"ל שַׁלְטָא בְּשַׁבָּת דְּאִיהוּ ה', אֵין לוֹקִין בְּשַׁבָּת. וְהַאי ט"ל לָאו אִיהוּ כְּט"ל דְּחוֹל, מִסִּטְרָא דְּעֶבֶד מְטַטְרוֹן. וְאַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר אַחַת, הֵם הַזּוֹרֵעַ וְהַחוֹרֵשׁ וְכוּ'.

סָבָא סָבָא, שְׁכִינְתָּא אִתְקְרֵי אֶרֶ"ץ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דָּא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי. מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד אִתְקְרִיאַת מַיִם. וּמִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה אִתְקְרִיאַת אֵשׁ. וּמִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא אֲוִיר. וְאִיהִי אֶרֶ"ץ, קַרְקַע לְכֻלְּהוּ.

וּבְגִין דִּנְשְׁמְתָא יְתֵירָה אִתְפַּשְׁטָא בִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי שַׁבָּת מַלְכְּתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה, מִשּׁוּם אִיהִי מַלְכוּת, דְּשָׁלְטָנוּתָהָא עַל אַרְעָא, וְעַל אִילָנִין וּזְרָעִין. (וּטוּרִין וְאַבְנִין) וּבְגִין דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּהִיא נְשְׁמְתָא יְתֵירָה דִּבְשַׁבָּת, בָּהּ תּוֹלְדִין דִּילָהּ, אִית נַיְחָא לְאַרְעָא, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא.

וּבְגִין דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִתְפַּשְׁטַת בְּאַרְעָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (במדבר יט) פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ

לשון הקודש

וּבְאִלּוּ אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר אַחַת, הִכָּה עֶשֶׂר מַלְקִיוֹת לָאָדָם, וְעֶשֶׂר לְחַוָּה, וְעֶשֶׂר לַנָּחָשׁ, וְתֵשַׁע לָאָרֶץ. וּמִשּׁוּם שֶׁט"ל שׁוֹלֵט בְּשַׁבָּת, שֶׁהִיא אוֹת ה', לָכֵן אֵין לוֹקִין בְּשַׁבָּת. וְזֶה הַט"ל אֵינוֹ כְּמוֹ הַט"ל שֶׁל יוֹם חֹל, מִצַּד שֶׁל עֶבֶד מְטַטְרוֹן, שֶׁהֵן אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר אַחַת: הַזּוֹרֵעַ וְהַחוֹרֵשׁ וְכוּ'.

זָקֵן זָקֵן, הַשְׁכִינָה נִקְרֵאת אֶרֶץ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי. מִצַּד הַחֶסֶד נִקְרֵאת מַיִם, וּמִצַּד הַגְּבוּרָה נִקְרֵאת אֵשׁ, וּמִצַּד הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי – אֲוִיר. וְהִיא אֶרֶץ, קַרְקַע לְכֻלָּם.

וּמִשּׁוּם שֶׁנִּשְׁמָה יְתֵרָה מִתְפַּשֶּׁטֶת בַּשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא שַׁבַּת הַמַּלְכָּה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה – מִשּׁוּם הִיא נַעֲשֵׂית מַלְכוּת, שֶׁשִּׁלְטָנָתָהּ עַל הָאָרֶץ וְעַל אִילָנוֹת וּזְרָעִים (וְהָרִים וַאֲבָנִים). וּמִשּׁוּם שֶׁאִילַן הַחַיִּים, שֶׁהִיא נִשְׁמָה יְתֵרָה בְּשַׁבָּת, בָּהּ תּוֹלְדוֹת שֶׁלָּהּ – יֵשׁ בָּהּ מְנוּחָה לָאָרֶץ, שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה.

וּמִשּׁוּם שֶׁהַשְּׁכִינָה הָעֶלְיוֹנָה הִתְפַּשְּׁטָה בָּאָרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר עָלֶיהָ (במדבר יט) פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם אֲשֶׁר לֹא עָלָה

עַל, אָסוּר לַחֲרוֹשׁ בְּשַׁבָּת חֲרִישָׁה בַּשּׁוּר. דְּאִתְּמַר (תהלים קכט) עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים. וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִיהִי פָּרָה אֲדֻמָּה מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה. תְּמִימָה, מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, דְּאִיהוּ דַּרְגָּא דְּאַבְרָהָם, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם, מִסִּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל, מִסִּטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה דְּאִיהִי חֵירוּ דְּכֹלָּא, בַּאֲתָר דְּאִיהִי שַׁלְטָא (במדבר א) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, לֵית רְשׁוּ לְסִטְרָא אַחֲרָא לְשַׁלְטָאָה, לֹא שָׂטָן, וְלֹא מַשְׂחִית, וְלֹא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, דְּאִינּוּן מִסִּטְרָא דְּגֵיהִנָּם.

וּבְגִין דָּא, בְּיוֹמִין דְּחוֹל, אֲמְרִין יִשְׂרָאֵל, (תהלים עח) וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְגוֹ'. בְּגִין דִּבְיוֹמִין דְּחוֹל, שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה אִתְלַבְּשַׁת בְּאִלֵּין קְלִיפִין דְּמִיתָה דְּדִינָא. וּבְשַׁבָּת אִתְפַּשְׁטַת מִנַּיְיהוּ, בְּגִין דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי דְּאִיהוּ בֶּן י"ה, יה"ו, אִתְחַבָּר בְּהֵ"א. בְּהַהוּא זִמְנָא נַיְיחָא אִשְׁתְּכַחַת לְהֵ"א, וְכָל מַה דְּאִיהוּ תְּחוֹתָהּ, וְלָא צָרִיךְ לְמֵימַר בֵּיהּ וְהוּא רַחוּם. וּמַאן אִינּוּן (ס"א תְּחוֹתָהּ). תְּחוֹת י' יִשְׂרָאֵל. וְכָל אֲתָר דְּיִשְׂרָאֵל מִשְׁתַּכְּחִין, נְטִירוּ אִשְׁתְּכַח וְנַיְיחָא.

לשון הקודש

עָלֶיהָ עֹל, לָכֵן אָסוּר לַחֲרֹשׁ בְּשַׁבָּת. וַחֲרִישָׁה בְּשׁוֹר, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קכט) עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים. וְהַשְׁכִּינָה הַתַּחְתּוֹנָה הִיא פָּרָה אֲדֻמָּה מִצַּד הַגְּבוּרָה. תְּמִימָה – מִצַּד הַחֶסֶד, שֶׁהִיא מַדְרֵגָה שֶׁל אַבְרָהָם, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם – מִצַּד הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֹל – מִצַּד הַשְּׁכִינָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁהִיא חֵרוּת הַכֹּל, בַּמָּקוֹם שֶׁהִיא שׁוֹלֶטֶת, (במדבר א) וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת, אֵין רְשׁוּת לַצַּד הָאַחֵר לִשְׁלֹט, לֹא שָׂטָן, וְלֹא מַשְׂחִית, וְלֹא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, שֶׁהֵם מִצַּד הַגֵּיהִנֹּם.

וּמִשּׁוּם זֶה בִּימֵי הַחֹל אוֹמְרִים יִשְׂרָאֵל, (תהלים עח) וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְגוֹ'. מִשּׁוּם שֶׁבִּימֵי הַחֹל הַשְּׁכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה מִתְלַבֶּשֶׁת בְּאֵלּוּ הַקְּלִפּוֹת שֶׁל מִיתָה וְדִין. וּבְשַׁבָּת מִתְפַּשֶּׁטֶת מֵהֶם, בִּגְלַל שֶׁעֵץ הַחַיִּים שֶׁהוּא בֵּן י"ה, יה"ו, מִתְחַבֵּר בָּאוֹת הֵ"א. בַּזְּמַן הַהוּא מְנוּחָה נִמְצֵאת לָאוֹת הֵ"א, וְכָל מַה שֶּׁהוּא מִתַּחְתֶּיהָ, וְלֹא צָרִיךְ לוֹמַר בָּהּ וְהוּא רַחוּם. וּמִי אֵלּוּ (שֶׁתַּחְתֶּיהָ)? תַּחַת י' יִשְׂרָאֵל. וְכָל מָקוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל נִמְצָאִים, שְׁמִירָה נִמְצֵאת וּמְנוּחָה.

וּבְגִין דָּא, אָסוּר לְמֶחֱרַשׁ בְּאַרְעָא, וּלְמֶעְבַּד בָּהּ גּוּמּוֹת, דַּהֲווֹי כְּאִילּוּ עָבִיד פְּגִימוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא. וְאָסוּר לְאִשְׁתַּמְּשָׁא בִּכְלִים דְּאַרְעָא בְּשַׁבָּת. וַאֲפִילּוּ לְטַלְטֵל אֶבֶן. וְלָא מִידֵי אֶלָּא כֶּלִי בְּעָלְמָא. דְּיֵהֲווֹי נַיְיחָא לוֹן בִּזְכוּ דִּשְׁכִינְתָּא דְּאִתְקְרִיאַת אַבְנָא, דִּכְתִיב בָּהּ (בראשית כח) **וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה, בְּצִלּוֹתָא. עֲמִידָה אִיהִי לְיִשְׂרָאֵל, דִּבְגִינָהּ אִית לוֹן קִיּוּמָא בְּעָלְמָא. וְעָלַיהּ אִתְמַר,** (בראשית מט) **מִשָּׁם רֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל.** (זכריה ג) **עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם,** (תהלים קיח) **אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים.**

וּבְגִין דָּא (שמות לא) **וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. צָרִיךְ לְנַטְרָא לָהּ בְּדִירָתָם, דְּלָא יִפְקוּן מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לֵרְשׁוּת הָרַבִּים. וְהַאי אִיהוּ דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן** (דף רמ"ד ע"א) **אַרְבַּע, הוֹצָאָה מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת, וְהַכְנָסָה נָמֵי יְצִיאָה קָרֵי לָהּ. וְאִינּוּן סָמָאֵל וְנָחָשׁ, צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְנַטְרָא לוֹן, דְּלָא יֵיעֲלוּן לְדִירָה דִּשְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי רְשׁוּת הַיָּחִיד. מָאן רְשׁוּת הָרַבִּים. חָלָלָה שִׁפְחָה זוֹנָה נִדָּה גּוֹיָה, רְשׁוּת דְּסָמָאֵל וְנָחָשׁ, וְשִׁבְעִין מְמָנָן דְּעַמִּין.**

לשון הקודש

וּמִשּׁוּם זֶה אָסוּר לַחֲרֹשׁ בָּאָרֶץ וְלַעֲשׂוֹת בָּהּ גֻּמּוֹת, שֶׁנַּעֲשָׂה כְּאִלּוּ עָשָׂה פְּגָם בָּאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא שְׁכִינָה. וְאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּכֵּלִים שֶׁל הָאָרֶץ בְּשַׁבָּת, וַאֲפִלּוּ לְטַלְטֵל אֶבֶן וְלֹא דָּבָר, אֶלָּא כְּלִי סְתָם, שֶׁיִּהְיֶה מְנוּחָה לָהֶם בִּזְכוּת הַשְּׁכִינָה שֶׁנִּקְרֵאת אֶבֶן, שֶׁכָּתוּב בָּהּ (בראשית כח) וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר שַׂמְתִּי מַצֵּבָה – בִּתְפִלָּה, עֲמִידָה הִיא לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁבִּגְלָלָהּ יֵשׁ לָהֶם קִיּוּם בָּעוֹלָם, וְעָלֶיהָ נֶאֱמַר (שם מט) מִשָּׁם רֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל. (זכריה ג) עַל אֶבֶן אַחַת שִׁבְעָה עֵינָיִם. (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים.

וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם. צָרִיךְ לִשְׁמֹר אוֹתָהּ בְּדִירָתָם, שֶׁלֹּא יֵצְאוּ מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וְזֶהוּ שֶׁבֵּאֲרוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע, הוֹצָאָה מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת, וְהַכְנָסָה גַּם כֵּן יְצִיאָה קוֹרֵא לָהּ. וְאֵלּוּ הֵם סָמָאֵל וְנָחָשׁ, צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לִשְׁמֹר עֲלֵיהֶם שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ לַדִּירָה שֶׁל הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא רְשׁוּת הַיָּחִיד. מִי רְשׁוּת הָרַבִּים? חָלָלָה שִׁפְחָה זוֹנָה נִדָּה גּוֹיָה, רְשׁוּת שֶׁל סָמָאֵל וְנָחָשׁ, וְשִׁבְעִים מְמֻנִּים שֶׁל הָעַמִּים.

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה, אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי, דְּרוֹעָא יְמִינָא בִּירְכָא שְׂמָאלָא. אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי, יַעֲקֹב בְּרָחֵל. שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי, דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא בִּירְכָא יְמִינָא. דְּרוֹעָא יְמִינָא בִּירְכָא שְׂמָאלָא, אִינּוּן חֶסֶד עִם הוֹד. יַעֲקֹב בְּרָחֵל, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא בַּמַּלְכוּת. דְּרוֹעָא שְׂמָאלָא בִּירְכָא יְמִינָא גְּבוּרָה בְּנֶצַח.

וַאֲמַאי שְׁנֵי מִדּוֹת דִּילֵיהּ הָכִי. אֶלָּא רָזָא דְּנִימָא הָכָא, דָּוִד אָמַר הָכָא, (תהלים קלב) כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ. וְאִתְּמַר הָתָם, וּלְוֵיֶיךָ מִיבְעֵי לֵיהּ לְמֵימַר. אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו אֹרַח לְשַׁנּוֹת מִדּוֹתַי, אֶלָּא בָּתַר דְּזַמֵּינַת לִי, אִית לִי לְמֶעְבַּד רְעוּתָךְ. וּמֵהָכָא אוֹלִיפְנָא, דְּבַעַל הַבַּיִת דְּמַזְמִין אֲפִילּוּ לְמַלְכָּא, אִית לֵיהּ לְמֶעְבַּד רְעוּתֵיהּ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ, כָּל מַה שֶּׁאוֹמֵר לָךְ בַּעַל הַבַּיִת עֲשֵׂה חוּץ מִצְּוָא. וְעִם כָּל דָּא דְּרָזָא דָּא שַׁפִּיר אִיהוּ, דָּא כְּתִיב (מלאכי ג) אֲנִי יְיָ לֹא שָׁנִיתִי, וּבְכָל קָרְבְּנִין לָא כְּתִיב בְּהוֹן אֶלָּא לַיהוָה, אֵיךְ יְכִיל לְמֶהֱוֵי דְּיִשַּׁנֵּי דַּרְגִּין דְּשְׁמֵיהּ בְּקָרְבְּנָא.

אֶלָּא, אָרִיתִי מוֹרִי: יוֹצֵר אוֹר. עִם בְּשָׂמִי: אַהֲבַת עוֹלָם. אָכַלְתִּי יַעְרִי: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. עִם דְּבְשִׁי: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ

לשון הקודש

וּבַחִבּוּר הַקַּדְמוֹן, אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי – זְרוֹעַ יָמִין בְּיֶרֶךְ שְׂמֹאל. אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דְּבְשִׁי – יַעֲקֹב בְּרָחֵל. שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי – זְרוֹעַ שְׂמֹאל בְּיֶרֶךְ יָמִין. זְרוֹעַ יָמִין בְּיֶרֶךְ שְׂמֹאל, הֵם חֶסֶד עִם הוֹד. יַעֲקֹב בְּרָחֵל – הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי בְּמַלְכוּת. זְרוֹעַ שְׂמֹאל בְּיֶרֶךְ יָמִין – גְּבוּרָה בְּנֶצַח.

וּמַדּוּעַ שְׁתֵּי מִדּוֹת שֶׁלּוֹ כָּךְ? אֶלָּא הַסּוֹד שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן, דָּוִד אָמַר כָּאן, (תהלים קלב) כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ. וְנֶאֱמַר שָׁם, וּלְוֵיֶיךָ צָרִיךְ הָיָה לוֹ לוֹמַר! אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֵין דֶּרֶךְ לְשַׁנּוֹת מִדּוֹתַי, אֶלָּא אַחַר שֶׁהִזְמַנְתִּי אוֹתִי, יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ. וּמִכָּאן לָמַדְנוּ, שֶׁבַּעַל הַבַּיִת שֶׁמַּזְמִין אֲפִלּוּ לְמֶלֶךְ, יֵשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ. וּמְשׁוּם זֶה בֵּאֲרוּהוּ, כָּל מַה שֶּׁאוֹמֵר לְךָ בַּעַל הַבַּיִת עֲשֵׂה, חוּץ מִצְּוָא. וְעִם כָּל זֶה שֶׁסּוֹד זֶה יָפֶה הוּא, חֲרֵי כָּתוּב (מלאכי ג) אֲנִי ה' לֹא שָׁנִיתִי, וּבְכָל הַקָּרְבָּנוֹת לֹא כָּתוּב בָּהֶם אֶלָּא לַיהוָה, וְאֵיךְ יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁיְּשַׁנֶּה מַדְרֵגוֹת שֶׁל שְׁמוֹ בַּקָּרְבָּנוֹת?

אֶלָּא, אָרִיתִי מוֹרִי – יוֹצֵר אוֹר. עִם בְּשָׂמִי – אַהֲבַת עוֹלָם. אָכַלְתִּי יַעְרִי – שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. עִם דְּבְשִׁי – בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם

לְעוֹלָם וָעֶד. שָׁתִיתִי יֵינִי: וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ, עַד וַיֹּאמֶר. עִם חֶלְבִי: מִן וַיֹּאמֶר, עַד אֶמֶת. אִכְלוּ רֵעִים: ג׳ רִאשׁוֹנוֹת, וְג׳ אַחֲרוֹנוֹת. שִׁתּוּ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים: שְׁאַר בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא.

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה, סִתְרָא דְקָרְבְּנָא, פָּרִים וּכְבָשִׂים וְעַתּוּדִים וְעִזִּים, אִינּוּן אַרְבָּעָה, פְּנֵי שׁוֹר. פְּנֵי נָשֶׁר וְגוֹ׳, שְׁתֵּי תּוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא. אַרְיֵה נָחִית לְגַבֵּי שׁוֹר, דְּאִיהוּ שְׁמָאלָא, לְאִתְקַשְׁרָא חֶסֶד בִּגְבוּרָה. אָדָם נָחִית לְגַבֵּי נָשֶׁר. דַּרְגָּא דְיַעֲקֹב. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, שׁוּפְרֵיהּ דְיַעֲקֹב שׁוּפְרֵיהּ דְאָדָם קַדְמָאָה הָוָה. וּמַאן גָּרִים לְאִסְתַּלְקָא לְאִתְקְרֵי יִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב, (בראשית לב) **לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ**, דְּיִהֲוֵי יִשְׂרָאֵל עִקָּר לְאַפְרְשָׁא בֵּינַיְיהוּ. (ע״כ רעיא מהימנא).

וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה, (במדבר כח) **אֲמַאי. אֶלָּא עֲשִׂירִית הָאֵיפָה, לָקְבֵל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּאִיהִי עֲשִׂירָאָה דְּדַרְגִּין, וְאִצְטְרִיכָא לְאִתְיַיהֲבָא בֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין, וְאִיהִי סֹלֶת נָהֲמָא, וְאִיהִי נָהֲמָא. וּבְגִין דְּאִיהִי נָהֲמָא, לָא אִתְפְּקַד עַל נָהֲמָא דַּחֲמִשֶּׁת מִינִין, דְּאִיהִי**

לשון הקודש

וָעֶד. שָׁתִיתִי יֵינִי – וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ, עַד וַיֹּאמֶר. עִם חֶלְבִי – מִן וַיֹּאמֶר עַד אֶמֶת. אִכְלוּ רֵעִים – ג׳ רִאשׁוֹנוֹת, וְג׳ אַחֲרוֹנוֹת. שִׁתּוּ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים – שְׁאָר בִּרְכוֹת הַתְּפִלָּה.

וּבַחִבּוּר הַקַּדְמוֹן, סֵתֶר הַקָּרְבָּנוֹת – פָּרִים וּכְבָשִׂים וְעַתּוּדִים וְעִזִּים, הֵם אַרְבָּעָה, פְּנֵי שׁוֹר, פְּנֵי נָשֶׁר וְגוֹ׳, שְׁתֵּי תּוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה. וְצָרִיךְ לְפָרֵשׁ. אַרְיֵה יוֹרֵד לְגַבֵּי שׁוֹר, שֶׁהוּא שְׂמֹאל, לְקַשֵּׁר חֶסֶד בִּגְבוּרָה. אָדָם יוֹרֵד לְגַבֵּי נָשֶׁר, דַּרְגָּה שֶׁל יַעֲקֹב. וּמְשׁוּם זֶה בְּאַרוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, תֹּאַר פָּנָיו שֶׁל יַעֲקֹב הָיָה תֹּאַר פָּנָיו שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן. וּמִי גָּרַם שֶׁיִּתְעַלֶּה וְיִקָּרֵא יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּתוּב (בראשית לב) **לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ**? שֶׁיִּהְיֶה יִשְׂרָאֵל עִקָּר לְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם. (ע״כ רעיא מהימנא).

וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה (במדבר כח), מַדּוּעַ? אֶלָּא עֲשִׂירִית הָאֵיפָה, כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא הָעֲשִׂירִית שֶׁבַּמַּדְרֵגוֹת, וּצְרִיכָה לְהִנָּתֵן בֵּין שְׁתֵּי זְרוֹעוֹת, וְהִיא סֹלֶת הַלֶּחֶם, וְהִיא לֶחֶם.

חִטָּה, וּשְׂעוֹרָה, וְשִׁיפּוֹן וְכוּ', מִמָּנָּא דְּעָלְמָא. וְלָא שַׁוִּי מִמָּנָּא עָלַיְיהוּ, אֶלָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי.

וּבְגִין דָּא, מָאן דִּמְזַלְזֵל בְּנַהֲמָא, וְזָרִיק לֵיהּ בְּאַרְעָא, עַנְיוּתָא רָדִיף אֲבַתְרֵיהּ. וְחַד מִמָּנָּא אִתְפְּקַד עַל דָּא, וְאִיהוּ רָדִיף אֲבַתְרֵיהּ, לְמֵיהַב לֵיהּ עַנְיוּתָא, וְלָא יִפּוֹק מִן עָלְמָא, עַד דְּיִצְטְרִיךְ לְבִרְיָין. וְעָלֵיהּ כְּתִיב, (איוב טו) נֹדֵד הוּא לַלֶּחֶם אַיֵּה. נֹדֵד הוּא, וְיַהֲדְ מִטַּלְטֵל, וְגַלֵּי מֵאֲתָר לַאֲתָר, לַלֶּחֶם אַיֵּה הוּא. וְלֵית (דף רמ"ד ע"ב) מָאן דְּיַשְׁגַּח עָלֵיהּ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב אַיֵּה. מָאן דְּיָרַחֵם עָלֵיהּ, בְּגִין דְּלָא יִשְׁכַּח.

רעיא מהימנא

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, מָאן דִּמְזַלְזֵל בִּפְרוּרִין דְּנַהֲמָא, וְזָרִיק לוֹן בַּאֲתָר דְּלָא אִצְטְרִיךְ. הַאי כָּל שֶׁכֵּן מָאן דִּמְזַלְזֵל בִּפְרוּרִין דְּמוֹחָא, דְּאִינּוּן טִפִּין דְּזֵרַע, דְּזָרִיק לוֹן

לשון הקודש

וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא לֶחֶם, לֹא הֻפְקַד עַל לֶחֶם שֶׁל חֲמִשָּׁה מִינִים, שֶׁהֵם חִטָּה, וּשְׂעוֹרָה, וְשִׁיפּוֹן וְכוּ', מִמֶּנָּה שֶׁל הָעוֹלָם. וְלֹא שָׂם מִמֶּנָּה עֲלֵיהֶם, אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ.

וּמִשּׁוּם זֶה מִי שֶׁמְּזַלְזֵל בְּלֶחֶם וְזוֹרֵק אוֹתוֹ בָּאָרֶץ, עֲנִיּוּת רוֹדֶפֶת אַחֲרָיו. וּמִמֶּנָּה אֶחָד הֻפְקַד עַל זֶה, וְהוּא רוֹדֵף אַחֲרָיו לָתֵת לוֹ עֲנִיּוּת, וְלֹא יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם עַד שֶׁיִּצְטָרֵךְ לַבְּרִיּוֹת. וְעָלָיו כָּתוּב, (איוב טו) נֹדֵד הוּא לַלֶּחֶם אַיֵּה. נֹדֵד הוּא, וְיָלֵךְ מִטַּלְטֵל, וְגוֹלֶה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, לַלֶּחֶם אַיֵּה הוּא. וְאֵין מִי שֶׁיִּשְׁגִּיחַ עָלָיו. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב אַיֵּה מִי שֶׁיְּרַחֵם עָלָיו, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יִמָּצֵא.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

וּבַחִבּוּר הַקַּדְמוֹן, אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, וּמַה מִּי שֶׁמְּזַלְזֵל בַּפֵּרוּרִים שֶׁל הַלֶּחֶם וְזוֹרֵק אוֹתָם בִּמְקוֹם שֶׁלֹּא צָרִיךְ כָּךְ – כָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁמְּזַלְזֵל בַּפֵּרוּרִים שֶׁל הַמֹּחַ, שֶׁהֵם טִפּוֹת הַזֶּרַע, שֶׁזּוֹרֵק

בְּאַרְעָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית ו) **כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ. אוֹ דְּזָרִיק לוֹן בִּנְדָּה, אוֹ בְּבַת אֵל נֵכָר, אוֹ בְּשִׁפְחָה אוֹ בְּזוֹנָה. וְכָל שֶׁכֵּן מָאן דְּמְזַלְזֵל בִּפְירוּרִין דְּנַהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּאִינּוּן קוּצֵי אַתְוָון, וְתָגֵי אַתְוָון, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּתָגָא חֲלָף.**

כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּמָסַר רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְסִתְרֵי קַבָּלָה, וְסִתְרֵי מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, אוֹ סִתְרֵי אַתְוָון דִּשְׁמָא מְפָרָשׁ, לַאֲנָשִׁים דְּלָאו אִינּוּן הֲגוּנִים, דְּשָׁלִיט עָלַיְיהוּ (משלי ו) **יֵצֶר הָרָע, אִשָּׁה זוֹנָה, דְּאִתְמַר עָלָהּ, כִּי בְעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם. וְלֵית לֶחֶם אֶלָּא כ"ב אַתְוָון דְּאוֹרַיְיתָא. וְלֵית כִּכָּר, אֶלָּא אַפִּלּוּ הֲלָכָה אַחַת.** (ועוד רעיא מהימנא).

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה, לָא גַּלֵּי רָזָא בְּאִלֵּין פִּרוּרִין, אֶלָּא בְּאוֹרַח פְּשָׁט, וְלָא יָהִיב בְּהוֹן שִׁיעוּרָא. אֲבָל אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּשִׁיעוּרָא דְּפִירוּרִין כַּזַּיִת לְפָחוֹת, כָּל שֶׁכֵּן אִי אִינּוּן כַּבֵּיצָה. דְּמָארֵי מַתְנִיתִין דִּקְדְּקוּ עָלַיְיהוּ, עַד כַּזַּיִת עַד כַּבֵּיצָה לְבָרְכָא עָלַיְיהוּ.

לשון הקודש

אוֹתָם בָּאָרֶץ, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (בראשית ו) כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ. אוֹ שֶׁזֵּרַק אוֹתָם בְּנִדָּה, אוֹ בְּבַת אֵל נֵכָר, אוֹ בְּשִׁפְחָה אוֹ בְּזוֹנָה. וְכָל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מִי שֶׁמְּזַלְזֵל בְּפֵרוּרִים שֶׁל הַלֶּחֶם שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם קוֹצֵי הָאוֹתִיּוֹת וְתָגֵי הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם, כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר – יַחֲלֹף.

וְכָל שֶׁכֵּן מִי שֶׁמּוֹסֵר סוֹדוֹת הַתּוֹרָה, וְסִתְרֵי קַבָּלָה, וְסוֹדוֹת מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, אוֹ סִתְרֵי הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ לַאֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם הֲגוּנִים, שֶׁשּׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם יֵצֶר הָרָע, אִשָּׁה זוֹנָה, שֶׁנֶּאֱמַר עָלֶיהָ (משלי ו) כִּי בְעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם. וְאֵין לֶחֶם אֶלָּא כ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה. וְאֵין כִּכָּר אֶלָּא אֲפִלּוּ הֲלָכָה אַחַת. (ועוד רעיא מהימנא).

וּבַחִבּוּר הַקַּדְמוֹן לֹא גִּלָּה סוֹד בְּאוֹתָם פֵּרוּרִים אֶלָּא בְּדֶרֶךְ פְּשָׁט, וְלֹא נָתַן בָּהֶם שִׁעוּר. אֲבָל בֵּאֲרוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁשִּׁעוּר שֶׁל פֵּרוּרִים כַּזַּיִת לְפָחוֹת, כָּל שֶׁכֵּן אִם הֵם כַּבֵּיצָה. שֶׁבַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה דִּקְדְּקוּ עֲלֵיהֶם, עַד כַּזַּיִת עַד כַּבֵּיצָה לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם.

וְאַרַח רָזָא, א"ח הוּא ט' פְּרוּרִין, שָׁלֹשׁ לְכָל סְטָר, תְּלַת מִן ד',
תְּרִין עֲשַׂר. רְבִיעִית אִיהוּ שְׁלִימוּ, לְאַשְׁלְמָא בֵּיהּ עֶשֶׂר.
וּלְאַשְׁלְמָא ד', דְּאִינּוּן יְהוָה. מַאי עֶשֶׂר. אִינּוּן: יו"ד הֵ"א וָא"ו
הֵ"א. קוֹצָא דְּאַת ד' מִן אֶחָד, שִׁיעוּרָא כַּזַּיִת. י' מִן יְהוָה, שִׁיעוּרָא
דִּילֵיהּ כַּבֵּיצָה.

אִיהִי ד', שְׁלִימוּ דְּמֶרְכַּבְתָּא דְּאָדָם, וּשְׁלִימוּ דְּאַרְבַּע אַנְפִּין
דְּאָדָם. וּבְגִין דָּא, (במדבר ו) יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ. וְאוֹקְמוּהָ
מָארֵי מַתְנִיתִין, וְהָכְתִיב (דברים י) אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים. אֶלָּא אָמַר
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלֹא אָמַרְתִּי לָהֶם (דברים יא) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ, וְהֵם
דְּקִדְּקוּ עֲלֵיהֶם, עַד כַּזַּיִת אוֹ עַד כַּבֵּיצָה, וְאֵיךְ לֹא אֶשָּׂא לָהֶם
פָּנִים. וְרַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין וַאֲמוֹרָאִין, כָּל תַּלְמוּדָא דִּלְהוֹן, עַל רָזִין
דְּאוֹרַיְיתָא סְדִרוּ לֵיהּ.

קָם רַעְיָא מְהֵימָנָא, וְסָלִיק יְדוֹי כַּמֵּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ,
וְאָמַר הָכִי, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהֵא רַעֲוָא דִּילָךְ, לְמֵיהַב לוֹן
מְזוֹנָא שְׁלֵימְתָּא, לְתַקָּנָא לְגַבָּךְ, וּלְגַבֵּי מַטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה עָלְמָא
דְּאָתֵי, דְּאִתְמַר עָלָהּ, (תהלים כב) כִּי לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם. וּלְגַבֵּי

לשון הקודש

וְדֶרֶךְ סוֹד, א"ח – הוּא תִּשְׁעָה פְּרוּרִים, שְׁלֹשָׁה לְכָל כִּוּוּן, שְׁלֹשָׁה מִן אַרְבָּעָה – שְׁנַיִם עָשָׂר. ד' הִיא הַשְׁלֵמוּת, לְהַשְׁלִים בָּהּ עֲשָׂרָה. וּלְהַשְׁלִים אַרְבָּעָה, שֵׁהֵם יְהוָה. מָהֶם עֲשָׂרָה? אֵלּוּ יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. קוֹץ שֶׁל אוֹת ד' מֵאֶחָד, שִׁעוּרָהּ בְּכַזַּיִת. י' מֵהַוָּי"ה, שִׁעוּרָהּ כַּבֵּיצָה.

הִיא ד', שְׁלֵמוּת הַמֶּרְכָּבָה שֶׁל אָדָם וּשְׁלֵמוּת שֶׁל אַרְבַּע פָּנִים שֶׁל אָדָם. וּמִשּׁוּם זֶה (במדבר ו) יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ. וּבֵאֲרוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, וַהֲרֵי כָּתוּב (דברים י) אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָּנִים. אֶלָּא אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלֹא אָמַרְתִּי לָהֶם (שם יא) וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ? וְהֵם דִּקְדְּקוּ עֲלֵיהֶם, עַד כַּזַּיִת אוֹ עַד כַּבֵּיצָה, וְאֵיךְ לֹא אֶשָּׂא לָהֶם פָּנִים?! וְחַכְמֵי הַמִּשְׁנָה וְהָאֲמוֹרָאִים, כָּל הַתַּלְמוּד שֶׁלָּהֶם עַל סוֹדוֹת הַתּוֹרָה סִדְּרוּ אוֹתוֹ.

קָם הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, וְהֵרִים יָדָיו לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ, וְכָךְ אָמַר: קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְהִי רָצוֹן שֶׁלְּךָ לָתֵת לָנוּ מָזוֹן שָׁלֵם, לְתַקֵּן אֶצְלְךָ וְאֵצֶל הַמַּלְכָּה הָעֶלְיוֹנָה, עוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו (תהלים כב) כִּי לַה' הַמְּלוּכָה

מַטְרוֹנִיתָא תִּנְיָינָא, דְּאִתְמַר בָּהּ זִמְנָא תִּנְיָינָא, (עובדיה א) וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה. לְתַקָּנָא פָּתוֹרָא שְׁלֵימְתָּא, מִכָּל עִדּוּנִין, וּמִכָּל מַאֲכָלִין.

וְאַנָא מְזַמֵּן עִמָּךְ, לְכָל מָארֵי מַתְנִיתִין, וּלְמָארֵי מִקְרָא, וּלְמָארֵי תַּלְמוּד, וְכָל שֶׁכֵּן לְמָארֵי סִתְרֵי תוֹרָה דִּילָךְ, כַּלָּה דִּילָךְ, מַטְרוֹנִיתָא קַדִּישָׁא דִּילָךְ, עִלָּאָה וְתַתָּאָה, וְכוֹלָּא בִּרְשׁוּת דְּעִלַּת כָּל עִלָּאִין, אָדוֹן כָּל הָאֲדוֹנִים, מֶלֶךְ עַל כָּל הַמְּלָכִים דְּעֵילָא וְתַתָּא, דְּאִיהוּ יָחִיד בְּלָא תִנְיָינָא, וְלֵית אָת וּנְקֻדָּה דְּמִשְׁתַּתֵּף בַּהֲדֵיהּ, וְלָא שְׁנוּי גַּוְונִין דְּאֵינָשָׁא. דְּאִיהוּ מָארֵי כָּל מַפְתְּחָאן, דְּרָזִין דְּהַוָיוֹת, וּשְׁמָהָן וְכִנּוּיִין, וְכָל רָזִין גְּנִיזִין דְּחָכְמְתָא, דְּתִפְתַּח לוֹן כֻּלְּהוּ לִיקָרָא דִּילָךְ, עִלַּת עַל כָּל עִלּוֹת. אֲנָא מִתְחַנֵּן קֳדָמָךְ, דְּתִפְתַּח לוֹן לִיקָרָא דִּילָךְ, דְּיִקָּרָא דִּילָךְ אִיהוּ מֵאֲבִי וְאִמִּי דִּשְׁמַיָּא, וְאָב דְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְאֵם דְּלֶהוֹן, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי א) וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ, וְעִמָּךְ לֵית שׁוּתָפוּ דְּאֵם בְּעָלְמָא.

קָם זִמְנָא תִּנְיָינָא וְאָמַר, מָארֵי מַתְנִיתִין, נִשְׁמָתִין וְרוּחִין וְנַפְשִׁין דְּלְכוֹן, אִתְעָרוּ כְּעַן כּוּלְּהוּ, וְאִתְעַבְּרוּ שֵׁינָתָא מִנְּכוֹן, דְּאִיהִי וַדַּאי מִשְׁנָה, אֹרַח פְּשָׁט דְּהַאי עָלְמָא. דַּאֲנָא לָא אִתְעַרְנָא בְּכוּ, אֶלָּא

לשון הקודש

וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם. וּלְגַבֵּי הַמַּלְכָּה הַשְּׁנִיָּה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ פַּעַם שְׁנִיָּה, (עובדיה א) וְהָיְתָה לַה' הַמְּלוּכָה. לְתַקֵּן שֻׁלְחָן שָׁלֵם מִכָּל מַעֲדַנִּים וּמִכָּל מַאֲכָלִים.

וַאֲנִי מְזַמֵּן עִמְּךָ לְכָל בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, וּלְבַעֲלֵי הַמִּקְרָא, וּלְבַעֲלֵי הַתַּלְמוּד, וְכָל שֶׁכֵּן לְבַעֲלֵי סוֹדוֹת הַתּוֹרָה שֶׁלְּךָ, כַּלָּה שֶׁלְּךָ, מַלְכָּה קְדוֹשָׁה שֶׁלְּךָ, עֶלְיוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה, וְהַכֹּל בִּרְשׁוּת שֶׁל עֶלְיוֹן כָּל עֶלְיוֹנִים, אֲדוֹן כָּל הָאֲדוֹנִים, מֶלֶךְ עַל כָּל הַמְּלָכִים שֶׁל מַעְלָה וּמַטָּה, שֶׁהוּא יָחִיד בְּלִי שֵׁנִי, וְאֵין אוֹת וּנְקֻדָּה שֶׁמִּשְׁתַּתֶּפֶת עִמּוֹ, וְלֹא שִׁנּוּי גְּוָנִים שֶׁל אֲנָשִׁים. שֶׁהוּא בַּעַל כָּל הַמַּפְתְּחוֹת שֶׁל סוֹדוֹת הַהַוָיוֹת, וְשֵׁמוֹת וְכִנּוּיִים, וְכָל סוֹדוֹת הַגְּנוּזִים שֶׁל הַחָכְמָה, שֶׁתִּפְתַּח אוֹתָם כֻּלָּם לִכְבוֹדְךָ, עֶלְיוֹן עַל כָּל הָעֲלוֹת. אֲנִי מִתְחַנֵּן לְפָנֶיךָ שֶׁתִּפְתַּח אוֹתָם לִכְבוֹדְךָ, שֶׁכְּבוֹדְךָ הוּא מֵאָבִי וְאִמִּי שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וְאָב שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֵם שֶׁלָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (משלי א) וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ, וְעִמְּךָ אֵין שֻׁתָּף שֶׁל אֵם בָּעוֹלָם.

קָם זְמַן שֵׁנִי וְאָמַר, בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, נְשָׁמוֹת וְרוּחוֹת וּנְפָשׁוֹת שֶׁלָּכֶם, הִתְעוֹרְרוּ כָּעֵת כֻּלְּכֶם וְהַעֲבִירוּ שֵׁנָה מִכֶּם, שֶׁהִיא וַדַּאי מִשְׁנָה, דֶּרֶךְ פְּשָׁט שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה. שֶׁאֲנִי לֹא עוֹרַרְתִּי בָּכֶם

בְּרָזִין עִלָּאִין דְּעָלְמָא דְאָתֵי, דְּאַתּוּן בְּהוֹן (תהלים קכא) הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן.

פְּתַח וְאָמַר, הָא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ וְאוֹרֵחַ מְבָרֵךְ. וְעוֹד אוֹקְמוּהָ, צָרִיךְ לְדַקְדֵּק בֵּהּ' מִן הַמּוֹצִיא. וּתְרֵין הֵהִין אִינּוּן, לָקְבֵל שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. שְׁתֵּי כִּבְרוֹת דְּשַׁבָּת. י', אִיהִי כַּבֵּיצָה לְכָל חַד וְחַד. וּמַאן אִיהוּ בַּעַל הַבַּיִת דְּבוֹצֵעַ. דָּא ו'.

אַדְהָכִי, הָא סָבָא דְּסָבִין קָא נָחִית לְגַבֵּיהּ, וְאָמַר, רַעְיָא מְהֵימָנָא חֲזוֹר בָּךְ. דְּהָא לֶחֶם אִיהוּ ו', שְׁתֵּי כִּבְרוֹת דִּילֵיהּ, כְּמָה דְּאַמְרַת אִינּוּן ה' ה'. וַדַּאי ו' אִיהוּ לָקְבֵל יַעֲקֹב. ה' ה' לָקְבֵל לֵאָה וְרָחֵל. י', כַּבֵּיצָה לְכָל חַד.

אָמַר לֵיהּ, סָבָא סָבָא, וְהָא בְּכַמָּה אַתְרִין אוֹקְמוּהָ, דְּיַעֲקֹב אִיהוּ בַּעַל הַבַּיִת, וְיוֹסֵף אוֹרֵחַ, דְּדַרְגֵּיהּ יְסוֹד חֵי עָלְמִין, כְּלִיל ח"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ עֲלֵיהּ, (משלי י) **בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק. אָמַר לֵיהּ הָכִי הוּא, וְכֹלָּא קְשׁוֹט. כָּל רָזָא בְּאַתְרֵיהּ, מַה דַּאֲנָא אָמְרִית, וּמַה דְּאַתְּ אָמְרַת. אֲבָל הַהוּא דְּפָלִיג נָהֲמָא מָאן הוּא.**

לשון הקודש

אֶלָּא בְּסוֹדוֹת עֶלְיוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁאַתֶּם בָּהֶם (תהלים קכא) הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן. **פְּתַח** וְאָמַר, הֲרֵי בֵּאֲרוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, בַּעַל הַבַּיִת בּוֹצֵעַ וְאוֹרֵחַ מְבָרֵךְ. וְעוֹד בֵּאֲרוּהוּ, צָרִיךְ לְדַקְדֵּק בֵּהּ' מִן הַמּוֹצִיא. וּשְׁתֵּי ה' הֵן כְּנֶגֶד שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. שְׁתֵּי כִּבְרוֹת שֶׁל שַׁבָּת. אוֹת י' הִיא כַּבֵּיצָה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וּמִיהוּ בַּעַל הַבַּיִת שֶׁבּוֹצֵעַ? זוֹ אוֹת ו'.

בֵּין כָּךְ הִנֵּה זָקֵן הַזְּקֵנִים הָיָה יוֹרֵד אֶצְלוֹ וְאָמַר, רוֹעֶה נֶאֱמָן, חֲזֹר בְּךָ, שֶׁהֲרֵי לֶחֶם הוּא אוֹת ו', שְׁתֵּי כִּבְרוֹת שֶׁלּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְתָּ הֵן אוֹתִיּוֹת ה' ה'. וַדַּאי אוֹת ו' הִיא כְּנֶגֶד יַעֲקֹב, ה' ה' כְּנֶגֶד לֵאָה וְרָחֵל. י' כַּבֵּיצָה לְכָל אֶחָד. **אָמַר** לוֹ, זָקֵן זָקֵן, וַהֲרֵי בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בֵּאֲרוּהוּ, שֶׁיַּעֲקֹב הוּא בַּעַל הַבַּיִת, וְיוֹסֵף אוֹרֵחַ, שֶׁמַּדְרֵגָתוֹ יְסוֹד חֵי הָעוֹלָמִים, כּוֹלֵל ח"י בִּרְכוֹת הַתְּפִלָּה, וּמִשּׁוּם זֶה אָמְרוּ עָלָיו, (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק. אָמַר לוֹ, כָּךְ הוּא, וְהַכֹּל אֱמֶת. כָּל סוֹד בִּמְקוֹמוֹ, מַה שֶּׁאֲנִי אָמַרְתִּי וּמַה שֶּׁאַתָּה אָמַרְתָּ. אֲבָל זֶה שֶׁבּוֹצֵעַ אֶת הַלֶּחֶם מִיהוּ?

אָמַר לֵיהּ, סָבָא אַנְתְּ בְּדִיוּקְנֵיהּ, וְדָא יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, וְדָא אָדָם דְּמֶרְכַּבְתָּא עִלָּאָה, דְּאַנְפִּין דִּילֵיהּ יְהוָ"ה. וּבְגִין דָּא, וְלֶחֶם, דְּאִינּוּן ה' ה'. וְשִׁיעוּרָא דְּאוּקְמוּהָ כַּזַּיִת וְכַבֵּיצָה, הָא אִתְמַר כַּזַּיִת בְּאָן שְׁמָא מְשַׁעֲרִין, דְּהָא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן דְּאֵין עוֹשִׂין מִצְוֹת חֲבִילוֹת, אוֹף הָכִי, לָא יַהֲבִינָן תְּרִין שִׁיעוּרִין בְּאָת י', לְמֶהֱוֵי כַּזַּיִת וְכַבֵּיצָה. אֶלָּא תְּרֵי אַלְפָּא בֵּיתוֹת אִינּוּן, אִית י' עִלָּאָה, וְאִית י' זְעֵירָא, י' מִן יְהוָ"ה, עִלָּאָה. י' מִן אֲדֹנָ"י, זְעֵירָא. וְאִלֵּין תְּרֵין, חַד בְּכַזַּיִת, וְחַד בְּכַבֵּיצָה, בְּרָזָא דָּא יְאֲהדֹוָנָהי. אָתָא סָבָא וְנָשִׁיק לֵיהּ.

אַדְהָכִי קָם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, פָּתַח וְאָמַר, וַדַּאי כְּעַן מִתְחַבְּרִין (משלי ל) מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ, חֲדוּ חַבְרַיָּיא וְאָמְרוּ, זַכָּאָה הוּא מָאן דְּזָכֵי לְמֵיכַל מֵהַאי נְהָמָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי. וְזַכָּאָה נַפְשָׁא, דְּאִתְמַר בָּהּ (ויקרא כב) מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל. (ויקרא כב) וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אִתְמַר, (מלאכי ב) הֲלֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ. וְנַפְשָׁא דְּאִתְעַסְקַת בְּאוֹרַיְיתָא, מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל.

לשון הקודש

אָמַר לוֹ, זָקֵן, אַתָּה בִּדְמוּתוֹ, וְזֶה שֵׁם יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, וְזֶה אָדָם שֶׁל הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁהַפָּנִים שֶׁלּוֹ יְהוָ"ה. וּמִשּׁוּם זֶה ו' – לֶחֶם, שֶׁהֵן ה' ה'. וְשִׁעוּר שֶׁקָּבְעוּ כַּזַּיִת וְכַבֵּיצָה, הֲרֵי נִתְבָּאֵר כַּזַּיִת בְּאֵיזֶה שֵׁם מְשַׁעֲרִים, שֶׁהֲרֵי בֵּארוּ חֲכָמִים שֶׁאֵין עוֹשִׂים מִצְוֹת חֲבִילוֹת, אַף כָּאן לֹא נוֹתְנִים שְׁנֵי שִׁעוּרִים בָּאוֹת י', לִהְיוֹת כַּזַּיִת וְכַבֵּיצָה. אֶלָּא שְׁתֵּי אַלְפָּא בֵּיתוֹת הֵן, יֵשׁ י' עֶלְיוֹנָה, וְיֵשׁ י' קְטַנָּה. י' מִן יְהוָ"ה – עֶלְיוֹנָה. י' מִן אֲדֹנָ"י – קְטַנָּה. וְאֵלּוּ הַשְּׁתַּיִם, אַחַת בְּכַזַּיִת וְאַחַת בְּכַבֵּיצָה, בְּסוֹד זֶה הַשִּׁלּוּב יְאֲהדֹוָנָהי. בָּא הַזָּקֵן וְנָשַׁק לוֹ.

בֵּין כָּךְ קָם הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, פָּתַח וְאָמַר, וַדַּאי כָּעֵת מִתְחַבְּרִים (משלי ל) מַה שְׁמוֹ וּמַה שֵּׁם בְּנוֹ. שָׂמְחוּ הַחֲבֵרִים וְאָמְרוּ, אַשְׁרָיו מִי שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱכֹל מֵהַלֶּחֶם הַזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי, וְאַשְׁרֵי הַנֶּפֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ויקרא כב) מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל. (שם) וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ. שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נֶאֱמַר, (מלאכי ב) הֲלֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ. וְהַנֶּפֶשׁ שֶׁעוֹסֶקֶת בַּתּוֹרָה – מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל.

וּמַאן גָּרִים לָהּ דְּאַכְלַת מִלֶּחֶם אָבִיהָ. בְּגִין דְּתָבַת בְּתִיּוּבְתָּא (דף רמ"ה ע"א) **וְאִתְאַחֲדַת** (נ"א וְאִתְחֲדַת) **כְּנְעוּרֶיהָ.** הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כב) **וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ,** כְּגוֹן (איוב לג) **[וְ]יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו. כְּנַוְונָא דְּאִילָנָא דְּקָצִיצוּ לֵיהּ, וְאִתְחַדַּשׁ בְּשָׁרְשׁוֹי. וְהַאי אִיהוּ רָזָא, דְּמַאן דְּמִית בְּלָא זֶרַע.**

וְעוֹד אִית רָזָא אַחֲרָא, דִּלְבָתַר יֵיתֵי בְּגִלְגּוּלָא, וְיִתְחַדַּשׁ כְּמִלְקַדְמִין. וְהַיְינוּ אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה, דְּאִתְתָּרְכַת מִגַּוְנָתָא דְּעֵדֶן, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת גְּרוּשָׁה, כְּגוֹן (בראשית ג) **וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם.** וּמַאן גָּרִים לָהּ. בְּגִין דְּזַרַע אֵין לָהּ, דְּמִית בְּלָא בְנִין. וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ, דְּתָבַת בְּהַאי עָלְמָא בְּהַהוּא נַעַר בֶּן יָבָם, וְהַיְינוּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ. וּלְבָתַר דְּזַבַת לְזַרַע מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכַל. וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ וְגוֹ'. (דברים כה) **לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה, לְאִישׁ זָר.**

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, הִלֵּל וְשַׁמַּאי, דְּאָתוּן, חַד מִסִּטְרָא דְּרַחֲמֵי, וְחַד מִסִּטְרָא דְּדִינָא, דְּאִינּוּן חֶסֶד וּגְבוּרָה, דַּרְגִּין דְּאַבְרָהָם וְיִצְחָק. וְאַתּוּן מִגַּוְעַיְיהוּ, אִתְכְּנָשׁוּ הָכָא, אַתּוּן וּתְמַנְיָן תַּלְמִידִים דַּהֲווֹ לֵיהּ לְהִלֵּל. וְאוֹף הָכִי תַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּאי, לְסָעוּדָתָא דְּמַלְכָּא.

לשון הקודש

ומי גָּרַם לָהּ שֶׁאוֹכֶלֶת מִלֶּחֶם אָבִיהָ? מִשּׁוּם שֶׁחָזְרָה בִּתְשׁוּבָה וְנֶאֱחֶזֶת (ומִתְחַדֶּשֶׁת) כִּנְעוּרֶיהָ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ויקרא כב) וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ, כְּמוֹ (איוב לג) [וְ]יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו. כְּמוֹ הָאִילָן שֶׁקָּצְצוּ אוֹתוֹ וּמִתְחַדֵּשׁ בְּשָׁרָשָׁיו. וְזֶהוּ סוֹד שֶׁל מִי שֶׁמֵּת בְּלִי זֶרַע.

וְעוֹד יֵשׁ סוֹד אַחֵר, שֶׁלְּבַסּוֹף יָבוֹא בְּגִלְגּוּל וְיִתְחַדֵּשׁ כְּמִזְמַן קַדְמוֹן. וְזֶהוּ אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה, שֶׁהִתְגָּרְשָׁה מִגַּן עֵדֶן, וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרֵאת גְּרוּשָׁה, כְּמוֹ (בראשית ג) וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם. וּמַה גָּרַם לָהּ? מִשּׁוּם שֶׁזַּרַע אֵין לָהּ, שֶׁמֵּת בְּלֹא בָנִים. וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ, שֶׁשָּׁבָה בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּאוֹתוֹ נַעַר בֶּן הַיָּבָם, וְזֶהוּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ. וּלְבַסּוֹף שֶׁזָּכְתָה לְזֶרַע – מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכַל. וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ וְגוֹ'. (דברים כה) **לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה – לְאִישׁ זָר.**

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, הִלֵּל וְשַׁמַּאי, שֶׁאַתֶּם אֶחָד מִצַּד הָרַחֲמִים וְאֶחָד מִצַּד הַדִּין, שֶׁהֵם חֶסֶד וּגְבוּרָה, מַדְרֵגוֹת שֶׁל אַבְרָהָם וְיִצְחָק.

הָא אוֹקְמְתוּן, אַתּוּן וְחַבְרַיָּיא דְּעִמְכוֹן, מָארֵי דְּהוֹרָאוֹת, דְּאוֹקְמְתוּן, אֵין הַבּוֹצֵעַ רַשָּׁאי לְמֵיכַל, עַד שֶׁיַּעֲנוּ אָמֵן מָארֵי סְעוּדְתָּא, וְלֵית מָארֵי סְעוּדְתָּא רַשָּׁאין לְמֵיכַל, עַד שֶׁיֹּאכַל הַבּוֹצֵעַ. וְדָאי כַּד בָּצַע בַּעַל הַבַּיִת, וּבָצַע לְאִינּוּן מָארֵי סְעוּדְתָּא, לָאו לְכֻלְּהוּ מְשַׁעֵר שְׁעוּרָא חָדָא, דְּלָאו אוֹרַח אִלֵּין בּוֹצְעִין, לְבִצּוֹעַ בְּשָׁוֶה, דִּלְזִמְנִין יָהִיב לְדָא כַּבֵּיצָה, וּלְדָא כַּזַּיִת.

וְכַד עוֹנִין אָמֵן עַל הַאי בְּצִיעָא, קֹדֶם דְּייֵכוּל בַּעַל הַבַּיִת, מְחַבְּרִין תְּרֵין שִׁיעוּרִין כַּחֲדָא, בְּכַזַּיִת וְכַבֵּיצָה, יְאַהֲדָנָהִי, אָמֵן, דָּא לָאו אִיהוּ עַל הָאַכִילָה, אֶלָּא עַל הַבְּצִיעָה, לְבָתַר דְּאִינּוּן שִׁיעוּרִין מִצְטָרְפִין בְּאָמֵן, ייֵכוּל בַּעַל הַבַּיִת. וְהַיְינוּ (שיר השירים ה) **אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי, וּלְבָתַר אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים. אִכְלוּ רֵעִים, מָארֵי סְעוּדְתָּא. דִּיהוֹן בְּנִין בְּדִיוּקְנָא דְּאָבוּהוֹן.**

הָא הָכָא לֶחֶם בְּשְׂתֵּי כְּפָרוֹת, וְשִׁיעוּרוֹ כַּזַּיִת וְכַבֵּיצָה. מַאי נִיהוּ לֶחֶם הַפָּנִים דְּפָתוֹרָא דְמַלְכָּא. אֶלָּא הָא אוֹקְמוּהָ, דְּאִית לֵיהּ תְּרֵיסָר אַנְפִּין. וּמַאי נִיהוּ. אֶלָּא אִינּוּן אַרְבַּע אַנְפֵּי אַרְיֵה. אַרְבַּע

לשון הקודש

וְאַתֶּם מֵהַגָּזַע שֶׁלָּהֶם, הֵאָסְפוּ לְכָאן אַתֶּם וּשְׁמוֹנִים תַּלְמִידִים שֶׁהָיוּ לוֹ לְהִלֵּל, וְאַף כָּךְ תַּלְמִידֵי בֵּית שַׁמַּאי, לְסְעוּדַת הַמֶּלֶךְ.

חֲרֵי בְּאַרְתֶּם, אַתֶּם וְהַחֲבֵרִים שֶׁעִמָּכֶם, בַּעֲלֵי הוֹרָאוֹת, שֶׁבֵּאַרְתֶּם אֵין הַבּוֹצֵעַ רַשַּׁאי לֶאֱכֹל עַד שֶׁיַּעֲנוּ אָמֵן בַּעֲלֵי הַסְּעוּדָה, וְאֵין בַּעֲלֵי הַסְּעוּדָה רַשָּׁאִים לֶאֱכֹל עַד שֶׁיֹּאכַל הַבּוֹצֵעַ. וַדַּאי כַּאֲשֶׁר בּוֹצֵעַ בַּעַל הַבַּיִת, וּבוֹצֵעַ לְאוֹתָם בַּעֲלֵי הַסְּעוּדָה, לֹא לְכֻלָּם מְשַׁעֵר שִׁעוּר אֶחָד, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ אֵלּוּ הַבּוֹצְעִים לִבְצֹעַ בְּשָׁוֶה, שֶׁלִּפְעָמִים נוֹתֵן לָזֶה כַּבֵּיצָה, וְלָזֶה כַּזַּיִת.

וְכַאֲשֶׁר עוֹנִים אָמֵן עַל בְּצִיעָה זוֹ, קֹדֶם שֶׁיֹּאכַל בַּעַל הַבַּיִת, מְחַבְּרִים שְׁנֵי שִׁעוּרִים כְּאֶחָד בְּכַזַּיִת וְכַבֵּיצָה, שִׁלּוּב יְאֲהֲדָנָהִי – אָמֵן זֶה אֵינוֹ עַל הָאֲכִילָה, אֶלָּא עַל הַבְּצִיעָה. לְאַחַר שֶׁאֵלּוּ הַשִּׁעוּרִים מִצְטָרְפִים בְּאָמֵן, יֹאכַל בַּעַל הַבַּיִת. וְזֶהוּ (שיר השירים ה) **אָרִיתִי** מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי. וְאַחַר כָּךְ – אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים. אִכְלוּ רֵעִים – בַּעֲלֵי הַסְּעוּדָה. שֶׁיִּהְיוּ הַבָּנִים בִּדְמוּת אֲבוֹתָם.

חֲרֵי בָּאן לֶחֶם בְּשְׂתֵּי כִּכָּרוֹת, וְשִׁעוּרוֹ – כַּזַּיִת וְכַבֵּיצָה. מַהוּ לֶחֶם הַפָּנִים שֶׁל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ? אֶלָּא זֶה פֵּרוּשׁוֹ, שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה פָּנִים.

אַנְפִּי שׁוֹר. אַרְבַּע אַנְפִּי נָשֶׁר. וְאִינּוּן (במדבר ו) **יְבָרֶכְךָ יְהוָה. יָאֵר יְהוָה. יִשָּׂא יְהוָה.**

וּמְנָלָן דְּלֶחֶם הַפָּנִים אִיהוּ מִפְּתוֹרָא דְמַלְכָּא. דִּכְתִיב, (יחזקאל מא) וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה. ז"ה: תְּרֵיסָר אַנְפִּין. וְאוֹף הָכִי, מָאן דְּאִית לֵיהּ, בָּעֵי לְתַקָּנָא וּלְסַדְּרָא עַל פָּתוֹרֵיהּ, אַרְבַּע כִּפָּרוֹת בְּכָל סְעוּדָתָא דְשַׁבָּת, לְתִלַּת סְעוּדָתֵי תְּרֵיסָר אַנְפִּין.

וְאִי תֵּימָא לָאו אִינּוּן אֶלָּא שִׁית מִדְּאוֹרַיְיתָא, מִשּׁוּם לֶחֶם מִשְׁנֶה. אֶלָּא לָא נֵיכוֹל לְמִדְכַּר וְ', בְּלָא חַבְרֵיהּ, וְ וְ', שִׁית מִלְּעֵילָּא לְתַתָּא, וְשִׁית מִלְּתַתָּא לְעֵילָּא. לָקֳבֵל שִׁית דַּרְגִּין דְּכָרְסְיָא עִלָּאָה. וְשִׁית דַּרְגִּין דְּכָרְסְיָא תַּתָּאָה. שִׁית בְּאִתְכַּסְיָא. וְשִׁית בְּאִתְגַּלְיָא. (דברים כט) הַנִּסְתָּרוֹת לַיהוָ"ה אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם.

וְלַחְמֵי תּוֹדָה אִינּוּן אַרְבְּעִין חַלּוֹת, עֲשָׂרָה רְקִיקִין. עֲשָׂרָה רְבוּכִין. עֲשָׂרָה שֶׁל חָמֵץ. עֲשָׂרָה שֶׁל מַצָּה. הָא אִינּוּן מ'. לָקֳבֵל י' מִן יְהוָ"ה. ד' אַנְפִּי אָדָם. י' מִן יְהוָ"ה, ד' אַנְפִּי אַרְיֵה. י' מִן יְהוָ"ה, ד' אַנְפִּי שׁוֹר. י' מִן יְהוָ"ה, ד' אַנְפִּי נָשֶׁר. הַאי אִיהוּ תִּקּוּנָא קַדְמָאָה

לשון הקודש

וּמָהֵן? אֶלָּא הֵן אַרְבַּע פָּנִים שֶׁל אַרְיֵה, אַרְבַּע פְּנֵי שׁוֹר, אַרְבַּע פְּנֵי נָשֶׁר. וְהֵם (במדבר ו) יְבָרֶכְךָ יְהוָה. יָאֵר יְהוָה. יִשָּׂא יְהוָה.

וּמִנַּיִן לָנוּ שֶׁלֶּחֶם הַפָּנִים הוּא מִשֻּׁלְחַן הַמֶּלֶךְ? שֶׁכָּתוּב (יחזקאל מא) וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה. ז"ה – גִּימַטְרִיָּא שְׁתִּים עֶשְׂרֵה פָּנִים. וְאַף כָּךְ, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ, צָרִיךְ לְתַקֵּן וּלְסַדֵּר עַל שֻׁלְחָן אַרְבַּע כִּפָּרוֹת בְּכָל סְעוּדָה שֶׁל שַׁבָּת, לִשְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת – שְׁתִּים עֶשְׂרֵה פָּנִים.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁאֵינָם אֶלָּא שֵׁשׁ מֵהַתּוֹרָה, מִשּׁוּם לֶחֶם מִשְׁנֶה – אֶלָּא לֹא נוּכַל לְהַזְכִּיר שֵׁשׁ בִּלְי חֲבֵרוֹ. ו' ו', שֵׁשׁ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, וְשֵׁשׁ מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה, כְּנֶגֶד שֵׁשׁ מַדְרֵגוֹת שֶׁל הַכִּסֵּא הָעֶלְיוֹן וְשֵׁשׁ מַדְרֵגוֹת שֶׁל הַכִּסֵּא הַתַּחְתּוֹן. שֵׁשׁ בְּהֶסְתֵּר, וְשֵׁשׁ בְּגִלּוּי. (דברים כט) הַנִּסְתָּרֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם.

וְלַחְמֵי תּוֹדָה הֵם אַרְבָּעִים חַלּוֹת. עֲשָׂרָה רְקִיקִין, עֲשָׂרָה רְבוּכִין, עֲשָׂרָה שֶׁל חָמֵץ, עֲשָׂרָה שֶׁל מַצָּה. הֲרֵי הֵם אַרְבָּעִים. כְּנֶגֶד אוֹת י' מִן יְהוָ"ה, ד' פְּנֵי אָדָם. י' מִן יְהוָ"ה, ד' פְּנֵי

דְּפָתוֹרָא דְמַלְכָּא, דְּאִינּוּן עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּצָרִיךְ בַּר נָשׁ לְאַנְהָגָא בִּפְתוֹרָא דְשַׁבָּת.

חַד, לְתַקָּנָא פָּתוֹרָא כְּמַאן דְּאָכִיל קַמֵּי מַלְכָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָ״ה. תִּנְיָינָא, נְטִילַת יָדַיִם, עַד שְׁעוֹרָא דְּגָזְרוּ רַבָּנָן, דְּאִינּוּן חֲמֵשׁ קְשָׁרִין, דִּבְהוֹן אַרְבָּעָה עָשָׂר פְּרָקִין. וְאוֹף הָכִי אַרְבָּעָה עָשָׂר פְּרָקִין אִינּוּן, דְּיָד שְׂמָאלָא. וְאִינּוּן שְׁמֹנָה וְעֶשְׂרִים פְּרָקִין. לָקֳבְלַיְיהוּ כ״ח יְהוָ״ה, דְּאִינּוּן שְׁמֹנָה וְעֶשְׂרִים אַתְוָון דִּקְרָא קַדְמָאָה דְעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית. דְּאִתְמַר בְּהוֹן, (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ יְהוָה.

וְעָשָׂר אֶצְבְּעָאן, רְמִיזֵי לְעֶשֶׂר אֲמִירָן דְּעוֹבָדָא דִבְרֵאשִׁית. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, מָאן דִּמְזַלְזֵל בִּנְטִילַת יָדַיִם, נָעֲקַר מִן הָעוֹלָם. אֲמַאי. בְּגִין דְּאִית בְּהוֹן רָזָא דְעֶשֶׂר אֲמִירָן, וּשְׁמֹנָה וְעֶשְׂרִים אַתְוָון, דִּבְהוֹן אִתְבְּרֵי עָלְמָא.

תְּלִיתָאָה, כּוֹס דִּבְרָכָה, דְּתָקִינוּ בֵּיהּ עֲשָׂרָה דְּבָרִים. הַדָּחָה. שְׁטִיפָה. עִטּוּר. עִטּוּף. חַי. מָלֵא. מְקַבְּלוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו. וְנוֹתְנוֹ בַּיָּמִין. וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ. וּמַגְבִּיהוֹ מִן הַקַּרְקַע טְפַח. וּמְשַׁגְּרוֹ

לשון הקודש

אַרְיֵה. י׳ מִן יְהוָ״ה, ד׳ פְּנֵי שׁוֹר. י׳ מִן יְהוָ״ה, ד׳ פְּנֵי נֶשֶׁר. זֶהוּ תִּקּוּן רִאשׁוֹן שֶׁל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה דְּבָרִים שֶׁצָּרִיךְ אָדָם לְהַנְהִיג בְּשֻׁלְחַן הַשַּׁבָּת.

אֶחָד – לְתַקֵּן שֻׁלְחָן כְּמִי שֶׁאוֹכֵל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָ״ה. שֵׁנִי – נְטִילַת יָדַיִם עַד שִׁעוּר שֶׁגָּזְרוּ חֲכָמִים, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה קְשָׁרִים שֶׁבָּהֶם אַרְבָּעָה עָשָׂר פְּרָקִים. וְאַף כָּךְ אַרְבָּעָה עָשָׂר פְּרָקִים הֵם שֶׁל יַד שְׂמֹאל. וְהֵם שְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים פְּרָקִים. כְּנֶגְדָּם נֶאֱמַר כ״ח יְהוָ״ה, שֶׁהֵם שְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת שֶׁל פָּסוּק רִאשׁוֹן שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ יְהוָה.

וְעָשָׂר אֶצְבָּעוֹת רוֹמְזוֹת לַעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. וּמִשּׁוּם זֶה בֵּאֲרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, מִי שֶׁמְּזַלְזֵל בִּנְטִילַת יָדַיִם, נֶעֱקָר מִן הָעוֹלָם. מַדּוּעַ? מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם סוֹד שֶׁל עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת וּשְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הָעוֹלָם.

שְׁלִישִׁי – כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה שֶׁתִּקְּנוּ בּוֹ עֲשָׂרָה דְּבָרִים: הַדָּחָה וּשְׁטִיפָה. עִטּוּר. עִטּוּף. חַי.

בְּמַתָּנָה לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ.

וְאוֹרַח רָזָא, כּוֹס (דברים לג) מָלֵא בִּרְכַּת יְיָ. כּוֹס בּוּגִי׳ אֱלֹהִי"ם. וּמְתַמָּן נִשְׁמָתָא, דְּאִיהִי עַל שְׁמֵיהּ כּוֹס. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. מָאן יְשׁוּעוֹת. חֲמִשָּׁה אֶצְבְּעָאן. דְּאִינּוּן לָקְבֵל חֲמִשָּׁה סְפִירָן דְּכוֹס. דְּאִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים בִּינָה (דף רמ"ה ע"ב) מִתְפַּשְׁטָא בְּחוֹן, לְחַמְשִׁין תַּרְעִין. ה' זִמְנִין עֶשֶׂר. בְּאָת י', דְּאִיהוּ עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּתָקִינוּ רַבָּנָן בְּכוֹס, דְּאִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים, חָמֵשׁ אַתְוָון, בְּחֶשְׁבַּן ה'.

וְאוֹקְמוּהָ בְּכוֹס, שֶׁצָּרִיךְ הַדָּחָה וּשְׁטִיפָה. הַדָּחָה מִבַּחוּץ, וּשְׁטִיפָה מִבִּפְנִים. וְרָזָא דְּמִלָּה, שֶׁיְּהֵא תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ. מָאן דְּזָכֵי לְנִשְׁמְתָא מֵהַאי כּוֹס, לְמֶהֱוֵי נִשְׁמָתָא דַּכְיָא מִלְּגוֹ וּמִלְּבַר. וְרָזָא דְּמִלָּה, (ויקרא טז) וְטִהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ, טָהֳרָה מִבִּפְנִים, וּקְדֻשָּׁה מִבַּחוּץ. וּמַה כּוֹס לָאו טָהֳרָתֵיהּ וּקְדֻשָּׁתֵיהּ מִלְּגוֹ וּמִלְּבַר בְּלָא מַיָּא. אוֹף הָכִי נִשְׁמָתָא, לָאו טָהֳרָתָהּ וּקְדֻשָּׁתָהּ מִלְּגוֹ וּמִלְּבַר בְּלָא אוֹרַיְיתָא. וּבְגִין דָּא אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל, מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ לֹא יִכָּנֵס לְבֵית

לשון הקודש

מָלֵא. מְקַבְּלוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו. וְנוֹתְנוֹ בַּיָּמִין. וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ. וּמַגְבִּיהוֹ מִן הַקַּרְקַע טֶפַח. וּמְשַׁגְּרוֹ בְּמַתָּנָה לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ.

וּבְרֵךְ סוֹד, כּוֹס (דברים לג) מָלֵא בִּרְכַּת ה'. כּוֹס בְּגִימַטְרִיָּא אֱלֹהִי"ם, וּמִשָּׁם הַנִּשְׁמָה, שֶׁהִיא עַל שְׁמוֹ – כּוֹס. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא. מִי נִקְרָא יְשׁוּעוֹת? חָמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת, שֶׁהֵן כְּנֶגֶד חָמֵשׁ סְפִירוֹת שֶׁל כּוֹס, שֶׁהוּא שֵׁם אֱלֹהִים חַיִּים שֶׁהַבִּינָה מִתְפַּשֶּׁטֶת בָּהֶם לַחֲמִשִּׁים שְׁעָרִים. ה' פְּעָמִים עֶשֶׂר, בְּאוֹת י', שֶׁהוּא עֲשָׂרָה דְּבָרִים שֶׁתִּקְּנוּ חֲכָמִים בְּכוֹס, שֶׁהוּא אֱלֹהִים חַיִּים, חָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן ה'.

וּבָאָרוּ, בְּכוֹס שֶׁצָּרִיךְ הַדָּחָה וּשְׁטִיפָה. הַדָּחָה מִבַּחוּץ, וּשְׁטִיפָה מִבִּפְנִים. וְסוֹד הַדָּבָר – שֶׁיְּהֵא תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ. מִי שֶׁזָּכָה לַנִּשְׁמָה מִכּוֹס זֶה, לִהְיוֹת נִשְׁמָה טְהוֹרָה מִבִּפְנִים וּמִבַּחוּץ. וְסוֹד הַדָּבָר – (ויקרא טז) וְטִהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ. טָהֳרָה מִבִּפְנִים, וּקְדֻשָּׁה מִבַּחוּץ. וּמַה כּוֹס אֵין טָהֳרָתוֹ וּקְדֻשָּׁתוֹ מִבִּפְנִים וּמִבַּחוּץ בְּלִי מַיִם – אַף כָּךְ הַנִּשְׁמָה אֵין טָהֳרָתָהּ וּקְדֻשָּׁתָהּ מִבִּפְנִים וּמִבַּחוּץ בְּלִי תוֹרָה. וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל, מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבָרוֹ לֹא יִכָּנֵס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. בִּגְלַל שֶׁאֵין הוּא מִצַּד עֵץ

הַמִּדְרָשׁ. בְּגִין דְּלָאו אִיהוּ מִסְטְרָא דְאִילָנָא דְחַיֵּי, אֶלָּא מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע.

עִטּוּר, אוֹקְמוּהָ מְעַטְּרוֹ בַּתַּלְמִידִים. וְאוֹרַח רָזָא, ה' אִיהוּ כּוֹס, מְעַטְּרוֹ בַּתַּלְמִידִים בְּאָת י', דְּאִיהוּ עֲטָרַת עַל ה'. עִטּוּף, צָרִיךְ לְאַעְטָפָא רֵישֵׁיהּ בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא עַל רֵישֵׁיהּ. דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, אָסוּר לְתַלְמִיד חָכָם לְמֵיהַךְ ד' אַמּוֹת בְּגִלּוּי הָרֹאשׁ. מְשׁוּם (ישעיה ו) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שֶׁכֵּן בִּבְרָכָה, וּבְאַדְּכָרַת שְׁמָא קַדִּישָׁא, לְמֶהֱוֵי בְּגִלּוּי הָרֹאשׁ.

דְּאָת י' מִן יְהוָה, אִיהִי אִתְעַטַּף בָּאוֹר, וְאִתְעָבִיד אֲוִיר. (וְהַיְינוּ אֲוִירָא דְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מַחְכִּים) בְּגִין דְּאָת י' דְּאִיהִי חָכְמָה בַּאֲוִיר, וְהַיְינוּ אוֹר דְּאִתְעַטַּף בֵּיהּ כַּד בָּרָא עָלְמָא, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים קד) עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה. וְהַאי אִיהוּ (בראשית א) יְהִי אוֹר יְהִי אֲוִיר. וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי סִתְרֵי תוֹרָה, בְּטֶרֶם נִתְהַוּוּה כָּל דָּבָר, נִתְהַוּוּ הַהֲוָיוֹת. וּבְגִין דָּא יְהִי אוֹר יְהִי אוֹר, דְּהַוָּה מִקַּדְמַת דְּנָא.

חַ"י אוֹקְמוּהָ, חָי מִן הֶחָבִית. וְאוֹרַח רָזָא, שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה אִיהִי תְּמִינָאָה דִּסְפִירָאן מִתַּתָּא לְעֵילָּא, וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאַת חַ',

לשון הקודש

הַחַיִּים, אֶלָּא מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע.

עִטּוּר – פֵּרוּשׁוֹ מְעַטְּרוֹ בְּתַלְמִידִים. וְדֶרֶךְ סוֹד – ה' הִיא כּוֹס, מְעַטְּרוֹ בְּתַלְמִידִים בְּאוֹת י', שֶׁהִיא עֲטָרָה עַל ה'. עִטּוּף – צָרִיךְ לַעֲטֹף רֹאשׁוֹ בְּגָלַל שֶׁהַשְּׁכִינָה עַל רֹאשׁוֹ. שֶׁכָּךְ פֵּרְשׁוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, אָסוּר לְתַלְמִיד חָכָם לְהַלֵּךְ ד' אַמּוֹת בְּגִלּוּי הָרֹאשׁ, מִשּׁוּם (ישעיה ו) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שֶׁכֵּן בִּבְרָכָה וּבְהַזְכָּרַת שֵׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁאָסוּר לִהְיוֹת בְּגִלּוּי הָרֹאשׁ.

שֶׁאוֹת י' מִן יְהוָ"ה הִיא שֶׁהִתְעַטְּפָה בָּאוֹר, וְנַעֲשְׂתָה אֲוִיר. (וְזֶהוּ אֲוִיר שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מַחְכִּים) מִשּׁוּם שֶׁאוֹת י', שֶׁהִיא חָכְמָה, בָּאֲוִיר, וְזֶהוּ אוֹר שֶׁהִתְעַטֵּף בּוֹ כְּשֶׁבָּרָא אֶת הָעוֹלָם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים קד) עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה. וְזֶהוּ (בראשית א) יְהִי אוֹר – יְהִי אֲוִיר. וּפֵרְשׁוּהוּ בַּעֲלֵי סוֹדוֹת הַתּוֹרָה, בְּטֶרֶם שֶׁנִּתְהַוָּה כָּל דָּבָר, נִתְהַוּוּ הַהֲוָיוֹת. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר יְהִי אוֹר יְהִי אוֹר, שֶׁהָיָה מִזְּמַן קַדְמוֹן.

חַי – פֵּרוּשׁוֹ חַי מִן הֶחָבִית. וְדֶרֶךְ סוֹד – שְׁכִינָה עֶלְיוֹנָה הִיא שְׁמִינִית לַסְּפִירוֹת מִמַּטָּה לְמַעְלָה, וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרֵאת אוֹת ח', וְנֶאֱמַר

וְאִתְּמַר בָּהּ (משלי כד) **בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת. וְהַיְינוּ חָבִית: ח' בַּי"ת. וּבְגִין דְּאִיהִי חַיִּים, דִּכְתִיב** (משלי ג) **עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, יַיִן מִתַּמָּן אִיהוּ ח"י. וְדָא אִיהוּ יֵינָא דְאוֹרַיְיתָא. מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בָּהּ, אִקְרֵי ח"י. וְעוֹד, צַדִּיק ח"י. אִיהוּ חַי מִן הֶחָבִית.**

יַיִן אִית מִנַּיְיהוּ תְּרֵין גַּוְונִין, חִוָּור וְסוּמָק. יַיִן, שִׁבְעִין אַנְפִּין. הָא ע"ב. וְלָקֵבֵל תְּרֵין גַּוְונִין דְּיַיִן, אִיהִי זָכוֹר וְשָׁמוֹר דְּשַׁבָּת, וְשִׁבְעִין תֵּיבִין דְּקִדּוּשׁ וַיְכֻלּ"ו, הָא ע"ב.

מָלֵא, הָדָא הוּא דִּכְתִיב כּוֹס (דברים לג) **מָלֵא בִּרְכַּת יְיָ. וְאוֹף דְּאִיהוּ מָלֵא מִנַּיְינָא דְאוֹרַיְיתָא. בַּר נָשׁ הָכִי צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי שְׁלִים, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר** (בראשית כה) **אִישׁ תָּם: גְּבַר שְׁלִים. כְּמוֹ** (בראשית לג) **וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם, הָכִי צָרִיךְ לְמֶהֱוֵי נִשְׁמָתָא שְׁלִימָתָא, וְלָא יְהֵיהּ בָּהּ פְּגָם,** (ויקרא כא) **דְּכָל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב. אוֹף הָכִי אֱלֹהִים עִם יְ"ה, הוּא אֱלֹהִים, כְּחוּשְׁבַּן כּוֹס.** (שם י"ה) **אִיהוּ מָלֵא, וַהֲפוּךְ אֱלֹהִים וְתִמְצָא מָלֵא. אֵימָתַי. כַּד אִית תַּמָּן יְ"ה. וְהַיְינוּ** (שמות יז) **כִּי יָד עַל כֵּס יְ"ה. אֲדנָ"י חוּשְׁבָּנֵיהּ ו"ה. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא מָלֵא מִן תַּרְוַוֵיהוּ. וּבְגִין דָּא שַׁרְיָא עָלֵיהּ אָדָם, דְּהוּא שְׁמָא מִפָּרְשׁ.**

לשון הקודש

בָּהּ (משלי כד) בְּחָכְמָה יִבָּנֶה בָּיִת. וְזֶהוּ חָבִית: ח' בַּי"ת. וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא חַיִּים, שֶׁכָּתוּב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, הַיַּיִן מִשָּׁם הוּא חַי. וְזֶהוּ יֵינָהּ שֶׁל תּוֹרָה. מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בָּהּ נִקְרָא חַי. וְעוֹד, צַדִּיק חַי, שֶׁהוּא חַי מִן הֶחָבִית.

יַיִן יֵשׁ מִמֶּנּוּ שְׁנֵי גְוָנִים – לָבָן וְאָדֹם. יַיִן גִּימַטְרִיָּא שִׁבְעִים פָּנִים. הֲרֵי ע"ב. וּכְנֶגֶד שְׁנֵי גְוָנִים שֶׁל הַיַּיִן, הוּא זָכוֹר וְשָׁמוֹר שֶׁל שַׁבָּת, וְשִׁבְעִים תֵּבוֹת שֶׁל קִדּוּשׁ וַיְכֻלּ"וּ – הֲרֵי ע"ב.

מָלֵא – זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כּוֹס (דברים לג) מָלֵא בִּרְכַּת ה'. וְאַף שֶׁהוּא מָלֵא מִנְיָנָהּ שֶׁל תּוֹרָה. אָדָם כָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת שָׁלֵם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כה) אִישׁ תָּם – גֶּבֶר שָׁלֵם, כְּמוֹ (שם לג) וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם. כָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת נִשְׁמָה שְׁלֵמָה, וְלֹא יִהְיֶה בָּהּ פְּגָם, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כא) שֶׁכָּל (אִישׁ) אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרָב. אַף כָּךְ אוֹתִיּוֹת אֱלֹהִים עִם יְ"ה – הוּא אֱלֹהִים, כְּחֶשְׁבּוֹן כּוֹס. (שֵׁם י"ה) הוּא מָלֵא, וַהֲפֹךְ אוֹתִיּוֹת אֱלֹהִים וְתִמְצָא מָלֵא. מָתַי? כַּאֲשֶׁר יֵשׁ שָׁם אוֹתִיּוֹת יְ"ה. וְהַיְינוּ (שמות יז) כִּי יָד עַל כֵּס יְ"ה. אֲדנָ"י חֶשְׁבּוֹנוֹ ו"ה. הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי מָלֵא מִשְּׁנֵיהֶם, וּמִשּׁוּם זֶה שׁוֹרֶה עָלָיו אָדָם, שֶׁהוּא שֵׁם מְפֹרָשׁ.

מְקַבְּלוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו, כְּגַוְונָא דְאוֹרַיְיתָא, דַּהֲוָה בִּתְרִין לוּחִין, חַמְשָׁה דִּבְרָן בְּלוּחָא חָדָא, לָקֳבֵל חַמְשָׁה אֶצְבְּעָאן דְּיַד יְמִינָא. וְחַמְשָׁה בְּלוּחָא תִּנְיָינָא, לָקֳבֵל חַמְשָׁה אֶצְבְּעָאן דְּיַד שְׂמָאלָא. וְאִתְיְיהִיבוּ בִּימִינָא דְּהַיְינוּ בְּיַד יָמִין. וּבְגִין דָּא, שְׁנֵי לוּחוֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בִּידָיו, וְלָא בְּיָדָיו. וְהַאי אִיהוּ דְּאַסְהִיד קְרָא, (דברים לג) **מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ.**

וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ, בְּגִין דְּהַאי כּוֹס, דְּאִיהוּ לָקֳבֵל אַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב בָּהּ, (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בָּהּ. וְעַיְינִין דִּלְעֵילָּא, אִינּוּן שִׁבְעִין סַנְהֶדְרִין, וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָלַיְיהוּ. תְּרֵין עַיְינִין עִלָּאִין. חַד עַיִן יָמִין, וְחַד עַיִן שְׂמָאלָא, וְאִינּוּן ע"ב, בִּמְנָן בַּיְין. וְהַאי אִיהוּ רָזָא דְּנוֹתֵן בַּכּוֹס עֵינוֹ.

וּמַגְּבִיהוֹ מִן הַקַּרְקַע טֶפַח, בְּגִין דְּאָת ה' אִיהִי כּוֹס, בָּעֵי לְסַלְּקָא לָהּ בְּאָת י', דְּאִיהִי טֶפַח, דְּבֵיהּ אִתְפַּתְּחַת ה' בָּהּ אֶצְבְּעָאן. וּמְשַׁגְּרוֹ לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ בְּמַתָּנָה, בְּגִין דְּיִתְבָּרֵךְ דְּבִיתְהוֹ, דְּאִיהִי נֶפֶשׁ, דְּאִתְמַר בָּהּ (במדבר יא) **נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה אֵין כֹּל, וְאִתְבָּרְכַת וְאִתְעֲבִידַת פֵּרִין, הָדָא הוּא דִכְתִיב,** (בראשית א) **תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא.**

לשון הקודש

מְקַבְּלוֹ בִּשְׁתֵּי יָדָיו – כְּמוֹ הַתּוֹרָה שֶׁהָיְתָה בִּשְׁנֵי לוּחוֹת, חֲמִשָּׁה דִּבְּרוֹת בְּלוּחַ אֶחָד כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת שֶׁל יַד יָמִין, וַחֲמִשָּׁה בְּלוּחַ שֵׁנִי כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת שֶׁל יַד שְׂמֹאל. וְנִתְּנוּ בְּיָמִין, כְּלוֹמַר בְּיַד יָמִין. וּמִשּׁוּם זֶה, שְׁנֵי לוּחוֹת אֲבָנִים בְּיָדוֹ, וְלֹא בְּיָדָיו. וְזֶהוּ שֶׁמֵּעִיד הַפָּסוּק, (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת לָמוֹ.

וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ – מִשּׁוּם שֶׁכּוֹס זֶה הוּא כְּנֶגֶד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ. וְעֵינַיִם שֶׁל מַעְלָה הֵם שִׁבְעִים סַנְהֶדְרִין, וַעֲלֵיהֶם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. שְׁתֵּי עֵינַיִם עֶלְיוֹנוֹת. אַחַת עֵין יָמִין, וְאַחַת עֵין שְׂמֹאל. וְהֵם ע"ב, כְּמִנְיַן "בַּיְין". וְזֶהוּ סוֹד שֶׁל נוֹתֵן בַּכּוֹס עֵינוֹ.

וּמַגְּבִיהוֹ מִן הַקַּרְקַע טֶפַח – מִשּׁוּם שֶׁאוֹת ה' הִיא כּוֹס, צָרִיךְ לְהַעֲלוֹת אוֹתָהּ בָּאוֹת י', שֶׁהִיא טֶפַח, שֶׁבּוֹ נִפְתַּחַת אוֹת ה' בְּחָמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת. וּמְשַׁגְּרוֹ לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ בְּמַתָּנָה – מִשּׁוּם שֶׁתִּתְבָּרֵךְ אִשְׁתּוֹ, שֶׁהִיא נֶפֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (במדבר יא) נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה אֵין כֹּל. וּמִתְבָּרֶכֶת וְעוֹשָׂה פֵּרוֹת. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (בראשית א) תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא.

רְבִיעָאָה, לְמֶהֱוֵי עַל פָּתוֹרֵיהּ דְּבְרֵי תוֹרָה, דְּלָא יִתְקַיֵּים בֵּיהּ בְּגַוְונָא דְעַמֵּי הָאָרֶץ, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ (ישעיה כח) **כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צֹאָה. אֲבָל בְּסִתְרֵי תוֹרָה אוֹקְמוּהָ, הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין, יִתֵּן שֻׁלְחָן לַצָּפוֹן, הֲרֵי שֻׁלְחָן לִשְׁמָאלָא, דְּאִיהוּ דִּין, בָּעֵי לְקַשְּׁרָא בֵּיהּ יְמִינָא, דְּאִיהוּ אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְיְהִיבַת מֵחֶסֶד, דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, יְמִין ה'.**

חֲמִישָׁאָה, אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּצָרִיךְ לְהַאֲרִיךְ עַל פָּתוֹרֵיהּ, בִּגִין עֲנִיִּים. וְרָזָא דְמִלָּה, בִּגִין דְּצַדָּקָה יַאֲרִיךְ יוֹמוֹי, דְּלָא יִתְקַצְּרוּן. בְּגַוְונָא דְאוֹרַיְיתָא אִיהוּ אֲרִיכוּת יוֹמִין, בְּתְרֵין עָלְמִין, בְּעָלְמָא דֵין וּבְעָלְמָא דְאָתֵי לְנִשְׁמְתָא. אוֹף הָכִי צְדָקָה, אִיהִי אֲרִיכוּת יוֹמִין לְגוּפָא, בְּתְרֵין עָלְמִין, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים ל) **כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ. כִּי הוּא חַיֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ בָּעוֹלָם הַבָּא. דְּעָלְמָא דְאָתֵי לְגוּפָא** (דף רמ"ו ע"א) לִתְחִיַּית הַמֵּתִים, דְּלְבָתַר דְּייקוּם לָא יְמוּת. וּכְגַוְונָא דְעָלְמָא דְאָתֵי יְהֵא קַיָּים, הָכִי עָלְמָא דֵין **יְהֵא קַיָּים.**

שְׁתִיתָאָה, שֶׁלֹּא יְהֵא נַרְגָּן וּבַלְעָן עַל פָּתוֹרֵיהּ דְּמַלְכָּא, כְּגַוְונָא

לשון הקודש

רביעי – לִהְיוֹת עַל הַשֻּׁלְחָן דִּבְרֵי תוֹרָה, שֶׁלֹּא יִתְקַיֵּם בּוֹ בְּדֶרֶךְ עַמֵּי הָאָרֶץ שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם (ישעיה כח) כִּי כָל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צֹאָה. אֲבָל בְּסוֹדוֹת הַתּוֹרָה פֵּרְשׁוּהוּ, הָרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר – יַצְפִּין, יִתֵּן שֻׁלְחָן לַצָּפוֹן. הֲרֵי שֻׁלְחָן לִשְׂמאל, שֶׁהוּא דִּין, צָרִיךְ לְקַשֵּׁר בּוֹ הַיָּמִין, שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, שֶׁנִּתְּנָה מֵחֶסֶד, שֶׁהוּא רַחֲמִים, יְמִין ה'.

חמישי – פֵּרְשׁוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁצָּרִיךְ לְהַאֲרִיךְ עַל הַשֻּׁלְחָן בִּגְלַל עֲנִיִּים. וְסוֹד הַדָּבָר – בִּגְלַל הַצְּדָקָה יַאֲרִיךְ יָמָיו, שֶׁלֹּא יִתְקַצְּרוּ. כְּמוֹ הַתּוֹרָה שֶׁהִיא אֲרִיכוּת יָמִים בִּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא לַנְּשָׁמוֹת – אַף כָּךְ הַצְּדָקָה הִיא אֲרִיכוּת יָמִים לַגּוּף בִּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים ל) כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ. כִּי הוּא חַיֶּיךָ – בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ – בָּעוֹלָם הַבָּא. שֶׁעוֹלָם הַבָּא לַגּוּף לִתְחִיַּת הַמֵּתִים, שֶׁאַחַר שֶׁיָּקוּם לֹא יָמוּת. וּכְמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הַבָּא יִהְיֶה עוֹמֵד, כָּךְ הָעוֹלָם הַזֶּה יִהְיֶה עוֹמֵד.

ששי – שֶׁלֹּא יְהֵא נַרְגָּן וּבַלְעָן עַל שֻׁלְחָנוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ עֵשָׂו שֶׁאָמַר (בראשית כה)

דְּעֵשָׂו דְּאָמַר (בראשית כה) הַלְעִיטֵנִי, אֹרַח הַלְעָטָה, אֶלָּא בְּאֹרַח טְחִינָה. אוֹף הָכִי, מָאן דְּאַפִּיק מִלִּין דְּצְלוֹתִין אוֹ דְּאוֹרַיְיתָא מִפּוּמוֹי, בָּעֵי לְאַפָּקָא לוֹן בְּהַטְחָנָה שְׁלֵמִים, וְלָא בְּהַלְעָטָה חֲסֵרִים. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא בְּגִין סַפְנָה דְּשָׁמָּא יַקְדִּים קָנֶה לַוֵּשֶׁט.

שְׁבִיעָאָה, מַיִם אַחֲרוֹנִים. וְאוֹקְמוּהָ, מַיִם רִאשׁוֹנִים מִצְוָה. וְאַחֲרוֹנִים חוֹבָה. וְאֶמְצָעִיים רְשׁוּת. מַיִם רִאשׁוֹנִים צָרִיךְ לְסַלְקָא אֶצְבְּעָאן, בְּגִין דְּלָא יְהַדְּרוּן מַשְׁקִין וִיטַמְּאוּ אֶת הַיָּדַיִם. וְאִית מֵרַבָּנָן דְּאָמְרֵי, דְּאַחֲרוֹנִים מְשׁוּם מֶלַח סְדוֹמִית, שֶׁלֹּא תְסַמֵּא אֶת הָעֵינַיִם. אֲפִילּוּ הָכִי אַפְקִין לוֹן מֵחוֹבָא. וְסַתְרֵי מִילִּין, אִלֵּין דְּאָמְרוּ עָלַיְיהוּ חוֹבָה, וְלָאו אֹרַח אַרְעָא לְסַתְרָא גְּאוֹנִים מִלִּין, (ס"א מֵאִלֵּין דְּאָמְרֵי עָלַיְיהוּ) אֶלָּא דְּאִתְקְרֵי עָלַיְיהוּ, (דברים יז) עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאָמְרוּ עָלַיְיהוּ ג' קְדוּשׁוֹת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ויקרא כ) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים. וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם אֵלּוּ מַיִם רִאשׁוֹנִים. וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים אֵלּוּ מַיִם אַחֲרוֹנִים. כִּי קָדוֹשׁ, זֶה שֶׁמֶן עֶרֶב. אֲנִי יְיָ, זוֹ בְּרָכָה. וְאֶמְצָעִיים, בֵּין גְּבִינָה לְבָשָׂר. וּבְגִין דָּא,

לשון הקודש

הַלְעִיטֵנִי, דֶּרֶךְ הַלְעָטָה, אֶלָּא דֶּרֶךְ טְחִינָה. אַף כָּךְ מִי שֶׁמּוֹצִיא דִּבּוּרִים שֶׁל תְּפִלָּה אוֹ תּוֹרָה מִפִּיו, צָרִיךְ לְהוֹצִיא אוֹתָם בְּדֶרֶךְ טְחִינָה – שְׁלֵמִים, וְלֹא בְּהַלְעָטָה – חֲסֵרִים. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא בִּגְלַל סַפְנָה שֶׁמָּא יַקְדִּים קָנֶה לְוֵשֶׁט.

שְׁבִיעִי – מַיִם אַחֲרוֹנִים. וּפֵרְשׁוּהוּ, מַיִם רִאשׁוֹנִים מִצְוָה, וְאַחֲרוֹנִים חוֹבָה, וְאֶמְצָעִיים רְשׁוּת. מַיִם רִאשׁוֹנִים צָרִיךְ לְהַגְבִּיהַּ הָאֶצְבָּעוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יַחְזְרוּ מַשְׁקִים וִיטַמְּאוּ אֶת הַיָּדַיִם. וְיֵשׁ מֵהַחֲכָמִים שֶׁאָמְרוּ, שֶׁאַחֲרוֹנִים מִשּׁוּם מֶלַח סְדוֹמִית, שֶׁלֹּא יְסַמֵּא אֶת הָעֵינַיִם. אֲפִלּוּ כָּךְ הוֹצִיא אוֹתָם מֵחוֹבָה. וְסוֹתְרִים הַדְּבָרִים אֶת אֵלּוּ שֶׁאָמְרוּ עֲלֵיהֶם חוֹבָה, וְאֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ לִסְתֹּר דִּבְרֵי הַגְּאוֹנִים, (מאלו שֶׁאָמְרוּ עֲלֵיהֶם) אֶלָּא שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם, (דברים יז) עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁאָמְרוּ עֲלֵיהֶם שָׁלֹשׁ קְדֻשּׁוֹת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ויקרא יא) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים. וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם – אֵלּוּ מַיִם רִאשׁוֹנִים. וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים – אֵלּוּ מַיִם אַחֲרוֹנִים. כִּי קָדוֹשׁ – זֶה שֶׁמֶן עֶרֶב. אֲנִי ה' – זוֹ בְּרָכָה. וְאֶמְצָעִיים, בֵּין גְּבִינָה לְבָשָׂר, וּמִשּׁוּם זֶה

וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וְהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְיָ. זַכָּאִין עַמָּא, דְּמָארֵיהוֹן יְשַׁוֵּי לוֹן לְגַבֵּיהּ.

אוֹף הָכִי וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם, בְּשַׁעַת תַּשְׁמִישׁ. מַיִם רִאשׁוֹנִים דְּזָרַע בַּר נָשׁ, מִצְוָה. אַחֲרוֹנִים דְּנוּקְבָּא, חוֹבָא. וְאֶמְצָעִיים קָא רָמִיז, וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (איוב י) הֲלֹא כֶחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי. וְהַאי אִיהוּ דְקָא רָמִיז, בֵּין גְּבִינָה לְבָשָׂר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם) עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי.

תְּמִינָאָה, לִשְׁלֹשָׁה צָרִיךְ כּוֹס. אֲמַאי. בִּינָה אִיהִי תְּלִיתָאָה מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן, מֵעֵילָּא לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה לָא צָרִיךְ כּוֹס. לִשְׁלֹשָׁה צָרִיךְ כּוֹס, קָא רָמִיז קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאוֹרַיְיתָא לָא נַחְתָּא פָּחוֹת מִג', כֹּהֲנִים, לְוִיִּם, יִשְׂרְאֵלִים. תּוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. בְּיֶרַח תְּלִיתָאי, בְּיוֹם תְּלִיתָאי. וְדָא בִינָה, יְהֹ"וִ. וּבְגִינָהּ אִתְמַר, שָׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת הַוֵּי"י הַלַּיְלָה. מַלְכוּת ה' רְבִיעִית, עָלָהּ אִתְמַר אַרְבָּעָה מִשְׁמָרוֹת הַוֵי הַלַּיְלָה. וְשׁ' דְּתַלַת עַנְפִין לָקְבֵל תְּלַת מִשְׁמָרוֹת. וְ**ש** דְּאַרְבַּע עַנְפִין, לָקְבֵל אַרְבָּעָה מִשְׁמָרוֹת.

לשון הקודש

וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וְהְיִיתֶם קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה'.
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁאֲדוֹנָם יָשִׁים אוֹתָם אֶצְלוֹ.

אַף כָּךְ וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם – בְּשָׁעַת תַּשְׁמִישׁ. מַיִם רִאשׁוֹנִים שֶׁזּוֹרֵעַ אָדָם – מִצְוָה. אַחֲרוֹנִים, שֶׁל הַנְּקֵבָה – חוֹבָה. וְאֶמְצָעִיים – הֵרֵי רוֹמְזִין, וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (איוב י) הֲלֹא כֶחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִינָה תַּקְפִּיאֵנִי. וְזֶהוּ שֶׁבָּא הָרֶמֶז בֵּין גְּבִינָה לְבָשָׂר, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (איוב י) עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי.

שְׁמִינִי – לִשְׁלֹשָׁה צָרִיךְ כּוֹס. מַדּוּעַ? בִּינָה הִיא הַשְּׁלִישִׁית מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, מִמַּעְלָה לְמַטָּה. וּמִשּׁוּם זֶה פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה לֹא צָרִיךְ כּוֹס (ד"א). לִשְׁלֹשָׁה צָרִיךְ כּוֹס. וּבָא בְּרֶמֶז – קְדֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁהַתּוֹרָה לֹא יוֹרֶדֶת פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה – כֹּהֲנִים, לְוִיִּם, יִשְׂרְאֵלִים. תּוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים. בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי, בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. וְזוֹ בִּינָה, יְהֹ"וִ. וּבִגְלָלָהּ נֶאֱמַר, שָׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת הַוֵּי"י הַלַּיְלָה. מַלְכוּת, אוֹת ה' רְבִיעִית, עָלֶיהָ נֶאֱמַר, אַרְבַּע מִשְׁמָרוֹת הַוֵי הַלַּיְלָה. וְאוֹת ש' שֶׁל שְׁלֹשָׁה עֲנָפִים כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ מִשְׁמָרוֹת. וְאוֹת **ש** שֶׁל אַרְבַּע פָּנִים כְּנֶגֶד אַרְבַּע מִשְׁמָרוֹת.

תְּשִׁיעָאָה, כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, רְבִיעִית לוֹג, וְשִׁיעוּרָא דִּילֵיהּ, לָקְבֵל ה', רְבִיעָאָה דְּשֵׁם יְהוָ"ה. עֲשִׂירָאָה, בְּעֲשָׂרָה אוֹמֵר נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ. וּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, אִיהִי רְבִיעִית, וַעֲשִׂירִית. רְבִיעִית לְשֵׁם יְהוָה. עֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירָן. דְּאִינּוּן יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. וְכַמָּה צָרִיךְ בַּר נָשׁ לְנַטְרָא נַרְמֵיהּ, דְּלָא לְזָרוֹק מִלִּין אִלֵּין בַּאֲתָר דְּלָא אִצְטְרִיךְ. כְּמוֹ מָאן דְּזָרִיק נָהֲמָא. כָּל שֶׁכֵּן מָאן דְּזָרִיק נָהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא, לְבַר מִפָּתְוֵרֵיהּ, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא. דְּאִתְמַר בָּהּ, (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

וּבְחַבּוּרָא קַדְמָאָה, תְּלַת אִינּוּן דְּגַרְמִין בִּישׁ לְגַרְמַיְיהוּ. תְּרֵין בְּהַאי עָלְמָא, וְחַד בְּעָלְמָא אָחֳרָא, וְאִלֵּין אִינּוּן: מָאן דְּלָיִט גַּרְמֵיהּ, דְּתָנֵינָן חַד מְמָנָא אִתְפְּקַד קַמֵּיהּ דְּבַר נָשׁ, וּבְשַׁעֲתָא דְּלָיִט גַּרְמֵיהּ הַהוּא בַר נָשׁ, הַאי מְמָנָא, וְשִׁבְעִין אַחֲרָנִין דִּמְמָנָן תְּחוֹתֵיהּ, נַטְלִין הַהִיא מִלָּה, וְאַמְרֵי אָמֵן, וְסַלְקֵי לָהּ לְעֵילָּא, וְדַיְינִין לָהּ, וְאִיהוּ רָדִיף

לשון הקודש

תְּשִׁיעִי – כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, רְבִיעִית הַלּוֹג. וְשִׁעוּר שֶׁלּוֹ לְעֻמַּת אוֹת ה', רְבִיעִית שֶׁל שֵׁם יְהוָ"ה. עֲשִׂירִי – בַּעֲשָׂרָה אוֹמֵר נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ. וּשְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה הִיא רְבִיעִית וַעֲשִׂירִית. רְבִיעִית לְשֵׁם יְהוָה. עֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵן יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. וְכַמָּה צָרִיךְ אָדָם לִשְׁמֹר עַצְמוֹ שֶׁלֹּא לִזְרֹק דְּבָרִים אֵלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא צָרִיךְ כְּמוֹ מִי שֶׁזּוֹרֵק לֶחֶם. כָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁזּוֹרֵק לֶחֶם שֶׁל הַתּוֹרָה הַחוּצָה מִשֻּׁלְחָנוֹ, שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (יחזקאל מא) זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. (ע"כ רעיא מהימנא).

זֹהַר

וּבַחֲבוּר הַקַּדְמוֹן, שְׁלֹשָׁה הֵם שֶׁגּוֹרְמִים רָעָה לְעַצְמָם – שְׁנַיִם בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֶחָד בְּעוֹלָם אַחֵר. וְאֵלּוּ הֵם: מִי שֶׁמְּקַלֵּל עַצְמוֹ, שֶׁלְּמַדְנוּ, מְמֻנֶּה אֶחָד מֻפְקָד לִפְנֵי הָאָדָם, וּבְשָׁעָה שֶׁמְּקַלֵּל עַצְמוֹ אוֹתוֹ הָאָדָם, מְמֻנֶּה זֶה, וְשִׁבְעִים אֲחֵרִים שֶׁמְּמֻנִּים תַּחְתָּיו, נוֹטְלִים

אַבַּתְרֵיהּ, עַד דְּעָבִיד לֵיהּ, וְאַשְׁלִים לֵיהּ הַהוּא מִלָּה.

מָאן לָן רַב מִמְּשֶׁה, דְּאָמַר (שמות לב) **וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ**, וְאָמַר לְצוֹרֶךְ, וְאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד רְעוּתֵיהּ, עִם כָּל דָּא לָא אִשְׁתְּזִיב מֵעוֹנְשָׁא, וְהָא אִתְּמַר דְּלָא אִדְּכַּר בְּפָרָשַׁת וְאַתָּה תְּצַוֶּה, וְאִתְּמְחֵי מִתַּמָּן. וְהָא אוֹקְמוּהָ. **מָאן** לָן רַב מִדָּוִד מַלְכָּא, דְּאָמַר (תהלים לט) **אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְרָכַי מֵחַטּוֹא בִלְשׁוֹנִי אֶשְׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעוֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי**, מַאי בְּעוֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי. הַהוּא מִמָּנָא דְאִתְפְּקַד עַל דָּא, וְנָטִיל הַהִיא מִלָּה לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ לְבַר נָשׁ.

וְחַד מָאן דְּזָרִיק נָהֲמָא, אוֹ פִּירוּרִין דְּנַהֲמָא בְּאַרְעָא, וְקָא עָבִיד בֵּיהּ זְלְזוּלָא, כְּמָה דְאִתְּמַר. הֲנֵי תְּרֵי בְּהַאי עָלְמָא. וְחַד בְּהַהוּא עָלְמָא, מָאן דְּאוֹקִיד שְׁרָגָא

לשון הקודש

אוֹתוֹ דִּבּוּר וְאוֹמְרִים אָמֵן, וּמַעֲלִים אוֹתָהּ לְמַעְלָה וְדָנִים אוֹתָהּ, וְהוּא רוֹדֵף אַחֲרָיו עַד שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתוֹ וּמְשַׁלֵּם לוֹ אוֹתוֹ דִּבּוּר.

מִי לָנוּ גָּדוֹל מִמֹּשֶׁה, שֶׁאָמַר (שמות לב) וְאִם אַיִן מְחֵנִי נָא מִסִּפְרְךָ אֲשֶׁר כָּתָבְתָּ, וְאָמַר לְצֹרֶךְ, וְאַף עַל גַּב שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָשָׂה רְצוֹנוֹ, עִם כָּל זֶה לֹא נִצּוֹל מֵעֹנֶשׁ, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר שֶׁלֹּא נִזְכַּר בְּפָרָשַׁת וְאַתָּה תְּצַוֶּה, וְנִמְחָה מִשָּׁם. וַהֲרֵי פֵּרְשׁוּהוּ. מִי לָנוּ גָּדוֹל מִדָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁאָמַר (תהלים לט) אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְרָכַי מֵחַטּוֹא בִלְשׁוֹנִי אֶשְׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעוֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי. מַהוּ בְּעוֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי? הַמְמֻנֶּה הַהוּא הַמְפֻקָּד עַל זֶה, וְלוֹקֵחַ הַדִּבּוּר הַהוּא לְקַלְקֵל לוֹ לָאָדָם.

וְאֶחָד מִי שֶׁזּוֹרֵק לֶחֶם אוֹ פֵּרוּרִים שֶׁל לֶחֶם בַּקַּרְקַע וְעוֹשֶׂה בּוֹ זְלְזוּל, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. אֵלּוּ

בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, עַד לָא מָטוּ יִשְׂרָאֵל לִקְדוּשָׁא דְּסִדְרָא, בְּגִין דְּקָא מְחַלֵּל שַׁבְּתָא, וְגָרִים לְנוּרָא דְּגֵיהִנָּם לְאִתּוֹקְדָא, עַד לָא מָטָא (דף רמ"ו ע"ב) זִמְנֵיהּ.

חַד דּוּכְתָּא אִית בְּגֵיהִנָּם, לְאִינּוּן דְּקָא מְחַלְּלֵי שַׁבְּתָא. בֵּיוָן דְּאִיהוּ אוֹקִיד שְׂרָגָא עַד לָא מָטָא זִמְנֵיהּ, חַד מְמָנָא אִית בְּגֵיהִנָּם בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וְאוֹקִיד בְּקַדְמִיתָא לְהַהוּא דּוּכְתָּא, וְאָמַר הַאי דּוּכְתָּא דִּפְלָנְיָא. וְכָל חַיָּיבִין דְּגֵיהִנָּם, מְסַיְּעֵי לְאוֹקְדָא הַהוּא דּוּכְתָּא. הַהוּא מְמָנָא קָאֵרֵי וְאָמַר, (ישעיה כב) הִנֵּה יְיָ מְטַלְטֶלְךָ טַלְטֵלָה גָּבֶר וְעֹטֵף עָטֹה. חַיָּיבִין דְּגֵיהִנָּם אָמְרֵי, (ישעיה כב) כַּדּוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדָיִם שָׁמָּה תָּמוּת וְגוֹ'. בְּגִין דְּאִיהוּ גָּרִים לוֹן לְאִתּוֹקְדָא, עַד לָא מָטָא זִמְנַיְיהוּ. הָא לָן תְּלָתָא, דְּגַרְמֵי בִּישׁ לְגַרְמַיְיהוּ, כְּמָה דְּאִתְּמַר.

לשון הקודש

הַשָּׁנַיִם בָּעוֹלָם הַזֶּה. וְאֶחָד בָּעוֹלָם הַהוּא – מִי שֶׁמַּדְלִיק נֵר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת טֶרֶם מַגִּיעִים יִשְׂרָאֵל לִקְדֻשָּׁא דְּסִדְרָא, מְשׁוּם שֶׁמְּחַלֵּל שַׁבָּת, וְגוֹרֵם לָאֵשׁ שֶׁל הַגֵּיהִנָּם לִדְלֹק טֶרֶם הִגִּיעַ זְמַנּוֹ.

מָקוֹם אֶחָד יֵשׁ בַּגֵּיהִנָּם לְאוֹתָם שֶׁמְּחַלְּלִים שַׁבָּת. כֵּיוָן שֶׁהוּא הִדְלִיק נֵר טֶרֶם הִגִּיעַ זְמַנּוֹ, יֵשׁ מְמֻנֶּה אֶחָד בַּגֵּיהִנָּם בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וּמַבְעִיר בָּרִאשׁוֹנָה לְאוֹתוֹ מָקוֹם וְאוֹמֵר: זֶה מָקוֹם שֶׁל פְּלוֹנִי. וְכָל חַיָּבֵי הַגֵּיהִנָּם מְסַיְּעִים לְהַבְעִיר אֶת אוֹתוֹ מָקוֹם. אוֹתוֹ מְמֻנֶּה קוֹרֵא וְאוֹמֵר: (ישעיה כב) הִנֵּה ה' מְטַלְטֶלְךָ טַלְטֵלָה גָּבֶר וְעֹטֵף עָטֹה. חַיָּבֵי הַגֵּיהִנָּם אוֹמְרִים: (שם) כַּדּוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדָיִם שָׁמָּה תָּמוּת וְגוֹ'. מְשׁוּם שֶׁהוּא גָּרַם לָהֶם לְהִשָּׂרֵף טֶרֶם הִגִּיעַ זְמַנָּם. הֲרֵי לָנוּ שְׁלֹשָׁה שֶׁגּוֹרְמִים רַע לְעַצְמָם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

השלמה מההשמטות (סימן יב) **רעיא מהימנא**

וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם, (בראשית כח) דָּא צְלוֹתָא. מְצָב אַרְצָה, דְּמְצַלִּין בְּנֵי נָשָׁא לָהּ בְּאַרְעָא דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא וּמָטַאת לִשְׁמַיָּא דְּאִיהוּ קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְּמַר (מלכים א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְרָזָא דְּמִלָּה (תהלים ח) יְיָ אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם.

וּבְזִמְנָא דְּמוֹדָע לוֹן קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁכִינְתָּא דְּסָלְקָא בְּהַהִיא צְלוֹתָא. מִיָּד (בראשית כ"ח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, בְּהַהוּא בַּר נָשׁ. כּוּלְהוּ פַּתְחִין גַּדְפַּיְיהוּ לְקַבֵּל שְׁכִינְתָּא בְּהַהִיא צְלוֹתָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְמָעְלָה. וְהַאי אִיהוּ עֹלִים שְׁכִינְתָּא עַל גַּדְפַּיְיהוּ. וְיֹרְדִים בּוֹ, מַאי בּוֹ, בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית עֲלַיְיהוּ לְקַבְּלָא שְׁכִינְתָּא, וּמִתְיַחֲד קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹ בְּהַהִיא צְלוֹתָא. דִּשְׁכִינְתָּא אִיהִי מְצָוָה כְּלִילָא מִשֵּׁם הַוָּיָ"ה, יהו"ה אִיהִי חַיָּה דִּילֵיהּ, וּמְצָוָה בְּלָא מַחֲשָׁבָה לֵית לָהּ סְלִיקוּ.

לשון הקודש

רַעְיָא מְהֵימְנָא

וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם (בראשית כח) – זוֹ הַתְּפִלָּה. מְצָב אַרְצָה, שֶׁמִּתְפַּלְּלִים בְּנֵי אָדָם אוֹתָהּ בָּאָרֶץ, שֶׁהִיא הַשְׁכִינָה, וּמַגִּיעָה לַשָּׁמַיִם, שֶׁהוּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים–א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמָיִם. וְסוֹד הַדָּבָר – (תהלים ח) ה' אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמָיִם.

וּבִזְמַן שֶׁמּוֹדִיעַ לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הַשְׁכִינָה שֶׁעוֹלָה בְּאוֹתָהּ תְּפִלָּה, מִיָּד – (בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, בְּאוֹתוֹ אָדָם. כֻּלָּם פּוֹתְחִים כַּנְפֵיהֶם לְעֲמַת הַשְׁכִינָה בְּאוֹתָהּ תְּפִלָּה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (יחזקאל א) וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְמַעְלָה. וְזֶהוּ עֹלִים – שְׁכִינָה עַל כַּנְפֵיהֶם. וְיֹרְדִים בּוֹ, מַהוּ בּוֹ? בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹרֵד עֲלֵיהֶם לְעֲמַת הַשְׁכִינָה, וּמִתְיַחֵד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בּוֹ בְּאוֹתָהּ תְּפִלָּה. שֶׁהַשְׁכִינָה הִיא מִצְוָה כְּלוּלָה מִשֵּׁם הַוָּיָ"ה, יְהוָ"ה הִיא חַיָּה שֶׁלּוֹ, וּמִצְוָה בְּלֹא מַחֲשָׁבָה אֵין לָהּ עֲלִיָּה.

וּמַחֲשָׁבָה אִיהוּ אָדָם יו״ד ה״א וָא״ו ה״א, תִּפְאֶרֶת מִצְוָה, מַלְכוּת כְּלִילָא מֵאַרְבַּע חֵיוָון דְּמֶרְכַּבְתָּא כְּלִילָא מֵאַרְבַּע אַתְוָון אִיהִי נוּקְבָא דִילֵיהּ אַנְפִּין דִילֵיהּ, אַנְפֵּי רַחֲמֵי. בְּגִינָהּ אֲמֵינָא, (שמות ל״ג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הֹלְכִים אַל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

וּמִסְטָרָא דְצַדִּיק אִתְקְרֵי אַחֲרוֹנִי, חַיָּה כְּלִילָא שְׁמָנָה עֲשַׂר חוּלְיָין דְּאִינּוּן מֵאָחוֹר דְּבַר נָשׁ לְקַבֵּל שְׁמָנֶה עֲשַׂר נְעָנוּעִין דְּלוּלָבָ דְּדוֹמָה לְשִׁדְרָה דְּבֵיהּ שְׁמָנֶה עֲשַׂר חוּלְיָין. אִיהוּ אָחוֹר לְעוֹבָדָא דְּבְרֵאשִׁית, וְקֶדֶם לְמַחֲשָׁבָה דְּאִתְמַר בָּהּ, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה. מָה לָאו הָכִי בַּאָדָם, דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע דְּאִיהוּ אָחוֹר לְמַעֲשֶׂה וְקֶדֶם לְפֵרָעָנוּת.

קָמוּ תַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִים וְאָמְרוּ, רַעְיָא מְהֵימָנָא, יִתְקַיֵּים בָּךְ הַאי קְרָא (ישעיה ס״ב) אַל תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ. דְּהָא עִלָּאִין וְתַתָּאִין מְקַנְּנִין בְּצִלְמָא דִּידָךְ. מַשִּׁירְיִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִינּוּן מִמְּתִיבְתָּא עִלָּאָה וּמַשִּׁירְיִין דְּמַטְרוֹנִיתָא דְּאִינּוּן מִמְּתִיבְתָּא תַּתָּאָה, עָלָךְ אִתְמַר (בראשית כ״ח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים וְגוֹ׳. בָּךְ סָלְקִין מַשִּׁירְיִין דְּשִׁכִינְתָּא בְּצִלּוֹתָא דִילָךְ, וְנָחֲתִין מַשִּׁירְיִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

לשון הקודש

וּמַחֲשָׁבָה הִיא אָדָם – שֵׁם יו״ד ה״א וָא״ו ה״א, תִּפְאֶרֶת, מִצְוָה, הִיא מַלְכוּת כְּלוּלָה מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, הִיא נְקֵבָה שֶׁלּוֹ, פָּנִים שֶׁלּוֹ, פָּנִים שֶׁל רַחֲמִים. בִּגְלָלָהּ נֶאֱמַר, (שמות לג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הֹלְכִים אַל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

וּמִצַּד הַצַּדִּיק נִקְרָא אֲחוֹרָיו, חַיָּה כְּלוּלָה שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת, שֶׁהֵן מֵאֲחוֹרָיו שֶׁל הָאָדָם לְעֻמַּת שְׁמוֹנֶה עָשָׂר נְעָנוּעִים שֶׁל הַלּוּלָב שֶׁדּוֹמֶה לַשִּׁדְרָה, שֶׁבּוֹ שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת, שֶׁהוּא אָחוֹר לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, וְקֶדֶם לְמַחֲשָׁבָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחֲשָׁבָה. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּאָדָם, שֶׁעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע שֶׁהוּא אָחוֹר לְמַעֲשֶׂה, וְקֶדֶם לְפֵרָעָנוּת.

קָמוּ תַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִים וְאָמְרוּ, רוֹעֶה נֶאֱמָן, יִתְקַיֵּים בְּךָ זֶה הַפָּסוּק, (ישעיה סב) אַל תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ. שֶׁהֲרֵי עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים מְקַנְּנִים בְּצַלְמֵךָ שֶׁלְּךָ. מַחֲנוֹת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהֵם מִישִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה, וּמַחֲנוֹת שֶׁל הַמַּלְכָּה שֶׁהֵם מִישִׁיבָה שֶׁל מַטָּה, עָלֶיךָ נֶאֱמַר (בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים וְגוֹ׳. בְּךָ עוֹלִים מַחֲנוֹת שֶׁל הַשְּׁכִינָה בַּתְּפִלָּה שֶׁלְּךָ, וְיוֹרְדִים מַחֲנוֹת שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא

הוּא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא בְּכַמָּה שִׁירִין וְנִיגוּנִין בִּצְלוֹתָא. וְאַנְתְּ הוּא קְרִיבוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּצְלוֹתָא דִילָךְ דְּאִיהִי קָרְבְּנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ.

בְּצַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי, (במדבר כח) דְּתַקְּינוּ מָארֵי מַתְנִיתִין קָרְבְּנִין בִּצְלוֹתָא מִסְּטְרָא דִימִינָא, דְּתַמָּן אִישׁ חֶסֶד כֹּהֵן. וְתַקְּינוּ זְמִירוֹת דְּאִינּוּן שִׁיר דְּלְוִיִּם אַבַּתְרַייהוּ מִסְּטְרָא דִגְבוּרָה. וְהוֹד דַּרְגָּא דְדָוִד מַלְכָּא אִתְקַשַּׁר בִּשְׂמֹאלָא. וְאַהֲרֹן דְּדַרְגָּא דִילֵיהּ נֶצַ"ח אִתְקַשַּׁר בְּחֶסֶד. הָדָא הוּא דִכְתִיב (תהלים ט"ז) נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח.

לְבָתָר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְּיִחוּדָא, כָּלִיל בָּרְכוּ וּקְדֻשָּׁה, אִיהוּ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וּבְרָכָה מִסְּטְרָא דִימִינָא. הָדָא הוּא דִכְתִיב (במדבר ו) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרֲכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וּקְדוּשָּׁה מִסְּטְרָא דִלְוִיִּם עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא קִשּׁוּר יְמִינָא וּשְׂמֹאלָא, וְאִיהוּ קִשּׁוּרָא דִתְפִלִּין דְּרֵישָׁא דְאִיהִי אִמָּא עִלָּאָה תְּפִלִּין עַל רֵישֵׁיהּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין בִּתְפִלֵּי דְמָארֵי עִלְּמָא, מָה כְּתִיב בְּהוּ. וְאִיהוּ קִשּׁוּרָא דִתְפִלִּין דְּיָד דְּאִיהִי

לשון הקודש

אֵצֶל הַשְּׁכִינָה בְּכַמָּה שִׁירִים וְנִגּוּנִים בַּתְּפִלָּה. וְאַתָּה הוּא הַקָּרוֹב שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּתְּפִלָּה שֶׁלְּךָ, שֶׁהִיא קָרְבָּן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ.

בְּצַו (במדבר כח) צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי, שֶׁתִּקְּנוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה קָרְבָּנוֹת בַּתְּפִלָּה מִצַּד הַיָּמִין, שֶׁשָּׁם אִישׁ חֶסֶד – כֹּהֵן. וְתִקְּנוּ אֲמִירַת הַזְּמִירוֹת שֶׁהֵם שִׁיר הַלְוִיִּם אַחֲרֵיהֶם – מִצַּד הַגְּבוּרָה. וְהוֹד, דַּרְגָּה שֶׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ, נִקְשָׁר בִּשְׂמֹאל. וְאַהֲרֹן, שֶׁדַּרְגָּתוֹ נֶצַ"ח, נִקְשָׁר בְּחֶסֶד. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים טז) נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח.

אַחַר כָּךְ יְחוּד בְּפָסוּק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְכוֹלֵל בִּרְכָה וּקְדֻשָּׁה, שֶׁהוּא קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ, וּבִרְכָה מִצַּד הַיָּמִין. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (במדבר ו) דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו לֵאמֹר כֹּה תְבָרֲכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וּקְדֻשָּׁה מִצַּד הַלְוִיִּם, הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי, קְשׁוּר יָמִין וּשְׂמֹאל, וְהוּא קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ שֶׁהִיא אִמָּא עִלָּאָה, תְּפִלִּין עַל רֹאשׁוֹ, כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה בִּתְפִלִּין שֶׁל אֲדוֹן הָעוֹלָם מַה כָּתוּב בָּהֶן. וְהוּא קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין

שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה וְהַאי אִיהוּ דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הֱרָאָהוּ לְמֹשֶׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין. ש שֶׁל תְּפִלִּין מֹשֶׁה, כַּלִּיל תְּלַת עַנְפִּין דְּאַבָּהָן לְעֵילָּא, דְּתַקִּינוּ תְּלַת צְלוֹתִין דְּאִינּוּן סִימָן שמ"ע, דְּאִיהִי שַׁחֲרִי"ת מִנְחָ"ה עַרְבִי"ת, מ"ה דִּילָךְ צְלוֹתָא דְּשַׁבָּת דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגוֹ'.

וְאַתְּ כְּלִיל מֶרְכָּבָה תַּתָּאָה דְּאַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה וְאָדָם קַדְמָאָה לְעֵילָּא וּבַת זוּגֵיהּ לְתַתָּא, אִם כָּל חַ"י דְּאִיהוּ צַדִּיק חָי עָלְמִין. וּבְגִין דָּא אַהֲרֹן אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ יְמִינָא אוּקְמוּהָ רַבָּנָן בֵּיהּ, אַהֲרֹן שׁוּשְׁבִינָא דְּמַטְרוֹנִיתָא.

יַעֲקֹב אִיהוּ כְּלִיל תְּלַת אַבָּהָן דְּבֵיהּ רָכִיב אָדָם קַדְמָאָה, דְּלָאו לְמַגָּנָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, שׁוּפְרִיהּ דְּיַעֲקֹב בְּשׁוּפְרֵיהּ דְּאָדָם קַדְמָאָה.

אָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, רַעְיָא מְהֵימָנָא חֲזִינָן דְּכָפַל קְרִיָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁמָךְ. וְאָמַר, מֹשֶׁה מֹשֶׁה, לְאַכְלָלָא לָךְ בְּמֶרְכַּבְתָּא עִלָּאָה וּבְמֶרְכַּבְתָּא תַּתָּאָה, לְאַכְלָלָא בָּךְ אָדָם קַדְמָאָה מִסִּטְרָא דְּאַבָּהָן, וּלְאַכְלָלָא בָּךְ חַוָּה מִסִּטְרָא דְּאַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה. לָמָּה לֹא כְּפַל שֵׁם יַעֲקֹב הָכִי.

לשון הקודש

שֶׁל יָד, שֶׁהִיא שְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה, וְזֶהוּ שֶׁפֵּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, הֱרָאָהוּ לְמֹשֶׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין. ש שֶׁל תְּפִלִּין מֹשֶׁה, כָּלוּל מִשְּׁלֹשָׁה עֲנָפִים שֶׁל הָאָבוֹת לְמַעְלָה, שֶׁתִּקְנוּ שָׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת שֶׁהֵן סִימָן שמ"ע, שֶׁהִיא שַׁחֲרִי"ת מִנְחָ"ה עַרְבִי"ת, מ"ה שֶׁלְּךָ – תְּפִלַּת הַשַּׁבָּת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (בראשית א) וַיִּרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגוֹ'.

וְאַתְּ כּוֹלֵל מֶרְכָּבָה תַּחְתּוֹנָה שֶׁל אַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה וְאָדָם הָרִאשׁוֹן לְמַעְלָה, וּבַת זוּגוֹ לְמַטָּה, אִם כָּל חַ"י, שֶׁהוּא צַדִּיק חַי עָלְמִין. וּמִשּׁוּם זֶה אַהֲרֹן, אַף עַל גַּב שֶׁהוּא יָמִין, פֵּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים בּוֹ, אַהֲרֹן שׁוֹשְׁבִין שֶׁל הַמַּלְכָּה.

יַעֲקֹב הוּא כָּלוּל מִשְּׁלֹשָׁה אָבוֹת, שֶׁבּוֹ רוֹכֵב אָדָם הָרִאשׁוֹן, שֶׁלֹּא לְחִנָּם פֵּרְשׁוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, יְפִיּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב כְּיָפְיוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן.

אָמַר הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, רוֹעֶה נֶאֱמָן, רוֹאֶה אֲנִי שֶׁכָּפַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת שִׁמְךָ וְאָמַר מֹשֶׁה מֹשֶׁה, לְכָלֵל אוֹתְךָ בַּמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה וּבַמֶּרְכָּבָה הַתַּחְתּוֹנָה, לְכָלֵל בְּךָ אֶת אָדָם

אָמַר לֵיהּ בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא בְּגִין, דְּקָרָא לֵיהּ יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל. יַעֲקֹב לִישָׁנָא דְּעָקֵב, דְּהַיְינוּ נוּקְבָּא. דְּאִתְמַר, עֲקֵבוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה מַכֶּהָ גַּלְגַּל חַמָּה. וְאִתְקְרֵי יִשְׂרָאֵל דְּתַמָּן רֹאשׁ דְּכוּרָא, רֵישָׁא לְנוּקְבָּא דְּהַיְינוּ עָקֵב. וְהַאי אִיהוּ דְּאָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחִוְיָא, (בראשית ג) הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב. וְדָא גָּרַם שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא דְּאִתְמַר בָּהּ, (משלי כ"ב) עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת ה'.

חֲדֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן וְחַדּוּ מָארֵי מַתְנִיתִין וְאָמְרוּ, פּוּמָא דִּשְׁכִינְתָּא סִינַי, מָאן יְכִיל לְמֵיקָם (קמ"ו) פּוּמָךְ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ מְמַלְלִין בֵּיהּ וְשִׁתִּין רִבּוֹא דְּמִתִּיבְתָּא עִלָּאָה וְשִׁתִּין רִבּוֹא דְּמִתִּיבְתָּא תַּתָּאָה מְמַלְלִין בֵּיהּ עַל פּוּמָךְ. וְעָלָךְ אִתְמַר, וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ.

דָּבָר אַחֵר וְהִנֵּה סֻלָּם, פְּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, סִינַי דָּא סֻלָּם וְאִיהוּ קַל וְרָזָא דְּמִלָּה הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עָ"ב כַּ"ל, ע"ב, יו"ד הֵ"י וָ"ו ה"י. וְעוֹד ע"ב י', י"ה, יה"ו, יְהֹוָ"ה. כַּ"ל יו"ד, יו"ד הֵ"א, יו"ד הֵ"א וא"ו, יו"ד הֵ"א וא"ו הֵ"א. אַתְוָון כַּדְמָאין סָלְקִין לְשִׁבְעִין

לשון הקודש

הָרִאשׁוֹן מִצַּד הָאָבוֹת, וְלִכְלֹל בְּךָ אֶת חַוָּה מִצַּד אַהֲרֹן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה. לָמָּה לֹא כָּפַל שֵׁם יַעֲקֹב כָּךְ?

אָמַר לוֹ הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, מִשּׁוּם שֶׁקָּרָא לוֹ יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל. יַעֲקֹב לְשׁוֹן עָקֵב, כְּלוֹמַר נְקֵבָה, שֶׁנֶּאֱמַר עֲקֵבוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה מַכֶּהָ גַּלְגַּל חַמָּה. וְנִקְרָא יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם רֹאשׁ הַזָּכָר, רֹאשׁ לַנְּקֵבָה, כְּלוֹמַר הֶעָקֵב. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לַנָּחָשׁ, (בראשית ג) הוּא יְשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפֶנּוּ עָקֵב. וְזֶה גָּרַם שְׁכִינָה בַּגָּלוּת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (משלי כב) עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת ה'.

שָׁמַח רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְשָׂמְחוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה וְאָמְרוּ, פֶּה שֶׁל הַשְּׁכִינָה, סִינַי, מִי יָכוֹל לַעֲמֹד (לפניו) פִּיךָ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ מְדַבְּרִים בּוֹ, וְשִׁשִּׁים רִבּוֹא שֶׁל יְשִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה וְשִׁשִּׁים רִבּוֹא שֶׁל יְשִׁיבָה שֶׁל מַטָּה מְדַבְּרִים בּוֹ עַל פִּיךָ. וְעָלֶיךָ נֶאֱמַר וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ.

דָּבָר אַחֵר וְהִנֵּה סֻלָּם – פָּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, סִינַי זֶה סֻלָּם, וְהוּא קַל, וְסוֹד הַדָּבָר – (ישעיה יט) הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עָ"ב כַּ"ל. ע"ב – יו"ד ה"י וי"ו ה"י. וְעוֹד ע"ב – י', י"ה, יה"ו, יְהֹוָ"ה. כַּ"ל – יו"ד, יו"ד הֵ"א, יו"ד הֵ"א וא"ו, יו"ד הֵ"א וא"ו הֵ"א. אוֹתִיּוֹת רִאשׁוֹנוֹת עוֹלוֹת לְשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, וְאוֹתָן

וּתְרֵין אַתָּוֹן, וְאִינּוּן תּוֹלָדִין דִּילְהוֹן סָלְקִין קַ"ל. עָ"ב קַ"ל סָלְקִין מָאתָן וּתְרֵין כְּחוּשְׁבָּן ב"ר. וְאַנְתְּ הוּא רַעְיָא מְהֵימָנָא, עֲלָךְ אִתְמַר (תהלים ב) נַשְּׁקוּ בַר. וְאַנְתְּ רָב לְתַתָּא רַבָּן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל רַבָּן דְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, בָּר לְעֵילָּא, בָּר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ.

אִתְמַר לְגַבֵּי דָּוִד (שמואל ב י"ד) גַּם יְיָ הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת, בְּהַאי גַּם אִתְכַּפַּר דָּוִד. וְהַאי אִיהוּ שִׁיעוּרָא דְּחַלָּה, תְּלַת וְאַרְבְּעִין בֵּיצִים וְתוֹסֶפֶת חֻמֶשׁ בֵּיצָה, דְּמִיז (ויקרא ה) [וַ]חֲמִישִׁתוֹ יוֹסֵף עָלָיו.

זַכָּאָה צִלּוֹתָא דְּנָפְקָא מִפּוּמָךְ, כְּנַוְונָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָחִית עַל טוּרָא דְּסִינַי וְאִתְמַר בֵּיהּ (דברים כ"ט) כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְגוֹ'. הָכִי בָּר (ס"א כַּד) אַנְתְּ תִּשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרַיְיתָא וּצְלוֹתָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּנִישׁ עָלָאִין וְתַתָּאִין וְכָל אִינּוּן נִשְׁמָתִין דַּהֲווּ וְכָל דְּעָתִידִין לְמֶהֱוֵי וְכָל מַשִּׁירָיִן דְּמַלְאָכִים וְנָחִית בְּצוֹלְמָא דִּילָךְ לְקַבְּלָא צִלּוֹתָא דִּילָךְ וְאוֹרַיְיתָא דִּילָךְ. בְּגִין דְּמַחֲשָׁבְתָּא דִּילָךְ לְיַחֲדָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּכָל מַשְׁרְיָין דִּילֵיהּ עֵילָּא וְתַתָּא בְּאוֹרַיְיתָךְ וּבְצִלּוֹתָךְ.

לשון הקודש

תּוֹלָדוֹת שֶׁלָּהֶן עוֹלוֹת קַ"ל. עָ"ב קַ"ל עוֹלִים מָאתַיִם וּשְׁנַיִם, כְּחֶשְׁבּוֹן ב"ר. וְאַתָּה הוּא רוֹעֶה נֶאֱמָן, עָלֶיךָ נֶאֱמַר (תהלים ב) נַשְּׁקוּ בַר. וְאַתָּה רַב לְמַטָּה, רַבָּן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, רַבָּן שֶׁל מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, בֵּן לְמַעְלָה, בֵּן לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ.

נֶאֱמַר אֵצֶל דָּוִד, (שמואל-ב יב) גַּם ה' הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת. בְּזֶה הַגַּם הִתְכַּפֵּר דָּוִד. וְזֶהוּ שִׁעוּר שֶׁל חַלָּה, שָׁלֹשׁ וְאַרְבָּעִים בֵּיצִים וְתוֹסֶפֶת חֹמֶשׁ בֵּיצָה, רָמוּז בְּנֶאֱמַר (ויקרא ה) וַחֲמִישִׁתוֹ יוֹסֵף עָלָיו.

אַשְׁרֵי הַתְּפִלָּה שֶׁיָּצְאָה מִפִּיךָ, כְּמוֹ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יָרַד עַל הַר סִינַי וְנֶאֱמַר בּוֹ (דברים כט) כִּי אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְגוֹ'. כָּךְ בֵּן (כְּאֲשֶׁר) אַתָּה תִּשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יֶאֱסֹף עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים וְכָל אוֹתָן נְשָׁמוֹת שֶׁהָיוּ וְכָל הָעֲתִידִים לִהְיוֹת וְכָל מַחֲנוֹת הַמַּלְאָכִים וְיָרַד בְּצֶלֶם שֶׁלְּךָ לְקַבֵּל הַתְּפִלָּה שֶׁלְּךָ וְהַתּוֹרָה שֶׁלְּךָ. מִשּׁוּם שֶׁמַּחֲשָׁבָה שֶׁלְּךָ לְיַחֵד לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ בְּכָל מַחֲנוֹת שֶׁלּוֹ לְמַעְלָה וּמַטָּה בְּתוֹרָתְךָ וּבִתְפִלָּתְךָ.

קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַחֲשָׁבָה טוֹבָה מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה. וּכְגַוְונָא דְּאִיהוּ אָמַר אָנֹכִי, וְכֻלְּהוּ אָמְרוּ (שמות כ"ד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, הָכִי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לְכָל מַשִּׁרְיָין דִּילֵיהּ דְּכֻלְּהוּ שָׁתְקִין וְשָׁמְעִין לְמִלּוֹלָךְ, בְּגִין דִּרְעוּתָךְ בְּהוֹן לְיַחֲדָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּכָל מַשִּׁרְיָין דִּילֵיהּ.

וְכָל מָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַבְטַח לְמֶעְבַּד לָךְ כַּמָּה טָבִין דְּלֵית לוֹן סוֹף, כֻּלְּהוּ אָמְרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. וּבְגִין דָּא (תהלים ק"ג) בָּרְכוּ ה' מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ, וְאִתְתַּקַּף בָּךְ. דְּהָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ וְכָל מַשִּׁרְיָין דִּילֵיהּ אִסְתַּכְּמוּ לְמֶעְבַּד כָּל רְעוּתָךְ וְיַתִּיר, מָה דְּאִיהוּ כָּתוּב עַל יָדָךְ. וְלָא נָפִיל מִלָּה זְעִירָא מִכְּתִיבַת יָדָךְ דְּלָא אִתְקַיַּים.

זַכָּאָה בַּר נָשׁ דְּמָארֵיהּ חָשִׁיב לֵיהּ כְּגוּפֵיהּ וְעָבִיד לֵיהּ יְקָרָא כְּדְיוֹקְנֵיהּ לְמֶהֱוֵי שָׁקִיל מִילּוֹלִין דְּפוּמוֹי בְּאוֹרַיְיתָא וּצְלוֹתָא כְּמִלּוֹי בְּטוּרָא דְּסִינַי. וְלֵית חַד דְּפָתַח פּוּמוֹי לְקַטְרָגָא לֵיהּ אֶלָּא כֻּלְּהוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין בְּאַסְכָּמוּתָא חָדָא וּבִרְעוּתָא חָדָא: (עד כאן מההשמטות).

לשון הקודש

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מַחֲשָׁבָה טוֹבָה מְצָרְפָהּ לְמַעֲשֶׂה. וּכְמוֹ שֶׁהוּא אָמַר אָנֹכִי, וְכֻלָּם אָמְרוּ (שמות כד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע – כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָשָׂה לְכָל הַמַּחֲנוֹת שֶׁלּוֹ שֶׁכֻּלָּם שָׁתְקוּ וְשָׁמְעוּ לְדִבּוּרְךָ, מִשּׁוּם שֶׁרְצוֹנְךָ בָּהֶם לְיַחֵד לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ בְּכָל הַמַּחֲנוֹת שֶׁלּוֹ.

וְכָל מַה שֶּׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִבְטִיחַ לַעֲשׂוֹת לְךָ כַּמָּה טוֹבוֹת שֶׁאֵין לָהֶן סוֹף, כֻּלָּם אָמְרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר, (תהלים קג) בָּרְכוּ ה' מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ, וְהִתְחַזֵּק בְּךָ. שֶׁהֲרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ וְכָל הַמַּחֲנוֹת שֶׁלּוֹ הִסְכִּימוּ לַעֲשׂוֹת כָּל רְצוֹנְךָ וְיוֹתֵר, מַה שֶּׁהוּא כָּתוּב עַל יָדְךָ, וְלֹא נָפַל דָּבָר קָטָן מִכְּתִיבַת יָדְךָ שֶׁלֹּא הִתְקַיֵּם.

אַשְׁרֵי הָאָדָם שֶׁאֲדוֹנוֹ חוֹשֵׁב אוֹתוֹ כְּגוּפוֹ וְעוֹשֶׂה לוֹ כָּבוֹד כִּצְוָרָתוֹ לִהְיוֹת לוֹקֵחַ דְּבָרִים שֶׁל פִּיו בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה כִּדְבָרָיו בְּהַר סִינַי. וְאֵין אֶחָד שֶׁפָּתַח פִּיו לְקַטְרֵג לוֹ אֶלָּא כֻּלָּם, עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, בְּהַסְכָּמָה אַחַת וּבְרָצוֹן אֶחָד.

רעיא מהימנא

דָּבָר אַחֵר (בראשית כח) וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם, רַעְיָא מְהֵימְנָא, מַה לֵּ' אִסְתַּלָּק עַל כָּל אַתְוָון, הָכִי אַתְּ עָתִיד לְאִסְתַּלְקָא עַל כָּל בְּרְיָין. בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק לְשִׁמָּא דְיוֹ"ד הֵ"י וָא"ו הֵ"י. דְּבֵיהּ יי"י, דְּחוּשְׁבְּנֵיהּ לֵ'. דִּבְקַדְמֵיתָא חֲוֵית בְּשֵׁם יוֹ"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, דְּאִיהוּ יאא, בְּתְלֵיסַר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי, דְּאִינּוּן אֶחָד. כְּעַן תִּסְתַּלַּק בְּאֵל, דְּאִיהוּ ייא"י. דְּתָרִין שְׁמָהָן סַהֲדִין, הֲלֹא אֵל אֶחָד בְּרָאָנוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (מלאכי ב) הֲלֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ הֲלֹא אֵל אֶחָד בְּרָאָנוּ.

וּבְתַלַּת יוּדִין אִלֵּין, יִתְקַיֵּים בָּךְ, (ישעיה נב) יָרוּם וְנִשָּׂא וְגָבַהּ מְאֹד, בְּמַ"ה. דְּהָכִי סָלִיק מְאַ"ד, לְחֶשְׁבָּן אָדָ"ם. וּבְהִפּוּךְ אַתְוָון, מְאֹד הוּא אָדָם. יָרוּם: בְּאַרְבַּע אַנְפִּין דְּאַרְיֵה, דְּאִינּוּן (במדבר ו) יְבָרֶכְךָ יְהוָ"ה. וְנִשָּׂא: בְּאַרְבַּע אַנְפִּין דְּשׁוֹר, דְּאִינּוּן יִשָּׂא יְהוָ"ה בְּשִׁמָּאלָא. וְגָבַהּ מְאֹד: יָאֵר יְהוָ"ה, בְּאֶמְצָעִיתָא. וְדָא יוֹד הֵי וָאו הֵי, יִשָּׂא יְהוָ"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם. רְבִיעָאָה יְהוָ"ה, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם.

מִסְטָרָא דִּימִינָא, אִתְקְרִיאַת אֶבֶן. וְכַמָּה אֲבָנִין מְפוּלָּמִין יַקִּירִין

לשון הקודש

רַעְיָא מְהֵימְנָא

דָּבָר אַחֵר (בראשית כח) וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם, רוֹעֶה נֶאֱמָן, מָה לֵּ' עוֹלֶה עַל כָּל הָאוֹתִיּוֹת, כָּךְ אַתָּה עָתִיד לְהִתְעַלּוֹת עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת, מִשּׁוּם שֶׁעָלָה לַשֵּׁם שֶׁל יוֹ"ד הֵ"י וָא"ו הֵ"י, שֶׁבּוֹ שָׁלֹשׁ י' י' י', שֶׁחֻשְׁבּוֹנָן שְׁלֹשִׁים. שֶׁבַּהַתְחָלָה הָיִיתָ בְּשֵׁם יוֹ"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, שֶׁהוּא יאא, בִּי"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים שֶׁהֵן גִּימַטְרִיָּא אֶחָד. כָּעֵת תִּתְעַלֶּה בְּאֵל, שֶׁהוּא אוֹתִיּוֹת ייא"י. שֶׁשְּׁנֵי שֵׁמוֹת הֵם עֵדִים הֲלֹא אֵל אֶחָד בְּרָאָנוּ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (מלאכי ב) הֲלֹא אָב אֶחָד לְכֻלָּנוּ הֲלֹא אֵל אֶחָד בְּרָאָנוּ.

וּבִשְׁלֹשׁ יוּדִין אֵלּוּ יִתְקַיֵּם בְּךָ, (ישעיה נב) יָרוּם וְנִשָּׂא וְגָבַהּ מְאֹד בְּשֵׁם מ"ה. שֶׁכָּךְ עוֹלֶה מְאַ"ד לְחֶשְׁבּוֹן אָדָ"ם. וּבְהִפּוּךְ אוֹתִיּוֹת – מְאֹד הוּא אָדָם. יָרוּם – בְּאַרְבַּע פָּנִים שֶׁל אַרְיֵה, שֶׁהֵם (במדבר ו) יְבָרֶכְךָ יְהוָ"ה. וְנִשָּׂא – בְּאַרְבַּע פְּנֵי שׁוֹר, שֶׁהֵם יִשָּׂא יְהוָ"ה, בִּשְׂמֹאל. וְגָבַהּ מְאֹד – יָאֵר יְהוָ"ה, בְּאֶמְצָעִיתוֹ. וְזֶה שֵׁם יוֹד הֵי וָאו הֵי, יִשָּׂא יְהוָ"ה פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם. רְבִיעִי – יְהוָ"ה, וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם.

מִצַּד הַיָּמִין נִקְרֵאת אֶבֶן. וְכַמָּה אֲבָנִים לַחוֹת יְקָרוֹת נִמְצְאוּ מִמֶּנָּה, שֶׁמִּמֶּנָּה מֵי

אִשְׁתְּכָחוּ מִנָּהּ, דְּמַנְיְיהוּ מַיָּא דְּאוֹרַיְיתָא נָפְקִין. וּבְגִינֵיהוֹן אִתְמַר, אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם שֶׁמָּא תִּסְתַּכְּנוּ בְנַפְשְׁכֶם. לָא תֵּימְרוּן דְּאִינּוּן מַיִם, מַיִם מַמָּשׁ. מִשּׁוּם (תהלים קא) דֹּבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי. דְּאִלֵּין מַיִם, דָּא אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ו) וְתוֹרָה אוֹר. וּבְגִין דְּהַאי נְהוֹרָא נְבִיעַ בְּמַבּוּעָא דְמַיָּא, (ישעיה נח) אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו, אִתְקְרֵי מַיִם. **וּמִסְּטָרָא** דִּשְׂמָאלָא, הַאי אֶבֶן דְּאִיהִי י', אִתְקְרֵי נַחֲלַת. וּמִתַּמָּן עֶשֶׂר סְפִירָן כְּשַׁלְהֶבֶת קְשׁוּרָה בְּנַחֲלַת. וְאִית לָהּ אַרְבָּעָה גַּוְונִין, (וְעַשְׂרָה) אִינּוּן, יוֹד הֵא וָאו הֵא. יְהֹוָ"ה. וְאִיהִי יָד הַגְּדוֹלָה בִּימִינָא, יָד הַחֲזָקָה בִּשְׂמָאלָא, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, מִתַּמָּן אִיהִי יָד רָמָה, כָּלִיל מֵאַרְבְּעִין וּתְרֵין גַּוְונִין.

וּבְגִין דְּאִיהִי מִסְּטָרָא דִימִינָא אֶבֶן, וּמִסְּטָרָא דִשְׂמָאלָא נַחֲלַת, בָּהּ נָטִיל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נוּקְמָא, מִיִּשְׂמָעֵאל וֶאֱדוֹם, דְּאִינּוּן אִשִּׁין נוּכְרָאִין, וּמַיִם הַזֵּדוֹנִים. וּמִמָּנָּן דִּלְהוֹן סָמָאֵל וְנָחָשׁ. סָמָאֵל אֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם, מִמָּנֶּה עַל אֶמָּה דְעֵשָׂו. נָחָשׁ מִמָּנֶּה עַל אֶמָּה דְּיִשְׂמָעֵאל, וְאִיהוּ רַהַב דְּמָמָנָא עַל מַיָּא.

לשון הקודש

הַתּוֹרָה יוֹצְאִים. וּבְגִלְלָם נֶאֱמַר, אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו: כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם, שֶׁמָּא תִּסְתַּכְּנוּ בְנַפְשְׁכֶם. אַל תֹּאמְרוּ שֶׁהֵם מַיִם, מַיִם מַמָּשׁ, מִשּׁוּם (תהלים קא) דֹּבֵר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי. שֶׁאֵלּוּ הַמַּיִם זוֹ הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (משלי ו) וְתוֹרָה אוֹר. וּמִשּׁוּם שֶׁזֶּה הָאוֹר נוֹבֵעַ בְּמָקוֹר הַמַּיִם (ישעיה נח) אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו, נִקְרָא מַיִם.

וּמִצַּד הַשְּׂמֹאל, זוֹ הָאֶבֶן שֶׁהִיא אוֹת י' – נִקְרֵאת נַחֲלַת. וּמִשָּׁם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, כְּשַׁלְהֶבֶת קְשׁוּרָה בְּנַחֲלַת. וְיֵשׁ לָהּ אַרְבָּעָה גְּוָנִים, (וַעֲשָׂרָה) וְהֵם: יוֹד הֵא וָאו הֵא. יְהֹוָ"ה. וְהִיא יָד הַגְּדוֹלָה בִּימִין, יָד הַחֲזָקָה בִּשְׂמֹאל, הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי, מִשָּׁם הִיא יָד רָמָה, כְּלוּלָה מֵאַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם גְּוָנִים.

וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא מִצַּד הַיָּמִין – אֶבֶן. וּמִצַּד הַשְּׂמֹאל – נַחֲלַת. בָּהּ לוֹקֵחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נְקָמָה מִיִּשְׁמָעֵאל וֶאֱדוֹם, שֶׁהֵם אִשִּׁים נָכְרִיִּים וּמַיִם הַזֵּדוֹנִים. וְהַמְמֻנִּים שֶׁלָּהֶם – סָמָאֵל וְנָחָשׁ. סָמָאֵל אֵשׁ הַגֵּיהִנֹּם, מְמֻנֶּה עַל הָאֻמָּה שֶׁל עֵשָׂו. נָחָשׁ מְמֻנֶּה עַל הָאֻמָּה שֶׁל יִשְׁמָעֵאל, וְהוּא רַהַב הַמְמֻנֶּה עַל הַמַּיִם.

בִּימִינָא דְּאַבְרָהָם, דְּדַרְגֵּיהּ חֶסֶד, נָטִיל נוּקְמָא מִישְׁמָעֵאל, וּמְמָנָא דִּילֵיהּ. וּבִשְׁמָאלָא דְּיִצְחָק, דְּדַרְגֵּיהּ פַּחַד, נָטִיל נוּקְמָא מֵעֵשָׂו, וּמְמָנָא דִּילֵיהּ. בִּתְרִין מְשִׁיחִין, דְּאִינּוּן חַד מִימִינָא, מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. וְחַד מִשְּׁמָאלָא, מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וּבְדַרְגָּא דְּיַעֲקֹב, דְּאִיהִי לָקְבְלֵיהּ, בְּרָזָא (בראשית מח) דִּשְׁכֵּל אֶת יָדָיו (כִּי מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר). אַרְיֵה לִשְׁמָאלָא. שׁוֹר לִימִינָא, דְּיִשְׁמָעֵאל. בְּגִין דִּיהוּדָה גָּלָה בְּעֵשָׂו, אִשְׁתְּכַח יְמִינָא דְּקִדּוּשָׁה, עִם שְׂמָאלָא דְּעֵשָׂו. וּשְׂמָאלָא דְּקִדּוּשָׁה עִם יְמִינָא מִסְּאַבָא דְּיִשְׁמָעֵאל, (בראשית מט) עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה, רַעְיָא מְהֵימָנָא, בְּדַרְגֵּיהּ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, נָטִיל נוּקְמָא מֵעֲרָב רַב.

בְּתַלַת דַּרְגִּין אִלֵּין, יִפְקוֹד (נ"א יִפְקוּן) כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים, מִן גָּלוּתָא. וּבְהוֹן נָטִיל נוּקְמָא, מֵעֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל וְעֵרֶב רַב. בְּגִין דְּעֵרֶב רַב מִעָרְבִין בְּעֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל, הָכִי יַעֲקֹב מְעָרֵב בְּאַבְרָהָם וְיִצְחָק, עֵרוּב דְּתַרְוַויְיהוּ. וְהָכִי מִתְעָרֵב שִׁילֹה, עִם מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְיֵהֵא שַׁלְשֶׁלֶת דְּתַרְוַויְיהוּ, כְּהַהוּא זִמְנָא דְּחָזָא בִּלְעָם בַּגְּבוּאָה דִּילֵיהּ, דְּהָכִי מִתְקַשְּׁרֵי תְּרִין מְשִׁיחִין בְּרַעֲיָא מְהֵימָנָא, בְּתִלַת אֲבָהָן, בְּגָלוּתָא בַּתְרָאָה.

לשון הקודש

בִּימִין אַבְרָהָם, שֶׁדַּרְגָּתוֹ חֶסֶד, נוֹטֵל נְקָמָה מִישְׁמָעֵאל וּמֵהַמְמֻנֶּה שֶׁלּוֹ. וּבִשְׂמֹאל יִצְחָק, שֶׁדַּרְגָּתוֹ פַּחַד, נוֹטֵל נְקָמָה מֵעֵשָׂו וּמֵהַמְמֻנֶּה שֶׁלּוֹ. בִּשְׁנֵי מְשִׁיחִים, שֶׁהֵם אֶחָד מִיָּמִין – מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, וְאֶחָד מִשְּׂמֹאל – מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וּבְדַרְגָּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁהִיא כְּנֶגְדּוֹ, בְּסוֹד שֶׁל (בראשית מח) שִׁכֵּל אֶת יָדָיו (כִּי מְנַשֶּׁה הַבְּכוֹר). אַרְיֵה לִשְׂמֹאל. שׁוֹר לְיָמִין, שֶׁל יִשְׁמָעֵאל. בְּגִלַּל שֶׁיְּהוּדָה גָּלָה בְּעֵשָׂו, נִמְצָא יְמִין הַקְּדֻשָּׁה עִם הַשְּׂמֹאל שֶׁל עֵשָׂו. וּשְׂמֹאל הַקְּדֻשָּׁה עִם יָמִין טְמֵאָה שֶׁל יִשְׁמָעֵאל, (שם מט) עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה, רוֹעֶה נֶאֱמָן, בְּדַרְגָּה שֶׁל תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, נוֹטֵל נְקָמָה מֵעֵרֶב רַב.

בְּשָׁלֹשׁ דְּרָגוֹת אֵלּוּ יִפְקֹד (יֵצְאוּ) כֹּהֲנִים לְוִיִּם וְיִשְׂרְאֵלִים מִן הַגָּלוּת, וּבָהֶן יִקַּח נְקָמָה מֵעֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל וְעֵרֶב רַב. כְּנֶגְמָא שֶׁל עֵרֶב רַב מְעָרְבִים בְּעֵשָׂו וְיִשְׁמָעֵאל, כָּךְ יַעֲקֹב מְעָרֵב בְּאַבְרָהָם וְיִצְחָק, עֵרוּב שֶׁל שְׁנֵיהֶם. וְכָךְ מִתְעָרֵב שִׁילֹה עִם מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וּתְהֵא שַׁלְשֶׁלֶת שֶׁל שְׁנֵיהֶם כְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁרָאָה בִּלְעָם בִּנְבוּאָתוֹ, שֶׁכָּךְ מִתְקַשְּׁרִים שְׁנֵי מְשִׁיחִים בְּרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן בִּשְׁלֹשָׁה אָבוֹת בַּגָּלוּת הָאַחֲרוֹנָה.

פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) **לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלָהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ. וְכֹלָּא לְקַיְּימָא** קְרָא, (ישעיה נד) **וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֲקַבְּצֵךְ. בְּהַהוּא זִמְנָא מִתְבְּרִין קְלִיפּוֹת, דַּהֲווֹ מְסָחֲרִין לִשְׁכִינְתָּא. מִיַּד אִתְגַּלְיָיא אַבְנָא חָדָא מִתְּלַת אֲבָנִין, דְּאִינּוּן סִגּוֹלְתָּא. דְּעָלַיְיהוּ אִתְמַר,** (יחזקאל א) **וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וְאִינּוּן יִיִּין. בָּרְבִיעִי, אַבְנָא רְבִיעָאָה.** (דף רמ"ז ע"א) **בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ, אַבְנָא חֲמִשָּׁאָה. לָקְבַלַיְיהוּ,** וַיִּקַּח דָּוִד (שמואל א יז) **חֲמִשָּׁה חַלְקֵי אֲבָנִים מִן הַנַּחַל. וְאִינּוּן לָקְבַלַיְיהוּ חָמֵשׁ תֵּיבִין, דְּאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָ"ה אֱלֹהֵינוּ יְהוָ"ה.**

וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה, (יחזקאל א) **דָּא שְׁכִינְתָּא, בָּהּ קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶחָד. ו' בְּתוֹסֶפֶת וַאֲנִי, הוּא נָהָר, צַדִּיק חַי עָלְמִין.** (בראשית ב) **וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן, מַאי עֵדֶן. דָּא בִינָה, נָהָר דְּנָפִיק מִנַּהּ, דָּא ו', בֵּן יָ"ה, דַּרְגָּא דְּרַעְיָא מְהֵימָנָא, וְרַעְיָא מְהֵימְנָא, נָפִיק מֵאִימָּא עִלָּאָה, וְאִתְפַּשַּׁט בְּשִׁית סְפִירָאן עַד צַדִּיק, וּמְנַיֵּיהּ אַשְׁקֵי לְגִנְתָּא** (דְּעֵדֶן), **דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא.**

מַאי כְּבָ"ר. כ', כֶּתֶר. ב', בִּינָה. ר', רֵאשִׁית חָכְמָה. כֶּתֶר בִּימִינָא, חָכְמָה בִּשְׂמָאלָא, בִּינָה בְּאֶמְצָעִיתָא. רָכֵב לֶעֱיָלָא לְעִלַּת

לשון הקודש

פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ. וְהַכֹּל לְקַיֵּם הַפָּסוּק (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֲקַבְּצֵךְ. בְּאוֹתוֹ זְמַן נִשְׁבָּרוֹת הַקְּלִפּוֹת שֶׁהָיוּ מְסוֹבְבוֹת לַשְּׁכִינָה. מִיָּד מִתְגַּלִּית אֶבֶן אַחַת מִשָּׁלֹשׁ אֲבָנִים, שֶׁהֵן סְגֻלָּתָא, שֶׁעֲלֵיהֶן נֶאֱמַר (יחזקאל א) וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וְהֵן יִיִּין. בָּרְבִיעִי – אֶבֶן רְבִיעִית. בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ – אֶבֶן חֲמִישִׁית. כְּנֶגְדָּן וַיִּקַּח דָּוִד (שמואל-א יז) חֲמִשָּׁה חַלְקֵי אֲבָנִים מִן הַנַּחַל. וְאֵלּוּ לְעֻמָּתָם חָמֵשׁ תֵּבוֹת, שֶׁהֵן: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָ"ה אֱלֹהֵינוּ יְהוָ"ה.

וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה (יחזקאל א) – זוֹ שְׁכִינָה, בָּהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶחָד. אוֹת ו' בְּתוֹסֶפֶת וַאֲנִי – הוּא נָהָר, צַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים. (בראשית ב) וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. מַהוּ עֵדֶן? זוֹ בִּינָה. נָהָר שֶׁיּוֹצֵא מִמֶּנָּה זוֹ ו', בֵּן יָ"ה, דַּרְגָּה שֶׁל הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, וְהָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן יוֹצֵא מֵאִמָּא הָעֶלְיוֹנָה, וּמִתְפַּשֵּׁט בְּשֵׁשׁ סְפִירוֹת עַד צַדִּיק, וּמִמֶּנּוּ מַשְׁקֶה לַגָּן (שֶׁל עֵדֶן), שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה.

מַהוּ כְּבָר? כ' – כֶּתֶר. ב' – בִּינָה. ר' –

הָעֲלוֹת. עֶשֶׂר סְפִירָאן כְּלִילָן אִתְכָּלָלוּ בְּנָהָר, דְּאִיהוּ אִתְפְּשָׁט עַד צַדִּיק, דְּאִיהוּ כָּל, כְּלִיל כֹּלָא. וּבְגִינֵיהּ אוֹקְמוּהָ, (דניאל ד) אִילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף, וּמָזוֹן לְכֹלָּא בֵּיהּ. מִנֵּיהּ תַּלְיָא כֹּלָּא. כַּד חָמָא שְׁכִינְתָּא מִגּוֹ קְלִיפִין, חָזָא עִמָּהּ עֶשֶׂר סְפִירָן. (ע"כ רעיא מהימנא). (ס"א ובחבורא קדמאה) זהר:

סֹלֶת לְמִנְחָה, לְאַעְלָאָה לְהַאי סֹלֶת, קַמֵּי מַלְכָּא עִלָּאָה לְמִנְחָה. בֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין.

רעיא מהימנא

וּבְחַבּוּרָא קַדְמָאָה, אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, מֵהַאי אִשְׁתְּמוֹדַע, הֲנֵי מִילִּין סְתִימִין אִינּוּן, וְצָרִיךְ לְמִפְתַּח לוֹן קַמֵּי חַבְרַיָּיא, אַבְרָהָם יִצְחָק דְּתָקִינוּ שַׁחֲרִית וּמִנְחָה, אִתְמַר עָלַיְיהוּ, (ישעיה מח) אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ, דָּא יִצְחָק. וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם, דָּא אַבְרָהָם דְּדַרְגִּין דִּלְהוֹן חֶסֶד וָפַחַד. דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ (ישעיה סב) נִשְׁבַּע יְיָ בִּימִינוֹ, וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ, אִינּוּן תְּרֵין דְּרוֹעִין דְּמַלְכָּא, דְּאִיהוּ יְהוָ"ה, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. סֹלֶת דִּילֵיהּ, דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, נְהוֹרָא דִילֵיהּ, סֹלֶת

לשון הקודש

רֵאשִׁית חָכְמָה. כֶּתֶר בְּיָמִין, חָכְמָה בִּשְׂמֹאל, בִּינָה בָּאֶמְצַע. רֶכֶב לָעֶלְיוֹן, לְעֵלַת הָעֲלוֹת. עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת כֻּלָּן נִכְלְלוּ בְּנָהָר, שֶׁהוּא מִתְפַּשֵּׁט עַד צַדִּיק שֶׁנִּקְרָא כֹּל, כּוֹלֵל הַכֹּל. וּבִגְלָלוֹ פֵּרְשׁוּהוּ (דניאל ד) אִילָן גָּדוֹל וְתַקִּיף, וּמָזוֹן לְכֻלָּם בּוֹ. מִמֶּנּוּ תָּלוּי הַכֹּל. כַּאֲשֶׁר רָאָה הַשְּׁכִינָה מִתּוֹךְ הַקְּלִפּוֹת, רָאָה עִמָּהּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת. (ע"כ רעיא מהימנא).

זֹהַר

סֹלֶת לְמִנְחָה, לְהַעֲלוֹת לְוֹאת הַסֹּלֶת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן לְמִנְחָה בֵּין שְׁתֵּי זְרוֹעוֹת.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

בַּחֲבוּר הַקַּדְמוֹן, אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, מִכָּאן נוֹדָע אֵלּוּ דְּבָרִים סְתוּמִים הֵם, וְצָרִיךְ לִפְתֹּחַ אוֹתָם לִפְנֵי הַחֲבֵרִים. אַבְרָהָם וְיִצְחָק שֶׁתִּקְּנוּ תְּפִלַּת שַׁחֲרִית וּמִנְחָה, נֶאֱמַר עֲלֵיהֶם, (ישעיה מח) אַף יָדִי יָסְדָה אֶרֶץ – זֶה יִצְחָק. וִימִינִי טִפְּחָה שָׁמָיִם – זֶה אַבְרָהָם. שֶׁהַדְּרָגוֹת שֶׁלָּהֶם חֶסֶד וָפַחַד, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם (שם סב) נִשְׁבַּע ה' בִּימִינוֹ וּבִזְרוֹעַ עֻזּוֹ. אֵלּוּ שְׁתֵּי זְרוֹעוֹת הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא יְהוָ"ה, הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי. הַסֹּלֶת שֶׁלּוֹ זוֹ הַשְּׁכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה, הָאוֹר שֶׁלּוֹ, סֹלֶת נְקִיָּה

נְקֵיָּה מִסְּטְרוֹי בְּלָא פְּגִימוּ דַּחֲשׁוֹכָא, וּבְלָא תַּעֲרוֹבָת חֲשׁוֹכָא כְּלָל. דְּהָכִי אִינּוּן חֲשׁוֹכִין עִם נְהוֹרִין, כְּבַר קֶדֶם מוֹץ וְתֶבֶן.

וּבְחוֹבֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, מִתְעָרְבִין חֲשׁוֹכִין בִּנְהוֹרִין, וּכְגַוְונָא דְּדָשׁ בַּר נָשׁ תְּבוּאָה, וּלְבָתַר אִיהוּ בּוֹרֵר לָהּ, כְּבוֹרֵר אוֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסוֹלֶת. כַּךְ יִשְׂרָאֵל, צָרִיךְ לְמֶעְבַּד בְּרוּחֲיהוֹן, כַּד אִתְעָרָב בְּהוֹן חֲשׁוֹכִין. וְרָזָא דְּמִלָּה, (תהלים נא) זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה וְגוֹ'. דִּבְהָכִי אִתְבַּר חֲשׁוֹכָא, דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, דִּמְכַסֵּי עַל רוּחָא, כְּמוֹץ דִּמְכַסֶּה עַל חִטָּה. אוֹ כְּעָנָן, דִּמְכַסֶּה עַל שִׁמְשָׁא, וְלָא מָנַח לֵיהּ לְאַנְהָרָא.

וּבְזִמְנִין דְּחַשָּׁךְ, דְּאִיהוּ יֵצֶר הָרָע, מְכַסֶּה עַל יֵצֶר הַטּוֹב, דְּאִיהוּ אוֹר. אִיהוּ כְּמַאן דְּתָפִים בְּבֵית הָאֲסוּרִין דְּיֵצֶר הָרָע. וְאוֹף הָכִי, כַּד יֵצֶר הַטּוֹב אִיהוּ תָּפִים בִּרְשׁוּ דְּיֵצֶר הָרָע, הָכִי אִינּוּן תְּפִיסִין חַיָּילִין דְּיֵצֶר הַטּוֹב, בִּרְשׁוּ דְּחַיָּילִין דְּיֵצֶר הָרָע. וּבְזִמְנָא דְּיִתְבַּר בַּר נָשׁ רוּחֵיהּ, בְּכָל אֵבְרִין דִּילֵיהּ, קֶדֶם יְהוָ"ה, מַה כְּתִיב. (ישעיה מט) לֵאמֹר לָאֲסוּרִים צְאוּ וְלַאֲשֶׁר בַּחשֶׁךְ הִגָּלוּ.

לשון הקודש

מִצַּדּוֹ בְּלִי פְּגָם שֶׁל חֹשֶׁךְ וּבְלִי תַּעֲרֹבֶת חֹשֶׁךְ כְּלָל. שֶׁכָּךְ הֵם חֹשֶׁךְ עִם אוֹר, כְּמוֹ דָּגָן בִּפְנֵי מוֹץ וְתֶבֶן.

וּבַחֲטָאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִתְעָרְבִים חֹשֶׁךְ וְאוֹר, וּכְמוֹ שֶׁאָדָם דָּשׁ תְּבוּאָה וּלְבַסּוֹף הוּא בּוֹרֵר אוֹתָהּ כְּבוֹרֵר אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת – כָּךְ יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּרוּחָם כַּאֲשֶׁר מִתְעָרֵב בָּהֶם חֹשֶׁךְ. וְסוֹד הַדָּבָר – (תהלים נא) זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה וְגוֹ'. שֶׁבְּכָךְ נִשְׁבָּר הַחֹשֶׁךְ, שֶׁהוּא יֵצֶר הָרָע, שֶׁמְּכַסֶּה עַל הָרוּחַ כְּמוֹ מוֹץ שֶׁמְּכַסֶּה עַל הַחִטָּה, אוֹ כְּמוֹ עָנָן שֶׁמְּכַסֶּה עַל הַשֶּׁמֶשׁ וְלֹא מַנִּיחַ לוֹ לְהָאִיר.

וּבִזְמַן שֶׁחֹשֶׁךְ, שֶׁהוּא יֵצֶר הָרָע, מְכַסֶּה עַל יֵצֶר הַטּוֹב, שֶׁהוּא אוֹר, הוּא כְּמִי שֶׁאָסוּר בְּבֵית הָאֲסוּרִים שֶׁל יֵצֶר הָרָע. וְאַף כָּךְ, כַּאֲשֶׁר יֵצֶר הַטּוֹב הוּא אָסוּר בִּרְשׁוּת יֵצֶר הָרָע, כָּךְ הֵם אֲסוּרִים הַחַיָּלִים שֶׁל יֵצֶר הַטּוֹב בִּרְשׁוּת הַחַיָּלִים שֶׁל יֵצֶר הָרָע. וּבִזְמַן שֶׁיִּשְׁבֹּר אָדָם רוּחוֹ בְּכָל אֵבָרָיו לִפְנֵי יְהוָ"ה, מַה כָּתוּב? (ישעיה מט) לֵאמֹר לָאֲסוּרִים צְאוּ וְלָאֲשֶׁר בַּחשֶׁךְ הִגָּלוּ.

אֲבָל שְׁכִינְתָּא אִיהִי סֹלֶת נְקִיָּה, דְּלֵית חֲשׁוֹכָא וְקַבָּלָא יְכִיל לְאִתְעָרְבָא בָּהּ. אִיהִי כַּנְפִּן, דְּלָא מְקַבְּלָא הַרְכָּבָה מִמִּין אַחֲרָא, דְּלָאו אִיהִי מִינָהּ. וְהַאי סֹלֶת בֵּין דְּרוֹעֵי מַלְכָּא אִיהִי יָתְבָא, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית. (ע"כ רעיא מהימנא)..

זהר:

(וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה) בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, בְּשֶׁמֶן, בְּהַהוּא שֶׁמֶן דְּנָגִיד וְנָפִיק מִלְּעֵילָּא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, יָאוֹת אֲמְרַת. אֲבָל מָאי כָּתִית. אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ. דְּכֵיוָן דְּאִיהוּ שֶׁמֶן, מָאי כָּתִית. אֶלָּא רְמֶז הוּא דְּקָא רָמִיז לְשַׁמְּשָׁא בְּנוּקְבָא, לְאַנְגְּדָא לְגַבָּהּ שֶׁמֶן כָּתִית כְּדְקָא יָאוֹת לָהּ, לָא חֲוֵי אֶלָּא כָּתִית (ס"א אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה הוּא, דְּקָא רָמִיז לְאַנְגְּדָא לְגַבָּהּ שֶׁמֶן כָּתִית כְּדְקָא יָאוֹת לָהּ), **לְאַפָּקָא מְזִיתִים, דְּאִינּוּן שַׁיְיפִין דְּגוּפָא, וּלְאַמְשָׁכָא הַהוּא נְגִידוּ מִלְּעֵילָּא, בְּכָל שַׁיְיפָא וְשַׁיְיפָא.** (לָא חֲוֵי אֶלָּא כָּתִית).

וְצַדִּיק אִיהוּ דְּכָתִישׁ (דף רמ"ז ע"ב) **כְּתִישִׁין, וְאַפִּיק מִכָּל אִינּוּן שַׁיְיפִין עִלָּאִין, דְּאִינּוּן זֵיתִין קַדִּישִׁין,**

לשון הקודש

אֲבָל הַשְּׁכִינָה הִיא סֹלֶת נְקִיָּה, שֶׁאֵין חֹשֶׁךְ וַאֲפִלָּה יָכוֹל לְהִתְעָרֵב בָּהּ. הִיא כְּמוֹ גֶּפֶן שֶׁאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת הַרְכָּבָה מִמִּין אַחֵר שֶׁאֵינוֹ מִינָהּ. וְזוֹ הַסֹּלֶת בֵּין זְרוֹעוֹת הַמֶּלֶךְ הִיא יוֹשֶׁבֶת, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית. (ע"כ רעיא מהימנא).

זֹהַר

(וּבְחִבּוּר קַדְמוֹן) בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, בְּשֶׁמֶן – בְּאוֹתוֹ שֶׁמֶן שֶׁנִּמְשָׁךְ וְיוֹצֵא מִלְּמַעְלָה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, יָפֶה אָמַרְתָּ. אֲבָל מַהוּ כָּתִית? אֶלָּא סוֹד עֶלְיוֹן הוּא. שֶׁכֵּיוָן שֶׁהוּא שֶׁמֶן, מַהוּ כָּתִית? אֶלָּא רֶמֶז הוּא שֶׁהוּא רוֹמֵז לְשַׁמֵּשׁ בַּנְּקֵבָה, לְהַמְשִׁיךְ אֲצִלָּה שֶׁמֶן כָּתִית כְּמוֹ שֶׁרָאוּי לָהּ, לֹא הָיְתָה אֶלָּא כָּתִית (אֶלָּא סוֹד עֶלְיוֹן הוּא, שֶׁהוּא רוֹמֵז לְהַמְשִׁיךְ אֲצִלָּה שֶׁמֶן כָּתִית כְּמוֹ שֶׁרָאוּי לָהּ), לְהוֹצִיא מְזֵיתִים, שֶׁהֵם אֶבְרֵי הַגּוּף, וּלְהַמְשִׁיךְ אוֹתָהּ הַמְשָׁכָה מִלְּמַעְלָה בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר. (לֹא הָיְתָה אֶלָּא כָּתִית).

וְהַצַּדִּיק הוּא שֶׁכּוֹתֵשׁ כְּתִישׁוֹת, וּמוֹצִיא

מְשַׁח רִבּוּ בְּתִיאוּבְתָּא שְׁלִים, לְגַבֵּי נוּקְבֵיהּ. וְאִי לָא כָּתִישׁ, לָא יִפּוֹק הַהוּא מִשְׁחָא, אֶלָּא בְּלָא תִיאוּבְתָּא דְּשַׁיְיפִין, וְהַהוּא נְגִידוּ, לָא אִתְהֲנֵי מִנֵּיהּ נוּקְבָּא, וְלָא חֲוֵי כְּדְקָא יָאוֹת, עַד דְּתֵהֵא בְּלוּלָה מִנֵּיהּ מִכָּל שַׁיְיפִין. וְעַל דָּא בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, לְאִתְהֲנָאָה וּלְאִתְזָנָא מִנֵּיהּ. (אמר רעיא מהימנא).

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, כַּמָּה מְתִיקִין מִילָּךְ, וַדַּאי אִתְמַר הָכָא, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית. וְאִתְמַר הָתָם, בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה, בְּלוּלָה בַּמִּקְרָא, בַּמִּשְׁנָה, בַּתַּלְמוּד. וְעוֹד אִית רָזָא תְּנִיְינָא, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית. וַדַּאי לָאו אוֹרַיְיתָא אִיהִי בְּלוּלָה. אֶלָּא לְמַאן דְּסָבִיל כַּמָּה מַכְתְּשִׁין בְּגִינָהּ. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּלֵית אוֹרַיְיתָא מִתְקַיֶּימֶת, אֶלָּא בְּמִי שֶׁמְּמִית גַּרְמֵיהּ עָלָהּ. וְעוֹד אָמְרוּ, בְּזְמַן שֶׁאַתָּה מְכַתֵּת רַגְלֶיךָ מִמְּדִינָה לִמְדִינָה, תְּזְכֶּה לִרְאוֹת פְּנֵי שְׁכִינָה.

לשון הקודש

מִכָּל אוֹתָם אֵיבָרִים עֶלְיוֹנִים, שֶׁהֵם זֵיתִים קְדוֹשִׁים, שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, בִּתְשׁוּקָה שְׁלֵמָה לְגַבֵּי הַנּוּקְבָה. וְאִם לֹא יִכְתֹּשׁ, לֹא יֵצֵא אוֹתוֹ הַשֶּׁמֶן, אֶלָּא בְּלִי תְּשׁוּקַת הָאֵיבָרִים. וְאוֹתוֹ שֶׁפַּע לֹא תֵּהָנֶה מִמֶּנּוּ הַנּוּקְבָה, וְלֹא יִהְיֶה כְּמוֹ שֶׁרָאוּי עַד שֶׁתִּהְיֶה בְּלוּלָה מִמֶּנּוּ מִכָּל הָאֵיבָרִים. וְעַל זֶה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, לֵהָנוֹת וְלִהְיוֹת נִזּוֹנָה מִמֶּנּוּ.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, מְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כַּמָּה מְתוּקִים דְּבָרֶיךָ. וַדַּאי נֶאֱמַר כָּאן בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, וְנֶאֱמַר שָׁם בַּתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, בְּלוּלָה בַּמִּקְרָא, בַּמִּשְׁנָה, בַּתַּלְמוּד. וְעוֹד יֵשׁ סוֹד שֵׁנִי, בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית – וַדַּאי אֵין הַתּוֹרָה הִיא בְּלוּלָה אֶלָּא לְמִי שֶׁסּוֹבֵל כַּמָּה יִסּוּרִים בִּשְׁבִילָהּ, כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁאֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת אֶלָּא בְּמִי שֶׁמְּמִית עַצְמוֹ עָלֶיהָ. וְעוֹד אָמְרוּ, בְּזְמַן שֶׁאַתָּה מְכַתֵּת רַגְלֶיךָ מִמְּדִינָה לִמְדִינָה, תִּזְכֶּה לִרְאוֹת פְּנֵי שְׁכִינָה.

וְעוֹד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, דָּא הוּא דִּמְקַיְּים פַּת בַּמֶּלַח תֹּאכַל, (יחזקאל ד') וּמַיִם בִּמְשׂוּרָה תִּשְׁתֶּה. וְעוֹד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה נג) וְהוּא מְחֻלָּל מִפְּשָׁעֵנוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֹנֹתֵינוּ. וְעוֹד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית, דָּא צַדִּיק חַי עָלְמִין, דְּנָגִיד טִפִּין קַדִּישִׁין, דְּאִינּוּן פֵּרוּרִין כַּזֵּיתִים, מִמּוֹחָא עִלָּאָה, דְּאִינּוּן חַד עֶשְׂרוֹן לָקֳבֵל י'. וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים, י' י'. וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר, י' י' י'. וְאִינּוּן עֶשְׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ, וּב' עֶשְׂרוֹנִים לָאַיִל, וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר.

וְרָזָא דְּמִלָּה אָמְרוּ בְּתַעֲנִיּוֹת, אֵין טִפָּה יוֹרֶדֶת מִלְמַעְלָה, שֶׁאֵין עוֹלִין בְּנֶגְדָּהּ טִפַּיִם. וְאִינּוּן בְּרָזָא דָּא ׳ וּרְמִיזוּ דִּילְהוֹן לְקַבֵּל תְּלָת מוֹחִין. חַד מֹחַ הַזִּכָּרוֹן. תִּנְיָינָא מֹחַ הַמַּחֲשָׁבָה. תְּלִיתָאָה מֹחַ הַהִכְמִיוֹן. הַהִכְמִיוֹן וְהַזִּכָּרוֹן כָּלְקִין מִן לְבָא הַמַּחֲשָׁבִית נַחְתָּא עַל לְבָא וּמְקַבְּלִין לָהּ עָלַיְיהוּ כְּמַלְכָּא, בְּגִין דְּהָאי אָדָם, דְּאִיהוּ מַחֲשָׁבָה, דְּרָכִיב וְשָׁלִיט עַל חֵיוָא תְּלִיתָאָה וְנָחִית עֲלָהּ לְגַבֵּי תְּרִין חֵיוָון וּפַתְחִין גַּדְפַּיְיהוּ לְקַבְּלָא לָהּ כְּגוֹן חוֹלֵם עַל צֵירֵי אִתְעֲבִיד סֻגּוֹלְתָּא וְדָא כֶּתֶר עֶלְיוֹן עַל חָכְמָה וּבִינָה.

לשון הקודש

וְעוֹד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית – זֶהוּ שֶׁמְּקַיֵּם פַּת בַּמֶּלַח תֹּאכַל (יחזקאל ד) וּמַיִם בִּמְשׂוּרָה תִּשְׁתֶּה. וְעוֹד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית – זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נג) וְהוּא מְחֻלָּל מִפְּשָׁעֵנוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֹנֹתֵינוּ. וְעוֹד בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית – זֶה צַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים שֶׁמּוֹשֵׁךְ טִפּוֹת קְדוֹשׁוֹת, שֶׁהֵן פֵּרוּרִים כַּזֵּיתִים, מֵהַמֹּחַ הָעֶלְיוֹן, שֶׁהֵם עֶשְׂרוֹן אֶחָד כְּנֶגֶד י'. וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים – י' י'. וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר – י' י' י'. וְהֵם – עֶשְׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ, וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים לָאַיִל, וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לַפָּר.

וְסוֹד הַדָּבָר אָמְרוּ בְּתַעֲנִיּוֹת, אֵין טִפָּה יוֹרֶדֶת מִלְמַעְלָה שֶׁאֵין עוֹלוֹת כְּנֶגְדָּהּ טִפַּיִם. וְהֵם בְּסוֹד זֶה: ׳ וְהֵרְמָז שֶׁלָּהֶן כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה מֹחִין. אֶחָד – מֹחַ הַזִּכָּרוֹן. שֵׁנִי – מֹחַ הַמַּחֲשָׁבָה. שְׁלִישִׁי – מֹחַ הַהִכְמִיוֹן. הַהִכְמִיוֹן וְהַזִּכָּרוֹן עוֹלִים מִן הַלֵּב. הַמַּחֲשָׁבָה יוֹרֶדֶת עַל הַלֵּב, וּמְקַבְּלִים אוֹתָהּ עֲלֵיהֶם כְּמֶלֶךְ, מִשּׁוּם שֶׁזֶּה הָאָדָם, שֶׁהוּא מַחֲשָׁבָה, שֶׁרוֹכֵב וְשׁוֹלֵט עַל חַיָּה שְׁלִישִׁית, וְיוֹרֶדֶת עָלֶיהָ אֵצֶל שְׁתֵּי הַחַיּוֹת, וּפוֹתְחִים כַּנְפֵיהֶם לְקַבֵּל אוֹתָהּ כְּמוֹ נְקוּד חוֹלָם עַל צֵירֵי – נַעֲשֶׂה סֻגּוֹלְתָּא, וְזֶה כֶּתֶר עֶלְיוֹן עַל חָכְמָה וּבִינָה.

עִשָּׂרוֹן וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים, רְמִיזִין לִתְלַת חֵיוָן דְּמֶרְכַּבְתָּא עִלָּאָה. דְּאִינּוּן: גְּדֻלָּה, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִין, רְמִיזִין: לְנֶצַח, הוֹד, יְסוֹד. מֶרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה. רְבִיעִית הַהִין: דָּא מַלְכוּת קַדִּישָׁא, ה' רְבִיעָאָה מִן שֵׁם יְהֹוָ"ה. דְּאִיהוּ אַרְבַּע אַנְפֵּי אָדָם. (ע"כ רעיא מהימנא). (וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה).

זהר:

רְבִיעִית הַהִין, רַגְלָא רְבִיעָאָה לְכֻרְסְיָא עִלָּאָה, וְאִיהוּ עוֹלָה תָּמִיד לְגַבֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, עַד מַחֲשַׁבְתָּא עִלָּאָה, דְּלֵית לָהּ סוֹף. וּבְגִין דָּא, עוֹלָה קָא אַתְיָא עַל הִרְהוּר הַלֵּב.

רעיא מהימנא

וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה אָמַר, רַעְיָא מְהֵימָנָא, הַהִיא תָּנָא דְּזַרְקָא, אִיהִי יוֹד, רְבִיעִית. אוֹף הָכִי בַּהַיָּה דְּשָׁמָּה אָדָם, דְּאַרְבַּע אַנְפִּין דִּילֵיהּ דְּאִינּוּן יְהֹוָ"ה, מַקָּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא. תְּלַת חֵיוָן, דְּאִינּוּן תְּרֵיסָר שְׁבָטִין. (ע"כ רעיא מהימנא)..

לשון הקודש

עִשָּׂרוֹן וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים רוֹמְזִים לְשָׁלֹשׁ חַיּוֹת שֶׁל הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁהֵן: גְּדֻלָּה, גְּבוּרָה, תִּפְאֶרֶת. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים רוֹמְזִים לְנֶצַח, הוֹד, יְסוֹד. מֶרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה. רְבִיעִית הַהִין – זוֹ מַלְכוּת הַקְּדוֹשָׁה, ה' רְבִיעִית מִשֵּׁם יְהֹוָ"ה, שֶׁהוּא אַרְבַּע פְּנֵי אָדָם. (ע"כ רעיא מהימנא). (וּבְחִבּוּר קַדְמוֹן).

זֹהַר

רְבִיעִית הַהִין, רֶגֶל רְבִיעִית לַכִּסֵּא הָעֶלְיוֹן, וְהִיא עוֹלָה תָּמִיד אֶצְלוֹ בְּכָל יוֹם וָיוֹם עַד מַחֲשָׁבָה עֶלְיוֹנָה שֶׁאֵין לָהּ סוֹף, וּמִשּׁוּם זֶה הָעוֹלָה בָּאָה עַל הִרְהוּר הַלֵּב.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

וּבַחִבּוּר הַקַּדְמוֹן אָמַר, רוֹעֶה נֶאֱמָן, אוֹתוֹ טַעַם שֶׁל זַרְקָא הִיא אוֹת יו"ד, רְבִיעִית. אַף כָּךְ בַּהַיָּה שֶׁשְּׁמָהּ אָדָם, שֶׁאַרְבַּע פָּנִים שֶׁלָּהּ שֶׁהֵם יְהֹוָ"ה, מַקָּף שׁוֹפָר הוֹלֵךְ סְגוֹלְתָּא. שָׁלֹשׁ חַיּוֹת שֶׁהֵן שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

וּבְחַבּוּרָא קַדְמָאָה, עוֹלַת תָּמִיד, אִיהִי רֶגֶל רְבִיעָאָה לְכֶרְסְיָא עִלָּאָה, דָּא עוֹלָה תָּמִיד בְּכָל יוֹם, מֵאִינּוּן יוֹמִין שִׁית דִּבְרֵאשִׁית. בְּשַׁבָּת עַל חַד תְּרִין, בְּגִין דְּיִתּוֹסַף בָּהּ נְהִירוּ וּשְׁלֵימָא כַּדְקָא יָאוּת, וְהָא אִתְמַר.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, מַלְכוּ בְּשִׁית סְפִירָן אִיהִי עוֹלָה תָּמִיד לְגַבֵּי ו', דְּאָחִיד בְּהוֹן. בֵּן יָ"ה, גְּנִיז בַּבִּינָה. וּבְאֵן סְפִירָה מֵאִינּוּן שִׁית סְלִיקַת לְגַבֵּיהּ. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאִקְרֵי תִּפְאֶרֶת. דִּבְיוֹם הַשַּׁבָּת אִתּוֹסַף עִמֵּיהּ נֶפֶשׁ יְתֵירָה, דְּאִיהִי בִּינָה. ה' עִלָּאָה. י' אוֹת בְּשַׁבָּת, חָכְמָה עִלָּאָה. מֶלֶךְ מְעוּטָר בְּכֶתֶר, וּבְגִין דָּא, בִּתְפִלַּת מוּסַף כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ.

וּבְרֵאשִׁי חָדְשֵׁיכֶם, וְכִי כַמָּה רֵישִׁין אִית לָהּ לְסִיהֲרָא. אֶלָּא אִינּוּן תְּרֵין נְקוּדִין, כְּגַוְונָא דָּא ָ נְקוּדָה תַּתָּאָה סִיהֲרָא, תְּרֵין רֵישִׁין דִּילָהּ, תְּרֵין נְקוּדִין דְּאִינּוּן עַלָּהּ, סָגוֹל. בְּקַדְמִיתָא הָוָה כֶּתֶר

לשון הקודש

זֹהַר

וּבְחַבּוּר קַדְמוֹן, עוֹלַת תָּמִיד הִיא רֶגֶל רְבִיעִית לַכִּסֵּא הָעֶלְיוֹן. זוֹ עוֹלָה תָּמִיד בְּכָל יוֹם מֵאֵלּוּ הַיָּמִים שֵׁשֶׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית. בְּשַׁבָּת – עַל אֶחָד שְׁנַיִם, כְּדֵי שֶׁיִּתּוֹסֵף בָּהּ אוֹר וּשְׁלֵמוּת כְּמוֹ שֶׁרָאוּי, וְהֲרֵי נִתְבָּאֵר.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, הַמְּלָכוּת בְּשֵׁשׁ סְפִירוֹת הִיא עוֹלָה תָּמִיד אֵצֶל אוֹת ו' שֶׁאֲחוּזָה בָּהֶן. בֵּן יָ"ה, גְּנוּז בִּבִינָה. וּבְאֵילּוּ סְפִירוֹת מֵאֵלּוּ הַשֵּׁשׁ עוֹלָה אֲצִלּוֹ? בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, הַנִּקְרָא תִּפְאֶרֶת. שֶׁבְּיוֹם הַשַּׁבָּת נוֹסֶפֶת עִמּוֹ נֶפֶשׁ יְתֵרָה, שֶׁהִיא בִּינָה, ה' עֶלְיוֹנָה. י' – אוֹת בְּשַׁבָּת, חָכְמָה עֶלְיוֹנָה, מֶלֶךְ מְעֻטָּר בְּכֶתֶר, וּמְשׁוּם זֶה בִּתְפִלַּת מוּסָף כֶּתֶר יִתְּנוּ לְךָ.

וּבְרֵאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם – וְכִי כַּמָּה רָאשִׁים יֵשׁ לָהּ לַלְּבָנָה? אֶלָּא הֵם שְׁתֵּי נְקֻדּוֹת בְּדָגְמַת זֶה ָ נְקֻדָּה תַּחְתּוֹנָה – הַלְּבָנָה, שְׁנֵי רָאשִׁים שֶׁלָּהּ

עֲלֵי תְּרֵי מַלְכִין כְּנַוְונָא דָּא ׳, וַהֲוַת סְגוֹלְתָּא. וּלְבָתַר דְּאַמְרַת אִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵי מְלָכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד, אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עַצְמֵךְ. וּנְחִיתַת לְרַגְלוֹי דְּתְרֵין מְלָכִים, כְּנַוְונָא דָּא ׳ וְהַיְינוּ סָגוֹל, מַה דַּהֲוַת סְגוֹלְתָּא, אִתְהַדְּרַת סָגוֹל.

וְרָזָא דְּמִלָּה, לָקַבֵּל תְּרֵין נְקוּדִין, דְּאִינּוּן תְּרֵין מְלָכִים, קָא רָמִיז פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם, וְלָקַבֵּל נְקוּדָה עֲטָרָה עַל רֵישַׁיְידוּ, אָמַר, וְאַיִל אֶחָד, כְּמוֹ כֶּתֶר אֶחָד. בָּתַר דְּאַמְרַת אִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵי מְלָכִים שֶׁיִּשְׁתַּמְּשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד, אַזְעִירַת גַּרְמָהּ, אוֹף הָכִי, וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת. אַיִל דְּיִצְחָק, אִתְהַדָּר שָׂעִיר. אִתְהַפָּךְ מֵרַחֲמֵי לְדִינָא, וְאִתְזְעִיר.

וּבְגִין דָּא שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת, וְלֹא אָמַר לְעוֹלָה, לְמֶהֱוֵי כֶּתֶר. וּמְנָלָן דְּאִית יְרִידָה בַּחַטָּאת, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ט) וַיֵּרֶד מֵעֲשֹׂת הַחַטָּאת. וַאֲמַאי שְׁתַּף עוֹלָה עִם חַטָּאת בַּיְרִידָה. אֶלָּא לְאוֹלְפָא, דְּעוֹלָה חֲוַת בְּקַדְמִיתָא מִדַּת הָרַחֲמִים, וּלְבָתַר אִתְהַפְּכַת לְדִינָא בַּיְרִידָה, וְאִתְקְרִיאַת חַטָּאת, וְכֹלָּא חַד.

לשון הקודש

אֵלּוּ שְׁתֵּי נְקֻדּוֹת שֶׁהֵן עָלֶיהָ סָגוֹל. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה כֶּתֶר עַל שְׁנֵי מְלָכִים כְּדֶגְמַת זֶה ׳, וְהָיְתָה סָגוֹלְתָּא. וּלְבַסּוֹף שֶׁאָמְרָה אִי אֶפְשִׁי לִשְׁנֵי מְלָכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד, אָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עַצְמֵךְ. וַיָּרְדָה לְרַגְלֵיהֶם שֶׁל שְׁנֵי מְלָכִים כְּמוֹ זֶה ׳, וְזֶהוּ נִקּוּד סָגוֹל. מַה שֶּׁהָיְתָה סָגוֹלְתָּא, חָזְרָה לִהְיוֹת סָגוֹל.

וְסוֹד הַדָּבָר – כְּנֶגֶד שְׁתֵּי נְקֻדּוֹת שֶׁהֵן שְׁנֵי מְלָכִים, רוֹמֵז בְּפָסוּק פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם. וּכְנֶגֶד נְקֻדָּה שֶׁהִיא עֲטָרָה עַל רָאשֵׁיהֶם, אָמַר וְאַיִל אֶחָד, כְּמוֹ כֶּתֶר אֶחָד. אַחַר שֶׁאָמְרָה אִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵי מְלָכִים שֶׁיִּשְׁתַּמְּשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד, הִקְטִינָה עַצְמָהּ. אַף כָּךְ, וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת. אַיִל שֶׁל יִצְחָק חָזַר לִהְיוֹת שָׂעִיר. הִתְהַפֵּךְ מֵרַחֲמִים לְדִין, וְנִקְטַן.

וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר שְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת, וְלֹא אָמַר לְעוֹלָה, לִהְיוֹת כֶּתֶר. וּמִנַּיִן לָנוּ שֶׁיֵּשׁ יְרִידָה בְּחַטָּאת? שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא ט) וַיֵּרֶד מֵעֲשֹׂת הַחַטָּאת. וּמַדּוּעַ שִׁתֵּף עוֹלָה עִם חַטָּאת בַּיְרִידָה? אֶלָּא לְלַמֵּד, שֶׁעוֹלָה הָיְתָה בַּהַתְחָלָה מִדַּת הָרַחֲמִים, וּלְבַסּוֹף הִתְהַפְּכָה לְמִדַּת הַדִּין בַּיְרִידָה, וְנִקְרֵאת חַטָּאת, וְהַכֹּל אֶחָד.

וּבְגִין דָּא, הָבִיאוּ עָלַי (דף רמ"ח ע"א) **כַּפָּרָה**, עָלַי הַוַת סִיהֲרָא כְּתֵר וַדַּאי, כְּנַוְונָא דָא ׃ וּלְבָתַר אִתְמְעִיטַת, וְנַחֲתַת לְרַגְלִין דִּילֵיהּ, כְּנַוְונָא דָא ֯ וּבְזִמְנָא דָא הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה, אִיתְמַר בָּהּ, (ויקרא ו) **הִיא** הָעֹלָה, סְלִיקַת מֵרַגְלוֹי. דְּאִתְמַר בָּהּ, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי. לְמֵימַר בָּהּ, הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי. וְהַאי אִיהוּ רָזָא, (שמואל ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים. דְּמְהַפֵּךְ דִּינָא לְרַחֲמֵי. וְרָזָא דְמִלָּה, (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. כְּנַוְונָא דָא, הוה"י. יְהוָה.

וְעוֹד, כֶּבֶשׂ א׳ וּשְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים, לָקֳבֵל תְּלַת סְפִירִן. שִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה, לָקֳבֵל שֶׁבַע סְפִירִן. שִׁבְעָה כְבָשִׂים, אִינּוּן ז׳ יוֹמִין דְּסִיהֲרָא. בְּנֵי שָׁנָה, בְּנוֹי דְּסִיהֲרָא, דְּאִקְרֵי שָׁנָה. דְּאִיהִי חָדָא מֵאִינּוּן שְׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת. (ע"כ רעיא מהימנא)..

זהר:

וּבְרֹאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם וְגוֹ׳. וְכִי כַּמָּה רָאשִׁין אִינּוּן לְסִיהֲרָא. וְהָא לֵית אֶלָּא רֵישָׁא לְסִיהֲרָא, אֶלָּא שִׁמְשָׁא, דְּאִיהוּ רֵישָׁא לְגַבָּהּ. אֶלָּא רָאשֵׁי תְּרִין בְּכָל

לשון הקודש

וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה. עָלַי – הָיְתָה הַלְּבָנָה כֶּתֶר וַדַּאי, כְּדֶרֶךְ זֶה ׃ וּלְבַסּוֹף הִתְמַעֲטָה וְיָרְדָה לְרַגְלָיו כְּדֶרֶךְ זֶה ֯ וּבְזֶמֶן זֶה נֶאֱמַר הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (שם ו) הִיא הָעֹלָה, עוֹלָה מֵרַגְלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי, לוֹמַר בָּהּ הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי. וְזֶהוּ סוֹד (שמואל-ב כג) צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים. שֶׁמְּהַפֵּךְ דִּין לְרַחֲמִים. וְסוֹד הַדָּבָר – (תהלים קיח) אֶבֶן מָאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. כְּדֶרֶךְ זֶה הוה"י, יְהוָה.

וְעוֹד, כֶּבֶשׂ אֶחָד וּשְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִים – כְּנֶגֶד שִׁבְעָה סְפִירוֹת. שִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה – כְּנֶגֶד שֶׁבַע סְפִירוֹת. שִׁבְעָה כְבָשִׂים – הֵם שִׁבְעָה יָמִים שֶׁל הַלְּבָנָה. בְּנֵי שָׁנָה – בְּנֵי הַלְּבָנָה שֶׁנִּקְרֵאת שָׁנָה, שֶׁהִיא אַחַת מֵאוֹתָן שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת.

(ע"כ רעיא מהימנא).

זֹהַר

וּבְרֹאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם וְגוֹ׳. וְכִי כַּמָּה רָאשִׁים יֵשׁ לַלְּבָנָה? וַהֲרֵי אֵין רֹאשׁ לַלְּבָנָה אֶלָּא

יַרְחָא וְיַרְחָא. וְאִינּוּן יַעֲקֹב וְיוֹסֵף, דְּמִתְחַדְּתֵי עַל סִיהֲרָא. וְעַל דָּא בָּעוּ לְחַדְּתָא לָהּ.

פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם, אִלֵּין אִינּוּן דְּאָמְרָה סִיהֲרָא, דְּהֵיךְ יִשְׁתַּמְּשׁוּן בָּהּ כַּחֲדָא, וְאַזְעִירַת גַּרְמָהּ תְּחוֹתַיְיהוּ. וְאַיִל אֶחָד, דָּא אַיִל דְּיִצְחָק. וְכִי אַבְרָהָם לְאָן אָזִיל. אֶלָּא בְּגִין דְּאִתְעַר תַּמָּן עֻשָּׁו, אִתְכְּנִישׁ אַבְרָהָם, דְּלָא יֶחֱמֵי לֵיהּ, וּמַאן אִיהוּ שָׂעִיר דְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ. (תְּרֵי נוּסְחֵי) וּבְגִין דְּזַמִּין לְאִתְעָרָא תַּמָּן עֻשָּׁו דְּאִיהוּ שָׂעִיר אִתְכְּנִישׁ אַבְרָהָם, וְלָא אִשְׁתְּכַח תַּמָּן, יִצְחָק, אִשְׁתְּכַח תַּמָּן, דְּרַחִימוּ דִּילֵיהּ לְגַבֵּיהּ, כְּחַמְרָא עַל דּוּרְדְּיֵיהּ. יַעֲקֹב אִשְׁתְּכַח תַּמָּן, לְתַבְרָא אַנְפּוֹי. יוֹסֵף דְּאִיהוּ שׁוֹר (ס"א שָׂטָן) דִּילֵיהּ, לְגַבֵּי רָחֵל.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, וַדַּאי בְּנֵי שָׁנָה אִתְקְרִיאוּ עַל שֵׁם חַמָּה, (נ"א

לשון הקודש

הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהוּא רֹאשׁ בִּשְׁבִילָהּ. אֶלָּא רָאשֵׁי – שְׁנַיִם, בְּכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ, וְהֵם יַעֲקֹב וְיוֹסֵף שֶׁמִּתְחַדְּשִׁים עַל הַלְּבָנָה, וְעַל זֶה רָצוּ לְחַדֵּשׁ אוֹתָהּ.

פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם – אֵלּוּ הֵם שֶׁאָמְרָה הַלְּבָנָה אֵיךְ יִשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהּ בְּאֶחָד, וְהִמְעִיטָה עַצְמָהּ תַּחְתֵּיהֶם. וְאַיִל אֶחָד – זֶה אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק. וְכִי אַבְרָהָם לְהֵיכָן הָלַךְ? אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁהִתְעוֹרֵר שָׁם עֵשָׂו, נֶאֱסַף אַבְרָהָם, שֶׁלֹּא יִרְאֶה אוֹתוֹ. וּמִי הוּא? שָׂעִיר שֶׁל רֹאשׁ חֹדֶשׁ. (שְׁתֵּי נוסָחָאוֹת) וּמִשּׁוּם שֶׁמְּזֻמָּן לְהִתְעוֹרֵר שָׁם עֵשָׂו, שֶׁהוּא שָׂעִיר – נֶאֱסַף אַבְרָהָם וְלֹא נִמְצָא שָׁם. יִצְחָק נִמְצָא שָׁם, שֶׁהָאַהֲבָה שֶׁלּוֹ אֶצְלוֹ כְּיַיִן עַל שִׁמְרָיו. יַעֲקֹב נִמְצָא שָׁם לִשְׁבֹּר פָּנָיו. יוֹסֵף הוּא הַשּׁוֹר (שָׂטָן) שֶׁלּוֹ אֵצֶל רָחֵל.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, וַדַּאי בְּנֵי שָׁנָה נִקְרָאִים עַל שֵׁם הַחַמָּה (מלבוש), הָאֵם הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר

מַלְכוּת) **אִימָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְמַר בָּהּ פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה.** (ס"א סִיהֲרָא דְּאִקְרֵי שָׁנָה דְּאִית בָּהּ שנ"ה יוֹמִין, כְּחוּשְׁבַּן) **שָׁנָה אִית בָּהּ שס"ה יוֹמִין, כְּחוּשְׁבַּן שס"ה לֹא תַעֲשֶׂה. וְאִיהוּ עַל דָּא לִשְׁמָאלָא. אִימָא עִלָּאָה, סִיהֲרָא בִּימִינָא. אֲסוּרָה בְּרַתָּא לְאַבָּא דְּאִיהוּ לִימִינָא חֶסֶד. וְאִיהִי כְּלִילָא מרמ"ח פִּקּוּדִין. אִשְׁתְּכַח ו' עִם אִימָּא לִשְׁמָאלָא. בְּרַתָּא עִם אַבָּא לִימִינָא דְּחֶסֶד.** (וְאִיהִי כְּלִילָא מרמ"ח פִּקּוּדִין. אִשְׁתְּכַח ו' עִם אִימָּא, בְּרַתָּא עִם אַבָּא לִימִינָא) **וְרָזָא דְּמִלָּה,** (משלי ג) **בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ. חָכְמָה אַבָּא. אֶרֶץ בְּרַתָּא. כּוֹנֵן שָׁמַיִם דְּאִיהוּ בְּרָא, עִם אִימָּא דְּאִיהוּ תְּבוּנָה, וְהַאי אִיהוּ יהוה"ו, הַוָּיוֹת בְּאֶמְצַע.**

וְעוֹד וּשְׁעִיר עִזִּים אֶחָד, תְּרֵין שְׂעִירִין אִינּוּן, דְּאִתְמַר עֲלַיְיהוּ (ויקרא טז) **וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְגוֹ' גּוֹרָל אֶחָד לַיְיָ וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל. שָׂעִיר לַיְיָ, בְּגִין מִיעוּט סִיהֲרָא, וְאִיהוּ שָׂעִיר אֶחָד לַיהוָ"ה לְחַטָּאת. אֶחָד: מִסִּטְרָא דִּיחוּדָא. אֲבָל שָׂעִיר דַּעֲזָאזֵל, לָא כְתִיב בֵּיהּ אֶחָד, לָא קָרְבָּן, וְלָא אִשֶּׁה, וְלָא עוֹלָה. אֶלָּא וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה. וְשִׁלַּח, כִּדְאָמַר יַעֲקֹב** (בראשית לב) **מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה לַאדֹנִי לְעֵשָׂו. אוֹף הָכִי שׁוֹחַד, לְתַבְרָא רוּגְזָא דְּסָמָא"ל, דְּלָא יִתְקְרִיב לְמַקְדְּשָׁא לְקַטְרְגָא.**

לשון הקודש

בָּהּ פְּנֵי מֹשֶׁה כִּפְנֵי חַמָּה. (הַלְבָּנָה שֶׁנִּקְרֵאת שָׁנָה, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שנ"ה יָמִים כְּחֶשְׁבּוֹן) שָׁנָה יֵשׁ בָּהּ שס"ה יָמִים, כְּחֶשְׁבּוֹן שס"ה מִצְוֹות לֹא תַעֲשֶׂה, וְלָכֵן הוּא לִשְׂמאל. אִמָּא עֶלְיוֹנָה – הַלְבָּנָה בִּימִין. אֲסוּרָה הַבַּת לָאָב, שֶׁהוּא לְיָמִין, חֶסֶד. וְהִיא כְּלוּלָה מֵרמ"ח מִצְוֹות. נִמְצֵאת ו' עִם אִמָּא לִשְׂמאל. הַבַּת עִם הָאָב לִימִין הַחֶסֶד. (וְהִיא כְּלוּלָה מֵרמ"ח מִצְוֹות. נִמְצֵאת ו' עִם אִמָּא, וְהַבַּת עִם הָאָב לִימִין). וְסוֹד הַדָּבָר – (משלי ג) בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ. חָכְמָה – אַבָּא. אָרֶץ – בַּת. כּוֹנֵן שָׁמַיִם – שֶׁהוּא בֵּן, עִם אִמָּא, שֶׁהִיא תְּבוּנָה. וְזֶהוּ צֵרוּף יהוה"ו, הַוָּיוֹת בָּאֶמְצַע.

וְעוֹד, וּשְׁעִיר עִזִּים אֶחָד – שְׁנֵי שְׂעִירִים הֵם, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם (ויקרא טז) וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים וְגוֹ' גּוֹרָל אֶחָד לַה' וְגוֹרָל אֶחָד לַעֲזָאזֵל. שָׂעִיר לַה', בִּגְלַל מִעוּט הַלְבָּנָה, וְהוּא שָׂעִיר אֶחָד לַיהוָ"ה לְחַטָּאת. אֶחָד – מִצַּד הַיִּחוּד. אֲבָל שָׂעִיר שֶׁל עֲזָאזֵל לֹא כָתוּב בּוֹ אֶחָד, לָא קָרְבָּן, וְלֹא אִשֶּׁה, וְלֹא עוֹלָה. אֶלָּא – וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה. וְשִׁלַּח, כְּמוֹ שֶׁאָמַר יַעֲקֹב, (בראשית לב) מִנְחָה הִיא שְׁלוּחָה

לְכַלְבָּא דְּאִיהוּ רָעֵב, וּמַאן דְּבָעֵי דְּלָא נָשִׁיךְ לֵיהּ, יָהִיב לֵיהּ **בִּשְׂרָא** לְמֵיכַל, אוֹ נָהֲמָא, וַיַּשְׁקֵי לֵיהּ מַיָּא. וְרָזָא דְּמִלָּה, (משלי כה) **אִם רָעֵב שׂנָאֲךָ הַאֲכִלֵהוּ לָחֶם וְגוֹ'**. וּבְדָא יִתְהַדַּר רְחִימוּ דְּבַר נָשׁ, דְּלָא דַּי דְּלָא נָשִׁיךְ לֵיהּ בְּכַמָּה יִסּוּרִין, אֶלָּא אִתְהַדַּר לְמֶהֱוֵי לֵיהּ סַנֵּיגוֹרָא, וְאִתְהַדַּר רְחִימוּ.

וַאֲמַאי חֲווֹ שַׁלְחִין לֵיהּ בְּיַד אִישׁ עִתִּי, פָּגִים. בְּגִין דְּסִטְרִין אַחֲרָנִין כֻּלְּהוּ **מָארֵי מוּמִין, וְאִתְקְרִיאוּ שְׂעִירִים, דִּכְתִיב,** (ישעיה יג) **וּשְׂעִירִים יְרַקְּדוּ שָׁם.** וְאִתְּמַר בְּחוּן, (ויקרא יז) **וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִם.** דְּעָלַיְיהוּ אִתְּמַר, (דברים לב) **יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ.** וּבְשָׂעִיר דָּא, אִתְפְּרַשׁ מִכֹּלָּא, וְנוֹשֵׁא כָּל חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל עָלֵיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא טז) **וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם.** וְעוֹד, בְּתַר דְּנָטִיל אִיהוּ וְנָשָׂא. קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שמות לד) **נֹשֵׂא עָוֹן.** מַאי בֵּין נוֹשֵׂא לְנָשָׂא. נָשָׂא: מְטוּלָא. נוֹשֵׂא: סְלִיקוּ דְּמְטוּלָא. (וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה)

(ע"כ רעיא מהימנא)

זהר:

וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים, תְּלַת דַּרְגִּין קַדְמָאִין דִּילָהּ, דְּכָל

לשון הקודש

לַאדֹנִי לְעָשָׂו. אַף כְּךָ שׁוֹחֵד, לִשְׁבֹּר הָרֹגֶן שֶׁל סְמָאֵ"ל שֶׁלֹּא יִתְקָרֵב לַמִּקְדָּשׁ לְקַטְרֵג.

מָשָׁל לְכֶלֶב שֶׁהוּא רָעֵב, וּמִי שֶׁרוֹצֶה שֶׁלֹּא יִנְשֹׁךְ אוֹתוֹ, נוֹתֵן לוֹ בָּשָׂר לֶאֱכֹל אוֹ לֶחֶם, וְיַשְׁקֶה אוֹתוֹ מַיִם. וְסוֹד הַדָּבָר – (משלי כה) אִם רָעֵב שׂנָאֲךָ הַאֲכִלֵהוּ לָחֶם וְגוֹ'. וּבָזֶה יַחֲזוֹר לְאַהֲבָתוֹ שֶׁל הָאָדָם. שֶׁלֹּא דַּי שֶׁלֹּא יִנְשֹׁךְ אוֹתוֹ בְּכַמָּה יִסּוּרִים, אֶלָּא יַחֲזוֹר לִהְיוֹת עָלָיו סָנֵגוֹר, וְיַחֲזוֹר לִהְיוֹת אוֹהֲבוֹ.

וּמַדּוּעַ הָיוּ שׁוֹלְחִים אוֹתוֹ בְּיַד אִישׁ עִתִּי, פָּגוּם? מִשּׁוּם שֶׁהַצְּדָדִים הָאֲחֵרִים כֻּלָּם בַּעֲלֵי מוּמִים, וְנִקְרְאוּ שְׂעִירִים, שֶׁכָּתוּב (ישעיה יג) וּשְׂעִירִים יְרַקְּדוּ שָׁם. וְנֶאֱמַר בָּהֶם, (ויקרא יז) וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לַשְּׂעִירִם. שֶׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (דברים לב) יִזְבְּחוּ לַשֵּׁדִים לֹא אֱלֹהַּ. וּבְשָׂעִיר זֶה נִפְרָשׁ מֵהַכֹּל, וְנוֹשֵׂא אֶת כָּל חוֹבוֹת יִשְׂרָאֵל עָלָיו, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא טז) וְנָשָׂא הַשָּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם. וְעוֹד, אַחַר שֶׁנּוֹטֵל הוּא – וְנָשָׂא. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא (שמות לד) נֹשֵׂא עָוֹן. מַה בֵּין נוֹשֵׂא לְנָשָׂא? נָשָׂא – מַשָּׂאוֹי. נֹשֵׂא – הָרָמַת הַמַּשָּׂאוֹי. (וּבְחִבּוּר קַדְמוֹן) (ע"כ רעיא מהימנא).

זֹהַר

וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים – שָׁלֹשׁ מַדְרֵגוֹת רִאשׁוֹנוֹת

חַד וְחַד עֶשֶׂר, כְּגַוְונָא דִלְעֵילָּא עֶשְׂרוֹנִים, חַד מֵעֲשָׂרָה. וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד, אֲמַאי אִקְרֵי חַטָּאת. בְּגִין דְּאִיהוּ חַטָּאת, וּמִסְטְרָא דְחַטָּאת הוּא. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וְהָא כְתִיב לַיְיָ. (דף רמ"ח ע"ב) אֶלָּא לַיְיָ אִתְקְרִיב וַדַּאי, דִּכְתִיב לְכַפֵּר. לְתַבְרָא אַנְפִּין, וְכֹלָּא יִתְקְרִיב לְמַקְדְּשָׁא, אֶלָּא יָהֲבִי חוּלָקָא חָדָא לְסָמָאֵל, וְאָכִיל לֵיהּ, וְלָא אָחִיד בִּשְׂאַר קָרְבְּנִין. וְדָא אִיהוּ לְחוֹדֵיהּ, דְּלָא אִשְׁתַּתַּף אַחֲרָא עִמֵּיהּ לְמֵיכַל בֵּיהּ.

אִיהוּ אִתְהֲנֵי בְּגוֹ סְעוּדְתָא דְמַלְכָּא בְּחוּלָקָא דָּא, וְעַל דָּא חַדֵּי, וְאִתְפְּרַשׂ מִישְׂרָאֵל, וְלָא מְקַטְרְגָא עָלַיְיהוּ. וְאִי לָאו דְּהַוָּה מִיעוּטָא דְסִיהֲרָא, לָא הֲווֹ יָהֲבִי לֵיהּ בִּסְעוּדְתָא דְמַלְכָּא כְּלוּם. וְכִי בְּמִיעוּטָא דְסִיהֲרָא מָאי קָא עָבִיד. אֶלָּא בְּגִין דְּקָרִיב וְיָנִיק, וְנָטִיל חֵילָא לְעַמֵּיהּ, מִגּוֹ סִטְרָא שְׂמָאלָא דְסִיהֲרָא, וְאִתְתַּקַּף בֵּיהּ. וּבְשָׂעִיר דָּא אִתְפְּרַשׂ מִכֹּלָּא, וְאִתְהֲנֵי

לשון הקודש

שֶׁלֹּה, שֶׁכָּל אַחַת וְאַחַת – עֶשֶׂר, כְּדֶגְמָא שֶׁל מַעְלָה – עֶשְׂרוֹנִים, אֶחָד מֵעֲשָׂרָה. וּשְׂעִיר חַטָּאת אֶחָד, מַדּוּעַ נִקְרָא חַטָּאת? מִשּׁוּם שֶׁהוּא חַטָּאת, וּמִצַּד הַחַטָּאת הוּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וַהֲרֵי כָּתוּב לַה'. אֶלָּא לְשֵׁם ה' מֻקְרָב בְּוַדַּאי, שֶׁכָּתוּב לְכַפֵּר. לְשַׁבֵּר פָּנִים, וְהַכֹּל יִתְקָרֵב לַמִּקְדָּשׁ, אֶלָּא נוֹתְנִים חֵלֶק אֶחָד לְסָמָאֵל, וְאוֹכֵל אוֹתוֹ, וְלֹא אוֹחֵז בִּשְׂאָר הַקָּרְבָּנוֹת. וְזֶהוּ לְבַדּוֹ, שֶׁלֹּא יִשְׁתַּתֵּף אַחֵר עִמּוֹ לֶאֱכֹל בּוֹ.

הוּא נֶהֱנָה בְּתוֹךְ סְעוּדַת הַמֶּלֶךְ בְּחֶלֶק זֶה, וְעַל זֶה שָׂמֵחַ, וְנִפְרָד מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא מְקַטְרֵג עֲלֵיהֶם. וְאִם לֹא שֶׁהָיָה מְעוּט הַלְּבָנָה, לֹא הָיוּ נוֹתְנִים לוֹ בִּסְעוּדַת הַמֶּלֶךְ כְּלוּם. וְכִי בְּמְעוּט הַלְּבָנָה מָה הָיָה עוֹשֶׂה? אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּתְקָרֵב וְיִינַק וְיִקַּח כֹּחַ לְעַמּוֹ מִתּוֹךְ צַד שְׂמֹאל שֶׁל

בְּהַאי. וּבְגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְעִיר לָהּ לְסִיהֲרָא, מְקָרְבִין לֵיהּ לְהַאי שָׂעִיר, בְּגִין דְּיִתְפְּרַשׁ מִנָּהּ, וְלָא יִתְקָרִיב לְמַקְדְּשָׁא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה. עָלַי: בְּגִינֵי, דְּאַזְעִירַת לָהּ, בְּגִין סִבַּת דִּילִי אַתּוּן צְרִיכִין דָּא.

רעיא מהימנא

וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם, (במדבר כח) **אֵינוֹן יַעֲקֹב וְיוֹסֵף.** (בראשית לז) **אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף, דְּמַחֲדְתֵּי עַל סִיהֲרָא. אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דַּחֲנוֹךְ דְּאָמַר, כְּמָה דְּבְרֵאשׁ חֹדֶשׁ, דְּאִתְדַּכְיָאת סִיהֲרָא לְאִתְקָרְבָא בְּבַעְלָהּ, אִצְטְרִיךְ לְמֵיהַב לְסִטְרָא אַחֲרָא חוּלָקָא חָדָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דִּילָהּ. אוֹף הָכִי נָמֵי אִצְטְרִיכַת לְאִתְּתָא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְדַּכְיָאת לְאִתְקָרְבָא בְּבַעְלָהּ, לְמֵיהַב חוּלָקָא חָדָא לְסִטְרָא אַחֲרָא, בְּהַהוּא זִמְנָא דִּילֵיהּ.**

וּמַאן אִיהוּ. הַהוּא חוּלָקָא טוּפְרָהָא בְּטִנּוּפָא דִּלְהוֹן. וּזְעִיר מֵרֵישׁ דְּשַׂעֲרָא, בְּגִין דְּבָעֵי לְאַסְרְקָא רֵישָׁא, וּלְאַכְרְכָא לוֹן דָּא

לשון הקודש

הַלְּבָנָה, וְיִתְחַזֵּק בּוֹ. וּבְשָׂעִיר זֶה נִפְרָד מֵהַכֹּל וְנֶהֱנֶה בָּזֶה. וּמִשּׁוּם שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִמְעִיט לָהּ לַלְּבָנָה, מַקְרִיבִים לוֹ לָזֶה הַשָּׂעִיר, כְּדֵי שֶׁיִּפָּרֵד מִמֶּנּוּ וְלֹא יִתְקָרֵב לַמִּקְדָּשׁ. וְעַל זֶה שָׁנִינוּ, הָבִיאוּ עָלַי כַּפָּרָה. עָלַי – בִּגְלָלִי, שֶׁהִמְעַטְתִּי אוֹתָהּ. בִּגְלַל סִבָּה שֶׁלִּי אַתֶּם צְרִיכִים זֶה.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם (במדבר כח) – הֵם יַעֲקֹב וְיוֹסֵף. (בראשית לז) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף,

שֶׁמִּתְחַדְּשִׁים עַל הַלְּבָנָה. מָצִינוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוֹךְ שֶׁאָמַר, כְּמוֹ שֶׁבְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, שֶׁנִּטְהֶרֶת הַלְּבָנָה לְהִתְקָרֵב בְּבַעְלָהּ, צָרִיךְ לָתֵת לַצַּד הָאַחֵר חֵלֶק אֶחָד מִיּוֹן שֶׁלָּהּ – אַף כָּךְ גַּם כֵּן צְרִיכָה הָאִשָּׁה בְּשָׁעָה שֶׁנִּטְהֶרֶת לְהִתְקָרֵב בְּבַעְלָהּ לָתֵת חֵלֶק אֶחָד לַצַּד הָאַחֵר בְּאוֹתוֹ מִין שֶׁלּוֹ.

וּמַהוּ? אוֹתוֹ חֵלֶק הַצִּפָּרְנַיִם בַּלְּכְלוּךְ שֶׁלָּהֶם. וּמְעַט מִשַּׂעֲרוֹת הָרֹאשׁ, כֵּיוָן שֶׁצָּרִיךְ לִסְרֹק רֹאשָׁהּ, וְלִכְרֹךְ אוֹתָם זֶה בָּזֶה, וְלֹא יֵלֵךְ

בְּדָא, וְלָא יֵזִיל אֲבַתְרָהּ הַהוּא סִטְרָא בִּישָׁא, לְאַבְאָשָׁא לָהּ, וְאִתְפְּרַשׁ מִנָּהּ בְּכָל סִטְרִין. וּמַה תַּעֲבִיד, מֵהַהוּא שַׁעֲרָא וְטוּפְרִין. לְבָתָר דְּתַכְרִיךְ לוֹן כַּחֲדָא, אִצְטְרִיךְ לְאָנָחָא לוֹן בַּאֲתָר דְּלָא עַבְרִין תַּמָּן בְּנֵי נָשָׁא, אוֹ בְּגוֹ חוֹרִין תַּתָּאִין דַּחֲצֵרָא, וְתַגְנִיז לוֹן תַּמָּן.

רעיא מהימנא

וְעוֹד וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם אָמְרוּ רַבָּנָן דְּמַתְנִיתִין, דְּכַד הֲווֹ מְקַדְּשִׁין יַרְחִין עַל פִּי בֵּית דִּין, הֲווֹ מַשְׁיְאִין מַשְׁוְאוֹת בְּרָאשֵׁי הֶהָרִים, וַהֲווּ אַמְרִין כָּזֶה רְאֵה וְקַדֵּשׁ. לְזִמְנִין סְהֲרָא הֲוַת כְּגַוְונָא דָּא ט הָוָה מִסְתַּכְלָא לְעֵילָּא בְּקַרְנָא. וּלְזִמְנִין מִסְתַּכְלָא לְתַתָּא כְּגַוְונָא דָּא ח לְזִמְנִין מִסְתַּכְלָא לְמִזְרָח כְּגַוְונָא דָּא ז לְזִמְנִין לְמַעֲרָב כְּגַוְונָא דָּא כ לְזִמְנִין לְדָרוֹם וּלְזִמְנִין לַצָּפוֹן וְהַאי אִיהוּ כ אִסְתַּכְלוּתָהּ דִּילָהּ לְשִׁית סִטְרִין דְּכָלִיל לוֹן תִּפְאֶרֶת דְּאִיהוּ ו׳ גְּדוּלָּה גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת. נֶצַח הוֹד יְסוֹד.

נְקוּדָא דְּנָגִיד עָלַיְיהוּ מִלְּגוֹ, הִיא חָכְמָה. וְהַהִיא חוּט דְּאִסְתַּחַר עָלָהּ, אִיהוּ כֶּתֶר. וְהַהִיא נְקוּדָא אִיהוּ לְזִמְנִין עַטָרָה, וּלְזִמְנִין כִּפָּא, לְמֵיתַב עָלַיְיהוּ, לְזִמְנִין שְׁרַפְרָף לַהֲדוֹם רַגְלָיו.

לשון הקודש

אַחֲרֶיהָ אוֹתוֹ צַד הָרָע לְהָרַע לָהּ, וְיִפָּרֵד מִמֶּנָּה בְּכָל הַצְּדָדִים. וּמַה תַּעֲשֶׂה מֵאוֹתוֹ שֵׂעָר וְצִפָּרְנַיִם? לְאַחַר שֶׁתִּכְרֹךְ אוֹתָם כְּאֶחָד, צָרִיךְ לְהַנִּיחַ אוֹתָם בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא עוֹבְרִים שָׁם בְּנֵי אָדָם, אוֹ בְּתוֹךְ חוֹרִים תַּחְתּוֹנִים שֶׁל הֶחָצֵר, וְיִגְנֹז אוֹתָם שָׁם.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

וְעוֹד וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם – אָמְרוּ חַכְמֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁכַּאֲשֶׁר הָיוּ מְקַדְּשִׁים חֳדָשִׁים עַל פִּי בֵּית דִּין, הָיוּ מַשִּׂיאִין מַשּׂוֹאוֹת בְּרָאשֵׁי הֶהָרִים, וְהָיוּ אוֹמְרִים: כָּזֶה רְאֵה וְקַדֵּשׁ. לִפְעָמִים הָיְתָה הַלְּבָנָה כְּדֶגְמָא זוֹ **ט** הָיְתָה מִסְתַּכֶּלֶת לְמַעְלָה בְּקַרְנֶיהָ. וְלִפְעָמִים מִסְתַּכֶּלֶת לְמַטָּה כְּדֶגְמָא זוֹ **ח** לִפְעָמִים מִסְתַּכֶּלֶת לַמִּזְרָח כְּדֶגְמָא זוֹ **ז** לִפְעָמִים לַמַּעֲרָב כְּדֶגְמָא זוֹ – כ. לִפְעָמִים לַדָּרוֹם, וְלִפְעָמִים לַצָּפוֹן, וְזוֹהִי אוֹת כ, הַהִסְתַּכְּלוּת שֶׁלָּהּ לְשִׁשָּׁה צְדָדִים שֶׁכּוֹלֶלֶת אוֹתָם הַתִּפְאֶרֶת, שֶׁהִיא אוֹת ו׳, גְּדֻלָּה גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת נֶצַח הוֹד יְסוֹד.

נְקֻדָּה שֶׁמּוֹשֶׁכֶת עָלֶיהָ מִבִּפְנִים הִיא חָכְמָה. וְאוֹתוֹ הַחוּט הַסּוֹבֵב עָלֶיהָ הוּא כֶּתֶר. וְאוֹתָהּ הַנְּקֻדָּה הַהִיא לִפְעָמִים עֲטָרָה, וְלִפְעָמִים כִּסֵּא לָשֶׁבֶת עָלֶיהָ, לִפְעָמִים שְׁרַפְרַף לַהֲדוֹם רַגְלָיו.

וַאֲמַאי אִתְקְרִיאַת לְבָנָה. עַל שֵׁם לְבוּן הַהֲלָכָה, דְּאִיהִי מִלְּגוֹ, (תהלים מה) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה. וּבְאֵשָׁא דְּבִינָה דָּנְחִית עָלָה אִיהִי מִתְלַבְּנַת. וְרָזָא דְמִלָּה, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וּמַאי דַּהֲוַת אֲדָנֶי דִינָא, סוּמָקָא בִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן בִּינָה. אִתְלַבְּנַת מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, דְּתַמָּן חָכְמָה, וְאִתְהַדְּרַת יְהוָה.

וּמַה נָּרִים לְאִתְהַפְּכָא מִדִּינָא לְרַחֲמֵי צַדִּיקִים וְגִמּוּרִים דְּסִיהֲרָא מִסִּטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, אִיהִי קְלִיפָּא דִּילֵיהּ חֲשׁוֹכָא, אִם בַּהֶרֶת שְׂחוֹרָה, הִיא יֵצֶר הָרָע, שִׂפְחָה. (ויקרא יג) וּשְׂפָלָה אֵינָהּ וְהִיא בֵּהָה, וְלֵית לָהּ מִדִּילָהּ, אֶלָּא הַהוּא חוּט דְּנָהִיר בָּהּ, דְּאִיהוּ לְוָה לָהּ בְּלֵילְיָא, דְּאִיהִי גָּלוּתָא. וְאִתְעֲבַר מִנָּהּ בִּימָמָא, דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּאָתֵי, דִּבְיהּ (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ.

אֲבָל סִיהֲרָא דְּעֵץ הַחַיִּים, הַהִיא נְקוּדָה דִּלְגָו מִנָּהּ, אִיהִי כְּמַבּוּעָא דְּלֵית לֵיהּ פְּסָק, דִּכְתִיב בָּהּ, (ישעיה נח) וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו. וְאִתְקְרִיאַת אַיָּלֶת אֲהָבִים מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, דְּהַיְינוּ (ירמיה לא) אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד. וּתְרֵין

לשון הקודש

ומדוע נקרֵאת לְבָנָה? עַל שֵׁם לְבוּן הַהֲלָכָה, שֶׁהִיא מִבִּפְנִים, (תהלים מה) כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה. וּבְאֵשׁ הַבִּינָה שֶׁיּוֹרֵד עָלֶיהָ הִיא מִתְלַבֶּנֶת. וְסוֹד הַדָּבָר – (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וּמַה שֶּׁהָיְתָה אוֹתִיּוֹת אֲדֹנָי דִּין, אֲדָמָה בִּגְבוּרָה, שֶׁשָּׁם הַבִּינָה – הִתְלַבְּנָה מִצַּד הַחֶסֶד, שֶׁשָּׁם חָכְמָה, וְחָזְרָה אוֹתִיּוֹת יְהוָה.

ומַה נֶּרֶם לְהִתְהַפֵּךְ מִדִּין לְרַחֲמִים? צַדִּיקִים גְּמוּרִים, שֶׁהַלְּבָנָה מִצַּד שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, הַקְּלִפָּה שֶׁלָּהּ הִיא חֹשֶׁךְ, אִם בַּהֶרֶת שְׂחוֹרָה, הִיא יֵצֶר הָרָע, שִׂפְחָה. (ויקרא יג) וּשְׁפָלָה אֵינָהּ, וְהִיא בֵּהָה. וְאֵין לָהּ מִשֶּׁלָּהּ אֶלָּא אוֹתוֹ חוּט שֶׁמֵּאִיר בָּהּ, שֶׁהוּא לְוָה אוֹתָהּ בַּלַּיְלָה, שֶׁהִיא גָּלוּת. וְעוֹבֵר מִמֶּנָּה בַּיּוֹם, שֶׁהוּא עוֹלָם הַבָּא, שֶׁבּוֹ (מלאכי ג) וְזָרְחָה לָכֶם יִרְאֵי שְׁמִי שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ.

אֲבָל הַלְּבָנָה שֶׁל עֵץ הַחַיִּים, אוֹתָהּ נְקֻדָּה שֶׁבִּפְנִים מִמֶּנָּה, הִיא כְּמָקוֹר הַמַּעְיָן שֶׁאֵין לוֹ הֶפְסֵק, שֶׁכָּתוּב בָּהּ (ישעיה נח) וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו. וְנִקְרֵאת אַיֶּלֶת אֲהָבִים מִצַּד הַחֶסֶד, כְּלוֹמַר (ירמיה לא) אַהֲבַת עוֹלָם

קַרְנָיִן אִית לָהּ מִן נְהוֹרָא, כְּגַוְונָא דָּא ט לְזִמְנִין הָאַחַת גְּבוֹהַּ מִן הַשֵּׁנִית כְּגוֹנָא דָּא. ט לְזִמְנִין קַרְנִין אִינּוּן שָׁוִין ט (ע"כ רעיא מהימנא).

(דף רמ"ט ע"א).

וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וְגוֹ'. רִבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים מב) **כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם כֵּן נַפְשִׁי תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ, כְּתִיב הָכָא אַיָּל וּכְתִיב הָתָם אַיֶּלֶת, כְּגִין דְּאִית דְּכַר וְאִית נוּקְבָא** (וְאַף עַל גַּב דְּאִית דְּכַר וְנוּקְבָא, כּוּלָּא חַד. הַאי אַיָּל, אִיהוּ אִקְרֵי דְּכַר. וְאִיהוּ אִקְרֵי נוּקְבָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב כְּאַיָּל תַּעֲרֹג וְלָא כְּתִיב יַעֲרוֹג. וְכוּלָּא חַד. אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר).

מָאי אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר. אֶלָּא דָּא אִיהִי חַיָּה חָדָא רַחֲמָנִית, דְּלֵית בְּכָל חֵיוָן דְּעָלְמָא רַחֲמָנִית כְּוָותָהּ. כְּגִין דִּבְשַׁעֲתָא דְּדָחִיקַת לָהּ שַׁעֲתָא, וְאִצְטְרִיכַת לְמְזוֹנָא לָהּ וּלְכָל חֵיוָן. אִיהִי אַזְלַת לְמֵרָחִיק לְאַרַח רְחִיקָא. וְאָתְיָאת וְאוֹבִילַת מְזוֹנָא. וְלָא בָּעָאת לְמֵיכַל, עַד דְּתֵיתֵי וְתִתְהַדַּר לְאַתְרָהָא. אֲמָאי.

לשון הקודש

אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד. וּשְׁתֵּי קַרְנַיִם יֵשׁ לָהּ מִן הָאוֹר, כְּדֶגֶמָא זוֹ ט לִפְעָמִים הָאַחַת גְּבוֹהָה מִן הַשְּׁנִיָּה כְּדֶגֶמָא זוֹ ט לִפְעָמִים הַקְּרָנַיִם הֵן שָׁוּוֹת. ט (ע"כ רעיא מהימנא).

וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וְגוֹ'. רַבִּי אַבָּא פָּתַח, (תהלים מב) כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם כֵּן נַפְשִׁי תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים. פָּסוּק זֶה פֵּרְשׁוּהוּ, כָּתוּב כָּאן אַיָּל, וְכָתוּב שָׁם אַיֶּלֶת. מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ זָכָר וְיֵשׁ נְקֵבָה (וְאַף עַל גַּב שֶׁיֵּשׁ זָכָר וּנְקֵבָה, הַכֹּל אֶחָד. הָאַיָּל הַזֶּה, הוּא נִקְרָא זָכָר, וְהוּא נִקְרָא נְקֵבָה. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב כְּאַיָּל תַּעֲרֹג, וְלֹא כָּתוּב יַעֲרֹג. וְהַכֹּל אֶחָד. אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר).

מַהִי אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר? אֶלָּא זוֹהִי חַיָּה אַחַת רַחֲמָנִית שֶׁאֵין בְּכָל חַיּוֹת הָעוֹלָם רַחֲמָנִית כְּמוֹתָהּ. מִשּׁוּם שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁדְּחוּקָה לָהּ הַשָּׁעָה וּצְרִיכָה לְמָזוֹן לָהּ וּלְכָל הַחַיּוֹת, הִיא הוֹלֶכֶת לְמֵרָחוֹק לְדֶרֶךְ רְחוֹקָה, וּמְבִיאָה וּמוֹבִילָה מָזוֹן, וְלֹא רוֹצָה לֶאֱכֹל עַד שֶׁתָּבֹא וְתַחֲזֹר לִמְקוֹמָהּ. מַדּוּעַ? כְּדֵי שֶׁיִּתְאַסְּפוּ אֶצְלָהּ שְׁאָר

בְּגִין דְּיִתְכַּנְּשׁוּן לְגַבָּהּ שְׁאַר חֵיוָן, וּתְחַלֵּק לוֹן מֵהַהוּא מְזוֹנָא. וְכַד אָתַת, מִתְכַּנְּשִׁין לְגַבָּהּ כָּל שְׁאַר חֵיוָן, וְהִיא קַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, וּפַלְגַת לְכָל חַד וְחַד. וְסִימָן, (משלי לא) **וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְגוֹ'. וּמַמָּה דְּפָלִיגַת לוֹן, אִיהִי שַׂבְעָה, כְּאִלּוּ אָכְלָה יַתִּיר מֵיכְלָא מִכֻּלָּא.** (אֵימָתַי פָּלִיגַת לוֹן).

וְכַד יְתֵי צַפְרָא דְּאִקְרֵי שַׁחַר. יְתֵי לָהּ חֲבָלִים דְּגָלוּתָא. וּבְגִין דָּא, אִתְקְרִיאַת אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר. עַל שֵׁם קַדְרוּתָא דְּצַפְרָא. דַּחֲבָלִים לָהּ כַּיּוֹלֶדָה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה כו) כְּמוֹ הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תְּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ וְגוֹ'. אֵימָתַי פַּלְגַת לְהוֹן. כַּד צַפְרָא בָּעֵי לְמֵיתֵי. בְּעוֹד דְּאִיהִי לֵילְיָא, וְקַדְרוּתָא סְלִיקַת לְאַנְהָרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְגוֹ'. כֵּיוָן דְּאַנְהִיר צַפְרָא, כְּלְהוּ שַׂבְעִין בְּמְזוֹנָא דִּילָהּ.

לשון הקודש

חַיּוֹת וּתְחַלֵּק לָהֶן מֵאוֹתוֹ מָזוֹן. וְכַאֲשֶׁר מַגִּיעָה, מִתְאַסְּפוֹת אֶצְלָהּ כָּל שְׁאָר הַחַיּוֹת, וְהִיא עוֹמֶדֶת בָּאֶמְצַע וּמְחַלֶּקֶת לְכָל אַחַת וְאַחַת. וְסִימָן לַדָּבָר – (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְגוֹ'. וּמִמַּה שֶּׁמְּחַלֶּקֶת לָהֶן הִיא שְׂבֵעָה, כְּאִלּוּ אָכְלָה יוֹתֵר אֹכֶל מִכֻּלָּן. (מָתַי מְחַלֶּקֶת לָהֶן?).

וְכַאֲשֶׁר יַגִּיעַ הַבֹּקֶר שֶׁנִּקְרָא שַׁחַר, יַגִּיעַ לָהּ חֶבְלֵי גָּלוּת. וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרֵאת אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר, עַל שֵׁם שַׁחֲרוּת הַבֹּקֶר. שֶׁיֵּשׁ לָהּ כְּאֵבִים כְּמוֹ הַיּוֹלֶדֶת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה כו) כְּמוֹ הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תְּזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ וְגוֹ'. מָתַי מְחַלֶּקֶת לָהֶן? כַּאֲשֶׁר הַבֹּקֶר רוֹצֶה לָבֹא, בְּעוֹד שֶׁהוּא לַיְלָה וְהַשַּׁחֲרוּת עוֹלָה לְהָאִיר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְגוֹ'. כֵּיוָן שֶׁהֵאִיר הַבֹּקֶר, כֻּלָּם שְׂבֵעִים

כְּדֵין, קַלָּא חָדָא אִתְעַר בְּאֶמְצָעִיתָא דִּרְקִיעַ, קָאֲרֵי בְּחַיִל וְאָמַר, קְרִיבִין עוֹלוֹ לְדוּכְתַּייכוּ. רְחִיקִין. פּוּקוּ. כָּל חַד וְחַד לִיכְנֵשׁ לְאַתְרֵיהּ דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. כֵּיוָן דְּאַנְהִיר שְׁמְשָׁא, כָּל חַד וְחַד אִתְכְּנִישׁ לְאַתְרֵיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים קד) תְּזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְגוֹ'. וְאִיהִי אַזְלַת בִּימָמָא, וְאִתְגַּלְיָא בְּלֵילְיָא, וּפַלְגָּא בְּצַפְרָא, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי, אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר.

לְבָתָר אִתַּתְקִפַת כְּגִיבָּר וְאַזְלַת, וְאִקְרֵי אַיָּל. לְאָן אָתָר אַזְלַת. אַזְלַת שְׁתִין פַּרְסֵי מֵהַהוּא (דף רמ"ט ע"ב) אָתָר דְּנָפְקָא, וְעָאלַת לְגוֹ טוּרָא דַּחֲשׁוֹכָא. (וּמִתַּמָּן אַרְחַת מְזוֹנָא) אַזְלַת בְּגוֹ הַהוּא טוּרָא דַּחֲשׁוֹכָא, אָתַת לְרַגְלָהּ חִוְיָא חָדָא עֲקִימָא, וְאָזִיל לְרַגְלָהּ. וְאִיהִי סַלְקָא מִתַּמָּן, לְגַבֵּי טוּרָא דְּנְהוֹרָא. כֵּיוָן דְּמָטַת תַּמָּן, זַמִּין לָהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חִוְיָא אַחֲרָא, וְנָפִיק

לשון הקודש

בַּמָּזוֹן שֶׁלָּהּ.

אָז קוֹל אֶחָד מִתְעוֹרֵר בְּאֶמְצַע הָרָקִיעַ, קוֹרֵא בְּכֹחַ וְאוֹמֵר: קְרוֹבִים הַבָּנְסוּ לִמְקוֹמְכֶם! רְחוֹקִים צְאוּ! כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵאָסֵף לִמְקוֹמוֹ הָרָאוּי לוֹ. כֵּיוָן שֶׁהָאִיר הַשֶּׁמֶשׁ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד נֶאֱסָף לִמְקוֹמוֹ. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים קד) תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְגוֹ'. וְהִיא הוֹלֶכֶת בַּיּוֹם, וּמִתְגַּלֵּית בַּלַּיְלָה, וּמְחַלֶּקֶת בַּבֹּקֶר. וְלָכֵן נִקְרֵאת אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר.

לְבַסּוֹף מִתְגַּבֶּרֶת כְּגִבּוֹר וְהוֹלֶכֶת, וְנִקְרֵאת אַיָּל. לְאֵיזֶה מָקוֹם הוֹלֶכֶת? הוֹלֶכֶת שִׁשִּׁים פַּרְסָאוֹת מֵאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁיָּצְאָה, וְנִכְנֶסֶת לְתוֹךְ הַר שֶׁל חֹשֶׁךְ. (וּמִשָּׁם מְרִיחָה מָזוֹן) הוֹלֶכֶת בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הַר שֶׁל חֹשֶׁךְ, וּמְרִיחַ אֶת רַגְלֶיהָ נָחָשׁ אֶחָד עֲקַלְתּוֹן, וְהוֹלֵךְ לְמַרְגְּלוֹתֶיהָ. וְהִיא עוֹלָה מִשָּׁם אֵצֶל הַר שֶׁל אוֹר. כֵּיוָן שֶׁמַּגִּיעָה

וּמְקַטְרְגָא דָא בְדָא, וְאִיהִי אִשְׁתְּזִיבַת. וּמִתַּמָּן נַטְלַת מְזוֹנָא, וְתָבַת לְאַתְרָהּ, בְּפַלְגוּת לֵילְיָא. וּמִפַּלְגוּ לֵילְיָא, שַׁרְיָא לְפַלְגָא, עַד דִּסְלִיקַת קַדְרוּתָא דְצַפְרָא. כֵּיוָן דְּאַנְהִיר יְמָמָא, אַזְלַת, וְלָא אִתְחֲזְיַאת, כְּמָה דְאִתְמַר.

וּבְשַׁעֲתָא דְּעָלְמָא אִצְטְרִיךְ לְמִטְרָא, מִתְכַּנְּשִׁין לְגַבָּהּ כָּל שְׁאַר חֵיוָן, וְהִיא סְלִיקַת לְרֵישׁ טוּרָא רַמָּאָה, וְאִתְעַטְּפַת רֵישָׁהָא בֵּין בִּרְכָהָא, וְגָעַת גּוֹעָה בָּתַר גּוֹעָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע קָלָהּ, וְאִתְמַלֵּי רַחֲמִין, וְחָם עַל עָלְמָא. וְהִיא נַחְתַּת מֵרֵישׁ טוּרָא, וְרָהֲטַת, וּטְמִירַת גַּרְמָהָא. וְכָל שְׁאַר חֵיוָתָא אַבַּתְרָהָא רָהֲטִין, וְלָא מַשְׁכְּחִין לָהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, בְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם. מָאי עַל אֲפִיקֵי מָיִם. עַל אֲפִיקֵי מָיִם מֵהַנְהוּ דְאִתְיְבָּשׁוּ, וְעָלְמָא צָחֵי עַל מַיָּא, כְּדֵין תַּעֲרֹג. (תהלים מב)

לשון הקודש

שָׁם, מְזַמֵּן לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נָחָשׁ אֶחָד, וְיוֹצֵא וְנִלְחָם זֶה בָּזֶה, וְהִיא נִצּוֹלֶת. וּמִשָּׁם נוֹטֶלֶת מָזוֹן וְשָׁבָה לִמְקוֹמָהּ בְּחֲצוֹת הַלַּיְלָה. וּמֵחֲצוֹת לַיְלָה מַתְחִילָה לְחַלֵּק, עַד שֶׁעוֹלָה שַׁחֲרוּת הַבֹּקֶר. כֵּיוָן שֶׁמֵּאִיר הַיּוֹם, הוֹלֶכֶת וְלֹא מִתְרָאָה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.

וּבְשָׁעָה שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ לְמָטָר, מִתְאַסְּפוֹת אֲצִלָּהּ כָּל שְׁאָר הַחַיּוֹת, וְהִיא עוֹלָה לְרֹאשׁ הַר גָּבוֹהַּ, וּמַכְנִיסָה רֹאשָׁהּ בֵּין בִּרְכֶּיהָ, וּבוֹכָה בְּכִיָּה אַחַר בְּכִיָּה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ קוֹלָהּ וּמִתְמַלֵּא רַחֲמִים וְחָם עַל הָעוֹלָם. וְהִיא יוֹרֶדֶת מֵרֹאשׁ הָהָר, וְרָצָה, וּמַסְתִּירָה עַצְמָהּ, וְכָל שְׁאָר הַחַיּוֹת רוֹדְפוֹת אַחֲרֶיהָ וְלֹא מוֹצְאוֹת אוֹתָהּ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם. מַהוּ עַל אֲפִיקֵי מָיִם? עַל אֲפִיקֵי מַיִם – מֵאֵלּוּ שֶׁהִתְיַבְּשׁוּ, וְהָעוֹלָם צָמֵא לְמַיִם, וְאָז תַּעֲרֹג. (תהלים מב)

בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְעַבְּרַת, אַסְתִּימַת, בֵּיוָן דְּמָטָא זִמְנָא לְמֵילַד, גָּעָאת וְרָמַאת קָלִין, קָלָא בָתַר קָלָא, עַד שִׁבְעִין קָלִין, כְּחוּשְׁבַּן תֵּיבִין (תהלים כ) דְּיַעַנְךָ יְיָ בְּיוֹם צָרָה, דְּאִיהִי שִׁירָתָא דְּעוּבַּרְתָּא דָּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שָׁמַע לָהּ, וְזַמִּין לְגַבָּהּ. כְּדֵין אַפִּיק חַד חִוְיָא רַבְרְבָא, מִגּוֹ טוּרֵי חָשׁוּךְ וְאָתֵי בֵּין טוּרִין, פּוּמֵיהּ מְלַחֲכָא בְּעַפְרָא, מָטֵי עַד הַאי אַיָּל, וְאָתֵי וְנָשִׁיךְ לָהּ בְּהַהוּא אֲתָר, תְּרֵי זִמְנֵי.

זִמְנָא קַדְמָאָה נָפִיק דָּמָא, וְאִיהִי לָחִיךְ. זִמְנָא תִּנְיָינָא, נָפִיק מַיָּא וְשָׁתוּ כָּל אִינּוּן בְּעִירָן דִּי בְטוּרַיָּא, וְאִתְפַּתְּחַת וְאוֹלִידַת. וְסִימָנָךְ (במדבר כ) וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם. וּכְתִיב וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם.

בְּהַהוּא זִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָם עָלָהּ עַל (ס״א עוּבָּדָא) **עוּבָּרְתָּא** דְּנָחָשׁ (ס״א דְּחַיָּה) דָּא. מַה

לשון הקודש

בְּשָׁעָה שֶׁמִּתְעַבֶּרֶת, נִסְתֶּמֶת. בֵּיוָן שֶׁמִּגִּיעַ זְמַנָּהּ לֵילֵד, בּוֹכָה וּמְרִימָה קוֹלוֹת, קוֹל אַחַר קוֹל, עַד שִׁבְעִים קוֹלוֹת כְּחֶשְׁבּוֹן תֵּבוֹת שֶׁל מִזְמוֹר (תהלים כ) יַעַנְךָ ה׳ בְּיוֹם צָרָה, שֶׁהִיא שִׁירָה שֶׁל הַמְעֻבֶּרֶת הַזֹּאת. וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ לָהּ וּמְצוּי אֶצְלָהּ. וְאָז מוֹצִיא נָחָשׁ אֶחָד גָּדוֹל מִתּוֹךְ הֶחֳרִי הַחֹשֶׁךְ, וּבָא בֵּין הֶהָרִים, פִּיו מְלַחֵךְ בֶּעָפָר, מַגִּיעַ עַד אַיָּל זֶה, וּבָא וְנוֹשֵׁךְ לָהּ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם פַּעֲמַיִם.

פַּעַם רִאשׁוֹנָה יוֹצֵא דָּם, וְהִיא לוֹחֶכֶת. פַּעַם שְׁנִיָּה יוֹצֵא מַיִם, וְשָׁתוּ כָּל אוֹתָן הַחַיּוֹת שֶׁבֶּהָרִים, וְנִפְתַּחַת וְיוֹלֶדֶת. וְסִימָנְךָ – (במדבר כ) וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמָיִם. וְכָתוּב וַתֵּשְׁתְּ הָעֵדָה וּבְעִירָם.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חָס עָלֶיהָ עַל (מַעֲשֶׂה) עִבּוּר שֶׁל נָחָשׁ (שֶׁל חַיָּה) זֶה, מַה כָּתוּב?

כְּתִיב, (תהלים כט) **קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וְגוֹ'. קוֹל יְיָ יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת, אִינּוּן חֲבָלִין וְצִירִין, לְאַתְעָרָא אִינּוּן שִׁבְעִין קָלִין. מִיָּד וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת, לְאַעְבָּרָא** (נ"א לְאַתְעָרָא) **הַהוּא נָחָשׁ, וּלְאִתְגַּלְיָיא הַהִיא חַיָּה בֵּינַיְיהוּ לְמֵיהַךְ. וּבְהֵיכָלוֹ, מָאי וּבְהֵיכָלוֹ. בְּהֵיכָלוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל אִינּוּן אָכְלוּסִין, פָּתְחִין וְאָמְרִין כָּבוֹד. מָאי כָּבוֹד.** (יחזקאל ג) **בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ.**

רעיא מהימנא

וְאִי תֵּימָא דִּלְעֹ' תָּחִיל וּלְבֹ' שְׁנִין אוֹלִידַת, בָּתַר אֶלֶף וּמָאתָן, כְּחוּשְׁבַּן רע"ב. **הָא כְתִיב** (ישעיה סו) **בְּטֶרֶם תָּחִיל יָלָדָה. וְרָזָא דְמִלָּה,** (ישעיה סה) **וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד וְגוֹ'. וּמַאי** (ס"א יוֹמָא) **בְּטֶרֶם. אֶלָּא קֻדָּם דְּיִשְׁתְּלִימוּ, שִׁבְעִין וּתְרֵין שְׁנִין, בָּתַר אֶלֶף וּמָאתָן, אִינּוּן חֲבָלִים דְּיוֹלֵדָה, יִתְגַּלְיָין ב' מְשִׁיחִין בְּעָלְמָא. וּבַהֲהוּא זִמְנָא** (תהלים כט) **וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד, וְהָא אוֹקְמוּהָ** (משלי ג) **כָּבוֹד חֲכָמִים יְנַחֲלוּ.**

לשון הקודש

(תהלים כט) קוֹל ה' יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וְגוֹ'. קוֹל ה' יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת – אֵלּוּ חֲבָלִים וְצִירִים, לְעוֹרֵר אֵלּוּ הַשִּׁבְעִים קוֹלוֹת. מִיָּד – וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת, לְהַעֲבִיר (לְעוֹרֵר) אוֹתוֹ נָחָשׁ וּלְהִתְגַּלּוֹת אוֹתָהּ חַיָּה בֵּינֵיהֶם לָלֶכֶת. וּבְהֵיכָלוֹ, מַהוּ וּבְהֵיכָלוֹ? בְּהֵיכָלוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כָּל אֵלּוּ הַהֲמוֹנִים פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים כָּבוֹד. מַהוּ כָּבוֹד? (יחזקאל ג) בָּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

וְאִם תֹּאמַר שֶׁלִּשְׁבָעִים שָׁנָה תָּחִיל וְלִשְׁתֵּי שָׁנִים יוֹלֶדֶת, אַחַר אֶלֶף וּמָאתַיִם, כְּחֶשְׁבּוֹן רע"ב – הֲרֵי כָּתוּב (ישעיה סו) בְּטֶרֶם תָּחִיל יָלָדָה. וְסוֹד הַדָּבָר – (שם סה) וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד וְגוֹ'. וּמַהוּ (היום) בְּטֶרֶם? אֶלָּא קֹדֶם שֶׁיִּשָּׁלְמוּ שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים אַחַר אֶלֶף וּמָאתַיִם אֵלּוּ חֲבָלֵי הַיּוֹלֶדֶת, יִתְגַּלּוּ שְׁנֵי מְשִׁיחִים בָּעוֹלָם. וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן נֶאֱמַר, (תהלים כט)

בְּהַהִיא שַׁעֲתָא, אִלֵּין מָארֵי תּוֹרָה יֵהוֹן נִכְפָּדִים. אִלֵּין דְּסָבִילוּ כַּמָּה חֲבָלִים וְצִירִין כַּיּוֹלֵדָה, וַהֲווּ מְבוּזִין בֵּין עַמֵּי הָאָרֶץ, יֵהוֹן נִכְפָּדִים. וּמִיָּד (תהלים כט) יְיָ לַמַּבּוּל יָשָׁב, לְרַשְׁיעָיָא. אֵין מַבּוּל, אֶלָּא דִּינִין דְּמַבּוּל. כְּגַוְונָא דְּנִפְתָּחוּ (בראשית ז) מַעְיְנוֹת תְּהוֹם וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ בְּיוֹמֵי טוּפְנָא, אוֹף הָכָא יִתְעָרוּן דִּינִין לְגַבַּיְיהוּ עֵילָּא וְתַתָּא, עַד דְּלֵית סוֹף וְתַכְלִית, וְכָל בְּזוּיִין וּקְלָנָא, דְּעָבְדוּ אוּמִין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּעָלְמָא, לְשֵׁם יְהוָה וּלְעַמֵּיהּ, וְכַמָּה חֵרוּפִין דְּסָבִילוּ יִשְׂרָאֵל מִנַּיְיהוּ עַל שֵׁם יְיָ, מִכֻּלְּהוּ נָטִיל נוּקְמָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא אִתְקְרֵי, (נחום א) נוֹקֵם יְיָ וְנוֹטֵר וּבַעַל חֵמָה לְגַבַּיְיהוּ.

וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן, מָאן רֵאשׁוֹן. דָּא נִיסָן. תַּמָּן אוֹלִידַת דַּהֲיָא חַיָּה, לְקַיֵּים מַה דְּאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, בְּנִיסָן נִגְאֲלוּ וּבְנִיסָן עֲתִידִין לְהִגָּאֵל. וּבְי"ד דִּילֵיהּ, (שמות יז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ, תַּמָּן אוֹמֵי לְאַעְבְּרָא מֵעָלְמָא זַרְעָא דְּעֵשָׂו עֲמָלֵקִיים, בְּהַהוּא זִמְנָא (שמות יב) מְשֹׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפָּסַח. מְשֹׁכוּ: (הושע ז) מָשַׁךְ יָדוֹ אֶת לְצִצִים.

לשון הקודש

וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד, וּכְבָר פֵּרְשׁוּהוּ, (משלי ג) כָּבוֹד חֲכָמִים יְנַחֲלוּ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אֵלּוּ בַּעֲלֵי הַתּוֹרָה יִהְיוּ נִכְפָּדִים. אֵלּוּ שֶׁסָּבְלוּ כַּמָּה חֲבָלִים וְצִירִים כְּמוֹ הַיּוֹלֶדֶת, וְהָיוּ מְבֻזִּים בֵּין עַמֵּי הָאָרֶץ – יִהְיוּ נִכְפָּדִים. וּמִיָּד – (תהלים כט) ה' לַמַּבּוּל יָשָׁב – לָרְשָׁעִים. אֵין מַבּוּל, אֶלָּא דִּינִים שֶׁל מַבּוּל. כְּמוֹ שֶׁנִּפְתְּחוּ מַעְיְנוֹת תְּהוֹם וַאֲרֻבֹּת הַשָּׁמַיִם נִפְתְּחוּ בִּימֵי הַמַּבּוּל, אַף כָּאן יִתְעוֹרְרוּ דִּינִים עֲלֵיהֶם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, עַד שֶׁאֵין סוֹף וְתַכְלִית. וְכָל הַבְּזוּיִים וְהַבּוּשָׁה שֶׁעָשׂוּ אֻמּוֹת עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם לְשֵׁם ה' וּלְעַמּוֹ, וְכַמָּה חֲרָפוֹת שֶׁסָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל מֵהֶם עַל שֵׁם ה' – מִכֻּלָּם יִקַּח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נְקָמָה, וְעַל זֶה נִקְרָא אֶצְלָם, (נחום א) נֹקֵם ה' וְנוֹטֵר וּבַעַל חֵמָה.

וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן, מִי הוּא רִאשׁוֹן? זֶה נִיסָן. שָׁם הוֹלִידָה אוֹתָהּ חַיָּה, לְקַיֵּם מַה שֶּׁפֵּרְשׁוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, בְּנִיסָן נִגְאֲלוּ וּבְנִיסָן עֲתִידִים לְהִגָּאֵל. וּבְי"ד שְׁלּוֹ, (שמות יז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֵּס יָהּ. שָׁם נִשְׁבַּע לְהַעֲבִיר מֵהָעוֹלָם זַרְעוֹ שֶׁל עֲשָׂו עֲמָלֵקִיים. בְּאוֹתוֹ זְמַן נֶאֱמַר, (שם יב) מְשֹׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפָּסַח. מְשֹׁכוּ – (הושע ז) מָשַׁךְ יָדוֹ אֶת לְצִצִים.

בְּהַהוּא זִמְנָא, כֹּה אָמַר יְיָ לָרוֹעִים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. וְאוֹמֵר, (יחזקאל יג) וְאֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ. וְאִלֵּין אִינּוּן רוֹעִים דְּעָנָא, פַּרְנְסֵי דָרָא. וּבְגִין דָּא אִתְמַר עָלַיְיהוּ, (הושע ב) הִנֵּה אָנֹכִי מְפַתֶּיהָ וְהֹלַכְתִּיהָ הַמִּדְבָּר. (יחזקאל כ) וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתְּכֶם וְגוֹ', כַּאֲשֶׁר נִשְׁפַּטְתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם דְּקָטִיל לוֹן בְּמַכַּת חֹשֶׁךְ. (ע"כ רעיא מהימנא).

וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן, (במדבר כח) מָאן חֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן. דָּא אִיהוּ חֹדֶשׁ, דְּהַאי חַיָּה אִתְגַּלְיָיא בֵּיהּ וְאִתַּתְקַפַּת בֵּיהּ, וְנָפְקָא לְעָלְמָא בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם. בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, אִלֵּין שְׁאַר חֵיָוָתָא, דְּאִינּוּן י' י' לְכָל סְטָר, בְּד' סְטִרִין דְּעָלְמָא. וּבִסְפְּרֵי קַדְמָאֵי, אִיהוּ י', וְחַד לְכָל סְטָר לְאַרְבַּע סְטִרִין, וְאִינּוּן אַרְבַּע עָשָׂר. בְּיָן דְּאִינּוּן אַרְבַּע, מִתְחַבְּרָאן וּמִתַּתְקְנָן עִם אִינּוּן עָשָׂר דְּבִסְטְרָא דִימִינָא, כְּדֵין י"ד, בְּחֶדְוָה לְאִתַּתְקָנָא חַיָּה דָּא (ס"א לְאַתְקְנָא סִיהֲרָא חַיָּה דָּא) בְּתִקּוּנָהָא.

לשון הקודש

בְּאוֹתוֹ זְמַן, כֹּה אָמַר ה' לָרוֹעִים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. וְאוֹמֵר, (יחזקאל יג) וְאֶל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ. וְאֵלּוּ הֵם רוֹעֵי הַצֹּאן, פַּרְנְסֵי הַדּוֹר. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר עֲלֵיהֶם, (הושע ב) הִנֵּה אָנֹכִי מְפַתֶּיהָ וְהֹלַכְתִּיהָ הַמִּדְבָּר. (יחזקאל כ) וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתְּכֶם וְגוֹ', כַּאֲשֶׁר נִשְׁפַּטְתִּי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם. שֶׁהָרַג אוֹתָם בְּמַכַּת חֹשֶׁךְ. (ע"כ רעיא מהימנא).

וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן (במדבר כח), מִיהוּ הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן? זֶהוּ חֹדֶשׁ שֶׁזּוֹ הַחַיָּה מִתְגַּלֵּית בּוֹ וּמִתְחַזֶּקֶת בּוֹ, וְיוֹצֵאת לָעוֹלָם בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם. בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר – אֵלּוּ שְׁאָר הַחַיּוֹת שֶׁהֵן י' י' לְכָל צַד, בְּאַרְבַּעַת צִדְדֵי הָעוֹלָם. וּבִסְפְּרֵי הָרִאשׁוֹנִים, הוּא י', וְאַחַת לְכָל צַד לְאַרְבָּעָה צְדָדִים, וְהֵן אַרְבַּע עֶשְׂרֵה. כֵּיוָן שֶׁהֵן אַרְבַּע, מִתְחַבְּרוֹת וְנִתְקָנוֹת עִם אֵלּוּ הָעֶשֶׂר שֶׁבְּצַד יָמִין, וְאָז י"ד בְּשִׂמְחָה לְתַקֵּן חַיָּה זוֹ (לְתַקֵּן הַלְּבָנָה חַיָּה זוֹ) בְּתִקּוּנָיהָ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַדַּאי הָכִי הוּא. וְתָא חֲזֵי, כְּתִיב (שמות יב) **מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן וְגוֹ', מִשְׁכוּ,** (בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה) **מַאי מִשְׁכוּ. כְּמַאן דְּמָשִׁיךְ מֵאֲתָר אַחֲרָא, לַאֲתָר דָּא. מִשְׁכוּ יוֹמִין עִלָּאִין לְגַבֵּי יוֹמִין תַּתָּאִין. יוֹמִין עִלָּאִין אִינּוּן שם"ו,** (דף ר"נ ע"א) **כְּחוּשְׁבַּן מִשְׁכוּ. יוֹמִין תַּתָּאִין, זְמִנִין דְּאִינּוּן שנ"ה, וּבְזִמְנָא, דְּאִתְנַהֲרָא סִיהֲרָא בְּאַשְׁלְמוּתָא, סְלִיקוּ לְמֶהֱוֵי אִינּוּן יוֹמִין שם"ה, כְּחוּשְׁבַּן מִשְׁכוּ חָסֵר חַד.**

מִשְׁכוּ יוֹמִין עִלָּאִין לְגַבֵּי יוֹמִין תַּתָּאִין, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ כַּחֲדָא בְּחִבּוּרָא חָדָא. וּמַאן מָשִׁיךְ לוֹן. אִינּוּן עֶשֶׂר דְּלִסְטַר יְמִינָא, דִּכְתִיב בֶּעָשׂוֹר. בֶּעָשׂוֹר, בַּעֲשָׂרָה מִיבְעֵי לֵיהּ, מַאי בֶּעָשׂוֹר. אֶלָּא ט' אִינּוּן לְכָל סִטְרָא, וּנְקוּדָה חָדָא דְּאַזְלָא בְּאֶמְצָעִיתָא. כְּגַוְונָא דָּא

וְהַהִיא נְקוּדָה אֲשְׁלִימַת לְעֶשֶׂר

לשון הקודש

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וַדַּאי כָּךְ הוּא. וּבֹא רְאֵה, כָּתוּב (שמות יב) מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן וְגוֹ'. מִשְׁכוּ, (בַּחִבּוּר הַקַּדְמוֹן) מַהוּ מִשְׁכוּ? כְּמִי שֶׁמּוֹשֵׁךְ מִמָּקוֹם אַחֵר לְמָקוֹם זֶה. מִשְׁכוּ יָמִים עֶלְיוֹנִים לְגַבֵּי יָמִים תַּחְתּוֹנִים. יָמִים עֶלְיוֹנִים הֵם שם"ו, כְּחֶשְׁבּוֹן מִשְׁכוּ. יָמִים תַּחְתּוֹנִים, פְּעָמִים שֶׁהֵם שנ"ה. וּבִזְמַן שֶׁמְּאִירָה הַלְּבָנָה בִּשְׁלֵמוּתָהּ, עוֹלִים לִהְיוֹת אֵלּוּ הַיָּמִים שם"ה, כְּחֶשְׁבּוֹן "מִשְׁכוּ" חָסֵר אֶחָד.

מִשְׁכוּ יָמִים עֶלְיוֹנִים אֵצֶל יָמִים תַּחְתּוֹנִים לִהְיוֹת כֻּלָּם כְּאֶחָד בְּחִבּוּר אֶחָד. וּמִיהוּ שֶׁמּוֹשֵׁךְ אוֹתָם? אֵלּוּ עֶשֶׂר שֶׁלְּצַד יָמִין, שֶׁכָּתוּב בֶּעָשׂוֹר. בֶּעָשׂוֹר?! בַּעֲשָׂרָה הָיָה צָרִיךְ לִכְתֹּב! מַהוּ בֶּעָשׂוֹר? אֶלָּא תֵּשַׁע הֵם לְכָל צַד, וּנְקֻדָּה אַחַת שֶׁהוֹלֶכֶת בָּאֶמְצַע כְּדֶגֶמֶת זֶה:

(ציור למעלה)

וְאוֹתָהּ נְקֻדָּה מַשְׁלֶמֶת לְעֶשֶׂר, וְעַל זֶה נֶאֱמַר בֶּעָשׂוֹר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר זָכוֹר וְשָׁמוֹר, לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּעֲשָׂרָה אֵלּוּ הַתִּשְׁעָה יָמִים בְּאוֹתָהּ נְקֻדָּה. לַחֹדֶשׁ הַזֶּה – יָמִים שֶׁלְּצַד יָמִין כְּדֵי לְהִתְחַבֵּר זֹאת בְּזֶה, לִהְיוֹת הַכֹּל אֶחָד.

וְעַל דָּא בְּעֵשׂוֹר כְּמָה דְּאִתְמַר זָכוֹר וְשָׁמוֹר לְשִׁמּוּשָׁא בַּעֲשָׂרָה אִינּוּן יוֹמִין תֵּשַׁע בְּהַהוּא נְקוּדָה. לַחֲדֵשׁ הַזֶּה יוֹמִין דִּלְסָטָר יְמִינָא בְּגִין לְאִתְחַבְּרָא זֹאת בָּזֶה לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד.

וּבְזִמְנָא דְּאִינּוּן דִּ' אִתְקְשָׁרוּ לְדִ' סִטְרִין (מִתְחַבְּרָן) בַּהֲדֵיהוּ. כְּדֵין אוֹלִידַת הַהוּא חַיָּה וְחַוְיָא אָזִיל לֵיהּ וּבְהַהוּא זִמְנָא מְקַדְּשִׁין לְעֵילָּא לְהַאי חַיָּה וְקָרָאן לָהּ כָּבוֹד. וּכְדֵין אִתְקַדָּשׁ מוֹעֲדָא. מַה דְּלָא הָוָה עַד הַשְׁתָּא, וּכְעַן קָרָאן לָהּ כָּבוֹד, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (תהלים כט) וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, מִלִּין אִלֵּין סְתִימִין, וְצָרִיךְ לְמִפְתַּח לוֹן לְגַבֵּי חַבְרַיָּיא, דְּמַאן דְּסָתִים לוֹן גְּנִיזִין דְּאוֹרַיְיתָא, אִיהוּ מְצַעֵר לוֹן. דִּלְרַשְׁיעַיָּיא נְהוֹרִין דְּרָזִין, אִתְחַזָּרָן לוֹן חֲשׁוֹכִין. וְאִיהוּ מָתְלָא לְמָמוֹנָא דְּאִיהוּ גָּנִיז, מָאן דְּחָפַר לֵיהּ, עַד דְּגַלֵּי לֵיהּ, וְלָאו אִיהוּ דִּילֵיהּ, אִתְחַדָּר בְּסוּכְלְתָנוּתֵיהּ בַּחֲשׁוֹכָא וְקַבְלָא. וּלְמַאן

לשון הקודש

וּבְזִמַן שֶׁאֵלּוּ הָאַרְבָּעָה נִקְשָׁרִים לְאַרְבָּעָה צְדָדִים (ומִתְחַבְּרִים) עִמָּהֶם, אָז יוֹלֶדֶת אוֹתָהּ הַחַיָּה, וְהַנָּחָשׁ הוֹלֵךְ לוֹ. וּבְאוֹתוֹ זְמַן מְקַדְּשִׁים לְמַעְלָה לְאוֹתָהּ חַיָּה וְקוֹרְאִים לָהּ כָּבוֹד. וְאָז מִתְקַדֵּשׁ הַמּוֹעֵד, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה עַד עַתָּה, וְעַתָּה קוֹרְאִים לָהּ כָּבוֹד. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים כט) וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, דְּבָרִים אֵלּוּ סְתוּמִים, וְצָרִיךְ לִפְתֹּחַ אוֹתָם אֵצֶל הַחֲבֵרִים. שֶׁמִּי שֶׁסּוֹתֵם לָהֶם סִתְרֵי הַתּוֹרָה, הוּא מְצַעֵר אוֹתָם. שֶׁלָּרְשָׁעִים, אוֹרוֹת שֶׁל הַסּוֹדוֹת חוֹזְרִים לִהְיוֹת לָהֶם חֹשֶׁךְ. וְהוּא מָשָׁל לְמָמוֹן שֶׁהוּא גָּנוּז – מִי שֶׁחוֹפֵר אוֹתוֹ עַד שֶׁמּוֹצֵא אוֹתוֹ,

דְּאִיהוּ דִּילֵיהּ, נָהִיר לֵיהּ. וּבְגִין דָּא, אִית לְבַר נָשׁ לְגַלָּאָה רָזִין סְתִימִין דְּבְאוֹרַיְיתָא.

בֶּעָשׂוֹר: ט׳ אִינּוּן לְכָל סְטָר, לָקֳבֵל ט׳ יַרְחִין דְּיוֹלֵדָה, כְּחוּשְׁבַּן א״ח. מָאן יוֹלֶדֶת. ד׳ מִן אֶחָד. א״ח, אִיהוּ ט׳, לְד׳ סְטָרִין דְּאָת ד׳, וְאִינּוּן אַרְבָּעִים. א״ח זָכוֹר, ד׳ שָׁמוֹר. הָא אַרְבְּעִין וּתְרֵין.

אִשְׁתְּאַר כְּבוֹד, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְאִיהוּ כָּבוֹד ל״ב, ד׳ זִמְנִין לְכָל סְטָר דְּאָת ד׳, הֲרֵי ס״ד לְד׳ סְטָרִין, רנ״ו. וְאוֹקְמוּהָ, כָּבוֹד לְעֵילָּא, ל״ב לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא מְיַחֲדִין בְּכָל יוֹמָא תְּרֵין זִמְנִין, דְּאַמָּרָן בְּהוּ תְּרֵין זִמְנִין כָּבוֹד, דְּאִיהוּ ס״ד. וּתְרֵין זִמְנִין ד׳ ד׳ מִן אֶחָ״ד, הֲרֵי ע״ב. הֲרֵי ד׳ דְּאֶחָ״ד, שְׁלִימוּ דְּמ״ב שְׁמָהָן. וּשְׁלִימוּ דְּע״ב שְׁמָהָן. וּבְגִין דָּא אַמְרִין בְּמִזְמוֹר לְדָוִד (תהלים כד) מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר. וּבְזִמְנָא תִּנְיָינָא מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. (ע״כ רעיא מהימנא).

זהר:

מָאן הֵיכָלוֹ. דָּא הֵיכָל עִלָּאָה פְּנִימָאָה, דְּתַמָּן מִתְקַדְּשָׁא כֻּלָּא. תַּמָּן מְקַדְּשִׁין לְמַאן דְּחָזֵי

לשון הקודש

וְאֵינוֹ שֶׁלּוֹ, חוֹזֵר בְּשִׁכְלוֹ לְחֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה. וּלְמִי שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ, מֵאִיר לוֹ. וּמְשׁוּם זֶה יֵשׁ לַבֶּן אָדָם לְגַלּוֹת סוֹדוֹת סְתוּמִים שֶׁבַּתּוֹרָה.

בֶּעָשׂוֹר – תִּשְׁעָה הֵם לְכָל כִּוּוּן, בְּנֶגֶד תִּשְׁעָה חֳדָשִׁים שֶׁל הַיּוֹלֶדֶת, כְּחֶשְׁבּוֹן א״ח. מַהִי יוֹלֶדֶת? אוֹת ד׳ מֵאֶחָד. א״ח, הִיא ט׳, לְאַרְבָּעָה צְדָדִים שֶׁל אוֹת ד׳, וְהֵם אַרְבָּעִים. א״ח – זָכוֹר. ד׳ – שָׁמוֹר. הֲרֵי אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם. **נִשְׁאָר** כָּבוֹד, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְהוּא כָּבוֹד ל״ב, אַרְבַּע פְּעָמִים לְכָל צַד שֶׁל אוֹת ד׳, הֲרֵי ס״ד לְאַרְבָּעָה צְדָדִים – רנ״ו. וּפֵרְשׁוּהוּ – כָּבוֹד לְמַעְלָה, ל״ב לְמַטָּה. וּמְשׁוּם זֶה מְיַחֲדִים בְּכָל יוֹם פְּעָמִים, שֶׁאוֹמְרִים בָּהֶם פְּעָמַיִם כָּבוֹד, שֶׁהֵם ס״ד. וּפְעָמִים ד׳ ד׳ מֵאֶחָד – הֲרֵי ע״ב. הֲרֵי ד׳ שֶׁל אֶחָ״ד הֵיא שְׁלֵמוּת שֶׁל מ״ב שֵׁמוֹת, וּשְׁלֵמוּת שֶׁל ע״ב שֵׁמוֹת. וּמְשׁוּם זֶה אוֹמְרִים בְּמִזְמוֹר לְדָוִד, (תהלים כד) מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד ה׳ עִזּוּז וְגִבּוֹר. וּבְפַעַם שְׁנִיָּה אוֹמְרִים, מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. (ע״כ רעיא מהימנא).

זהר:

מִיהוּ הֵיכָלוֹ? זֶה הַהֵיכָל הָעֶלְיוֹן הַפְּנִימִי

לְאִתְקַדְּשָׁא. הֵיךְ מְקַדְּשִׁין לֵיהּ בְּהַהוּא הֵיכָלָא. בְּקַדְמִיתָא אִתְפְּתָחוּ תַּרְעִין, וְחַד מַפְתְּחָא סְתִימָא, אַתְקִין וּפָתַח תַּרְעָא חַד, לְסִטַר דָּרוֹם, כְּדֵין עָאל כַּהֲנָא רַבָּא בְּהַהוּא פִּתְחָא, וְאִזְדָּרָז בְּהֵימְיֵינוּ, וְתִקּוּנוֹי. וְאִתְעַטָּר בְּעִטָּרָא דְקֻדּוּשָׁה וּלְבִישׁ חוֹשְׁנָא וְאֵפוֹדָא, וּמְעִילָא דְּשִׁבְעִין זָגִין וְרִמּוֹנִין, דְּאִינּוּן (שמות כח) פַּעֲמוֹן זָהָב וְרִמּוֹן. וְציץ נְזָרָא דְקוּדְשָׁא עַל מִצְחֵיהּ, דְּאִתְקְרֵי צִיץ נֶזֶר הַקֹּדֶשׁ, וְאִתְקְשַׁט בְּד' בִּגְדֵי זָהָב, וּבְד' בִּגְדֵי לָבָן. וְעַל הַהוּא צִיץ מ"ב אַתְוָון מְלַהֲטָן בֵּיהּ, וּמְנַצְּצָן עָלֵיהּ, וְנָהִיר כָּל הַהוּא הֵיכָלָא בִּנְהוֹרִין עִלָּאִין.

אִסְתְּחַר הַהוּא מַפְתְּחָא, וּפָתַח סִטְרָא אָחֳרָא דְּבִסְטַר צָפוֹן, כְּדֵין עָאל לֵוִי, מַעְשֵׂרָא דְיַעֲקֹב, דְּאַפְרִישׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִנּוֹר דְּעָשֵׂר נִימִין עִמֵּיהּ, וְאִתְעַטָּר בְּעִטְרוֹי, וּכְדֵין אִסְתְּחָר

לשון הקודש

שֶׁשָּׁם מִתְקַדֵּשׁ הַכֹּל. שָׁם מְקַדְּשִׁים לְמִי שֶׁרָאוּי לְהִתְקַדֵּשׁ. אֵיךְ מְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ הֵיכָל? בָּרִאשׁוֹנָה נִפְתָּחִים שְׁעָרִים, וּמַפְתֵּחַ אֶחָד סָתוּם מְתַקֵּן וּפוֹתֵחַ שַׁעַר אֶחָד, לְצַד דָּרוֹם, וְאָז נִכְנָס הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּאוֹתוֹ פֶּתַח וּמְזֻדָּרז לַחֲגֹר אַבְנֵטוֹ וּמַלְבּוּשָׁיו, וּמִתְעַטֵּר בַּעֲטָרָה שֶׁל קֹדֶשׁ, וְלוֹבֵשׁ חֹשֶׁן וְאֵפוֹד, וּמְעִיל שֶׁל שִׁבְעִים פַּעֲמוֹנִים וְרִמּוֹנִים, שֶׁהֵם (שמות כח) פַּעֲמוֹן זָהָב וְרִמּוֹן. וְציץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ עַל מִצְחוֹ, וְנִקְרָא צִיץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ, וּמִתְקַשֵּׁט בְּאַרְבָּעָה בִּגְדֵי זָהָב וּבְאַרְבָּעָה בִּגְדֵי לָבָן. וְעַל אוֹתוֹ צִיץ יֵשׁ מ"ב אוֹתִיּוֹת שֶׁלּוֹהֲטוֹת בּוֹ וְנוֹצְצוֹת עָלָיו, וּמֵאִיר כָּל אוֹתוֹ הֵיכָל בְּאוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים.

מִסְתּוֹבֵב אוֹתוֹ מַפְתֵּחַ וּפוֹתֵחַ צַד אַחֵר שֶׁבְּצַד צָפוֹן, וְאָז נִכְנָס לֵוִי, מַעֲשַׂר שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁהִפְרִישׁ לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וְכִנּוֹר שֶׁל עֲשָׂרָה נִימִים עִמּוֹ, וּמִתְקַשֵּׁט בְּקִשּׁוּטָיו,

מַפְתְּחָא, וּפָתַח בְּהַהוּא הֵיכָלָא חַד תַּרְעָא, הַהוּא תַּרְעָא דְקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, עַמּוּדָא דְלִסְטַר מִזְרָח עָאל וְאִתְעַטָּר בְּשִׁבְעִין עִטְרִין, וְאִתְעַטָּר בְּאַרְבַּע אַתְוָון, דְּאִינּוּן תְּרֵיסָר. וְאִתְעַטָּר בְּגִלּוּפִין דְּמָאתָן וְע' אֶלֶף עָלְמִין, וְאִתְעַטָּר בְּעִטְרִין דְּסַיְיפֵי עָלְמָא עַד סַיְיפֵי עָלְמָא, בְּכַמָּה לְבוּשֵׁי יְקָר, בְּכַמָּה עִטְרִין קַדִּישִׁין. (דף ר"נ ע"ב)

אִסְתְּחַר הַהוּא מַפְתְּחָא, וּפָתַח לֵיהּ כָּל תַּרְעִין גְּנִיזִין, וְכָל תַּרְעִין דְּקֻדּוּשִׁין טְמִירִין, וְאִתְקַדָּשׁ בְּהוּ, וְקַיְימָא תַּמָּן כְּמַלְכָּא. מִתְבָּרֵךְ בְּכַמָּה בִּרְכָאן, מִתְעַטַּר בְּכַמָּה עִטְרִין. כְּדֵין נַפְקֵי כֻּלְּהוּ בְּחִבּוּרָא חָדָא, מִתְעַטְּרָן בְּעִטְרַיְיהוּ כַּדְקָא יָאוֹת. כֵּיוָן דְּנַפְקֵי אִתְעַר לֵיהּ בְּקִשּׁוּטוֹי.

לשון הקודש

וְאָז סוֹבֵב הַמַּפְתֵּחַ, וּפוֹתֵחַ בְּאוֹתוֹ הֵיכָל שַׁעַר אֶחָד, אוֹתוֹ שַׁעַר שֶׁעוֹמֵד בָּאֶמְצַע. עַמּוּד שֶׁלְּצַד מִזְרָח עוֹלֶה וּמִתְקַשֵּׁט בְּשִׁבְעִים עִטּוּרִים, וּמִתְקַשֵּׁט בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵם שְׁתִּים עֶשְׂרֵה. וּמִתְקַשֵּׁט בַּחֲקִיקוֹת שֶׁל מָאתַיִם וְשִׁבְעִים אֶלֶף עוֹלָמוֹת, וּמִתְקַשֵּׁט בְּקִשּׁוּטִים שֶׁל סוֹף הָעוֹלָם עַד סוֹף הָעוֹלָם בְּכַמָּה מַלְבּוּשֵׁי כָּבוֹד, בְּכַמָּה קִשּׁוּטִים קְדוֹשִׁים. וּמִתְעַטֵּר בְּאוֹתוֹ מַפְתֵּחַ, וּפוֹתֵחַ לוֹ כָּל הַשְּׁעָרִים הַגְּנוּזִים, וְכָל הַשְּׁעָרִים הַקְּדוֹשִׁים הַנִּסְתָּרִים, וּמִתְקַדֵּשׁ בָּהֶם, וְעוֹמֵד שָׁם כְּמֶלֶךְ. וּמִתְבָּרֵךְ בְּכַמָּה בְּרָכוֹת, וּמִתְקַשֵּׁט בְּכַמָּה קִשּׁוּטִים. אָז יוֹצְאִים כֻּלָּם בְּחִבּוּר אֶחָד, מִתְקַשְּׁטִים בְּקִשּׁוּטִים כְּמוֹ שֶׁרָאוּי. כֵּיוָן שֶׁיּוֹצְאִים, מְעוֹרֵר אוֹתוֹ בְּקִשּׁוּטָיו.

וְהַאי חַיָּה אִתְעָרָא, וְאַזְעִירַת גַּרְמָהּ, מִגּוֹ רְחִימוּ דְּשִׁירָתָא, הֵיךְ אַזְעָרַת גַּרְמָהּ מִגּוֹ רְחִימוּ דְּשִׁירָתָא, אַזְעָרַת גַּרְמָהּ זְעֵיר זְעֵיר, עַד דְּאִתְעֲבִידַת נְקוּדָּה חָדָא. כֵּיוָן דְּאִיהִי אַזְעִירַת גַּרְמָהּ, (בְּשִׁירָתָא) כְּדֵין כְּתִיב, (שמות ב) וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי. בַּת לֵוִי וַדַּאי, מִסִּטְרָא דְשִׁמָּאלָא. הֵיאַךְ אָחִיד לָהּ. אוֹשִׁיט שְׁמָאלָא תְּחוֹת רֵישַׁהּ מִגּוֹ חֲבִיבוּ.

וְאִי תֵּימָא, כֵּיוָן דְּאִיהִי נְקוּדָּה חָדָא, אֵיךְ יְכִיל לְאַחָדָא בְּנְקוּדָּה זְעֵירָא. אֶלָּא לְגַבֵּי עֵילָּא, כָּל מַה דְּהוּא מִלָּה זְעֵירָא, דָּא תּוּשְׁבַּחְתָּא, וְדָא עִלּוּיָא וְרַב בְּרִבּוּ עִלָּאָה. מִיַּד כַּהֲנָא רַבָּא אִתְעַר לָהּ, וְאָחִיד לָהּ, וְחָבִיק לָהּ, דְּאִלּוּ הַוָּות רַבְּרְבָא, לָא יָכְלִין לְאַחָדָא כְּלַל. אֲבָל כֵּיוָן דְּאַזְעִירַת גַּרְמָהּ, וְאִיהִי נְקוּדָּה חָדָא, כְּדֵין אָחִדִין בָּהּ, וְסַלְקִין לָהּ לְעֵילָּא, כֵּיוָן דְּסַלְקִין לָהּ, וְיָתְבָא בֵּין תְּרִין סִטְרִין אִלֵּין, כְּדֵין הַהוּא עַמּוּדָא

לשון הקודש

וְחַיָּה זוֹ מִתְעוֹרֶרֶת וּמְמַעֶטֶת עַצְמָהּ מִתּוֹךְ אַהֲבָה שֶׁל הַשִּׁירָה. אֵיךְ מְמַעֶטֶת עַצְמָהּ מִתּוֹךְ אַהֲבָה שֶׁל הַשִּׁירָה? הִמְעִיטָה עַצְמָהּ מְעַט מְעַט, עַד שֶׁנַּעֲשֵׂית נְקֻדָּה אַחַת. כֵּיוָן שֶׁהִיא הִקְטִינָה עַצְמָהּ (בְּשִׁירָה), אָז כָּתוּב (שמות ב) **וַיֵּלֶךְ** אִישׁ מִבֵּית לֵוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֵוִי. בַּת לֵוִי וַדַּאי, מִצַּד הַשְּׂמֹאל. אֵיךְ אוֹחֵז אוֹתָהּ? מוֹשִׁיט שְׂמֹאלוֹ תַּחַת רֹאשָׁהּ מִתּוֹךְ חִבָּה.

וְאִם תֹּאמַר, כֵּיוָן שֶׁהִיא נְקֻדָּה אַחַת, אֵיךְ יָכוֹל לָאֱחֹז בִּנְקֻדָּה קְטַנָּה? אֶלָּא אֵצֶל הָעֶלְיוֹן, כָּל מַה שֶּׁהוּא דָּבָר קָטָן, זֶה שֶׁבַח וְזוֹ מַעֲלָה וּגְדֻלָּה בַּגֹּדֶל הָעֶלְיוֹן. מִיָּד הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מְעוֹרֵר אוֹתָהּ, וְאוֹחֵז בָּהּ וּמְחַבֵּק אוֹתָהּ. שֶׁאִלּוּ הָיְתָה גְּדוֹלָה, לֹא יְכוֹלִים לְהִתְאַחֵד כְּלָל. אֲבָל כֵּיוָן שֶׁמַּקְטִינָה עַצְמָהּ, וְהִיא נְקֻדָּה אַחַת, אָז אוֹחֲזִים בָּהּ וּמַעֲלִים אוֹתָהּ לְמַעְלָה. וְכֵיוָן

דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְחַבָּר בַּהֲדָהּ בְּחָבִיבוּ דִּנְשִׁיקִין, בִּרְחִימוּ דְּחִבּוּרָא חָדָא. כְּדֵין (בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל, בִּרְחִימוּ דִּנְשִׁיקִין מִתְדַּבְּקָן דָּא בְדָא, בְּלָא פְּרוּדָא, עַד דְּנַקְטָא נַפְשָׁא דְּעַנּוּגִין כְּדְקָא יָאוּת.

בְּשַׁעֲתָא דְּנַקְטָא נַפְשָׁא דְּעַנּוּגִין כְּדְקָא יָאוּת, וּבַעְיָא לְפַקְדָּא לְחֵילָהָא, מִתְכַּנְּשִׁין כֻּלְּהוּ, וְקָרְיִין לָהּ מִגּוֹ הֵיכָלָא קַדִּישָׁא, כָּבוֹד כָּבוֹד כָּבוֹד. בְּהֵיכָלָא קַדִּישָׁא אַבָּא וְאִמָּא, פַּתְחֵי וְאַמְרֵי מְקוּדָּשׁ מְקוּדָּשׁ. כְּדֵין יָרְחָא אִתְקַדָּשׁ כְּדְקָא יָאוּת. וּכְדֵין כְּתִיב, וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן, רִאשׁוֹן וַדַּאי, וְעַל דָּא מִשְׁכּוּ וְגוֹ'. וְעַל דָּא בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה, דְּאִתְחַבָּר סִיהֲרָא בְּשִׁמְשָׁא, וּמַה דַּהֲוֹת (נַקְטָא) נְקוּדָּה חָדָא, כַּד נַחְתָּא אִתְפְּשָׁט זְעֵיר זְעֵיר, וְאִתְמַלְיָיא, וְאִתְעֲבִידַת ה', מַלְיָיא מִכָּל סִטְרִין, מִתְקַדְּשָׁא כַּדְקָא יָאוּת. (דף ר"נ ע"א).

לשון הקודש

שֶׁמַּעֲלִים אוֹתָהּ וְיוֹשֶׁבֶת בֵּין שְׁנֵי צְדָדִים אֵלּוּ, אָז אוֹתוֹ עָמוּד שֶׁעוֹמֵד בָּאֶמְצַע מִתְחַבֵּר עִמָּהּ בְּחִבָּה שֶׁל נְשִׁיקוֹת, בְּאַהֲבָה שֶׁל חִבּוּר אֶחָד. אָז נֶאֱמַר (בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל, בָּאַהֲבָה שֶׁל הַנְּשִׁיקוֹת שֶׁמִּתְחַבְּרִים זֶה בָּזֶה בְּלִי פֵּרוּד, עַד שֶׁלּוֹקַחַת אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הָעֲנוּגִים כְּמוֹ שֶׁרָאוּי.

בְּשָׁעָה שֶׁלּוֹקַחַת אֶת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הָעֲנוּגִים כְּמוֹ שֶׁרָאוּי וְרוֹצָה לְצַוּוֹת לְחֵילוֹתֶיהָ, מִתְאַסְּפִים כֻּלָּם, וְקוֹרְאִים לָהּ מִתּוֹךְ הַהֵיכָל הַקָּדוֹשׁ: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ. בַּהֵיכָל הַקָּדוֹשׁ אַבָּא וְאִמָּא פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים: מְקֻדָּשׁ מְקֻדָּשׁ. וְאָז הַלְּבָנָה מִתְקַדֶּשֶׁת כְּמוֹ שֶׁרָאוּי. וְאָז כָּתוּב וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן. רִאשׁוֹן וַדַּאי. וְעַל זֶה נֶאֱמַר מָשְׁכוּ וְגוֹ'. וְעַל זֶה נֶאֱמַר בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה. שֶׁמִּתְחַבֶּרֶת הַלְּבָנָה בַּשֶּׁמֶשׁ, וּמַה שֶּׁהָיְתָה לוֹקַחַת נְקֻדָּה אַחַת, כַּאֲשֶׁר יוֹרֶדֶת, מִתְפַּשֶּׁטֶת מְעַט מְעַט וּמִתְמַלֵּאת, וְנַעֲשֵׂית אוֹת ה' מְלֵאָה

רעיא מהימנא

אִסְתְּחַר הַהוּא הֵיכָלָא, וּפְתַח תַּרְעָא אַחֲרָא דִּסְטָר דָּרוֹם (ד"א צָפוֹן) בִּשְׁבְעִין וּתְרֵין עִטְרִין. לְבָתַר אַפְתַּח תַּרְעָא תְּלִיתָאָה, לִסְטַר מִזְרָח, בְּחַמְשִׁין (וּתְרֵין) נְהוֹרִין, דְּחַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה. לְבָתַר אַפְתַּח תַּרְעָא אַחֲרָא דְּלִסְטַר צָפוֹן (ד"א מַעֲרָב), בְּע"ב עִטְרִין, וְכֻלְּהוּ רמ"ח בְּחוּשְׁבַּן תֵּיבִין דְּפָרְשָׁיָין דְּקְרִיאַת שְׁמַע. וּמַה דִּבְקַדְמֵיתָא הַהִיא חַיָּה חֲוַת וְעֵירָא, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְרְבִיאַת, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ו) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דְּאִיהוּ כְּבוֹד עִלָּאָה וְתַתָּאָה.

כַּד מָטֵי לְחַ"י עָלְמִין, דְּבֵיהּ ח"י בִּרְכָאן דִּצְלוֹתָא, וּפְתַח בֵּיהּ (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ. כְּדֵין עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִתְחַבָּר בַּהֲדֵהּ בְּחָבִיבוּ דִּנְשִׁיקִין דְּשִׁפְוָון, וְאִינּוּן נֶצַח וְהוֹד, דְּלָשׁוֹן אִיהוּ צַדִּיק בֵּינַיְיהוּ. לְשׁוֹן לְמוּדִים בְּהַהוּא זִמְנָא, (בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל, כְּדֵין קָרָאן לְהַהִיא חַיָּה כְּבוֹד כְּבוֹד אַבָּא וְאִמָּא, מְקֻדָּשׁ מְקֻדָּשׁ. כְּדֵין יַרְחָא אִתְקַדְּשָׁא כְּדְקָא יָאוֹת, כְּדֵין וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וַדַּאי.

לשון הקודש

מִכָּל הַצְּדָדִים, מִתְקַדֶּשֶׁת כְּמוֹ שֶׁרָאוּי.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

מִסְתּוֹבֵב אוֹתוֹ הֵיכָל, וּפוֹתֵחַ שַׁעַר אַחֵר שֶׁל צַד דָּרוֹם (צָפוֹן) בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם עֲטָרוֹת. וְאַחַר כָּךְ פּוֹתֵחַ שַׁעַר שְׁלִישִׁי לְצַד מִזְרָח בַּחֲמִשִּׁים (וּשְׁנַיִם) אוֹרוֹת שֶׁל חֲמִשִּׁים שַׁעֲרֵי בִינָה. לְבַסּוֹף פּוֹתֵחַ שַׁעַר אַחֵר שֶׁל צַד צָפוֹן (מַעֲרָב) בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם עֲטָרוֹת, וְכֻלָּם בְּחֶשְׁבּוֹן רמ"ח תֵּבוֹת שֶׁל פָּרָשִׁיוֹת קְרִיאַת שְׁמַע. וּמַה שֶּׁבַּהַתְחָלָה הָיְתָה אוֹתָהּ חַיָּה קְטַנָּה, בְּאוֹתוֹ זְמַן נִגְדֶּלֶת. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה ו) מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, שֶׁהוּא כָּבוֹד עֶלְיוֹן וְתַחְתּוֹן.

כַּאֲשֶׁר מַגִּיעַ לְחַ"י עוֹלָמוֹת, שֶׁבּוֹ ח"י בִּרְכוֹת הַתְּפִלָּה, וּפוֹתֵחַ בּוֹ פָּסוּק (תהלים נא) אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ. אָז הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי מִתְחַבֵּר עִמָּהּ בַּחֲבִיבוּת שֶׁל נְשִׁיקוֹת הַשְּׂפָתַיִם, שֶׁהֵם נֶצַח וְהוֹד, וְהַלָּשׁוֹן הוּא צַדִּיק בֵּינֵיהֶם. לְשׁוֹן לְמוּדִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן נֶאֱמַר, (בראשית כט) וַיִּשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל. וְאָז קוֹרְאִים לְאוֹתָהּ חַיָּה כָּבוֹד כָּבוֹד, אַבָּא וְאִמָּא, מְקֻדָּשׁ מְקֻדָּשׁ. אָז הַיָּרֵחַ מִתְקַדֵּשׁ כְּמוֹ שֶׁרָאוּי, וְאָז נֶאֱמַר וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן, רִאשׁוֹן וַדַּאי.

וּכְדֵין מִשְׁכּוּ. וְעַל דָּא בָּעָשׁוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה, דְּאִתְחַבָּר סִיהֲרָא כַּקַּדִּישָׁא בְּשִׁמְשָׁא. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן יְיָ אֱלֹהִים (תהלים פד) (צְבָאוֹת). וּמַה דַּהֲוַת נְקוּדָה זְעִירָא, (ס"א כְּגַוְונָא דָּא) ש אִתְמַלְּאַת בְּסִיהֲרָא, וּכְדֵין אִיהִי הַחֹדֶשׁ מָלֵא. (דף ר"נ ע"ב) וְסִיהֲרָא אִתְמַלְּיָא כְּגַוְונָא דָּא ם מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. בְּקַדְמִיתָא חָסֵר, וּכְעַן בְּשְׁלִימוּ. (ע"כ רעיא מהימנא).

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח, בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח וְגוֹ'.

אִימְרָא דְּאִיהוּ פִּסְחָא אֲמַאי. אֶלָּא דַּחֲלָא דְּמִצְרָאֵי, וְאֶלָהָא דִּלְהוֹן, הֲוָה אִמְרָא. בְּגִין דְּמִצְרָאֵי פַּלְחִין לְמַזַּל טָלֶה, וּבְגִין כָּךְ פַּלְחִין לְאִימְרָא. תָּא חֲזֵי, כְּתִיב (שמות ח) **הֵן נִזְבַּח אֶת תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם. מַאי תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם. וְכִי עַל דְּשַׁנְאִין לֵיהּ, כְּתִיב תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם. אֶלָּא דַּחֲלָא דְּמִצְרָאֵי, וְאֶלָהָא דִּילְהוֹן, אִקְרֵי תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם. כְּמָה דִּכְתִיב,** (דברים יח) **כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם, הַהֵם דִּשְׁאַר עַמִּין.**

לשון הקודש

וְאָז מִשְׁכּוּ. וְעַל זֶה נֶאֱמַר בָּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה, שֶׁמִּתְחַבֶּרֶת הַלְּבָנָה הַקְּדוֹשָׁה בַּשֶּׁמֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (תהלים פד) כִּי שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן ה' אֱלֹהִים (צְבָאוֹת). וּמַה שֶּׁהָיְתָה נְקֻדָּה קְטַנָּה, (כְּמוֹ זֶה) ש מִתְמַלֵּאת בַּלְּבָנָה, וְאָז הוּא חֹדֶשׁ מָלֵא. וְהַלְּבָנָה מִתְמַלֵּאת כְּמוֹ זֶה ם, מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. בַּהַתְחָלָה חֲסֵרָה, וְכָעֵת בִּשְׁלֵמוּת. (ע"כ רעיא מהימנא).

רַבִּי חִיָּיא פָּתַח, בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח וְגוֹ'. שֶׁהוּא פֶּסַח, מַדּוּעַ? אֶלָּא יִרְאָתָם שֶׁל הַמִּצְרִים וֵאלוֹהַּ שֶׁלָּהֶם הָיָה שֶׁה. מִשּׁוּם שֶׁהַמִּצְרִים עוֹבְדִים לְמַזַּל טָלֶה, וּמִשּׁוּם זֶה עוֹבְדִים לַשֶּׂה. בֹּא וּרְאֵה, כָּתוּב (שמות ח) הֵן נִזְבַּח אֶת תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם. מַהוּ תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם? וְכִי עַל שֶׁשּׂוֹנְאִים אוֹתוֹ כָּתוּב תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם? אֶלָּא יִרְאָתָם שֶׁל הַמִּצְרִים וֵאלוֹהַּ שֶׁלָּהֶם נִקְרָא תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים יח) כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם, יִרְאָתָם שֶׁל שְׁאָר הָאֻמּוֹת.

תָּא חֲזֵי חָכְמָתָא דְיוֹסֵף, דְּכְתִיב, (בראשית מז) **וּמִקְצֵה אֶחָיו לָקַח חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים, וְאוֹלִיף לוֹן לְמֵימַר, אֲנָשֵׁי מִקְנֶה הָיוּ עֲבָדֶיךָ. וְכִי מַלְכָּא דְהַוָּה שַׁלִּיט עַל כָּל אַרְעָא, וְאַבָּא לְמַלְכָּא, עָבִיד כְּדָא, וְעָבִיד לַאֲחוֹי דְיִשְׁנָאוּן** (דף רנ"א ע"א) **לְהוֹן, וְלָא יַחְשְׁבוּן לְהוֹן.** (לְמֶעְבַּד לְהוֹן רוֹעֵי צֹאן) **אֶלָּא וַדַּאי תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם, דַּחֲלָא וֶאֱלָהָא דְיִלְהוֹן אִקְרֵי הָכִי, וְעַל דָּא כְּתִיב,** (שמות ח) **הֵן נְזְבַּח אֶת תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם.**

אָמַר יוֹסֵף, כָּל (בראשית מז) **מֵיטַב מִצְרַיִם הִיא אֶרֶץ רַעְמְסֵס, וְהַהִיא אַרְעָא אַפְרִישׁוּ לְדַחֲלָא דְלְהוֹן, לְרַעְיָא וּלְמֵיהַךְ בְּכָל עִנּוּגִין דְעָלְמָא. וְכָל מִצְרָאֵי חָשִׁיבוּ לְאִינּוּן דְרָעָאן לְדַחֲלֵיהוֹן, כְּדַחֲלֵיהוֹן. אַעֲבִיד לְאַחַי דְיַרְתּוּן הַהִיא אַרְעָא, וְיִסְגְּדוּן לוֹן מִצְרָאֵי, וְיַחְשְׁבוּן לוֹן כִּדְקָא יָאוֹת. וְהַיְינוּ דִכְתִיב,**

לשון הקודש

בֹּא וּרְאֵה חָכְמָתוֹ שֶׁל יוֹסֵף, שֶׁכָּתוּב (בראשית מז) וּמִקְצֵה אֶחָיו לָקַח חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים, וּמְלַמֵּד אוֹתָם לוֹמַר, אֲנְשֵׁי מִקְנֶה הָיוּ עֲבָדֶיךָ. וְכִי יוֹסֵף שֶׁהָיָה מֶלֶךְ שֶׁהָיָה שׁוֹלֵט עַל כָּל הָאָרֶץ, וְאָב לְמַלְכוּת, עָשָׂה כָּךְ, וְעָשָׂה לְאֶחָיו שֶׁיִּשְׁנְאוּ אוֹתָם וְלֹא יַחְשִׁיבוּ אוֹתָם (שֶׁיַּעֲשׂוּ מֵהֶם רוֹעֵי צֹאן)?! אֶלָּא וַדַּאי תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם, יִרְאָה וֵאלוֹהַּ שֶׁלָּהֶם נִקְרָא כָּךְ, וְעַל זֶה כָּתוּב (שמות ח) הֵן נְזְבַּח אֶת תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל מֵיטַב מִצְרַיִם הִיא אֶרֶץ רַעְמְסֵס, וְאוֹתָהּ אֶרֶץ הִפְרִישׁוּ לְיִרְאָתָם, לִרְעוֹת וְלָלֶכֶת בְּכָל תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם. וְכָל הַמִּצְרִים הֶחְשִׁיבוּ לְאֵלֶּה שֶׁרוֹעִים לְיִרְאָתָם, כִּיְרֵאָתָם. אֶעֱשֶׂה לְאַחַי שֶׁיִּירְשׁוּ אוֹתָהּ אֶרֶץ, וְיִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם הַמִּצְרִים, וַיַּחְשִׁיבוּ אוֹתָם כְּמוֹ שֶׁרָאוּי. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (בראשית מו)

(בראשית מז) כִּי תוֹעֲבַת מִצְרַיִם כָּל רֹעֵה צֹאן, מְחַשְּׁבִין לוֹן כְּדַחֲלֵיהוֹן.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וְהָא תָּנֵינָן כְּמָה דְּאִתְפְּרַע קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאִינּוּן דְּפַלְחֵי לְעֲבוֹדָה זָרָה, הָכִי אִתְפְּרַע מֵעֲבוֹדָה זָרָה מַמָּשׁ, וְכִי יוֹסֵף עָבִיד לַאֲחוֹי עֲבוֹדָה זָרָה. אָמַר לֵיהּ, לָא עָבִיד יוֹסֵף לַאֲחוֹי עֲבוֹדָה זָרָה, אֶלָּא עָבִיד לוֹן לְשַׁלְטָאָה עַל עֲבוֹדָה זָרָה דִּילְהוֹן, וּלְאַכְפְּיָא עֲבוֹדָה זָרָה דִּילְהוֹן תְּחוֹת יְדַיְיהוּ, וּלְרַדְאָה לוֹן בַּמַּקֵּל. אָמַר יוֹסֵף, אִי יִשְׁלְטוּן אַחַי עַל עֲבוֹדָה זָרָה דִּילְהוֹן, כָּל שֶׁכֵּן דְּיִשְׁלְטוּן עַל גַּרְמַיְיהוּ, וּבְגִין כָּךְ אוֹתִיב לוֹן בְּמֵיטַב אַרְעָא, וְאַשְׁלִיט לוֹן עַל כָּל אַרְעָא.

וְעַל דָּא אִמְרָא דְּאִיהוּ פֶּסַח אֲמַאי. אֶלָּא דַּחֲלָא דְּמִצְרָאֵי, וֶאֱלָהָא דִּילְהוֹן הֲוָה אִימְרָא. אָמַר קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִבָּעְשׂוֹר לַחֹדֶשׁ סִיבוּ דַּחֲלָא

לשון הקודש

כִּי תוֹעֲבַת מִצְרַיִם כָּל רֹעֵה צֹאן. מַחֲשִׁיבִים אוֹתָם כְּיִרְאָתָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַהֲרֵי לָמַדְנוּ, כְּמוֹ שֶׁנִּפְרַע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵאֵלּוּ שֶׁעוֹבְדִים לַעֲבוֹדָה זָרָה – כָּךְ נִפְרַע מֵעֲבוֹדָה זָרָה מַמָּשׁ. וְכִי יוֹסֵף עָשָׂה לְאֶחָיו עֲבוֹדָה זָרָה?! אָמַר לוֹ, לֹא עָשָׂה יוֹסֵף לְאֶחָיו עֲבוֹדָה זָרָה, אֶלָּא עָשָׂה לָהֶם שֶׁיִּשְׁלְטוּ עַל הָעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלָּהֶם, וּלְכִפּוֹת הָעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלָּהֶם תַּחַת יְדֵיהֶם וְלִרְדּוֹתָם בְּמַקֵּל. אָמַר יוֹסֵף, אִם יִשְׁלְטוּ אַחַי עַל הָעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלָּהֶם, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁיִּשְׁלְטוּ עַל עַצְמָם, וּמִשּׁוּם זֶה הוֹשִׁיב אוֹתָם בְּמֵיטַב הָאָרֶץ וְהִשְׁלִיט אוֹתָם עַל כָּל הָאָרֶץ.

וְעַל זֶה שֶׁהוּא פֶּסַח – מַדּוּעַ? אֶלָּא יִרְאָתָם שֶׁל הַמִּצְרִים וֵאלוֹהַּ שֶׁלָּהֶם הָיָה הַשֶּׂה. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: מִבָּעְשׂוֹר לַחֹדֶשׁ קְחוּ

דִּילְהוֹן דְּמִצְרָאֵי, וְתִפְּשׁוּ לֵיהּ, וִיהֵא אָסוּר וְתָפִישׁ בְּתִפִּישָׁה דִּילְכוֹן, יוֹמָא חַד וּתְרֵין וְג', וּבְיוֹמָא ד', אַפִּיקוּ לֵיהּ לְדִינָא, וְאִתְכְּנָשׁוּ עָלֵיהּ.

וּבְשַׁעֲתָא דְּמִצְרָאֵי חֲווֹ שַׁמְעִין קָל דַּחֲלָא דִּילְהוֹן, דְּתָפִישׁ בְּתִפִּישָׁה דְּיִשְׂרָאֵל, וְלָא יַכְלִין לְשֵׁזָבָא לֵיהּ, חֲווֹ בָּכָאן, וַהֲוָה קַשְׁיָא עָלַיְיהוּ, כְּאִלּוּ גַּרְמַיְיהוּ אִתְעֲקִידוּ לְקָטְלָא. אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְהֵא תָּפִישׁ בִּרְשׁוּתַיְיכוּ, יוֹמָא בָּתַר יוֹמָא, אַרְבָּעָה יוֹמִין, בְּגִין דְּיֶיחֲמוּן יָתֵיהּ תָּפִישׁ, וּבְיוֹמָא רְבִיעָאָה אַפִּיקוּ לֵיהּ לְקָטְלָא, וְיֶיחֲמוּן לֵיהּ מִצְרָאֵי הֵיךְ אַתּוּן עֲבִדִין בֵּיהּ דִּינָא, וְדָא קַשְׁיָא לְהוּ מִן כָּל מַכְתְּשֵׁי דְּעָבַד לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִינּוּן דִּינִין דְּיַעַבְדוּן בְּדַחֲלֵיהוֹן.

לְבָתַר דַּיְינִין לֵיהּ (דף רנ"א ע"ב) **בְּנוּרָא**, דִּכְתִיב, (דברים ז) **פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ. אָמַר קְדָשָׁא**

לשון הקודש

אֶת יִרְאָתָם שֶׁל הַמִּצְרִים, וְתִפְּשׂוּ אוֹתוֹ, וְיִהְיֶה קָשׁוּר וְתָפוּס בִּתְפִיסָה שֶׁלָּכֶם יוֹם אֶחָד וּשְׁנַיִם וּשְׁלִשָּׁה, וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי הוֹצִיאוּ אוֹתוֹ לְדִין וְהַאֲסִפוּ עָלָיו.

וּבְשָׁעָה שֶׁהַמִּצְרִים הָיוּ שׁוֹמְעִים קוֹל יִרְאָתָם שֶׁתָּפוּס בִּתְפִיסָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאֵינָם יְכוֹלִים לְהַצִּיל אוֹתוֹ, הָיוּ בוֹכִים, וְהָיָה קָשֶׁה עֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ אֶת עַצְמָם קָשְׁרוּ לַהֲרִיגָה. וְאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: יְהֵיה תָּפוּס בִּרְשׁוּתְכֶם יוֹם אַחַר יוֹם – אַרְבָּעָה יָמִים, כְּדֵי שֶׁיִּרְאוּ אוֹתוֹ תָּפוּס, וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי הוֹצִיאוּ אוֹתוֹ לַהֲרִיגָה, וְיִרְאוּ אוֹתוֹ הַמִּצְרִים אֵיךְ אַתֶּם עוֹשִׂים בּוֹ דִּין, וְזֶה קָשֶׁה לָהֶם מִכָּל הַמַּכּוֹת שֶׁעָשָׂה לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אֵלּוּ הַדִּינִים שֶׁיַּעֲשׂוּ בְּיִרְאָתָם.

לְבַסּוֹף דָּנִים אוֹתוֹ בָּאֵשׁ, שֶׁכָּתוּב (דברים ז)

בְּרִיךְ הוּא, אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא. דְּלָא יֵימְרוּן בִּרְעוּתָא וּבְתִיאוּבְתָּא דְּדָחֲלְנָא, אֲכִלִין לֵיהּ הָכִי. אֶלָּא אַתְקִינוּ לֵיהּ צָלִי, וְלֹא מְבוּשָׁל, דְּאִלּוּ מְבוּשָׁל יְהֵא טָמִיר, וְלָא יֶיחֱמוּן לֵיהּ, אֶלָּא תִּקּוּנָא דִּילֵיהּ דְּיֶיחֱמוּן לֵיהּ הָכִי מוֹקְדָא בְנוּרָא, בְּגִין דְּרֵיחֵיהּ נוֹדֵף.

וְתוּ רֵישֵׁיהּ עָלֵיהּ כְּפוּף עַל קַרְסוֹלוֹי, דְּלָא יֵימְרוּן דְּחַיָּה, אוֹ מִלָּה אַחֲרָא הוּא, אֶלָּא דְּיִשְׁתְּמוֹדְעוּן לֵיהּ, דְּאִיהוּ דַּחֲלָא דִּלְהוֹן. וְתוּ, דְּלָא יֵיכְלוּן לֵיהּ. בְּתִיאוּבְתָּא, אֶלָּא עַל שַׂבְעָא, אַרַח קַלָּנָא וּבְזָיוֹן. וְתוּ, עָצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ, אֶלָּא דְּיֶיחֱמוּן גַּרְמוֹי רָמָאן בְּשׁוּקָא, וְלָא יֵיכְלוּן לְשֵׁזָבָא לֵיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר לג) וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה ה' שְׁפָטִים. דִּינִין סַגִּיאִין. תּוּ וּמַקֶּלְכֶם בְּיֶדְכֶם, וְלָא חַרְבָּא וְרוֹמְחָא וּשְׁאַר מָאנֵי קְרָבָא.

לשון הקודש

פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא. שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ שֶׁבְּרָצוֹן וּבְתַאֲוָה שֶׁל יִרְאָתֵנוּ אָכְלוּ אוֹתוֹ כָּךְ. אֶלָּא תַּקְנוּ אוֹתוֹ צָלִי, וְלֹא מְבֻשָּׁל, שֶׁאִם יִהְיֶה מְבֻשָּׁל, יִהְיֶה מֻסְתָּר וְלֹא יִרְאוּ אוֹתוֹ, אֶלָּא תִּקּוּנוֹ שֶׁיִּרְאוּ אוֹתוֹ כָּךְ שָׁרוּף בָּאֵשׁ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה רֵיחוֹ נוֹדֵף.

וְעוֹד, רֹאשׁוֹ עָלָיו כָּפוּף עַל קַרְסֻלָּיו, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ שֶׁחַיָּה אוֹ דָּבָר אַחֵר הוּא, אֶלָּא שֶׁיַּכִּירוּ אוֹתוֹ שֶׁהוּא יִרְאָתָם. וְעוֹד, שֶׁלֹּא יֹאכְלוּ אוֹתוֹ בְּתַאֲבוֹן, אֶלָּא עַל הַשָּׂבַע, דֶּרֶךְ קְלוֹן וּבְזָיוֹן וְעוֹד, עֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ, אֶלָּא שֶׁיִּרָאוּ עַצְמוֹתָיו מֻשְׁלָכוֹת בַּשּׁוּק, וְלֹא יִהְיוּ יְכוֹלִים לְהַצִּיל אוֹתוֹ. וְעַל זֶה כָּתוּב, (במדבר לג) וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה ה' שְׁפָטִים. דִּינִים רַבִּים. וְעוֹד נֶאֱמַר, וּמַקֶּלְכֶם בְּיֶדְכֶם, וְלֹא חֶרֶב וְרֹמַח וּשְׁאָר כְּלֵי מִלְחָמָה.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, הָא אוֹקְמוּהָ, דְּמִצְרָאֵי פַּלְחֵי לְמַזָּל טָלֶה, וּבְגִין כָּךְ פַּלְחִין לְאִימְרָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אִי הָכִי, טָלֶה יִפְלְחוּן, וְלָא אִימְרָא. אָמַר לֵיהּ, כֹּלָּא פַּלְחִין, אֶלָּא מַזָּל טָלֶה נָחִית וְסָלִיק בְּטָלֶה וְאִימְרָא, וּבְגִין כָּךְ פַּלְחִין לְכֹלָּא. אָמַר לֵיהּ הָכִי שְׁמַעְנָא, דְּכָל בְּעִירָא רַבָּא (ס"א דְּצָאן) דַּחֲלָא דְלָהוֹן הָוָה, וְעַל דָּא קָטִיל קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל בְּכוֹר בְּהֵמָה. וְהָא אִתְמַר דְּאִלֵּין אִינּוּן דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא, דְּאִקְרוּן הָכִי. **אָמַר** רִבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (שמות יב) כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ, וּכְתִיב (שמות יג) לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. אֶלָּא דָּא דְּכַר, וְדָא נוּקְבָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, בְּדָא כְּתִיב לֹא תֹאכֵלוּ, וּבְדָא כְּתִיב לֹא יֵאָכֵל, אֲמַאי לָא כְּתִיב לֹא תֹאכְלוּ. אֶלָּא, נוּקְבָא דְּאִיהִי אַסְטִיאַת אָרְחָהָא, בְּאַזְהָרָה וַדַּאי, דְּכַר דְּאִיהוּ אָחִיד בְּחוּטָא דְּדַכְיוּ יַתִּיר, בְּבַקָּשָׁה. וְעַל דָּא כְּתִיב, לֹא יֵאָכֵל, לֹא תֹאכֵלוּ.

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּבָר פֵּרְשׁוּהוּ שֶׁהַמִּצְרִים עוֹבְדִים לְמַזַּל טָלֶה, וּמִשּׁוּם כָּךְ עוֹבְדִים לְשֶׂה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אִם כֵּן, יַעַבְדוּ טָלֶה וְלֹא שֶׂה. אָמַר לוֹ, הַכֹּל עוֹבְדִים, אֶלָּא שֶׁמַּזַּל טָלֶה יוֹרֵד וְעוֹלֶה בְּטָלֶה וְשֶׂה, וּמִשּׁוּם זֶה עוֹבְדִים לְכֻלָּם. אָמַר לוֹ, כָּךְ שָׁמַעְתִּי, שֶׁכָּל בְּהֵמָה גְּדוֹלָה (של צאן), יִרְאָה שֶׁלָּהֶם הָיְתָה, וְעַל זֶה הָרַג הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כָּל בְּכוֹר בְּהֵמָה. וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר שֶׁאֵלּוּ הֵן מַדְרֵגוֹת שֶׁלְּמַעְלָה שֶׁנִּקְרָאוֹת כָּךְ. **אָמַר** רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּתוּב (שמות יב) כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ, וְכָתוּב (שם יג) לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ. אֶלָּא זֶה זָכָר, וְזוֹ נְקֵבָה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר בְּנִי, בָּזֶה כָּתוּב לֹא תֹאכֵלוּ, וּבָזֶה כָּתוּב לֹא יֵאָכֵל. מַדּוּעַ לֹא כָתוּב לֹא תֹאכְלוּ? אֶלָּא

אָמַר לֵיהּ אַבָּא, וְהָא כְתִיב (דברים טז) **לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ. אָמַר לֵיהּ, אַסְגֵּי תָּבִין יְתֵירִין לְיקָרָא לְקָרְבְּנָא. אֲבָל בְּקַדְמִיתָא בְּבַקָּשָׁה לֹא יֵאָכֵל. אֲבָל לְבָתַר בְּאַזְהָרָה, לֹא תֹאכְלוּ, דְּהוּא קַשְׁיָא מִתַּרְוַוייהוּ. מַחְמֶצֶת מָאי טַעְמָא. בְּגִין דְּרֵיחָא דְמוֹתָא אִית תַּמָּן. חָמֵץ, דְּכַר. מַחְמֶצֶת, נוּקְבָא.** (משלי ה) **רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, בְּרֵישָׁא וְסֵיפָא דְתֵיבָה, תִּשְׂפַּח לָהּ. וּבְגִין דָּא מָאן דְּאָכִיל חָמֵץ בַּפֶּסַח, אִיהוּ אַקְדִּימַת לֵיהּ מוֹתָא, וְלִינְדַע דְּמִית הוּא בְּעָלְמָא דֵין, וּבְעָלְמָא דְאָתֵי, כְּתִיב** (שמות יב) **וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא.**

מַצָּה, אֲמַאי (ס"א אִתְקְרִיאַת מַצָּה)**.** **אֶלָּא הָכִי תָּנֵינָן, שַׁדַּי: בְּגִין דְּאָמַר לְעוֹלָמוֹ דַּי, דְּיֹאמַר לְצָרוֹתֵינוּ דַּי. אוֹף הָכִי מַצָּה, בְּגִין דְּקָא מְשַׁדֵּד דְּמַבְרָחַת לְכָל סִטְרִין בִּישִׁין, וְעָבִיד קְטָטָה בְּהוּ, כְּגַוְונָא דְשַׁדַּי**

לשון הקודש

נְקֵבָה שֶׁהִיא נוֹטָה מִדַּרְכָּהּ – וַדַּאי בְּאַזְהָרָה. זָכָר שֶׁהוּא אָחוּז בְּחוּט שֶׁל טָהֳרָה יוֹתֵר – בְּבַקָּשָׁה. וְעַל זֶה כָּתוּב לֹא יֵאָכֵל, לֹא תֹאכְלוּ. **אָמַר** לוֹ, אַבָּא, וַהֲרֵי כָּתוּב (דברים טז) לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ. אָמַר לוֹ, הַרְבֵּה תֵּבוֹת יְתֵרוֹת לִכְבוֹדוֹ שֶׁל הַקָּרְבָּן. אֲבָל בַּתְּחִלָּה בַּקָּשָׁה – לֹא יֵאָכֵל, אֲבָל לְבַסּוֹף בְּאַזְהָרָה – לֹא תֹאכְלוּ, שֶׁהוּא קָשֶׁה מִשְּׁנֵיהֶם. מַחְמֶצֶת, מַה טַּעֲמָהּ? מִשּׁוּם שֶׁרֵיחַ שֶׁל מָוֶת יֵשׁ שָׁם. חָמֵץ – זָכָר, מַחְמֶצֶת – נְקֵבָה. (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מָוֶת, בְּרֹאשׁ וּבְסוֹף הַתֵּבָה תִּמְצָא אוֹתָהּ. וּמִשּׁוּם זֶה מִי שֶׁאוֹכֵל חָמֵץ בְּפֶסַח הוּא מַקְדִּים לְעַצְמוֹ הַמָּוֶת, וְשֶׁיֵּדַע שֶׁהוּא מֵת בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁכָּתוּב (שמות יב) וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא.

מַצָּה, מְדוּעַ (נִקְרֵאת מַצָּה)? אֶלָּא כָּךְ שָׁנִינוּ, שַׁדַּי – מִשּׁוּם שֶׁאָמַר לְעוֹלָמוֹ דַּי, שֶׁיֹּאמַר לְצָרוֹתֵינוּ דַּי. אַף כָּךְ מַצָּה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא מְשַׁדֶּדֶת וּמַבְרִיחָה לְכָל צְדָדִים רָעִים וְעוֹשָׂה קְטָטָה בֵּינֵיהֶם כְּדֶגְמַת שֵׁם שַׁדַּי שֶׁמַּבְרִיחַ

דְּמְזוּזָה, דְּמַבְרִיחַ לְשִׁדִּים וּמַזִּיקִים דְּתַרְעָא, אוֹף הָכִי אִיהִי מַבְרָחַת לוֹן מִכָּל מִשְׁכְּנֵי קְדֻשָּׁה, וְעָבִיד מְרִיבָה וּקְטָטָה בְּהוּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (שמות יז) מַסָּה וּמְרִיבָה. עַל דָּא כְּתִיב מַצָּה. וְהָא מַסָּה בְּסָמֶךְ אִיהוּ. אֶלָּא תַּרְגּוּמוֹ דְּמַסָּה, אִיהוּ מָצוּתָא.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, כְּגוֹן לִישָׁנָא דְּאִיהוּ מַקֵּל לְכָל אַנְשֵׁי בֵּיתֵיהּ, וְאִיהוּ לִישָׁנָא דְּאָת ו', וְאִיהוּ מַטֵּה דְּבֵיהּ עָשָׂר אוֹתִיּוֹת, וּבֵיהּ מָחָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדוֹי י' מָחָאן. וּבְגִין דְּכָל מָחָאן חֲווֹ מִסְטָרָא דְּה' ה', רִבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מִנַּיִן שֶׁכָּל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם הָיְתָה שֶׁל חָמֵשׁ מַכּוֹת וְכוּ', אֱמוֹר מֵעַתָּה וְכוּ'. וְאָת ה' סַלְקָא בְּאָת י' לְחַמְשִׁין מָחָאן, חָמֵשׁ זְמְנִין חַמְשִׁין, אִינּוּן ר"ן. וּבְגִין דָּא, וְעַל הַיָּם לָקוּ ר"ן מַכּוֹת.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל מֵיטַב אֶרֶץ מִצְרַיִם רַעְמְסֵס הִיא, וְהַהִיא אַרְעָא אַפְרִישׁוּ לְדַחֲלָן דִּלְהוֹן, לְרַעְיָא וּלְמֵיהַךְ בְּכָל עִנּוּגִין דְּעָלְמָא.

לשון הקודש

לְשִׁדִּים וּמַזִּיקִים שֶׁבַּשַּׁעַר – אַף כָּךְ הִיא מַבְרִיחָה אוֹתָם מִכָּל מִשְׁכְּנֵי הַקְּדֻשָּׁה, וְעוֹשָׂה מְרִיבָה וּקְטָטוֹת בָּהֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יז) מַסָּה וּמְרִיבָה. וְעַל זֶה כָּתוּב מַצָּה, וַהֲרֵי מַסָּה נִכְתֶּבֶת בְּאוֹת סָמֶ"ךְ? אֶלָּא תַּרְגּוּם שֶׁל מַסָּה הוּא מְצוּתָא.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, כְּמוֹ לָשׁוֹן שֶׁהוּא מַקֵּל לְכָל אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ, וְהוּא לָשׁוֹן צוּרַת אוֹת ו', וְהוּא מַטֶּה שֶׁבּוֹ עָשָׂר אוֹתִיּוֹת, וּבוֹ הִכָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל יָדוֹ עֶשֶׂר מַכּוֹת. וּמִשּׁוּם שֶׁכָּל הַמַּכּוֹת הָיוּ מִצַּד שֶׁל ה' ה', אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מִנַּיִן שֶׁכָּל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם הָיְתָה שֶׁל חָמֵשׁ מַכּוֹת וְכוּ', אֱמֹר מֵעַתָּה וְכוּ'. וְאוֹת ה' עוֹלָה בְּאוֹת י' לַחֲמִשִּׁים מַכּוֹת. חָמֵשׁ פְּעָמִים חֲמִשִּׁים הֵם מָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר, וְעַל הַיָּם לָקוּ מָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים מַכּוֹת.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל טוּב אֶרֶץ מִצְרַיִם הִיא

וְכָל מִצְרָאֵי חָשִׁיבוּן לְאִינּוּן דְּרָעָן לְדַחֲלֵיהוֹן, כְּדַחֲלֵיהוֹן. וְדָא שָׁאִיל יוֹסֵף מִפַּרְעֹה, לְשַׁלְטָאָה אֲחוֹי עַל דַּחֲלָן דְּמִצְרָאֵי, דְּאִתְכַּפְיָין תְּחוֹת יְדֵיהּ, כַּעֲבָדִים בָּתַר מַלְכֵיהוֹן, לְמֶהֱוֵי כֻּלְּהוּ מִתְכַּפְיָין תְּחוֹת שֵׁם יְיָ מִסְטְרֵיהוֹן, וְלָא שַׁלִּיט בְּעָלְמָא אֶלָּא שֵׁם יְהוָה. וְאִתְכַּפְיָין כָּל מְמָנָן תְּחוֹת יְדֵיהּ.

וּלְאַחְזָאָה לוֹן, דְּאִיהוּ עָתִיד לְאִיתְפָּרְעָא מִנְּהוֹן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות יב) **וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה.** כַּד מַטְעַיָין לְבְרִיָין וַעֲבְדִין גַּרְמַיְיהוּ אֱלוֹהוּת. וּבְגִין דְּטָלֶה מְמָנָא דִּילֵיהּ, אִיהוּ רַב עַל כָּל מְמָנָן דֶּאֱלֹהִים אֲחֵרִים, מָנֵי קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, (שמות יב) **וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית אָבוֹת שֶׂה לַבָּיִת, וַאֲשְׁלִיט לוֹן עָלֵיהּ, וְתַפְּשֵׁי לֵיהּ, תָּפִישׁ בִּתְפִישָׁה דִּלְהוֹן יוֹמָא וּתְרִין וּתְלַת. וּלְבָתַר דָּא אַפִּיקוּ לֵיהּ לְדִינָא לְעֵינֵי כָל מִצְרָאֵי, לְאַחְזָאָה דֶּאֱלָהָא דִּלְהוֹן בְּרִשׁוּ דְּיִשְׂרָאֵל לְמֶעְבַּד בֵּיהּ דִּינָא.**

בְּגִין דָּא, (שמות יב) **אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל בַּמַּיִם כִּי אִם צְלִי אֵשׁ רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קִרְבּוֹ, לְמֶהֱוֵי דָּן בְּאֵשׁ**

לשון הקודש

רַעְמְסֵס, וְאוֹתָהּ אֶרֶץ הִפְרִישׁוּ לְיִרְאָתָם, לִרְעוֹת וּלְהַלֵּךְ בְּכָל תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם. וְכָל הַמִּצְרִים הֶחְשִׁיבוּ לְאוֹתָם שֶׁרוֹעִים לְיִרְאָתָם – כְּיִרְאָתָם. וְזֶה מַה שֶּׁשָּׁאַל יוֹסֵף מִפַּרְעֹה, שֶׁיִּשְׁלְטוּ אֶחָיו עַל יִרְאָתָם שֶׁל הַמִּצְרִים, שֶׁכְּפוּיִים תַּחַת יָדָיו כַּעֲבָדִים אַחַר מַלְכֵיהֶם, לִהְיוֹת כֻּלָּם נִכְפִּים תַּחַת שֵׁם יְהוָה מִצַּדָּם, וְלֹא יִשְׁלֹט בָּעוֹלָם אֶלָּא שֵׁם יְהוָה, וְיִכָּנְעוּ כָּל מְמֻנִּים תַּחַת יָדָיו.

וּלְהַרְאוֹת לָהֶם שֶׁהוּא עָתִיד לְהִפָּרַע מֵהֶם, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות יב) וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה. כֵּיוָן שֶׁהִטְעוּ לַבְּרִיּוֹת וְעָשׂוּ עַצְמָם אֱלוֹהוּת, וּמְשׁוּם שֶׁטָּלֶה, מְמֻנֶּה שֶׁלּוֹ, הוּא גָּדוֹל עַל כָּל הַמְּמֻנִּים שֶׁל אֱלֹהִים אֲחֵרִים, צִוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, (שמות יב) וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית אָבוֹת שֶׂה לַבָּיִת, וְהִשְׁלִיט אוֹתָם עָלָיו, וְתָפְסוּ אוֹתוֹ תָּפוּס בַּתְּפִיסָה שֶׁלָּהֶם יוֹם וּשְׁנַיִם וְשָׁלֹשׁ, וּלְאַחַר זֶה הוֹצִיאוּ לוֹ לְדִין לְעֵינֵי כָל מִצְרַיִם, לְהַרְאוֹת שֶׁהָאֱלוֹהַּ שֶׁלָּהֶם בִּרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת בּוֹ דִּין.

בִּגְלַל זֶה נֶאֱמַר, (שם) **אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל בַּמַּיִם כִּי אִם צְלִי אֵשׁ רֹאשׁוֹ עַל כְּרָעָיו וְעַל קִרְבּוֹ, לִהְיוֹת נִדּוֹן בְּאֵשׁ צָלִי, וְצִוָּה

צָלִי, וּמָנֵי לְזַרְקָא לְגַרְמֵיהּ דִּילֵיהּ בְּשׁוּקָא בְּבִזּוּי. וּבְגִין דָּא, (שמות יב) וְעֻצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ. וּמָנֵי לְיוֹמָא רְבִיעָאָה, בָּתַר דְּהַוָּה תָּפִישׁ ג' יוֹמִין קָשׁוּר, לְמֶעְבַּד בֵּיהּ דִּינָא. וְדָא קַשְׁיָא לוֹן מִכָּל מַכְתְּשִׁין דְּמָחָא לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל יְדָא דְּרַעְיָא מְהֵימָנָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּמָנֵי דְּלָא לְמֵיכַל לֵיהּ בְּתִיאוּבְתָּא. וּמִיָּד דְּחָמָאן גַּרְמוֹי בְּשׁוּקָא, וְלָא יַכְלִין לְשֵׁזָבָא לֵיהּ, דָּא קַשְׁיָא לוֹן מִכֹּלָּא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְּאִתְמַר בְּהוּ, (שמות יב) וּמַקֵּלְכֶם בִּיְדֵכֶם, לְאִתְכַּפְיָא כָּל דַּחֲלָן דְּמִצְרָאֵי, תְּחוֹת יְדֵיהוּ. וּבְגִין דְּאִינְהוּ בְּכוֹרוֹת מְמָנָן, כְּתִיב (שמות יב) וַיְיָ הִכָּה כָּל בְּכוֹר.

בָּתַר כָּל דָּא כְּתִיב, לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ (שמות יג) שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי. וּכְתִיב (שמות יב) כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ. אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא, אֲמַאי מָנֵי דְּלָא לְמֵיכַל חָמֵץ שִׁבְעַת יוֹמִין, וּלְמֵיכַל בְּהוֹן מַצָּה. וַאֲמַאי לֹא יֵאָכֵל, וַאֲמַאי לֹא תֹאכֵלוּ. אֶלָּא ז' כּוֹכְבֵי לֶכֶת וְאִינּוּן: שצ"ם חנכ"ל. וְאִינּוּן מִסְטְרָא דְּטוֹב וָרָע, נְהוֹרָא דִּלְגַו מַצָּה. קְלִיפָּה דִּלְבַר חָמֵץ. וְאִינּוּן חָמֵץ דְּכַר מַחְמֶצֶת נוּקְבָא.

לשון הקודש

לְזָרֹק לְעַצְמוֹתָיו בַּשּׁוּק בְּבִזָּיוֹן. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר, (שם) וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ. וְצִוָּה לַיּוֹם הָרְבִיעִי, אַחַר שֶׁהָיָה תָּפוּס שְׁלֹשָׁה יָמִים קָשׁוּר, לַעֲשׂוֹת בּוֹ דִּין. וְזֶה קָשֶׁה לָהֶם מִכָּל נִגְעִים שֶׁהִכָּה לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁצִּוָּה שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל אוֹתוֹ בְּתַאֲוָה. וּמִיָּד שֶׁרָאוּ עַצְמוֹתָיו בַּשּׁוּק וְלֹא יָכְלוּ לְהַצִּילוֹ, זֶה קָשֶׁה לָהֶם מֵהַכֹּל. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (שם) וּמַקֵּלְכֶם בְּיֶדְכֶם, לִכְפּוֹת כָּל יִרְאָתָם שֶׁל הַמִּצְרִים תַּחַת יְדֵיהֶם. וּמִשּׁוּם שֶׁהֵם בְּכוֹרוֹת מְמֻנִּים, כָּתוּב (שם) וַה' הִכָּה כָּל בְּכוֹר.

אַחַר כָּל זֶה, כָּתוּב (שם יג) לֹא יֵרָאֶה חָמֵץ, (דברים טז) שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי. וְכָתוּב (שמות יב) כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ. אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, מַדּוּעַ צִוָּה שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים וְלֶאֱכֹל בָּהֶם מַצָּה? וּמַדּוּעַ לֹא יֵאָכֵל, וּמַדּוּעַ נֶאֱמַר לֹא תֹאכֵלוּ? אֶלָּא שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, וְהֵם: שצ"ם חנכ"ל. וְהֵם מִצַּד שֶׁל טוֹב וָרָע, אוֹר הַפְּנִימִי, מַצָּה. קְלִפָּה שֶׁבַּחוּץ – חָמֵץ. וְהֵם, חָמֵץ – זָכָר. מַחְמֶצֶת – נְקֵבָה.

מַצָּה דִּלְגוֹ שְׁמוּרָה. וְאִינוּן, (אסתר ב) שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאָיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. וְאִתְמַר עֲלַיְיהוּ, (שמות יב) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצּוֹת. מַצָּה אִיהִי שְׁמוּרָה לְבַעְלָהּ, דְּאִיהוּ ו'. וּבִיהּ אִתְעֲבִיד מִצְוָה.

וּמַאן דְּנָטִיר לָהּ לְגַבֵּי יָהּ, דִּגְנִיזִין בְּמ"ן מִן מַצָּה, וְאִינוּן. י"ם ה"ן. וּמָנֵי קַדִּשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָרֵךְ לָהּ שֶׁבַע בְּרָכוֹת לֵיל פֶּסַח, דְּאִינוּן שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת דִּילָהּ, שצ"ם חנכ"ל. וּמָנֵי לְאַעְבָרָא מִגְּהוֹן חָמֵ"ץ וּמַחְמֶצֶת, דְּאִינוּן עֲנָנִים חֲשׁוּכִין דְּמִכַּסְיָין עַל נְהוֹרִין, דְּשִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית מא) וַתָּבֶאנָה אֶל קִרְבָּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי בָּאוּ אֶל קִרְבָּנָה וּמַרְאֵיהֶן רַע, חָשׁוּךְ כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה. דְּכָל כַּךְ חֲשׁוֹכָא דַּעֲנָנִין דִּלְהוֹן, דְּלָא יַכְלִין נְהוֹרִין לְאַנְהָרָא לְהוֹן, וּבְגִין דָּא וְלֹא נוֹדַע כִּי בָּאוּ אֶל קִרְבָּנָה. (ע"כ רעיא מהימנא)..

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים סח) גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים. גְּעַר חַיַּת, דָּא חַיָּה דְּאִתְאַחַד בָּהּ עֶשָׂו. קָנֶה: תָּנֵינָן, דִּבְיוֹמָא דְּנָסַב שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בַּת פַּרְעֹה, בָּא גַּבְרִיאֵל, נָעַץ קָנֶה בְּיַמָּא רַבָּא,

לשון הקודש

מַצָּה שֶׁבִּפְנִים – שְׁמוּרָה. וְהֵם (אסתר ב) שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאָיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. וְנֶאֱמַר עֲלֵיהֶם (שמות יב) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצּוֹת. מַצָּה הִיא שְׁמוּרָה לְבַעְלָהּ, שֶׁהוּא אוֹת ו', וּבוֹ נַעֲשֵׂית מִצְוָה.

וּמִי שֶׁשּׁוֹמֵר לָהּ בִּשְׁבִיל יָ"ה הַגְּנוּזִים בְּאוֹתִיּוֹת מ"ץ מִמַּצָּה, וְהֵם י"ם ה"ן. וְצִוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּשֶׁבַע בְּרָכוֹת לֵיל פֶּסַח, שֶׁהֵן שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת שֶׁלָּהּ, שֶׁהֵן שצ"ם חנכ"ל. וְצִוָּה לְהַעֲבִיר מֵהֶן חָמֵ"ץ וּמַחְמֶצֶת, שֶׁהֵם עֲנָנִים חֲשׁוּכִים שֶׁמְּכַסִּים עַל אוֹרוֹת שֶׁל שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (בראשית מא) וַתָּבֶאנָה אֶל קִרְבָּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי בָּאוּ אֶל קִרְבָּנָה וּמַרְאֵיהֶן רַע. חָשׁוּךְ כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה. שֶׁכָּל כָּךְ הַחֹשֶׁךְ שֶׁל הָעֲנָנִים שֶׁלָּהֶם, שֶׁלֹּא יְכוֹלִים אוֹרוֹת לְהָאִיר לָהֶם, וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר וְלֹא נוֹדַע כִּי בָּאוּ אֶל קִרְבָּנָה. (ע"כ רעיא מהימנא).

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים סח) גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים. גְּעַר חַיַּת – זוֹ הַחַיָּה שֶׁאָחוּז בָּהּ עֵשָׂו. קָנֶה – לְמַדְנוּ, שֶׁבְּיוֹם שֶׁנָּשָׂא שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אֶת בַּת פַּרְעֹה,

וְעָלֵיהּ אִתְּבְנֵי קַרְתָּא דְּרוֹמִי. מָאי קֵנָה. דָּא דְּכוּרָא דְּהַאי חַיָּה (דף רנ"ב ע"א) בִּישָׁא, דְּאִית לֵיהּ סִטְרָא זְעֵירָא בְּאַחֲדוּתָא דְּקִדּוּשָׁה. וְדָא אִיהוּ קֵנָה, דְּנָעִיץ בְּיַמָּא רַבָּא. וּבְגִין כָּךְ אִיהִי שַׁלְטָא עַל עָלְמָא, וְעַל שׁוּלְטָנוּ דָּא כְּתִיב, (ישעיה יט) קֵנָה וָסוּף קָמְלוּ. קֵנָה, שׁוּלְטָנוּתָא וְרֵאשׁ לְכָל מַלְכְּוָון. תּוּ קֵנָה, דְּזַמִּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַבְּרָא לֵיהּ בְּקֵנָה דָּא.

תָּא חֲזֵי, בְּמִצְרַיִם אִיהִי שַׁלְטָא, וּמִנָּהּ נַפְקוּ כַּמָּה שַׁלְטָנִין לְזַנָּיְיהוּ, וְכֻלָּא בְּרָזָא דְּחָמֵץ, דְּיָנֵק דְּתָבַר לָהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַפִּיק חָמֵץ וְאָעִיל מַצָּה. בְּמָה. בְּחוּטָא זְעֵירָא מִכֻּלָּא, תָּבַר ח' חָמֵץ, וְאִתְעֲבִיד מַצָּה. אִינּוּן אַתְוָון. אֶלָּא דְּתָבַר ח' דְּהַאי חַיָּה, דְּאִקְרֵי חָמֵץ. וְעַל דָּא אִקְרֵי חַיַּת קֵנָה, דְּנָחַ לְאִתְבְּרָא בְּקֵנָה דָּא. בְּמָה אִתְּבַר. בְּחוּטָא זְעֵירָא בְּנִימָא, תָּבַר ח' וְאִתְעֲבַר מֵאִיתָנָהּ, וַהֲוָה מַצָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, גֹּעַר חַיַּת קָנֶה,

לשון הקודש

בָּא גַּבְרִיאֵל, נָעַץ קָנֶה בַּיָּם הַגָּדוֹל, וְעָלָיו נִבְנֵית עִיר שֶׁל רוֹמִי. מַהוּ קָנֶה? זֶה הַזָּנָב שֶׁל זוֹ הַחַיָּה רָעָה, שֶׁיֵּשׁ לוֹ צַד קָטָן בַּאֲחִיזָתוֹ בַּקְּדֻשָּׁה. וְזֶהוּ קָנֶה שֶׁנָּעוּץ בַּיָּם הַגָּדוֹל, וּמְשׁוּם זֶה הִיא שׁוֹלֶטֶת עַל הָעוֹלָם, וְעַל שִׁלְטוֹן זֶה כָּתוּב, (ישעיה יט) קָנֶה וָסוּף קָמְלוּ. קָנֶה, שִׁלְטוֹן וְרֹאשׁ לְכָל הַמַּלְכוּת. וְעוֹד קָנֶה, שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ בְּקָנֶה זֶה.

בֹּא וּרְאֵה, בְּמִצְרַיִם הִיא שׁוֹלֶטֶת, וּמִמֶּנָּה יוֹצְאִים כַּמָּה שִׁלְטוֹנִים לְמִינֵיהֶם, וְהַכֹּל בְּסוֹד שֶׁל חָמֵץ. כֵּיוָן שֶׁשָּׁבַר אוֹתָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, הוֹצִיא חָמֵץ וּמַכְנִיס מַצָּה. בַּמֶּה? בְּחוּט קָטָן מֵהַכֹּל שָׁבַר אוֹת ח' שֶׁל חָמֵץ, וְנַעֲשָׂה מַצָּה. אֵלּוּ אוֹתִיּוֹת, אֶלָּא שֶׁשָּׁבַר ח' שֶׁל חַיָּה זוֹ, שֶׁנִּקְרָא חָמֵץ. וְעַל זֶה נִקְרָא חַיַּת קָנֶה, שֶׁנּוֹחַ לְשַׁבְּרוֹ כְּמוֹ קָנֶה זֶה. בַּמֶּה

גָּעַר בָּהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְבַּר ח' חָמֵץ, וְאִתְעֲבִיד ה'. (ס"א וְאִתְעֲבָר ח' חָמֵץ וְאִתְאֲבִיד).

וְזַמִּין קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְתַבְרָא לֵיהּ לְהַהוּא קָנֶה, כְּגַוְונָא דָּא, יַתְבֵּר רַגְלֵיהּ דְּק' מִקָּנֶה, וְיִשְׁתְּאַר הִנֵּה. (ישעיה מ) **הִנֵּה יְיָ אֱלֹהִים בְּחָזָק יָבוֹא וּזְרֹעוֹ מֹשְׁלָה לוֹ הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו. מַאי וּפְעֻלָּתוֹ. דָּא פֹּעַל דְּהַהִיא ק'** (ס"א פְּעֻלָּה דְּהַהוּא חָמֵץ) **דְּיַתְבַּר לָהּ, וְאִיהִי פְּעֻלָּה לְפָנָיו, אִיהוּ יַעְבַּר רַגְלֵיהּ, וְיֵהָא הִנֵּה** (ישעיה מא) **רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְגוֹ'.**

רעיא מהימנא

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים.

גְּעַר חַיַּת קָנֶה, דָּא קָנֶה דְּאִתְאֲחַד בֵּיהּ עֵשָׂו, דְּאִיהִי קַרְתָּא דְּרוֹמִי רַבְּתָא, דְּנָעַץ גַּבְרִיאֵל קָנֶה בְּיַמָּא רַבָּא, וּבָנוּ עָלֶיהָ כְּרַךְ גָּדוֹל דְּרוֹמִי. קָנֶה דְּחָמֵץ. וְכַד יֵיתֵי פּוּרְקָנָא לְיִשְׂרָאֵל, יִתְבַּר לֵיהּ. הָדָא

לשון הקודש

נִשְׁבָּר? בְּחוֹט קָטָן כְּמוֹ שַׁעֲרָה שָׁבַר ח' וְעָבַר מֵאֵיתָנָהּ, וְהָיָה מַצָּה. וְעַל זֶה כָּתוּב גְּעַר חַיַּת קָנֶה. גְּעַר בָּהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְנִשְׁבַּר ח' שֶׁל חָמֵץ וְנַעֲשָׂה ה'. (וְעוֹבֵר ח' שֶׁל חָמֵץ וְנַעֲשָׂה).

וְעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִשְׁבֹּר לוֹ לְאוֹתוֹ קָנֶה כְּמוֹ זֶה, יִשְׁבֹּר רֶגֶל ק' מִקָּנֶה, וְיִשָּׁאֵר הִנֵּה. (ישעיה מ) הִנֵּה ה' אֱלֹהִים בְּחָזָק יָבוֹא וּזְרֹעוֹ מֹשְׁלָה לוֹ הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו. מַהוּ וּפְעֻלָּתוֹ? זֶה פֹּעַל שֶׁל אוֹתָהּ ק' (פְּעֻלָּה שֶׁל אוֹתוֹ חָמֵץ) שֶׁיִּשְׁבֹּר אוֹתָהּ, וְהִיא פְּעֻלָּה שֶׁלְּפָנָיו, וְהוּא יַעֲבִיר רַגְלוֹ וְיִהְיֶה הִנֵּה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם מא) רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְגוֹ'.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים. גְּעַר חַיַּת קָנֶה – זֶה קָנֶה שֶׁאָחוּז בּוֹ עֵשָׂו, שֶׁהִיא עִיר רוֹמִי הַגְּדוֹלָה, שֶׁנָּעַץ גַּבְרִיאֵל קָנֶה בַּיָּם הַגָּדוֹל, וּבָנוּ עָלֶיהָ כְּרַךְ גָּדוֹל שֶׁל רוֹמִי. קָנֶה שֶׁל חָמֵץ. וְכַאֲשֶׁר תָּבֹא גְּאֻלָּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, יִשָּׁבְרוּ

הוּא דִּכְתִיב גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת. וּמִתְעַבָּר מִיַּד חָמֵץ מֵעָלְמָא. מַחְמֶצֶת דִּילֵיהּ רוֹמִי. וְיִתְגַּלְיָא מַצָּה בְּעָלְמָא, דְּאִיהִי בֵּי מַקְדְּשָׁא דְּבֵית רִאשׁוֹן וּבֵית שֵׁנִי.

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא (ס"א רַעְיָא מְהֵימְנָא), דְּאִינּוּן לָקְבֵל בַּת עַיִן יָמִין, וּבַת עַיִן שְׂמֹאל. וְאִינּוּן לָקְבֵל (לֶחֶם מִשְׁנֶה) רוֹמִי רַבָּתִי, רוֹמִי זְעֵירָא. לָקְבֵל תְּרֵין עֲנָנִין, דְּמִכַּסְיָין עַל בַּת עֵינָא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְאִינּוּן לָקְבֵל שְׁאוֹר וְחָמֵץ. וְעַד דְּאִלֵּין יִתְבַּעֲרוּן מֵעָלְמָא בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא חַד מִנַּייהוּ, בֵּית רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי לָא יִתְגַּלְיָין בְּעָלְמָא.

וְאַסְוָותָא דַּעֲנָנָא עֵינָא, דְּאַחֲשִׁיךְ לְבַת עֵינָא יָמִין וּשְׂמֹאל, מַה יְהֵא אַסְוָותָא דִּלְהוֹן. מָרָה דְּעָגְלָא. וְהַיְינוּ (ישעיה כז) שָׁם יִרְעֶה עֵגֶל וְשָׁם יִרְבָּץ. שָׁם יִרְעֶה עֵגֶל, דָּא מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ. וְשָׁם יִרְבָּץ, דָּא מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. חַד אַעְבָּר רוֹמִי רַבָּתִי. וְחַד אַעְבָּר רוֹמִי זְעֵירְתָּא. דְּמִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵ"ל לָקְבַלַיְיהוּ אִינּוּן.

וּבְגִין דָּא ח', דְּאִיהוּ חוּטָא זְעֵירָא, תָּבַר לָהּ, וְיֵיעוּל ה' בְּאַתְרָהָא. דִּבְקַדְמֵיתָא קָנֶה וְסוּף קְמֹלוֹ. קָנֶה שֶׁלְּטָנוּתָא דְּרוֹמִי, וְסוּף

לשון הקודש

אותו. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב גְּעַר חַיַּת קָנֶה עֲדַת. וּמִיָּד עוֹבֵר חָמֵץ מֵהָעוֹלָם. הַמַּחְמֶצֶת שֶׁלּוֹ הִיא רוֹמִי. וְתִתְגַּלֶּה מַצָּה בָּעוֹלָם, שֶׁהוּא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי.

אָמַר הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה (הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן), שֶׁהֵם כְּנֶגֶד בַּת עַיִן יָמִין, וּבַת עַיִן שְׂמֹאל. וְהֵם כְּנֶגֶד (לֶחֶם מִשְׁנֶה) רוֹמִי הַגְּדוֹלָה וְרוֹמִי הַקְּטַנָּה, וּכְנֶגֶד שְׁנֵי עֲנָנִים שֶׁמְּכַסִּים עַל בַּת עַיִן יָמִין וּשְׂמֹאל. וְהֵם כְּנֶגֶד שְׂאוֹר וְחָמֵץ. וְעַד שֶׁאֵלּוּ יִתְבַּעֲרוּ מֵהָעוֹלָם, בַּל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא אֶחָד מֵהֶם, בַּיִת רִאשׁוֹן וּבַיִת שֵׁנִי לֹא יִתְגַּלּוּ בָּעוֹלָם.

וְהָרְפוּאָה שֶׁל עֲנָנֵי הָעַיִן שֶׁהֶחְשִׁיכוּ לְבַת עַיִן יָמִין וּשְׂמֹאל, מַה תִּהְיֶה רְפוּאָתָם? הַמְּרִירוּת שֶׁל הָעֶגֶל. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה כז) שָׁם יִרְעֶה עֵגֶל וְשָׁם יִרְבָּץ. שָׁם יִרְעֶה עֵגֶל – זֶה מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ. וְשָׁם יִרְבָּץ – זֶה מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד. אֶחָד לְהַעֲבִיר אֶת רוֹמִי הַגְּדוֹלָה, וְאֶחָד לְהַעֲבִיר אֶת רוֹמִי הַקְּטַנָּה. וּמִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל כְּנֶגְדָּם הֵם.

וּמִשּׁוּם זֶה ח', שֶׁהוּא חוּט קָטָן, תִּשְׁבֹּר אוֹתָהּ, וְתִכָּנֵס אוֹת ה' בִּמְקוֹמָהּ. שֶׁבַּתְּחִלָּה

לְכָל מַלְכִין, דְּעָתִיד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַבְּרָא לֵיהּ. גְּעַר חַיַּת קָנֶה, גְּעַר חַיָּה בִּישָׁא, ח' מִן חָמֵשׁ, וְאַתְבַּר רַגְלֵיהּ מִן מַחְמֶצֶת, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי ה) רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת. וְעוֹד גְּעַר חַיַּת קָנֶה, יַתְבַּר רֶגֶל קוֹף מִן קָנֶה, וְיִשְׁתְּאַר הַנֵּה. מִיָּד הִנֵּה יְיָ אֱלֹהִים בְּחָזָק יָבֹא, (ישעיה מא) רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַם מְבַשֵּׂר אֶתֵּן. הִנֵּה: ס' בְּתַר אֶלֶף וּמָאתָן.

וְאָמַר (שמות מט) בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, (בראשית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב, שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ. שִׁשִּׁים, לְאַתְעָרוּתָא דְּמָשִׁיחַ רִאשׁוֹן. וָשֵׁשׁ, לְאַתְעָרוּתָא דְּמָשִׁיחַ שֵׁנִי. אִשְׁתָּאֲרוּ ו' שָׁנִים לְע"ב, לְקַיֵּים בְּהוּ, (ויקרא כה) שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כַּרְמֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ, דְּאִתְמַר (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְיָ רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. **אִם** כֵּן, מַה כְּתִיב לְעֵיל (ירמיה לא) רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה. אֶלָּא אַרְבַּע גְּאֻלּוֹת עֲתִידִין לְמֶהֱוֵי, לְקַבֵּל אַרְבַּע כּוֹסוֹת דְּפֶסַח. בְּגִין דְּיִשְׂרָאֵל מְפוּזָרִין בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת עָלְמָא, וְאִינּוּן דִּיהוֹן רְחוֹקִין מֵאוּמִין, אַקְדִּימוּ לְרָנּוּ. וְתִנְיָינִין, לְשִׁתִּין. וּתְלִיתָאִין, לְשִׁתִּין וְשִׁית. וְרִבִּיעָאִין לְע"ב.

לשון הקודש

נֶאֱמַר קָנֶה וְסוּף קְמֵלוּ. קָנֶה – שִׁלְטוֹן שֶׁל רוֹמִי. וְסוּף – לְכָל הַמַּלְכֻיּוֹת, שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְשָׁבְּרוֹ אוֹתוֹ. גְּעַר חַיַּת קָנֶה – גְּעַר חַיָּה רָעָה, שֶׁהִיא אוֹת ח' מֵחָמֵשׁ, וּשְׁבֹר רַגְלֶיהָ מִן הַמַּחְמֶצֶת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (משלי ה) רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת. וְעוֹד גְּעַר חַיַּת קָנֶה – שְׁבֹר רֶגֶל הַקּו"ף מִקָּנֶה, וְיִשָּׁאֵר הִנֵּה. מִיָּד – (ישעיה מ) הִנֵּה ה' אֱלֹהִים בְּחָזָק יָבֹא, (שם מא) רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַיִם מְבַשֵּׂר אֶתֵּן. הִנֵּה – ס', אַחַר אֶלֶף וּמָאתַיִם.

וְאָמַר הַמְנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, נֶאֱמַר (בראשית מו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב שִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ. שִׁשִּׁים, לְהִתְעוֹרְרוּת שֶׁל מָשִׁיחַ רִאשׁוֹן. וָשֵׁשׁ, לְהִתְעוֹרְרוּת מָשִׁיחַ שֵׁנִי. נִשְׁאֲרוּ שֵׁשׁ שָׁנִים לְשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם, לְקַיֵּם בָּהֶם (ויקרא כה) שֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שָׂדֶךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמֹר כַּרְמֶךָ וְאָסַפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. **אִם** כֵּן, מַה כָּתוּב לְמַעְלָה (שם לא) רָנּוּ לְיַעֲקֹב שִׂמְחָה? אֶלָּא אַרְבַּע גְּאֻלּוֹת עֲתִידוֹת לִהְיוֹת כְּנֶגֶד אַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל פֶּסַח. מְשׁוּם שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְפֻזָּרִים בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת הָעוֹלָם, וְאֵלּוּ שֶׁיִּהְיוּ רְחוֹקִים מֵהָאֻמּוֹת, יַקְדִּימוּ לְרָנּוּ. וְהַשְּׁנִיִּים – לְשִׁשִּׁים. וְהַשְּׁלִישִׁיִּים – לְשִׁשִּׁים וָשֵׁשׁ.

וּפוּרְקָנִין אִלֵּין, יְהוֹן בְּאַרְבַּע חֵיוָן, בְּשֵׁם יְהוָה דְּרָכִיב עָלַיְיהוּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (חבקוק ג) **כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מַרְכְּבֹתֶיךָ יְשׁוּעָה.** דְּלָקְבַלַיְיהוּ, יִתְעַר לְתַתָּא אַרְבַּע דְּגָלִין, וּתְרֵיסָר שִׁבְטִין. בְּרָזָא דַיהוָה מֶלֶךְ, יְהוָה מָלָךְ, (שמות טו) יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד. תְּרֵיסָר אַתְוָון אינוּון, לָקֳבֵל תְּרֵיסָר שִׁבְטִין, וְי"ב אַנְפִּין דְּתִלַּת אֲבָהָן, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה. וְאִינוּן עֶשֶׂר שִׁבְטִין, אֶלֶף שְׁנִין. תְּרֵין שִׁבְטִין, מָאתָן שְׁנִין. וּמִי"ב אַתְוָון, תַּלְיָין ע"ב שְׁמָהָן, דְּאִינוּן ע"ב שְׁנִין, בָּתַר אֶלֶף וּמָאתָן.

וְאִינוּן כ"ד, לְכָל חַיָּה מִתְּלַת חֵיוָן. כ"ד רָזָא דִילֵיהּ, (ישעיה ו) וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר. וְאִינוּן תְּלַת בְּתוֹת, מִן כ"ד צוּרוֹת. בַּת אַחַת אוֹמֶרֶת קָדוֹשׁ, וְכַת תִּנְיָנָא אוֹמֶרֶת קָדוֹשׁ, וְכַת תְּלִיתָאָה אוֹמֶרֶת קָדוֹשׁ. מִיַּד אִתְעַר שְׁמָאלָא בְּמ"ב אַתְוָון, דְּעָבַד דִּינָא בַּעֲמָלֵק.

כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ, (דברים כב) **מָארֵי** מִקְרָא. בְּכָל עֵץ, מָארֵי מִשְׁנָה. דְּאִינוּן כָּאֲפְרוֹחִים, דִּמְקַנְּנִין בְּעַנְפֵּי אִילָנָא. אִית דְּאָמְרֵי, בְּכָל עֵץ, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל. (דף רנ"ב ע"ב) דְּאִתְמַר בְּהוּ, (ישעיה סה) **כִּי**

לשון הקודש

וְהָרְבִיעִיים – לְשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם.

וּפוּרְקָנִין אֵלּוּ יִהְיוּ בְּאַרְבַּע חַיּוֹת, בְּשֵׁם יְהוָ"ה שֶׁרוֹכֵב עֲלֵיהֶם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (חבקוק ג) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסֶיךָ מַרְכְּבֹתֶיךָ יְשׁוּעָה. שֶׁכְּנֶגְדָּם יְעוֹרֵר לְמַטָּה אַרְבָּעָה דְּגָלִים וּשְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים, בְּסוֹד שֶׁל יְהוָה מֶלֶךְ, יְהוָה מָלָךְ, (שמות טו) יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד. שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת הֵן, כְּנֶגֶד שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים, וּשְׁנַיִם עָשָׂר פָּנִים שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם, הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה. וְהֵם עֲשָׂרָה שְׁבָטִים, אֶלֶף שָׁנִים. שְׁנֵי שְׁבָטִים – מָאתַיִם שָׁנָה. וּמִי"ב אוֹתִיּוֹת תְּלוּיִים ע"ב שֵׁמוֹת, שֶׁהֵם ע"ב שָׁנִים אַחַר הָאֶלֶף וּמָאתַיִם.

וְהֵם כ"ד, לְכָל חַיָּה מִשָּׁלֹשׁ חַיּוֹת. כ"ד הַסּוֹד שֶׁלּוֹ, (ישעיה ו) וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר. וְהֵם שָׁלֹשׁ בְּתוֹת מִכ"ד צוּרוֹת. בַּת אַחַת אוֹמֶרֶת קָדוֹשׁ, וְכַת שְׁנִיָּה אוֹמֶרֶת קָדוֹשׁ, וְכַת שְׁלִישִׁית אוֹמֶרֶת קָדוֹשׁ. מִיָּד מִתְעוֹרֵר הַשְּׂמְאל בְּמ"ב אוֹתִיּוֹת, וְעוֹשֶׂה דִּין בַּעֲמָלֵק.

(דברים כב) כִּי יִקָּרֵא קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ – בַּעֲלֵי מִקְרָא. בְּכָל עֵץ – בַּעֲלֵי מִשְׁנָה, שֶׁהֵם כְּאֶפְרוֹחִים הַמְקַנְּנִים בְּעַנְפֵי הָאִילָן. יֵשׁ

כִּימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי. אוֹ עַל הָאָרֶץ, אִלֵּין מָארֵי תוֹרָה (ד"א מִשְׁנָה), דְּאִתְמַר בְּהוֹ, עַל הָאָרֶץ תִּישָׁן וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל. אֶפְרֹחִים: אִלֵּין פִּרְחֵי כְּהֻנָּה. אוֹ בֵּיצִים: אִלֵּין דְּזָן לוֹן קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִקַּרְנֵי רְאֵמִים וְעַד בֵּיצֵי כִּנִּים. וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים, בְּזִמְנָא דַּהֲווֹ קְרֵבִין קָרְבְּנִין. מַה כְּתִיב לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

חָרַב בֵּי מַקְדְּשָׁא, וּבָטְלוּ קָרְבְּנִין, מַה כְּתִיב, שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. וְגָלוּ הַבָּנִים, וְהַיְינוּ וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, מִסְטְרָא דְּאָת וְ', דְּאִיהוּ עוֹלָם אָרוֹךְ דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דברים כב) לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים, לְעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרוֹךְ.

וּבְאַתָּר דְּקָרְבְּנִין, תַּקִּינוּ צְלוֹתִין, וּמְצַפְּצְפִין בְּקָלִין דְּשִׁירִין. בְּקוֹל דְּקִרְיַאת שְׁמַע, לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ לְעֵילָּא. דְּהָא אִימָּא וּבְרָתָא בְּגָלוּתָא, וּמִיָּד דְּנָחִית, קַשְׁרִין לֵיהּ בִּבְרָתָא, דְּאִיהִי יָד כֵּהָה, לְמֶהֱוֵי קָשִׁיר וְ' עִם ה', בְּשִׁית סְפִירָאן. מִיָּד מְלַחֲשִׁין לְגַבֵּי חָכְמָה, בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

אֶחָ"ד כְּבוֹ"ד, גִּימַטְרִיָּא מ"ה מִן חָכְמָה. דְּנָחִית לֵיהּ לְגַבֵּי אִמָּהּ,

לשון הקודש

שֶׁאוֹמְרִים, בְּכָל עֵץ – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (ישעיה סה) כִּי כִימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי. אוֹ עַל הָאָרֶץ – אֵלּוּ בַּעֲלֵי תוֹרָה (משנה), שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם, עַל הָאָרֶץ תִּישַׁן וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל. אֶפְרֹחִים – אֵלּוּ פִּרְחֵי כְּהֻנָּה. אוֹ בֵּיצִים – אֵלּוּ שֶׁזָּן אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִקַּרְנֵי רְאֵמִים וְעַד בֵּיצֵי כִּנִּים. וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים – בִּזְמַן שֶׁהָיוּ מַקְרִיבִים קָרְבָּנוֹת. מַה כָּתוּב? לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּבָטְלוּ הַקָּרְבָּנוֹת, מַה כָּתוּב? שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. וְגָלוּ הַבָּנִים. וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, מִצַּד זֶה שֶׁל הָאוֹת וְ', שֶׁהוּא עוֹלָם אָרֹךְ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (דברים כב) לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים, לְעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרֹךְ.

בִּמְקוֹם הַקָּרְבָּנוֹת תִּקְּנוּ תְּפִלּוֹת, וּמְצַפְצְפִים בְּקוֹלוֹת שֶׁל שִׁירִים, בְּקוֹל שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, לִקְרַאת הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי שֶׁהוּא לְמַעְלָה. שֶׁהֲרֵי אִמָּא וּבַת בַּגָּלוּת, וּמִיָּד שֶׁיּוֹרֶדֶת, קוֹשְׁרִים אוֹתוֹ בַּבַּת, שֶׁהִיא יָד כֵּהָה, לִהְיוֹת קְשׁוּרָה וְ' עִם ה' בְּשֵׁשׁ סְפִירוֹת. מִיָּד לוֹחֲשִׁים לְעֻמַּת הַחָכְמָה: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

אֶחָד וְכָבוֹד גִּימַטְרִיָּא מ"ה מֵחָכְמָה. שֶׁמּוֹרִיד אוֹתוֹ אֵצֶל אִמָּא, וּמִיָּד שֶׁיּוֹרֶדֶת, קוֹשְׁרִים אוֹתוֹ

וּמִיַּד דְּנָחִית, קַשְׁרִין לֵיהּ עַמָּא בִּקְשׁוּרָא דִּתְפִלִּין דְּרֵישָׁא. וּבְגִין דָּא בְּאַרְבַּע פָּרְשָׁיָין דִּתְפִלִּין, קַדֵּשׁ לִי, חָכְמָה. וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ, בִּינָה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, תִּפְאֶרֶת, כָּלִיל ו׳ סְפִירָן, בְּשִׁית תֵּיבִין. וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ, מַלְכוּת, יָד כֵּהָה. צְלוֹתָא כֻּתָּר כ׳ עַל רֵישֵׁיהּ, אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה, דְּסַנְדַּלְפוֹן קוֹשֵׁר כָּל צְלוֹתִין, וְעָבִיד לוֹן כֻּתָּר.

בְּהַהוּא זִמְנָא צָרִיךְ לְסַדְּרָא מְנוֹרָא (ס״א פְּתוֹרָא) לִסְעוּדָתָא דְּמַלְכָּא, וּמַשְׁכְּנָא וּמְנַרְתָּא וַאֲרוֹנָא וּמַדְבְּחָא, וְכָל מִינֵי שְׁמוּשָׁא דְּבֵיתָא דְּמַלְכָּא. וְלָאו בָּתַר פְּתוֹרָא אַזְלֵינַן דְּלָאו עוֹבָדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא אַזְלֵינַן אֶלָּא בָּתַר פְּתוֹרָא דְּאִיהוּ עוֹבָדֵי יְדוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ שְׁכִינְתֵּיהּ. מִשְׁכָּן דִּילֵיהּ, פְּתוֹרָא דִּילֵיהּ, מְנַרְתָּא דִּילֵיהּ, אֲרוֹנָא דִּילֵיהּ, מַדְבְּחָא דִּילֵיהּ, אִיהִי כְּלִילָא מִכָּל מָאנֵי שְׁמוּשָׁא לְמַלְכָּא עִלָּאָה.

אִינְהוּ אִינּוּן דִּמְתַקְּנֵי חַמְרָא וְנַהֲמָא דְּמַלְכָּא עִלָּאָה, דְּאִתְּמַר בְּהוּ אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי, דְּלֵית לְקָרְבָּא לֵיהּ לְגַבֵּיהּ אֶלָּא אִלֵּין דְּאִתְקְרִיאוּ אִשֵּׁי יְיָ. וּבְגִין דָּא אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. דְּעָלֵיהּ אִתְּמַר, (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי. וְאִתְקְרֵי לֶחֶם הַפָּנִים, דְּאִינּוּן י״ב

לשון הקודש

עִמָּהּ בְּקֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ. וּמִשּׁוּם זֶה בְּאַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת שֶׁל הַתְּפִלִּין, שֶׁהֵם: קַדֵּשׁ לִי – חָכְמָה. וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ – בִּינָה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל – תִּפְאֶרֶת שֶׁכּוֹלֶלֶת שֵׁשׁ סְפִירוֹת בְּשֵׁשׁ תֵּבוֹת. וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ – מַלְכוּת, יָד כֵּהָה. תְּפִלָּה כֶּתֶר, כ׳ עַל רֹאשׁוֹ, אֵין קָדוֹשׁ כַּיהוָה, שֶׁסַּנְדַּלְפוֹן קוֹשֵׁר כָּל הַתְּפִלּוֹת וְעוֹשֶׂה מֵהֶן כֶּתֶר.

בְּאוֹתוֹ זְמַן צָרִיךְ לְסַדֵּר מְנוֹרָה (שֻׁלְחָן) לַסְּעוּדָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וּמִשְׁכָּן וּמְנוֹרָה וְאָרוֹן וּמִזְבֵּחַ, וְכָל מִינֵי שְׁמוּשׁ שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ. וְלֹא אַחַר שֻׁלְחָן אָנוּ הוֹלְכִים אֶלָּא אַחַר שֻׁלְחָן שֶׁהוּא מַעֲשֵׂה יָדָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא הַשְׁכִּינָה, מִשְׁכָּן שֻׁלְחָן שֻׁלּוֹ, מְנוֹרָה שֻׁלּוֹ, אָרוֹן שֻׁלּוֹ, מִזְבֵּחַ שֻׁלּוֹ. הִיא כְּלוּלָה מִכָּל כְּלֵי שְׁמוּשׁ לַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן.

הֵם אֵלּוּ שֶׁמִּתְקָנִים יַיִן וְלֶחֶם שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי, שֶׁאֵין לְהַקְרִיב לוֹ אֶצְלוֹ אֶלָּא אֵלּוּ שֶׁנִּקְרָאִים אִשֵּׁי ה׳. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר (משלי ט) לְכוּ

אַנְפִּין, (במדבר ו) **יְבָרֶכְךָ יְהוָה, יָאֵר יְהוָה, יִשָּׂא יְהוָה, תְּרֵיסָר אַנְפִּין דִּתְלַת חֵינָן.**

מָאי לֶחֶם דְּאִלֵּין פָּנִים. דָּא נַהֲמָא דְאָדָם, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. **וְאִית לֵיהּ** נַהֲמָא בְּאַרְבַּע אַנְפִּין, דְּאִינּוּן אַרְבַּע אַתְוָון יְהוָה. הַאי נַהֲמָא דְּפַתּוֹרָא דְמַלְכָּא, אִיהוּ סֹלֶת נְקִיָּה.

כִּבְשָׂן דִּילֵיהּ, דְּאוֹפֶה בֵּיהּ נַהֲמָא, שְׁכִינְתָּא. תַּמָּן אִתְבַּשַּׁל וְאִשְׁתְּלִים. וּבְגִין דָּא, אֵין בּוֹצְעִין אֶלָּא מֵאַתָּר דְּנָמַר בְּשׁוּלָא. כְּגַוְונָא דִשְׁלִימוּ דְּפָרִי, אִיהוּ גְּמַר בְּשׁוּלוֹ. וְהַאי אִיהוּ אֲדָנָי, גְּמַר וּשְׁלִימוּ דַּיהוָה, דְּאִיהוּ לֶחֶם הַפָּנִים. אֲדָנָי, כִּבְשָׂן דִּילֵיהּ. דְּאִיהִי כְּבוּשָׁה תְּחוֹת בַּעְלָהּ. וּבְגִינָהּ אִתְמַר, (שמות יט) וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְיָ בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן. וְלֹא כְּכִבְשָׁן דְּאֵשׁ דְּהֲדְיוֹט, אֶלָּא כְּכִבְשָׁן, דְּבֵיהּ כָּבֵשׁ רַחֲמָיו לְעַמֵּיהּ, כַּד מְצָלִין וּבָעוֹן בָּעוּתִין, כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ. וּבֵיהּ כִּבְשֵׁי דְּרַחֲמָנָא לְמָה לָךְ.

וּבְנַהֲמָא דְּאוֹרַיְיתָא, אִית סֹלֶת דְּיָהֵב לֵיהּ מַלְכָּא, לְאִינּוּן דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. מֵיכָלָא דְּצַדִּיקַיָּא.

לשון הקודש

לַחֲמוּ בְּלַחְמִי. וְנִקְרָא לֶחֶם הַפָּנִים, שֶׁהֵם י"ב פָּנִים, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ו) יְבָרֶכְךָ יְהוָה, יָאֵר יְהוָה, יִשָּׂא יְהוָה. שְׁנֵים עָשָׂר פָּנִים שֶׁל שָׁלֹשׁ חַיּוֹת. **מַהוּ** הַלֶּחֶם שֶׁל אֵלּוּ הַפָּנִים? זֶה לֶחֶם שֶׁל אָדָם, שֶׁהוּא יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. וְיֵשׁ לוֹ לֶחֶם בְּאַרְבָּעָה פָּנִים, שֶׁהֵם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת יְהוָ"ה. זֶה הַלֶּחֶם שֶׁל שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ, הוּא סֹלֶת נְקִיָּה. **הַכִּבְשָׁן** שֶׁלּוֹ שֶׁאוֹפֶה בּוֹ לֶחֶם הִיא הַשְּׁכִינָה, שֶׁשָּׁם מִתְבַּשֵּׁל וְנִשְׁלָם. וּמְשׁוּם זֶה אֵין בּוֹצְעִים אֶלָּא מִמָּקוֹם שֶׁנִּגְמַר בְּשׁוּלוֹ. כְּדֶגֶמֶת שְׁלֵמוּת הַפְּרִי, שֶׁהוּא גָּמַר בְּשׁוּלוֹ. וְזֶהוּ שֵׁם אֲדָנָי, גָּמַר וּשְׁלֵמוּת שֵׁם יְהוָה, שֶׁהוּא לֶחֶם הַפָּנִים. אֲדָנָי הוּא הַכִּבְשָׁן שֶׁלּוֹ. שֶׁהִיא כְּבוּשָׁה תַּחַת בַּעְלָהּ. וּבִגְלָלָהּ נֶאֱמַר, (שמות יט) וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן. וְלֹא כְּמוֹ כִּבְשָׁן שֶׁל אֵשׁ הֶדְיוֹט, אֶלָּא כְּמוֹ כִּבְשָׁן שֶׁבּוֹ כּוֹבֵשׁ רַחֲמָיו עַל עַמּוֹ כַּאֲשֶׁר מִתְפַּלְּלִים וּמְבַקְּשִׁים בַּקָּשׁוֹת, כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ. וּבוֹ, דְּבָרִים הַכְּבוּשִׁים שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לָמָּה לָךְ לַחְקֹר?

וּבְלֶחֶם הַתּוֹרָה יֵשׁ סֹלֶת שֶׁנָּתַן לוֹ הַמֶּלֶךְ לְאוֹתָם שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. מַאֲכַל הַצַּדִּיקִים. וְיֵשׁ לֶחֶם שֶׁל

וְאִית נַהֲמָא דְאוֹרַיְיתָא, דְּאִיהוּ פִּסוֹלֶת, לְאִינּוּן עַבְדִּין וּשְׁפָחוֹת, דְּבֵי מַלְכָּא. וּבְגִין דָּא בְּמַטְרוֹנִיתָא אִתְמַר (משלי לא) **וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ, דְּאִינּוּן מָארֵי מַתְנִיתִין. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּמֵיכְלָא דְמַלְכָּא, וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת וְדָאי, וְדָא יו"ד מִן אֲדֹנָי, אִיהִי עֲשִׂירִית. וְדָא סֹלֶת דְּהֵיכְלָא דְמַלְכָּא אַשְׁבַּחַת** (ד"א דְּמֵיכְלָא דְמַלְכָּא אִשְׁתְּכַחַת).

קוּם בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, אַנְתְּ וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרָךְ, וְרִבִּי אַבָּא, וְרִבִּי יְהוּדָה, וְרִבִּי יוֹסֵי, וְרִבִּי חִיָּיא, וְרִבִּי יוּדָאי, לְתַקָּנָא דּוּרוֹנָא לְמַלְכָּא, וּלְקָרְבָּא כָּל אֵבָרִין, דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, קָרְבְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הַהוּא דְּאִתְקְרֵי נְשָׁמָה, לְגַבֵּי אֵבָרִים שְׁכִינְתָּא קַדִּישְׁתָּא, אֵשׁ שֶׁל גְּבוֹהַּ. דְּאָחִיד בְּעֵצִים, דְּאִתְקְרִיאוּ עֲצֵי הָעוֹלָה, דְּאִינּוּן עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ אִתְקְרִיאוּ, אִינּוּן מָארֵי תוֹרָה, דְּאִתְאַחִידַת בְּהוֹן אוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (ירמיה כג) **הֲלֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם יְיָ.**

וְאִתְמַר בָּהּ, עוֹלָה לַיְיָ, קָרְבָּן לַיְיָ, אִשֶּׁה לַיְיָ, וְאִתְמַר אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. וְהָא כְתִיב דְּלֵית לְקָרְבָּא קָרְבָּן אֶלָּא לַיְיָ,

לשון הקודש

הַתּוֹרָה שֶׁהוּא פִּסֹּלֶת לְאוֹתָם עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת שֶׁל בֵּית הַמֶּלֶךְ. וּמִשּׁוּם זֶה בַּמַּלְכָּה נֶאֱמַר, (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ, שֶׁהֵם בַּעֲלֵי מִשְׁנָה. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר בַּמַּאֲכָל שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת, וַדַּאי. וְזוֹ יו"ד מֵאֲדֹנָי, שֶׁהִיא עֲשִׂירִית. וְזֶה סֹלֶת שֶׁל הֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וּמִשְׁתַּבַּחַת (שֶׁל מַאֲכַל הַמֶּלֶךְ נִמְצֵאת).

קוּם הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אַתָּה וְרַבִּי אֶלְעָזָר בִּנְךָ, וְרַבִּי אַבָּא, וְרַבִּי יְהוּדָה, וְרַבִּי יוֹסֵי, וְרַבִּי חִיָּיא, וְרַבִּי יוּדָאִי, לְתַקֵּן מַתָּנָה לַמֶּלֶךְ, וּלְהַקְרִיב כָּל אֵיבָרִים, שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל, קָרְבָּנוֹת לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, זֶה שֶׁנִּקְרָא נְשָׁמָה שֶׁל הָאֵיבָרִים, שְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, אֵשׁ שֶׁל גְּבוֹהַּ. שֶׁאָחוּז בְּעֵצִים שֶׁנִּקְרָאִים עֲצֵי הָעוֹלָה, שֶׁהֵם עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ נִקְרָאִים אֵלּוּ בַּעֲלֵי תוֹרָה, שֶׁמִּתְאַחֶדֶת בָּהֶם הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ נְאֻם ה'.

וְנֶאֱמַר בָּהּ עֹלָה לַה', קָרְבָּן לַה', אִשֶּׁה לַה'. וְנֶאֱמַר אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. וַהֲרֵי כָּתוּב שֶׁאֵין לְהַקְרִיב קָרְבָּן אֶלָּא לְשֵׁם ה', מַהוּ אֶת

מָאי נִיהוּ, אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי. אֶלָּא אָרְחָא, דְּמַאן דְּקָרִיב דּוֹרוֹנָא, לְמִקְרַב לֵיהּ לְמַלְכָּא, וּלְבָתַר אִיהוּ פָּלִיג לֵיהּ, לְמַאן דְּבָעֵי. אוֹף הָכִי יִשְׂרָאֵל, מַקְרִיבִין אוֹרַיְיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (דף רנ"ג ע"א) **דְּאִיהוּ לַחְמוֹ, וְאִיהוּ יֵינוֹ, וְאִיהוּ בָּשָׂר דִּילֵיהּ, וְאִתְמַר בָּהּ,** (בראשית ב) **עֵצֶם מֵעַצְמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי. בְּשַׂר קֻדְשׁ, דְּאוֹקְמוּהָ עָלָּה מָארֵי מְתִיבְתָּאן, בְּבָשָׂר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם עַסְקִינָן.**

קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָאי עָבִיד מֵהַהוּא דּוֹרוֹנָא. לְמַלְכָּא דְּאָכִיל עַל פָּתוֹרָא. דְּקַרְבִּין עַל פָּתוֹרֵיהּ מִכָּל מִין וָמִין, סֹלֶת, וּבֵינוֹנִי, וּפְסוֹלֶת. וְאִיהוּ פָּלִיג מִפָּתוֹרֵיהּ, לְכָל מָארֵי סְעוּדָתָא, לְכָל חַד כְּדְקָא יָאוֹת, עַל יְדֵי מְמָנָן דִּילֵיהּ. וּמֵהַהוּא נַהֲמָא, דְּאִיהוּ סֹלֶת, דְּמַלְכָּא אָכִיל, אִיהוּ מָנֵי לְמֵיהַב לְאִינּוּן דִּרְחִימִין גַּבֵּיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי. דְּהַיְינוּ (דברים יח) **אִשֵּׁי יְיָ וְנַחֲלָתוֹ יֹאכֵלוּן** (וְדָא הוּא הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי וּשְׁתוּ בְּיַיִן מָסָכְתִּי.) **הַאי אִיהוּ מִסְטָרָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. אֲבָל מִסְטָרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, מַנִּי לְמֵיהַב בֵּינוֹנִי, לְמַלְאָכִים. וּפְסוֹלֶת לַשֵּׁדִין וּמַזִּיקִין, דְּאִינּוּן מְשַׁמְּשִׁין לְסוּסְוָון וּלְפָרַשְׁיָין דְּמַלְכָּא.**

לשון הקודש

קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי? אֶלָּא הַדֶּרֶךְ, שֶׁמִּי שֶׁמַּקְרִיב דּוֹרוֹן לְהַקְרִיב אוֹתוֹ לַמֶּלֶךְ וְאַחַר כָּךְ הוּא מְחַלֵּק אוֹתוֹ לְמִי שֶׁרוֹצֶה, אַף כָּךְ יִשְׂרָאֵל מַקְרִיבִים תּוֹרָה לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא לַחְמוֹ, וְהוּא יֵינוֹ, וְהוּא בְּשָׂרוֹ, וְנֶאֱמַר בָּהּ (בראשית ב) עֶצֶם מֵעַצְמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי. בְּשַׂר קֹדֶשׁ, שֶׁפֵּרְשׁוּ עָלֶיהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, בְּבָשָׂר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם אָנוּ עֲסוּקִים.

מָה עוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מֵאוֹתוֹ דּוֹרוֹן? מָשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁאָכַל עַל שֻׁלְחָן, וּמַקְרִיבִים עַל שֻׁלְחָנוֹ מִכָּל מִין וָמִין – סֹלֶת, וּבֵינוֹנִי, וּפְסֹלֶת. וְהוּא מְחַלֵּק מִשֻּׁלְחָנוֹ לְכָל בַּעֲלֵי הַסְּעוּדָה, לְכָל אֶחָד כְּמוֹ שֶׁרָאוּי, עַל יְדֵי הַמְמֻנִּים שֶׁלּוֹ. וּמֵאוֹתוֹ לֶחֶם שֶׁהוּא סֹלֶת, שֶׁהַמֶּלֶךְ אוֹכֵל, הוּא מְצַוֶּה לָתֵת לְאֵלּוּ שֶׁאֲהוּבִים אֶצְלוֹ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי. כְּלוֹמַר, (דברים יח) אִשֵּׁי ה' וְנַחֲלָתוֹ יֹאכֵלוּן (זֶהוּ אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי וּשְׁתוּ בְּיַיִן מָסָכְתִּי) –זֶהוּ מִצַּד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים. אֲבָל מִצַּד שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע, מְצַוֶּה לָתֵת בֵּינוֹנִי לַמַּלְאָכִים, וּפְסֹלֶת לַשֵּׁדִים וּמַזִּיקִים, שֶׁהֵם מְשַׁמְּשִׁים לַסּוּסִים וְלַפָּרָשִׁים שֶׁל הַמֶּלֶךְ.

וְאוֹף הָכִי דְּפָרָשִׁין דְּמַלְכָּא, חֲוֹוּ מָארֵי מִשְׁנָה, דְּאִינּוּן כְּמַלְאָכִים. מְשַׁמְּשִׁין לוֹן שֵׁדִים יְהוּדָאֵי, דְּאִינּוּן רְשִׁימִין בְּאוֹת שַׁדַּי, (ס"א בְּאוֹת י') וְאִית שֵׁדִין וּמַזִּיקִין מִסִּטְרָא דְמִסְאֲבוּ, דְּאִתְקְרִיאוּ שֵׁדִים עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. (קהלת ז) וְזֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.

וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּאִינּוּן ג' מִינִין מִינַּיְיהוּ, חַד מִן דִּלְחוֹן כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת. וּמִן תִּנְיָינָא, כִּבְנֵי אָדָם. וּמִן תְּלִיתָאי, כִּבְעִירָן. וְאִית בְּהוֹן חַכִּימִין בְּאוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב וְדִבְעַל פֶּה. אִתְקְרֵי יוֹסֵף שִׁידָא, עַל שֵׁם דְּאוֹלִיד לֵיהּ שֵׁד. וְלָאו לְמַגָּנָא אָמְרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין, אִם הָרַב דּוֹמֶה לְמַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת, תּוֹרָה יְבַקְּשׁוּ מִפִּיהוּ. וְאַשְׁמְדַאי מַלְכָּא, הוּא וְכָל מִשְׁפַּחְתֵּיהּ, הָא אוֹקִימְנָא דְּאִינּוּן שֵׁדִין יְהוּדָאִין, דְּאִתְכַּפְיָין בְּאוֹרַיְיתָא, וּבִשְׁמָהָן דְּאוֹרַיְיתָא.

וּבְנֵי אַהֲרֹן, בְּגִין דַּעֲרִיכוּ קָרְבְּנֵהוֹן, בְּגִין דָּא אִתְעֲנָשׁוּ, דְּכֻלְּהוּ קָרְבְּנִין אַף עַל גַּב דְּאִתְקְרִיבוּ לְגַבֵּי מַלְכָּא, אִיהוּ פָּלִיג לוֹן לְכָל חַד כִּדְקָא חָזֵי. וְנָטַל לְחוּלָקֵיהּ מַה דְּאִתְחֲזֵי לֵיהּ. (ע"כ רעיא מהימנא).

לשון הקודש

וְאַף כָּךְ שֶׁפָּרָשֵׁי הַמֶּלֶךְ הָיוּ בַּעֲלֵי מִשְׁנָה, שֶׁהֵם כְּמַלְאָכִים – מְשַׁמְּשִׁים לָהֶם שֵׁדִים יְהוּדִיִּים, שֶׁהֵם רְשׁוּמִים בְּאוֹת שַׁדַּי (בְּאוֹת י'). וְיֵשׁ שֵׁדִים וּמַזִּיקִים מִצַּד הַטֻּמְאָה, שֶׁנִּקְרָאִים שֵׁדִים עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת. (קהלת ז) וְזֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.

וּמִשּׁוּם זֶה אָמְרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁהֵם ג' מִינִים מֵהֶם: אֶחָד מִן שֶׁלָּהֶם כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, וּמִן שֵׁנִי כִּבְנֵי אָדָם, וּמִן שְׁלִישִׁי כַּבְּהֵמוֹת. וְיֵשׁ בָּהֶם חֲכָמִים בַּתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וְשֶׁבְּעַל פֶּה. נִקְרָא יוֹסֵף הַשֵּׁד, עַל שֵׁם שֶׁהוֹלִיד אוֹתוֹ שֵׁד. וְלֹא לְחִנָּם אָמְרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, אִם הָרַב דּוֹמֶה לְמַלְאַךְ ה' צְבָאוֹת, תּוֹרָה יְבַקְּשׁוּ מִפִּיהוּ. וְאַשְׁמְדַאי הַמֶּלֶךְ, הוּא וְכָל מִשְׁפַּחְתּוֹ, כְּבָר בֵּאַרְנוּ שֶׁהֵם שֵׁדִים יְהוּדִיִּים, שֶׁנִּכְנָעִים בַּתּוֹרָה וּבִשְׁמוֹת הַתּוֹרָה.

וּבְנֵי אַהֲרֹן, מִשּׁוּם שֶׁעָרְכוּ קָרְבְּנוֹתֵיהֶם, בְּגִלַּל זֶה נֶעֱנְשׁוּ. שֶׁכָּל הַקָּרְבָּנוֹת, אַף עַל גַּב שֶׁנִּקְרָבִים בִּשְׁבִיל הַמֶּלֶךְ, הוּא מְחַלֵּק לָהֶם לְכָל אֶחָד כְּמוֹ שֶׁרָאוּי, וְנוֹטֵל לְחֶלְקוֹ מַה שֶּׁרָאוּי לוֹ. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

וּבְחַבּוּרָא קַדְמָאָה (במדבר כ"ח) **וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה וְגוֹ'. אָמַר רִבִּי אַבָּא, יוֹם הַבִּכּוּרִים, מָאן יוֹם. דָּא נָהָר הַיּוֹצֵא מִעֵדֶן, דְּאִיהוּ יוֹמָא מֵאִינּוּן בְּכוּרִין עִלָּאִין. וְדָא אִיהוּ דְּאוֹרַיְיתָא תַּלְיָא בֵּיהּ, וְאִיהוּ אַפִּיק כָּל רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי, פֵּרֵי אִילָנִין אִצְטְרִיכוּ לְאַיְיתָאָה.**

רעיא מהימנא

וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה וְגוֹ'. (במדבר כח) **רִבִּי אַבָּא אָמַר, יוֹם הַבִּכּוּרִים אִינּוּן בְּכוּרִים עִלָּאִין דְּאוֹרַיְיתָא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (שמות כג) **רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא וְגוֹ'. אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, בְּגַוְונָא דִּבְכוּרִים לְאַפְּהוֹן, אוֹף הָכִי אִתְקְרִיאוּ פֵּירוֹת בִּכּוּרִים, דְּפֵירוֹת דְּאִילָנִין,** (הושע ט) **כְּבִכּוּרָה בִתְאֵנָה, הָכִי יִשְׂרָאֵל קַדְמוֹנִים וּבִכּוּרִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּל אוּמִין דְּעָלְמָא, הָדָא**

לשון הקודש

זהר:

וּבַחֲבוּר הַקַּדְמוֹן, נֶאֱמַר (במדבר כח) **וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה וְגוֹ'.** אָמַר רַבִּי אַבָּא, יוֹם הַבִּכּוּרִים, מִיהוּ הַיּוֹם? זֶה נָהָר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, שֶׁהוּא יוֹם מֵאוֹתָם בְּכוּרִים עֶלְיוֹנִים. וְזֶהוּ שֶׁהַתּוֹרָה תְּלוּיָה בּוֹ, וְהוּא מוֹצִיא כָּל סוֹדוֹת הַתּוֹרָה. וּמִשּׁוּם שֶׁהוּא עֵץ הַחַיִּים, צְרִיכִים לְהָבִיא פֵּרוֹת הָאִילָן.

רַעְיָא מְהֵימְנָא

וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה וְגוֹ' (במדבר כח). רַבִּי אַבָּא אָמַר, יוֹם הַבִּכּוּרִים הֵם בִּכּוּרִים עֶלְיוֹנִים שֶׁל הַתּוֹרָה. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות כג) רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא וְגוֹ'. אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, כְּמוֹ הַבְּכוֹרוֹת לְאֻמּוֹתֵיהֶם, אַף כָּךְ נִקְרְאוּ הַפֵּרוֹת בִּכּוּרִים, שֶׁל פֵּרוֹת הָאִילָנוֹת. (הושע ט) כִּבְכוּרָה בִתְאֵנָה, כָּךְ יִשְׂרָאֵל קַדְמוֹנִים וּבִכּוּרִים לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ

הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהוָ"ה וְגוֹ'. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּהוֹן, (שמות כג) תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. וּבְגִין דָּא אוּמִין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ישעיה ט) וַיֹּאכְלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל פֶּה יֶאְשְׁמוּ רָעָה תָּבֹא אֲלֵיהֶם.

אוֹף הָכִי וֹ' דְּכָלִיל שִׁית סְפִירָאן, וְאִיהוּ בֶּן י"ה, אִתְקְרֵי בְּכ"ר. וְכָל עַנְפִין דְּנָפְקִין מִנֵּיהּ דִּבְהוֹן רָאשִׁין, כְּגַוְונָא דָּא אִתְקְרִיאוּ בְּכוּרִים. וֹ' אִיהוּ נָהָר, מֵאִינּוּן בְּכוּרִים עִלָּאִין, וְהַהוּא נָהָר נָפִיק מֵעֵדֶן. וְדָא אִיהוּ דְּאוֹרַיְיתָא תַּלְיָיא בֵּיהּ. וְכַד נָפִיק נַפְקֵי כָּל רָזִין דְּאוֹרַיְיתָא, וּבְגִין דְּאִיהוּ אִילָנָא דְּחַיֵּי אוֹרַיְיתָא, הָדָא הוּא (נ"א חָדָא הִיא) דִּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. וּפְקוּדִין דִּילָהּ דַּמְיָין לְאִיבָּא פְּרִי דְּאִילָנִין, אִצְטְרִיכוּ לְאַיְיתָאָה.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימָנָא וְאִי תֵּימְרוּן אֲמַאי בְּכוּרִים, דִּלְהוֹן אִתְקְרִיאוּ מִנְחָה חֲדָשָׁה, מִשִּׁית יַרְחִין לְשִׁית יַרְחִין. וּמִבַּר נָשׁ דְּאִתְמַר

לשון הקודש

הוּא מִכָּל אֻמּוֹת הָעוֹלָם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהוָה וְגוֹ'. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר בָּהֶם, (שמות כג) תָּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ. וּמִשּׁוּם זֶה אֻמּוֹת עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (ישעיה ט) וַיֹּאכְלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל פֶּה – יֶאְשְׁמוּ רָעָה תָּבֹא אֲלֵיהֶם.

אַף כָּךְ וֹ' שֶׁכְּלוֹלָה מִשֵּׁשׁ סְפִירוֹת, וְהוּא בֶּן י"ה, שֶׁנִּקְרָא בְּכ"ר. וְכָל עֲנָפִים שֶׁיּוֹצְאִים מִמֶּנּוּ שֶׁבָּהֶם רָאשִׁים, כְּמוֹ זֶה (ציור למעלה) נִקְרָאִים בְּכוּרִים. אוֹת וֹ' הִיא נָהָר מֵאֵלּוּ בְּכוּרִים עֶלְיוֹנִים, וְאוֹתוֹ נָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן, וְזֶהוּ שֶׁהַתּוֹרָה תְּלוּיָה בּוֹ. וְכַאֲשֶׁר יוֹצֵא, יוֹצְאִים כָּל סוֹדוֹת הַתּוֹרָה, וּמִשּׁוּם שֶׁהוּא עֵץ הַחַיִּים שֶׁל הַתּוֹרָה, זֶהוּ (אַחת הִיא) שֶׁכָּתוּב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ. וְהַמִּצְווֹת שֶׁלָּהּ דּוֹמוֹת לַפְּרִי שֶׁל הָאִילָנוֹת, צְרִיכִים לַהֲבִיאָן.

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, וְאִם תֹּאמְרוּ מַדּוּעַ הַבְּכוּרִים שֶׁלָּהֶם נִקְרָאִים מִנְחָה חֲדָשָׁה, מִשִּׁשָּׁה חֲדָשִׁים לְשִׁשָּׁה חֲדָשִׁים, וּמֵאָדָם שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (דברים כ) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה – לִתְשֵׁעָה חֲדָשִׁים אוֹ לְשִׁבְעָה. וּבְהֵמוֹת אַף כָּךְ – שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה (ויקרא כב) תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַה', לְהַקְרִיב קָרְבָּן לִפְנֵי ה'. וְעוֹד, הַסְּפִירוֹת, בָּהֶן שֵׁם יְהוָה, וְכָל הַבְּנוּיִים שֵׁלּוֹ, מַדּוּעַ נִקְרָאוֹת בְּשֵׁם חַיּוֹת?

בֵּיהּ (דברים כ) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, לְתִשַּׁע יַרְחִין, אוֹ לְשִׁבְעָה. וּבְעִירָא אוֹף הָכִי, שִׁבְעַת יָמִים יִהְיֶה (ויקרא כב) תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיהוָה, לְקָרְבָא קָרְבְּנָא קֳדָם יְיָ. וְעוֹד סְפִירָאן, בְּחוֹן שֵׁם יְהוָה, וְכָל כְּנוּיִין דִּילֵיהּ, אֲמַאי אִתְקְרִיאוּ בְּשֵׁם חֵיוָן.

אֶלָּא מִנְחָה חֲדָשָׁה בְּאֹרַח רָזָא, דָּא שְׁכִינְתָּא. מִשִּׁית יַרְחִין לְשִׁית יַרְחִין, אִינּוּן שִׁית סְפִירָאן, דְּאִתְקְרִיאוּ שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת לִבְרִיאַת עָלְמָא, דְּאִינּוּן שִׁיתָּא אַלְפֵי שְׁנִין הֲוֵי עָלְמָא, מִסִּטְרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה. וּמִסִּטְרָא דְּאִמָּא תַּתָּאָה, אִתְקְרִיאוּ יַרְחִין. וּבְגִין דְּקַדְמוּ לְעָלְמָא, וְכָל בְּרִיָּין, אִתְקְרִיאוּ בְּכוּרִים.

וּשְׁכִינְתָּא מִנְחָה חֲדָשָׁה, מִסִּטְרָא דְּחַיָּה, דְּאִתְמַר בָּהּ (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. וְאִיהוּ תִּשַּׁע לְחֻשְׁבּוֹן זְעֵיר דְּחַנּוֹךְ. אִיהוּ בַּר נָשׁ (דף רנ״ג ע״ב) דְּאִתְיְלִיד לְתִשַּׁע יַרְחִין דְּעוּבָּרָא, דְּאִיהִי עֲשִׂירָאָה. וּבְדָא כָּלִיל מִכֻּלְּהוּ, וְאִתְקְרֵי בֶּן בּוֹכְרָא, עַל שֵׁם אוֹת בְּרִית, דְּאִיהוּ י׳, טִפָּה קַדְמָאָה דְּאִתְמְשַׁךְ מִנֵּיהּ זֶרַע יוֹרֶה כַּחֵץ. דְּאִיהוּ ו׳, וְאִיהוּ י׳, סָלִיק עַל ו׳, כְּאִיבָּא דְּסָלִיק עַל עַנְפָּא דְּאִילָנָא.

וְאַף עַל גַּב דְּכַמָּה עַנְפִּין אִית בְּאִילָנָא, וְכַמָּה תְּאֵנִים עָלַיְיהוּ, אִינּוּן דְּאַקְדִּימוּ בְּקַדְמִיתָא, אִתְקְרִיאוּ בְּכוּרִים. אִלֵּין אִינּוּן רֵישִׁין

לשון הקודש

אֶלָּא מִנְחָה חֲדָשָׁה בְּדֶרֶךְ סוֹד זוֹ הַשְּׁכִינָה. מִשִּׁשָּׁה חֳדָשִׁים לְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים אֵלּוּ שֵׁשׁ סְפִירוֹת, שֶׁנִּקְרָאוֹת שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת לִבְרִיאַת הָעוֹלָם, שֶׁהֵן שֵׁשׁ אֶלֶף שָׁנִים שֶׁקָּיָם הָעוֹלָם, מִצַּד שֶׁל אִמָּא עֶלְיוֹנָה. וּמִצַּד שֶׁל אִמָּא תַּחְתּוֹנָה נִקְרָאִים חֳדָשִׁים. וּמִשּׁוּם שֶׁקָּדְמוּ לָעוֹלָם וּלְכָל הַבְּרִיּוֹת, נִקְרָאִים בְּכוּרִים.

וְהַשְּׁכִינָה, מִנְחָה חֲדָשָׁה, מִצַּד שֶׁל חַיָּה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. וְהוּא תִּשַּׁע לְחֶשְׁבּוֹן קָטָן שֶׁל חֲנוֹךְ. הוּא אָדָם שֶׁנּוֹלַד לְתִשְׁעָה חֳדָשִׁים שֶׁל הַמַּעֻבֶּרֶת, שֶׁהִיא עֲשִׂירִית. וּבָזֶה כָּלוּל מִכֻּלָּם, וְנִקְרָא בֶּן בְּכוֹר, עַל שֵׁם אוֹת בְּרִית, שֶׁהִיא י׳, טִפָּה רִאשׁוֹנָה שֶׁנִּמְשָׁךְ מִמֶּנָּה זֶרַע יוֹרֶה כַּחֵץ, שֶׁהִיא ו׳, וְהִיא י׳ שֶׁעוֹלָה עַל ו׳ כִּפְרִי שֶׁעוֹלֶה עַל עֲנַף הָאִילָן. **וְאַף** עַל גַּב שֶׁכַּמָּה עֲנָפִים יֵשׁ בְּאִילָן וְכַמָּה

דְּכֻלְּהוּ. כְּגַוְונָא דִּלְהוֹן אִתְמַר (תהלים כד) **שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם.** (ישעיה מ) **שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה.** (במדבר א) **שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.**

שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם. שְׁעָרִים אִלֵּין, אִינּוּן חַמְשִׁין תַּרְעִין דְּבִינָה. דְּאִיהִי מְתִיבְתָּא דִּלְעֵילָּא. וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם, דְּמִתִּיבְתָּא תַּתָּאָה, דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרַיְיתָא לְסוֹף מִתְנַשֵּׂא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי ל) **אִם נָבַלְתָּ בְּהִתְנַשֵּׂא. וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, כָּל הַמְנַבֵּל עַצְמוֹ עַל דִּבְרֵי תוֹרָה, לְסוֹף מִתְנַשֵּׂא, וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, וְלֵית כָּבוֹד אֶלָּא תוֹרָה.**

מַהָכָא, מָאן דְּיָלִיף אוֹרַיְיתָא דְּאִתְקְרִיאַת כָּבוֹד, אִקְרֵי מֶלֶךְ. וְלָא תֵּימָא בְּהַהוּא עָלְמָא דְּאָתֵי וְלָא יַתִּיר, אֶלָּא מֶלֶךְ בְּתְרֵין עָלְמִין, בְּדִיוּקְנָא דְּמָארֵיהּ. וּבְגִין דָּא כָּפוּל פְּסוּקָא תְּרֵין זִמְנִין, חַד מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. תִּנְיָינָא מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, מָאי רָאשֵׁיכֶם תְּרֵין זִמְנִין. אִינּוּן חַיָּון דְּמֶרְכַּבְתָּא עִלָּאָה, וְחַיָּון דְּמֶרְכַּבְתָּא תַּתָּאָה. וּבְחִבּוּרָא קַדְמָאָה (ע"כ רעיא מהימנא)..

לשון הקודש

תְּאַנִים עֲלֵיהֶם – אֵלּוּ שֶׁהִקְדִּימוּ בָּרִאשׁוֹנָה נִקְרָאִים בִּכּוּרִים. אֵלּוּ הֵם רָאשִׁים שֶׁל כֻּלָּם. כְּדֶגְמָא שֶׁלָּהֶם נֶאֱמַר (תהלים כד) שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם. (ישעיה מ) שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה. (במדבר א) שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם. שְׁעָרִים אֵלּוּ הֵם חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים שֶׁל בִּינָה, שֶׁהִיא יְשִׁיבָה שֶׁל מַעְלָה. וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם – שֶׁל יְשִׁיבָה שֶׁל מַטָּה. שֶׁכָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, לְבַסּוֹף מִתְנַשֵּׂא. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי ל) אִם נָבַלְתָּ בְּהִתְנַשֵּׂא. וּבֵאֲרוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, כָּל הַמְנַבֵּל עַצְמוֹ עַל דִּבְרֵי תוֹרָה, לַסּוֹף מִתְנַשֵּׂא, וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד, וְאֵין כָּבוֹד אֶלָּא תוֹרָה.

מִזֶּה, מִי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה שֶׁנִּקְרֵאת כָּבוֹד, נִקְרָא מֶלֶךְ. וְלֹא תֹּאמַר בְּאוֹתוֹ עוֹלָם הַבָּא וְלֹא יוֹתֵר – אֶלָּא מֶלֶךְ בִּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, בִּדְמוּת רִבּוֹנוֹ. וּמִשּׁוּם זֶה כָּפוּל הַפָּסוּק פַּעֲמַיִם. אַחַת – מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. שְׁתַּיִם – מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, מַהוּ רָאשֵׁיכֶם? פַּעֲמַיִם. אֵלּוּ חַיּוֹת הַמֶּרְכָּבָה הָעֶלְיוֹנָה, וְחַיּוֹת הַמֶּרְכָּבָה הַתַּחְתּוֹנָה. וּבַחִבּוּר הַקַּדְמוֹן. (ע"כ רעיא מהימנא).

רִבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח קְרָא וְאָמַר, שְׁאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְגוֹ'. הַאי קְרָא אוֹקְמוּהָ וְאִתְּמַר. אֲבָל שְׂאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם, אִלֵּין אִינּוּן תַּרְעִין עִלָּאִין, תַּרְעִין דְּסָכְלְתָנוּ עִלָּאָה. וְאִינּוּן חַמְשִׁין תַּרְעִין. רָאשֵׁיכֶם, אִינּוּן רָאשִׁים מָאן אִינּוּן. אֶלָּא, כָּל חַד וְחַד, אִית לֵיהּ רֵישָׁא לְאִתְפַּשְׁטָא וּלְמֵיעַל דָּא בְדָא, וּלְאַכְלָלָא דָּא בְּדָא.

אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּחַנּוֹךְ, שְׂאוּ שְׂעָרִים, אִלֵּין אִינּוּן תַּרְעִין דִּלְתַתָּא מֵאֲבָהָן, וְאִינּוּן תְּלָתָא בַּתְרָאִין. רָאשֵׁיכֶם: אִלֵּין אִינּוּן רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִינּוּן אֲבָהָן עִלָּאֵי, וְאִינּוּן רָאשִׁין דְּאִינּוּן תַּרְעִין. וּבְגִין אִלֵּין דְּאִינּוּן אוֹפַנִּים, דְּסָחֲרָן וְנַטְלִין לוֹן עַל כַּתְפַּיְיהוּ, אֲמְרֵי שְׂאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם, שְׂאוּ לְמַאן. לְרָאשֵׁיכֶם. דְּאִינּוּן רָאשִׁין עָלַיְיכוּ, וְשָׁלְטָנִין עָלַיְיכוּ, וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם. אִלֵּין אִמָּהָן וְאַרְבַּע אִינּוּן דִּלְתַתָּא.

לשון הקודש

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח פָּסוּק וְאָמַר, שְׂאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְגוֹ'. פָּסוּק זֶה בֵּאֲרוּהוּ וְנִתְבָּאֵר. אֲבָל שְׂאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם – אֵלּוּ הֵם שְׂעָרִים עֶלְיוֹנִים, שְׂעָרִים שֶׁל שֵׂכֶל עֶלְיוֹן, וְאֵלּוּ חֲמִשִּׁים שְׂעָרִים. רָאשֵׁיכֶם – אֵלּוּ הָרָאשִׁים מִי הֵם? אֶלָּא כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ רֹאשׁ לְהִתְפַּשֵּׁט וְלַעֲלוֹת זֶה בָּזֶה וּלְהִכָּלֵל זֶה בָּזֶה. **מָצָאנוּ** בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוֹךְ: שְׂאוּ שְׂעָרִים – אֵלּוּ הֵם שְׂעָרִים שֶׁלְּמַטָּה מֵהָאָבוֹת, וְאֵלּוּ שְׁלֹשָׁה אַחֲרוֹנִים. רָאשֵׁיכֶם – אֵלּוּ הֵם רָאשֵׁי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֵלּוּ הָאָבוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וְאֵלּוּ רָאשִׁים שֶׁל אוֹתָם שְׂעָרִים. וּמִשּׁוּם אֵלּוּ שֶׁהֵם אוֹפַנִּים, שֶׁסּוֹבְבִים וְנוֹטְלִים אוֹתָם עַל כִּתְפֵיהֶם, אוֹמְרִים שְׂאוּ שְׂעָרִים רָאשֵׁיכֶם. שְׂאוּ, לְמִי? לְרָאשֵׁיכֶם. שֶׁהֵם רָאשִׁים עֲלֵיכֶם וְשׁוֹלְטִים עֲלֵיכֶם. וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם – אֵלּוּ

וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד. דָּא מַלְכָּא עִלָּאָה דְּכֹלָּא, דְּאִיהוּ מֶלֶךְ מֶהַהוּא כָּבוֹד, דְּנָהִיר לְסִיהֲרָא, וּמַאן אִיהוּ. יְיָ צְבָאוֹת. וְיָבוֹא, לְאָן אֲתָר. לְמֵיעַל אוֹרַיְיתָא בַּאֲרוֹנָא, בְּחִבּוּרָא חָדָא, כְּדְקָא יָאוֹת. וְכֵיוָן דְּהַאי עָאל לְאַתְרֵיהּ, כְּדֵין אוֹרַיְיתָא עָאל בַּאֲרוֹנָא. וְאִתְחַבָּר חִבּוּרָא חָדָא, אוֹרַיְיתָא עִלָּאָה, בְּאוֹרַיְיתָא (דף רנ"ד ע"א)
דְּבְעַל פֶּה, מִתְחַבְּרוּ לְפָרְשָׁא מִילִּין סְתִימִין.

אֵימָתַי. בְּשָׁבְעֹתֵיכֶם. לְמִנְיָנָא דְּאַתּוּן מוֹנִין. דְּבְכָל שַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל עַבְדִּין חוּשְׁבָּנִין לְיַרְחִין וְזִמְנִין, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְקִין תִּיבָה גּוֹ אִינּוּן רְקִיעִין, וְאַעְבַּר פָּרוּזָא, הָא בָּנֵי לְתַתָּא, קַדְּשׁוּ יַרְחָא, קַדְּשׁוּ זִמְנָא, אִתְקַדָּשׁוּ כֻּלְכוּ לְעֵילָּא. וְעָבִיד לְכָל חֵילֵי דִּבְשְׁמַיָּא, דְּמִתְקַדְּשִׁין כַּחֲדָא בְּעַמָּא קַדִּישָׁא, וְכֻלְּהוּ נַטְרֵי כַּחֲדָא, נְטִירָא חָדָא, וְעַל דָּא בְּשָׁבְעֹתֵיכֶם, לְמִנְיָנָא דְּאַתּוּן מוֹנִין אִינּוּן שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת.

לשון הקודש

הָאֱמָהוֹת, וְאַרְבַּע הֵן שֶׁלְּמַטָּה.

וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד – זֶה הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן שֶׁל הַכֹּל, שֶׁהוּא מֶלֶךְ מֵאוֹתוֹ כָּבוֹד, שֶׁמֵּאִיר לַלְּבָנָה. וּמִי הוּא? ה' צְבָאוֹת. וְיָבוֹא, לְאֵיזֶה מָקוֹם? לְהַכְנִיס הַתּוֹרָה בָּאָרוֹן, בְּחִבּוּר אֶחָד כְּמוֹ שָׁרָאוּי. וְכֵיוָן שֶׁזֶּה נִכְנָס לִמְקוֹמוֹ, אָז הַתּוֹרָה נִכְנֶסֶת בָּאָרוֹן, וּמִתְחַבֵּר חִבּוּר אֶחָד, תּוֹרָה עֶלְיוֹנָה בְּתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, מִתְחַבְּרוֹת לְפָרֵשׁ דְּבָרִים סְתוּמִים.

מָתַי? בְּשָׁבְעֹתֵיכֶם, לַמִּנְיָן שֶׁאַתֶּם מוֹנִים. שֶׁבְּכָל שָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂים חֶשְׁבּוֹן לֶחֳדָשִׁים וּזְמַנִּים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְתַקֵּן תֵּבָה תּוֹךְ אוֹתָם רְקִיעִים, וּמַעֲבִיר פָּרוּז: הִנֵּה בָּנַי לְמַטָּה, קַדְּשׁוּ הַחֹדֶשׁ, קִדְּשׁוּ זְמַן, הִתְקַדְּשׁוּ כֻּלְּכֶם לְמַעְלָה! וְעוֹשֶׂה לְכָל הַחֲיָלוֹת שֶׁבַּשָּׁמַיִם שֶׁמִּתְקַדְּשִׁים כְּאֶחָד בָּעָם הַקָּדוֹשׁ,

וּכְדֵין מָשִׁיךְ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְשִׁיכוּ דְשֶׁבַע דַּרְגִּין לְתַתָּא, בְּהַהוּא דַרְגָּא דְאִתְאַחַד בְּהוּ, בְּאִינּוּן שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת. (ס"א בְּאִינּוּן שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת. וּכְדֵין מָשִׁיךְ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְשִׁיכוּ דְשֶׁבַע דַּרְגִּין דִּלְעֵילָּא, בְּהַהוּא דַרְגָּא לְתַתָּא דְאִתְאַחַד בְּאִינּוּן שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת). **וְאִי תֵּימָא, וְהָא שִׁיתָּא אִינּוּן וְלָא יַתִּיר. אֶלָּא כְּדֵין אִמָּא יָתְבָא עַל אֶפְרוֹחִין, וְאִשְׁתְּכַחַת רְבִיעָא עֲלַיְיהוּ. וַאֲנָן מְפָרְחִין לָהּ, וְנַטְלִין אִינּוּן שִׁית בְּנִין. בְּהַאי דַרְגָּא דִּלְתַתָּא, לְקַיְימָא דִּכְתִיב,** (דברים כב) **שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים וְגוֹ'.**

רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר, בְּהַאי יוֹמָא, לָא נַטְלִין יִשְׂרָאֵל אֶלָּא חָמֵשׁ בְּנִין, וְאִינּוּן חֲמִשָּׁה חוּמָשֵׁי תוֹרָה. וְאִי תֵּימָא שִׁית אִינּוּן. אֶלָּא שֶׁבַע אִינּוּן, בְּחַד צִפּוֹרָא דְאִשְׁכְּחַת בֵּין גַּדְפָּהָא דְאִמָּא. וְיִשְׂרָאֵל, יַדְעֵי לְמֵיצַד צֵידָא טָבָא, רַבָּא וְיַקִּירָא. מַה עָבְדֵי. מַפְקֵי

לשון הקודש

וְכֻלָּם שׁוֹמְרִים כְּאֶחָד שְׁמִירָה אַחַת, וְעַל זֶה נֶאֱמַר בְּשָׁבְעֹתֵיכֶם, לַמְּנֹן שֶׁאַתֶּם מוֹנִים אוֹתָם שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת.

וְאָז מוֹשֵׁךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַמְשָׁכָה שֶׁל שֶׁבַע מַדְרֵגוֹת לְמַטָּה בְּאוֹתָהּ מַדְרֵגָה שֶׁמִּתְאַחֶדֶת בָּהֶן, בְּאֵלּוּ שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת. (בְּאוֹתָן שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת. וְאָז מוֹשֵׁךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הַמְשָׁכָה שֶׁל שֶׁבַע מַדְרֵגוֹת שֶׁלְּמַעְלָה בְּאוֹתָהּ מַדְרֵגָה שֶׁמִּתְאַחֶדֶת בָּאֵלּוּ שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת). וְאִם תֹּאמַר, וַהֲרֵי שֵׁשׁ הֵן וְלֹא יוֹתֵר – אֶלָּא כַּאֲשֶׁר אִמָּא יוֹשֶׁבֶת עַל הָאֶפְרוֹחִים וְנִמְצֵאת רוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶם, וְאָנוּ מְשַׁלְּחִים אוֹתָהּ וְלוֹקְחִים אֵלּוּ הַשִּׁשָּׁה בָּנִים בְּזוֹ הַמַּדְרֵגָה שֶׁלְּמַטָּה, לְקַיֵּם שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כב) שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים וְגוֹ'.

רַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר, בְּיוֹם זֶה לֹא לוֹקְחִים יִשְׂרָאֵל אֶלָּא חֲמִשָּׁה בָּנִים, וְאֵלּוּ הֵם חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה. וְאִם תֹּאמַר שִׁשָּׁה הֵם – אֶלָּא שִׁבְעָה הֵם בְּצִפּוֹר אַחַת שֶׁנִּמְצֵאת בֵּין כְּנָפֶיהָ שֶׁל אִמָּא. וְיִשְׂרָאֵל יוֹדְעִים לָצוּד צַיִד טוֹב, גָּדוֹל וְחָשׁוּב. מָה עוֹשִׂים? מוֹצִיאִים מִתַּחַת

מִתְּחוֹת גַּדְפָּהָא דְּאִמָּהָא, הַהוּא צִפּוֹרָא, בִּלְחִישׁוּ דְּפוּמָא מְלַחֲשׁוּ לְגַבָּהּ, לְחִישׁוּ בָּתַר לְחִישׁוּ.

וְהַהוּא צִפּוֹרָא דְּחָיִישׁ (ס"א דְּרָחִים) **לְאִינּוּן לְחִישִׁין, וּלְאִינּוּן קָלִין, דְּקָא מְלַחֲשֵׁי לְגַבָּהּ. וְאַף עַל גַּב דְּאִיהִי תְּחוֹת גַּדְפֵּי אִמָּהָא, זָקִיף רֵישָׁא וְאִסְתַּכְּלַת לְגַבֵּי הַהוּא לְחִישׁוּ דְּקָלָא, וּפָרְחַת לְגַבַּיְיהוּ, וְנַפְקַת מִתְּחוֹת גַּדְפָּהָא דְּאִמָּא. כֵּיוָן דְּיִשְׂרָאֵל נָטְלֵי לָהּ, אַתְקִיפוּ בָּהּ, וְלַחֲשִׁין לָהּ, וְקַשְׁרִין לָהּ בְּקִשׁוּרָא דְּלָא תִּפְרַח וְתֵזִיל. מִיַּד נָטְלֵי לָהּ יִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא קִשׁוּרָא, וְאִיהִי בָּעָאת לְמִפְרַח וּלְמֵיזַל, וְלָא יָכִילַת לְמֵיזַל לָהּ.**

וּבְעוֹד דְּהִיא קְשִׁירָא בִּידַיְיהוּ, אִינּוּן מְלַחֲשֵׁי בְּקַלֵּיהוֹן, וְאִיהִי מְצַפְצְפָא בַּהֲדַיְיהוּ, (דף רנ"ד ע"ב) **וּפָרְחַת לְעֵילָּא, וְנָחְתַת. וְכָל אִינּוּן בְּנִין דְּתְּחוֹת גַּדְפֵּי אִמְּהוֹן, כֵּיוָן דְּשָׁמְעֵי הַהוּא צִפְצָפָא דְּאַחָתְהוֹן,**

לשון הקודש

כְּנָפֶיהָ שֶׁל אִמָּא אוֹתָהּ הַצִּפּוֹר, בִּלְחִישַׁת הַפֶּה מְלַחֲשִׁים לָהּ, לְחִישָׁה אַחַר לְחִישָׁה.

וְאוֹתָהּ צִפּוֹר שֶׁחוֹשֶׁשֶׁת (שֶׁאוֹהֶבֶת) לְאוֹתָן הַלְחִישׁוֹת וּלְאוֹתָם קוֹלוֹת שֶׁמְּלַחֲשִׁים לָהּ, וְאַף עַל גַּב שֶׁהִיא תַּחַת כַּנְפֵי אִמָּהּ, זוֹקֶפֶת רֹאשָׁהּ וּמִסְתַּכֶּלֶת אֵצֶל אוֹתָהּ לְחִישַׁת הַקּוֹל, וּפוֹרַחַת אֲלֵיהֶם, וְיוֹצֵאת מִתַּחַת כְּנָפֶיהָ שֶׁל אִמָּא. וְכֵיוָן שֶׁיִּשְׂרָאֵל לוֹקְחִים אוֹתָהּ, מַחֲזִיקִים בָּהּ וְלוֹחֲשִׁים אֶצְלָהּ, וְקוֹשְׁרִים אוֹתָהּ בְּקֶשֶׁר שֶׁלֹּא תָּעוּף וְתֵלֵךְ. מִיָּד לוֹקְחִים אוֹתָהּ יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ קֶשֶׁר, וְהִיא מְבַקֶּשֶׁת לָעוּף וְלָלֶכֶת, וְאֵינָהּ יְכוֹלָה לָלֶכֶת לָהּ.

וּבְעוֹד שֶׁהִיא קְשׁוּרָה בִּידֵיהֶם, הֵם לוֹחֲשִׁים בְּקוֹלָם, וְהִיא מְצַפְצֶפֶת עִמָּהֶם, וּמְעוֹפֶפֶת לְמַעְלָה וְיוֹרֶדֶת. וְכָל אוֹתָם בָּנִים שֶׁתַּחַת כַּנְפֵי אִמּוֹתֵיהֶם, כֵּיוָן שֶׁשּׁוֹמְעִים אוֹתוֹ הַצִּפְצוּף שֶׁל

וּלְחִישׁוּ דְּהַהוּא קָלָא, מִיָּד נַפְקֵי מִתְּחוֹת גַּדְפָּהָא דְּאִמְּהוֹן, וּפַרְחֵי לְגַבֵּי הַהוּא צִפּוֹרָא, וְיִשְׂרָאֵל נָטְלֵי לוֹן, וְאַחֲדֵי בְּהוּ. וְאִלְמָלֵא הַהוּא צִפּוֹרָא דְּקָא אַחֲדֵי בְּקַדְמִיתָא, אִינּוּן לָא פַּרְחֵי לְגַבֵּיהוּ לְעָלְמִין, וְלָא יַכְלִין לְאַחֲדָא בְּהוּ.

הֵיךְ צָדִין צִיָּדָה דְּהַאי צִפָּרָא קַדִּישָׁא. מְתַקְּנִין לְקָמָא מֵיכְלָא יַקִּירָא בְּחֶדְוָה, וְכָל עִנּוּגִין, וְעָאלִין לְבֵי כְּנִשְׁתָּא וּלְבֵי מִדְרָשָׁא, וּמְצַפְצְפָן לְגַבָּהּ בְּקַל לְחִישׁוּ בְּדְקָא יָאוּת. וְאִיהִי דְּמִטַּמְרָא תְּחוֹת גַּדְפָּהָא דְּאִמָּא, זַקְפָת רֵישָׁא, וְחָמָאת פָּתוֹרִין מְתַקְּנָן, וְצִפְצוּפִין לְגַבָּהּ כְּדְקָא יָאוּת. נַפְקַת וּפַרְחַת לְגַבֵּיהוּ כְּמָה דְּאִתְּמַר, וּבָהּ אֲחָדִין כָּל אִינּוּן בְּנִין.

וּמְשַׁלְּחִין לְהַהוּא דְּרְבִיעָא עָלַיְיהוּ וְאַזְלַת. בְּגִין דְּהָא מִן רְקִיעָא שְׁבִיעָאָה וּלְעֵילָּא, בַּמְכָּסֶּה

לשון הקודש

אֲחוֹתָם וּלְחִישַׁת אוֹתוֹ הַקּוֹל, מִיָּד יוֹצְאִים תַּחַת כַּנְפֵי אִמּוֹתֵיהֶם וּמְעוֹפְפִים אֶצֶל אוֹתָהּ הַצִּפּוֹר. וְיִשְׂרָאֵל לוֹקְחִים אוֹתָם וְאוֹחֲזִים בָּהֶם. וְאִם לֹא אוֹתָהּ צִפּוֹר שֶׁאוֹחֶזִים בָּהּ בַּתְּחִלָּה, לֹא הָיוּ אֵלּוּ מְעוֹפְפִים אֶצְלָם לְעוֹלָמִים, וְלֹא יְכוֹלִים לֶאֱחֹז בָּהֶם.

אֵיךְ צָדִים צִיָּדָה שֶׁל צִפּוֹר קְדוֹשָׁה זוֹ? מְתַקְּנִים לְפָנֶיהָ מַאֲכָל מְכֻבָּד בְּשִׂמְחָה וְכָל תַּעֲנוּגִים, וְנִכְנָסִים לְבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּלְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּמְצַפְצְפִים אֵלֶיהָ בְּקוֹל לַחַשׁ כְּמוֹ שֶׁרָאוּי. וְהִיא נִסְתֶּרֶת תַּחַת כְּנָפֶיהָ שֶׁל אִמָּא, וְזוֹקֶפֶת רֹאשָׁהּ, וְרוֹאָה שֻׁלְחָנוֹת מְתֻקָּנִים וְצִפְצוּפִים אֵלֶיהָ כְּמוֹ שֶׁרָאוּי. יוֹצֵאת וּמְעוֹפֶפֶת אֶצְלָם כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר, וּבָהּ אֲחוּזִים כָּל אוֹתָם בָּנִים.

וּמְשַׁלְּחִים לְאוֹתָהּ שֶׁרּוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶם, וְהוֹלֶכֶת. מִשּׁוּם שֶׁהֵרִי מֵהָרָקִיעַ הַשְּׁבִיעִי וּלְמַעְלָה, בַּמְכֻסֶּה מִמֶּךָּ אַל תִּדְרֹשׁ. שָׁלַח

מִמָּךְ אַל תִּדְרוֹשׁ. שָׁלַח לֵיהּ, דְּלָא תִיכוֹל לְאַדְבְּקָה וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כב) **שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח וְגוֹ'.**

מִקְרָא קֹדֶשׁ, דָּא קְרִיאָה וְצִפְצוּפָא, דְּעַבְדִּין לְהַהוּא צִפָּרָא קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא. וְכֵיוָן דְּאַחְדִּין בָּהּ שְׁאַר יוֹמִין, אִקְרוֹן מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. הַאי צִפָּרָא אִקְרֵי קֹדֶשׁ, דִּכְתִיב, כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם. וּבְגִין דְּאִיהִי קֹדֶשׁ, אִיהִי קָרְאָה לְכוּלְהוּ וְאַתְיָין לְגַבָּהּ. וּבְגִין כַּךְ אִקְרוֹן מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ.

אִיהִי קָרְאָה, וְיִשְׂרָאֵל מְצַפְצְפָן בַּהֲדָהּ, וּקְרָאן אוֹף הָכִי. וְעַל דָּא אִינּוּן אַתְיָין לְגַבַּייהוּ, וְאַחְדִי בְּהוּ. בְּגִין כַּךְ (ויקרא כג) **אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם. מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ, בְּצִפְצוּפָא דִּלְהוֹן, וּבְהַהוּא צִפָּרָא קַדִּישָׁא קֹדֶשׁ, דְּקָרָא לוֹן.**

לשון הקודש

אוֹתָהּ, שֶׁלֹּא תוּכַל לְהַשִּׂיגָהּ, וְעַל זֶה כָּתוּב (דברים כב) שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח וְגוֹ'.

מִקְרָא קֹדֶשׁ – זוֹהִי הַקְּרִיאָה וְהַצִּפְצוּף שֶׁעוֹשִׂים לְאוֹתָהּ צִפּוֹר קְדוֹשָׁה בָּרִאשׁוֹנָה. וְכֵיוָן שֶׁאֲחוּזִים בָּהּ שְׁאָר הַיָּמִים, נִקְרָאִים מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ. צִפּוֹר זוֹ נִקְרֵאת קֹדֶשׁ, שֶׁכָּתוּב כִּי קֹדֶשׁ הִיא לָכֶם. וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא קֹדֶשׁ, הִיא קוֹרֵאת לְכֻלָּם וּבָאִים אֶצְלָהּ, וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרָאִים מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ.

הִיא קוֹרֵאת, וְיִשְׂרָאֵל מְצַפְצְפִים עִמָּהּ וְקוֹרְאִים גַּם כָּךְ. וְעַל זֶה הֵם בָּאִים אֶצְלָם וְאוֹחֲזִים בָּהֶם. וּמִשּׁוּם זֶה (ויקרא כג) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם. מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ – בַּצִּפְצוּפִים שֶׁלָּהֶם, וּבְאוֹתָהּ צִפּוֹר קְדוֹשָׁה. קֹדֶשׁ – שֶׁקּוֹרֵאת לָהֶם.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, מִלִּין אִלֵּין, בַּמָּה סְתִימִין אִינּוּן, לְמַאן דְּלָא יָדַע, וְנַלְיִין לְמַאן דְּיָדַע בְּהוּ. וַדַּאי הַהוּא צִפּוֹרָא אִיהוּ שְׁכִינְתָּא. קֵן דִּילָהּ, דָּא בֵּי מַקְדְּשָׁא. וְיִשְׂרָאֵל אִינּוּן אָפְרוֹחִין, דְּאִימָּא יָתְבָא עָלַיְיהוּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב, (דברים כב) וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים, וְאִינּוּן מָארֵי מִשְׁנָה, דְּפַרְחִין בְּפִקּוּדִין דִּילָהּ. אוֹ בֵּיצִים, אִינּוּן מָארֵי מִקְרָא.

וּבְזִמְנָא דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, מַה כְתִיב. שַׁלֵּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. וְאִינּוּן מָארֵי שִׁיתָּא סִדְרֵי מִשְׁנָה כְתִיב בְּהוּ, וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ. דְּאִינּוּן שִׁית, מִסְטְרָא דְּשִׁית בְּנִין דִּתְחוֹת אִימָּא עִלָּאָה, דְּאִינּוּן בְּשִׁית תֵּיבִין דִּקְרִיאַת שְׁמַע. אוֹ בְּשִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה, אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט וּבְלְבַד שֶׁיְּכַוֵּין לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם. וְקַשְׁרִין לוֹן בְּקִשְׁרִין דִּתְפִלִּין, עַל רֵישָׁא וְעַל דְּרוֹעָא.

וּבְמַאי נַטְלִין בְּנִין, בְּכַמָּה צִפְצוּפִין דְּקַלִּין דִּקְרִיאַת שְׁמַע. וּלְבָתַר לַחֲשִׁין בִּלְחִישׁוּ בְצִלּוֹתָא דַּחֲשַׁאי, לְנַבֵּי אִימָּא וּבְרַתָּא,

לשון הקודש

רַעְיָא מְהֵימְנָא

אָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, דְּבָרִים אֵלּוּ כַּמָּה סְתוּמִים הֵם לְמִי שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ, וְנִגְלִים לְמִי שֶׁיּוֹדֵעַ בָּהֶם. וַדַּאי אוֹתָהּ צִפּוֹר הִיא הַשְּׁכִינָה. הַקֵּן שֶׁלָּהּ זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְיִשְׂרָאֵל הֵם הָאֶפְרוֹחִים, שֶׁאִמָּא יוֹשֶׁבֶת עֲלֵיהֶם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים לב) וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים, וְהֵם בַּעֲלֵי מִשְׁנָה שֶׁמְּעוֹפְפִים בְּמִצְווֹת שֶׁלָּהּ.

אוֹ בֵּיצִים – אֵלּוּ בַּעֲלֵי מִקְרָא.

וּבִזְמַן שֶׁחָטְאוּ יִשְׂרָאֵל וְנֶחֱרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, מַה כָּתוּב? שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נ) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם. וְאֵלּוּ בַּעֲלֵי שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה כָּתוּב בָּהֶם, וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ. שֶׁהֵם שִׁשָּׁה מִצַּד שֶׁל שִׁשָּׁה בָּנִים שֶׁתַּחַת הָאִמָּא הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁהֵם בְּשֵׁשׁ תֵּבוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, אוֹ בְּשִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, אֶחָד הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט וּבִלְבַד שֶׁיְּכַוֵּן לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם. וְקוֹשְׁרִים אוֹתָם בְּקִשְׁרֵי הַתְּפִלִּין, עַל הָרֹאשׁ וְעַל הַזְּרוֹעַ.

וּבַמֶּה לוֹקְחִים הַבָּנִים? בְּכַמָּה צִפְצוּפִים שֶׁל קוֹלוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע. וּבַסּוֹף לוֹחֲשִׁים בִּלְחִישַׁת הַתְּפִלָּה שֶׁבַּחֲשַׁאי אֵצֶל אִמָּא

וְאִינּוּן ה' ה', וְנַחְתִּין לְנַבֵּיהּ ו', בְּקֶשֶׁר דִּילֵיהּ דְּאִיהוּ יו"ד. וְשַׁרְיָא ה' עִלָּאָה, עַל ו', תִּפְלִין עַל רֵישֵׁיהּ. ה' זְעֵירָא, נָחַת לְנַבֵּי י', דְּאִיהוּ קֶשֶׁר דְּה' עִלָּאָה, עַל רֹאשׁ ו', וְאִיהוּ ו', קֶשֶׁר עִמָּהּ בְּה' דְּיָד בֵּהָה. **וּבְגִין** דָּא, אֲפְרוֹחִים מִסְּטָרָא דְּאֵת ו', כְּלִיל ו' סִדְרֵי מִשְׁנָה. **אוֹ** בֵּיצִים, אִלֵּין מָארֵי מִקְרָא, דְּאִתְמַר עָלַיְיהוּ, בֶּן ה' שָׁנִים לְמִקְרָא, וְדָא ה'. בְּנִין מִסְּטָרָא דְּבֶן י"ה, אִלֵּין מָארֵי קַבָּלָה. עָלַיְיהוּ **אִתְמַר** (דברים כב) **לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.**

וּמָארֵי קַבָּלָה, אִינּוּן מָארֵי תַּלְמוּד. וְאִתְמַר עָלַיְיהוּ, (דברים ו) וְשִׁנַּנְתָּם. וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי מָתְנִיתִין, **אַל** תִּקְרֵי וְשִׁנַּנְתָּם, **אֶלָּא** וְשִׁלַּשְׁתָּם, דְּאִינּוּן שְׁלִישׁ בַּמִּקְרָא, שְׁלִישׁ בַּמִּשְׁנָה, שְׁלִישׁ בַּתַּלְמוּד. וְרָזָא דְּמִלָּה, (דברים כב) **כִּי יִקָּרֵא** קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ, **בְּמָארֵי מִקְרָא.** (שמות כה) **וְעָשִׂיתָ מְנֹרַת זָהָב טָהוֹר. הָא אוֹקְמוּהָ, וְעָשִׂיתָ מְנֹרַת, כְּלָל. זָהָב, פְּרָט. מִקְשָׁה, כְּלָל. וְכַמָּה מִקְרָאִין מָארֵי מַתְנִיתִין, אִינּוּן מַרְבִּין וּמְמַעֲטִין, כְּגוֹן רַבָּה וּמְעַט. אוֹף הָכִי, מַרְבִּין, אַל תִּקְרֵי מָה. אֶלָּא מֵאָה.**

אוֹף הָכִי, **אַל** תִּקְרֵי וְשִׁנַּנְתָּם, **אֶלָּא** וְשִׁלַּשְׁתָּם. וְדַרְשִׁינָן מִנַּיהּ,

לשון הקודש

וּבְתָה, וְאֵלּוּ ה' ה', וְיוֹרְדִים אֵצֶל ו' בְּקֶשֶׁר שֶׁלּוֹ, שֶׁהִיא יו"ד. וְשׁוֹרָה ה' עֶלְיוֹנָה עַל ו', תְּפִלִּין עַל רֹאשׁוֹ. ה' קְטַנָּה יוֹרֶדֶת אֵצֶל י', שֶׁהִיא קֶשֶׁר שֶׁל ה' עֶלְיוֹנָה, עַל רֹאשׁ ו', וְהִיא ו', קֶשֶׁר עִמָּהּ בְּה' שֶׁל יָד בֵּהָה.

וּמִשּׁוּם זֶה אֲפְרוֹחִים, מִצַּד שֶׁל אוֹת ו', כּוֹלֵל שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. אוֹ בֵּיצִים – אֵלּוּ בַּעֲלֵי מִקְרָא שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים לְמִקְרָא, וְזוֹ ה'. בָּנִים מִצַּד שֶׁל בֶּן י"ה, אֵלּוּ בַּעֲלֵי קַבָּלָה. עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (דברים כב) **לֹא תִקַּח** הָאֵם עַל הַבָּנִים.

וּבַעֲלֵי קַבָּלָה אֵלּוּ בַּעֲלֵי תַּלְמוּד, וְנֶאֱמַר עֲלֵיהֶם (שם ו) וְשִׁנַּנְתָּם. וּבֵאֲרוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, אַל תִּקְרֵי וְשִׁנַּנְתָּם אֶלָּא וְשִׁלַּשְׁתָּם. שֶׁהֵם שְׁלִישׁ בַּמִּקְרָא, שְׁלִישׁ בַּמִּשְׁנָה, שְׁלִישׁ בַּתַּלְמוּד. וְסוֹד הַדָּבָר – (שם כב) **כִּי יִקָּרֵא** קַן צִפּוֹר לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ, בְּבַעֲלֵי מִקְרָא. (שמות כה) וְעָשִׂיתָ מְנֹרַת זָהָב טָהוֹר. הֲרֵי בֵּאֲרוּהוּ, מְנֹרַת – כְּלָל. זָהָב – פְּרָט. מִקְשָׁה – כְּלָל. וְכַמָּה פְּסוּקִים בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, אֵלּוּ מַרְבִּים וּמְמַעֲטִים, כְּגוֹן רַבָּה וּמְעַט. אַף כָּךְ מַרְבִּים, אַל תִּקְרָא מָה אֶלָּא מֵאָה.

אַף כָּךְ אַל תִּקְרָא וְשִׁנַּנְתָּם אֶלָּא וְשִׁלַּשְׁתָּם. וְדוֹרְשִׁים מִמֶּנּוּ, שְׁלִישׁ בַּמִּקְרָא, שְׁלִישׁ

שְׁלִישׁ בַּמִּקְרָא, שְׁלִישׁ בַּמִּשְׁנָה, שְׁלִישׁ בַּתַּלְמוּד. כִּדְאִיתָא בְּקִדּוּשִׁין. אוֹף הָכִי, (במדבר ז) בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה, כַּלַּת דַּרְשִׁינָן בֵּיהּ. אִי תֵּימָא דְּדַרְשִׁינָן לוֹן מִנְּהוֹן. כֵּיצַד מֵאַלְפָּא בֵּיתָא, וְלָא מֵעַצְמָן דְּאִינּוּן לֵית לוֹן רְשׁוּ, לְאוֹסָפָא, וְלָא לְמִגְרַע אוֹת מִנֵּיהּ, (דְּהַיְא ו׳) אוֹ לְאַחְלָפָא אָת דָּא בְּאָת אַחֲרָא. הָא כְּתִיב כַּלּוֹת מָלֵא בְּאוֹרַיְיתָא. מָאן יָהִיב לוֹן רְשׁוּת לְמִגְרַע אוֹת מִנֵּיהּ, דְּהוּא ו׳, הָא לָא אִית הָכָא מִלָּה דְּאִתְחַלָּף בְּאַלְפָּא בֵּיתָא. אֶלָּא עַל אִלֵּין תֵּיבִין חֲסֵרִין, דְּאִינּוּן מְלֵאִים. וּמְלֵאִים, דְּאִינּוּן חֲסֵרִים. וְעַל כָּל פֵּירוּשִׁין דְּיַכְלִין לְמֶעְבַּד לְקַשְׁטָא כַּלָּה בְּתַכְשִׁיטִין דִּילָהּ, קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָנֵי לְמֶעְבַּד, כְּמָה דְּיֵימְרוּן, וּלְמֶהֱוֵי מַאֲמִין לוֹן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (דברים יז) עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ.

לְאוּמָן דְּחָתַךְ מָאנֵי לְבוּשִׁין דְּמַלְכוּתָא, וְעָבִיד מִנְּהוֹן חֲתִיכָן סַגִּיאִין, אִינּוּן דְּיַדְעִין אַתְרִין דְּחֲסֵרִין אִלֵּין חֲתִיכוֹת, אוֹ אִלֵּין דְּמִשְׁתַּאֲרִין, אִינּוּן מְתַקְנִין אִינּוּן לְבוּשִׁין, וְשָׁוְיָן אִינּוּן חֲתִיכוֹת דְּאִתּוֹסְפָן, בַּאֲתָר דְּמְעוּטִין, וַחֲתִיכוֹת דְּאִינּוּן מְעַטִּין, מוֹסִיפִין עָלַיְיהוּ, וְהַאי אִיהוּ עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ.

לשון הקודש

בַּמִּשְׁנָה, שְׁלִישׁ בַּתַּלְמוּד. כְּמוֹ שֵׁשׁ בְּקִדּוּשִׁין. אַף כָּךְ (במדבר ז) בְּיוֹם כַּלּוֹת מֹשֶׁה, וְדוֹרְשִׁים בּוֹ כַּלַּת. אִם תֹּאמַר שֶׁדּוֹרְשִׁים לָהֶם מֵהֶם – כֵּיצַד מֵאָלֶף בֵּית וְלֹא מֵעַצְמָם, שֶׁהֵם אֵין לָהֶם רְשׁוּת לְהוֹסִיף וְלֹא לִגְרֹעַ אוֹת מִמֶּנּוּ, (שֶׁהֵיא ו׳) אוֹ לְהַחֲלִיף אוֹת זוֹ בְּאוֹת אַחֶרֶת. הֲרֵי כָּתוּב כַּלּוֹת מָלֵא בַּתּוֹרָה, וּמִי נוֹתֵן לָהֶם רְשׁוּת לִגְרֹעַ אוֹת מִמֶּנָּה, שֶׁהִיא ו׳? הֲרֵי אֵין כָּאן דָּבָר שֶׁמִּתְחַלֵּף בָּאָלֶף בֵּית. אֶלָּא עַל אֵלּוּ תֵּבוֹת חֲסֵרוֹת שֶׁהֵן מְלֵאוֹת, וּמְלֵאוֹת שֶׁהֵן חֲסֵרוֹת, וְעַל כָּל פֵּרוּשִׁים שֶׁיְּכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לְקַשֵּׁט כַּלָּה בְּתַכְשִׁיטֶיהָ, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְצַוֶּה לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁיֹּאמְרוּ, וְלִהְיוֹת מַאֲמִין לָהֶם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דברים יז) עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ.

לְאֻמָּן שֶׁחָתַךְ כְּלֵי לְבוּשִׁים שֶׁל הַמַּלְכוּת וְעָשָׂה מֵהֶם חֲתִיכוֹת רַבּוֹת – אֵלּוּ שֶׁיּוֹדְעִים הַמְּקוֹמוֹת שֶׁחֲסֵרִים אֵלּוּ הַחֲתִיכוֹת אוֹ אֵלּוּ שֶׁנִּשְׁאָרִים, אֵלּוּ מְתַקְּנִים אוֹתָם הַלְּבוּשִׁים, וְשָׂמִים אֵלּוּ הַחֲתִיכוֹת שֶׁנּוֹסָפוֹת בִּמְקוֹם הַחֲסֵרוֹת, וַחֲתִיכוֹת שֶׁהֵן מוּעָטוֹת, מוֹסִיפִים עֲלֵיהֶן, וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךָ.

וְאִי תֵּימָא, אִי כַּךְ הוּא, מַאי אִיהוּ דִּלְזִמְנִין טָעֵי חַד מִנַּיְיהוּ, וְיֵימָא הַדְרֵי בִּי. אֶלָּא עַד דְּיַעַבְדֵי הוֹרָאָה מֵהַהִיא מִלָּה דְּחוֹלְקִין עָלָהּ, יְכִיל הַהוּא דְּאַקְשֵׁי עָלָהּ, לְמֵימַר הַדְרֵי בִּי. דְּלָא כָּל מִפָּרְקֵי תַּכְשִׁיטִין דְּכַלָּה, יַדְעִין בַּחֲתִיכוֹת לְאָן אָזְלָן, עַד דְּיֵהֵא פְּסָק עַל בָּרְייהּ, פְּרוּקִין דַּהֲלָכוֹת עַל בּוּרְייהוֹן.

מְנוֹרָה, שֶׁבַע בּוּצִינִין דִּילָהּ, (אסתר ב) אֵת שֶׁבַע הַנַּעֲרוֹת הָרְאָיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. לָקֳבֵל שִׁי"ן דְּתַלַת רָאשִׁין ש. וְשִׁי"ן דְּאַרְבַּע רָאשִׁין דְּתִפְלִין **ש** וְאִינּוּן לָקֳבֵל ז' בִּרְכָאן דִּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִינּוּן בַּשַּׁחַר מְבָרֵךְ שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבָעֶרֶב מְבָרֵךְ שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ. לְבָתַר, כַּהֲנָא רַבָּא בַּעֲבוֹדָה, דְּמְשַׁמֵּשׁ בְּכַנְפֵי מִצְוָה, פַּעֲמוֹנִים וְרִמּוֹנִים, אִינּוּן קִשְׁרִין וְחוּלְיָין וְצִיץ תְּפִילִין, מִתַּמָּן וְאֵילָךְ (שמות ל) וְעָשִׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְטַר קְטֹרֶת.

פְּתַח רַעְיָא מְהֵימָנָא, (ד"א רבי שִׁמְעוֹן) וְאָמַר, כְּתִיב בְּפַרְשְׁתָּא דָּא, וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַיְיָ. וְאוֹקְמוּהָ, דְּעוֹלָה לְאִשִּׁים. וּבְגִין כָּךְ סָמַךְ עוֹלָה לְאִשֶּׁה. וְעוֹד אוֹקְמוּהָ, דְּלֵית עוֹלָה אַתְיָא אֶלָּא עַל הִרְהוּר הַלֵּב.

לשון הקודש

וְאִם תֹּאמַר, אִם כָּךְ הוּא, מַהוּ שֶׁלִּפְעָמִים טוֹעֶה אֶחָד מֵהֶם וְיֹאמַר חוֹזְרִני בִּי? אֶלָּא עַד שֶׁיֵּעָשׂוּ הוֹרָאָה מֵאוֹתוֹ דָּבוּר שֶׁחוֹלְקִים עָלָיו, יָכוֹל אוֹתוֹ שֶׁהִקְשָׁה עָלָיו לוֹמַר חוֹזְרִני בִּי. שֶׁלֹּא כָּל אֵלּוּ שֶׁמְּפָרְקִים תַּכְשִׁיטֵי הַכַּלָּה יוֹדְעִים בַּחֲתִיכוֹת לְאָן הוֹלְכוֹת, עַד שֶׁיְּהֵא הַפְּסָק עַל בָּרְיוֹ, תֵּרוּצֵי הֲלָכוֹת עַל בָּרִים.

הַמְּנוֹרָה, שִׁבְעַת נֵרוֹתֶיהָ הוּא שֶׁנֶּאֱמַר, (אסתר ב) אֵת שֶׁבַע הַנַּעֲרוֹת הָרְאָיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. כְּנֶגֶד שִׁי"ן שֶׁל שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים שׁ, וְאוֹת שִׁי"ן שֶׁל אַרְבָּעָה רָאשִׁים שֶׁבַּתְּפִלִּין, **ש** וְהֵם כְּנֶגֶד שֶׁבַע בְּרָכוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהֵן: בַּשַּׁחַר מְבָרֵךְ שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבָעֶרֶב מְבָרֵךְ שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ. וְאַחַר כָּךְ כֹּהֵן גָּדוֹל בָּעֲבוֹדָה, שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ בִּכְנָפֵי מִצְוָה. פַּעֲמוֹנִים וְרִמּוֹנִים – אֵלּוּ הַקְּשָׁרִים וְהַחֻלְיוֹת. וְצִיץ – תְּפִלִּין. מִשָּׁם וְאֵילָךְ, (שמות ל) וְעָשִׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְטַר קְטֹרֶת.

פְּתַח הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן (רבי שִׁמְעוֹן) וְאָמַר, כָּתוּב בְּפָרָשָׁה זוֹ, וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַה'. וּפֵרְשׁוּהָ, שֶׁעוֹלָה לְאִשִּׁים. וְלָכֵן סָמַךְ עוֹלָה לְאִשֶּׁה. וְעוֹד פֵּרְשׁוּהוּ, שֶׁאֵין עוֹלָה בָּאָה אֶלָּא עַל הִרְהוּר הַלֵּב.

וְדָאי, כָּל קָרְבְּנִין לָא אַתְיָין, אֶלָּא לְכַפָּרָא. כָּל קָרְבְּנָא וְקָרְבְּנָא, עַל כָּל אֵבָרִין דְּבַר נָשׁ, כְּפוּם הַהוּא חֵטְא דְּהַהוּא אֵבֶר. עַל טִפִּין דְּמוֹחָא, (שמות יב) עֶגֶל מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ. אִי זָרִיק טִפִּין כַּדְמָאִין, קֻדָּם דְּאַחְמִיצוּ, בַּאֲתָר דְּלָאו דִּילֵיהּ. וְעַל אִלֵּין דְּאַחְמִיצוּ, וְזָרִיק לוֹן בַּאֲתָר דְּלָא אִצְטְרִיךְ, צָרִיךְ לְאַיְתָאָה עָלַיְיהוּ לֶחֶם חָמֵץ, וְאִינּוּן לַחְמֵי תּוֹדָה הָכִי הֲווֹ, מִנְּהוֹן חָמֵץ, וּמִנְּהוֹן מַצָּה.

פָּרִים מִסִּטְרָא דְּדִינָא, כְּבָשִׂים וְאֵילִים וְעַתּוּדִים וְעִזִּים. בְּגִין דְּאִינּוּן אַנְפֵּי דְּשׁוֹר, כֻּלְּהוּ שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן. שְׁחִיטָה וְקַבָּלָה וּזְרִיקָה כֻּלָּם בַּצָּפוֹן. לְבַסְּמָא מִדַּת הַדִּין, דְּאָתֵי לְבֵית דִּין מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה. בֵּית דִּין הַגָּדוֹל מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, דְּתַמָּן בִּינָה. בֵּית דִּין הַקָּטָן, מִסִּטְרָא דְּמַלְכוּת. וְכָל אִינּוּן שׁוֹפְכֵי דָמִים לְמִצְוָה, אִינּוּן מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה.

וּמַה דְּאוֹקְמוּהָ, עוֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ וְלָא בְּשַׁבָּת אַחֲרָא, בְּגִין דְּעָבַר יוֹמוֹ בָּטֵל קָרְבָּנוֹ. דְּקָרְבָּן דּוֹחֶה שַׁבָּת, וְאַדְלִיק אֵשׁ בְּשַׁבָּת, בְּגִין דְּאִיהוּ אֵשָׁא קְדוֹשָׁה. דְּכָל אֵשׁ דְּקָרְבְּנִין אִיהוּ קֹדֶשׁ, וְשַׁבָּת קֹדֶשׁ, אַחִידָן דָּא בְּדָא.

לשון הקודש

וַדַּאי, כָּל הַקָּרְבָּנוֹת לֹא בָּאִים אֶלָּא לְכַפָּרָה. כָּל קָרְבָּן וְקָרְבָּן עַל כָּל אֵיבָרִים שֶׁל אָדָם כְּפִי אוֹתוֹ חֵטְא שֶׁל אוֹתוֹ אֵיבָר. עַל טִפּוֹת הַמֹּחַ נֶאֱמַר, (שמות יב) עֶגֶל מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ. אִם זוֹרֵק טִפּוֹת רִאשׁוֹנוֹת קֹדֶם שֶׁהֶחְמִיצוּ בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא שֶׁלּוֹ. וְעַל אֵלּוּ שֶׁהֶחְמִיצוּ וְזָרַק אוֹתָן בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא צָרִיךְ, צָרִיךְ לְהָבִיא עֲלֵיהֶן לֶחֶם חָמֵץ, וְאוֹתָם לַחְמֵי תוֹדָה כָּךְ הֵם – מֵהֶם חָמֵץ וּמֵהֶם מַצָּה.

פָּרִים – מִצַּד הַדִּין, וְכֵן כְּבָשִׂים וְאֵילִים וַעֲתוּדִים וְעִזִּים. מִשּׁוּם שֶׁהֵם פְּנֵי שׁוֹר, כֻּלָּם שְׁחִיטָתָם בַּצָּפוֹן, וְקִבּוּל דָּמָם בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן. שְׁחִיטָה וְקַבָּלָה וּזְרִיקָה כֻּלָּם בַּצָּפוֹן, לְבַסֵּם מִדַּת הַדִּין שֶׁבָּאָה לְבֵית דִּין מִצַּד הַגְּבוּרָה. בֵּית דִּין הַגָּדוֹל מִצַּד הַגְּבוּרָה, שֶׁשָּׁם בִּינָה. בֵּית דִּין הַקָּטָן מִצַּד הַמַּלְכוּת. וְכָל אוֹתָם שׁוֹפְכֵי דָמִים לְמִצְוָה הֵם מִצַּד הַגְּבוּרָה.

וּמַה שֶּׁאָרוּהָ עוֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ – וְלֹא בְּשַׁבָּת אַחֶרֶת, מִשּׁוּם שֶׁעָבַר יוֹמוֹ בָּטֵל קָרְבָּנוֹ. שֶׁקָּרְבָּן דּוֹחֶה שַׁבָּת, וּמַדְלִיק אֵשׁ בְּשַׁבָּת, מִשּׁוּם שֶׁהוּא אֵשׁ שֶׁל קְדֻשָּׁה. שֶׁכָּל אֵשׁ שֶׁל קָרְבָּנוֹת הוּא קֹדֶשׁ, וְשַׁבָּת קֹדֶשׁ, אֲחוּזִים זֶה בָּזֶה.

אֲבָל אֵשׁ דְּחוֹל, אָסִיר לְאַחֲדָא לֵיהּ בַּקֹּדֶשׁ, וּבְגִין דָּא מָנֵי לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, (שמות לה) **לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. דְּהַאי אִיהוּ כְּלָאִים דְּטוֹב וָרָע. וּבְשַׁבָּת דְּשַׁלְטָא אִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּלֵית בֵּיהּ תַּעֲרוֹבָת,** (אָסִיר לְאַבְעָרָא בֵּיהּ דְּחֵלִין, דְּהַאי אֵשׁ דְּחֵלִין דְּטָמְאָה וְלָא דְּחֵלִין דְּטָהֲרָה) **וְחֵלִין דְּטָהֲרָה אָסִיר לְעָרְבָא בְּאֵשׁ דְּקֻדְשָׁה. כָּל שֶׁכֵּן חֵלִין דְּטָמְאָה, דְּאָסִיר לְעָרְבָא לוֹן בְּקֻדְשָׁה. אוֹף הָכִי כָּל קָרְבְּנִין, אִתְקְרִיאוּ בְּשַׂר קֹדֶשׁ. וְכָל קָרְבְּנִין דְּכָל מִין, אִית בְּהוֹן חֵלִין דְּטָהֲרָה, וְאִית בְּהוֹן** (דף רנ"ה ע"א) **קֹדֶשׁ וְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.**

וְרָזָא, דְּאִית הֶפְרֵשׁ בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (שמות כו) **וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. אוֹף הָכָא אֲשׁוּת דְּקָרְבְּנִין, לָאו אִינּוּן שָׁוִין. דְּאֵשׁ שֶׁל גְּבוֹהַּ מְקֻדָּשׁ מֵאֵשׁ דְּקֹדֶשׁ דִּלְתַתָּא. דְּאִתְקְרֵי אֵשׁ עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ, אוֹ אֵשׁ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ. וְאֶשָּׁא דְּקוּדְשָׁא, אִית בֵּיהּ הַפְרָשָׁה לְבֵין אֵשׁ חֶדְיוֹט. אַף עַל גַּב דְּאוֹקְמוּהָ עָלֶיהָ, דְּמִצְוָה לְהָבִיא מִן הַחֶדְיוֹט, אַף עַל גַּב דְּאִית אֵשׁ דְּקוּדְשָׁא, דְּכָל חַד צָרִיךְ לְאַתְרֵיהּ. וּמַתְלָא אִמְּתִילוּ יִשְׂרָאֵל כַּדְּמָאֵי לְהַאי רָזָא יִשְׂרָאֵל.**

לשון הקודש

אֲבָל אֵשׁ שֶׁל חֹל אָסוּר לָתֵת לוֹ אַחִיזָה בַּקֹּדֶשׁ, וּמִשּׁוּם זֶה צִוָּה לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, (שמות לה) לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת. שֶׁזֶּהוּ כִּלְאַיִם שֶׁל טוֹב וָרָע. וּבְשַׁבָּת שֶׁשּׁוֹלֵט עֵץ הַחַיִּים, שֶׁאֵין בּוֹ תַּעֲרֹבֶת, (אָסוּר לְהַבְעִיר בּוֹ חֻלִּין, שֶׁזֶּה הָאֵשׁ שֶׁל חֻלִּין שֶׁל טֻמְאָה, וְלֹא שֶׁל חֻלִּין שֶׁל טָהֳרָה) וְחֻלִּין שֶׁל טָהֳרָה אָסוּר לְעָרֵב בְּאֵשׁ שֶׁל קְדֻשָּׁה. כָּל שֶׁכֵּן חֻלִּין שֶׁל טֻמְאָה שֶׁאָסוּר לְעָרֵב אוֹתָם בְּקְדֻשָּׁה. אַף כָּךְ כָּל קָרְבָּנוֹת נִקְרָאִים בְּשַׂר קֹדֶשׁ, וְכָל קָרְבָּנוֹת שֶׁל כָּל מִין יֵשׁ בָּהֶם חֻלִּין שֶׁל טָהֳרָה, וְיֵשׁ בָּהֶם קֹדֶשׁ וְקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים.

וְהַפְּסוּק שֶׁיֵּשׁ הֶפְרֵשׁ בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות כו) וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. אַף כָּךְ אִשֵּׁי הַקָּרְבָּנוֹת אֵינָם שָׁוִים. שֶׁאֵשׁ שֶׁל גְּבוֹהַּ מְקֻדָּשׁ מֵאֵשׁ שֶׁל קֹדֶשׁ שֶׁלְּמַטָּה, שֶׁנִּקְרָא אֵשׁ עֲצֵי הַקֹּדֶשׁ, אוֹ אֵשׁ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ. וְאֵשׁ שֶׁל קְדֻשָּׁה יֵשׁ בּוֹ הַבְדָּלָה בֵּינוֹ לְבֵין אֵשׁ שֶׁל חֻלִּין. אַף עַל גַּב שֶׁבָּאֲרוּ עָלָיו שֶׁמִּצְוָה לְהָבִיא מִן הַחֻלִּין אַף עַל גַּב שֶׁיֵּשׁ אֵשׁ שֶׁל קֹדֶשׁ, שֶׁכָּל אֶחָד צָרִיךְ לְמְקוֹמוֹ. וּמָשָׁל נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל הָרִאשׁוֹנִים לְסוֹד זֶה יִשְׂרָאֵל.

(נ"א יִשְׂרָאֵל אִמְּתִילוּ לְהַאי. דְּהָא יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל) **אִתְקְרִיאוּ מְלָכִים כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. אֲבָל בַּד חֲווֹ עָאלִין לְבֵי מַקְדְּשָׁא, כָּל חַד שַׁרְיָא בְּאַתְרֵיהּ, כִּדְקָא יָאוּת לֵיהּ. אוֹף הָכִי כָּל קָרְבְּנִין לָאו אִינּוּן שָׁוִין, דְּאַף עַל גַּב דִּבְכוּלְּהוּ כְּתִיב קָרְבָּן לַיְיָ, אִיהוּ פָּלִיג כֹּלָּא כָּל חַד וְחַד כִּדְקָא יָאוּת. וְרָזָא דָּא, אִשְׁתְּמוֹדַע בְּפָרֵי הֶחָג, דַּהֲווֹ קְרִיבִין לוֹן יִשְׂרָאֵל קֶדֶם יְיָ.**

אָמַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, קוּם רַעְיָא מְהֵימְנָא מִשְׁנָתָךְ, דְּאַנְתְּ וַאֲבָהָן יְשֵׁנֵי עָפָר אִתְקְרוּן, דְּעַד כְּעַן חֲוֵיתוּן מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרַיְיתָא, בְּאִינּוּן יְשֵׁנִים בַּמִּשְׁנָה, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן עַל הָאָרֶץ תִּישָׁן. וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה. אַתּוּן אִינּוּן (בְּנֵי) בִּכּוּרִים דִּשְׁכִינְתָּא, וּבְעוֹבָדִין דִּלְכוֹן, אִיהִי אִתְחַדְּשַׁת בְּצִלּוֹתִין דַּאֲבָהָן בְּכָל יוֹמָא. דְּאוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, תְּפִלּוֹת כְּנֶגֶד אָבוֹת תִּקְנוּם. וּבִקְרִיאַת שְׁמַע דְּאָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְאוֹקְמוּהָ כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע בְּכָל יוֹם, כְּאִלּוּ הוּא מְקַיֵּים (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה.

וַדַּאי בְּצִלּוֹתִין דִּלְכוֹן, בִּקְרִיאַת שְׁמַע דִּלְכוֹן, שְׁכִינְתָּא אִיהִי

לשון הקודש

(יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁלוּ לָזֶה. שֶׁהֲרֵי יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל) נִקְרָאִים מְלָכִים, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּהוּ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. אֲבָל כַּאֲשֶׁר הָיוּ עוֹלִים לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, כָּל אֶחָד שׁוֹרֶה בִּמְקוֹמוֹ כְּמוֹ שֶׁרָאוּי לוֹ. אַף כָּךְ כָּל הַקָּרְבָּנוֹת אֵינָם שָׁוִים, שֶׁאַף עַל גַּב שֶׁבְּכֻלָּם כָּתוּב קָרְבָּן לַה', הוּא מְחַלֵּק הַכֹּל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שֶׁרָאוּי. וְסוֹד זֶה נוֹדָע בְּפָרֵי הֶחָג, שֶׁהָיוּ מַקְרִיבִים לָהֶם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי ה'.

אָמַר הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, קוּם רוֹעֶה נֶאֱמָן מִשְׁנָתְךָ, שֶׁאַתָּה וְהָאָבוֹת נִקְרָאִים יְשֵׁנֵי עָפָר, שֶׁעַד כָּאן הֱיִיתֶם מִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה בְּאוֹתָם יְשֵׁנִים בַּמִּשְׁנָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם עַל הָאָרֶץ תִּישָׁן. וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'. אַתֶּם הֵם (בְּנֵי) בִּכּוּרִים שֶׁל הַשְּׁכִינָה, וּבְמַעֲשִׂים שֶׁלָּכֶם הִיא מִתְחַדֶּשֶׁת בַּתְּפִלּוֹת שֶׁל הָאָבוֹת בְּכָל יוֹם. שֶׁבֵּאֲרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, תְּפִלּוֹת כְּנֶגֶד אָבוֹת תִּקְנוּם. וּבִקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁאָמַר הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וּפֵרְשׁוּהָ כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע בְּכָל יוֹם כְּאִלּוּ הוּא מְקַיֵּם (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה.

וַדַּאי בַּתְּפִלּוֹת שֶׁלָּהֶם, בַּקְּרִיאַת שְׁמַע

אִתְחַדְּשַׁת קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין דָּא, וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה. בְּצִלּוֹתִין דְּאִינּוּן בַּאֲתָר דְּקָרְבְּנִין. בְּאָן קָרְבְּנִין דְּצִלּוֹתִין אִיהִי מִתְחַדֶּשֶׁת. בְּשָׁבְעֹתֵיכֶם. דְּהַיְינוּ שָׁבוּעוֹת, דְּבֵיהּ מַתַּן תּוֹרָה, וְאִתְקְרֵי חֲמִשִּׁים יוֹם לָעֹמֶר. וּבֵיהּ שְׁבְעָה שָׁבוּעוֹת, מִסְּטְרָא דְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ, וְאִיהִי מַלְכוּת כְּלָּה. בְּלִילָא מִשְׁבַּע סְפִירָן, בְּלִילָא בַּבִּינָה, דְּאִיהִי אִתְפַּשְׁטַת בְּהּ׳ סְפִירָאן לְחַמְשִׁין.

יְסוֹד כָּל, כְּלוּל מֵאֵלֵּין חַמְשִׁין. כַּלָּ״ה: כָּ״ל ה׳. כְּלִילָא מֵחַמְשִׁים, כֻּלְּהוּ נִבְלָעִים בְּגוֹ חֲמִשִּׁים, חָכְמָה דְּאִיהִי, י׳ עִלָּאָה, מוּבְלַעַת בְּגוֹ חַמְשִׁין. ה׳ זְמִנִין עֶשֶׂר. ה׳ בִּינָה. י׳ חָכְמָה. עֶשֶׂר זְמִנִין ה׳ הַיְינוּ חַמְשִׁין וּבְחוּשְׁבָּן כָּ״ל. וּבְחוּשְׁבָּן י״ם. וְאִיהוּ יַם הַתּוֹרָה. מְקוֹרָא דִּילֵיהּ כְּתָר, דְּלֵית לֵיהּ סוֹף. שְׁאַר סְפִירָאן, אִתְקְרִיאוּ עַל שְׁמָהּ שִׁבְעַת יָמִים. וּמַלְכוּת יַם סוּף, סוֹף דְּכָל יָמִים.

וּבְגִין דָּא דְּאִינּוּן חַמְשִׁין, שֶׁבַע שָׁבוּעוֹת, מִנְחָתָם שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים, וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים. חֲמֵשׁ, דְּאִינּוּן חֲמֵשׁ זְמִנִין עֶשֶׂר. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (במדבר כח) וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשָּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר

לשון הקודש

שֶׁלָּכֶם, הַשְׁכִּינָה הִיא מִתְחַדֶּשֶׁת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה׳. בַּתְּפִלּוֹת שֶׁהֵן בְּמָקוֹם הַקָּרְבָּנוֹת. בְּאֵילוּ קָרְבָּנוֹת שֶׁל הַתְּפִלּוֹת הִיא מִתְחַדֶּשֶׁת? בְּשָׁבְעֹתֵיכֶם. בְּלוֹמַר שָׁבוּעוֹת, שֶׁבּוֹ מַתַּן תּוֹרָה, וְנִקְרָא חֲמִשִּׁים יוֹם לָעֹמֶר. וּבוֹ שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת, מִצַּד אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ. וְהִיא מַלְכוּת, כַּלָּה, כְּלוּלָה מִשֶּׁבַע סְפִירוֹת, כְּלוּלָה בִּבִינָה, שֶׁהִיא מִתְפַּשֶּׁטֶת בְּחָמֵשׁ סְפִירוֹת לַחֲמִשִּׁים.

יסוד כֹּל, כָּלוּל מֵאֵלּוּ הַחֲמִשִּׁים. כַּלָּ״ה – כ״ל ה׳. כְּלוּלָה מֵחֲמִשִּׁים, כֻּלָּם נִבְלָעִים בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים, חָכְמָה שֶׁהִיא י׳ עֶלְיוֹנָה מְבֻלַּעַת בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים. ה׳ פְּעָמִים עֶשֶׂר. ה׳ – בִּינָה. י׳ – חָכְמָה. עֶשֶׂר פְּעָמִים ה׳, כְּלוֹמַר חֲמִשִּׁים בְּחֶשְׁבּוֹן כ״ל, וּבְחֶשְׁבּוֹן י״ם, וְהוּא יָם הַתּוֹרָה. הַמָּקוֹר שֶׁלּוֹ כֶּתֶר, שֶׁאֵין לוֹ סוֹף. שְׁאָר הַסְּפִירוֹת נִקְרָאוֹת עַל שְׁמָהּ שִׁבְעַת יָמִים. וְהַמַּלְכוּת יַם סוּף, שֶׁהִיא סוֹף כָּל הַיָּמִים.

וּמִשּׁוּם זֶה שֶׁהֵם חֲמִשִּׁים, שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת, מִנְחָתָם שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים וּשְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים, חֲמֵשׁ, שֶׁהֵם חָמֵשׁ פְּעָמִים עֶשֶׂר. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב

הָאֶחָד [ו]שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל הָאֶחָד. עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לִשְׁבְעַת הַכְּבָשִׂים. וְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים, לְקַבֵּל (ויקרא כג) שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה. כָּל חַד עִם שִׁית יוֹמִין דִּילֵיהּ.

וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, (במדבר כט) דְּאִיהוּ תִּשְׁרֵי. מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם, דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים. דְּאִיהוּ עֲשִׂירִי י', כָּלִיל מֵעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְתַקִּינוּ בֵּיהּ ה' צְלוֹתִין, לְחַבְּרָא לָהּ עִם ה'.

(מָאי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם. דָּא יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּאִיהִי עֲשִׂירִי י', כָּלִיל מֵעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְתַקִּינוּ בֵּיהּ ה' צְלוֹתִין, לְחַבְּרָא עִם ה') **מָאי מִקְרָא קֹדֶשׁ. לְאַפְרָשָׁא לֵיהּ מִשְּׁאַר יוֹמִין, דְּאִית בְּהוּ פּוּלְחָנָא דְּחוֹל. וּבְגִין דָּא, כָּל מְלָאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ.**

דְּיוֹמִין דְּאִית בְּהוֹן מְלָאכֶת חוֹל, אִינּוּן מִסְטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. דְּאִתְהַפַּךְ מִמַּטָּה לְנָחָשׁ, וּמִנָּחָשׁ לְמַטָּה. לְכָל חַד כְּפוּם עוֹבָדוֹי, וְדָא מִטַּטְרוֹן מַטָּה, נָחָשׁ, סָמָאֵל. אֲבָל בְּהַאי יוֹמָא דְּאִיהוּ יוֹם הַכִּפּוּרִים דְּאִתְקְרֵי קֹדֶשׁ, שַׁלְטָא אִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּלָא אִשְׁתַּתַּף עִמֵּיהּ שָׁטָן וּפֶגַע רָע. וּמִסְּטְרֵיהּ (תהלים ה) **לֹא יְגֻרְךָ רָע. וּבְגִין דָּא, בֵּיהּ נַיְיחִין עַבְדִּין בְּאִילָנָא דְּחַיֵּי,** (נ"א וְאִשְׁתַּתְּפָן נַבֵּיהּ) **וּבֵיהּ נַפְקָן לְחֵירוּת, בֵּיהּ נַפְקֵי מִשֶּׁלְשֶׁלְיֵיהוֹן.**

לשון הקודש

(במדבר כח) וּמִנְחָתָם סֹלֶת בְּלוּלָה בַּשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר הָאֶחָד (ו)שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאַיִל הָאֶחָד, עִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד לִשְׁבְעַת הַכְּבָשִׂים. וְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים כְּנֶגֶד (ויקרא כג) שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה. כָּל אֶחָד עִם שִׁשָּׁה הַיָּמִים שֶׁלּוֹ.

וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי (במדבר כט) – שֶׁהוּא תִּשְׁרֵי. מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם – זֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁהוּא עֲשִׂירִי, י', כָּלוּל מֵעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְתִקְּנוּ בּוֹ חָמֵשׁ תְּפִלּוֹת, לְחַבֵּר אוֹתוֹ עִם ה'. (מֵהוּ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם? זֶה יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁהוּא עֲשִׂירִי, י', כָּלוּל מֵעֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה. וְתִקְּנוּ בּוֹ חָמֵשׁ תְּפִלּוֹת, לְחַבְּרוֹ עִם ה') מַהוּ מִקְרָא קֹדֶשׁ? לְהַבְדִּילוֹ מִשְּׁאָר יָמִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם עֲבוֹדָה שֶׁל חֹל. וּמִשּׁוּם זֶה, כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ.

שָׁמַיִם שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם מְלָאכָה שֶׁל חֹל, הֵם מִצַּד שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. שֶׁהִתְהַפֵּךְ מִמַּטָּה לְנָחָשׁ, וּמִנָּחָשׁ לְמַטָּה, לְכָל אֶחָד כְּפִי מַעֲשָׂיו. וְזֶה מִטַּטְרוֹן מַטָּה, נָחָשׁ, סָמָאֵל. אֲבָל בְּיוֹם זֶה, שֶׁהוּא יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁנִּקְרָא קֹדֶשׁ, שׁוֹלֵט עֵץ הַחַיִּים, שֶׁלֹּא מִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ שָׂטָן וּפֶגַע רָע. וּמִצִּדּוֹ (תהלים ה) **לֹא יְגֻרְךָ רָע.** וּמִשּׁוּם זֶה יֵשׁ בּוֹ

אינון דְּאִית עָלַיְיהוּ גְּזַר דִּין, בְּנָדָר וּבִשְׁבוּעָה, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ לְמֵימַר בֵּיהּ, כָּל נִדְרֵי וְאִיסָרֵי וְכוּ', כּוּלְהוֹן יְהוֹן שְׁבִיתִין וּשְׁבִיקִין לָא שְׁרִירִין וְלָא קַיָּימִין. וּבְגִין דָּא נֶדֶר דַּיְיהוָ"ה, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת. וּשְׁבוּעָה דַּאֲדָנָי, דְּאִיהוּ מַלְכוּת. דְּעַבְדוּ עַל גָּלוּתָא דִּלְהוֹן, בְּחָכְמָה וּבִינָה יְהוֹן שְׁבִיקִין וּשְׁבִיתִין לָא שְׁרִירִין וְלָא קַיָּימִין, (במדבר טו) וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּחֶסֶד אִיהוּ מַיִם. גְּבוּרָה אֵשׁ. תִּפְאֶרֶת אֲוִיר. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הֲתֵר נְדָרִים פּוֹרְחִים בַּאֲוִיר.

וּבְגִין דִּשְׁבוּעָה מִמַּלְכוּת, דְּאִיהִי לְתַתָּא מִינֵּיהּ. אוּקְמוּהָ, נְדָרִים עַל גַּבֵּי שְׁבוּעוֹת עוֹלִים. וְעוֹד אוּקְמוּהָ, כָּל הַנִּשְׁבָּע כְּאִלּוּ נִשְׁבָּע בַּמֶּלֶךְ עַצְמוֹ. וְכָל הַנּוֹדֵר כְּאִלּוּ נוֹדֵר בְּחַיֵּי הַמֶּלֶךְ. הַמֶּלֶךְ עַצְמוֹ, אֲדָנָי. חַיֵּי הַמֶּלֶךְ, יְהוָ"ה. וּבְגִין דָּא (במדבר ל) כִּי יִדֹּר נֶדֶר לַיְיהוָ"ה.

וְאוֹף הָכִי אִית רָזָא אַחֲרָא, חַיֵּי (דף רנ"ה ע"ב) הַמֶּלֶךְ, חָכְמָה. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (קהלת ז) הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ. כָּל הַנּוֹדֵר בַּיְיהוָה, דְּאִיהוּ תִּפְאֶרֶת. כְּאִלּוּ נוֹדֵר בַּחָכְמָה, דְּאִיהוּ יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א,

לשון הקודש

מְנוּחָה לַעֲבָדִים בְּעֵץ הַחַיִּים, (ומשתתפים אֶצְלוֹ) וּבוֹ יוֹצְאִים לַחֵרוּת, בּוֹ יוֹצְאִים מִשַּׁלְשְׁלוֹתֵיהֶם. **אֵלּוּ** שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם גְּזַר דִּין בְּנֶדֶר וּבִשְׁבוּעָה, וּמְשׁוּם זֶה הִתְקִינוּ לוֹמַר בּוֹ: כָּל נְדָרִים וְאִסּוּרִים וְכוּ', כֻּלָּם יִהְיוּ מֻשְׁבָּתִים וַעֲזוּבִים בְּלִי תֹּקֶף וְלֹא קַיָּמִים. וּמְשׁוּם זֶה נֶדֶר שֶׁל שֵׁם יְהוָ"ה, שֶׁהִיא תִּפְאֶרֶת. וּשְׁבוּעָה – שֶׁל אֲדָנָי, שֶׁהִיא מַלְכוּת. שֶׁעָשׂוּ עַל גָּלוּת שֶׁלָּהֶם, בְּחָכְמָה וּבִינָה יִהְיוּ נֶעֱזָבִים וּמֻשְׁבָּתִים לְלֹא תֹּקֶף וּבְלִי קִיּוּם, (במדבר טו) וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שֶׁחֶסֶד הוּא מַיִם, וּגְבוּרָה אֵשׁ, וְתִפְאֶרֶת אֲוִיר. וּמְשׁוּם זֶה בֵּאֲרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, הֲתֵר נְדָרִים פּוֹרְחִים בָּאֲוִיר.

וּמְשׁוּם שֶׁשְּׁבוּעָה מִמַּלְכוּת, שֶׁהִיא לְמַטָּה מִמֶּנּוּ, פֵּרְשׁוּהוּ, נְדָרִים עַל גַּבֵּי שְׁבוּעוֹת עוֹלִים. וְעוֹד פֵּרְשׁוּ, כָּל הַנִּשְׁבָּע כְּאִלּוּ נִשְׁבָּע בַּמֶּלֶךְ עַצְמוֹ, וְכָל הַנּוֹדֵר כְּאִלּוּ נוֹדֵר בְּחַיֵּי הַמֶּלֶךְ. הַמֶּלֶךְ עַצְמוֹ – אֲדָנָי. חַיֵּי הַמֶּלֶךְ – יְהוָ"ה. וּמְשׁוּם זֶה נֶאֱמַר (במדבר ל) כִּי יִדֹּר נֶדֶר לַיְיהוָ"ה.

וְאַף כָּךְ יֵשׁ סוֹד אַחֵר, חַיֵּי הַמֶּלֶךְ – חָכְמָה. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (קהלת ז) הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ. כָּל הַנּוֹדֵר בַּיְיהוָה, שֶׁהוּא תִּפְאֶרֶת, כְּאִלּוּ נוֹדֵר בַּחָכְמָה, שֶׁהוּא שֵׁם יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א, חַיֵּי

חַיֵּי הַמֶּלֶךְ. וְכָל הַנִּשְׁבָּע בַּאדֹנָי, כְּאִלּוּ נִשְׁבָּע בַּמֶּלֶךְ עַצְמוֹ. עַצְמוֹ דָּא אִמָּא עִלָּאָה, כְּאִלּוּ נִשְׁבָּע בָּהּ, דְּאִיהִי (שמות כד) עֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר. מִסִּטְרָא דְּחֶסֶד, (בראשית ב) עֶצֶם מֵעֲצָמַי. וּבְשָׂר מִבְּשָׂרִי, מִסִּטְרָא דִּגְבוּרָה, דָּא מַלְכוּת. וּבְחָכְמָה דְּאִיהִי חַיֵּי תִּפְאֶרֶת, אִיהוּ סָלִיק לְאִתְקְרֵי אָדָם, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה מד) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם. **וְאִתְמַר** בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. (ויקרא טז) וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם. וּבְעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה תְּעַנּוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם. תַּקִּינוּ בֵּיהּ ה' עַנּוּיִים, בְּגִין דְּתִתְלַבֵּן ה' זְעֵירָא בְּה' עִלָּאָה, דְּאִיהוּ ה' צְלוֹתִין. לְקַיֵּים בְּיִשְׂרָאֵל, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וְהַאי אִיהוּ רָזָא דְּלָשׁוֹן שֶׁל זְהוֹרִית, בְּגִין דְּכָל חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל מָטוּן לְגַבֵּי מַלְכוּת. וּתְשׁוּבָה דְּאִיהִי בִּינָה, מְלַבֶּנֶת לוֹן. בְּגִין דְּאִתְמַר בָּהּ, (ויקרא טז) הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם. וְד' בִּגְדֵי לָבָן, וְד' בִּגְדֵי זָהָב לְמִלְבַּשׁ, יְאֲהַדּוֹנָהִי.

וְתַקִּינוּ לְתִקּוּעַ שׁוֹפָר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, לְסַלְקָא קוֹל דְּאִיהוּ ו', לְחֵרוּת. דְּאִתְמַר בָּהּ, (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר, בְּא', וּבְו', קְרִי וּכְתִיב. וַעֲבוֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים אִיהִי בַּאֲרִיכוּת, וְאִיהִי כְּלֵילְיָא מִתְּלַת דַּרְגִּין, בְּמַחֲשָׁבָה דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה.

לשון הקודש

חַיֵּי הַמֶּלֶךְ. וְכָל הַנִּשְׁבָּע בַּאדֹנָי, כְּאִלּוּ נִשְׁבָּע בַּמֶּלֶךְ עַצְמוֹ. עַצְמוֹ, זוֹ אִמָּא עִלָּאָה, כְּאִלּוּ נִשְׁבָּע בָּהּ, שֶׁהִיא (שמות כד) עֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר. מִצַּד הַחֶסֶד – (בראשית ב) עֶצֶם מֵעֲצָמַי. וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי – מִצַּד הַגְּבוּרָה, זוֹ מַלְכוּת. וּבַחָכְמָה, שֶׁהִיא חַיֵּי תִּפְאֶרֶת, הוּא עוֹלֶה לִקָּרֵאת אָדָם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה מד) כְּתִפְאֶרֶת אָדָם.

וְנֶאֱמַר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, (ויקרא טז) וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם. וּבָעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה תְּעַנּוּ אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם. תַּקְּנוּ בּוֹ חֲמִשָּׁה עִנּוּיִים, כְּדֵי שֶׁתִּתְלַבֵּן ה' קְטַנָּה בְּה' עֶלְיוֹנָה, שֶׁהִיא חֲמֵשׁ תְּפִלּוֹת. לְקַיֵּם בְּיִשְׂרָאֵל, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. וְזֶהוּ סוֹד שֶׁל לְשׁוֹן זְהוֹרִית, מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַחוֹבוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל מַגִּיעִים אֵצֶל הַמַּלְכוּת, וּתְשׁוּבָה, שֶׁהִיא בִּינָה, מְלַבֶּנֶת אוֹתָם, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ויקרא טז) הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם. וְאַרְבָּעָה בִּגְדֵי לָבָן וְאַרְבָּעָה בִּגְדֵי זָהָב לְהַלְבִּישׁ – יְאֲהַדּוֹנָהִי.

וְתַקְּנוּ לְתִקַּע שׁוֹפָר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, לְהַעֲלוֹת קוֹל, שֶׁהוּא אוֹת ו', לְחֵרוּת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (ישעיה סג) בְּכָל צָרָתָם לוֹ צָר – בְּא' וּבְו',

בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ', (ויקרא כג) דְּאִיהוּ תִּשְׁרֵי, מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם. כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַיְיָ שִׁבְעַת יָמִים וְגוֹ'. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר, מִסִּטְרָא דְיָ"ה. וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ, דָּא אוֹת ו', עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. (ח"ג חֶסֶד גְּבוּרָה) שִׁבְעַת יָמִים, מִסִּטְרָא דְּבַת שֶׁבַע, דְּאִיהִי מַלְכוּת. אֲבָהָן, וְרַעְיָא מְהֵימְנָא, וְאַהֲרֹן, דָּוִד וּשְׁלֹמֹה, דָּא אִינּוּן שֶׁבַע, לָקֳבֵל שֶׁבַע סְפִירָאן. אֲנָא בָּעֵינָא לְתַקָּנָא לְכוֹן סֻכָּה, דְּאִיהִי אִמָּא עִלָּאָה, לְסַכָּכָא עָלַיְיהוּ, בְּאִמָּא עַל בְּנִין.

וּבְגִין ז' סְפִירָאן אָמַר קְרָא, (ויקרא כג) כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּמַפְקָנוּתְהוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם, בְּז' עַנְנֵי כָבוֹד. **סֻכָּה** (אית בְּאָת ו', בְּסֻכּוֹת חָסֵר ו', דְּאִתְּמַר בָּהּ בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים, אִיהִי אִמָּא אֲבָל סֻכָּה) **בְּאָת** ו', אִיהוּ בְרָזָא (דְּתִיבִין) דְּתָרִין בְּנִין, יְהוָה אֲדֹנָי. וְהָכִי סָלִיק סו"ה בְּחוּשְׁבַּן יְאֲהדֹנָהי. תְּרֵין כְּרוּבִים, דְּהֵם (שמות כה) סֹכְכִים בְּכַנְפֵּיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו.

וְאִית עֲשָׂרָה טְפָחִים בַּכְּרוּבִים מִתַּתָּא לְעֵילָּא, מֵרַגְלֵיהוֹן עַד רֵישֵׁיהוֹן, וּמֵרֵישֵׁיהוֹן וְעַד רַגְלֵיהוֹן, וְשַׁרְיָין עַל טָפַח דְּאִיהוּ

לשון הקודש

קְרִי וּכְתִיב. וַעֲבוֹדַת יוֹם הַכִּפּוּרִים הִיא בַּאֲרִיכוּת, וְהִיא כְּלוּלָה מִשָּׁלֹשׁ מַדְרֵגוֹת – בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה.

בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ' (ויקרא כג), שֶׁהוּא תִּשְׁרֵי, מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם. כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ. וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַה' שִׁבְעַת יָמִים וְגוֹ'. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר – מִצַּד שֶׁל י"ה. וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ – זוֹ אוֹת ו', הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי. (ח"ג – חֶסֶד גְּבוּרָה) שִׁבְעַת יָמִים – מִצַּד שֶׁל בַּת שֶׁבַע, שֶׁהִיא מַלְכוּת. הָאָבוֹת, וְהָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, וְאַהֲרֹן, דָּוִד וּשְׁלֹמֹה – הֵרֵי הֵם שִׁבְעָה, כְּנֶגֶד שֶׁבַע סְפִירוֹת. אֲנִי רוֹצֶה לְתַקֵּן לָכֶם סֻכָּה, שֶׁהִיא אִמָּא עֶלְיוֹנָה, לְסַכֵּךְ עֲלֵיהֶם כְּאִמָּא עַל בָּנִים.

וּמִשּׁוּם שֶׁבַע סְפִירוֹת אָמַר הַפָּסוּק, (ויקרא כג) כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, בְּשִׁבְעָה עַנְנֵי כָבוֹד. סֻכָּה (יש שֶׁכְּתוּבָה בְּאוֹת ו', בַּסֻּכּוֹת חָסֵר ו', שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים. הֵיא אִמָּא. אֲבָל סֻכָּה) **בְּאוֹת** ו' הִיא בְּסוֹד (הַתַּבוֹת) שֶׁל שְׁנֵי בָנִים – יְהוָה אֲדֹנָי. וְכָךְ עוֹלֶה סו"ה בְּחֶשְׁבּוֹן יְאֲהדֹנָהי. שְׁנֵי כְרוּבִים, שֶׁהֵם (שמות כה) סֹכְכִים בְּכַנְפֵּיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו.

וְיֵשׁ עֲשָׂרָה טְפָחִים בַּכְּרוּבִים מִמַּטָּה לְמַעְלָה,

י. וְעַשָּׂרָה מֵעֵילָא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעֵילָא, הַיְינוּ יו"ד. וּבְגִין כָּךְ, שִׁיעוּרָא דְּסִפְּה אָמְרוּ רַבָּנָן, לֹא פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה, וְלֹא לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים. סִפָּה הָעֲשׂוּיָה כִּכְבָשָׁן מִסְּטָרָא דְּאִמָּא, עָלָהּ אִתְמַר, (שמות יט) וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יְיָ בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן. (וְאוּקְמוּהּ מָאי (יחזקאל א) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב, כְּאוּר הַיּוֹצֵא מִפְּי הַכִּבְשָׁן) וְכֻלָּא חַד.

וְסִפָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם, (ישעיה ד) דִּסְכַּךְ בָּעִינָן. וּסְכַךְ אִתְעֲבִיד לַצֵּל. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים צא) בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן. וְלֹא בְּצֵל סִפַּת הֶדְיוֹט, דְּאָגִין עַל גּוּפָא מִשְּׁמְשָׁא. אֶלָּא צֵל לְאַגָּנָא עַל נִשְׁמָתָא. (שיר השירים ב) בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי. (איכה ד) אֲשֶׁר אָמַרְנוּ בְּצִלּוֹ נִחְיֶה בַּגּוֹיִם. צֵל עִם ס', אִיהִי צֶלֶם. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים לט) אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. ס' סְתוּמָה אִית לָהּ אַרְבָּעָה דְּפָנוֹת.

וּמַה דְּאוּקְמוּהָ שְׁתַּיִם כְּהִלְכָתָן וּשְׁלִישִׁית אֲפִילּוּ טֶפַח. וּלְמַאן דְּאָמַר שְׁלִשָּׁה כְּהִלְכָתָן וּרְבִיעִית אֲפִילּוּ טֶפַח. וְאִינּוּן בְּגִין דָּא, תְּרֵין, תְּלַת, אַרְבַּע, הָא תֵּשַׁע, טֶפַח אִיהִי עֲשִׂירָאָה, לְאַשְׁלְמָא כָּל חֻסְרוֹן. וּבְגִין דָּא, שִׁיעוּר סִפָּה לֹא פָּחוֹת מֵעֲשָׂר, דְּאִיהִי מַלְכוּת,

לשון הקודש

מַרְגְּלִיּוֹתֵיהֶם עַד רָאשֵׁיהֶם, וּמֵרָאשֵׁיהֶם עַד רַגְלֵיהֶם, וְשׁוֹרִים עַל טֶפַח שֶׁהוּא י'. וַעֲשָׂרָה עֲשָׂרָה מִמַּעְלָה לְמַטָּה, וּמִמַּטָּה לְמַעְלָה, כְּלוֹמַר יו"ד. וּמִשּׁוּם זֶה שִׁעוּר סִפָּה אָמְרוּ חֲכָמִים, לֹא פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה, וְלֹא לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים. סִפָּה הָעֲשׂוּיָה כִּכְבָשָׁן מִצַּד שֶׁל אִמָּא, עָלֶיהָ נֶאֱמַר (שמות יט) וְהַר סִינַי עָשַׁן כֻּלּוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בָּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׁנוֹ כְּעֶשֶׁן הַכִּבְשָׁן. (וּפֵרְשׁוּהוּ, מַהוּ (יחזקאל א) וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וְשׁוֹב? כְּאוּר הַיּוֹצֵא מִפִּי הַכִּבְשָׁן) וְהַכֹּל אֶחָד.

וְסִפָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם (ישעיה ד), שֶׁצָּרִיךְ לִסְכָּךְ. וּסְכָךְ נַעֲשֶׂה לְצֵל, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (תהלים צא) בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן. וְלֹא בְּצֵל סִפַּת הֶדְיוֹט, שֶׁמְּגֵן עַל הַגּוּף מִשֶּׁמֶשׁ. אֶלָּא צֵל לְהָגֵן עַל הַנְּשָׁמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ב) בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי. (איכה ד) אֲשֶׁר אָמַרְנוּ בְּצִלּוֹ נִחְיֶה בַּגּוֹיִם. צֵל עִם ס' הוּא צֶלֶם, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (תהלים לט) אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֵּךְ אִישׁ. ס' סְתוּמָה יֵשׁ לָהּ אַרְבַּע דְּפָנוֹת. וּמַה שֶּׁפֵּרְשׁוּהוּ שְׁתַּיִם כְּהִלְכָתָן וּשְׁלִישִׁית אֲפִלּוּ טֶפַח, וּלְמִי שֶׁאָמַר שְׁלֹשָׁה כְּהִלְכָתָן וּרְבִיעִית אֲפִלּוּ טֶפַח, וְהֵם בְּגִלַּל זֶה, שְׁתַּיִם, שָׁלֹשׁ, אַרְבַּע – הֲרֵי תֵּשַׁע. וְטֶפַח הוּא עֲשִׂירִי, לְהַשְׁלִים כָּל חִסָּרוֹן. וּמִשּׁוּם זֶה שִׁעוּר סִפָּה לֹא פָּחוֹת מֵעֶשֶׂר, שֶׁהִיא מַלְכוּת, עֲשִׂירִית שֶׁל כָּל

עֲשִׂירָאָה דְּכָל דַּרְגִּין. וְלָא לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִין, דְּאִיהִי כ', בֶּתֶר עֶלְיוֹן, דְּלָא שַׁלְטָא בֵּיהּ עֵינָא. כָּבוֹד עִלָּאָה, עָלַיהּ אָמַר מֹשֶׁה, (שמות לג) הַרְאֵנִי נָא אֶת כְּבֹדֶךָ. וְאָתִיב לֵיהּ קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא תוּכַל לִרְאוֹת אֶת פָּנָי. וְלֵית כָּבוֹד, בְּלָא כ'.

וּבְגִין דָּא שְׁעָרוּ מָארֵי מַתְנִיתִין לָקְבַלַיְיהוּ, סְפָה הֶעָשׂוּיָה כְּמָבוֹי, מִסְטָרָא דְּאָת ב', כְּמִין גא"ם, מִסְטָרָא דְּאָת ג'. כְּמִין צְרִיף, מִסְטָרָא דְּאָת ד'. וְשֶׁבַע אַתָּוון אִינּוּן, בְּגִין דָּא כפר"ת. כ', כְּבְשָׂן. ב', בּוּרְגָּנִין. וּשְׁאַר סְכּוֹת. וְכֻלְּהוּ רְמִיזֵי לְגַבֵּי מָארֵי מַתְנִיתִין. וְלֵית לְאַרְכָּא בְּהוֹן.

וְאִינּוּן לָקְבַלַיְיהוּ שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, וְאִינּוּן דְּכַר וְנוּקְבָא. וּבְגִין דָּא אִתְקְרִיאוּ ז' כְּפוּלוֹת. כְּגוֹן שִׁבְעָה שַׁרְגִּין דִּמְנַרְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ. הָכִי (זכריה ד) שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת. הָכִי שִׁבְעָה סְפִירָאן כְּפוּלוֹת. וְשִׁבְעָה יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית לְתַתָּא, שִׁבְעָה לְעֵילָּא, (קהלת א) אֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ.

לוּלָב דָּא צַדִּיק. דְּדָמֵי לְחוּט הַשִּׁדְרָה, דְּבֵיהּ ח"י חוּלְיָין, לָקְבֵל ח"י נְעָנוּעִין דְּלוּלָב. וְאִינּוּן לָקְבֵל ח"י בִּרְכָאן דְּצְלוֹתָא. לָקְבֵל שְׁמוֹנֶה עֲשַׂר אַזְכָּרוֹת, (תהלים כט) דְּהָבוּ לַיְיָ בְּנֵי אֵלִים. לָקְבֵל

לשון הקודש

הַדְּרָגוֹת. וְלֹא לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים, שֶׁהִיא אוֹת כ', כֶּתֶר עֶלְיוֹן, שֶׁלֹּא שׁוֹלֶטֶת בּוֹ עַיִן. כָּבוֹד עֶלְיוֹן, עָלָיו אָמַר מֹשֶׁה, (שמות לג) הַרְאֵנִי נָא אֶת כְּבֹדֶךָ. וְהֵשִׁיב לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, לֹא תוּכַל לִרְאוֹת אֶת פָּנָי. וְאֵין כָּבוֹד בְּלִי אוֹת כ'. **וּמִשּׁוּם** זֶה שִׁעֲרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה בְּנֶגְדָּם, סֻכָּה הָעֲשׂוּיָה כְּמָבוֹי, מִצַּד אוֹת ב', כְּמִין גא"ם, מִצַּד אוֹת ג'. כְּמִין צְרִיף, מִצַּד אוֹת ד'. וְשֶׁבַע אוֹתִיּוֹת הֵן, בְּגִלַּל זֶה כפר"ת: כ' – כְּבְשָׂן. ב' – בּוּרְגָּנִין. וּשְׁאָר סְכּוֹת. וְכֻלָּם רְמָזִים אֵצֶל בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בָּהֶם.

וְאֵלּוּ לְעֻמָּתָם שִׁבְעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, וְהֵם זָכָר וּנְקֵבָה. וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרָאִים שֶׁבַע כְּפוּלוֹת, כְּמוֹ שִׁבְעָה קָנִים שֶׁל הַמְּנוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ. כָּךְ (זכריה ד) שִׁבְעָה וְשִׁבְעָה מוּצָקוֹת. כָּךְ שֶׁבַע סְפִירוֹת כְּפוּלוֹת. וְשִׁבְעָה יְמֵי בְּרֵאשִׁית לְמַטָּה, שִׁבְעָה לְמַעְלָה, (קהלת א) אֵין כָּל חָדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ.

לוּלָב זֶה צַדִּיק, שֶׁדּוֹמֶה לְחוּט הַשִּׁדְרָה, שֶׁבּוֹ שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה חֻלְיוֹת, כְּנֶגֶד שְׁמוֹנֶה עָשָׂר

שְׁמֹנֶה עֲשַׂר אַזְכָּרוֹת דִּקְרִיאַת שְׁמַע. וְנַעֲנוּעַ לְשִׁית סִיטְרִין, בְּחוּשְׁבַּן ו'. תְּלַת נַעֲנוּעִין בְּכָל סִטְרָא, אִינּוּן ח"י.

לוּלָב בַּיָמִין, כָּלִיל שִׁשָּׁה מִינִין (דְּאִינּוּן) ג' (דף רנ"ו ע"א) הֲדַסִּין, גְּדוּלָה גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת. וְדַמְיָין לִתְלַת גַּוְונֵי עִינָא. ב' בַּדֵּי עֲרָבוֹת, נֶצַח וְהוֹד. וְדַמְיָין לִתְרִין שִׂפְוָון. לוּלָב, יְסוֹד, דּוֹמֶה לַשִּׁדְרָה. דְּבֵיהּ קַיּוּם דְּכָל גַּרְמִין. וְעָלֵיהּ אָמַר דָּוִד, (תהלים לה) כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ. אֶתְרוֹג, מַלְכוּת. דּוֹמֶה לְלִבָּא. דְּבֵיהּ הַרְהוּרִין.

וְנַעֲנוּעִין דְּהַלֵּל, אִינּוּן מְשׁוּתָּפִין בְּנַעֲנוּעִין דִּנְטִילַת לוּלָב, וְאִינּוּן ח"י בְּאָנָא. ח"י ח"י, בְּהוֹדוּ תְּחִלָּה וְסוֹף. ח"י דִּנְטִילַת לוּלָב, הֲרֵי ע"ב. וּבְגִין דָּא לוּלָב בְּחוּשְׁבַּן ח"ס, וְד' מִינִין דִּלוּלָב, הָא חֶסֶד, דְּרוֹעָא יְמִינָא. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ לוּלָב בַּיָמִין, לְסִטְרָא דְּחֶסֶד. אֶתְרוֹג לְסִטְרָא דִּגְבוּרָה, לְשִׂמְאלָא לְבָּא. וּבְגִין דָּא אֶתְרוֹג הַדּוֹמֶה לַלֵּב, תַּקִּינוּ לְמֶהֱוֵי בִּיד שְׂמֹאל. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ, לוּלָב בַּיָמִין, וְאֶתְרוֹג בִּשְׂמֹאלוֹ. אִינּוּן לָקְבֵל זָכוֹר וְשָׁמוֹר. וּמַאן נָטִיל תַּרְוַוּיְיהוּ. עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. לוּלָב בִּימִינֵיהּ, וְאֶתְרוֹג בִּשְׂמָאלֵיהּ.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

נַעֲנוּעִים שֶׁל הַלּוּלָב. וְהֵם כְּנֶגֶד שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת הַתְּפִלָּה, כְּנֶגֶד שְׁמוֹנָה עָשָׂר שֵׁמוֹת שֶׁל (תהלים כט) הָבוּ לַה' בְּנֵי אֵלִים, כְּנֶגֶד שְׁמוֹנָה עָשָׂר שֵׁמוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע. וְנַעֲנוּעַ לְשִׁשָּׁה צְדָדִים, בְּחֶשְׁבּוֹן ו'. וּשְׁלֹשָׁה נַעֲנוּעִים בְּכָל צַד, הֵם שְׁמוֹנָה עָשָׂר.

לוּלָב בְּיָמִין, כּוֹלֵל שִׁשָּׁה מִינִים (שֶׁהֵם) שְׁלֹשָׁה הֲדַסִּים – גְּדֻלָּה גְּבוּרָה תִּפְאֶרֶת. וְדוֹמִים לִשְׁלֹשֶׁת גְּוָנֵי הָעַיִן. שְׁנֵי בַּדֵּי עֲרָבוֹת – נֵצַח וְהוֹד, וְדוֹמִים לִשְׁתֵּי שְׂפָתַיִם. לוּלָב – יְסוֹד, דּוֹמֶה לַשִּׁדְרָה, שֶׁבּוֹ קַיּוּם שֶׁל כָּל הָעֲצָמוֹת, וְעָלָיו אָמַר דָּוִד, (תהלים לה) כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה ה' מִי כָמוֹךָ. אֶתְרוֹג – מַלְכוּת, דּוֹמֶה לַלֵּב, שֶׁבּוֹ הַהִרְהוּרִים.

וְנַעֲנוּעֵי הַהַלֵּל הֵם מְשֻׁתָּפִים בַּנַּעֲנוּעִים שֶׁל נְטִילַת לוּלָב, וְהֵם שְׁמוֹנָה עָשָׂר בְּ"אָנָּא". שְׁמוֹנָה עָשָׂר שְׁמוֹנָה עָשָׂר בְּהוֹדוּ תְּחִלָּה וְסוֹף, שְׁמוֹנָה עָשָׂר שֶׁל נְטִילַת לוּלָב – הֲרֵי ע"ב. וּמִפְּנֵי זֶה לוּלָב בְּחֶשְׁבּוֹן ח"ס, וְאַרְבָּעָה מִינֵי הַלּוּלָב – הֲרֵי חֶסֶד, זְרוֹעַ יָמִין. וּמִפְּנֵי זֶה תִּקְּנוּ לוּלָב בְּיָמִין, לְצַד הַחֶסֶד. אֶתְרוֹג לְצַד הַגְּבוּרָה, לִשְׂמֹאל הַלֵּב. וּמִפְּנֵי זֶה אֶתְרוֹג הַדּוֹמֶה לַלֵּב, תִּקְּנוּ לִהְיוֹת בְּיַד שְׂמֹאל. כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּהוּ, לוּלָב בְּיָמִין, וְאֶתְרוֹג

אָתוּ אַבָּהָן, וְרַעְיָא מְהֵימְנָא, וְאַהֲרֹן וְדָוִד וּשְׁלֹמֹה, וּבָרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ לֵיהּ, אַנְתְּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, וְחַבְרַיָּיא דִּילָךְ דְּאִינּוּן שִׁית, לָקֳבֵל אִינּוּן ז'. וְאַנְתְּ בּוּצִינָא קַדִּישָׁא גַּר מַעֲרָבִי בְּאֶמְצַע, דְּכָל שִׁית גֵּרוֹת נְהִרִין מִנָּךְ. בְּכָל חַד אִתְמַר בֵּיהּ, (משלי כ) נֵר יְיָ נִשְׁמַת אָדָם. וְרַעְיָא מְהֵימְנָא נָהִיר בָּךְ, וְאַנְתְּ בְּחַבְרַיָּיא דִּילָךְ, וְכוּלָּא חַד, בְּלָא פְרוּדָא כְּלָל. וּמִתַּמָּן וְאֵילָךְ מִתְפַּשְׁטִין עַנְפִין לְכָל מָאנֵי חָכְמְתָא, אַשְׁלִים מִלִּין דַּחֲבוּרָא קַדְמָאָה דִּילָךְ לְאַעְטָרָא לוֹן.

פְּתַח בּוּצִינָא קַדִּישָׁא וְאָמַר, בְּחִבּוּרָא קַדְמָאָה אִתְמַר (שיר השירים ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה וְגוֹ'. מַאי בּוּוּ. יוֹמָא תִּנְיָינָא, וְיוֹמָא שְׁתִיתָאָה, וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה דְּסוּכּוֹת. דִּבְהוֹן הֲווֹ מְנַסְּכִים מַיִם וְיַיִן.

דְּשֻׁבַע יוֹמִין דְּסוּכּוֹת, בְּהוֹן הֲווֹ מַקְרִיבִין יִשְׂרָאֵל שִׁבְעִים פָּרִים, לְכַפְּרָא עַל שִׁבְעִין מְמָנָן, בְּגִין דְּלָא יִשְׁתְּאַר עָלְמָא חָרוּב מִנַּיְיהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר תְּמִימִם. וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי פָּרִים י"ב. וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי י"א. וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי עֲשָׂרָה. וּבַיּוֹם

לשון הקודש

בִּשְׂמֹאלוֹ. וְהֵם כְּנֶגֶד זָכוֹר וְשָׁמוֹר. וּמִי נָטַל שְׁנֵיהֶם? הָעֲמוּד הָאֶמְצָעִי. לוּלָב בִּימִינוֹ, וְאֶתְרוֹג בִּשְׂמֹאלוֹ.

בָּאוּ הָאָבוֹת, וְהָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן, וְאַהֲרֹן וְדָוִד וּשְׁלֹמֹה, וּבֵרְכוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ לוֹ, אַתָּה הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וַחֲבֵרֶיךָ שֶׁלְּךָ שֶׁהֵם שִׁשָּׁה, כְּנֶגֶד אֵלּוּ שֶׁהֵם שִׁבְעָה. וְאַתָּה הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, גֵּר מַעֲרָבִי בָּאֶמְצַע, שֶׁכָּל שִׁשָּׁה גֵּרוֹת מְאִירִים מִמְּךָ. בְּכָל אֶחָד נֶאֱמַר בּוֹ, (משלי כ) גֵּר ה' נִשְׁמַת אָדָם. וְהָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן מֵאִיר בְּךָ, וְאַתָּה בַּחֲבֵרֶיךָ שֶׁלְּךָ, וְהַכֹּל אֶחָד בְּלִי פֵּרוּד כְּלָל. וּמִשָּׁם וְאֵילָךְ מִתְפַּשְׁטִים עֲנָפִים לְכָל בַּעֲלֵי הַחָכְמָה, הַשְׁלֵם דִּבְרֵי הַחֲבוּרָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁלְּךָ לְעַטֵּר אוֹתָם.

פְּתַח הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְאָמַר, בַּחִבּוּר הָרִאשׁוֹן נֶאֱמַר, (שיר השירים ח) מַיִם לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה וְגוֹ'. מַהוּ בּוּוּ? יוֹם שֵׁנִי וְיוֹם שִׁשִּׁי וְיוֹם שְׁבִיעִי שֶׁל סֻכּוֹת, שֶׁבָּהֶם הָיוּ מְנַסְּכִים מַיִם וְיַיִן.

שִׁבְעָה יְמֵי סֻכּוֹת בָּהֶם הָיוּ מַקְרִיבִים יִשְׂרָאֵל שִׁבְעִים פָּרִים לְכַפֵּר עַל שִׁבְעִים מְמֻנִּים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר הָעוֹלָם חָרוּב מֵהֶם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַה' פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר

הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה. וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמֹנָה. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁבְעָה. וְכֶלְהוּ שִׁבְעִין. וּבְכָל יוֹמָא חֲווֹ חָסֵרִים. אֲמַאי חָסֵרִים.

אֶלָּא הָכָא קָא רָמִיז, (בראשית ח) וַתָּנַח הַתֵּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. וּמַה הָתָם בִּימֵי טוֹפָנָא, (בראשית ח) וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר, אוֹף הָכִי בְּתִשְׁרֵי, דְּאִיהוּ יַרְחָא שְׁבִיעָאָה, דְּבֵיהּ כַּמָּה פִּקּוּדִין, רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, סֻכָּה וְלוּלָב אֶתְרוֹג, מִינִין דְּלוּלָב שׁוֹפָר. שְׁכִינְתָּא עִלָּאָה שַׁרְיָא עַל יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי תְּשׁוּבָה, סֻכָּה, אֶתְרוֹג, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ לוּלָב. מַיִם וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר, מִתְמַעֲטִין חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל, אוֹף הָכִי מִתְמַעֲטִין מִמָּנָן דְּאִינּוּן מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, דְּמִמָּנָן עָלַיְיהוּ, דְּדַמְיָין לְמֵי טוֹפָנָא. כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, עָשָׂה עֲבָרָה אַחַת קָנָה לוֹ קֲטֵיגוֹר אֶחָד. בְּהַהוּא זִמְנָא דְּמִתְמַעֲטִין חוֹבִין, מִתְמַעֲטִין פָּרִים דִּלְהוֹן, מִתְמַעֲטִין מִמָּנָן דְּע' אוּמִין, מִתְמַעֲטִין ע' אוּמִין, מִתְמַעֵט טוּבָא דִּלְהוֹן.

תֵּיבַת נֹחַ, מָנֵי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַעֲלָא עִמֵּיהּ שְׁנַיִם שְׁנַיִם (בראשית ז) שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקֵבָה, לְקָרְבָּנָא,

לשון הקודש

תְּמִימִים. וּבְיוֹם הַשֵּׁנִי פָּרִים שְׁנֵים עָשָׂר. וּבְיוֹם הַשְּׁלִישִׁי אַחַד עָשָׂר. וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי עֲשָׂרָה. וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה. וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי פָּרִים שְׁמוֹנָה. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁבְעָה. וְכֻלָּם שִׁבְעִים. וּבְכָל יוֹם הָיוּ חֲסֵרִים. מִדּוּעַ חֲסֵרִים? **אֶלָּא** כָּאן הוּא רָמוּז, (בראשית ח) וַתָּנַח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי. וּמַה שָּׁם בִּימֵי הַמַּבּוּל (שם) וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר – אַף כָּךְ בְּתִשְׁרֵי, שֶׁהוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, שֶׁבּוֹ כַּמָּה מִצְווֹת: רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, סֻכָּה וְלוּלָב, אֶתְרוֹג, מִינִים שֶׁל הַלּוּלָב, שׁוֹפָר – הַשְׁכִּינָה הָעֶלְיוֹנָה שׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא תְּשׁוּבָה, סֻכָּה, אֶתְרוֹג, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא לוּלָב. מַיִם – וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר. מִתְמַעֲטִים הַחֲטָאִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אַף כָּךְ מִתְמַעֲטִים הַמְמֻנִּים, שֶׁהֵם מַלְאֲכֵי הַחַבָּלָה שֶׁמְּמֻנִּים עֲלֵיהֶם שֶׁדּוֹמִים לְמֵי הַמַּבּוּל. כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּהוּ, עָשָׂה עֲבֵרָה אַחַת, קָנָה לוֹ קָטֵגוֹר אֶחָד. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁמִּתְמַעֲטִים הַחֲטָאִים, מִתְמַעֲטִים הַפָּרִים שֶׁלָּהֶם, מִתְמַעֲטִים הַמְמֻנִּים שֶׁל שִׁבְעִים אֻמּוֹת, מִתְמַעֵט הַטּוֹב שֶׁלָּהֶם.

תֵּבַת נֹחַ, צִוָּה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַכְנִיס עִמּוֹ שְׁנַיִם שְׁנַיִם (בראשית ז) שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר

לְאַגָּנָא עַל נֹחַ, וְעַל כָּל אִינּוּן דְּעָאלִין עִמֵּיהּ לַתֵּיבָה. אוֹף הָכִי אִלֵּין דְּמַנְטְרִין חַגִּין וּזְמַנִּין, דְּאִינּוּן יָמִים טוֹבִים, שְׁנַיִם שְׁנַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה, שְׁנַיִם שְׁנַיִם תְּרֵין יוֹמִין דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּתְרֵין יוֹמִין דְּשָׁבוּעוֹת, וּבְגִין דְּאִינּוּן תְּרֵין מְנַיְּיהוּ בְּסֻפְקָא, הָא אִית שְׁנֵי יְמֵי הַפּוּרִים בְּאַתְרַיְּיהוּ. שִׁבְעָה שִׁבְעָה, ז' יוֹמִין דְּפֶסַח, ז' יוֹמִין דְּסוּכּוֹת. נֹחַ לָקֳבֵל יוֹם הַשַּׁבָּת, וְהַאי אִיהוּ מִכָּל הָחַי.

סֻכָּה קָא אַגִּינַת עָלַיְּיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ישעיה ד) וְסֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם מֵחֹרֶב. סֻכָּה קָא אַגִּינַת. מַה תֵּיבַת נֹחַ לְאַגָּנָא, אוֹף הָכִי סֻכָּה לְאַגָּנָא. וְעוֹד מִכָּל הָחַי, ח"י בִּרְכָאן דְּצִלּוֹתָא, מֵאִינּוּן ט' ט', בִּרְכָתָא דְּמִינִין בָּהּ אִשְׁתְּלִימוּ י' סְפִירָאן מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעֵילָּא. וְאִיהוּ לָקֳבֵל נֹחַ.

וְעוֹד מִכָּל הָחַי, שְׁכִינְתָּא אַגִּינַת עַל אִלֵּין דְּנַטְרִין י', אוֹת שַׁבָּת בִּתְחוּמָא דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ ח' אַלָּפִים, תְּרֵין אַלְפִין לְכָל צַד. וְעוֹד, מִכָּל הָחַי, אִלֵּין דְּנַטְרִין י' אוֹת בְּרִית, דְּאִיהוּ בְּח' יוֹמִין, דְּאִתְמַר עָלַיְּיהוּ, (ויקרא יב) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ. וְעוֹד, מִכָּל הָחַי, אִלֵּין דְּנַטְרִין אוֹת י', תְּפִלִּין בִּתְמַנְיָא פָּרַשְׁיָין.

לשון הקודש

וּנְקֵבָה, לְקָרְבָּן, לְהָגֵן עַל נֹחַ וְעַל כָּל אֵלּוּ שֶׁנִּכְנְסִים עִמּוֹ לַתֵּבָה. אַף כָּךְ אֵלּוּ שֶׁשּׁוֹמְרִים חַגִּים וּזְמַנִּים, שֶׁהֵם יָמִים טוֹבִים, שְׁנַיִם שְׁנַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה. שְׁנַיִם שְׁנַיִם – שְׁנֵי יְמֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה וּשְׁנֵי יָמִים שֶׁל שָׁבוּעוֹת. וּמִפְּנֵי שֶׁאֵלּוּ שְׁנַיִם מֵהֶם בְּסֻפֵּק, הֲרֵי שְׁנֵי יְמֵי הַפּוּרִים בִּמְקוֹמָם. שִׁבְעָה שִׁבְעָה – שִׁבְעַת יְמֵי הַפֶּסַח, שִׁבְעַת יְמֵי הַסֻּכּוֹת. נֹחַ כְּנֶגֶד יוֹם הַשַּׁבָּת, וְזֶהוּ (שם ו) מִכָּל הָחַי.

הַסֻּכָּה מְגִנָּה עַל יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (ישעיה ד) וְסֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל יוֹמָם מֵחֹרֶב. הַסֻּכָּה הִיא מְגִנָּה. מַה תֵּבַת נֹחַ לְהָגֵן, אַף כָּךְ סֻכָּה לְהָגֵן.

וְעוֹד מִכָּל הָחַי – ח"י בִּרְכוֹת הַתְּפִלָּה, וְהֵן תֵּשַׁע תֵּשַׁע. בִּרְכַּת הַמִּינִים בָּהּ נִשְׁלָמוֹת עֶשֶׂר סְפִירוֹת מִמַּעְלָה לְמַטָּה וּמִמַּטָּה לְמַעְלָה, וְהִיא כְּנֶגֶד נֹחַ.

וְעוֹד מִכָּל הָחַי – הַשְּׁכִינָה מְגִנָּה עַל אֵלּוּ שֶׁשּׁוֹמְרִים י', אוֹת שַׁבָּת בְּתְחוּם שֶׁלּוֹ, שֶׁהוּא שְׁמוֹנַת אַלָּפִים, אַלְפַּיִם לְכָל צַד. וְעוֹד מִכָּל הָחַי – אֵלּוּ שֶׁשּׁוֹמְרִים י', אוֹת בְּרִית, שֶׁהוּא בִּשְׁמוֹנָה יָמִים, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם, (ויקרא יב) וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ. וְעוֹד מִכָּל הָחַי – אֵלּוּ שֶׁשּׁוֹמְרִים אוֹת י', תְּפִלִּין בִּשְׁמוֹנָה פָּרָשִׁיּוֹת.

שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי סָבָה, אֲגִינַת עָלַיְיהוּ, וּפְרִישַׁת גַּדְפָּאָה עָלַיְיהוּ, כְּאִמָּא עַל בְּנִין, וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ לְבָרְכָא, הַפּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ. וּבְגִין דָּא בִּירְחָא שְׁבִיעָאָה, דְּבֵיהּ כָּל פִּקּוּדִין אִלֵּין, (שיר השירים ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה. עִם יִשְׂרָאֵל בַּאֲבוּהוֹן שֶׁבַּשָּׁמַיִם. וְלֵית מַיִם רַבִּים, אֶלָּא כָּל אוּמִין וּמְמָנָן דִּלְהוֹן. אִם יִתֵּן אִישׁ, דְּאִיהוּ סָמָאֵל, כָּל מַה דְּאִית לֵיהּ בְּעָלְמָא דֵּין, בְּגִין (דף רנ"ו ע"ב) דְּיִשְׂתַּתַּף בְּאִלֵּין פִּקּוּדִין עִם יִשְׂרָאֵל, בּוּז יָבוּזוּ לוֹ.

וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת פָּר אֶחָד אַיִל אֶחָד, הָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, לְמַלְכָּא דְּזַמִּין אוּשְׁפִּיזִין, לְבָתַר דְּשָׂלַח לוֹן, אָמַר לְאִלֵּין בְּנֵי בֵיתָא דִּילֵיהּ, אֲנָא וְאַתּוּן נַעֲבִיד סְעוּדָה קַטַנָּה. וּמַאי עֲצֶרֶת. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמואל א ט) זֶה יַעְצֹר בְּעַמִּי, וְלֵית עֲצָר אֶלָּא מַלְכוּת. מִסְּטָרָא דִּשְׁכִינְתָּא עִלָּאָה, עָבִיד סְעוּדְתָּא רַבְרְבָא, וּמִסְּטָרָא דְּמַלְכוּתָא, סְעוּדְתָּא זְעִירָא. וְנוֹהֲגִין לְמֶעְבַּד יִשְׂרָאֵל עִמָּהּ חֶדְוָה, וְאִתְקְרִיאַת שִׂמְחַת תּוֹרָה. וּמְעַטְּרָן לְסֵפֶר תּוֹרָה בְּכֶתֶר דִּילֵיהּ, דָּמְזֵ סֵפֶר תּוֹרָה לְתִפְאֶרֶת, שְׁכִינְתָּא עֲטָרֶת תִּפְאֶרֶת.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, אַמַּאי מִסְּטָרָא דְּאִמָּא עִלָּאָה, זַמִּין לְכָל

לשון הקודש

הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא סֻכָּה, מְגִנָּה עֲלֵיהֶם, וּפוֹרֶשֶׂת כְּנָפָהּ עֲלֵיהֶם כְּאִמָּא עַל בָּנִים, וּמִפְּנֵי זֶה תִּקְנוּ לְבָרֵךְ הַפּוֹרֵס סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ. וּמִפְּנֵי זֶה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, שֶׁבּוֹ כָּל מִצְוֹות אֵלּוּ, (שיר השירים ח) מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה, עִם יִשְׂרָאֵל בַּאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם. וְאֵין מַיִם רַבִּים אֶלָּא כָּל הָאֻמּוֹת וְהַמְמֻנִּים שֶׁלָּהֶם. אִם יִתֵּן אִישׁ, שֶׁהוּא סָמָאֵל, כָּל מַה שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתַּתֵּף בְּאֵלּוּ הַמִּצְוֹות עִם יִשְׂרָאֵל – בּוּז יָבוּזוּ לוֹ.

וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת, פָּר אֶחָד אַיִל אֶחָד. חֲבֵרַי פֵּרְשׁוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, לְמֶלֶךְ שֶׁזִּמֵּן אוֹרְחִים, לְאַחַר שֶׁשָּׁלַח אוֹתָם, אָמַר לְאֵלּוּ בְּנֵי בֵיתוֹ: אֲנִי וְאַתֶּם נַעֲשֶׂה סְעוּדָה קְטַנָּה. וּמָה עֲצֶרֶת? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל–א ט) זֶה יַעְצֹר בְּעַמִּי, וְאֵין עֲצָר אֶלָּא מַלְכוּת. מִצַּד הַשְּׁכִינָה הָעֶלְיוֹנָה עוֹשֶׂה סְעוּדָה גְּדוֹלָה, וּמִצַּד הַמַּלְכוּת סְעוּדָה קְטַנָּה. וְנוֹהֲגִין לַעֲשׂוֹת יִשְׂרָאֵל עִמָּהּ שִׂמְחָה, וְנִקְרֵאת שִׂמְחַת תּוֹרָה. וּמְעַטְּרִים לַסֵּפֶר תּוֹרָה בְּכֶתֶר שֶׁלּוֹ, דָּמְזֵ סֵפֶר תּוֹרָה לְתִפְאֶרֶת, הַשְּׁכִינָה – עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, מַדּוּעַ מִצַּד הָאִמָּא

מְמָנָן דְּכָל אוּמִין, וּמִסְטְרָא דִּשְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, לָא זַמִּין אֶלָּא לְאוּמָה יְחִידָה, לְקַבֵּל פָּר יְחִידָא.

אָמַר לֵיהּ בְּרִי, שַׁפִּיר שָׁאֵילַת. בְּגִין דְּמַלְכוּת אִיהִי רְמִיזָא לִבְרַתָּא, דְּאִיהִי צְנוּעָה בְּבֵית אָבִיהָ וְאִמָּהּ. וְאִיהִי אֲרוּסָה וְלָא נְשׂוּאָה. לָאו אוֹרַח אַרְעָא, לְמֵיכַל עִם אוֹשְׁפִּיזִין. אֲבָל אִימָּא דְּהִיא נְשׂוּאָה, אוֹרַח אַרְעָא אִיהוּ (לְמֵיכַל עִם אוֹרְחֵי) בָּתַר דְּמַזְמִין בַּעְלָהּ אוֹשְׁפִּיזִין, לְמֵיכַל עַל פָּתוֹרָא עִם בַּעְלָהּ. וְאִי אִינּוּן אוֹשְׁפִּיזִין נָכְרָאִין, לָא אַכְלֵי עִמְּהוֹן, לָא אַבָּא, וְלָא אִמָּא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּרַתָּא. וּבְגִין כַּךְ בְּסְעוּדָתָא דְּשַׁבְעִין מְמָנָן, לָא אִשְׁתַּתַּף לְמֵיכַל עִמְּהוֹן, חַד מִן מָארֵי מַלְכָּא, בְּגִין דְּאִינּוּן נוּכְרָאִין. אָמַר לֵיהּ וַדַּאי כְּעַן אִתְיַישְׁבַת מִלָּה בִּלְבָּאִי, עַל בְּרֵייהּ.

עוֹלַת תָּמִיד, דָּא שְׁכִינְתָּא, דִּסְלִיקַת לְעֵילָּא בְּהַהוּא דַּרְגָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ עֶרֶב וָבוֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד, אוֹמְרִים פַּעֲמַיִם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְאִיהִי סְלִיקַת בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ תָּדִיר עִמָּהּ בְּלָא פְרוּדָא כְּלָל.

וְלָאָן סְלִיקַת. לְאַתָּר דְּאִתְגְּזָרַת מִתַּמָּן, דְּאִיהוּ אֵין סוֹף, וְאִיהוּ גָּבוֹהַּ מִכָּל סְפִירָאן. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ. עוֹלָה כְּלָהּ לַגָּבוֹהַּ

לשון הקודש

הָעֶלְיוֹנָה מְזַמֵּן כָּל הַמְמֻנִּים שֶׁל כָּל הָאֻמּוֹת, וּמִצַּד הַשְּׁכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה לֹא מְזַמֵּן אֶלָּא אֻמָּה יְחִידָה, כְּנֶגֶד פַּר יָחִיד?

אָמַר לוֹ, בְּנִי, טוֹב שָׁאַלְתָּ. מִפְּנֵי שֶׁמַּלְכוּת הִיא רוֹמֶזֶת לְבַת, שֶׁהִיא צְנוּעָה בְּבֵית אָבִיהָ וְאִמָּהּ. וְהִיא אֲרוּסָה וְלֹא נְשׂוּאָה. אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ לֶאֱכֹל עִם אוֹרְחִים. אֲבָל אִמָּא שֶׁהִיא נְשׂוּאָה, דֶּרֶךְ אֶרֶץ הוּא (לֶאֱכֹל עִם הָאוֹרְחִים) אַחַר שֶׁמַּזְמִין בַּעְלָהּ אוֹרְחִים לֶאֱכֹל עַל הַשֻּׁלְחָן עִם בַּעְלָהּ. וְאִם הֵם אוֹרְחִים נָכְרִים, לֹא אוֹכְלִים עִמָּהֶם לֹא אַבָּא וְלֹא אִמָּא, וְכָל שֶׁכֵּן הַבַּת. וּמִשּׁוּם כָּךְ בַּסְּעוּדָה שֶׁל שִׁבְעִים הַמְמֻנִּים לֹא מִשְׁתַּתֵּף לֶאֱכֹל עִמָּהֶם אֶחָד מִבַּעֲלֵי הַמֶּלֶךְ, מִפְּנֵי שֶׁהֵם נָכְרִים. אָמַר לוֹ, וַדַּאי עַתָּה יִתְיַשֵּׁב הַדָּבָר בְּלִבִּי עַל בְּרִיוֹ.

עֹלַת תָּמִיד – זוֹ הַשְּׁכִינָה, שֶׁעוֹלָה לְמַעְלָה בְּאוֹתָהּ דַּרְגָּה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד אוֹמְרִים פַּעֲמַיִם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְהִיא עוֹלָה בָּעַמּוּד הָאֶמְצָעִי, שֶׁהוּא תָּדִיר עִמָּהּ בְּלִי פְּרוּד כְּלָל.

וְלָאָן עוֹלָה? לְמָקוֹם שֶׁנִּגְזְרָה מִשָּׁם, שֶׁהוּא אֵין סוֹף, וְהוּא גָּבוֹהַּ מִכָּל הַסְּפִירוֹת. וּמִפְּנֵי זֶה

סַלְקָא. וְכַד אִיהִי סְלִיקַת, אֲחִידָן בָּהּ כָּל סְפִירָן, וְאִינּוּן סַלְקִין עִמָּהּ. וּמַאי סְלִיקוּ דִילָהּ. לְרֵיחַ נִיחוֹחַ, לְמֵיהַב רֵיחָא טָבָא קֳדָם יְיָ, וּלְבָתַר אִתְמַר בָּהּ, (ויקרא ט) וַיֵּרֶד מֵעֲשׂוֹת הַחַטָּאת וְהָעוֹלָה. נַחְתַּת מַלְיָא כַּפָּרָה מִכָּל חוֹבִין דְּיִשְׂרָאֵל.

וְהָא סְלִיקוּ דִילָהּ אִיהוּ, בְּעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. אוֹף הָכִי נְחִיתוּ דִילָהּ אִיהוּ בֵּיהּ, וְכָל חַיָּילִין דִּילָהּ, וּבְנִין דָּא אִקְרֵי סָלֵם, דְּבֵיהּ כָּל חַיָּין (נ"א כְּנוּיִין) סַלְקִין וְנַחְתִּין, דְּאִינּוּן תַּלְיָין מִן יְהוָה. וּבְנִין דָּא, כָּל קָרְבְּנִין וְעֹלָוֹן אִינּוּן לַיהוָה. וְאִתְקְרִיאַת קָרְבָּן, עַל שֵׁם דְּאִתְקְרִיבוּ בָהּ כָּל כְּנוּיִין לַיהוָה.

וּבְגִין דָּא אִתְמַר עָלָהּ, (במדבר ז) קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת. לֵית דַּרְגָּא דְאִתְקְרִיב לְגַבֵּי יְהוָה, פָּחוּת מִנָּהּ. וְלֵית צְלוֹתָא וּפְקוּדָא מִכָּל פִּקּוּדִין דְּאוֹרַיְיתָא, וְכָל קָרְבְּנִין וְעֹלָוֹן, דְּאִינּוּן לְבַר מִנָּהּ. בְּכָל דַּרְגִּין דִּסְפִירָאן לָא מִתְקַבְּלָן קֳדָם יְהוָה, לְבַר מִנָּהּ. וּבְגִין דָּא אִתְמַר עָלָהּ, (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. וּבְגִין דָּא אָמַר נָבִיא, (ירמיה ט) כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל.

לשון הקודש

פֵּרוּשׁוֹ, עוֹלָה – כֻּלָּהּ לְגָבוֹהַּ עוֹלָה. וְכַאֲשֶׁר הִיא עוֹלָה, אוֹחֲזוֹת בָּהּ כָּל הַסְּפִירוֹת, וְהֵן עוֹלוֹת עִמָּהּ. וּמָה הָעֲלִיָּה שֶׁלָּהּ? לְרֵיחַ נִיחוֹחַ, לָתֵת רֵיחַ טוֹב לִפְנֵי ה', וְאַחַר כָּךְ נֶאֱמַר בָּהּ, (ויקרא ט) וַיֵּרֶד מֵעֲשֹׂת הַחַטָּאת וְהָעֹלָה. יָרְדָה מְלֵאָה כַּפָּרָה מִכָּל חֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל.

וַחֲרִי הָעֲלִיָּה שֶׁלָּהּ הִיא בָּעַמּוּד הָאֶמְצָעִי. וּמִפְּנֵי כָּךְ הַיְרִידָה שֶׁלָּהּ הִיא בּוֹ, וְכָל הַצְּבָאוֹת שֶׁלָּהּ. וּמִפְּנֵי זֶה נִקְרָא סֻלָּם, שֶׁבּוֹ כָּל הַחַיּוֹת (הַכְּנוּיִים) עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת, שֶׁהֵן תְּלוּיוֹת מִן יְהוָה. וּמִפְּנֵי זֶה כָּל הַקָּרְבָּנוֹת וְהָעוֹלוֹת הֵם לַיהוָה. וְנִקְרֵאת קָרְבָּן עַל שֵׁם שֶׁמִּתְקָרְבִים בָּהּ כָּל הַכְּנוּיִים לַיהוָה.

וּמִפְּנֵי זֶה נֶאֱמַר עָלֶיהָ, (במדבר ז) קָרְבָּנוֹ קַעֲרַת כֶּסֶף אַחַת. אֵין דַּרְגָּה נִקְרֶבֶת לִגְבֵי יְהוָה פְּחוּתָה מִמֶּנָּה. וְאֵין תְּפִלָּה וּמִצְוָה מִכָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה, וְכָל קָרְבָּנוֹת וְעוֹלוֹת, שֶׁהֵם לְחוּץ מִמֶּנָּה. בְּכָל דַּרְגּוֹת הַסְּפִירוֹת לֹא מִתְקַבְּלוֹת לִפְנֵי יְהוָה חוּץ מִמֶּנָּה. וּמִפְּנֵי זֶה נֶאֱמַר עָלֶיהָ, (ויקרא טז) בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ. וּמִפְּנֵי זֶה אָמַר הַנָּבִיא, (ירמיה ט) כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל.

אִיהִי שְׁלָמִים, שְׁלִימוּ דִשְׁמָא דַיהוָה, בְּכָל דַּרְגָּא וְדַרְגָּא. אִיהִי ה'. אֲדֹנָי. י' דַיהוָה. אִיהִי ה' מִן אֱלֹהִים. אִיהִי ה' מִן אָהֱיֶה. י' מִן שַׁדַי. סוֹף דְּכָל חֲוָיָה וְכִנּוּי. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בָּהּ, (קהלת יב) **סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר. אִיהִי סוֹף מֵעֲשֶׂר סְפִירָאן, יַם סוּף. שְׁלִימוּ דְעִלָּאִין וְתַתָּאִין. אִיהוּ תַּרְעָא לְאַעֲלָא לְכָל חָכְמָתָא, לְכָל כִּנּוּי וַהֲוָיָה, וּלְאַעֲלָא בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, יְדִיעָה דְּכוֹלָּא. וּפָחוֹת מִינָּהּ, לֵית רְשׁוּ לְשׁוּם בְּרִיָה, לְאַשְׁגָּחָא לְשׁוּם יְדִיעָה בְּעוֹלָם. עָלָהּ אִתְמַר,** (תהלים קיח) **זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ.**

אִיהוּ שֵׁם מ"ב אַתְוָון, דִּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ עִלָּאִין וְתַתָּאִין. (וְאִלֵּין אִינּוּן אַתְוָון כִּנּוּיִין לְאַתְוָון דַּהֲוָיָן דִּבְהוֹן אִתְבְּרִיאוּ עִלָּאִין) **אִיהִי אִתְקְרִיאַת עַיִן מִסְטָרָא דִימִינָא,** (תהלים לג) **הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו. וְאִתְקְרִיאַת אֹזֶן מִסְטָרָא דִשְׂמָאלָא,** (דניאל ט) **הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע. וְאִתְקְרִיאַת רֵיחַ מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. וְאִתְקְרִיאַת פֶּה, מִגַּרְמָהּ. הָדָא הוּא דִכְתִיב,** (במדבר יב) **פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ.**

לשון הקודש

הִיא שְׁלָמִים, שְׁלֵמוּת הַשֵּׁם שֶׁל יְהוָה, בְּכָל דַּרְגָּה וְדַרְגָּה. הִיא ה'. אֲדֹנָי. י' שֶׁל יְהוָה. הִיא ה' מֵאֱלֹהִים. הִיא ה' מֵאֶהְיֶה. י' מִשַּׁדַי. סוֹף כָּל חֲוָיָה וְכִנּוּי. וּמִפְּנֵי זֶה נֶאֱמַר בָּהּ, (קהלת יב) **סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר. הִיא סוֹף מֵעֲשֶׂר סְפִירוֹת, יַם סוּף. שְׁלֵמוּת עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. הִיא שַׁעַר לְהִכָּנֵס לְכָל חָכְמָה, לְכָל כִּנּוּי וַהֲוָיָה, וּלְהִכָּנֵס בְּכָל סְפִירָה וּסְפִירָה, יְדִיעָה שֶׁל הַכֹּל. וּפָחוֹת מִמֶּנָּה אֵין רְשׁוּת לְשׁוּם בְּרִיָה לְהַשְׂגִּיחַ לְשׁוּם יְדִיעָה בָּעוֹלָם. עָלֶיהָ נֶאֱמַר,** (תהלים קיח) **זֶה הַשַּׁעַר לַה' צַדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ.**

הִיא שֵׁם שֶׁל מ"ב אוֹתִיּוֹת, שֶׁבָּהֶן נִבְרְאוּ עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. (וְאֵלּוּ הֵן אוֹתִיּוֹת כִּנּוּיִים לְאוֹתִיּוֹת הַהֲוָיוֹת שֶׁבָּהֶן נִבְרְאוּ עֶלְיוֹנִים). **הִיא נִקְרֵאת עַיִן מִצַּד הַיָּמִין,** (תהלים לג) **הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל יְרֵאָיו. וְנִקְרֵאת אֹזֶן מִצַּד הַשְּׂמֹאל,** (דניאל ט) **הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע. וְנִקְרֵאת רֵיחַ מִצַּד הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי. וְנִקְרֵאת פֶּה מֵעַצְמָהּ. וְהוּא שֶׁכָּתוּב** (במדבר יב) **פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֶּר בּוֹ.**

אִתְקְרִיאַת פִּקּוּדָא קַדְמָאָה אָנֹכִי, מִסְטְרָא דְכֶתֶר, דְּאִיהוּ אַי״ן מֵאֱלֹהֵינוּ. אָנֹכִי בֵּיהּ כ׳, כֶּתֶר. וּבֵיהּ אַיִן. וְכֶתֶר אִתְקְרֵי מִסְטְרָא דְאִימָּא עִלָּאָה. דְּאִדְכַּר לְנַבָּהּ חַמְשִׁין זִמְנִין יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּאוֹרַיְיתָא. וְאִיהִי בַּ״ת מִן בְּרֵאשִׁית, דְּכְלִילָא עֶשֶׂר אֲמִירָן, מִסְטְרָא דְחָכְמָה בַּת י׳, (משלי ג) בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ. בְּאַבָּא יָסַד בְּרַתָּא. וְאִיהוּ (איוב כח) נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עָיִט, דְּכְלִיל ל״ב נְתִיבוֹת, דְּאִינּוּן ל״ב אֱלֹהִים מִסְטְרָא דְאִימָּא עִלָּאָה, דְּאִתְקְרֵי כָּבוֹד. וְכַד אִתְכְּלִילָן בִּבְרַתָּא, אִתְקְרֵי ל״ב. וּבְגִין דָּא כָּבוֹד לְעֵילָּא, ל״ב לְתַתָּא.

וְי׳ דִּבְרָן אִתְיְיהִיבוּ. חֲמֵשׁ בְּלוּחָא חָדָא, וַחֲמֵשׁ בְּלוּחָא תִּנְיָינָא. אִיהִי כָּלִיל לוֹן, ה׳ מִכֶּתֶר עַד גְּבוּרָה. וְה׳ מֵעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, עַד (דף רנ״ז ע״א) בְּרַתָּא. וְאִינּוּן ה׳ ה׳. וְכִי אִית לְמַלְלָא בַּעֲשָׂרָה פִּיּוֹת. אֶלָּא כָּלִיל לוֹן בְּבַת יְחִידָה י׳ וְאִתְעֲבִידוּ כֻּלְּהוּ חָדָא. אוֹף הָכִי ו׳, אִתְקְרֵי קוֹל, וְלָא אִשְׁתְּמוֹדְעִין בֵּיהּ, עַד דְּאִשְׁתַּתַּף עַד (ס״א עִם) דִּבּוּר. וּבְגִין דָּא, (דברים ד) קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים.

אִיהִי פִּקּוּדָא תִּנְיָנָא מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה, יִרְאָה בְּחוּשְׁבָּן. וּרְמִיזָא בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, יָרֵא בְּשֵׁת. וְאוֹקְמוּהָ, מָאן דְּלֵית לֵיהּ

לשון הקודש

נִקְרֵאת מִצְוָה רִאשׁוֹנָה אָנֹכִי, מִצַּד הַכֶּתֶר, שֶׁהוּא אַי״ן מֵאֱלֹהֵינוּ. אָנֹכִי – בּוֹ כ׳, כֶּתֶר. וּבוֹ אַיִן. וְכֶתֶר נִקְרָא מִצַּד הָאִמָּא הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁהַזְכִּיר אֲצִלָּהּ חֲמִשִּׁים פְּעָמִים יְצִיאַת מִצְרַיִם בַּתּוֹרָה. וְהִיא בַּ״ת מִבְּרֵאשִׁית, שֶׁכּוֹלֶלֶת עֶשֶׂר אֲמִירוֹת מִצַּד הַחָכְמָה, בַּת י׳, (משלי ג) בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ. בְּאַבָּא יָסַד הַבַּת. וְהוּא (איוב כח) נָתִיב לֹא יְדָעוֹ עָיִט, שֶׁכּוֹלֵל ל״ב נְתִיבוֹת, שֶׁהֵם ל״ב אֱלֹהִים מִצַּד הָאִמָּא הָעֶלְיוֹנָה, שֶׁנִּקְרֵאת כָּבוֹד. וְכַאֲשֶׁר נִכְלָלִים בַּבַּת, נִקְרָא ל״ב. וּמִפְּנֵי זֶה כָּבוֹד לְמַעְלָה, ל״ב לְמַטָּה. **וַעֲשָׂרָה** דִּבְּרוֹת נִתְּנוּ. חֲמִשָּׁה בְּלוּחַ אֶחָד, וַחֲמִשָּׁה בְּלוּחַ שֵׁנִי. הִיא כּוֹלֶלֶת אוֹתָן, חֲמִשָּׁה מִכֶּתֶר עַד גְּבוּרָה, וַחֲמִשָּׁה מֵהָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי עַד הַבַּת. וְהֵם חֲמִשָּׁה. וְכִי יֵשׁ לְדַבֵּר בַּעֲשָׂרָה פִּיּוֹת? אֶלָּא כּוֹלֵל אוֹתָם בְּבַת יְחִידָה י׳, וְנַעֲשׂוּ כֻּלָּם אֶחָד. אַף כָּךְ ו׳ נִקְרָא קוֹל, וְלֹא מַכִּירִים בּוֹ עַד שֶׁמִּשְׁתַּתֵּף עַד (עם) דִּבּוּר. וּמִפְּנֵי זֶה, (דברים ד) קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים. **הִיא** מִצְוָה שְׁנִיָּה מִצַּד הַגְּבוּרָה, יִרְאָה

בִּשְׁתֵּ פָּנִים, וַדַּאי דְּלָא עָמְדוּ אֲבָהָתוֹי עַל טוּרָא דְסִינַי.

אִיהִי פְּקוּדָא תְּלִיתָאָה, דְּאִתְקְרֵי אַהֲבַת חֶסֶד. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (ירמיה לא) **אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד. אַהֲבָה כְּלִילָא מֵאֲבָהָן, דְּאִתְקְרֵי בְּהוֹן בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל. וְרָזָא דְמִלָּה,** (ירמיה ב) **זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ.**

וְאִיהִי פְּקוּדָא רְבִיעָאָה, יְחוּד, מִסְטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, **שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְאִיהִי כ"ה כ"ה אַתְוָון, עִמֵּיהּ בְּשִׁית תֵּיבִין, דְּאִינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וּבְגִינָהּ אָמַר אַבְרָהָם** (בראשית כב) **נֵלְכָה עַד כ"ה וְנִשְׁתַּחֲוֶה.** (שמות יט) **כ"ה תֹּאמַר לְבֵית יַעֲקֹב.**

אִיהוּ א"ח, עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, **וְאִיהִי** ד', **שְׁלִימוּ דְיִחוּדָא דִילֵיהּ, לְאַשְׁלְמָא בֵּיהּ אֶחָד. א"ח, כְּלִיל ט' סְפִירָן, דְּאִינּוּן א' אֵין סוֹף. ח' תְּמַנְיָא סְפִירָן, מֵחָכְמָה עַד יְסוֹד. ד' מַלְכוּת, קוֹצָא דִילָהּ, בָּהּ אִשְׁתְּלִימוּ לְעֵשָׂרָה, דְּאִינּוּן יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. ד' כְּלִילָא מִד' אַתְוָון יְהוָה.**

פְּקוּדָא חֲמִישָׁאָה, (יהושע א) **וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלָיְלָה. אִיהִי אוֹרַיְיתָא דִּבְכְתָב מִסְטְרָא דְחֶסֶד. וְאוֹרַיְיתָא דִּבְעַל פֶּה מִסְטְרָא**

לשון הקודש

בְּחֶשְׁבּוֹן. וּרְמוּזָה בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, רָא בִּשֵׁת. וּפֵרְשׁוּהָ, מִי שֶׁאֵין לוֹ בִּשֶׁת פָּנִים, וַדַּאי שֶׁלֹּא עָמְדוּ אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי.

הִיא מִצְוָה שְׁלִישִׁית, שֶׁנִּקְרֵאת אַהֲבַת חֶסֶד. וְהוּ שֶׁכָּתוּב (ירמיה לא) אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חָסֶד. אַהֲבָה כְּלוּלָה מֵהָאָבוֹת, שֶׁנִּקְרָא בָּהֶם בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל. וְסוֹד הַדָּבָר – (שם ב) זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ.

וְהִיא מִצְוָה רְבִיעִית, יִחוּד, מִצַּד הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְהִיא כ"ה כ"ה אוֹתִיּוֹת עִמּוֹ בְּשֵׁשׁ תֵּבוֹת, שֶׁהֵן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (וְכוּ'). וּבִגְלָלָהּ אָמַר אַבְרָהָם, (בראשית כב) נֵלְכָה עַד כ"ה וְנִשְׁתַּחֲוֶה. (שמות יט) כ"ה תֹּאמַר לְבֵית יַעֲקֹב.

הִוא א"ח, עַמּוּד הָאֶמְצָעִי, וְהִיא ד', שְׁלֵמוּת הַיִּחוּד שֶׁלּוֹ לְהַשְׁלִים בּוֹ אֶחָד. א"ח כּוֹלֵל תֵּשַׁע סְפִירוֹת, שֶׁהֵן א' – אֵין סוֹף, ח' – שְׁמוֹנָה סְפִירוֹת, מֵחָכְמָה עַד יְסוֹד. ד' – מַלְכוּת, הַקּוֹץ שֶׁלָּהּ, בָּהּ נִשְׁלָמוֹת לְעֶשֶׂר, שֶׁהֵם יו"ד הֵ"א וָא"ו הֵ"א. ד' כְּלוּלָה מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת יְהוָה.

מִצְוָה חֲמִישִׁית, (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם

דִּגְבוּרָה. דִּבְחוֹן חָכְמָה וּבִינָה. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים יַדְרִים. לְהַעֲשִׁיר יַצְפִּין. וְעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כָּלִיל תַּרְוַוּיְיהוּ, וּבְגִין דָּא אִתְקְרֵי שָׁמַיִם, כְּלִיל אֵשׁ וּמַיִם, אֵשׁ דִּגְבוּרָה, וּמַיִם דְּחֶסֶד.

וּבְגִין דָּא כֶּתֶר, דְּאִיהִי כַּף, (במדבר ז) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. דְּאִינּוּן יה"ה, תְּלַת אַתְוָון, אִתְעֲבִידוּ כַּף, עַל ו'. וְהַיְינוּ כְּנֶגֶד כֶּתֶר תּוֹרָה, ו' הַיְינוּ סֵפֶר תּוֹרָה, כַּף עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ. וְכֹלָּא יְהוָ"ה, כ"ו בְּחוּשְׁבַּן.

פְּקוּדָא שְׁתִיתָאָה, אִיהִי תְּפִלָּה שֶׁל יַד, בִּדְרוֹעָא שְׂמָאלָא. וּמִסְטְרָא דִּגְבוּרָה ה' דְּיַד בֵּהָה, מִכֶּתֶר וְעַד גְּבוּרָה, ה' סְפִירָאן, וְאִינּוּן תְּפִילִין דְּרֵישָׁא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. וְאִיהִי קֶשֶׁר תְּלַת רְצוּעוֹת, דְּאִינּוּן נֶצַח הוֹד יְסוֹד.

וְאִיהִי פְּקוּדָא שְׁבִיעָאָה, מִצְוַת צִיצִית, כְּלִיל תְּכֵלֶת וְלָבָן, דִּינָא וְרַחֲמֵי. בְּנוּרָא, אֶשָּׁא חִוָּורָא לָא אָכִיל. תְּכֵלָא, אָכִיל וְשָׁצֵי, (מלכים א יח) וַתֹּאכַל אֶת הָעוֹלָה. חִוָּור מִימִינָא, תְּכֵלֶת מִשְּׂמָאלָא, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, יְחוּד בֵּין תַּרְוַוּיְיהוּ, יָרוֹק. בְּגִין דָּא אוּקְמוּהָ

לשון הקודש

וְלַיְלָה. הִיא תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב מִצַּד הַחֶסֶד, וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה מִצַּד הַגְּבוּרָה, שֶׁבָּהֶן חָכְמָה וּבִינָה. כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, הָרוֹצֶה לְהַחְכִּים – יַדְרִים. לְהַעֲשִׁיר – יַצְפִּין. וְהָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי כּוֹלֵל אֶת שְׁנֵיהֶם, וּמִפְּנֵי זֶה נִקְרָא שָׁמַיִם, כּוֹלֵל אֵשׁ וּמַיִם, אֵשׁ שֶׁל גְּבוּרָה וּמַיִם שֶׁל חֶסֶד.

וּמִפְּנֵי זֶה כֶּתֶר, שֶׁהִיא כַּף, (במדבר ז) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. שֶׁהֵם יה"ה, שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת, נַעֲשׂוֹת כַּף עַל ו'. וְזֶהוּ כְּנֶגֶד כֶּתֶר תּוֹרָה. ו' זֶה סֵפֶר תּוֹרָה. כַּף עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ. וְהַכֹּל יְהוָ"ה, עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ בְּחֶשְׁבּוֹן.

מִצְוָה שִׁשִּׁית הִיא תְּפִלָּה שֶׁל יָד בִּזְרוֹעַ שְׂמֹאל. וּמִצַּד הַגְּבוּרָה ה' שֶׁל יָד בֵּהָה, מִכֶּתֶר וְעַד גְּבוּרָה, חֲמֵשׁ סְפִירוֹת, וְהֵן תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ שֶׁל הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי. וְהִיא קֶשֶׁר שָׁלֹשׁ רְצוּעוֹת, שֶׁהֵן נֶצַח הוֹד יְסוֹד.

וְהִיא מִצְוָה שְׁבִיעִית, מִצְוַת צִיצִית, כּוֹלֶלֶת תְּכֵלֶת וְלָבָן, דִּין וְרַחֲמִים. בָּאֵשׁ, אֵשׁ לְבָנָה לֹא אוֹכֶלֶת. תְּכֵלֶת אוֹכֶלֶת וּמְכַלָּה, (מלכים–א יח) וַתֹּאכַל אֶת הָעֹלָה. לָבָן מִיָּמִין, תְּכֵלֶת מִשְּׂמֹאל. הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי יְחוּד בֵּין שְׁנֵיהֶם,

מָארֵי מַתְנִיתִין, מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִין מִשֶּׁיַּכִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן. וּבְגִין דָּא תַּקִּינוּ פָּרָשַׁת צִיצִית, לְמִקְרֵי לָהּ בְּיִחוּדָא.

וְאִיהִי פִּקּוּדָא תְּמִינָאָה, מְזוּזָה. שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת מְזוּזָה, מִסְּטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאַתְוָון דַּיְהוֹ"ה. וּמִסְּטְרָא דְּצַדִּיק, רָזָא דִּבְרִית, אִתְקְרֵי שַׁדַּי. שַׁדַּי חוֹתָמָא דְּמַלְכָּא, דְּאִיהוּ יְהוָה.

פִּקּוּדָא תְּשִׁיעָאָה, שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת אוֹת בְּרִית, מִסְּטְרָא דְּצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. (בראשית ט) **זֹאת אוֹת הַבְּרִית.** (שמות לא) בֵּינִי, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, נָצַח הוֹד. אוֹת, דָּא צַדִּיק. הִיא, דָּא שְׁכִינְתָּא. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם, מִכֶּתֶר עַד עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. דְּלֵית שִׁית בְּכָל אֲתָר, אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּאַת ו'. וְלֵית שְׁבִיעִי, אֶלָּא מִסִּטְרָא דְּאַת י', עֲטָרָה עַל רֵישֵׁיהּ חָכְמָה עִלָּאָה. אוֹת הוּא. חָכְמָה תַּתָּאָה, אוֹת הִיא.

וְתַקִּינוּ לְמִגְזַר לִתְמַנְיָא, דְּאִינּוּן ח', מִן חָכְמָה עַד יְסוֹד. לְקַבְּלָא בְּהוֹן י' זְעִירָא, לְסַלְּקָא לָהּ עַד כֶּתֶר, לְמֶהֱוֵי עֲטָרָה עַל רֵאשֵׁיהוֹן. וְתַקִּינוּ לְשַׁוְוֵיָא לַעֲרָלָה בִּמְנָא דְּעַפְרָא, לְקַיֵּים (ישעיה סה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ.

לשון הקודש

יָרֵק. מְשׁוּם כָּךְ פֵּרְשׁוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית? מִשֶּׁיַּכִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לְלָבָן. וּמִפְּנֵי זֶה תִּקְּנוּ פָּרָשַׁת צִיצִית לִקְרֹא אוֹתָהּ בְּיִחוּד.

וְהִיא מִצְוָה שְׁמִינִית, מְזוּזָה. הַשְּׁכִינָה נִקְרֵאת מְזוּזָה מִצַּד הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי שֶׁל אוֹתִיּוֹת יְהוָ"ה. וּמִצַּד שֶׁל צַדִּיק, סוֹד הַבְּרִית, נִקְרֵאת שַׁדַּי. שַׁדַּי חוֹתָמַת הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא יְהוָה.

מִצְוָה תְּשִׁיעִית, הַשְּׁכִינָה נִקְרֵאת אוֹת בְּרִית מִצַּד שֶׁל צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם. (בראשית ט) **זֹאת אוֹת הַבְּרִית.** (שמות לא) בֵּינִי, הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי, וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, נֵצַח וְהוֹד. אוֹת – זֶה צַדִּיק. הִיא – זוֹ הַשְּׁכִינָה. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם – מִכֶּתֶר עַד הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי. שֶׁאֵין שִׁשָּׁה בְּכָל מָקוֹם אֶלָּא מִצַּד הָאוֹת ו'. וְאֵין שְׁבִיעִי אֶלָּא מִצַּד הָאוֹת י', עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ חָכְמָה עֶלְיוֹנָה, אוֹת הוּא. חָכְמָה תַּחְתּוֹנָה, אוֹת הִיא.

וְתִקְּנוּ לָמוּל לִשְׁמוֹנָה, שֶׁהֵם ח', מֵחָכְמָה עַד יְסוֹד. לְקַבֵּל בָּהֶם י' קְטַנָּה, לְהַעֲלוֹת אוֹתָהּ

פִּקּוּדָא עֲשִׂירָאָה, (שמות לא) **וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת. שְׁכִינְתָּא אִתְקְרִיאַת שַׁבָּת, מִסִּטְרָא דִּתְלַת דַּרְגִּין עִלָּאִין דְּאִינּוּן ש', ג' כְּתָרִין: כֶּתֶר, חָכְמָה, וּבִינָה. וְאִיהִי בַּת, רְבִיעָאָה לוֹן. שִׁית יוֹמִין, מֵחֶסֶד עַד יְסוֹד, בְּהוֹן תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה, בְּגִין דְּבִנְיָינָא מַתְחִיל מֵחֶסֶד, הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (תהלים פט) עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. אֲבָל מִבִּינָה וּלְעֵילָּא, אִיהִי מְנוּחָה וְעֹנֶג וּשְׁבִיתָה לְכָל עוֹבָדָא.**

פִּקּוּדָא חַד סָר, אִיהִי אִתְקְרִיאַת צְלוֹתָא דְּשַׁחֲרִית מִנְחָה עַרְבִית, מִסִּטְרָא דִּתְלַת אֲבָהָן, וְאִיהִי תְּפִלַּת כָּ"ל פֶּ"ה, לֵית כָּל, אֶלָּא צַדִּיק דִּכְתִיב, (דברי הימים א כט) **כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְתִרְגֵּם יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל, דְּאָחִיד בִּשְׁמַיָּא וּבְאַרְעָא. פֶּ"ה כְּחוּשְׁבַּן מִילָּה. וּמַה בְּרִית בֵּיהּ מִתְיַחֲדִין דְּכַר וְנוּקְבָא דִּלְתַתָּא, אוֹף בַּיְסוֹד, מִתְיַיחֵד חָתָן וְכַלָּה דִּלְעֵילָּא, הוּא חַי עָלְמִין כְּלִיל חַ"י בִּרְכָאן, הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (משלי י) **בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק.**

וּבְגִין דָּא, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בַּשֵּׁם. דָּא שְׁכִינְתָּא, בְּשֵׁם דַּיהוָ"ה, בֵּיהּ צָרִיךְ לְזַקְפָּא שְׁכִינְתָּא. הַהִיא

לשון הקודש

עַד כֶּתֶר, לִהְיוֹת עֲטָרָה עַל רֹאשָׁם. וְתִקְנוּ לָשִׂים הָעֲרָלָה בִּכְלִי עָפָר, לְקַיֵּם (ישעיה סה) וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ.

מִצְוָה עֲשִׂירִית, (שמות לא) וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת. הַשְּׁכִינָה נִקְרֵאת שַׁבָּת מִצַּד שָׁלֹשׁ דַּרְגוֹת עֶלְיוֹנוֹת שֶׁהֵן ש', שְׁלֹשָׁה כְּתָרִים: כֶּתֶר, חָכְמָה, בִּינָה. וְהִיא בַּת, רְבִיעִית לָהֶם. שִׁשָּׁה יָמִים, מֵחֶסֶד עַד יְסוֹד, בָּהֶם תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה, מִפְּנֵי שֶׁהַבִּנְיָן מַתְחִיל מֵחֶסֶד. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (תהלים פט) עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. אֲבָל מִבִּינָה וּלְמַעְלָה הִיא מְנוּחָה וְעֹנֶג וּשְׁבִיתָה לְכָל מַעֲשֶׂה.

מִצְוָה אַחַת עֶשְׂרֵה הִיא נִקְרֵאת תְּפִלָּה שֶׁל שַׁחֲרִית, מִנְחָה וְעַרְבִית, מִצַּד שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת, וְהִיא תְּפִלַּת כָּ"ל פֶּ"ה. אֵין כֹּל אֶלָּא צַדִּיק, שֶׁכָּתוּב (דברי הימים–א כט) כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְתִרְגֵּם יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיאֵל, שֶׁאוֹחֵז בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ. פֶּ"ה כְּחֶשְׁבּוֹן מִילָּה. וּמַה בְּרִית בָּהּ מִתְיַחֲדִים זָכָר וּנְקֵבָה שֶׁלְּמַטָּה – אַף בַּיְסוֹד מִתְיַחֵד חָתָן וְכַלָּה שֶׁלְּמַעְלָה, הוּא חַי הָעוֹלָמִים כּוֹלֵל חַ"י בְּרָכוֹת, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק.

וּמִפְּנֵי זֶה, כָּל הַכּוֹרֵעַ – כּוֹרֵעַ בְּבָרוּךְ, וְכָל הַזּוֹקֵף – זוֹקֵף בַּשֵּׁם. זוֹ הַשְּׁכִינָה. בְּשֵׁם יְהוָ"ה,

דְּאִתְמַר בָּהּ, (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף (דף רנ"ז ע"ב) קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי דַּרְגָּא אַחֲרָא, וּבְגִין דָּא (עמוס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִיד הַנֹּפֶלֶת. הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים קמו) יְהוָ"ה זוֹקֵף כְּפוּפִים.

פְּקוּדָא תְּרֵיסָר, אִיהִי אִתְקְרִיאַת חַג הַמַּצּוֹת, וְחַג הַשָּׁבוּעוֹת, וְחַג הַסֻּכּוֹת, מִסְטְרָא דְּגִ' אֲבָהָן. וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה מִסְטְרָא דִּילָהּ, דִּינָא דְמַלְכוּתָא דִּינָא. וְאִית דְּיֵימָא, פֶּסַח דְּרוֹעָא יְמִינָא. שָׁבוּעוֹת, מַתַּן תּוֹרָה, דְּאִתְיְהִיבַת בְּמַדְבְּרָא, דְּאִיהוּ מְמָנָא עָלֶיהָ שׁוֹר, מִסְטְרָא דִּגְבוּרָה. סֻכּוֹת (בראשית לג) וַיַּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה.

פְּקוּדָא תְּלֵיסַר, קְרִיאַת שְׁמַע. וְאִית לְמִנְדַּע, דְּאִיהוּ אִתְקְרֵי חָכָם בְּכָל מִינֵי חָכְמוֹת. וּמֵבִין, בְּכָל מִינֵי תְּבוּנוֹת. וְחָסִיד, בְּכָל מִינֵי חֲסָדִים. וְגִבּוֹר, בְּכָל מִינֵי גְּבוּרוֹת. וְיוֹעֵץ, בְּכָל מִינֵי עֲצוֹת. וְצַדִּיק, בְּכָל מִינֵי צְדָקוֹת. וָמֶלֶךְ, בְּכָל מִינֵי מַלְכוּת. עַד אֵין סוֹף. עַד (ס"א פְּתָר) אֵין חֵקֶר. וּבְכָל אִלֵּין דַּרְגִּין, בְּחַד אִקְרֵי רַחֲמָן. וּבְחַד אִקְרֵי דַּיָּין. וְהָכִי בְּכַמָּה דַּרְגִּין, עַד אֵין סוֹף. אִי הָכִי שְׁנוּי אִית, בֵּין רַחֲמָן לְדַיָּין. אֶלָּא קוּדֶם דְּבָרָא עָלְמָא, אִתְקְרֵי הוּא בְּכָל אִלֵּין דַּרְגִּין, עַל שֵׁם בְּרְיָין דַּהֲווֹ עֲתִידִין לְהִבָּרְאוֹת, דְּאִי לָאו בְּרְיָין

לשון הקודש

בּוֹ צָרִיךְ לִזְקֹף הַשְּׁכִינָה, הַהִיא שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ, (עמוס ה) נָפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי דַּרְגָּא אַחֲרָת. וּמִפְּנֵי זֶה, (שם ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִיד הַנֹּפֶלֶת. אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ, (תהלים קמו) יְהוָ"ה זוֹקֵף כְּפוּפִים.

מִצְוָה שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה, הִיא נִקְרֵאת חַג הַמַּצּוֹת וְחַג הַשָּׁבוּעוֹת וְחַג הַסֻּכּוֹת, מִצַּד שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת. וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה מֵהַצַּד שֶׁלָּהּ, דִּין הַמַּלְכוּת – דִּין. וְיֵשׁ שֶׁיֹּאמַר, פֶּסַח זְרוֹעַ יָמִין. שָׁבוּעוֹת, מַתַּן תּוֹרָה, שֶׁנִּתְּנָה בַּמִּדְבָּר, שֶׁהוּא מְמֻנֶּה עָלָיו שׁוֹר, מִצַּד הַגְּבוּרָה. סֻכּוֹת, (בראשית לג) וַיַּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה.

מִצְוָה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, קְרִיאַת שְׁמַע. וְיֵשׁ לָדַעַת שֶׁהוּא נִקְרָא חָכָם בְּכָל מִינֵי חָכְמוֹת, וּמֵבִין בְּכָל מִינֵי תְּבוּנוֹת, וְחָסִיד בְּכָל מִינֵי חֲסָדִים, וְגִבּוֹר בְּכָל מִינֵי גְּבוּרוֹת, וְיוֹעֵץ בְּכָל מִינֵי עֲצוֹת, וְצַדִּיק בְּכָל מִינֵי צְדָקוֹת, וּמֶלֶךְ בְּכָל מִינֵי מַלְכוּת, עַד אֵין סוֹף. עַד (פֵּתֶר) אֵין חֵקֶר. וּבְכָל אֵלּוּ הַדְּרָגוֹת, בְּאַחַת נִקְרָא רַחֲמָן, וּבְאַחַת נִקְרָא דַּיָּן. וְכָךְ בְּכַמָּה דְּרָגוֹת עַד אֵין סוֹף. אִם כָּךְ, שִׁנּוּי יֵשׁ בֵּין רַחֲמָן לְדַיָּן. אֶלָּא קֹדֶם שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם נִקְרָא הוּא בְּכָל אֵלּוּ הַדְּרָגוֹת, עַל שֵׁם בְּרִיּוֹת שֶׁהָיוּ עֲתִידוֹת לְהִבָּרְאוֹת. שֶׁאִם לֹא בְּרִיּוֹת הָעוֹלָם,

דְּעָלְמָא, אֲמַאי אִתְקְרֵי רַחוּם דַּיָּין, אֶלָּא עַל שֵׁם בִּרְיָין דַּעֲתִידִין.

וּבְגִין דָּא, כָּל שְׁמָהָן, אִינּוּן כִּנּוּיִין דִּילֵיהּ. עַל שֵׁם עוֹבָדִין דִּילֵיהּ. כְּנַוְונָא דָּא, בָּרָא נְשְׁמָתָא, בְּדִיוּקְנָא דִילֵיהּ, דְּאִתְקְרִיאַת עַל שֵׁם פְּעוּלוֹת דִּילָהּ, בְּכָל אֵבֶר וְאֵבֶר דְּגוּפָא, דְּאִתְקְרֵי עָלְמָא זְעִירָא. כְּנַוְונָא דְּמָארֵי עָלְמָא, אִתְנְהִיג בְּכָל בְּרְיָין. וּבְכָל דָּרָא, כְּפוּם עוֹבָדוֹי. כַּךְ נְשְׁמָתָא, כְּפוּם עוֹבָדוֹי דְכָל אֵבֶר וְאֵבֶר. הַהוּא אֵבֶר דְּעָבִיד בֵּיהּ פִּקּוּדָא, אִתְקְרֵי נְשְׁמָתָא, לְגַבֵּי חֶמְלָה וְחִסְדָּא חִנָּא וְרַחֲמֵי. וּבְהַהוּא אֵבֶר דְּעָבִיד בֵּיהּ עֲבֵירָה, אִתְקְרֵי נְשְׁמָתָא לְגַבֵּי, דִּינָא וְחֵימָה וָכָעַס. אֲבָל לְבַר מִן גּוּפָא, לְמַאן תְּהֵא חֶמְלָה, אוֹ אַכְזָרִיוּת.

אוֹף הָכִי מָארֵי עָלְמָא, קֳדָם דְּבָרָא עָלְמָא, וּבָרָא בְּרְיָין דִּילֵיהּ, לְמַאן אִתְקְרֵי רַחוּם וְחַנּוּן אוֹ דַּיָּין. אֶלָּא כָּל שְׁמָהָן דִּילֵיהּ, אִינּוּן כִּנּוּיִין, וְלָא אִתְקְרֵי בְּחוֹן, אֶלָּא עַל שֵׁם בְּרְיָין דְּעָלְמָא, וּבְגִין דָּא, כַּד מָארֵי דָּרָא אִינּוּן טָבִין, אִיהוּ אִתְקְרֵי לְגַבַּיְיהוּ, יְהוָ"ה בְּמִדַּת רַחֲמִים. וְכַד מָארֵי דָּרָא אִינּוּן חַיָּיבִין, אִתְקְרֵי אֲדֹנָ"י בְּמִדַּת הַדִּין. לְכָל דָּרָא, וּלְכָל בַּר נָשׁ, כְּפוּם מִדָּה דִילֵיהּ. אֲבָל לָאו דְּאִית לֵיהּ מִדָּה וְלָא שֵׁם יְדִיעַ.

לשון הקודש

מַדּוּעַ נִקְרָא רַחוּם, דַּיָּן? אֶלָּא עַל שֵׁם הַבְּרִיּוֹת הָעֲתִידוֹת.

וּמִפְּנֵי זֶה כָּל הַשֵּׁמוֹת הֵם כִּנּוּיִים שֶׁלּוֹ, עַל שֵׁם הַמַּעֲשִׂים שֶׁלּוֹ. כְּמוֹ כֵּן בָּרָא הַנְּשָׁמָה בַּדְּמוּת שֶׁלּוֹ, שֶׁנִּקְרֵאת עַל שֵׁם פְּעֻלּוֹת שֶׁלָּהּ בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר שֶׁל הַגּוּף, שֶׁנִּקְרָא עוֹלָם קָטָן. כְּמוֹ שֶׁאֲדוֹן הָעוֹלָם נוֹהֵג בְּכָל הַבְּרִיּוֹת וּבְכָל דּוֹר כְּפִי מַעֲשָׂיו, כָּךְ הַנְּשָׁמָה כְּפִי מַעֲשָׂיו שֶׁל כָּל אֵיבָר וְאֵיבָר. אוֹתוֹ אֵיבָר שֶׁעוֹשֶׂה בּוֹ מִצְוָה, נִקְרֵאת הַנְּשָׁמָה לְגַבָּיו חֶמְלָה וָחֶסֶד וְחֵן וְרַחֲמִים. וּבְאוֹתוֹ אֵיבָר שֶׁעוֹשֶׂה בּוֹ עֲבֵרָה, נִקְרֵאת הַנְּשָׁמָה לְגַבָּיו דִּין וְחֵמָה וָכַעַס. אֲבָל לַחוּץ מִן הַגּוּף, לְמִי תִּהְיֶה חֶמְלָה אוֹ אַכְזָרִיוּת?

אַף כָּךְ אֲדוֹן הָעוֹלָם, קֹדֶם שֶׁבָּרָא אֶת הָעוֹלָם וּבָרָא בְּרִיּוֹתָיו, לְמִי נִקְרָא רַחוּם וְחַנּוּן אוֹ דַּיָּן? אֶלָּא כָּל הַשֵּׁמוֹת שֶׁלּוֹ הֵם כִּנּוּיִים, וְלֹא נִקְרָא בָּהֶם אֶלָּא עַל שֵׁם בְּרִיּוֹת הָעוֹלָם. וּמִפְּנֵי זֶה, כַּאֲשֶׁר בַּעֲלֵי הַדּוֹר הֵם טוֹבִים, הוּא נִקְרָא אֶצְלָם יְהוָ"ה, בְּמִדַּת הָרַחֲמִים. וְכַאֲשֶׁר בַּעֲלֵי

כְּוָונָא דִּסְפִירָאן, דְּכָל סְפִירָה אִית לָהּ שֵׁם יְדִיעַ, וּמִדָּה, וּגְבוּל, וּתְחוּם. וּבְאִלֵּין שְׁמָהָן מָארֵי עָלְמָא אִיהוּ אִתְפַּשַּׁט, וְאַמְלִיךְ בְּהוֹן, וְאִתְקְרֵי בְּהוֹן, וְדָר בְּהוֹן, כְּנִשְׁמְתָא לְגַבֵּי אֲבָרִים דְּגוּפָא. וּמַה רִבּוֹן עָלְמִין, לֵית לֵיהּ שֵׁם יְדִיעַ וְלָא אָתָר יְדִיעַ, אֶלָּא בְּכָל סִטְרָא שׁוּלְטָנוּתֵיהּ. אוֹף הָכִי לֵית לָהּ לִנְשְׁמְתָא שֵׁם יְדִיעַ, וְלָא אָתָר יְדִיעַ, בְּכָל גּוּפָא אֶלָּא בְּכָל סִטָּר שׁוּלְטָנוּתֵיהּ, וְלֵית אֲבָר פָּנוּי מִנָּהּ.

וּבְגִין דָּא, לֵית לְרַשְׁמָא לָהּ בְּחַד אָתָר, דְּאִי לָאו דָּא חָסֵר שׁוּלְטָנוּתָא בִּשְׁאַר אֲבָרִים. וְלָא לְאִתְקְרֵי לָהּ בִּשְׁמָא חַד, אוֹ בִּתְרֵין, אוֹ בְּג׳. לְמֵימָר דְּאִיהִי חָכְמָה מִבִּינָה, וְאִית לָהּ דַּעַת, וְלָא יַתִּיר. דְּאִי עָבִיד הָכִי, דָּא חָסֵר לָהּ מִשְּׁאַר דַּרְגִּין.

כָּל שֶׁכֵּן לְמָארֵי עָלְמָא, דְּלֵית לְרַשְׁמָא לֵיהּ בַּאֲתָר יְדִיעַ, אוֹ לְאִתְקְרֵי לֵיהּ בִּשְׁמָהָן, אוֹ לְשַׁנָּאָה לֵיהּ בְּהוֹן, אוֹ (ס״א לְשַׁלְּשָׁא) לְשַׁלְטָאָה לֵיהּ כְּגוֹן דַּרְגָּא דְּמֶרְכַּבְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ קְרֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ, דְּכָל דַּרְגִּין דְּכָל מַרְכְּבוֹת דִּילֵיהּ, אִינּוּן מְשׁוּלָּשִׁים, כְּגוֹן הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה, דְּאִינּוּן דְּמוּת אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, דְּאִינּוּן

לשון הקודש

הַדּוֹר הֵם רְשָׁעִים, נִקְרָא אֲדנ״י, בְּמִדַּת הַדִּין. לְכָל דּוֹר וּלְכָל בֶּן אָדָם כְּפִי מִדָּתוֹ. אֲבָל לֹא שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִדָּה וְלֹא שֵׁם יָדוּעַ.

כְּמוֹ הַסְּפִירוֹת, שֶׁכָּל סְפִירָה יֵשׁ לָהּ שֵׁם יָדוּעַ וּמִדָּה וּגְבוּל וּתְחוּם. וּבְאֵלּוּ הַשֵּׁמוֹת אֲדוֹן הָעוֹלָם הוּא מִתְפַּשֵּׁט, וּמוֹלִיךְ בָּהֶם, וְנִקְרָא בָּהֶם, וְנִתְכַּסֶּה בָּהֶם, וְגָר בָּהֶם, כַּנְּשָׁמָה אֵצֶל אֲבָרֵי הַגּוּף. וּמָה רִבּוֹן הָעוֹלָמִים אֵין לוֹ שֵׁם יָדוּעַ, וְלֹא מָקוֹם יָדוּעַ, אֶלָּא בְּכָל צַד שִׁלְטוֹנוֹ – אַף כָּךְ אֵין לָהּ לַנְּשָׁמָה שֵׁם יָדוּעַ, וְלֹא מָקוֹם יָדוּעַ בְּכָל הַגּוּף, אֶלָּא בְּכָל צַד שִׁלְטוֹנָהּ, וְאֵין אֵיבָר פָּנוּי מִמֶּנָּה.

וּמִפְּנֵי זֶה אֵין לְצַיֵּר אוֹתָהּ בְּמָקוֹם אֶחָד, שֶׁאִם לֹא הֲרֵי חָסֵר הַשִּׁלְטוֹן בִּשְׁאָר הָאֵיבָרִים. וְלֹא לִקְרֹא לָהּ בְּשֵׁם אֶחָד, אוֹ בִּשְׁנַיִם, אוֹ בִּשְׁלֹשָׁה, לוֹמַר שֶׁהִיא חָכְמָה מְבִינָה וְיֵשׁ לָהּ דַּעַת, וְלֹא יוֹתֵר. שֶׁאִם עוֹשֶׂה כָּךְ, הֲרֵי חָסֵר לָהּ מִשְּׁאָר דְּרָגוֹת.

כָּל שֶׁכֵּן לַאֲדוֹן הָעוֹלָם שֶׁאֵין לְצַיֵּר אוֹתוֹ בְּמָקוֹם יָדוּעַ, אוֹ לִקְרֹא לוֹ בְּשֵׁמוֹת, אוֹ לְשַׁנּוֹת לוֹ בָּהֶם, אוֹ (לְשַׁלֵּשׁ) לְהַשְׁלִיט לוֹ כְּמוֹ דַּרְגַּת הַמֶּרְכָּבָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ קְרֻשָּׁה לְךָ יְשַׁלֵּשׁוּ. שֶׁכָּל הַדַּרְגּוֹת שֶׁל הַמֶּרְכָּבוֹת שָׁלוֹ הֵן מְשֻׁלָּשׁוֹת, כְּמוֹ הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה, שֶׁהֵם

מֶרְכָּבָה לְאָדָם. דְּאִתְמַר עָלַיְהּ, (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. וּמִסִּטְרָא דְּנוּקְבָא, אִינּוּן שַׁלְטִין עַל אָדָם, וְנוּקְבָא אִיהִי מֶרְכָּבָה לְגַבַּיְיהוּ. וּבְגִין דָּא אִתְמַר עָלָהּ, קְדֶשָׁה לְךָ יִשַׂלֵּשׁוּ.

וְאוֹף הָכִי אַתְוָון, דְּאִינּוּן אַנְפִּין דְּחֵיוָון, מְשׁוּלָּשִׁין, כְּנַוְונָא דָּא: יה"ו. הו"י. וה"י. ה' רְבִיעָאָה, קְדֶשָׁה לְךָ יִשַׂלֵּשׁוּ. אִיהִי שְׁלָמִים דְּכֻלְּהוּ, לְאַשְׁלָמָא בְּכֻלְּהוּ שֵׁם יְהוָ"ה. אֲבָל לְמָארֵיהּ דְּכֹלָּא, לֵית לְשַׁלְּשָׁא בֵּיהּ בִּשְׁמָהָן, וְלָא בְּאַתְוָון, אֶלָּא אִיהוּ אִתְקְרֵי בְּכָל שְׁמָהָן, וְלֵית לֵיהּ שֵׁם יְדִיעַ. וְכָל שֵׁם וְשֵׁם אַסְהִיד עָלֵיהּ, דְּאִיהוּ אָדוֹן כָּל עָלְמִין. אַסְהִיד עָלֵיהּ אֲדֹנָי.

וְלֵית דְּיַדְעִין דְּאִית בַּר נָשׁ, דְּיָרִית ג' מְאָה וְעֶשֶׂר עָלְמִין, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (משלי ח) לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ. כְּפוּם דַּרְגָּא דִילֵיהּ, דְּאִתְקְרֵי יֵשׁ מֵאַיִן. וְדָא חָכְמָה עִלָּאָה. וְאִית בַּר נָשׁ דְּלָא יָרִית אֶלָּא עָלְמָא חַד, כְּפוּם דַּרְגָּא דִילֵיהּ, כְּמָה דְאוֹקְמוּהָ, כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ. וְהָכִי יָרִית עָלְמִין כָּל בַּר נָשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, כְּפוּם דַּרְגָּא דִילֵיהּ לְעֵילָּא. אֲבָל לְמָארֵי עָלְמָא, לֵית לְרַשְׁמָא לֵיהּ עָלְמִין בְּחוּשְׁבָּן, אֶלָּא אֲדוֹן כָּל עָלְמִין, וַאדֹנָ"י קָא סָהִיד עָלֵיהּ.

לשון הקודש

דְּמוּת אַרְיֵה שׁוֹר נֶשֶׁר, שֶׁהֵם מֶרְכָּבָה לְאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו (יחזקאל א) וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. וּמִצַּד הַנְּקֵבָה הֵם שׁוֹלְטִים עַל אָדָם, וְהַנְּקֵבָה הִיא מֶרְכָּבָה לְגַבֵּיהֶם. וּמִפְּנֵי זֶה נֶאֱמַר עָלֶיהָ, קְדֶשָׁה לְךָ יִשַׂלֵּשׁוּ.

וְאַף כָּךְ הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵן פְּנֵי הַחַיּוֹת, מְשֻׁלָּשׁוֹת, כְּמוֹ זֶה: יה"ו. הו"י. וה"י. ה' רְבִיעִית – קְדֶשָׁה לְךָ יִשַׂלֵּשׁוּ. הֵיא שְׁלֵמִים שֶׁל כֻּלָּם, לְהַשְׁלִים בְּכֻלָּם שֵׁם יְהוָ"ה. אֲבָל לַאֲדוֹן הַכֹּל אֵין לְשַׁלֵּשׁ בּוֹ בְּשֵׁמוֹת וְלֹא בְּאוֹתִיּוֹת, אֶלָּא הוּא נִקְרָא בְּכָל הַשֵּׁמוֹת, וְאֵין לוֹ שֵׁם יָדוּעַ, וְכָל שֵׁם וְשֵׁם מֵעִיד עָלָיו שֶׁהוּא אֲדוֹן כָּל הָעוֹלָמוֹת. מֵעִיד עָלָיו אֲדֹנָי.

וְאֵין שֶׁיּוֹדְעִים שֶׁיֵּשׁ בֶּן אָדָם שֶׁיִּוָּרֵשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַעֲשָׂרָה עוֹלָמוֹת, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי ח) לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ. כְּפִי הַדַּרְגָּה שֶׁלּוֹ, שֶׁנִּקְרֵאת יֵשׁ מֵאַיִן. וְזוֹ חָכְמָה עֶלְיוֹנָה. וְיֵשׁ בֶּן אָדָם שֶׁלֹּא יוֹרֵשׁ אֶלָּא עוֹלָם אֶחָד, כְּפִי הַדַּרְגָּה שֶׁלּוֹ, כְּמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּהוּ, כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ. וְכָךְ יוֹרֵשׁ עוֹלָמוֹת כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל כְּפִי הַדַּרְגָּה שֶׁלּוֹ לְמַעְלָה. אֲבָל לַאֲדוֹן הָעוֹלָם אֵין לְצַיֵּר לוֹ עוֹלָמוֹת בְּחֶשְׁבּוֹן, אֶלָּא אֲדוֹן כָּל הָעוֹלָמוֹת, וַאדֹנָ"י הוּא מֵעִיד עָלָיו.

אוֹף הָכִי יְהוֹ"ה, מִגֵּיהּ תַּלְיָא כָּל הַוָּיָין, וְאִיהוּ וְכָל הַוָּיָין דִּילֵיהּ, סָהֲדִין עַל מָארֵי עָלְמָא, דְּאִיהוּ הָוָה קַדֶּם כָּל הַוָּיָין. וְאִיהוּ בְּתוֹךְ כָּל הַוָּיָה. וְאִיהוּ לְאַחַר כָּל הַוָּיָה. וְדָא רָזָא, דְּסָהֲדִין הַוָּיָין עָלֵיהּ, הָיָה, הֹוֶה, וְיִהְיֶה.

דִּינָא, בְּהִפּוּךְ אַתְוָון אֲדנ"י. וּבְגִין דָּא אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא. שֵׁם אֵ"ל סָהִיד עַל מָארֵי דְּכֹלָּא, דִּילֵית יְכוֹלֶת לְכָל שֵׁם, וַהֲוָיָה וְדַרְגָּא. כָּל שֶׁכֵּן לִשְׁאַר בְּרִיִּין, פָּחוֹת מִגֵּיהּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, כְּלָה (דניאל ד) (דף רנ"ח ע"א) חַשְׁבִין וּכְמִצְבְּיֵהּ עָבֵד בְּחֵיל שְׁמַיָּא וְגוֹ'. אֱלֹהִי"ם, סָהִיד עַל אֱלָהוּת דִּילֵיהּ, דְּאִיהוּ אֱלֹהִי"ם וֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים, וְאִיהוּ אֱלוֹהַּ עַל כֹּלָּא, וְלֵית אֱלוֹהַּ עָלֵיהּ. צְבָאו"ת, סָהִיד עָלֵיהּ דִּכְתִיב, וּכְמִצְבְּיֵהּ עָבֵד בְּחֵיל שְׁמַיָּא. שַׁדַּ"י, סָהִיד עָלֵיהּ, דְּכַד אִיהוּ אָמַר לְעוֹלָם דַּי, עָמַד בִּתְחוּמֵיהּ, וְלָא אִתְפַּשַּׁט יַתִּיר. וְאוֹף לְמַיָּא וְרוּחָא וְאֶשָּׁא.

וְאוֹף הָכִי, כָּל הַוָּיָה, וְשֵׁם, סָהֲדִין עָלֵיהּ. דְּכַד הָוָה אִיהוּ יָחִיד קַדֶּם דְּבָרָא עָלְמָא, אֲמַאי הָוָה אִיהוּ צָרִיךְ לְאִתְקְרֵי בִּשְׁמָהָן אִלֵּין, אוֹ בִּשְׁאַר כִּנּוּיִין, כְּגוֹן (שמות לד) רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְגוֹ', דַּיָּין

לשון הקודש

אַף כָּךְ יְהוֹ"ה, מִמֶּנּוּ תְּלוּיוֹת כָּל הַהֲוָיוֹת, וְהוּא וְכָל הַהֲוָיוֹת שֶׁלּוֹ מְעִידִים עַל אֲדוֹן הָעוֹלָם, שֶׁהוּא הָיָה קֹדֶם כָּל הַהֲוָיוֹת, וְהוּא בְּתוֹךְ כָּל הַוָּיָה, וְהוּא לְאַחַר כָּל הַוָּיָה. וְזֶה סוֹד שֶׁמְּעִידוֹת הַהֲוָיוֹת עָלָיו – הָיָה, הֹוֶה, וְיִהְיֶה.

דִּינָא בְּהִפּוּךְ אוֹתִיּוֹת – אֲדנ"י. וּמִפְּנֵי זֶה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה, דִּין הַמַּלְכוּת – דִּין. שֵׁם אֵ"ל מֵעִיד עַל אֲדוֹן הַכֹּל, שֶׁאֵין יְכֹלֶת לְכָל שֵׁם וַהֲוָיָה וְדַרְגָּה. כָּל שֶׁכֵּן לִשְׁאָר בְּרִיּוֹת פָּחוֹת מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דניאל ד) כְּלָא נֶחְשָׁבִים וּכְרַצּוֹנוֹ עוֹשֶׂה בְּצָבָא הַשָּׁמַיִם וְגוֹ'.

וְאַף כָּךְ, כָּל הַוָּיָה וְשֵׁם מְעִידִים עָלָיו. שֶׁכַּאֲשֶׁר הָיָה הוּא יָחִיד קֹדֶם שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם, מַדּוּעַ הָיָה הוּא צָרִיךְ לְהִקָּרֵא בְּשֵׁמוֹת אֵלּוּ, אוֹ בִּשְׁאָר כִּנּוּיִים, כְּגוֹן (שמות לד) רַחוּם וְחַנּוּן

אַמִּיץ חָזָק. וְסַגִּיאִין בְּכָל אִינּוּן שְׁמָהָן וְכִנּוּיִין, אֶלָּא אִתְקְרֵי עַל שֵׁם כָּל עָלְמִין וּבְרִיָּין דִּלְהוֹן, לְאַחֲזָאָה שׁוּלְטָנוּתֵיהּ עָלַיְיהוּ.

אוֹף הָכִי נְשְׁמָתָא, עַל שׁוּלְטָנוּתָא דְּכָל אֲבָרִים דְּגוּפָא, אַמְתִּיל לָהּ לְגַבֵּיהּ. לָאו דְּאִיהִי אַדְמְיָא לֵיהּ אִיהִי בְּעַצְמָהּ, דְּהוּא בָּרָא לָהּ, וְלֵית לֵיהּ אֱלוֹהַּ עָלֵיהּ דְּבָרָא לֵיהּ. וְעוֹד, נְשְׁמָתָא אִית לָהּ כַּמָּה שְׁנַוִּים וּמִקְרִים וְסִבּוֹת, דְּאִתְקְרִיאוּ לָהּ. מַה דְּלָאו הָכִי לְמָארֵי כֹּלָּא. וּבְגִין דָּא הִיא אַדְמְיָא בְּשׁוּלְטָנוּתָא דִּילָהּ עַל כָּל אֲבָרֵי גוּפָא, אֲבָל לָא בְּמִלָּה אַחֲרָא.

וְעוֹד, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שֵׁם ע' רַבָּתִי, ד' מִן אֶח"ד רַבָּתִי, הַיְינוּ עֵ"ד, בֵּין שֵׁ"ם מִן שְׁמַע, א"ח מִן אֶח"ד. (שמואל א יב) עַד יְיָ בָּכֶם. וְעַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד דְּמְיַחֵד אוֹתוֹ בָּעוֹלָם. וְעַל כֵּן אָמַר דָּוִד, (תהלים קד) אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיְיָ, ש"מ מִן שְׁמַע, א"ח מִן אֶח"ד, הֲרֵי אֶשְׂמַח.

וְעוֹד. ד' רַבָּתִי, ד' בָּתֵּי תְּפִלִּין, דְּמָנַח לְהוֹן א"ח, וְאִתְעַטַּר בְּהוּ, וְאִינּוּן פְּאֵר עַל רֵישֵׁיהּ. וְאִינּוּן יהו"ה (ס"א יהה"ו), י' עֶטָרָא עַל ה', דְּאִיהִי בְּרָתָא, וְהַיְינוּ (משלי ג) יְהוָ"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, אַבָּא

לשון הקודש

אֲרֻךְ אַפַּיִם וְגוֹ', דַּיָּן, אֲמִיץ, חָזָק. וְרַבִּים בְּכָל אֵלּוּ שֵׁמוֹת וְכִנּוּיִים. אֶלָּא נִקְרָא עַל שֵׁם כָּל עוֹלָמוֹת וּבְרִיּוֹת שֶׁלָּהֶם, לְהַרְאוֹת שִׁלְטוֹנוֹ עֲלֵיהֶם.

אַף כָּךְ הַנְּשָׁמָה, עַל שִׁלְטוֹן כָּל אֲבְרֵי הַגּוּף הִמְשִׁיל אוֹתָהּ אֵצְלוֹ. לֹא שֶׁהִיא דּוֹמָה לוֹ הִיא בְּעַצְמָהּ, שֶׁהוּא בָּרָא אוֹתָהּ, וְאֵין לוֹ אֱלוֹהַּ עָלָיו שֶׁבָּרָא אוֹתוֹ. וְעוֹד, הַנְּשָׁמָה יֵשׁ לָהּ כַּמָּה שְׁנוּיִים וּמִקְרִים וְסִבּוֹת שֶׁקּוֹרִים לָהּ, מַה שֶּׁאֵין כָּךְ לַאֲדוֹן הַכֹּל. וּמִפְּנֵי זֶה הִיא דּוֹמָה בַּשִּׁלְטוֹן שֶׁלָּהּ עַל כָּל אֲבְרֵי הַגּוּף, אֲבָל לֹא בִּדְבָר אַחֵר.

וְעוֹד, (דברים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל – שֵׁם ע' רַבָּתִי, ד' מִן אֶח"ד רַבָּתִי, זֶהוּ עֵ"ד, בֵּין שֵׁ"ם מִן שְׁמַע, א"ח מִן אֶח"ד. (שמואל–א יב) עַד ה' בָּכֶם. וְעַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁמְּיַחֵד אוֹתוֹ בָּעוֹלָם. וְעַל כֵּן אָמַר דָּוִד, (תהלים קד) אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּיְיָ. ש"מ מִן שְׁמַע, א"ח מִן אֶח"ד, הֲרֵי אֶשְׂמַח.

וְעוֹד, ד' רַבָּתִי – אַרְבָּעָה בָּתֵּי תְּפִלִּין, שֶׁמְּנִיחַ אוֹתָם א"ח וּמִתְעַטֵּר בָּהֶם, וְהֵם פְּאֵר עַל רֹאשׁוֹ. וְהֵם יְהוָ"ה (יהה"ו), י' עֲטָרָה עַל ה', וְזוֹהִי בַּת, וְזֶהוּ (משלי ג) יְהוָ"ה בְּחָכְמָה יָסַד

יָסַד בְּרַתָּא. ה', אִמָּא עִלָּאָה, עֲטָרָה עַל ו', דְּאִיהוּ בְּרָא, וְהַיְינוּ (משלי ג) כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה. בְּאִמָּא כוֹנֵן בְּרָא. וְהַאי אִיהוּ דְּעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִיָּה, אֶלָּא צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעַטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם.

וּבְרַתָּא אִיהִי תְּפִלָּה שֶׁל יַד, בֵּה"ה. י' קֶשֶׁר דִּילֵיהּ. ה' עִלָּאָה אִיהִי תְּפִלִּין דְּרֵישָׁא עַל רֹאשׁ תִּפְאֶרֶת. תְּפִלִּין דִּילֵיהּ, כְּסֵדֶר יְהוָ"ה, דְּאִיהוּ קַדֵּשׁ לִי. וְהָיָה כִּי יְבִאֲךָ. שְׁמַע. וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ. אֲבָל בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, הַוָּיוֹת בְּאֶמְצַע, דְּאִינּוּן ה' ה'. וּבְגִין דָּא אָמַר הַנָּבִיא, (ירמיה ט) בְּזֹאת יִ"תְהַלֵּל הַ"מִּתְהַלֵּל הַ"שְׂכֵּל וְ"יָדֹעַ אוֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָ"ה. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּאִית בְּרֵישָׁא אֲתָר, לְאָנָחָא תְּרֵי זוּגֵי דִּתְפִלִּי. וְדָא זָכֵי לִתְרֵין פִּקּוּדִין, דְּאוֹקְמוּהָ עָלַיְיהוּ, לֹא כָּל אָדָם זוֹכֶה לִשְׁתֵּי שׁוּלְחָנוֹת.

י' חָכְמָה. ה' בִּינָה. ו' עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. ה' מַלְכוּת קַדִּישָׁא. רֵישָׁא דְּאִתְעַטָּר בְּאַרְבַּע אַתְוָון, דָּא כֶּתֶר רֵיהַטָא דְּרֵישָׁא דְּאַסְחַר לוֹן, וְכַסֵּי לוֹן. אַהֲבָה חֶסֶד קְרִיאַת שְׁמַע, דְּשַׁקִּילָא לְאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְיְיהִיבַת מִימִינָא. תְּפִלִּין עֹז, מִשְׁמָאלָא דִּגְבוּרָה.

לשון הקודש

אָרֹךְ. אַבָּא יָסַד בַּת. ה', אִמָּא עֶלְיוֹנָה, עָטָרָה עַל ו', שֶׁהוּא בֵּן, וְזֶהוּ (משלי ג) כּוֹנֵן שָׁמַיִם בִּתְבוּנָה. בְּאִמָּא כוֹנֵן בֵּן. וְזֶהוּ שֶׁעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִיָּה, אֶלָּא צַדִּיקִים יוֹשְׁבִים וְעַטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם.

וּבַת הִיא תְּפִלָּה שֶׁל יָד בֵּה"ה. י' קֶשֶׁר שֶׁלָּהּ. ה' עֶלְיוֹנָה אִמָּא, תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ עַל רֹאשׁ תִּפְאֶרֶת. תְּפִלִּין שֶׁלּוֹ כְּסֵדֶר יְהוָ"ה, שֶׁהוּא: קַדֵּשׁ לִי. וְהָיָה כִּי יְבִאֲךָ. שְׁמַע. וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ. אֲבָל בָּעוֹלָם הַבָּא הַוָּיו"ת בָּאֶמְצַע, שֶׁהֵם ה' ה'. וּמִפְּנֵי זֶה אָמַר הַנָּבִיא, (ירמיה ט) בְּזֹאת יִ"תְהַלֵּל הַ"מִּתְהַלֵּל הַ"שְׂכֵּל וְ"יָדֹעַ אוֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָ"ה. וּמִפְּנֵי זֶה פֵּרְשׁוּהוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁיֵּשׁ בְּרֹאשׁ מָקוֹם לְהָנִיחַ שְׁנֵי זוּגוֹת תְּפִלִּין. וְזֶה זוֹכֶה לִשְׁתֵּי מִצְווֹת שֶׁפֵּרְשׁוּ עֲלֵיהֶן, לֹא כָּל אָדָם זוֹכֶה לִשְׁנֵי שֻׁלְחָנוֹת.

י' –חָכְמָה, ה' –בִּינָה. ו' –הָעַמּוּד הָאֶמְצָעִי. ה' – מַלְכוּת קְדוֹשָׁה. הָרֹאשׁ שֶׁמִּתְעַטֵּר בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת זֶה כֶּתֶר הֶקֵּף הָרֹאשׁ שֶׁמְּסוֹבֵב אוֹתָם וּמְכַסֶּה אוֹתָם. אַהֲבָה חֶסֶד קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁשְּׁקוּלָה לַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה מִיָּמִין. תְּפִלִּין עֹז, מִשְּׂמֹאל שֶׁל גְּבוּרָה. הָעַמּוּד

עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כָּלִיל כֹּלָּא, כַּנְפֵי דְמִצְוָה, נֶצַח וְהוֹד, תִּכְלֶת וְלָבָן. מְזוּזָה רָשִׁים שַׁדַּי, צַדִּיק. וּשְׁכִינְתָּא תַּרְעָא דְמְזוּזָה, זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָ"ה.

וְעוֹד ש' תְּלַת רְצוּעוֹת. ד' קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִילִין מֵאֲחוֹרוֹי. י' קֶשֶׁר דִּתְפִלִּין דְּיָד. וּבְגִין דָּא שַׁדַּ"י מִלְּבַר, יְהוָ"ה מִלְּגוֹ, דְּאִיהִי ד' פָּרְשָׁיָן. דְּד' רָאשִׁין רָמְזוּ לְד' בָּתֵּי דִּתְפִלִּין, שַׁדַּ"י אוֹת דִּילֵיהּ עוֹלֶה מטטרו"ן.

וְעוֹד. י' חָכְמָה קַדֵּשׁ לִי. ה' בִּינָה, וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ. ו' שְׁמַע, שִׁית תֵּיבִין, רְמִיזָא לְשִׁית סְפִירָן, שִׁית עַנְפִין דְּאִילָנָא, דְּכָלַל לוֹן תִּפְאֶרֶת. ה' וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ מִלְּכוּת. אִלֵּין אִינּוּן דְּרִישָׁא, דְּאִיהוּ כֶּתֶר, כ', (שמואל א ב) אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ.

שַׁדַּי, רָמִיז רְצוּעֵי וּבָתֵּי וְקִשְׁרֵי דִּתְפִלִּין מִלְּבַר. אוֹף הָכִי בַּמְזוּזָה, יְהוָ"ה מִלְּגוֹ, שַׁדַּ"י מִלְּבַר, דְּאַרְבַּע רָאשִׁין עִם ד' רָמִיז לְד' בָּתֵּי וּלְקֶשֶׁר תְּפִלִּין מֵאֲחוֹר ד' כְּפוּלָה אוֹף הָכִי ש' כְּפוּלָה, י' קֶשֶׁר דְּיָד כֵּהָה דְּאִיהוּ בֵּיתָא חֲמִישָׁאָה ד' (ס"א י') דְּשַׁדַּ"י אִיהוּ מוֹחָא דְּאוּקְמוּהָ עָלֵיהּ, בְּמָקוֹם שֶׁמֹּחוֹ שֶׁל תִּינוֹק רוֹפֵס בּוֹ, וְדָא תִּינוֹק יוֹנֵק מִשַּׁדֵּי אִמּוֹ שַׁדַּ"י.

לשון הקודש

הָאֶמְצָעִי כּוֹלֵל הַכֹּל, כַּנְפֵי הַמִּצְוָה, נֶצַח וְהוֹד, תְּכֵלֶת וְלָבָן. בַּמְּזוּזָה רָשׁוּם שַׁדַּי, צַדִּיק. וְהַשְּׁכִינָה שַׁעַר הַמְּזוּזָה, זֶה הַשַּׁעַר לַה'.

וְעוֹד, ש' – שָׁלֹשׁ רְצוּעוֹת. ד' – קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין מֵאֲחוֹרָיו. י' – קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד. וּמִפְּנֵי זֶה שַׁדַּ"י מִבַּחוּץ, יְהוָ"ה מִבִּפְנִים, שֶׁהִיא אַרְבַּע פָּרְשִׁיּוֹת. שֶׁל אַרְבָּעָה רָאשִׁים רָמַז לְאַרְבָּעָה בָּתֵּי הַתְּפִלִּין. שַׁדַּ"י, אוֹת שֶׁלּוֹ עוֹלֶה מְטַטְרוֹ"ן.

וְעוֹד, י' חָכְמָה, קַדֵּשׁ לִי. ה' בִּינָה – וְהָיָה כִּי יְבִאֲךָ. ו' – שְׁמַע, שֵׁשׁ תֵּבוֹת, רוֹמֵז לְשֵׁשׁ סְפִירוֹת, שִׁשָּׁה עַנְפֵי הָאִילָן, שֶׁכּוֹלֶלֶת אוֹתָם תִּפְאֶרֶת. ה' – וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ, מַלְכוּת. אֵלּוּ הֵם שֶׁל הָרֹאשׁ, שֶׁהוּא כֶּתֶר, כ', (שמואל–א ב) אֵין קָדוֹשׁ כַּה' כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ.

שַׁדַּ"י, רָמוּז רְצוּעוֹת וּבָתֵּי וְקִשְׁרֵי הַתְּפִלִּין מִבַּחוּץ. אַף כָּךְ בַּמְּזוּזָה, יְהוָ"ה מִבִּפְנִים, שַׁדַּ"י מִבַּחוּץ, שֶׁל אַרְבָּעָה רָאשִׁים עִם ד', רָמַז לְאַרְבָּעָה בָּתִּים וּלְקֶשֶׁר תְּפִלִּין מֵאָחוֹר. ד' כְּפוּלָה, אַף כָּךְ ש' כְּפוּלָה, י' קֶשֶׁר שֶׁל יָד

תְּפִלִּין דְּמָארֵי עָלְמָא, כֶּתֶר. וּמַאי נִיהוּ כֶּתֶר דְּמָארֵי עָלְמָא. יְהוָ"ה. דְּאִיהוּ: י' חָכְמָה. ה' בִּינָה. ו' תִּפְאֶרֶת. כָּלִיל שִׁית סְפִירָן. ה' מַלְכוּת. וּבְגִין דָּא (שמואל ב ז) **וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל,** (דברים ד) כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו, כַּיְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו. אַרְבַּע קְרָאֵי, כְּלִלוּ רְשִׁימִין בְּכ', רָזָא דְּאָת כ': י' י'. דְּאִיהִי י' י' מִן יְאֲהדוֹנָהי, (במדבר ז) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, כ' מִן כֶּתֶר, כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָאן, כְּלִילָן מֵעֵילָּא לְתַתָּא, וּמֵעֶשֶׂר סְפִירָאן מִתַּתָּא לְעֵילָּא.

וְאִלֵּין אִינּוּן, (תהלים קמח) וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם, מַיִם עֶלְיוֹנִים זְכָרִים, מַיִם תַּחְתּוֹנִים נְקֵבוֹת. וְעָלַיְיהוּ אָמַר רִבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו, כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר, אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם, שֶׁמָּא תִּסְתַּכְּנוּ בְנַפְשְׁכֶם. דְּלָאו אִינּוּן מַיִם כְּמַשְׁמָעָן. אֶלָּא אִיהוּ אוֹר נוֹבֵעַ. וּבְגִין דָּא, אִדְמוּ לְמַיִם נוֹבְעִים. וְהַאי נְהוֹרָא לֵית לֵיהּ פְּסָק, וְלֹא קְצוּץ, וּפְרוּד. וּבְגִין דְּאִינּוּן מִכֶּתֶר, אִתְקְרִיאָן שֶׁאֵין לָהֶם סוֹף, דְּכֶתֶר אֵין סוֹף אִתְקְרֵי. **(ע"כ רעיא מהימנא).** (דף רנ"ח ע"ב).

לשון הקודש

בֵּהָה, שֶׁהוּא בַּיִת חֲמִישִׁי. ד' (י) שֶׁל שַׁדַּ"י הוּא מֹחַ, שֶׁפְּרִישׁוּהוּ עָלָיו, בְּמָקוֹם שֶׁמֹּחוֹ שֶׁל תִּינוֹק רוֹפֵס בּוֹ, וְהוּא תִּינוֹק יוֹנֵק מִשְּׁדֵי אִמּוֹ, שַׁדַּ"י. **תְּפִלִּין** שֶׁל אֲדוֹן הָעוֹלָם – כֶּתֶר. וּמַהוּ הַכֶּתֶר שֶׁל אֲדוֹן הָעוֹלָם? שֵׁם יְהוָ"ה, שֶׁהוּא: י' – חָכְמָה. ה' – בִּינָה. ו' – תִּפְאֶרֶת, כּוֹלֶלֶת שֵׁשׁ סְפִירוֹת. ה' – מַלְכוּת. וּמִפְּנֵי זֶה, (שמואל–ב ז) וּמִי כְעַמְּךָ כְּיִשְׂרָאֵל. (דברים ד) כִּי מִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו. אַרְבָּעָה פְּסוּקִים, כֻּלָּם רְשׁוּמִים בְּכ'. סוֹד הָאוֹת כ' – י' י'. שֶׁהוּא י' י' מִן יְאֲהדוֹנָהי, (במדבר ז) עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. כ' מִן כֶּתֶר, כְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, כְּלוּלוֹת מִמַּעְלָה לְמַטָּה, וּמֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת מִמַּטָּה לְמַעְלָה.

וְאֵלּוּ הֵם: (תהלים קמח) וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם, מַיִם עֶלְיוֹנִים – זְכָרִים, מַיִם תַּחְתּוֹנִים – נְקֵבוֹת. וַעֲלֵיהֶם אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו: כְּשֶׁתַּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שַׁיִשׁ טָהוֹר, אַל תֹּאמְרוּ מַיִם מַיִם, שֶׁמָּא תִּסְתַּכְּנוּ בְנַפְשְׁכֶם. שֶׁאֵינָם מַיִם כְּמַשְׁמָעָם, אֶלָּא הוּא אוֹר נוֹבֵעַ, וּמִפְּנֵי זֶה נִדְמוּ לְמַיִם נוֹבְעִים, וְזֶה הָאוֹר אֵין לוֹ הֶפְסֵק, וְלֹא קְצוּץ וּפָרוּד. וּמִפְּנֵי שֶׁהֵם מִכֶּתֶר, נִקְרְאוּ שֶׁאֵין לָהֶם סוֹף, שֶׁכֶּתֶר נִקְרָא **אֵין סוֹף.** (ע"כ רעיא מהימנא).

וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ. (במדבר כח) **תָּא חֲזֵי, בְּפֶסַח כְּתִיב, וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַיְיָ. וְהָכָא לָא כְּתִיב אִשֶּׁה,** (דְּהָא בְּיוֹמָא דָּא אִשֶּׁה לָא כְּתִיב בֵּיהּ) **אֶלָּא וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה. מַאי טַעְמָא. יוֹמָא דָּא, יוֹמָא דְּעַיְילַת כַּלָּה לְחֻפָּה אִיהוּ. וְיִשְׂרָאֵל מָנוּ יוֹמִין דְּדַכְיוּ. יוֹמִין וְשָׁבוּעִין, וְאִתְכְּלִילוּ וְעָאלוּ בְּיוֹמִין דְּדַכְיוּ. וְהִיא נַפְקַת מִכָּל סִטְרָא בִישָׁא, וְנַטְרַת יוֹמֵי דַכְיוּ כַּדְקָא חֲזֵי. וְרָזָא דָּא, מַלְכָּא טַעַם בְּתוּלָה טָעִים. בְּגִין כָּךְ לָא כְּתִיב בֵּיהּ אִשֶּׁה, דְּהָא אַחֲרָא לָא קָרִיב לְמַשְׁכְּנָא, וְהָא אִתְרְחַק מִתַּמָּן. וְעַל דָּא אִשִּׁים לָאו הָכָא, וְלָאו אִצְטְרִיכוּ לְהָכָא, וְיִשְׂרָאֵל מְרַחֲקָן אינוּן מִן סִטְרָא בִישָׁא.** (וּמָנָן יוֹמִין דְּדַכְיוּ, יוֹמִין וְשָׁבוּעִין, וְאִתְכְּלִילוּ וְעָאלוּ בְּיוֹמִין דְּדַכְיוּ). **אָמַר רִבִּי אַבָּא, עֲדַיִין צְרִיכִין אֲנָן לְפִתְחָא דָּא לְמִפְתַּח.**

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֲרִימִית יָדַי בְּצַלּוּ לְמַאן דְּבָרָא עָלְמָא, וְרָזָא דָּא, אַשְׁכְּחָן בְּסִפְרֵי קַדְמָאֵי,

לשון הקודש

וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַה' (במדבר כח). בֹּא וּרְאֵה, בְּפֶסַח כָּתוּב וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַה'. וְכָאן לֹא כָתוּב אִשֶּׁה (שֶׁהֲרֵי בְּיוֹם זֶה אִשֶּׁה לֹא כְתוּב בּוֹ), אֶלָּא וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה. מָה הַטַּעַם? יוֹם זֶה, יוֹם שֶׁנִּכְנֶסֶת כַּלָּה לְחֻפָּה הוּא, וְיִשְׂרָאֵל מוֹנִים יְמֵי טָהֳרָה, יָמִים וְשָׁבוּעוֹת, וְנִכְלָלִים וְנִכְנָסִים בִּימֵי הַטָּהֳרָה. וְהִיא יוֹצֵאת מִכָּל צַד רַע, וְשׁוֹמֶרֶת יְמֵי טָהֳרָה כְּמוֹ שֶׁרָאוּי. וְסוֹד זֶה, הַמֶּלֶךְ טַעַם בְּתוּלָה טוֹעֵם. מִשּׁוּם כָּךְ לֹא כָתוּב בּוֹ אִשֶּׁה, שֶׁהֲרֵי אַחֵר לֹא קָרֵב לַמִּשְׁכָּן, וְהֲרֵי מִתְרַחֵק מִשָּׁם. וְעַל כֵּן אִשִּׁים לֹא כָאן, וְלֹא צְרִיכִים לְכָאן, וְיִשְׂרָאֵל מְרֻחָקִים הֵם מִצַּד רַע (ומוֹנִים יְמֵי טָהֳרָה, יָמִים וְשָׁבוּעוֹת, וְנִכְלָלִים וְנִכְנָסִים בִּימֵי הַטָּהֳרָה). אָמַר רַבִּי אַבָּא, עֲדַיִן צְרִיכִים אֲנַחְנוּ לְפֶתַח זֶה לִפְתֹּחַ.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, הֲרַמְתִּי יָדַי בִּתְפִלָּה לְמִי

אִשִּׁים אִינּוּן בְּאָמְצָעִיתָא, וְאַתְיָין בְּסִטְרָא דָא וּבְסִטְרָא דָא, אִדַּבְּקוּ בְּאִילָנָא דְּדַעַת טוֹב וָרָע, אִדַּבְּקָן בְּרָע, וְאִדַּבְּקָן בְּטוֹב. וּבְגִין כָּךְ, בְּשְׁאַר יוֹמִין כְּתִיב בְּהוּ אִשֶּׁה עוֹלָה. אֲבָל בְּהָנֵי יוֹמָא, דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי קַיְימָא, וְלָא אַחֲרָא, לֵית אֲנָן צְרִיכִין לְאִשֶּׁה, וְלָא אִצְטְרִיךְ לְמֶהֱוֵי תַּמָּן. וְיוֹמָא דָא, יוֹמָא דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי אִיהוּ, וְלָא דְּדַעַת טוֹב וָרָע. וּבְגִין דָּא, וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ, וְלָא אִשֶּׁה לַייָ עוֹלָה. וְעוֹלָה, לָשׁוֹן (נ"א לְשֵׁם) עוֹלֶה, כְּמָה דְּאִתְמַר, וְהָא אִתְעַרְנָא מִלֵּי דְּפָרִים בְּנֵי בָקָר, וְכָל הַהוּא קָרְבָּן.

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, (במדבר כט) כְּמָה דְּאִתְמַר, יוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דִּינָא דְּכָל עָלְמָא, דִּינָא תַּקִּיפָא, וְדִינָא רַפְיָא. וַעֲשִׂיתֶם עוֹלָה, וְהִקְרַבְתֶּם מִיכְעֵי לֵיהּ, בְּשְׁאַר כָּל יוֹמִין, מַאי וַעֲשִׂיתֶם. אֶלָּא בְּיוֹמָא דָא, (בראשית כז) וַעֲשֵׂה לִי מַטְעַמִּים כְּתִיב. כַּמָּה מַטְעַמִּים

לשון הקודש

שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם, וְסוֹד זֶה מָצָאנוּ בְּסִפְרֵי הָרִאשׁוֹנִים. אִשִּׁים הֵם בָּאֶמְצַע, וּבָאִים בְּצַד זֶה וּבְצַד זֶה, נִדְבָּקִים בְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע. נִדְבָּקִים בָּרָע וְנִדְבָּקִים בַּטּוֹב. וּמִשּׁוּם כָּךְ בִּשְׁאָר הַיָּמִים כָּתוּב בָּהֶם אִשֶּׁה עוֹלָה, אֲבָל בְּאֵלּוּ הַיָּמִים שֶׁעֵץ הַחַיִּים קַיָּם וְלֹא אַחֵר, אֵין אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְאִשֶּׁה, וְלֹא צָרִיךְ לִהְיוֹת שָׁם. וְיוֹם זֶה יוֹם שֶׁל עֵץ הַחַיִּים הוּא, וְלֹא שֶׁל דַּעַת טוֹב וָרָע. וּמִפְּנֵי זֶה, וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַה', וְלֹא אִשֶּׁה לַה' עוֹלָה. וְעוֹלָה לְשׁוֹן (לְשֵׁם) עוֹלֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, וַהֲרֵי הֵעַרְנוּ דְּבָרִים שֶׁל פָּרִים בְּנֵי בָקָר, וְכָל אוֹתוֹ קָרְבָּן.

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי (במדבר כט), כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, יוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּין שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, דִּין חָזָק וְדִין רָפֶה. וַעֲשִׂיתֶם עוֹלָה?! וְהִקְרַבְתֶּם הָיָה צָרִיךְ לוֹ, כְּשְׁאָר כָּל הַיָּמִים! מַהוּ וַעֲשִׂיתֶם?

וְתַבְשִׁילִים עָבְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּהָנֵי יוֹמֵי, בְּעוֹד דְּמִקַּטְרְגָא אָזִיל לְפַשְׁפְּשָׁא בְּחוֹבִין דְּעָלְמָא. וְעַל דָּא לָא כְתִיב וְהִקְרַבְתֶּם, אֶלָּא וַעֲשִׂיתֶם עוֹלָה. וְלָא אִשֶּׁה עוֹלָה. וְכֵן בְּכָל שְׁאַר יוֹמִין, (ס"א בְּקָרְבְּנִין) לָא כְתִיב אִשֶּׁה, דְּלֵית לוֹן חוֹלָקָא בְּכָל הָנֵי יוֹמֵי. כָּל שֶׁכֵּן בְּהַאי יוֹמָא, דַּאֲנָן עַבְדִין מַטְעַמִּים וְתַבְשִׁילִים בְּלָא דַּעְתָּא דְּסִטְרָא אַחֲרָא, דְּהָא יִצְחָק מְשַׁדֵּר לֵיהּ לָצוּד צֵידָה דְּחוֹבִין דִּבְנֵי עָלְמָא, וּלְאַיְתָאָה לְגַבֵּיהּ.

וּבְעוֹד דְּאִיהוּ אָזִיל, יִשְׂרָאֵל נָטְלֵי עִיטָא בִּרְבְקָה, וְעַבְדִין כָּל אִינּוּן פּוּלְחָנִין, כָּל אִינּוּן צְלוֹתִין, מְזַמְּנֵי שׁוֹפָר וְתַקְעִין לֵיהּ, בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי. וְהָא אוֹקִימְנָא, (בראשית כז) וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיֵּשְׁתְּ, דְּאָתֵי (ס"א דְּאַבַּל) מֵרָחוֹק, מִגּוֹ אֲתָר דְּחַמְרָא עַתִּיקָא, וְשָׁתֵי. וְאַטְעִים לֵיהּ, וְחַדֵּי. וְאַחַר כַּךְ מְבָרֵךְ לֵיהּ בְּכַמָּה בִּרְכָאן,

לשון הקודש

אֶלָּא בְּיוֹם זֶה כָּתוּב (בראשית כז) וַיַּעַשׂ לִי מַטְעַמִּים. כַּמָּה מַטְעַמִּים וְתַבְשִׁילִים עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל בְּאֵלּוּ הַיָּמִים, בְּעוֹד שֶׁהַמְקַטְרֵג הוֹלֵךְ לְפַשְׁפֵּשׁ בַּחֲטָאֵי הָעוֹלָם. וְעַל כֵּן לֹא כָתוּב וְהִקְרַבְתֶּם, אֶלָּא וַעֲשִׂיתֶם עוֹלָה, וְלֹא אִשֶּׁה עֹלָה. וְכֵן בְּכָל שְׁאָר הַיָּמִים (בקרבנות) לֹא כָתוּב אִשֶּׁה, שֶׁאֵין לָהֶם חֵלֶק בְּכָל אֵלּוּ הַיָּמִים. כָּל שֶׁכֵּן בְּזֶה הַיּוֹם, שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים מַטְעַמִּים וְתַבְשִׁילִים בְּלִי דַּעַת הַצַּד הָאַחֵר, שֶׁהֲרֵי יִצְחָק שׁוֹלֵחַ אוֹתוֹ לָצוּד צֵידָה שֶׁל חֲטָאֵי בְּנֵי הָעוֹלָם וּלְהָבִיא אֵצְלוֹ.

וּבְעוֹד שֶׁהוּא הוֹלֵךְ, יִשְׂרָאֵל לוֹקְחִים עֵצָה מֵרִבְקָה וְעוֹשִׂים כָּל אֵלּוּ הָעֲבוֹדוֹת, כָּל אֵלּוּ הַתְּפִלּוֹת, מְזַמְּנִים שׁוֹפָר וְתוֹקְעִים בּוֹ כְּדֵי לְעוֹרֵר רַחֲמִים. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ, (שם) וַיָּבֵא לוֹ יַיִן וַיֵּשְׁתְּ, שֶׁבָּא (שאבל) מֵרָחוֹק, מִתּוֹךְ מְקוֹם הַיַּיִן הָעַתִּיק, וְשׁוֹתֶה. וְטוֹעֵם אוֹתוֹ, וְשָׂמֵחַ. וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ אוֹתוֹ בְּכַמָּה בְּרָכוֹת, וּמַעֲבִיר עַל

וְאַעְבַּר עַל חוֹבוֹי. מַה כְּתִיב, (בראשית כז) **וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא יַעֲקֹב, וְעֵשָׂו אָחִיו בָּא מִצֵּידוֹ, טָעִין מִכַּמָּה טוֹעֲנֵי כְּמָה דְאִתְּמַר, וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה.**

וּבְגִין כָּךְ אִיהוּ יוֹמָא דִיבָבָא, וְקָרְבְּנָא אִיהוּ עוֹלָה. אַיִל אֶחָד, כְּמָה דְאִתְּמַר, בְּגִין אֵילוֹ דְיִצְחָק. וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת, שׁוֹחַד לְסָמָאֵל לְכַפָּרָה (לְתַבְּרָא) **אַנְפּוֹי, בְּהַהוּא בְכִיָּה דְאִיהוּ בָכֵי בְהַאי יוֹמָא, כְּיָון דְּחָמֵי דְלָא אִתְעֲבִיד רְעוּתֵיהּ, וְהָא לְמַגָּנָא צָד צִידָה. כְּמָה דְאִתְּמַר. כְּגַוְונָא דָא יוֹמָא דְכִפּוּרֵי, וְהָא כְּתִיב בְּפָרָשַׁת אֱמוֹר.**

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְגוֹ'. (במדבר כט) **רִבִּי אַבָּא פָּתַח,** (בראשית ח) **וַתָּנַח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ'. תָּא חֲזֵי, כָּל חֲגֵי יוֹמִין, אַזְלַת אִימָּא עַל בְּנַיָּא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט סִטְרָא אַחֲרָא עֲלַיְיהוּ, וּבְגִין לְשֵׁזָבָא לוֹן. כְּיָון דְּאִשְׁתְּזִיבוּ בְּנָהָא, וְהָא יַתְבִין בַּסְפִינוֹת, מִתְנַטְּרִין**

לשון הקודש

חֲטָאָיו. מַה כָּתוּב? (שם) וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא יַעֲקֹב, וְעֵשָׂו אָחִיו בָּא מִצֵּידוֹ. טָעוּן מִכַּמָּה מַשָּׂאוֹת כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר, וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ הַדָּבָר.

וּמִשּׁוּם כָּךְ הוּא יוֹם שֶׁל יְבָבָה, וְהַקָּרְבָּן הוּא עוֹלָה. אַיִל אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, מִפְּנֵי אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק. וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת, שׁוֹחַד לְסָמָאֵל לְכַפֵּר (לִשְׁבֹּר) פָּנָיו בְּאוֹתָהּ בְּכִיָּה שֶׁהוּא בוֹכֶה בְּזֶה הַיּוֹם כֵּיוָן שֶׁרוֹאֶה שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה רְצוֹנוֹ וַהֲרֵי לְחִנָּם צָד צֵידָה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. כְּמוֹ כֵּן יוֹם הַכִּפּוּרִים, וַהֲרֵי כָּתוּב בְּפָרָשַׁת אֱמוֹר.

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם וְגוֹ' (במדבר כט). רַבִּי אַבָּא פָּתַח, (בראשית ח) וַתָּנַח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגוֹ'. בֹּא וּרְאֵה, כָּל אֵלּוּ הַיָּמִים הוֹלֶכֶת אִמָּא עַל הַבָּנִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁלֹט הַצַּד הָאַחֵר עֲלֵיהֶם וּכְכְדֵי לְהַצִּיל אוֹתָם. כֵּיוָן שֶׁנִּצְּלוּ בָּנֶיהָ

בְּנְטוּרָא. יוֹמָא קַדְמָאָה, וְיוֹמָא תִנְיָנָא, פַּקְדַת לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, לְמֶעְבַּד סְעוּדָתָא לְמִמָּנָן דְּשָׁאַר עַמִּין, וְאִיהִי לָא שַׁרְיָא תַּמָּן. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאִיהוּ י"ז לַחֹדֶשׁ, שָׁרְיָאַת לְמִשְׁרֵי עָלַיְיהוּ. הָדָא הוּא דִּכְתִיב, וַתָּנַח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הָרֵי אֲרָרָט, טוּרִין דְּכָל לְוָוטִין וּמְרָדִין שָׁרָאן בְּגַוַויְיהוּ.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, יוֹמָא קַדְמָאָה דְּחַג, לָא שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ, וְלָא יוֹמָא תִנְיָנָא, אֶלָּא יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאוֹסִיף וְגָרַע שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ, אוֹסִיף אַתְוָון, וְגָרַע קָרְבְּנִין. דִּכְתִיב עַשְׂתֵּי עָשָׂר וְגוֹ'. וְהָכִי אִתְחֲזֵי לְרַע עַיִן, בְּגִין דְּיוֹמָא קַדְמָאָה וְיוֹמָא תִנְיָנָא חֲדָוָה דִּבְנָהָא, וְאִינּוּן מְפַלְגֵי עִדָּאן לוֹן. מִיּוֹמָא תְּלִיתָאָה וּלְהָלְאָה, דְּאִיהִי שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ, מַה כְּתִיב. (בראשית ח) וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בָּעֲשִׂירִי

לשון הקודש

וַהֲרֵי יוֹשְׁבִים בַּסֻּכּוֹת, שְׁמוּרִים בִּשְׁמִירָה, יוֹם רִאשׁוֹן וְיוֹם שֵׁנִי צִוּתָה לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה לִמְמֻנֵי שְׁאָר הָעַמִּים, וְהִיא לֹא שׁוֹרָה שָׁם. בְּיוֹם שְׁלִישִׁי, שֶׁהוּא י"ז לַחֹדֶשׁ, מַתְחִילָה לִשְׁרוֹת עֲלֵיהֶם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַתָּנַח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הָרֵי אֲרָרָט. הָרִים שֶׁכָּל קְלָלוֹת וְיִסּוּרִים שְׁרוּיִים בְּתוֹכָם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל חַג לֹא שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וְלֹא יוֹם שֵׁנִי, אֶלָּא יוֹם שְׁלִישִׁי, שֶׁמּוֹסִיף וְגוֹרֵעַ שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם. מוֹסִיף אוֹתִיּוֹת וְגוֹרֵעַ קָרְבָּנוֹת, שֶׁכָּתוּב עַשְׂתֵּי עָשָׂר וְגוֹ'. וְכָךְ רָאוּי לְרַע עַיִן, מִפְּנֵי שֶׁיּוֹם רִאשׁוֹן וְיוֹם שֵׁנִי שִׂמְחַת בָּנָיְךָ, וְהֵם מְחַלְּקִים שְׁלָמִים לָהֶם. מִיּוֹם שְׁלִישִׁי וָהָלְאָה, שֶׁהִיא שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, מַה כָּתוּב? (שם) וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ

בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רָאשֵׁי הֶהָרִים. (דף רנ"ט ע"א) וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר, אִלֵּין קָרְבְּנִין, דְּאַזְלִין וּמִתְמַעֲטִין. וּכְמָה דְּאִינּוּן מִתְמַעֲטִין, הָכִי נָמֵי אִתְמְעַט טוּבָא דִּלְהוֹן.

אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר, תָּא חֲזֵי, מִיּוֹמָא תִּנְיָינָא שָׁרִיאוּ מַיָּא לְאִתְחַזָּאָה, כֵּיוָן דְּשָׁרִיאוּ מַיִם, מִיּוֹמָא תְּלִיתָאָה אִיהִי שָׁרַת עֲלַיְיהוּ, וְאִינּוּן מַיִם לָא חָוּוֹ יַדְעֵי בַּבְלָאֵי (ס"א בְּכוּלָּא), אֲמַאי רְשִׁימִין הָכָא, דְּהָא טוּבָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא חָוֵי בַּאֲתָר דְּמִעוּטָא, אֶלָּא בַּאֲתָר דְּרִבּוּיָא. וּבְגִין דְּאִלֵּין מַיִין דִּרְשִׁימִין הָכָא אִתְמַעֲטָן, אָתֵי קְרָא לְאַשְׁמְעִינָן דִּכְתִיב, וְהַמַּיִם אִינּוּן דִּיְדִיעָן בְּיוֹמֵי דְחַג, אִינּוּן דִּרְשִׁימִין גּוֹ קָרְבְּנִין, דְּאִינּוּן טוּרֵי לְוָוטִין, הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר טוּבָא דִּלְהוֹן, וּנְגִידוּ דְּאַנְגִּיד עֲלַיְיהוּ, הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר, וּבְגִין דְּאִינּוּן מַיִם דִּלְהוֹן הוּא, לָא אִתְחַבְּרָן אַתְוָון, דְּלָא יִתְחַבַּר טוּבָא דִּלְהוֹן, אֶלָּא זְעֵיר זְעֵיר.

לשון הקודש

הָעֶשִׂירִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רָאשֵׁי הֶהָרִים. וְהַמַּיִם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר – אֵלּוּ הַקָּרְבָּנוֹת שֶׁהוֹלְכִים וּמִתְמַעֲטִים. וּכְמוֹ שֶׁהֵם מִתְמַעֲטִים, כָּךְ גַּם מִתְמַעֵט הַטּוֹב שֶׁלָּהֶם.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֶלְעָזָר, בֹּא וּרְאֵה, מִיּוֹם שֵׁנִי מַתְחִילִים הַמַּיִם לְהֵרָאוֹת. כֵּיוָן שֶׁהִתְחִילוּ הַמַּיִם – מִיּוֹם שְׁלִישִׁי הִיא שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וְאֵלּוּ הַמַּיִם לֹא הָיוּ יוֹדְעִים הַבַּבְלִים (בבל) מַדּוּעַ רְשׁוּמִים כָּאן, שֶׁהֲרֵי הַטּוֹב שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ בִּמְקוֹם הַמְּעוּט, אֶלָּא בִּמְקוֹם הָרִבּוּי. וּמִפְּנֵי שֶׁאֵלּוּ הַמַּיִם שֶׁרְשׁוּמִים כָּאן מִתְמַעֲטִים, בָּא הַפָּסוּק לְהַשְׁמִיעֵנוּ, שֶׁכָּתוּב וְהַמַּיִם, אֵלּוּ שֶׁיְּדוּעִים בִּימֵי הֶחָג, אֵלּוּ שֶׁרְשׁוּמִים תּוֹךְ הַקָּרְבָּנוֹת, שֶׁהֵם הָרֵי קְלָלוֹת, הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר הַטּוֹב שֶׁלָּהֶם. וּמְשִׁיכָה שֶׁנִּמְשֶׁכֶת עֲלֵיהֶם הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר. וּמִפְּנֵי שֶׁאֵלּוּ הַמַּיִם שֶׁלָּהֶם הוּא,

אֲבָל לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן מְקַדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה כְּתִיב. (תהלים לד) **וְדֹרְשֵׁי יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב. רֵישֵׁיהּ דִּקְרָא, כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ, אִלֵּין מְמָנָן דְּשָׁאַר עַמִּין. וְדֹרְשֵׁי יְיָ, אִלֵּין יִשְׂרָאֵל, לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב, אִלֵּין אַזְלִין וְאִסְתַּלָּקוּ לְעֵילָּא לְעֵילָּא. וּבְגִין כָּךְ, טוּבָא דְּלְהוֹן דְּאִינּוּן מַיִם, הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר. עַד הַחֹדֶשׁ הָעַשִׂירִי. דָּא טֵבֵת, דְּהָא כְּדֵין יְמֵי הָרָעָה הֲווֹ, וְאִתְעֲרַת הַהִיא רָעָה וְאִתְתַּקְפַּת, וְכַלָּה קַדִּישָׁא לָא אַנְהִירַת מִגּוֹ שִׁמְשָׁא, כְּדֵין נְרָאוּ רָאשֵׁי הֶהָרִים, אִלֵּין אִינּוּן חֵרֵי חֲשׁוֹכָא, טוּרִין דְּלְוָוטִין אִתְחֲזוֹן וְאִתְתַּקְפוּ, וְעַבְדִין בִּישִׁין בְּעָלְמָא.**

בְּיוֹמִין אִלֵּין, אִשֶּׁה בְּהַאי עוֹלָה, דְּהָא כְּדֵין הֲנֵי אִשִּׁים אָכְלֵי חוּלָקֵיהוֹן. שִׁבְעִים פָּרִים אִלֵּין, אִינּוּן לָקֳבֵל שִׁבְעִים מְמָנָן, דְּשַׁלְטוּ עַל שִׁבְעִין עַמִּין.

לשון הקודש

לֹא מִתְחַבְּרוֹת אוֹתִיּוֹת, שֶׁלֹּא יִתְחַבֵּר הַטּוֹב שֶׁלָּהֶם אֶלָּא מְעַט מְעַט.

אֲבָל לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם מְקֻדָּשׁ בָּרוּךְ הוּא, מַה כָּתוּב? (תהלים לד) וְדֹרְשֵׁי ה' לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב. רֹאשׁ הַפָּסוּק – כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ – אֵלּוּ הַמְמֻנִּים שֶׁל שְׁאָר הָעַמִּים. וְדֹרְשֵׁי ה' – אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל – לֹא יַחְסְרוּ כָל טוֹב. אֵלּוּ הוֹלְכִים וְעוֹלִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה. וּמִשּׁוּם כָּךְ הַטּוֹב שֶׁלָּהֶם, שֶׁהֵם מַיִם, הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר, עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי, זֶה טֵבֵת, שֶׁהֵרֵי אָז יְמֵי הָרָעָה הֵם, וּמִתְעוֹרֶרֶת אוֹתָהּ רָעָה וּמִתְחַזֶּקֶת, וְהַכַּלָּה הַקְּדוֹשָׁה לֹא מְאִירָה מִתּוֹךְ הַשֶּׁמֶשׁ. אָז נִרְאוּ רָאשֵׁי הֶהָרִים, אֵלּוּ הֵם הָרֵי הַחֹשֶׁךְ, הָרֵי הַקְּלָלוֹת נִרְאִים וּמִתְחַזְּקִים וְעוֹשִׂים רָעוֹת בָּעוֹלָם.

בְּיָמִים אֵלּוּ אִשֶּׁה בְּזוֹ הָעוֹלָה, שֶׁהֵרֵי אָז אֵלּוּ הָאִשִּׁים אוֹכְלִים חֶלְקָם. שִׁבְעִים פָּרִים אֵלּוּ הֵם כְּנֶגֶד שִׁבְעִים מְמֻנִּים שֶׁשּׁוֹלְטִים עַל שִׁבְעִים

וְסַלְקִין בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, וְנַחְתֵּי בְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְאִקְרוֹן פָּרִים מְנַּגְּחִין בְּיוֹמִין דִּלְהוֹן. אֵילִם, אַרְבִּיסָר, תְּרִין בְּכָל יוֹמָא אִינּוּן יְ"ד יְהוָ"ה. יְדָא דְשַׁלְיְטָא עֲלַיְיהוּ תָּדִיר, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא. אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָה, מִנַּיְינָא דִּלְהוֹן חֵ"ץ.

וְאִי תֵּימָא אִי הָכִי, רַע עַיִן הֲוֵינָן לְגַבַּיְיהוּ. אִין, דְּהָא כְּתִיב, (משלי כה) כִּי גֶּחָלִים אַתָּה חֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ. אֲבָל אֲנָן לָא יַהֲבִינָן אֶלָּא בְּחֶדְוָותָא, דְּלֵית בְּיוֹמֵי שַׁתָּא, חֶדְוָותָא, כְּאִלֵּין יוֹמִין. וּבְגִין דַּאֲנָן יָהֲבִין בְּטוּב לְבָּא, וּבְחֶדְוָותָא דִּרְעוּתָא, אִתְהַפָּךְ עֲלַיְיהוּ גֶּחָלִים עַל רֵישֵׁיהוֹן, גּוּמְרִין מִלַּהֲטָן, דְּחֶדְוָותָא דִּילָן, עַבְדֵי לוֹן בִּישׁ. י"ד, (ס"א ה') ע', וְחֵץ. כַּךְ סַלְקִין בְּחוּשְׁבָּנָא דִּילְהוֹן.

וְכָל דָּא אִי תֵּימָא מָאן יָהִיב לָן לְאַקְרְבָא עֲלַיְיהוּ, דִּלְמָא אִינּוּן לָא בָּעָאן כָּל דָּא. אֶלָּא לֵית חֶדְוָה לְכָל אִינּוּן מְמַנָּן, בְּכָל אִינּוּן תּוֹרִים אֵילִים

לשון הקודש

עַמִּים, וְעוֹלִים בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וְיוֹרְדִים בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְנִקְרָאִים פָּרִים מְנַגְּחִים בַּיָּמִים שֶׁלָּהֶם. אֵילִם אַרְבָּעָה עָשָׂר, שְׁנַיִם בְּכָל יוֹם הֵם י"ד יְהוָ"ה. יָד שֶׁשּׁוֹלֶטֶת עֲלֵיהֶם תָּדִיר, בְּכָל יוֹם וָיוֹם. כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה, הַמִּנְיָן שֶׁלָּהֶם חֵ"ץ. **וְאִם** תֹּאמַר, אִם כָּךְ, רַע עַיִן אָנוּ אֶצְלָם – כֵּן, שֶׁהֲרֵי כָּתוּב (משלי כה) כִּי גֶחָלִים אַתָּה חֹתֶה עַל רֹאשׁוֹ. אֲבָל אֲנַחְנוּ לֹא נוֹתְנִים אֶלָּא בְּשִׂמְחָה, שֶׁאֵין בִּימֵי הַשָּׁנָה שִׂמְחָה כְּאֵלּוּ הַיָּמִים. וּמִפְּנֵי שֶׁאֲנַחְנוּ נוֹתְנִים בְּטוּב לֵב וּבְשִׂמְחָה שֶׁל רָצוֹן – מִתְהַפֵּךְ עֲלֵיהֶם גֶּחָלִים עַל רָאשֵׁיהֶם, גֶּחָלִים לוֹהֲטוֹת שֶׁל הַשִּׂמְחָה שֶׁלָּנוּ עוֹשׂוֹת לָהֶם רָע. י"ד (ה'), ע', וח"ץ, כָּךְ עוֹלִים בַּחֶשְׁבּוֹן שֶׁלָּהֶם. **וְכָל** זֶה אִם תֹּאמַר מִי נָתַן לָנוּ לְהַקְרִיב עֲלֵיהֶם, אוּלַי הֵם לֹא רוֹצִים אֶת כָּל זֶה? אֶלָּא אֵין שִׂמְחָה לְכָל אֵלּוּ הַמְּמֻנִּים בְּכָל אֵלּוּ

וְאִמְרִין כְּהָנֵי, בְּשַׁעֲתָא דְּיִשְׂרָאֵל יַהֲבֵי לוֹן סְעוּדְתִּין אִלֵּין. וְעִם כָּל דָּא לָא מִתְקָרְבוּ כלָּא, אֶלָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּלְחוֹדוֹי, וְאִינּוּן מִתְקָרְבֵי תַּמָּן, וְאִיהוּ פָּלִיג לוֹן. וְעַל דָּא כְּתִיב, (משלי כה) אִם רָעֵב שִׂנַאֲךָ הַאֲכִלֵהוּ לָחֶם, אִלֵּין אִינּוּן קָרְבְּנִין דְּחַג. וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם, אִלֵּין מַיִם דְּרִשִׁימִין הָכָא בְּיוֹמֵי דְּחַג. וּבְיוֹמָא תְּנִיָּינָא, וּבְיוֹמָא שְׁתִיתָאָה וּשְׁבִיעָאָה, וְסִימָן (שיר השירים ח) בּוֹ"ז יָבוֹז לוֹ.

מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה, אִלֵּין אִינּוּן מַיִם, דִּי מְנַסְּכֵי יִשְׂרָאֵל, בְּחֶדְוָה וּבְרִחִימוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּכְתִיב, (ישעיה יב) וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן. וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ, אִלֵּין אִינּוּן נַהֲרֵי דְּאַפַּרְסְמוֹנָא דַּכְיָא, דְּכֻלְּהוּ דַּבְקֵי וּמִתְקַשְּׁרֵי בִּרְחִימוּ דָּא. אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוֹז, דָּא סַמָּאֵל, בְּאַהֲבָה דְּיִשְׂרָאֵל, לְמֶהֱוֵי לֵיהּ

לשון הקודש

הַתּוֹרִים, הָאֵילִים, וְהַכְּבָשִׂים כְּאֵלּוּ, בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל נָתְנוּ לָהֶם סְעוּדוֹת אֵלּוּ. וְעִם כָּל זֶה לֹא קָרֵב הַכֹּל אֶלָּא לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בִּלְבַדּוֹ, וְהֵם מִתְקָרְבִים שָׁם וְהוּא מְחַלֵּק לָהֶם. וְעַל זֶה כָּתוּב, (שם) אִם רָעֵב שִׂנַאֲךָ הַאֲכִלֵהוּ לָחֶם – אֵלּוּ הֵם קָרְבְּנוֹת הֶחָג. וְאִם צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם – אֵלּוּ מַיִם שֶׁרְשׁוּמִים כָּאן בִּימֵי הֶחָג, וּבְיוֹם שֵׁנִי, וּבְיוֹם שִׁשִּׁי וּשְׁבִיעִי, וְסִימָן – בּוֹ"ז יָבוֹז לוֹ. (שיר השירים ח)

מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה – אֵלּוּ הֵם מַיִם אֲשֶׁר מְנַסְּכִים יִשְׂרָאֵל בְּשִׂמְחָה וּבְאַהֲבַת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁכָּתוּב (ישעיה יב) וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן. וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ – אֵלּוּ הֵם נַהֲרוֹת אֲפַרְסְמוֹן טָהוֹר, שֶׁכֻּלָּם דְּבוּקִים וּמִתְקַשְּׁרִים בְּאַהֲבָה זוֹ. אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוֹז – זֶה

חוּלָקָא בַּהֲדַיְיהוּ, בְּאִינּוּן מַיִם דִּרְשִׁימִין הָכָא בְּפַרְשְׁתָּא, דִּכְתִיב אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ, סִימָנָא דְאִינּוּן מַיִם בּוֹ"ז, יָבוּזוּ לוֹ וַדַּאי, דְּהָא כֻּלְּהוּ אִתְחַשִּׁיבוּ לְגַבָּן, חֶרֶשׁ נִשְׁבָּר, דְּלֵית לֵיהּ תַּקָּנָה לְעָלְמִין.

מַיִם דִּלְהוֹן אִתְפְּלִיגוּ בְּיוֹמִין בּוֹ"ז, אִשְׁתָּאֲרוּ שְׁאַר יוֹמִין, דְּאִינּוּן ג' ד' ה' (נוֹטָרִיקוֹן) חֲמִישֵׁי רְבִיעֵי שְׁלִישֵׁי, וְסִימָן, (ישעיה מה) חֶרֶ"שׁ אֶת חַרְשֵׁי [הָ]אֲדָמָה, וְלֵית לוֹן תִּקּוּנָא בַּהֲדָן, וְלָא לְעָלְמִין. וְאִי תֵּימָא בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ כְּתִיב. הָתָם (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת.

יוֹמָא קַדְמָאָה מָאי עָבִיד לֵיהּ. אֶלָּא לָא אִקְרֵי רֵאשׁוֹן, וְלָא אִקְרֵי אֶחָד, אֶלָּא חֲמִשָּׁה עָשָׂר סְתָם, בְּלָא רְשׁוּמָא כְּלַל. אֲבָל שֵׁירוּתָא דְּרִשִׁימוּ דְּמַיִין, מִיּוֹם שֵׁנִי חֲוֵי. וְהָכִי אִתְחֲזֵי, בְּגִין דְּלֵית טוֹב

לשון הקודש

סָמְאֵל, בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, לִהְיוֹת לוֹ חֵלֶק אִתָּם בְּאֵלּוּ הַמַּיִם שֶׁרְשׁוּמִים כָּאן בַּפָּרָשָׁה, שֶׁכָּתוּב אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הוֹן בֵּיתוֹ בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ, סִימָן שֶׁל אֵלּוּ הַמַּיִם בּוֹ"ז – יָבוּזוּ לוֹ וַדַּאי, שֶׁהֲרֵי כֻּלָּם נֶחְשָׁבִים אֶצְלֵנוּ חֶרֶשׁ נִשְׁבָּר, שֶׁאֵין לוֹ תַּקָּנָה לְעוֹלָמִים.

הַמַּיִם שֶׁלָּהֶם נֶחֱלָקִים בִּימֵי בּוֹ"ז. נִשְׁאֲרוּ שְׁאָר יָמִים, שֶׁהֵם ג' ד' ה' (נוֹטָרִיקוֹן) חֲמִישִׁי רְבִיעִי שְׁלִישִׁי, וְסִימָן – (ישעיה מה) חֶרֶ"שׁ אֶת חַרְשֵׁי [הָ]אֲדָמָה, וְאֵין לָהֶם תִּקּוּן אִתָּנוּ וְלֹא לְעוֹלָמִים. וְאִם תֹּאמַר, בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ כָּתוּב שָׁם, (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת.

יוֹם רִאשׁוֹן מָה עוֹשֶׂה לוֹ? אֶלָּא לֹא נִקְרָא רִאשׁוֹן וְלֹא נִקְרָא אֶחָד, אֶלָּא חֲמִשָּׁה עָשָׂר סְתָם, בְּלִי רִשּׁוּם כְּלָל. אֲבָל הַתְחָלַת רִשּׁוּם הַמַּיִם מִיּוֹם שֵׁנִי הוּא. וְכָךְ רָאוּי, מִפְּנֵי שֶׁאֵין

בַּשֵּׁנִי, וּבְגִין כָּךְ, לָא רְשִׁים רִאשׁוֹן וְלָא אֶחָד כְּלַל, וַהֲוֵי בִּסְתָם, וְשָׁרֵי רְשִׁימוּ דְּיוֹמִין, בְּיוֹם שֵׁנִי. וְאִתְפְּלָגוּ מַיִם בְּבוֹ"ז, וְאִשְׁתָּאֲרוּ בְּיוֹמִין חֶר"ש, כְּמָה דְּאִתְמַר, וְכֹלָּא כַּדְקָא יָאוֹת.

זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעֵי (דף רנ"ט ע"ב) לְאַעְלָאָה לְגוֹ מוֹחָא דְּאֶגוֹזָא. וּבְגִין לְמֵיעָאל לְגוֹ מוֹחָא, מִתַּבְּרִין קְלִיפִין אִלֵּין, וְעָאלִין. מַה כְּתִיב לְבָתָר כָּל הַאי. בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם. לְבָתָר דְּתַבְּרוּ כָּל חֲנֵי קְלִיפִין, וְתַבְּרוּ כַּמָּה גְּוִיזִין, וְכַמָּה נְחָשִׁים קַטְלוּ, וְכַמָּה עַקְרַבִּים דַּהֲווֹ לוֹן בְּאִינּוּן טוּרֵי דַּחֲשׁוֹכָא, עַד דְּאַשְׁכָּחוּ אֲתָר דְּיִשּׁוּבָא, וְקַרְתָּא קַדִּישָׁא, מַקְפָּא שׁוּרִין סְחוֹר סְחוֹר, כְּדֵין עָאלוּ לְגַבָּהּ, לְמֶעְבַּד נַיְיחָא תַּמָּן, וּלְמֵחֱדֵי בָּהּ. וְהָא אוֹקִימְנָא מִלָּה.

וְדָא אִיהוּ עֲצֶרֶת, כְּנִישׁוּ. אֲתָר דְּמִתְכַּנֵּשׁ כֹּלָּא לְגַבָּהּ. תִּהְיֶה לָכֶם, וְלָא לְאַחֲרָא, לְמֶחְדֵּי אַתּוּן

לשון הקודש

טוֹב בַּשֵּׁנִי, וּמִשּׁוּם כָּךְ לֹא רָשׁוּם רִאשׁוֹן וְלֹא אֶחָד כְּלָל, וְהוּא בִּסְתָם, וּמַתְחִיל רְשׁוּם הַיָּמִים בְּיוֹם שֵׁנִי. וְנֶחְלְקוּ מַיִם בְּבוֹ"ז, וְנִשְׁאֲרוּ בִּימֵי חֶר"שׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, וְהַכֹּל כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ. **אַשְׁרֵי** חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁיּוֹדְעִים לְהִכָּנֵס לְתוֹךְ מֹחַ הָאֱגוֹז, וּכְדֵי לְהִכָּנֵס לְתוֹךְ הַמֹּחַ מְשַׁבְּרִים קְלִפּוֹת אֵלּוּ וְנִכְנָסִים. מַה כָּתוּב לְאַחַר כָּל זֶה? בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם. לְאַחַר שֶׁשָּׁבְרוּ כָּל אֵלּוּ הַקְּלִפּוֹת, וְשָׁבְרוּ כַּמָּה חֲתִיכוֹת, וְכַמָּה נְחָשִׁים הָרְגוּ, וְכַמָּה עַקְרַבִּים שֶׁהָיוּ לָהֶם בְּאֵלּוּ הָרֵי הַחֹשֶׁךְ, עַד שֶׁמָּצְאוּ מָקוֹם יִשּׁוּב וְעִיר קְדוֹשָׁה מֻקֶּפֶת חוֹמוֹת סָבִיב סָבִיב – אָז נִכְנָסִים אֶצְלָהּ, לַעֲשׂוֹת מְנוּחָה שָׁם וְלִשְׂמֹחַ בָּהּ. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ הַדָּבָר.

וְזֶהוּ עֲצֶרֶת, אֲסִיפָה, מָקוֹם שֶׁנֶּאֱסָף הַכֹּל

בְּמָאנֵי כוֹן, וְאִיהוּ בַּהֲדַיְיכוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים לב) **שִׂמְחוּ בַיְיָ וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהָרְנִינוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב.**

ראשי המטות

וְכָל הַטַּף בַּנָּשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר. (במדבר לא) **תַּמָּן תְּנִינָן, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אֵין הָעוֹלָם מִתְנַהֵג אֶלָּא בִּתְרֵי גַּוְונִין, דְּאָתוּ מִסְּטַר אִתְּתָא דְּאִשְׁתְּכַחַת חַכְמַת לֵבָּא. הָדָא הוּא דִּכְתִיב,** (שמות לה) **וְכָל אִשָּׁה חַכְמַת לֵב בְּיָדֶיהָ טָווּ וַיָּבִיאוּ מַטְוֶה אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאַרְגָּמָן. וּמַאי מַתְיָין. אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאַרְגָּמָן, גַּוְונִין דִּכְלִילָן בְּגוֹ גַּוְונֵי.**

הָדָא הוּא דִּכְתִיב, (משלי לא) **דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ. וּכְתִיב בְּיָדֶיהָ טָווּ, מַאי טָווּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, טָווּ בְּדִינָא, טָווּ בְּרַחֲמֵי. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, אַמַּאי אִתְקְרֵיָא אִשָּׁה. אָמַר לֵיהּ דִּכְלִילָא בְּדִינָא, וּכְלִילָא בְּרַחֲמֵי.**

לשון הקודש

אָצְלָהּ. תִּהְיֶה לָכֶם, וְלֹא לְאַחֵר, לִשְׁמֹחַ אִתָּם בַּאֲדוֹנְכֶם, וְהוּא אִתְּכֶם. וְעַל כֵּן כָּתוּב, (תהלים לב) שִׂמְחוּ בַה' וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהָרְנִינוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב.

ראשי המטות

וְכָל הַטַּף בַּנָּשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ מִשְׁכַּב זָכָר. שָׁם שָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין הָעוֹלָם מִתְנַהֵג אֶלָּא בִּשְׁנֵי גְוָונִים שֶׁבָּאוּ מִצַּד אִשָּׁה שֶׁנִּמְצְאָה חַכְמַת לֵב. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שמות לה) וְכָל אִשָּׁה חַכְמַת לֵב בְּיָדֶיהָ טָווּ וַיָּבִיאוּ מַטְוֶה אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאַרְגָּמָן. וּמַה הֵבִיאוּ? אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת הָאַרְגָּמָן, גְּוָנִים שֶׁכְּלוּלִים בְּתוֹךְ גְּוָנִים.

זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי לא) דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ. וְכָתוּב בְּיָדֶיהָ טָווּ, מַה זֶּה טָווּ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, טָווּ בְּדִין, טָווּ בְּרַחֲמִים.